బ్రహ్మవిద్యా రత్నాకరము

ప్రథమ సంపుటము

బ్రహ్మవిద్యా సంప్రదాయము
సిద్ధాశ్రమం, హైదరాబాద్ - 70

బ్రహ్మవిద్యా రత్నాకరము

బ్రహ్మవిద్యా సంప్రదాయము

సిద్ధాశ్రమం

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ప్రథమ ముద్రణ : మే, 2010

ప్రతులకు : వ్యవస్థాపకులు :
సిద్ధాశ్రమము
శాతవాహననగర్,
వనస్థలిపురం, హైద్రాబాద్ - 500 070.
ఫోన్ : 040-24240557

: **సిద్ధాశ్రమము**
ఇందిరానగర్ కాలని,
నరసన్నపేట,
శ్రీకాకుళం జిల్లా - 532 421.

కంప్యూటర్ డి.టి.పి. : **ఎస్.కె.వి. కలర్ స్ట్రీమ్**
మరియు ముద్రణ గౌలిగూడ, హైద్రాబాద్.
ఫోన్ : 040-24616187, 9849010634

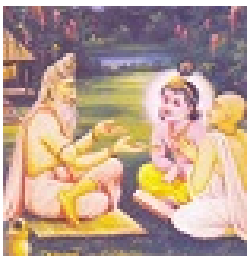

SIDDHASHRAMAM
M: +91 8096065675 , P : +91 40 24240557
E : contactus@siddhashramam.org
W : www.siddhashramam.org

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

బ్రహ్మవిద్యా రత్నాకరము

(ప్రథమ సంపుటము)

స యస్య సాక్షాద్భవ పద్మజాతిభిః
రూపం ధియో వస్తుతయో పవర్ణితం
మౌనేన భక్త్యా పరమేన పూజితః
ప్రసీదతామేష స సాత్త్వతాం పతిః

ఎవ్వని రూపంబిట్టిదని బ్రహ్మరుద్రాదులు నిజబుద్ధివైభవంబున
వర్ణింపనేరరు-అట్టి ఈ సాత్త్వత పతి పూజితుండై నాకు ప్రసన్నుడయ్యెడు

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

వేదమాత అనే గోవునుంచి వేదసారమనే క్షీరసాగరమును మహర్షులు
పితికినారు ఆ క్షీరసాగరమందలి గ్రుక్కెడు పాలు ఈ గ్రంథము

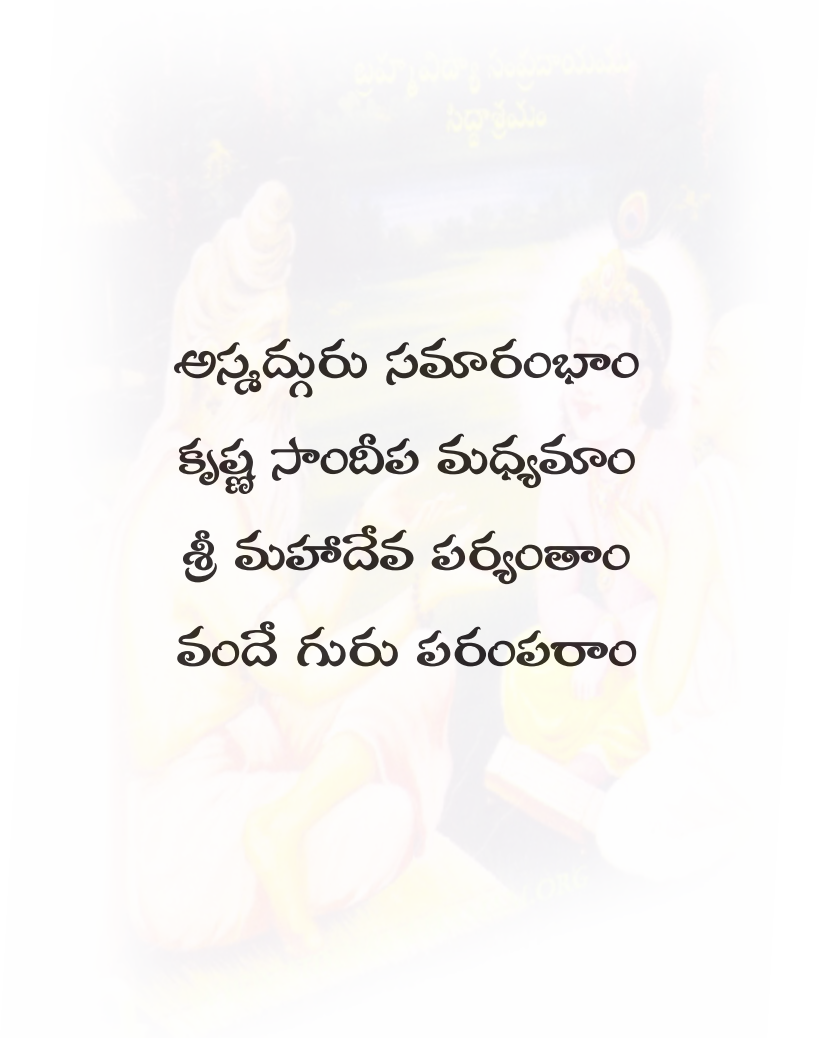

అస్మద్గురు సమారంభాం
కృష్ణ సాందీప మధ్యమాం
శ్రీ మహాదేవ పర్యంతాం
వందే గురు పరంపరాం

వాల్మీకి మహర్షి మఱియు వైష్ణవావతారమయిన వ్యాస భగవానుని కృపచే - గురు
పరంపర సాయముచే వ్రాయబడిన యీ గ్రంథము
జగద్గురువగు ఈశ్వరునికే అంకితం

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

విషయ సూచిక

క్రమ సంఖ్య	విషయము		పుట సంఖ్య
	మనవి	.....	1
	అవతారిక		
1.	కలియుగము	.....	3
2.	బ్రహ్మవిద్య	.....	9
3.	వేదము	.....	13
4.	వేదముకాలమునాటి ఆశ్రమములు	.....	27
5.	పురాణములు	.....	31
	రామాయణము	.....	33
	భారతము	.....	37
	భాగవతము	.....	38
6.	పురాణములు చెప్పుటకు వినుటకు అర్హతలు	.....	46
	అపరవిద్య - 1వ భాగవము		
7.	దేశము	.....	51
8.	ధర్మములు	.....	58
9.	పరిపాలన-పాలకులు	.....	63
10.	పరిపాలన-రాజోద్యోగులు	.....	75
11.	జాతి ధర్మములు	.....	83
12.	ఆశ్రమ ధర్మములు	.....	93
13.	వ్యక్తిగత విధులు బాధ్యతలు	.....	106
14.	పెద్దలకు ఉండవలసిన లక్షణములు	.....	124
15.	ఉపదేశములు	.....	126
16.	మిత్రుడు	.....	127
17.	కార్యము	.....	129
18.	అర్థము	.....	131
19.	కామము	.....	134

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

క్రమ సంఖ్య	విషయము		పుట సంఖ్య
	అపరవిద్య - 2వ భాగము		
20.	పుణ్యకర్మానుష్ఠానము	.....	142
21.	అగ్నిహోత్రము	.....	145
22.	యజ్ఞయాగాది క్రతువులు	.....	146
23.	పితృదేవతారాధన	.....	150
24.	దానధర్మములు	.....	152
25.	తీర్థయాత్రలు	.....	158
26.	దేవతారాధన	.....	162
27.	స్వాధ్యాయము	.....	167
28.	మంత్రజపము - సంధ్యావందనము	.....	169
29.	తపస్సు - దైవీసంపద	.....	172
	అపరవిద్య - 3వ భాగవము		
30.	విజ్ఞానశాస్త్ర విషయములు	.....	174
	అపరవిద్య - 4వ భాగవము		
31.	భూమి	.....	188
32.	జంబూద్వీపము	.....	189
33.	ప్లక్షద్వీపము	.....	203
34.	శాల్మలీద్వీపము	.....	204
35.	కుశద్వీపము	.....	205
36.	క్రౌంచద్వీపము	.....	206
37.	శాకద్వీపము	.....	207
38.	పుష్కరద్వీపము	.....	208
39.	సుగ్రీవుడు చెప్పిన భూమి వివరము	.....	210
40.	ఆకాశము	.....	218
41.	కాలము	.....	221
42.	శుభశకునములు	.....	231

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

క్రమ సంఖ్య	విషయము		పుట సంఖ్య
43.	అశుభశకునములు	.....	232
	ఉపనిషత్ ప్రకరణము		
44.	ఋగ్వేదము - ఐత్తరీయ ఉపనిషత్		
	ప్రథమాధ్యాయము - ప్రథమ ఖండము	.....	235
	- ద్వితీయ ఖండము	.....	253
	- తృతీయ ఖండము	.....	261
	ద్వితీయాధ్యాయము	.....	278
	తృతీయాధ్యాయము	.....	292
45.	సామవేదము - కేన ఉపనిషత్		
	ప్రథమ ఖండము	.....	304
	ద్వితీయ ఖండము	.....	322
	తృతీయ ఖండము	.....	332
	చతుర్థ ఖండము	.....	343
46.	కృష్ణ యజుర్వేదము		
	కఠశాఖ - కఠోపనిషత్		
	ప్రథమవల్లీ	.....	352
	ద్వితీయవల్లీ	.....	388
	తృతీయవల్లీ	.....	412
	చతుర్థవల్లీ	.....	425
	పంచమవల్లీ	.....	436
	షష్ఠీవల్లీ	.....	449
47.	తైత్తిరీయశాఖ - తైత్తిరీయ ఉపనిషత్		
	శిక్షావల్లీ	.....	466
	బ్రహ్మవల్లీ (ఆనందవల్లీ)	.....	520
	భృగువల్లీ	.....	558
48.	శుక్లయజుర్వేదము - ఈశోపనిషత్	.....	**594**

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

మనవి

బ్రహ్మ విద్యకు వేదములు, ఉపనిషత్తులు, ఆరణ్యకములు, బ్రాహ్మణములు, ప్రమాణములు. వీటికి భాష్యములయిన రామాయణ, భారత, భాగవతములు, సాంఖ్యము, భక్తి సూత్రములు మొదలయినవి ప్రామాణిక గ్రంథములుగా పరిగణింప బడును. ఈ బ్రహ్మవిద్యారత్నాకరములో ప్రామాణిక గ్రంథములలో వివరింపబడిన ఒకే విషయమునకు సంబంధించిన విషయములను క్రోడీకరించి ఒకే ప్రకరణముగా ఒకే చోట పొందుపఱచబడినవి.

దేశము నిత్య కళ్యాణము, పచ్చతోరణముగా సిరిసంపదలతో సుఖశాంతులతో సుభిక్షముగా విరాజిల్ల వలయునన్నది ఋషుల ఆకాంక్ష. కావున దేశమును ఎలా తీర్చి దిద్దవలయును అని ఋషులు చెప్పిరో ఆ భావములను **దేశము** అను ప్రకరణములో వివరింపబడినది. అవినీతి బంధు ప్రీతి, చీకటి బజారు అలుము కున్న ఈ దేశము ఎటుదిగజారు? అన్న ప్రశ్నకు సమాధానముగా ఋషులు చెప్పిన వాటిని పరిపాలన విధానముగా పాలకులు, మంత్రులు, ప్రభుత్వ ఉద్యోగులకు ఉండవలసిన లక్షణములు, గుణములు మొదలయిన వాటిని **పరిపాలన** ప్రకరణములో వివరింపబడినది. పౌరుల వ్యక్తిగత బాధ్యతలు, విధులు గుఱించి ఋషులు చెప్పిన విషయములను **వ్యక్తిగత విధులు బాధ్యతలు** అను ప్రకరణమున వివరింపబడినది. ఈవిధముగా ఈ గ్రంథములో దేశపురోభివృద్ధికి అవసరమయిన విషయములు వివరింపబడినవి.

నేను సైతం ప్రపంచాగ్నికి సమిధనొక్కొటి ఆహుతిచ్చా అన్నట్లు వేదముల లోని విజ్ఞానశాస్త్ర విషయములు, కణాదుని అణుశాస్త్రవిజ్ఞానము, ఆర్యభట్టు, లీలావతి, చరకుడు, శుశ్రుతుడు, వరాహమిహురుడు మొదలయిన విజ్ఞానవేత్తలు చెప్పిన విషయములను లోకమునకు అందచేయవలసినదిగా ఆయా శాస్త్రములలో నిష్ణాతులయిన వారిని కోరుతూ కొన్ని విషయములు మాత్రము **విజ్ఞానశాస్త్ర ప్రకరణము**లో చెప్పబడినవి.

శాస్త్రవిహితముగాని పుణ్యకర్మానుష్ఠానము ధనవ్యయమును, నరక ప్రాప్తిని కలుగచేయును. కావున న్యాయార్జిత ధనముతో ధర్మపరుడైనవాడు పుణ్యకర్మలు ఏ విధముగా చేయవలయునని ఋషులు వివరించిరో ఆ విధానమును **పుణ్యకర్మానుష్ఠాన** ప్రకరణములో వివరింపబడినది. భూమి, ఆకాశము, కాలముల గుఱించి **అధిభౌతిక, అధ్యాత్మము**గా విభజించి వివరింపబడినది. అధిభౌతికమును విజ్ఞాన శాస్త్రవేత్తల వద్ద, అధ్యాత్మమును సద్గురువుల వద్ద నేర్చుకొనవలయును.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

తీవ్రమోక్షేచ్ఛ గలవారిని ఉద్దేశించి చెప్పబడిన అధ్యాత్మిక విషయములు **ఉపనిషత్ప్రకరణము, సింహావలోకనము** అను ప్రకరణములలోనూ, సాధనను **పరవిద్య**లోనూ వివరింపబడినది. ఉపనిషత్తులకు వ్యాఖ్యానము రామాయణ, భాగవతములను మేళవించి వివరింపబడినది. అధ్యాత్మ విషయములలో శాస్త్ర పారముగా పునశ్చరణలయిన సాంఖ్యసూత్రములు, బ్రహ్మ సూత్రములను, ప్రత్యేక విభాగముగా ఇందు వివరించలేదు. దప్పిక గొన్నవానికి దాహము తీరుటకు దోసిడు నదీజలము చాలును. నది నీరంతా త్రాగవలసిన పనిలేదని శ్రీకృష్ణ భగవానుడు చెప్పినట్లు, జీవితసాఫల్యతకు కావలసిన చదువులలో మర్మమెల్ల చదివితి అని ప్రహ్లాదుడు చెప్పినట్లు ఈ బ్రహ్మవిద్యారత్నాకరములో **పద్మకల్పములో బ్రహ్మకు పరమాత్మ బోధించిన విషయములనే ఒక క్రమ పద్ధతిలో ప్రకరణములుగా విభజించి వివరింపబడినది.** "కర్మనిష్ఠులగు నుపాధ్యాయులైన వారలీ యాత్మ తత్త్వంబును నెఱుంగరెఱింగిరేని యుపదేశింపరు." (భాగవతము, చతుర్థ స్కంధము, 883). చెప్పఁడొక చదువు మంచిది (భాగవతము, సప్తమ స్కంధము, 210). గురుఁడు క్రూరుఁడనర్థచయంబునందు దుశ్శీలత నర్థకల్పనముఁజేసెడి గ్రాహ్యముగాదు. (భాగవతము, సప్తమ స్కంధము, 212). గురువులు దమకును లోఁబడు తెరువులు సెప్పెదరు విష్ణు దివ్య పదవికిం దెరువులు సెప్పరు (భాగవతము, సప్తమ స్కంధము, 246) కొంతమంది గురువులు ఆత్మ స్థానము పొందుమార్గము చెప్పరు. అటువంటి గురువుల బారిన పడకుండా ధర్మాధర్మములు గ్రహించ కోరువారికి, సాధన చేసి మోక్షమును పొందగోరువారికి ఈ గ్రంథము మార్గ దర్శకము. దీనిని శ్రద్ధగాచదివి విషయములను అర్థము చేసికొనిన ప్రయోజనముండును.

గురుపరంపరా న్యాయముగా నాకు మాగురువుగారు బోధించిన విషయములను నాబుద్ధికి తోచినంత వఱకు ఇందు వివరించితిని. సాధన రహస్యములను, పారిభాషిక పదములను పూర్వ మహనీయులెవ్వరూ గ్రంథస్థము చేయనందున ఆ సంప్రదాయమును పాటించి సాధన రహస్యములను మఱియు బ్రహ్మవిద్యా పారిభాషిక పదములను ఇందు వివరించలేదు. వీటిని సద్గురువులను ఆశ్రయించియే నేర్చుకొనవలసి ఉండును. క్షీర నీర న్యాయముగా పెద్దలు, రసజ్ఞులు దోషములను వదలి మంచిని గ్రహించప్రార్థన. ఈ గ్రంథమును చదివి వారి అభిప్రాయములను తెలియచేయగోరుచున్నాము.

సర్వేజనో సుఖినో భవంతు

⌘●⌘

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

అవతారిక

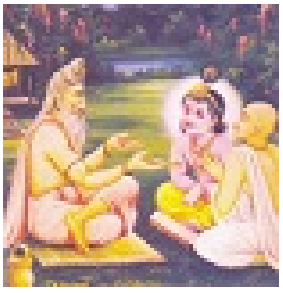

SIDDHASHRAMAM
M: +91 8096065675 , P : +91 40 24240557
E : contactus@siddhashramam.org
W : www.siddhashramam.org

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

కలియుగము

శ్రీకృష్ణుడు నిర్యాణము చెందిన నాటి నుండి కలియుగము ప్రారంభమయ్యెను. మఘా నక్షత్రమున పగటి పూట సప్తర్షులు ప్రవేశించిన నాటికి కలి ప్రవేశించి 1200 సంవత్సరములు. కలియుగ ప్రమాణం 4లక్షల సంవత్సరములు. క్రీస్తుశకము 2010 నాటికి కలి ప్రవేశించి 5112 సంవత్సరములు మాత్రమే అయినది. కలియుగములో పాపములు చేసినగానీ రావు. పుణ్యములు చేయుదుమన్న మాత్రముననే పుణ్యము వచ్చును.

కలియుగములో :

1. మతము :- దేవ మాయా మోహితులై శాస్త్రోక్త శౌచాచారంబులు విడిచి, నిజేచ్ఛం జేసి దేవతా హేళనంబులు సేయుచు, వేద, బ్రాహ్మణ, యజ్ఞపురుషుల దూషించుచు, లోకంబులం దమ తమ మతంబులకుం దామే సంతసిల్లుచు నవేద మూలంబగు స్వేచ్ఛం జేసి ప్రవర్తించి యంధపరంపరచే విశ్వాసంబు సేసి తమంతన యంధ తమసంబునం బడుచు నుండుదురు. (భాగవతము పంచమ స్కంధము మొదటి ఆశ్వాసము-89) అనగా వేద పద్ధతులు సాగవు. దేవతా హేళన చేయుచుందురు. అనగా ఒక మతము వారు మఱియొక మతములోని దేవతలను దేవుళ్ళను నిందించెదరు.

2. ధర్మము :- ధర్మపద్ధతి ఉండదు. ధర్మము ఒక పాదముతో ఉండును. ప్రజలు ధర్మ రహితులు. వేద ఉపదేశములుండవు.

3. యజ్ఞ యాగాది క్రతువులు :- వేదములో చెప్పినట్లు యజ్ఞములు, యాగములు లేనందున దేవతలకు హవిర్భాగములుండవు. పితృ, దైవ కార్యములు సాగవు. మఱియు పాడగును. దేవ పితృ కార్యములలో బ్రాహ్మణేతరులు భోక్తలుగా కూర్చుందురు. దేవాలయములు, బ్రాహ్మణీకములు, ఆశ్రమములు పాడగును. దేవతలకు, ఋషులకు, పితృదేవతలకు, ధరణికి, ధర్మదేవునికి బాధ కలుగును.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

4. న్యాయము :- పెద్దలు కూడా న్యాయ మార్గమున నడవరు. న్యాయ పద్ధతిన బుధులైన వారు కూడా నడవరు. జ్ఞానులు కూడా క్రూరులుగా మారుదురు. నాస్తిక వాదము పెరిగి పోవును. పుణ్య ఫలములు అబద్ధములని భావింతురు.

5. దేశ పరిస్థితి :- ఇంద్రుడు వానలు కురియింపడు. సకాలములో వానలు కురియవు. పాడి పంటలు తగ్గును. ధాన్యములో పొల్లు ఎక్కువ. పండ్ల చెట్లు పాడగును. పంటలు, పండ్లు తక్కువగా పండును. ఔషధములు పస చెడును. ఒక కాలమున పండు ఓషధులు వేఱొక కాలమున పండవు. జనపదములు (పల్లెటూళ్ళు) పాడగును. ప్రజలు కష్టములపాలగుదురు. అనగా పంటలు పండక, పండిన పంటలు చేతికి అందక, తుఫానులు, భూకంపములు, వరదలు, వ్యాధుల వలన ప్రజలు కష్టముల పాలగుదురు.

6. సంఘ పరిస్థితి :- ప్రపంచమంతా దుర్మార్గమయమగును. ప్రజలు సురా మజీయు సురతాపేక్ష పరులు. వర్ణాశ్రమాచార రహితులు. వర్ణాశ్రమ ధర్మములు తప్పును. వర్ణ సంకరమగును (inter caste marriages). కులములు చెఱచు చుండెదరు. సత్యముండదు. దుర్జనులు ఎగిసి మహా సాధు జనులను బాధింతురు. దీనుల, దుర్బలుల ధనము అపహరింపబడును. ప్రజలు దరిద్రులై ఇచ్చే దాత లేక దొంగలుగా తయారగుదురు. దొంగలు జనులను వధియించి ధనము తీసుకొనుట వలన జనులు అడవుల పాలగుదురు. మోహము వలన లోభము, లోభము వలన కామము, కామము వలన క్రోధము, క్రోధము వలన వైరము కలిగి వైరము వలన ఒకరినొకరు హాని చేసికొందురు. సాధువులు దుర్గతులను రోగములను పొంది చనిపోవుదురు. వారికి ఆయువు తగ్గును. దుర్మార్గులకు ఆయువు పెరుగును. ప్రజలు దుర్మార్గులను గౌరవింతురు. వీరు ఉన్నత ఉద్యోగములలో ఉందురు. దుర్మార్గులకు ధనముండును.

7. వర్ణ వ్యవస్థ :-

బ్రాహ్మణులు :- జపము, స్వాధ్యాయము మొదలైన నియమములు వదులుదురు. దుర్మార్గకర్మపరులై వేద నింద చేయుచు, యజ్ఞ యాగాది క్రతువులు, వ్రతములు

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

వదులుదురు. దుష్పరిగ్రహ విహారులై, యజ్ఞ యాగాది కర్మంబులు పరార్థపరులై చేయుచు హీనులై నశించెదరు. వేదములు అమ్ముకొందురు. హీన వంశజులయిన రాజులను సేవింతురు. నీచుల దగ్గర చేరి ధనము యాచించెదరు. అన్యాయము చేయుదురు. దిక్కులేక నలు దిక్కులకు పాఱిపోవుదురు.

క్షత్రియులు :- క్షత్రియులు శౌర్యము, సిరి, తేజస్సు, మైత్రి, భూపరిపాలన లేక ఉందురు.

వైశ్యులు :- క్రయ విక్రయములలో కపటముండును.

శూద్రులు :- శూద్రుడు రాజ లక్షణ ముద్రితుండగును. హీన వంశ జాతులు రాజ్య మేలుదురు. వీరు పాప చరితులు. పాలకులు ప్రజల వద్ద పన్ను తీసుకొని ప్రజలకు భయము కలుగ చేయుదురు. భూమిని రక్షింపకుండా దర్పముతో సాధువులకు బాధలు కలుగచేసి, వారి స్త్రీలను, ధనమును, భూములను హరించి, దారుణముగా పరస్పర విరోధము పెంచుకొని విశ్వప్రాణి నాశనమునకు కారణమగుదురు. వీరు ఉగ్రముగా ఒక్కొక్కరు కొన్ని వందల మందిని చంపుదురు. వేదములు చెప్పుదురు. మిక్కిలి తపో ధనవంతులు. బ్రాహ్మణులు వీరికి సేవ చేయుదురు. వేదము వీరు చెప్పగా బ్రాహ్మణులు శ్రద్ధగా విందురు.

8. ప్రజలు :- నాస్తికులు. శరీర పోషణ యందు శ్రద్ధ పెరుగును. అన్ని చోట్ల త్రాగుడు, స్త్రీ వ్యసనములుండును. అన్నము అమ్ముకొందురు. (Hotels ఉండును.) దురన్న భిక్షకులు, అనృతవాదులు, అధర్మ పరులు, ధర్మ విరహితులు, అన్యాయ పరులు, నిర్దయులు, మాయోపాయులు, దయా రహితులు, దురా చారులు, ఆచార హీనులు, నిష్కారణ వైరులు, క్రౌర్యము, హింస, అసత్యము, దంభము, కుటిలత మొదలైనవి కలిగి ఉందురు. క్రోధ, మాత్సర్య, లోభ, మోహాది దుర్గుణములు గలిగి అతి రోషములు కలవారు, ప్రజలు క్రూరులుగా వర్తించెదరు. దయా సత్య శౌచాదిహీనులు, తప్పులెన్నువారు. మంద ప్రజ్ఞులు, మంద మతులు, మంద బుద్ధులై ఒండొరులను మెచ్చరు. సోమరి పోతులు, సార హీనులు, దుర్బలులు, మంద భాగ్యులు, ధనహీనులు, భయంకర వ్యాధులచే పీడింప బడుదురు. అల్పాయువులు,

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

పూర్ణాయుర్దాయము పదహారు సంవత్సరములు. ఆయువు తగ్గును. ఏడెనిమిది సంవత్సరములకు స్త్రీలు సంతాన వంతులగుదురు. మనుజులు అన్న, పాన, మైథున, శయన, ఆసనాది కర్మాసక్తులగుదురు. జననీ జనక సుత సోదర బంధు దాయాది సుహృజ్జనులను పరిత్యజించెదరు. వ్యవహారములు తగువులతో ఉండును.

విద్య :- అల్పవిద్య వలన వ్యామోహము కలిగి వేద విద్య తగ్గును. సరస్వతి కుజనులను ప్రాప్తించును.

తండ్రి కొడుకులు :- కొడుకు తల్లినీ, తండ్రిని పోషింపడు. కొడుకు తండ్రిని అవమానము చేయును. కొడుకులు తండ్రులను చంపుదురు. తల్లి తండ్రులు వారి కొడుకులు ఒకరినొకరు చంపుకొందురు. వీరు ప్రజలలో గౌరవము పొందుదురు.

భార్యా భర్తలు :- భార్యా భర్తలు ఎవరి ఇష్టానుసారము వారు ప్రవర్తింతురు. భర్తలు భార్యలను భరించరు. భార్య భర్తను అవమానించును. భార్యలు భర్తలతో తగువులు పెట్టుకొందురు.

బంధువులు :- బంధువులలో బంధు ప్రేమ పోవును.

స్నేహము :- స్నేహము వంచనా సహితము. అనగా స్నేహము వంచనతో కూడి ఉండును.

గురు శిష్యులు :- గురువు శిష్యులను మెచ్చుకొనక వంచకుడగును. శిష్యులు గురువును దూషింతురు. శిష్యులు గురువులతోనుండరు.

9. అరాచకము :- కలియుగములో ప్రజలు పాలకులు లేని పశువులవలె ఉందురు. మఱియు రాజ్యము నాయకుడు లేని సేనవలె ఉండును. వర్షములు కురియవు. పంటలు పండవు. ప్రజల యోగ క్షేమములు పట్టించుకొనే నాథుడు ఉండడు. సైన్యము విదేశీ దండ యాత్రలను సమర్థముగా త్రిప్పి కొట్టలేదు. ఇష్టా పూర్తములు చేయు వారుండరు. ద్విజులు యజ్ఞములు చేయరు. దేవతార్చన సరిగా జరుగదు. కళలు, కళాకారులు అభివృద్ధి పొందరు. కట్టుబాట్లు ఉండవు. ధనప్రాణ మానములకు రక్షణ ఉండదు. మానవులు ఒకరినొకరు చంపుకొందురు. ఎవడు దేనినికూడ తన సొత్తుగా భావించలేడు. ఇంటి యజమాని మాట భార్య కానీ,

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

కొడుకు కానీ వినరు. భూషణాలంకృతులైన కన్యలు సాయంసమయములో ఉద్యానవనములలో విహరించ లేరు. బంగారు ఆభరణములు ధరించి ప్రజలు ప్రయాణము చేయుటకు భయపడుదురు. ప్రియురాండ్రతో కలిసి నిర్భయముగా సంచరింపలేరు. వర్తకులు వస్తు సంభారములతో నిర్భయముగా ప్రయాణము చేయలేరు. ధనికులు నిర్భయముగా తలుపులు తెఱుచుకొని నిద్రింపలేరు. కలియుగము గుఱించి భాగవతము ప్రథమ స్కంధములో ధర్మరాజు భీమునితో చెప్పినట్లుగా ఇట్లు వివరింప బడినది.

సీ. ఒక కాలమునఁ బండు నోషధిచయము వే
ఱొక కాలమునఁ బండకుండు నండ్రు
క్రోధంబు లోభంబు క్రూరత బొంకును
దీపింప నరులు వర్తింతు రండ్రు
వ్యవహారములు మహావ్యాజ యుక్తము లండ్రు
సఖ్యంబు వంచనా సహిత మండ్రు
మగలతో నిల్లాండ్రు మచ్చరించెద రండ్రు
సుతులు దండ్రులఁ దెగఁ జూతు రండ్రు

తే. గురుల శిష్యులు దూషించి కూడ రండ్రు,
శాస్త్ర మార్గము లెవ్వియుఁ జరుగ వండ్రు
న్యాయ పద్ధతి బుధులైన నడవరండ్రు,
కాలగతి వింతయై వచ్చెఁ గంటె నేఁడు.

(భాగవతం - ప్రథమ స్కంధము-332)

భారతములో అరణ్య పర్వములో ధర్మరాజునకు మార్కండేయుడు కలియుగము గుఱించి వర్ణించి చెప్పును. ఆ సందర్భమున

సీ। పాషండ దర్శన బహుళంబు లయ్యెడు
వర్ణాశ్రమంబులు వసుమతీశ
తవిలి శరీరంబుఁ దద్దయుఁ బ్రోతురు
పుణ్య ఫలంబులు బొంకులనుచుఁ

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

గాలంబుతోఁ గూడఁ గలుగవు వానలు
పాల్లులై బీజముల్ వొలిసిపోవుఁ
గ్రయవిక్రయంబులఁ గపటంబు దఱచగుఁ
గడఁగి యిల్లడ సొమ్ము లడఁచికొండ్రు
ఆ। సాధుచరితు లైన జనులు దుర్గతుల రో
గములఁ దెగుదు రల్పకాలమునన
పాపపరులు లగ్గుఁ పరమాయువును నరో
గతయు సిరియుఁ బొందఁ గాంతు రెందు.

(అరణ్య పర్వము - చతుర్థాశ్వాసము - 293)

కలి పురుషుడు అధర్మమునకు ప్రతీక. ప్రాణి వధ, స్త్రీ ద్యూత, మద్యపానములు, అసత్య, మద, కామ, హింస, వైరములు అనునవి కలి పురుషునకు స్థానములు. అసత్యము, లోభము, మాయ, కపటము, కలహము, దౌర్జన్యము, చౌర్యము, కలుషము, దురాచారము, అలక్ష్యము, మొదలైన ధర్మేతర సమూహము కలి పురుషుని ఆశ్రయించును. కాని **ధీరులకు** కలి వలన భయము లేదు. కలియుగాంతమున **శంబల** గ్రామమున విష్ణు యశుండను విప్రునకు విష్ణువు కల్క్యవతారుడై జనియించును. శంతనుని అన్న దేవాపి, ఇక్ష్వాకు వంశజుడగు మరుత్తు వీరు యోగయుక్తులై **కలాప** గ్రామ నిలయులై కలియుగాంతమున రాజ్యంబు చేసి కైవల్య పద ప్రాప్తులగుదురు.

కృతయుగము :- కలియుగ ప్రమాణమైన 4లక్షల సంవత్సరములు గడిచిన పిదప చంద్ర సూర్య శుక్ర గురువులు ఏకరాశి గతులయిన కృతయుగంబు ప్రారంభ మగును. ఈ కలియుగములోనే భాగవతమును శుకమహర్షి పరీక్షిత్తునకు, సూతమహర్షి శౌనకాదులకు, భారతమును పరీక్షిత్తు తనయుడయిన జనమేజయునకు వైశంపాయనుడు చెప్పెను. కావున కలియుగములో పాటించ వలసిన ఆచరణ పద్ధతులే యిందు వర్ణింపబడినవి. ఏ యుగములో నయినా వేదము చెప్పిన పద్ధతులే ఆచరణనీయములు.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

బ్రహ్మవిద్య

నిర్వచనము : బ్రహ్మచే బోధింపబడినది బ్రహ్మవిద్య. బ్రహ్మ గుఱించి బోధించునది బ్రహ్మవిద్య. ఇహలోకములకు, పరలోకములకు సంబంధించిన సర్వ విషయములు శాస్త్ర పాఠముగాను, ఆచరణ విధానముగాను చెప్పునది బ్రహ్మ విద్య. బ్రహ్మవిద్య పరమాత్మచే నాలుగు వేదములుగా బోధింపబడినది. ఇది దేశ కాల పాత్రలకు అతీతముగా సత్యమై, నిత్యమై, ఏకమై విరాజిల్లును. వేదములో చెప్పిన బ్రహ్మ విద్యనే పురాణములు చెప్పినవి.

విశిష్టత : బ్రహ్మ విద్య శ్రేష్ఠమైనది. ఇందు సర్వ విద్యలు ప్రతిష్ఠితమై ఉన్నవి. ఇది తెలుసుకున్నచో ఈ సర్వమూ తెలియును. రహస్యమైనది. సత్పురుషులచే సేవింపబడునది. సర్వ పాపములు పోగొట్టునది. పరాత్పరుని పొందు సాధనను చెప్పునది. అపరవిద్య పరవిద్యల సమ్మేళనము గలది.

అపరవిద్య : అపర విద్యలో ఇహలోకమునకు సంబంధించిన దేశము, రాజు, రాజ ఉద్యోగులు, ప్రజలు, జాతి ధర్మములు, ఆశ్రమ ధర్మములు, ప్రజలయొక్క విధులు బాధ్యతలు చెప్పబడును. వీటిని పాటించిన ఆదర్శ సమాజము ఉత్తమ పౌరులు ఏర్పడుదురు. ఇహలోకమునకు సంబంధించిన ఈ సర్వ విషయములు అందఱికి చెప్పబడును. పరలోకమునకు సంబంధించిన పుణ్యకర్మానుష్ఠానములగు ఇష్టాపూర్తముల గుఱించి చెప్పబడును. అనగా యజ్ఞ యాగాదులు, క్రతువులు, అగ్నిహోత్రము, వేదాధ్యయనము, దాన ధర్మములు, పుణ్యతీర్థములు సేవించుట (తీర్థయాత్రలు) అతిథి పూజ మొదలగునవి చెప్పబడును. ఈ పుణ్యకర్మానుష్ఠానము చేసి పుణ్యఫలితమును కోరిన పుణ్యలోక ప్రాప్తి కలిగి ఇహలోకమున సుఖభోగములు కలుగును. ఈ పుణ్యకర్మానుష్ఠానము చేయు విధి విధానము ధర్మపరులందఱికి చెప్పబడును. విజ్ఞానశాస్త్ర విషయములు, ఆయుర్వేదము, గణితము, ఖగోళము మొదలయినవి చెప్పబడును. వీటిని అర్హులకు మాత్రమే బోధింతురు. అధిభౌతిక అధిదైవికములుగా భూమి, ఆకాశము, సూర్యుడు, చంద్రుడు, కాలము గుఱించి చెప్పబడును. అధి దైవికములుగా చెప్పినవి యోగ రహస్యములు. కావున వీటిని

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

అర్హులకు మాత్రమే బోధింతురు. పుణ్యకర్మానుష్ఠానము చేసి పుణ్యఫలితము కోరని వారు శాశ్వత బ్రహ్మలోక ప్రాప్తిని పొందుదురు. వీరు జన్మపరంపరలలో చిక్కుకొనరు. ఆత్మ తత్త్వమును బ్రహ్మ విచారణగానూ, సృష్టి విచారణగానూ, దేహ విచారణ గానూ విభజించి ఆత్మ, ఆదిపురుషుడు, విరాట్ పురుషుడు, జీవ పురుషుడు, ప్రకృతి, మహత్, మాయ, అవిద్య, దేహము, కర్మ, జీవునకు దేహముతో గల సంబంధము, జీవుడు పయనించు మార్గములు మొదలయినవి ఈ విభాగము క్రింద బోధింతురు. ఈ విభాగమును నిష్కామ పరులైన అర్హులకు మాత్రమే బోధించెదరు. వేదాంత వాక్యములు తత్త్వంబు నెఱిగించును. వాటిని గ్రహించి సాధన చేయ వలయును.

పరవిద్య : వైరాగ్య విజ్ఞానములు కలవారు మాత్రమే దీనికి అర్హులు. అనగా ఇహలోక పర లోకములయందు భోగ భాగ్యముల యందు ఆసక్తి ఉండని వారు అర్హులు. సంసార తాపత్రయములను వదలి ధనేషణ, దారేషణ, పుత్రేషణ అనే ఈషణ త్రయములను వదలిన వారు మాత్రమే ఈ పరవిద్యకు అర్హులు. ఈ పర విద్యలో యోగము, భక్తి, అనే సాధనలు చెప్పబడును.

బ్రహ్మవిద్యను బోధించు గురువులు అందఱు ఒకే విషయమును బోధింతురు. పాఠ్యాంశములోగాని సాధనలలోగాని భేదముండదు. ఇతర గురువులు బోధించు పద్ధతులలో అనంతములైన పద్ధతులు ఉండును.

వ్యవసాయాత్మికా బుద్ధిః ఏకేహ కురునందన
బహుశాఖా హ్యనంతాశ్చ బుద్ధయోఽ వ్యవసాయినామ్ (సాంఖ్య యోగము 41)

కురునందన = అర్జునా; ఇహ = ఈ బ్రహ్మ విద్యయందు, వ్యవసాయాత్మికా + బుద్ధి ః = గురువులు బోధించు శాస్త్ర పాఠము ఆచరణ పద్ధతులలో; ఏకా (భవతి)= భేదము ఉండదు. అందఱు ఒకటే బోధింతురు; చ=మఱియు; అవ్యవసాయినామ్+ బుద్ధయః = ఇతరులు చెప్పువాటిలో; బహుశాఖాః + అనంతాః = అనంతము లయిన పద్ధతులు అనేక భేదములు ఉండును.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

పరవిద్య	
వీరికి చెప్పవచ్చును	**వీరికి చెప్పరాదు**
శ్రద్ధా సంపన్నునకు, విరక్తునకు, సదాచారునకు, మంచి గుణములు కలిగి దుర్గుణములు లేని వానికి అనగా శుద్ధాత్ముడు, నిష్కాముని కి, శాంత చిత్తునికి, సర్వభూత సమునికి, నిర్మత్స రునికి, అసూయా రహితునికి, తపస్సు చేయువానికి, భక్తునికి, గురు సేవా తత్పరుడు అయిన వానికి చెప్పవచ్చును. గురువులు తమ ప్రియ శిష్యులకు పరమ రహస్యములు తెలియ పలుకుదురు.	ఇంద్రియ లోలునకు, పుత్రదారాదులందు అత్యంత ఆసక్తి కలవానికి, ధన సంపాదన యందు మిక్కిలి ప్రేమ గల వానికి, అవి నీతునకు, దురాచారునకు, వ్యసన పరునకు, దుర్గుణములు కలవానికి, ఖలునకు, డాంబికునకు, భక్తి హీనునకు చెప్పరాదు.

అర్హత లేని వారికి బ్రహ్మ విద్యను చెప్పరాదు అను నియమము కలదు. అందువలన శ్రీకృష్ణుడు అర్జునుని తో

ఇదం తే నా తపస్కా యా భక్తా య కదాచన
న చా శుశ్రూషవే వాచ్యం న చ మాం యో ఽభ్యసూయతి.

(మోక్షసన్న్యాస యోగము-67)

తే = ఓ అర్జునా నీకు చెప్పిన; ఇదం = ఈ అధ్యాత్మిక రహస్యమును; కదాచన = ఎప్పుడును; అతపస్కా య = తపస్సును చేయని వానికి; న = చెప్పరాదు; అభక్తా య= సత్వగుణములు లేనివానికి; న = చెప్పరాదు; అశుశ్రూషవే = గురు శుశ్రూష చేయని వానికి; న = చెప్పవద్దు; చ = మఱియు; యఃఎవరు; మాం = నాయందు; అభ్యసూయతి = అసూయ ఉండునో వానికి; న+వాచ్యం= చెప్పవద్దు.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

చ॥ ఎఱిగెడు వాఁడు కర్మచయమెల్లను మాని హరిస్వరూపమున్
నెఱయ నెఱింగి యవ్వలన నేరుపుఁ జూపు గుణానురక్తుఁడై
తెఱకువ లేక క్రుమ్మరుచు దేహధనాద్యభిమాన యుక్తుఁడై
యెఱుఁగని వానికిం దెలియ నీశ్వరలీల లెఱుంగఁ జెప్పవే.

(భాగవతము, ప్రథమ స్కంధము-99)

అనగా ఆత్మ తత్త్వమును తెలిసినవాడు కర్మ ఫలితములను కోరక ఆత్మతో క్రీడించును. అట్టి మహానుభావులకు బ్రహ్మ విద్య గుఱించి చెప్పవలసిన పనిలేదు. తమోగుణము యందు ఉండి దేహము, ధన ధాన్యములు, సంపదలు, భోగభాగ్యములందు, సంసార తాపత్రయములందు తలమునకలై నిజకుటుంబ పారవశ్యమున ఉన్నవానికి ఈ బ్రహ్మవిద్యను చెప్పరాదు. బ్రహ్మతత్త్వమును తెలుసుకొనవలయును అనే జిజ్ఞాసాపరునకు ఈ బ్రహ్మవిద్యను చెప్పుము అని నారదుడు వ్యాసభగవానునికి చెప్పెను.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

వేదము

'విద' ధాతువు నుండి వేదము అను పదము పుట్టినది. విద జ్ఞానే అని వేదమునకు జ్ఞానమర్థమని పాణిని చెప్పినాడు. కావున వేదమనగా జ్ఞానమును గలుగ చేయునది అని అర్థము. లౌకిక జ్ఞానము మఱియు అతీంద్రియ జ్ఞానములను గలుగచేయు విషయములు వేదములో వివరింపబడును.

ప్రారంభ సృష్టిలో ఆత్మ లేక ఆది పురుషుని వలన వేదము ఉద్భవించినది. అనంతర సృష్టిలో చతుర్ముఖ బ్రహ్మ యొక్క నాలుగు ముఖముల నుంచి వేదములు ఉద్భవించినవి. వేదమునకు ముందు స్వరము ఉద్భవమైనది. ఆ స్వరమును అర్హులైన పెద్దలు విన్నారు. వారు శ్రోత్రియులు. ఇట్టి శ్రోత్రియత్వము పరానుభూతి వలనగాని గలుగదు. అందువలన పరానుభూతికి చేరువలో నున్న వారికై శ్రోత్రియత్వము వలన విన్న దానిని ఋషులు స్మృతికి తెచ్చుకొని వ్రాసినారు. విన్నదానిని వ్రాయటము వలన వేదములను అపౌరుషేయములని అన్నారు. ఋషి, ఛందస్సు, ఆ మంత్రాధిష్ఠాన దేవతలు వేదములోని ప్రతి సూక్తములో చెప్పబడును. ఆది పురుషుడు చతుర్ముఖ బ్రహ్మకు వేదము చక్కగా అర్థమగునట్లు చెప్పెను. ఆ చతుర్ముఖ బ్రహ్మ తన వలన సృజియింపబడిన ఋషులకు చెప్పెను. ఆ ఋషులు వారి శిష్యులకు విశదీకరించిరి. ప్రారంభ సృష్టిలో ఆది పురుషుని వలన ఉద్భవించిన వేదము అనంతర సృష్టిలో బ్రహ్మ యొక్క నాలుగు ముఖముల నుంచి ఋగ్వేదము, సామవేదము, యజుర్వేదము, అథర్వవేదము అనే నాలుగు వేదములుగా ఒకేసారి ఆవిర్భవించినది. వేద కాలములోనే వేద విభజన జరిగినది.

తత్రాఽ పరా ఋగ్వేదో యజుర్వేదః సామవేదో ఽథర్వవేదః
శిక్షా కల్పో వ్యాకరణం నిరుక్తం ఛన్దో జ్యోతిష మితి ।
అథ పరాయయా తదక్షర మధిగమ్యతే

(ముండక ఉపనిషత్ - ప్రథమముండకే. ప్రథమ ఖండః 5)

ఋగ్వేదము, యజుర్వేదము, సామవేదము, అథర్వవేదము అనే నాలుగు వేదములను శిక్షా, కల్పం, వ్యాకరణం, నిరుక్తం, ఛందస్సు, జ్యోతిషం అనే వేదాంగములతో

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

చదవవలయును. వేద వేదాంగములను చదువుట అపర విద్య. ఆ చదివిన చదువును సాధన చేసి పరమాత్మను పొందుట పరవిద్య. లౌకిక జ్ఞానమునకు సంబంధించిన అపరవిద్యయు, అక్షర పరబ్రహ్మను చేరు పరవిద్యయు వేదములందు తెల్పబడినవి. పూర్వము ఆది పురుషుడు మత్స్యావతారములో వేదములు కలిసిపోకుండా విభాగించి వైవస్వత మనువు వేళ బ్రహ్మకు ఇచ్చెను. వైవస్వత మనువు కాలములోనే ఇప్పటి యుగ చతుష్టయములలోని ద్వాపర యుగసంధి సమయములో ఆ వేదములకు శాఖలు ఏర్పఱచి ఒక్కొక్క వేదమును ఒక్కొక్క శిష్యునకు వ్యాస భగవానుడు ఇచ్చెను.

ఋగ్వేదమును-పైలునకు; సామవేదమును-జైమినికి; యజుర్వేదమును-వైశంపాయనునికి; అథర్వవేదమును-సుమంతునికి ఇచ్చెను. (ఇతడు రామాయణములోని సుమంతుడు కాదు) వీరు వారి వారి శిష్యులకు విభాగించి ఇచ్చిరి. ఒక్కొక్క వేదము మరల సంహితలని బ్రాహ్మణములని ఆరణ్యకములని ఉపనిషత్‌లని నాలుగు విభాగములు క్రింద వర్గీకరింపబడినవి.

ఋగ్వేదము	ఐత్తరేయ బ్రాహ్మణము	ఐత్తరేయ ఆరణ్యకము	ఐత్తరేయ ఉపనిషత్
సామవేదము	తలవర బ్రాహ్మణము జైమిని బ్రాహ్మణము	-------	కేన ఉపనిషత్ ఛాందోగ్య ఉపనిషత్
యజుర్వేదము	తైత్తరీయ బ్రాహ్మణము	తైత్తరీయ ఆరణ్యకము బృహదారణ్యకము	తైత్తరీయ ఉపనిషత్ కఠోపనిషత్ ఈశోపనిషత్
అథర్వవేదము	-------	-------	ముండక ఉపనిషత్ మాండుక్య ఉపనిషత్ ప్రశ్న ఉపనిషత్ కైవల్య ఉపనిషత్

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

జన్మసంస్కారముచే సాధన చతుష్టయము సంపాదించి త్రిగుణములను జయించినవారికి వేదములు చక్కగా అర్థమగును. అనగా వేదము నందు వివరింపబడిన విషయములు సంపూర్ణముగా తెలియును. వేదము అర్థబాహుళ్యము భావబాహుళ్యము గలది. కర్త కర్మ క్రియలతో పూర్తి వాక్యముండదు. పదముల సముచ్ఛయముండును. వీటిని ఋషుల భాష్యముల ననుసరించి గ్రహించవలసి ఉండును. భావబాహుళ్యమునకు ఉదాహరణ :- ఇంద్ర పదమునకు అనేక అర్థములుండును. దేవతలకు ప్రభువు అని, ఆది పురుషుడని, చైతన్యమని, సర్వత్రా ఆత్మను దర్శించిన వాడని, జీవుడని ఇలా ఉన్న అర్థములో ఒక అర్థమును ఇంద్ర పదమునకు చెప్పవలసి ఉండును.

స బ్రహ్మ స శివ స్సహరి స్సేన్ద్ర సోఽక్షరః పరమస్స్వరాట్ (శ్రుతి). ఇక్కడ వాడిన ఇంద్ర పదమునకు-ఆది పురుషుడు, పరమాత్మ, విరాట్ పురుషుడు అని అర్థము. **తస్మాదిదన్ద్రోనామ** .... (ఐత్తరేయ ఉపనిషత్ ప్రథమాధ్యాయే తృతీయ ఖండః 14). ఇక్కడ ఇంద్రుడనగా సర్వత్రా ఆత్మ దర్శనము చేసినవాడని అర్థము. అహల్యతో జారత్వము చేసిన ఇంద్ర పదమునకు చైతన్యము అని అర్థము. ఈ విధముగా ఒకే పదమునకు అనేక అర్థములు. ఈ విధముగా భావబాహుళ్యము కలది. **ముఖాత్ ఇంద్రః చ అగ్నిః చ-** (ఋగ్వేదము-అష్టకము 8-అధ్యాయము 4). ఈ మంత్రమునకు అర్థము చెప్పునప్పుడు నోటినుంచి అగ్ని, బాహువుల నుంచి ఇంద్రుడు వచ్చెనని చెప్పవలయును. కాని మంత్రములో బాహువునుంచి అనే పదము లేదు.

అర్థబాహుళ్యమునకు ఉదాహరణ :- **స భూమిం విశ్వతో వృత్వా అత్య తిష్ఠ దశాంగులమ్** (శ్రుతి). ఇందు భూమి అను పదమునకు అధి దైవికమైన ప్రకృతి అని అర్థము చెప్పవలయును. ఈశ్వరుడు ప్రకృతిని అధిష్ఠించి సృష్టి చేసెనని అర్థమున భూమి అను పదము చెప్పబడినది. ఇటుల వేదము భావ బాహుళ్యము, అర్థబాహుళ్యము గలది.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

యే భూతానామధి పతయో విశిఖాసః కపర్దినః (కృష్ణ యజుర్వేద తైత్తిరీయ సంహిత-చతుర్థకాండము-పంచమ ప్రపాఠకం)

యే = ఎవరు: భూతానామ్ = భూతములయొక్క: అధిపతియఃు= అధిపతులు విశిఖాసఃు= జుట్టు లేని వారు: కపర్దినఃు = జటాజూటములు గలవారు. ఈ వాక్యములో క్రియ లేదు. కొన్నిటిలో కర్త ఉండదు. కొన్నిటిలో కర్మ ఉండదు. కొన్నిటిలో క్రియ ఉండదు. ఆ ఉన్న పదములు కూడా విడి విడిగా ఉండును. ఆ పదములను ఎలా కలపవలయునో కూడా తెలియదు.

ఉదాహరణకు - **ఇన్ద్రాఽ గచ్ఛ హరివ ఆగచ్ఛ మేధాతిథేః । మేష వృషణశ్వస్యమేనే॥ గౌరావస్కన్ది న్నహల్యాయై జార। కౌశిక బ్రాహ్మణ గౌతమ బ్రువాణ ॥**

(తైత్తరీయ ఆరణ్యకము-ప్రథమ ప్రపాఠకఃు-ద్వాదశోనువాకఃు- 3-4)

ఇందు ఇంద్ర, హరివఃు, మేధాతిథేఃు, మేష వృషణ, అహల్య, జార, గౌతమ, ఇవి విడి విడి పదములు. ఈ పదములను కలుపు క్రియ అగు "ఆగచ్ఛ" ఉన్ననూ భావము స్పష్టముగా అర్థమగుట లేదు. దీనికి భాష్యముగా వేదాంతమును అర్థమగుటకు అహల్య కథగా రామాయణములో బాల కాండలో వాల్మీకి మహర్షి వివరించినారు. ఈ కథ జన్మ సంస్కారము, త్రిగుణములు జయించిన వారికి అహల్య - ఇంద్రు నితో జారత్వము జరిపిన కథ అర్థమగును. ఈ కథ ఒక ఆధ్యాత్మిక రహస్యము కావున వేదములు చదివినా అర్థము కావు. అందువలన వ్యాస భగవానుడు

నిగమంబులు వేయు జదివిన,
సుగమంబులు గావు ముక్తి సుభగత్వంబుల్
సుగమంబు, భాగవతమును
నిగమంబుఁ బఠింప ముక్తి నివసనము బుధా

(భాగవతము, ప్రథమ స్కంధము- 140)

వేదములు వేయి సార్లు చదివినా చక్కగా అర్థము కావు అని చెప్పినారు.

చదువని వాఁడజ్ఞుం డగుఁ,
జదివిన సదసద్వివేక చతురత గలుగుం
జదవఁగ వలయును జనులకుఁ,
జదివించెద నార్యులొద్దఁ జదువుము తండ్రీ.

(భాగవతము, సప్తమ స్కంధము -130)

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

వేదములు చదవనిచో అజ్ఞానవంతుడగును. చదివినచో సత్ ఏదో- అసత్ ఏదో తెలియును. కావున వేదములు సర్వ జనులు అనగా స్త్రీ పురుషులందఱు చదవ వలయును. ఆత్మదర్శనము చేసిన పెద్దల వద్ద వారికి శుశ్రూష చేసి నేర్చుకొన వలయును. ఆర్యులొద్దకాక మిగిలిన వారి వద్ద నేర్చుకున్నచో సరిగా వాటి అర్థములు తెలియవు.

సంహితలు :- వేద సంహితలందు అధ్యాత్మిక విషయములు, విజ్ఞాన శాస్త్ర విషయములు, కర్మ విభాగమునకు సంబంధించిన మంత్ర పాఠములుండును.

బ్రాహ్మణములు :- బ్రాహ్మణములందు వేద మంత్రముల అర్థములు, యజ్ఞకర్మలు ఎలా చేయవలయునో వివరింపబడును.

ఆరణ్యకములు :- ఆరణ్యకములందు అధ్యాత్మిక భావనలు ప్రధానముగా వివరింపబడును.

ఉపనిషత్తులు :- ఉపనిషత్‌లందు ఎక్కువగా అతీంద్రియ జ్ఞానమునకు సంబంధించిన ఆత్మ, సృష్టి, సాధనలు వివరింపబడును. అక్కడక్కడ పుణ్య కర్మానుష్ఠానము ఏ విధముగా చేయవలయునో వివరింపబడును. సందర్భాను సారము వ్యక్తి యొక్క విధులు బాధ్యతలు వివరింపబడును. ఆత్మను పొందు విధానము వివరింపబడును.

భౌతిక శాస్త్రము, రసాయన శాస్త్రము, ఇంజనీరింగ్, అణు శాస్త్రము అనే ఈ నాలుగు శాస్త్రములు వేటికి అవి వేఱు వేఱు విషయములను బోధించును. కానీ ఈ నాలుగు వేదములు ఒకే విషయమును బోధించును. అనగా అపరవిద్య, పరవిద్యలనే బోధించును. ఒక వేదములో చెప్పిన విషయమునకు ఇంకొక వేదములో చెప్పిన విషయమునకు పరస్పర విరుద్ధముండదు. అనేక మారులు ఒక వేదములోని మంత్రములు ఇంకొక వేదములో కూడా కనిపించును. వేదములలో ఒకే విషయమునకు సంబంధించినవన్నీ ఒకే చోట చెప్పబడవు. అనగా ఇంద్రాది దేవతలకు సంబంధించినవి గానీ ఆత్మ, ప్రకృతి మొదలయినవాటి గుఱించి చెప్పిన విషయములుగానీ ఒకే చోట చెప్పబడవు.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

వేదములలో ఇతర విషయములైన జ్యోతిష్యము, ముహూర్తము, వాస్తు, హస్త సాముద్రికము, మొదలైన విషయములు కూడా ఉండును. ఈ శాస్త్ర విషయములు వేదములలో అరటి పండు వలచి నోటిలో పెట్టినట్లు ఉండవు. వీటిని నేర్చుకొనుటకు నేర్చుకొనినవి ఆచరించుటకు తగిన అర్హత అవసరము. అథర్వవేదము చదివి అందు చెప్పబడిన ఔషధుల పేర్లు - అవి ఏవ్యాధి చికిత్సకు పనికి వచ్చునో తెలిసినంత మాత్రమున ఆయుర్వేద వైద్యుడు కాలేడు. వేదములోని విషయమును గ్రహించుటకు ప్రత్యేక శ్రద్ధ కృషి అవసరము. అందుకు ఉపవేదమయిన ఆయుర్వేదమును అధ్యయనము చేయ వలసి ఉండును. అటులనే ఖగోళ శాస్త్రము, గణితము మొదలైన శాస్త్ర విషయములను ప్రత్యేక కృషి, శ్రద్ధ గలిగిన కొందఱు మాత్రమే నేర్చుకొనగలరు. ఇట్టి కృషి, శ్రద్ధ లేనివారు వేదములు చదివినా ఈ శాస్త్ర విషయములు అర్థము కావు.

అందువలన వ్యాసభగవానుడు **మేధా విహీనులయిన పురుషులచేతనట్టి వేదంబులు ధరియింప బడుచున్నవి.** (భాగవతం ప్రథమస్కంధం-84) అని చెప్పినాడు. విజ్ఞానశాస్త్ర విషయములలో అవగాహన లేని వారు వేదములు చదివినా వాటిలోని విషయములు వారికి అర్థము కావు. కావున వేదములు చదివి అందలి శాస్త్ర విషయములు లోకమునకు వెల్లడించవలసిన బాధ్యత విజ్ఞానవంతులపై కలదు. ఒక వ్యక్తికి ఆంగ్లభాష (English) రాదు. అతడు ఇంగ్లీషులో ఒక గొప్ప ఉపన్యాసము వినినను ప్రయోజనమేమి? ప్రయోజనము లేదు. అటులనే మానవ శరీర నిర్మాణము, మానవునికి వచ్చు జబ్బులు, వాటికి వాడవలసిన మందులు గుఱించి, ప్రాథమిక స్థాయి విద్యాభ్యాసము కూడ చేయని వానికి ఎంత చెప్పిననూ అర్థము కాదు. కావున వాడు ఆ వైద్య శాస్త్ర విషయములు విన్నా ప్రయోజనము లేదు. కావున నేర్చుకొనుటకు ఒక అర్హత కావలసియుండుననిగదా, నేడు మనము కొన్ని పరీక్షలు పెడుతున్నాము. అర్హత సంపాదించిన వారందఱూ నేర్చుకొనుటకు అర్హులే అనిగదా మన భావన. ఇంజనీరింగ్ చదవవలయుననే అభిలాష గల వారందఱికీ ఒక ప్రవేశ

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

పరీక్ష పెట్టి ఆ పరీక్షలో ఉత్తీర్ణత పొందిన వారిలో కొందఱికి మాత్రమే ఇంజనీరింగ్ కళాశాలలో ప్రవేశము గలిగించుచున్నాము గదా. ఇదే విషయమును అర్హత లేని **స్త్రీ శూద్రులకుం త్రైవర్ణికాధములకు** అనగా బ్రాహ్మణ, క్షత్రియ, వైశ్యులకు **వేదములు వినవర్హంబులు** కావు అని వ్యాసభగవానుడు **(భాగవతం- ప్రథమస్కంధం-84)** చెప్పిరి. అనగా వేదములోని విజ్ఞాన విషయములు విన్నా అర్థము కావని అర్థము. వీరే అర్హత సంపాదించినచో చదవవచ్చును. దేవహూతి, గార్గి, మొదలైన స్త్రీలు వేదమును గ్రహించిరి. శూద్రుడయిన సత్యకామజాబాలి వేదమును గ్రహించెను.

వేదములో పరవిద్య, దేవతా స్తుతులు, సూక్తములతోపాటు అపరవిద్యలో ఈ దిగువ ఉదహరించిన శాస్త్ర విషయములు (Theory) **చెప్పబడును.**

విజ్ఞాన శాస్త్ర విషయములు 1. ఆయుర్వేదము (Medicine) 2. ఖగోళ విషయములు (Astronomy) ఖగోళ విషయములలో (అధి భౌతికము) అ) సూర్యుని గుఱించి (Helio centric)	అధిదైవికమయిన అధ్యాత్మికమయిన సూర్య భగవానుని గుఱించి
ఆ) గ్రహముల గుఱించి ఇ) రాహు, కేతువులను నిర్ణయించుట గుఱించి ఈ) నక్షత్రముల గుఱించి ఉ) కాలమును గణించుట గుఱించి	అధి దైవికమయిన కాలము. మఱియు

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

3. భూగోళము (Geography) భూమి గుఱించి- (అధి భౌతికముగా) అష్ట ధాతువుల గుఱించి (Metolargy)	అధి దైవికమయిన భూమి గుఱించి అనగా భూమిని మోయుచున్న అష్ట దిగ్గజములు, పాల సముద్రము, సప్త ద్వీపములు, సప్త సముద్రములు మొదలయినవి.
4. అణు శాస్త్రము (Atomic energy)	
5. గణిత శాస్త్రము (Mathematics)	
6. సృష్టి గుఱించి (Evolution theory) చెప్పబడును.	అధిభౌతికము, అధిదైవికము గుఱించి అధ్యాత్మికమయిన ఆత్మ గుఱించి ఆత్మ సృష్టి చేసిన విధానము అనగా 14లోకములు, విరాట్ పురుషుని నుంచి వచ్చిన దేవతల గుఱించి చెప్పబడును.

పుణ్యకర్మానుష్ఠానము : పుణ్యకర్మానుష్ఠానము చేయు విధి విధానము వేదము నందు వివరింపబడును. ఈ పుణ్యకర్మానుష్ఠానము మూడు విధములు.

1. ఇహలోక సుఖములకై చేయు పుణ్యకర్మానుష్ఠానము
2. పరలోక సుఖములకై చేయు పుణ్యకర్మానుష్ఠానము
3. మోక్షమును పొందుటకు చేయు పుణ్యకర్మానుష్ఠానము

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఇహలోక పరలోక సుఖములకై చేయు కర్మను ప్రవృత్తి కర్మగా చెప్పుదురు. వీటి ఫలితము అశాశ్వతము. అశాశ్వత ఫలితమునకై ప్రాకులాడు వారు మేధా విహీనులు. వీరు వేదములోని విభాగమునే తీసుకొని వేదము పుణ్యకర్మ ప్రవృత్తి కర్మ గుఱించి చెప్పినదని భ్రమించి వాటినే ఆచరించి ఇతరులకు బోధించి వారిచే ఆచరింప చేయుదురు. వీరినే పండితమన్యులని, మేధా విహీనులని పేర్కొనిరి. కావున **శ్రుతి, కర్మ పరమని చెప్పు వారు వేదజ్ఞులనదగరు** అని వ్యాస భగవానుడు భావించినారు. మోక్ష మార్గమును గుఱించి చెప్పునది నివృత్తి కర్మగా చెప్పుదురు.

భూలోకములో ప్రభువు ప్రజలు ఎలా నడుచుకొనవలయునో వారి విధులేమిటో బాధ్యతలు ఏమిటో వేదములో వివరింపబడును. ఇవి ప్రజలందఱూ చదివి ఆచరింప వలయును. అప్పుడే ఆదర్శసమాజము ఏర్పడును. ధర్మమనగా విధులను, బాధ్యతలను సక్రమముగా నెఱవేఱ్ఱుట. ధర్మాచరణ వలన వ్యక్తికి, సంఘమునకు మేలు కలుగును. దీనినే పుణ్యమనిరి. వీరినే పుణ్యాత్ములు అనిరి. అధర్మ మనగా విధులను బాధ్యతలను నేఱవేఱ్ఱకుండుట. అధర్మా చరణ వలన వ్యక్తికి, సంఘమునకు కీడు కలుగును. వీటిని పాపములనిరి. వీరినే పాపాత్ములనిరి. కావున ఏది పుణ్యమో ఏది పాపమో తెలియుటకు వ్యక్తిగత విధులు బాధ్యతలు అను విభాగమును అందఱూ చదవవలయును.

వేదాంగములు

వేదాంగములు ఆఱు. అవి:

1. శిక్షా : ఒక పదమును వాక్యమును ఎలా చదవవలయునో చెప్పును. అనగా ఎలా పలక వలయునో చెప్పును. ఒక పదమును ఉదాత్త అనుదాత్త స్వరిత ప్లుతము హ్రస్వము దీర్ఘము ఒత్తిఒత్తి బలముగా పలుకుట, ఎంత విరామముతో పలక వలయును మొదలయిన విషయములను బోధించును. (ఉత్తరాది వారు వేదమును చదువుటకు, దక్షిణాది వారు చదువుటకు భేదము కనబడుచున్నది)

2. వ్యాకరణము : సంధి, సమాసములు, అలంకారములు మొదలయినవి వివరించ బడును. పాణిని, వరరుచి, పతంజలి అనే మునిత్రయము వ్యాకరణమునకు పుష్టిని గలుగ చేసిరి.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

3. ఛందస్సు : తెలుగులో కంద పద్యము, ఆటవెలది, తేటగీతి అను ఛందస్సులవలె ఉష్ణిక, ధాత్రి, త్రిష్టుప్, అనుష్టుప్, జగతీ,పంక్తి, బృహతీ మొదలయిన అనేక ఛందస్సులు కలవు. అందులో గాయత్రీ ఛందస్సు ఒకటి. ఇలాంటి ఛందస్సులలో ఆ మంత్రము ఏవిభాగమునకు చెందినదో ఆ మంత్రము యొక్క ఛందస్సు వివరింపబడును. సంస్కృత భాషకు సంబంధించిన కావ్యములు చదువుటకు శిక్షా, వ్యాకరణము, ఛందస్సులు చాలును. కానీ వేదము చదువుటకు వీటితో పాటు నిరుక్తము అవసరము.

4. నిరుక్తము : వేద మంత్రములలోని ఒకే పదమునకు అనేక అర్థములుండుటచే వేద మంత్రములు అర్థము చేసికొనుటకు మఱికొంత పరిజ్ఞానము, తపస్సు అవసరము. అట్టి పరిజ్ఞానమును గలుగ చేయునది నిరుక్తము. పాణిని వ్యాకరణ మును రచించినట్లే వేదమంత్రములు అర్థమగుటకు నిరుక్తమును "యాస్కుడు" చెప్పినాడు. ఐతే పారిభాషిక పదములు (technical words) వాటి అర్థములు నిరుక్తములో చెప్పలేదు. ఉదాహరణకు అహల్యా యై జార మంత్రములో అహల్య అనగా ఏమిటి ? జార శబ్దమునకు అర్థము ఏమిటి ? వీటి వివరణ ఉండదు. వేదము చదివి ఆ చదివిన దాని అర్థమును గ్రహించవలయును. అర్థము గ్రహించని చదువు వ్యర్థము. ఈ విషయమునే యాస్కుడు ఇట్లు చెప్పినాడు.

స్థాణు రయం భారహారః కిలా భూదధీత్య వేదం న విజానాతి.
(నిరుక్తం - ప్రథమాధ్యాయము - షష్టి పాదము)

నేడు వేద పాఠశాలలో కేవలం శిక్షా మాత్రమే చెప్పుచున్నారు. కావున ఆ చదివే మంత్రముల అర్థము తెలియదు. అర్థము తెలియని చదువు వ్యర్థము. కావున వేదాంగములతో కూడిన చదువు చెప్పవలయును. లేనిచో వీరి వలన అనేక అపభ్రంశములు చోటు చేసుకొనగలవు.

5. కల్పము : వేద మంత్రముల విజ్ఞానమును మనము ఉపయోగించు విధానము కల్పము. కోరికలు నెఱవేఱుటకు చేయు పుణ్యకర్మానుష్ఠానమే కల్పము. అనగా ఇహలోక సుఖములు, పరలోక సుఖములు పొందుటకు ఏమి చేయవలయునో కల్పమున వివరించబడును.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

కల్పము	
వైదికము	అవైదికము
1. యాగములు. చతుష్టోమము, ఉక్థ్యము, అతిరాత్రము, జ్యోతిష్టోమము, అభిజిత్ యాగము, విశ్వజిత్ యాగము, ఆప్తో ర్యాగము ఇతర క్రతువులు. దశరాత్ర క్రతువు, ఏకాదశ, ద్వాదశ రాత్రములు, అశ్వమేధము రాజసూయము మొదలైనవి.	వేదములందు చెప్పని యాగ ములు యోగ్యత లేనివారు కర్తలుగాను, ఋత్విక్కులుగా ఉండుట, సోమ రసము లేనివి, పశుఆలంబన లేని యజ్ఞములు మొదలైనవి.
2. విద్యలు-మధువిద్య, భార్గవీ వారుణీ విద్య మొదలైనవి	పర్యంక విద్యగా చెప్పబడే తాంత్రికము.
3. ఇష్టా పూర్తములు.	శైవ, వైష్ణవ, ఆగమములు వేదములలో విగ్రహారాధన లేదు.

6. జ్యోతిష్యము : పూర్వజన్మ కర్మానుసారము జీవుడు భూలోకమునకు వచ్చినాడు. పూర్వజన్మ పుణ్య కర్మమున ఈ జన్మలో సుఖము, అభివృద్ధి గల్గును. పూర్వజన్మ పాపకర్మ వలన ఈ జన్మలో దుఃఖము, రోగములు, కష్టములు కలుగును. కావున పూర్వజన్మ కర్మ వలన సుఖదుఃఖములు ఎప్పుడెప్పుడు కలుగునో వివరించును.

వేదములో కథలు : ఒక విషయమును వివరించుటకు కథలు చెప్పు విధానము వేదములలో కలదు. ఉదాహరణకు, 1. కేన ఉపనిషత్‌లో కర్మేంద్రియములు, జ్ఞానేంద్రియములు, ప్రాణము ఆత్మను దర్శించ లేవు. ఒక్క జీవుడు మాత్రమే ఆత్మను దర్శించగలడు అని చెప్పుటకు ఒక కథను చెప్పిరి. ఈ విషయము అర్థమగుటకు అగ్ని (వాక్కు) వాయువు (ప్రాణము) ఆ వచ్చిన యక్షుడు ఎవరో గ్రహించలేక పోయిరి అని చెప్పిరి. ఇంద్రుడు (జీవుడు). ఆ యక్షుని అతి సమీపమునుండి చూచుటకు వెళ్ళగా యక్షుడు అదృశ్యమయ్యెను. అక్కడ ప్రత్యక్షమయిన ఉమ ఆ వచ్చినది పరమాత్మ అని చెప్పినది. అతడే (ఆత్మయే)

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

మీకు గల శక్తులను ఇచ్చెనని చెప్పినది. ఆత్మవలననే దేహేంద్రియ మనోబుద్ధులు పని చేయునని దీని అర్థము.

2. ఆపోవా ఇదమగ్రే సలిల మాసీత్తస్మిన్ప్రజాపతిర్వాయు ర్భూత్వా ఽ చరత్స ఇమా మపశ్యత్తాం వరాహోభూత్వా ఽ హరత్తాం విశ్వకర్మా భూత్వాన్యమార్ష్టఽ ప్రథత సా పృథివ్య భవత్తత్పృథివ్యై పృథివిత్వం.

(కృష్ణ యజుర్వేద తైత్తిరీయ సంహిత - కాండము 7 - ప్రపాఠకము - 1 - అధ్యాయము 5)

ఇదమ్= ఈ భూమి (అధిభౌతికమయిన భూమి (earth) యోగ సంబంధమయిన ఆధార చక్రము); అగ్రే=సృష్ట్యాది యందు (యోగానుష్ఠానమునకు పూర్వము) సలిలం= జలములో; (శరీరమందు గల జలతత్వముతో) ఆసీత్= ఉండెను; భూమి అంతా జలమయమై ఉండెను. అందువలన ఎటు చూసినా; ఆపోవై=జలములే. అప్పుడు ప్రజాపతిః =ప్రజాపతి; వాయుఃర= వాయువుగా; భూత్వా= ఉండి; ఆచరత్= సంచరించెను. సః=ఆప్రజాపతి; ఇమాం=ఈ భూమిని; అపశ్యత్=చూచెను; వరాహః భూత్వా=యజ్ఞవరాహముగా అవతరించి; తామ్=ఆ భూమిని; ఆహరత్= ఉద్ధరించెను; విశ్వకర్మా + భూత్వా = అతడే విశ్వ కర్మగా అవతరించి; తామ్= ఆభూమిని; న్యమార్ట్=విశేషముగా శుభ్రము చేసెను; సా=ఆ భూమి; అప్రథత= విస్తరించెను; సా= అది; పృథివీ+ అభవత్= పృథివి అయినది; పృథివ్యై+పృథిత్వమ్= విస్తరించెను అను అర్థమున "పృథివీ"అని నామము గలిగినది. ఈ మంత్రములో అధి భౌతికమయిన భూమి గుఱించి, యోగ సాధనకు సంబంధించిన కుండలినీ శక్తి గుఱించి వివరింపబడినది. అధి భౌతిక పరంగా మొదట భూమి అంతా జలమయం. ఆ జలముపై వాయువులు వీచుచుండెను. ఆ భూమి క్రమ క్రమముగా గట్టి పడి జలములు తొలగి బురద గలిగి ఆపై గట్టి భూభాగము ఏర్పడెను. భూమి పై గల బురద తొలగినది. శుభ్రమైనది. జీవులకు నివాస యోగ్యమైనది. యోగ సాధన పరంగా ఆధారచక్రము జలతత్వములో మునిగి ఉండును. అప్పుడు జీవునకు రసానుభూతిగా చెప్పబడే ఇన్ద్రియసుఖములపై కాంక్ష, సంభోగ ఆపేక్ష విపరీతముగా ఉండును. ఇవి సామాన్య జనుల లక్షణములయిన ఆహార, నిద్రా, మైథునములలో

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

మునిగి ఉండును. అట్టి వ్యక్తి ప్రాణయామము అవలంబించవలయును. ఇదే ప్రజాపతి వాయువుగా సంచరించుట. అప్పుడు ప్రాణము హంసగా మారును. ఇతడే వరాహము. ఆ హంస ఆధార చక్రములోని కుండలినీ శక్తిని ఉద్ధరించును. ఆకుండలినీ శక్తి దేహమంతా విస్తరించును. అప్పుడు సాధకుడు పరమహంస అగును. ఈ మంత్రము అర్థమగుటకు భాగవతములో యజ్ఞవరాహావతార కథగా చెప్ప బడినది. ఇటుల వేద మంత్రములు అర్థమగుటకు చిన్న చిన్న కథలు చెప్పబడును. అయితే ఆ కథలు శ్లేషతో కూడి ఉండును.

షట్ దర్శనములు

అపరవిద్య పరవిద్యలలో చెప్పిన శాస్త్రవిషయములను (theory) ఆచరణ విధానమునకై చెప్పినవి షట్ దర్శనములు. అణు శాస్త్రమునకు సంబంధించిన విషయములను కణాదుడు వైశేషికమున చెప్పెను. పుణ్యకర్మానుష్ఠానము గుఱించి జైమిని పూర్వ మీమాంసలో వివరించెను. యోగము, యోగ రహస్యములు మొదలైన వాటిని గుఱించి ఆధ్యాత్మిక సాధన రహస్యములను గుఱించి సాంఖ్యముగా కపిలుడు వివరించెను. చిత్తము, యోగశక్తులు, యోగ విఘ్నముల గుఱించి పతంజలి వివరించెను. యోగములో గలుగు సిద్ధులను తృణీకరించి గుణములను వదలి నిర్గుణుడగు విధానమును నారదుడు భక్తి లక్షణములుగా వివరించెను. వ్యాస భగవానుడు బ్రహ్మసూత్రములను రచియించెను.

ముగింపు :

1. వేదములు స్త్రీ పురుషులందఱు చదవవలయును. అందలి విజ్ఞానశాస్త్ర విషయములు లోకమునకు అందించ వలసిన గురుతర బాధ్యత విద్యావంతులపై ఉన్నది. 2. వేదములలో వ్యక్తి యొక్క విధులు బాధ్యతలు చెప్పబడును. అనగా ధర్మ, అర్థ,కామముల గుఱించి చెప్పబడును. 3. పుణ్యకర్మానుష్ఠానము గుఱించి చెప్పబడును. 4. ఆత్మస్థానము పొందు విధానము గుఱించి చెప్పబడును. వీటినే అపరవిద్య, పరవిద్యగా చెప్పుదురు.

అపరవిద్య ప్రధానముగా మూడు విభాగములుగా వర్గీకరింప వచ్చును. ఒకటవ విభాగములో ఇహలోకమునకు సంబంధించిన జాతి ధర్మములు, ఆశ్రమ

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ధర్మములు, రాజధర్మములు, స్త్రీపురుష విధులు బాధ్యతలుగా చెప్పబడును. వైజ్ఞానిక విషయములు చెప్పబడును. రెండవ విభాగములో పుణ్యలోకములు పొందుటకు పుణ్యకర్మానుష్ఠానము ఏ విధముగా చేయవలయునో వివరించబడును. మూడవ విభాగములో అతీంద్రియజ్ఞానమునకు సంబంధించిన ఆత్మ, ప్రకృతి, జీవుడు మొదలయిన విషయములు చెప్పబడును. వీటిని బ్రహ్మవిచారణగా, సృష్టి విచారణగా, దేహవిచారణగా చెప్పుదురు.

సాధన రహస్యములు గోప్యముగా చెప్పబడును. వేదము చదివి మోక్ష సాధన చేసి మోక్షమును పొందినవారు మాత్రమే వేదజ్ఞులుగా పిలువబడుదురు. అట్టి వేదజ్ఞులు జీవన్ముక్తులు మాత్రమే వేదమును విపులీకరించగలరు.

నేటి మన భావనలోని కొన్నింటికి వేద ప్రమాణము కనపడదు. ఉదాహరణగా సముద్రయానము చేయుట దోషమని ఆ విధముగా సముద్ర ప్రయాణము చేసిన వారిని బహిష్కరించ వలయును అని వేదములు చెప్పలేదు. రాముడు సముద్రమును దాటి లంకకు చేరినాడు. హనుమంతుడు సముద్రమును దాటి లంకకు చేరినాడు. శ్రీకృష్ణుడు తన నివాసముగా సముద్ర మధ్యమున ద్వారకను నిర్మించినాడు. ఋషులు ఎందఱో సముద్రమును దాటి శ్రీకృష్ణునిని దర్శించినారు. రుక్మిణి పంపున వెళ్ళిన అగ్నిద్యోతనుడు అను బ్రాహ్మణుడు సముద్రమును దాటి ద్వారకకు చేరి రుక్మిణీ సందేశమును శ్రీకృష్ణునకు వినిపించినాడు.

అటులనే భర్త మరణించిన అతనితోపాటు అతని భార్యకూడా మరణించ వలయునని వేదము చెప్పలేదు. కావున వేదములు చదివి, వేదములు చెప్పని నేటి అనేక దురాచారములను ఖండించవలయును.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

వేద కాలము నాటి ఆశ్రమములు - ఆశ్రమ వాసులు

లక్ష్యము :- ఆత్మదర్శనమును పొందుటయే ప్రధాన లక్ష్యము. జీవన్ముక్తులై, జితేంద్రియులై, గుణ రహితులై శాంతత్వమును పొంది దేహ త్యాగానంతరము పునరావృత్తి రహితులై ఆత్మ స్థానమున ఆత్మగా విరాజిల్లుటయే ప్రధాన లక్ష్యము. బ్రహ్మలోక ప్రాప్తిని పొందుటయే లక్ష్యము.

ఆశ్రమములు :- దట్టమైన భయంకర అరణ్యములలో ఉండెడివి. అనగా జన సమర్థమునకు దూరముగా నుండెడివి. ఆశ్రమములు ప్రశాంతతకు, అందమునకు ప్రతీకలుగా నుండెడివి. ఆశ్రమము లోపల బయట శుభ్రము చేయబడి ఆశ్రమము ముంగిట ముగ్గులతో అందముగా నుండెడివి. ఆశ్రమమునకు దేవతలు, గంధర్వులు, సిద్ధులు, అప్సరసలు, నారదాది ఋషి పుంగవులు అప్పుడప్పుడు వచ్చు చుండెడివారు. ఆశ్రమములు సర్వ భూతములకు ఆశ్రయములుగా నుండెడివి. ఋషి పుంగవులు ఉండుట వలన వేదఘోషల వలన, సత్పురుషుల నిలయమై రెండవ బ్రహ్మ లోకము వలె అలరారు చుండెడివి. ఆశ్రమములు ఆకాశములో సూర్యుని వలె తపోశక్తిచే దేదీప్యమానముగా ప్రకాశించు చుండెడివి.

ఆశ్రమ పరిసరములు :- ఆశ్రమముల చుట్టూ అనేక అరణ్య వృక్షములు, ఫల వృక్షములు ఉండెడివి. చెట్లు దట్టముగా నుండుట వలన మృగములు నెమళ్ళు, పక్షుల కిలకిలారావములతో చూడ ముచ్చటగా శోభిల్లు చుండెడివి. ఆశ్రమ పరిసరములు పూలు, లతలు కలిగి అందముగా నుండెడివి. సరస్సులు పద్మములు, కలువలు, నీటి పక్షులతో అలరారుచుండెడివి. త్రాగుటకు మధుర జలాశయములు కలిగి ఉండెడివి. పరిసరములలో జలపాతములుండి ఆ జలపాతముల ఘోష సుమధురముగా నుండెడిది.

ఆశ్రమవాసులు :- గృహస్థులు - బ్రహ్మణ్యులు-మోక్షార్థులు.

రూపము :- సూర్యునివలె అగ్ని వలె దేదీప్యమైన ముఖ వర్చస్సు కలవారు.

ఆహారము :- కందమూలములు, పండ్లు, దుంపలు, ఆకులు, ఆహారముగా తీసుకొని కొందఱు, జలము మాత్రమే ఆహారముగా గలవారు కొందఱు, నిరాహారులుగా కొందఱు ఉండి తపస్సు చేయుచుండెడివారు.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

వస్త్రధారణ :- నార చీరలు, జింక చర్మము ధరించెడివారు. నిరాడంబర వస్త్రధారణ గలిగి ఉండెడి వారు. ఆసనమునకు దర్భాసనము, లేడి చర్మమును ఉపయోగించెడి వారు.

సీ. హరిహయుం డధ్వర హయ హరణార్థమై మించి కైకొని విసర్జించి నట్టి
భూరి యమంగళ భూత మాయారూపములను ధరించిరి మూఢజనులు,
పాషండ చిహ్నముల్ పరఁగుట వారలు జగతిపై నగ్న వేషములు గలుగు
జైనులు భూరి కాషాయ వస్త్రంబులు ధరియించు బౌద్ధులఁ దగ జటాస్థి

తే. భస్మధారులు నయిన కాపాలికాదు, లనఁగ వెలసిరి లోకంబులందుఁ జాలఁ
దలఁప ధర్మోపమం బనఁదగు నధర్మ, మందు నభిరతి వొడమిన యజ్ఞజనులు.
(భాగవతము చతుర్థ స్కంధము - 524)

ఇంద్రుడు పృథు చక్రవర్తి యొక్క యజ్ఞాశ్వమును దొంగిలించుట కొఱకు వేషము ధరించి విడిచిన వాటిని మూర్ఖులైన మానవులు గ్రహించినారు. అవి పాషండ ధర్మ చిహ్నములు. దిగంబరుడుగా ఉండుట, కాషాయ వస్త్రములు ధరియించుట వేద ధర్మములు కావు. బౌద్ధ మతస్థుల వలన కాషాయ వస్త్రములు, జైన మతమువలన దిగంబరత్వము నేడు చోటు చేసుకొన్నవి. జటలు, ఎముకలు, భస్మము కాపాలికులు ధరింతురు. సర్వ వ్యాపకుడను అర్థములో దిక్కులే అంబరముగా కలవాడు అనే అర్థములో శివునుని, దత్తాత్రేయుల వారిని దిగంబరులు అని అందురు.

వాక్కు :- మృదు- మధుర వాక్కు కలిగి సత్యమును పలికెడి వారు.

శయనం :- భూతలమును శయనముగా గలిగి తమ చేతులను తలక్రింద పెట్టుకొని నిద్రించెడివారు.

గుణములు :- క్రోధమును జయించిన వారు. పుణ్యకర్మానుష్ఠానపరులు. ధర్మవేత్తలు, ధర్మజ్ఞులు. అహింసావ్రతులు, సత్ పురుషులు. పరహితులు, అక్రూరులు, దయా దాక్షిణ్యము కలవారు. శాస్త్ర విహితముగా ప్రవర్తించు వారు. దీనినే తైత్తరీయము "అలూక్షాధర్మ కామాస్యుఃఁ"అని చెప్పినది.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

తపస్సు :- తపో నిరతులు. స్థిరాసనమున కొందఱు, కంఠములోతు నీళ్లలోనుండి కొందఱు, పంచాగ్ని మధ్యమున నుండి కొందఱు, ఆకాశమే పందిరిగా గలిగి ఎండకు, వానకు, చలికి తపింపక సర్వ కాలములలోను తపస్సు చేయుచుండెడివారు. తపో శక్తి సంపన్నులు. అయినా తపో శక్తిని వ్యర్థము చేయనివారు. నిరాడంబరులు. బ్రహ్మణ్యులు, జితేంద్రియులు. దివ్య జ్ఞానము కలవారు. క్రోధమును జయించిన వారు. అపకారులకు కూడ ఉపకారము చేయువారు. " కొట్టిన తిట్టిన పడుచుందురు గాని పరమభాగవతులు" అన్నదానికి ఉదాహరణ వీరు. పుణ్యలోకములను జయించినవారు.

సంప్రదాయము :- వైఖానస సంప్రదాయము, వాలఖిల్య సంప్రదాయము, సంప్రక్షాళుల సంప్రదాయము, మరీచకుల సంప్రదాయము, అస్మకుట్టుల సంప్రదాయము మొదలయిన సంప్రదాయములను పాటించువారు.

ఆశ్రమములలోని కార్యక్రమములు :- ఆశ్రమవాసులు వారి శిష్యులైన బ్రహ్మ చారులకు వేదమును బోధించుటవలన, వారు (ఆశ్రమ వాసులు) చదువుటవలన వేదఘోష వినబడుచుండెడిది. అనగా వేదము చదువుట, వాటి అర్థము చెప్పుట, ఆయుర్వేద, ఖగోళాది సర్వ విజ్ఞానశాస్త్ర విషయములు, ధనుర్వేదము, విధులు బాధ్యతలు, పుణ్యకర్మానుష్ఠానము చేయుట, ఆ ఫలితమును కోరక జీవన్ముక్తుడగు విధానము, పునరావృత్తిరహిత శాశ్వత బ్రహ్మలోకనివాసము మొదలయిన సర్వ విషయములను బోధించెడివారు.

వారి ఆశ్రమమునకు వచ్చిన వారికి, ఆశ్రమములో కొంత కాలము గడిపిన తరువాత వారి యోగ్యతలను పరిశీలించి సర్వవిద్యలు బోధించెడి వారు. అర్హులకు మాత్రమే పర విద్యను బోధించెడివారు. ప్రజల మెప్పు గాక బ్రహ్మత్వమును పొంది దేవతలచే పూజలందుకొన తలంచెడివారు. వేద కాలములో బ్రహ్మచర్యాశ్రమము, గృహస్థాశ్రమము, వానప్రస్థాశ్రమము, సన్న్యాసాశ్రమము, క్రమ పరిణామములో

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఉండెడివి. బ్రహ్మచర్యాశ్రమము నుండి సన్న్యాస ఆశ్రమ స్వీకరణ దోషముగా పరిగణింప బడెడిది. వేద కాలములో మతములు లేనందున మతాధిపతులు, పీఠాధిపతులు, మహంతులు లేరు.

అతిథి-అభ్యాగతులు :- అతిథి అభ్యాగతులను అర్ఘ్య పాద్యాదులచే పూజించి వచ్చిన వారికి ఉచితముగా ఆహారమును ఇచ్చి వసతిని కలుగచేసి ఆదరించి సంప్రీతిని కలుగ జేసేడివారు.

అగ్ని హోత్రము :- నిత్యాగ్నిహోత్రము చేసెడివారు. అగ్ని హోత్ర శాలలు విశాలములై స్రుక్, స్రువము, కుశలు, సమిధలు, కృష్ణాజినములు, యజ్ఞపాత్రలు, పూర్ణ కలశములు మొదలయినవి ఆ అగ్నిహోత్రశాలలో నుండెడివి. బలి హోమములచేత సర్వ దేవతలను ఆరాధించెడివారు.

ఆశ్రమ అధిపతులు :- వయో వృద్ధులు, జ్ఞాన వృద్ధులు, తపోధనులు, జీవన్ముక్తులు, గృహస్థులు, నిరాడంబరులు, ఆశ్రమ నిర్వహణకు రాజులను ధనవంతులను ఆశ్రయింపక దైవమునే ఆశ్రయించి, స్వతంత్ర జీవితము గడుపువారు. దేహత్యాగ సమయమున యోగ పద్ధతిన తమ శరీరమునుండి ఆత్మను వేఱు చేసి వారు బ్రతికి ఉండగనే శరీరమును అగ్నికి ఆహుతి చేసి దివ్యదేహము ధరించి బ్రహ్మ లోకమును పొందెడివారు.

ఆశ్రమములు ఎలా ఉండవలయునో అని చెప్పుటకు రామాయణములో భరద్వాజ, శరభంగ, సుతీక్షణ, అగస్త్య, మతంగాది మునుల ఆశ్రమములు, భారతములో కొన్ని మునుల ఆశ్రమములు, భాగవతములో వ్యాసమహర్షి ఆశ్రమములు మొదలయినవి వర్ణింపబడినవి. ఏకాలములోనయినా ఇట్టి ఆశ్రమములు దర్శనీయ ములు. ఇట్టి ఆశ్రమ అధిపతులు పూజనీయులు.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

పురాణములు

పురాణముల ఆవశ్యకత : వేదములను వేదాంగములతో కలిపి చదివి సారమును గ్రహించుట కష్టము. వేదములోని భాష సులభముగా ఉన్నను భావము అంతుబట్టదు. వేదములను ఆత్మదర్శనము చేసిన ఆర్యుల వద్దనే పఠించి అర్థతాత్పర్యములను గ్రహించవలసి ఉండును. కావున వేదములలో చెప్పిన విషయములు అర్థమగుటకు పురాణములు చెప్పబడినవి. పురాణములలో రామాయణ, భారత, భాగవతములు ముఖ్యములు. పురాణములలో పరవిద్య, దేవతా స్తోత్రములతో పాటు అపర విద్యకు సంబంధించిన విషయములు అనగా ఆదర్శ సమాజ నిర్మాణానికి అవసరమయిన సంఘ నియమములు, వ్యక్తిగత విధులు బాధ్యతలు రాజు యొక్క విధులు బాధ్యతలు మఱియు విజ్ఞాన శాస్త్ర విషయములగు ఆయుర్వేద, ఖగోళ, భూగోళాది విషయములు, పుణ్యకర్మానుష్ఠానమునకు సంబంధించిన విషయములు వివరింపబడును. అధ్యాత్మిక భావనలకు సంబంధించి ఆత్మ, ఆది పురుషుడు, ప్రకృతి, మాయ, అవిద్య, దేహము, జీవుడు మొదలయినవి వివరింపబడును. పరవిద్యగా సాధన రహస్యములు వివరింపబడును. అపరవిద్య పరవిద్యకు సంబంధించిన విషయములు వివరముగా చెప్పుటకు కథలు చెప్పుదురు. ఈ కథలలో చెప్పబడిన పదములు రూఢికార్థముతోనూ, యౌగికార్థముతోనూ కలసి ఉండును. ఈ కథలలో వాడిన వ్యక్తి వాచకములు కేవలము వ్యక్తి వాచకములుగా గాక విశేషణములుగా గ్రహించినచో సాధకులకు ఉపయోగపడును.

ఉదాహరణకు రామాయణంలోని రాముడు వ్యక్తి వాచకముగా దశరథుని పుత్రుడు. యౌగికార్థముగా రాముడు ఒక సాధారణ మానవుడు. అతడు సాధన చేసి శాశ్వత బ్రహ్మలోకమును పొందినాడు. ఆ విధి విధానము రాముని కథగా వివరింపబడినది.

అయోధ్య అనగా భారత దేశములో గల ఒక ప్రదేశము. ఇది రూఢికార్థము. అథర్వవేద సంహితలో అయోధ్య అనగా శరీరము మఱియు ఈ శరీరములోని హృదయ స్థానము. ఈ రెండు అర్థములు వచ్చునట్లుగా అయోధ్య వర్ణన ఉండును.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

సీత అనగా జనకుని కూతురు ఇది రూఢికార్థము. అదే యౌగికార్థములో సీత అనగా మహత్. ప్రకృతి. సీత అగ్ని ప్రవేశము, సీతా పరిత్యాగములు యౌగికార్థములో చెప్పిన కథలు.

ఇటులనే భారతములోని కథలు. ఉదాహరణకు ద్రౌపది అగ్ని కుండములో నుంచి పుట్టినది. అగ్నిలో ఏది వేసినా అది దగ్ధమగును. అంతే తప్ప అగ్నిలో నుంచి ఏ మానవుడు జన్మించడు. ఇలా అగ్నిలో నుంచి పుట్టినది ఏమిటో తెలిసిన తప్ప ద్రౌపది గుఱించి అర్థము కాదు.

భాగవతములో వసుదేవుడు దేవకీదేవి చెఱసాలలో ఉన్నారు. వసుదేవుని భార్య యైన రోహిణి గోకులంలో నందుని ఇంట ఉన్నది. దేవకి గర్భవతియైనది. అలా ఆఱుగురు కొడుకులను కనెను. ఏడవసారి దేవకి గర్భవతియైనది. ఈ దేవకీదేవి గర్భము వసుదేవుడు చెఱసాలలో ఉండగనే నందుని ఇంట ఉన్న రోహిణి గర్భములో ఎటులనో ప్రవేశించినది. రోహిణికి బలరాముడు పుట్టినాడు. ఈ కథ అర్థమయితే బలరాముడు అనగా ఏమిటో తెలియును. ఈ విధముగా భారత, భాగవత, రామాయణములలోని కథలు ఉండును. యౌగికార్థము తెలియక కేవలము రూఢి కార్థము తెలిసి చదివినచో అనేక అపభ్రంశములు ఉదయించును. ఉదాహరణకు చెట్టు చాటున ఉండి రాముడు వాలిని సంహరించెను. ఇందలి చెట్టు, రాముడు, వాలి యౌగికార్థములు. అవి తెలియని వారికి వాలిని సంహరించుట అధర్మముగా కనిపించును.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

రామాయణము

రామాయణమును వాల్మీకిమహర్షి వారి శిష్యులయిన కుశీలవులకు చెప్పిరి. ఆ కుశీలవులు మొదట ఋషుల సభలలో రామాయణమును చెప్పిరి. ఋషులు ప్రశంసించిరి. ఆ తర్వాత కుశీలవులు రామాయణమును అయోధ్యలోని ప్రజలకు చెప్పిరి. రాముడు కొలువు తీరి ఉండగా **కుశీలవులు రామునికే రామకథను చెప్పిరి.** అనగా జీవునికి జన్మసాఫల్యత పొందు విధి విధానమును చెప్పిరి.

రామాయణము .....

ఇదం పవిత్రం పాపఘ్నం పుణ్యం వేదైశ్చ సమ్మితమ్
యః పఠేద్రామ చరితం సర్వపాపై ః ప్రముచ్యతే (బాలకాండ-1వసర్గ-98)

ఇదమ్ = ఈ రామాయణము; వేదైః+చ+సమ్మితమ్ = వేద సమ్మతము. అనగా వేదములో గల సర్వ విషయములు రామాయణములో పొందుపఱచ బడియున్నవి. జీవుడు పుణ్యలోక ప్రాప్తికి, ఆత్మస్థానము పొందుటకు వలయు సాధన రహస్యము లున్నవి. కావున ఈ సాధనలు ఆచరించిన; సర్వపాపైః = సర్వ పాపముల నుంచి; ప్రముచ్యతే = విడువబడును అనగా సర్వబంధములు తొలగి బంధరహితుడగును. కావున ఇది; పాపఘ్నమ్ = పాపములను తొలగించునది; పవిత్రం = పవిత్ర గ్రంథము; పుణ్యం = పుణ్యప్రదమైనది; యః = ఎవడు; రామ చరితం = జీవుడు బంధరహితుడై ఈశ్వరుడగు విధానమును; పఠేత్ = చదివి గ్రహించి ఆచరించినచో అనగా పారాయణ చేసినచో ఈశ్వరుడగును. పారాయణ అనగా చదివి గ్రహించి ఆచరించుట అని అర్థము.

వేదోప బృంహరణార్థాయ తావగ్రాహయత ప్రభుః (బాలకాండ-4వసర్గ-6)

ప్రభుః = జీవన్బంధ విముక్తుడయిన వాల్మీకి మహర్షి; వేద + ఉపబృంహ ణార్థాయ= వేదము విపులముగా అర్థమగుట కొఱకు; తౌ= ఆ కుశీలవులకు; అగ్రాహయత= బోధించెను. బంధ రాహిత్యమునకై వేదమునకు భాష్యమయిన ఈ రామాయణమును అర్హులయిన కుశీలవులకు, వారు రామునికి వినిపించిరి.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

రసైః శృఙ్గార కారుణ్య హాస్య వీర భయానకైః
రౌద్రాదిభిశ్చసంయుక్తం కావ్యమేతదగాయతామ్ (బాల కాండ- 4వ సర్గ-9)

శృంగార, కారుణ్య, హాస్య, వీర, భయానక, రౌద్ర, మొదలయిన రసములతో కూడిన రామాయణమును కుశీలవులు గానము చేసిరి.

కామార్థ గుణ సంయుక్తం ధర్మార్థ గుణ విస్తరమ్
సముద్ర మివ రత్నాఢ్యం సర్వశ్రుతి మనోహరమ్ (బాలకాండ 3వ సర్గ-8)

ధర్మ, అర్థ, కామములను విపులముగా వివరించునది. సర్వ విషయములను తెలుపు రత్నాకరము వంటిది. పరవిద్యకు అపరవిద్యకు సంబంధించిన సర్వవేదముల సారము. మనోహరమైనది.

రామాయణము - వినువారి అర్హతలు :
ధర్మకామార్థసహితం శ్రోతవ్య మనసూయయా (బాలకాండ-5వ సర్గ-4)

రామాయణము ధర్మ, అర్థ, కామములతో కూడినది. దీనిని దుర్గుణములు లేకుండా అనగా అసూయ, ద్వేషము, కామ క్రోధాదులు లేకుండా వినవలయు. చదవ వలయును.

ఫలశ్రుతి :

పఠన్ ద్విజో వాగృషభత్వమీయాత్
స్యాత్ క్షత్రియో భూమిపతిత్వ మీయాత్
వణిగ్జనః పణ్యఫలత్వ మీయాత్
జనశ్చశూద్రోఽపి మహత్త్వమీయాత్ (బాలకాండ-1వ సర్గ-100)

పఠన్ = రామాయణము చదివి ఆచరించిన; జనః = ఒక వ్యక్తి - (సర్వజనులు); మహత్త్వమ్ = ఆత్మస్థానమును; ఈయాత్ =పొందును (పొందుదురు) ప్రత్యేకముగా; ద్విజ+స్యాత్ = బ్రాహ్మణులు చదివినచో; వాక్ + వృషభత్వమ్ + ఈయాత్ = వాక్య విశారదుడగును. బ్రాహ్మణులు రాముని అనుసరించియు, తమసానది వద్ద నిద్ర అనే అజ్ఞానములో ఉండగా రాముడు వీరిని వదలి వెళ్ళినాడు. ఈ బ్రాహ్మణులు శ్రీరాముని వద్దనే ఉండు విధానము రామాయణంలో వివరింపబడును. అనగా ఆత్మతో ఏకీభూతులగు విధానము వివరించబడును;

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

క్షత్రియుఁ=క్షత్రియులు- రాజులు చదివినచో; భూమి+పతిత్వమ్+ ఈయాత్=గొప్ప సామ్రాజ్యమును పొందుదురు. రాజు, రాజస్వభావము పరిపాలన ఎలా చేయ వలయును ఎలా చేయకూడదు అనే విషయములు, యుద్ధరంగమునకు సైన్యమును నడిపించుట యుద్ధతంత్రములు మొదలయినవి చెప్పబడుట వలన రామాయణము చదివి రాజులు తమతమ లోపములను సరిదిద్దుకొన్నచో వారి రాజ్యాధిపత్యము సుస్థిరమగును. వణిక్+జనఃఁ= పశు పోషణ, వ్యవసాయము, వాణిజ్యము వృత్తులుగా గల వైశ్యులు చదివినచో; పణ్యఫలత్వమ్+ఈయాత్ = అర్థసాధకత్వము పొందు దురు. శూద్రఃఁ+అపి = రాజోద్యోగులైన సేవకుడు చదివినచో దూత ఎలా ప్రవర్తించాలి? రాజోద్యోగి ఎలా ప్రవర్తించాలి? సేనాధిపతి ఎలా ఉండాలి? భృత్యుడు ఎలా ఉండాలి? అనే విషయములు తెలియుట వలన రాజు కొలువులో ఎలా ప్రవర్తించవలయునో అతడు విధిని ఎలా నిర్వర్తించవలయునో బాధ్యత ఏమిటో తెలిసి ప్రవర్తించి రాజు యొక్క మన్ననలను పొందును. ఈ విధముగా సర్వులకు మేలు కలుగును.

కావ్యం రామాయణం కృత్స్నం సీతాయాశ్చరితం మహత్
పౌలస్త్యవధ మిత్యేవ చకార చరితవ్రతః (బాలకాండ - 4వ సర్గ- 7).

చరితవ్రతఃఁ= తపశ్శాలియైన వాల్మీకి మహర్షి; కృత్స్నం+కావ్యం=సంపూర్ణ రామాయణమును ఈ క్రింద ఉదహరింపబడిన విషయములతో అనగా; రామ+అయనం= అయనమునకు గతి స్థానము అని అర్థములుండుట వలన జీవుని ప్రయాణము, ఆత్మస్థానము చేరు విధానమును; మహత్ = మహతత్త్వ మయిన; సీతాయాఃఁ = సీత యొక్క; చరితం = చరితమును అనగా మహత్ తత్త్వము దాని వలన గలిగిన ఉపాధి లక్షణములను; పౌలస్త్యవధమ్ ఇతి+ఏవ= రావణ సంహారమును అనగా జీవత్వమును నశింపచేయుటను మొదలయిన అనేక విషయములను చకార = రచియించెను. అనగా ప్రకృతి-జీవుడు-జీవుడు ఆత్మస్థానము చేరు విధానమును రచియించెను.

నానాచిత్ర కథాశ్చాన్యా (బాలకాండ-3వ సర్గ -11)

రామునికథతో పాటు యోగమునకు అవసరమయిన విపుల వ్యాఖ్యానముతో కూడిన అనేక కథలను కూడ రచియించెను.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ప్రాప్త రాజ్యస్య రామస్య వాల్మీకి ర్భగవానృషిః
చకార చరితం కృత్స్నం విచిత్ర పదమాత్మవాన్ (బాలకాండ 4సర్గ- 1)

ఆత్మవాన్+ భగవాన్+ఋషిఃవాల్మీకిఃఆత్మవంతుడు, భగవంతుడు, ఋషి అయిన వాల్మీకి ; రాజ్యస్య+ ప్రాప్త= రాముడు రాజ్యమును పొందిన కాలముననే; కృత్స్నం+రామస్య+చరితం=రాముని యొక్క (జీవుల యొక్క) సమస్త విషయములను; విచిత్రపదమ్ = శ్లేషతో పైకి ఒక అర్థము, గూఢముగా ఇంకొక అర్థముతో- రామాయణమును; చకార = రచియించెను.

ఉదా :- ఆదిత్య హృదయం పైకి ఇది సూర్య భగవానుని నుతించుటగా కనిపించును. నిగూఢముగా ప్రశ్నోపనిషత్‌కు విపుల వ్యాఖ్యానము. సూర్యుడు అధిభౌతికము. ఇతనివలన కాలము అనగా ఋతువులు మొదలయినవి ఏర్పడును. ఇతడు బ్రహ్మనిద్ర పోగానే నశించును. సూర్యభగవానుడు అధి దైవికము. ఇతడు కుంతికి పుత్రునిని, సత్రాజిత్తునకు శమంతకమణిని ఇచ్చెను. ఇతడు బ్రహ్మకు ఆయుర్దాయము గతించిన నశించును. ఆదిత్యుడు : అధ్యాత్మికమయిన ఆత్మ. **అసౌ ఆదిత్యో బ్రహ్మ** (శ్రుతి) ఇతడు ఎప్పటికి నశించడు. ఇతడు నిత్యుడు. ఇటుల సూర్యుడు, సూర్యభగవానుడు ఆదిత్యుల ముప్పురి గుఱించి ఆదిత్య హృదయములో వర్ణింపబడినది. అటులనే హనుమంతుని సముద్ర లంఘనము, ఇటు కథా పరముగా అటు యౌగికార్థముగా వర్ణింపబడినది.

వాల్మీకి నోటి వెంట అప్రయత్నముగా వెలువడిన **"మా నిషాద ప్రతిష్ఠాం"** శ్లోకమే శ్లేష. పైకి ఒక నిషాదుని శపించినట్లు కనపడును. అంతరార్థమున నారద మహర్షి చెప్పిన వేద సారమును వాల్మీకి విని, మననము చేసి, నిధి, ధ్యాసలకు చేరి తన అనుభవమును ఆ శ్లోకము ద్వారా ప్రకటించినారు. వేదములో చెప్పిన సాధన రహస్యములు రామాయణములో వివరింపబడినవి. ప్రతి వెయ్యి శ్లోకములకు గాయత్రీ మంత్రములోని ఒక అక్షరమును ఉంచి రామాయణమును రచియింతునని వాల్మీకి చెప్పలేదు.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

భారతము

వేదములో గల సర్వ విషయములు భారతమున ఉండుటచే భారతము పంచమ వేదమని పిలువబడెను. అపరవిద్యకు సంబంధించిన ఆయుర్వేద, ఖగోళ, భూగోళము మొదలయిన విషయములు, పుణ్యకర్మలు, వాటిని చేయు విధివిధానము, ఇహలోక మునకు సంబంధించిన ధర్మ, అర్థ, కామములుగా వర్గీకరింప బడిన విధులు బాధ్యతలు ఇందు వివరింపబడినవి.

పరవిద్యకు సంబంధించిన ఉపనిషత్తులన్నింటిలో గల సారమును, ఆత్మస్థానము చేరుటకు చెప్పబడిన ఆచరణ విషయములను భగవద్గీతలో చెప్పి సందర్భాను సారము యోగరహస్యములను వివరించెను. భగవద్గీత పరవిద్యకు సంబంధించినది అగుటవలన ఇందలి పదములన్నియు యౌగికార్థమున గ్రహించవలయును. ఇటుల అపరవిద్య - పరవిద్యల సమ్మేళనము భారతము. ఈ భారతమును చదివి గ్రహించి ఆచరించుట అనే పారాయణ చేసినచో బంధరహితుడై ఆత్మ స్థానమును చేరి ఆత్మయగును. కావున జీవుడు అనగా నరుడు నారాయణుడగు విధివిధానము భారతమున వర్ణింపబడినది. అందువలన **ధర్మేచార్థే చ కామే చ మోక్షే చ భరతర్షభ। యదిహాస్తి తదన్యత్ర యన్నే హాస్తి న తత్ క్వచిత్** - అని చెప్పబడినది.

భారతములో మోక్షమార్గమునకు సంబంధించిన విషయములు కలవు. కాని అవి సామాన్య పాఠకుని దృష్టికి అగుపడవు. విదురనీతులు , శాంతిపర్వము, అనుశాసనిక పర్వములలో చెప్పబడిన ధర్మములు గ్రహించి అవియే ధర్మములని భావింతురు. కావున నారదమహర్షి, వ్యాసునితో భారతమున మూఢులకెల్ల మేలగునని భారతాఖ్యానము చేసియు, **"కామ్య కర్మంబులందు రాగంబు గల ప్రాకృత జనులకు నియమించిన ధర్మములు సెప్పితివి. వారలదియే ధర్మంబని జుగుప్సితంబులగు కామ్యకర్మంబులు సేయుచు దత్త్వజ్ఞానంబు మఱతురు"** అని చెప్పినారు. **(భాగవతము ప్రథమ స్కంధము - 98)**

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

భాగవతము

వేదములో చెప్పబడిన అపరవిద్య పరవిద్యలు భాగవతమున చెప్పబడినవి. కావున వ్యాసభగవానుడు భక్తి యుక్తంబయిన చిత్తంబున పరిపూర్ణుండైన ఈశ్వరుని గాంచి భువన క్షేమకరంబయిన భాగవతామ్నాయమును రచించెను. కావున భాగవతము వితత నిగమార్థంబు. సమస్తంబు గాకయు నయ్యునుండు వస్తు వెఱుగంగదగు భాగవతమునందు అని చెప్పుచూ మోక్షకామునకు మోక్షము సిద్ధించును అని చెప్పబడినది.

భాగవత నిర్వచనము : "సత్యం పరం ధీమహి" అను గాయత్రీ ప్రారంభమున గాయత్రినామ బ్రహ్మ స్వరూపంబై ధర్మవిస్తరంబును, వృత్రాసుర వధంబును నెందు చెప్పంబడునదియ భాగవతంబని పలుకుటం చేసి ఈ పురాణంబు శ్రీ మహా భాగవతంబన నొప్పుచుండు.

గాయత్రీ : సత్యం+ పరం= నిత్యుడై సత్యుడై స్వయం జ్యోతియై ప్రకృతికి పరుడై ఉన్న ఆత్మను,ధీమహి= మేము ధ్యానింతుము అని అర్థము. ధ్యానమునకు లక్ష్యము ఈశ్వరుడు. ఆ ఈశ్వరుడే - విరాట్ పురుషుడు. ఇతడే ప్రకృతి ప్రవర్తకుడు. ఇతడు పురము అనే ఉపాధి యందు వసియించి పురుష శబ్ద వాచ్యుడైనాడు. వేద పరిభాషలో పంది శరీరము+అందులో గల ఆత్మ = పురుషుడు. ఏనుగు శరీరము+ ఆత్మ= పురుషుడు. సుబ్బలక్ష్మి శరీరము+ఆత్మ = పురుషుడు. వెంకట్రావు శరీరము+ అందులో గల ఆత్మ= పురుషుడు. ఇలా సర్వ జీవరాసులు పురుష శబ్ద వాచ్యులు. అనగా పురుషులుగా పిలువబడుదురు. తెలుగు భాషలో పురుషుడనగా మగవాడు. ఈ మగవాడు సంసార తాపత్రయములలో చిక్కుకొన్నచో అతనిని **ఆడదిగా** పేర్కొనెదరు. వేద పరిభాష తెలియక కేవలము తెలుగు భాష తెలియుట వలన స్త్రీలు బిల్వార్చన, శివుని పూజ చేయకూడదని చెప్పిరి.

ఈ దేహము లేక పురము ప్రకృతి సంబంధము. స్థూల శరీరము పంచ భూతాత్మకము. కామక్రోధ లోభ మోహ, మద మత్సరములనే అరిషట్ వర్గములు ఆఱు

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

కలది. జీవుని అవస్థాత్రయములు మూడు. కావున ఈ అర్థమును ప్రతిబింబించుటకు గాయత్రికి ఐదు ముఖములు (పంచభూతాత్మకము), ఆఱు పొట్టలు (అరిషట్‌వర్గములు), మూడు పాదములు (త్రయావస్థలు) గలదిగా వర్ణించిరి.

అగ్నిర్ముఖం బ్రహ్మా శిరః విష్ణుః హృదయగ్ం రుద్రశ్శిఖా పృథివీ యోనిః
ప్రాణా పాన వ్యానోదాన సమానా సప్రాణా చతుర్వింగ్ం శత్యక్షరా శ్వేతవర్ణా

(మహా నారాయణోపనిషత్తు, అనువాకము, 53-1)

అగ్నిః= అగ్ని; ముఖం=ముఖము, బ్రహ్మా= బ్రహ్మ, శిరః=శిరస్సు, విష్ణుః= సర్వ వ్యాపకుడయిన ఆత్మ; హృదయగ్ం= హృదయస్థానము; రుద్రః= రుద్రుడు; శిఖా=శిఖ; పృథివీ = ప్రకృతి; యోనిః=సకల ఉపాధులకు, త్రిగుణములకు పుట్టుకస్థానము; సః+ప్రాణా+అపాన+వ్యాన+ఉదాన+సమానాః = అతడు ముఖ్యప్రాణము, మఱియుప్రాణాపాన, వ్యాన, ఉదాన, సమానవాయువులు. అక్షరా= అక్షరము అనగా నశింపనిది. ఈ విధముగా శరీరమందు గల హృదయస్థానములో గల స్వయంజ్యోతి స్వరూపమైన ఆత్మ. ఉపాధి చతుర్వింగ్ంశత్యక్షరాః=24 తత్త్వములతో కూడినది. శ్వేతవర్ణా = తెల్లని వర్ణము గలది. ప్రకృతిని స్త్రీ స్వరూపముగా వర్ణింతురు. కావున గాయత్రి స్త్రీ స్వరూపము. అందున్న అక్షరుడు అధ్యాత్మికమైన ఆదిత్యుడు. ఓం అనునది భూః భువః సువః అనే త్రిలోకములు నశించినా నశింపడు. **ఓం ఇత్యేకాక్షరం బ్రహ్మ** అని శ్రుతి. అట్టి పరమాత్మ నాకు మంచి బుద్ధి నిమ్ము అని సాధకుడు ప్రార్థించును. ఈ ప్రకృతి దృశ్యము. పురుషుడు ద్రష్ట. ఈ ప్రకృతి పురుషులను గుఱించి స్వానుభవంతో సంపూర్ణముగా తెలియుటయే సంధ్యోపాసన. ప్రారంభములో గాయత్రిగా చెప్పబడే ప్రకృతి లేక ఉపాధి లక్షణములను గ్రహించి అనగా సీత పుట్టుక, సీత స్వరూపము సీత స్వభావము సీత లక్షణములు తెలుసుకొని ఆపై సీతను పరిత్యజించి తను ఈశ్వరుడగుటయే సంధ్యావందన రహస్యము. అలా ఆచరించి ఆత్మ స్వరూపమును పొందిన మహనీయులు బ్రాహ్మణులు. భాగవతమున ప్రకృతి పురుషుల గుఱించి విపులముగా చెప్పబడును. రామాయణం, భారతములు కూడ ఇవే

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

విషయములను చెప్పినవి. పరధర్మంబులు విస్తారముగానూ అపర ధర్మములు సందర్భానుసారము చెప్పబడుటయే ధర్మ విస్తరము. వీటిని రామాయణములో సమపాళ్ళుగానూ భారతములో అపర ధర్మములు విస్తారముగా పరధర్మములు సందర్భానుసారము చెప్పబడినవి. ఇదే ఈమూడు గ్రంథములలో గల చిన్న తేడా. జనన మరణ వలయములు వృత్తము. **చనిపోతూ పుడుతూ చనిపోతూ పుడుతూ జీవుడు ఈ వృత్తములో చిక్కుకున్నాడు.** ఇలా చిక్కుకొనుటకు కారణము అసురత్వము. దైవీ సంపద లేక పోవుట వలన అసుర సంపద పుష్కలముగా ఉండుట వలన జీవుడు ఈ జనన మరణ వలయములలో చిక్కుకొని వృత్రాసురుడైనాడు. జీవునిలోని జీవత్వము నశించినచో ఈశ్వరుడగును. ఈ జీవత్వమును ఎలా నశింపచేయవలయునో భాగవతంలో చెప్పబడినది. ఈ ప్రయాణములో గల అవరోధములు వాటిని అధిగమించుటను రాముని ప్రయాణం అయిన రామాయణములో చెప్పబడినది. రామాయణంలో అన్నిటికీ రాముడే ఉదాహరణ. రాముడు అనగా జీవుడు. భాగవతంలో అనేక మంది జీవులను ఉదాహరణగా తీసుకొనినారు.

భాగవత ప్రశంస :

అల్పతరమైన సుఖములనందుచున్న,
జనుల దుఃఖంబు మాన్పంగఁ జాలునట్టి
పుండరీకాక్ష గుణకథా ప్రోతమైన,
వితత నిగమార్థమగు భాగవతము

(భాగవతము, తృతీయ స్కంధము-263)

కామ్యకర్మపరులు అల్పసుఖములైన ఇహలోక-పరలోక సుఖములు పొందుచున్నారు. వాటిలో సుఖము తక్కువ దుఃఖము ఎక్కువ. కావున వారలకు అల్పసుఖము అధిక దుఃఖము కలుగుచున్నది. అటులకాక దుఃఖరాహిత్యము, నిత్యసుఖము పొందుటకు వలయు సాధన గుఱించి వేదములో చెప్పినవే భాగవతంలో చెప్పబడినవి.

పుణ్య కీర్తనుడైన భువనేశు చరితంబు. సృష్ట్యాదియందున్న ఆత్మ, ఆత్మ చేసిన పనులు చెప్పబడును. **బ్రహ్మ తుల్యంబు.** సృష్ట్యాది యందున్న ఆత్మ సృష్టిలో

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

భిన్నరూపులై లయకాలమున సృష్టి నశించగా తిరిగి ప్రళయానంతరము ఒక్కడగును. కావున ఇది అంతా ఆత్మయే. ఆ ఆత్మ గుఱించి చెప్పునదే భాగవతం. వేదముతో సమానము. సకల పురాణ రాజము. పురాణము దశ లక్షణములతో కూడి ఉండును. ఈ పది లక్షణములు రామాయణ భారతములలో ఉన్ననూ, ఏ లక్షణమునకు ఆ లక్షణము విడివిడిగా ఉండవు. కాని భాగవతమున విడివిడిగా విభజింపబడి ఉండును. ప్రథమస్కంధములో దశ లక్షణముల ప్రస్థావన ఉండును. ద్వితీయ స్కంధంలో సర్గము, తృతీయస్కంధంలో విసర్గం, చతుర్థ, పంచమ, షష్ట స్కంధములలో మన్వంతరములు, పోషణ; సప్తమ అష్టమస్కంధములలో స్థానం, ఊతుల గుఱించి; వైవస్వత మనువు గుఱించి నవమస్కంధములో, దశమ స్కంధంలో ఈశాను చరితం, ఏకాదశ, ద్వాదశస్కంధములలో నిరోధం, ముక్తి, ఆశ్రయములు విపులముగా వివరింపబడినవి. వేదేతిహాసములసారము. భాగవతము వేదసారము మఱియు అక్కడక్కడా ఇతిహాసములు కూడా కలవు. **"కలి కాల దోషాంధకారంబున నష్ట దర్శనులైన జనులకు నిప్పుడీ పురాణము కమల బంధుని భంగియున్నది. వేద కల్ప వృక్ష విగళితమై శుక ముఖా సుధా ద్రవమున మొనసి యున్నది. యోగి వరులకు అభిలషితంబు. శ్రీమంతంబు. పరమార్థభూతము. అఖిల సుఖదము".**

పోతన దృష్టిలో భాగవతము :

లలిత స్కంధము, కృష్ణమూలము, శుకాలాపాభిరామంబు మం
జులతా శోభితమున్, సువర్ణసుమనస్సుజ్ఞేయమున్, సుందరో
జ్జ్వల వృత్తంబు, మహాఫలంబు, విమల వ్యాసాలవాలంబునై
వెలయున్ భాగవతాఖ్య కల్పతరు వుర్విన్ సద్ద్విజ శ్రేయమై-

(భాగవతం ప్రథమస్కంధం-22)

ఇందలి శ్లేష వలన ఇటు భాగవత పరంగాను అటు కల్పవృక్ష పరంగానూ అర్థము చెప్పవచ్చును. అందమయిన అర్థవంతమయిన స్కంధముల విభాగము గలది. సమస్తము తనే అయి, సమస్తము తానుకాని సృష్టికర్త అయిన శ్రీకృష్ణుడే (ఆత్మయే) ఆధారము గలది. శుక బ్రహ్మచే ఆలాపించబడినది. అవతార పురుషుల కథలతో

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

శోభిల్లునది. మంచి విషయములు గలది (సువర్ణము). మంచి మనస్సు గల జ్ఞానులకు అర్థమగునది ఉజ్వలమైనది. సుందరమైనది కైవల్య ఫల ప్రాప్తి గలది. విమలమైనది. దోషరహితమైనది.

కల్పవృక్షపరంగా సుందరమైన మొదలు గలది నల్లని వ్రేళ్ళు గలది. చిలక పలుకులతో మనోహరమైనది. సుందరమైనది, సుందరమైన లతలు పెన వేసుకొనగా శోభిల్లునది. చూపులకు అందమైనది రంగు రంగుపూలతో శోభిల్లునది. కంటికి ఇంపైన గొప్ప వృక్షము. ఇది గుండ్రనిది. గొప్ప గొప్ప పండ్లు కలది. రంధ్రములు లేనిది చాలా పెద్ద చెట్టు పక్షులకు ఆశ్రయమైనది.

పాఠకుల అర్హతలు :

1. మంచివారు అనగా దుర్గుణములు లేని వారు. 2. నిర్మత్సరులు అనగా కామ, క్రోధ, లోభ, మోహ, మద, మాత్సర్యములు లేని వారు. 3. కపట నిర్ముక్తులు అనగా కపటము, మోసము, దగా, వంచన లేని వారు. 4. కాంక్షసేయక అనగా నిష్కామపరులు. 5. మహాతత్త్వబుద్ధి అనగా చిత్తశుద్ధిగలిగినవారు. 6. ఆధ్యాత్మికాది తాపత్రయములనడచి అనగా ధనేషణ, దారేషణ, పుత్రేషణలు అనే ఈషణత్రయము లేనివారు. 7. అందు దగిలియుండుట అనగా తాపత్రయ ములను వదిలి ఆత్మతత్త్వము గ్రహించి ఆత్మలో కలిసి ఉండాలనుకునేవారు చదవవలయును. ఇవి లేనివారు చదివితే భాష అర్థమవుతుంది. ఈ లక్షణములు గలవారు చదివిన సాధన రహస్యములు తెలియును.

భాగవతము చదివి ఏమి గ్రహించాలి.

"సమస్తంబుఁ గాకయు నయ్యునుండు
వస్తు వెఱుఁగంగఁదగు భాగవతమునందు"

(భాగవతము, ప్రథమ స్కంధము, 36)

ఈ విశ్వములో సర్వము ఆత్మస్వరూపమే. అనగా ఆత్మ, ఆది పురుషుడు, విరాట్ పురుషుడు, జీవుడు, హృదయగుహలోగల ఆత్మ, ప్రకృతి అంతా ఆత్మ స్వరూపమే. కావున సమస్త స్థావర జంగమ స్వరూపములు ఆత్మ స్వరూపములే. ఈ విధముగా

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

సమస్తము ఆత్మ అయి ఉండును. ఇతడే విరాట్ పురుషుడు. ఇతనిని దర్శించుటయే విశ్వరూప సందర్శనము. సృష్ట్యాది యందు గల ఆత్మలో ఈ విశ్వము లేదు. కావున ఈ విశ్వము ఆత్మ కాదు. ఆది పురుషుడు కాడు. కావున అతడు ఈ సమస్తము గాక ఉండు. కావున సమస్తము గాకయు అయ్యు ఉండు వస్తువయిన ఆత్మను స్వానుభవంలో భాగవతం చదివి సాధన చేసి దర్శించవలయును. భాగవతము చదివిన వానికి విష్ణు సేవాబుద్ధి విస్తరిల్లు. సంసారి భార్యా పుత్రాదులకు సేవ చేయును. మోక్షార్థి విష్ణువును సేవించును. ఆ విధముగా విష్ణువును సేవించవలయుననే జ్ఞానము గలుగును.

ఫలశ్రుతి :-

ఆ। మోక్షకామునకు మోక్షంబు సిద్ధించు,
భవభయంబు లెల్ల బాసిపోవు. (భాగవతము, ద్వితీయ స్కంధము, 7)

జనన మరణములనే భవ భయములు పోయి మోక్షము గలుగును. పరాను భూతి పొందిన మహనీయులు, యోగ్యులయిన వారికి అనగా శిష్యులకు గురువులు వైఖరీ శక్తియుతులై బోధింతురు. గురువుల ఆచరణే శిష్యులకు పాఠము.

భారతము మొదట చదవవలయును. ఆ తర్వాత భాగవతం చదవవలయును. ఆ తర్వాత రామాయణం. ఆ తర్వాత ఉపనిషత్‌లు. ఆ తర్వాత వేదం చదవవలయును. అన్నది పెద్దల భావన. వీటిలో ఉన్న సారములు గీతలు. భగవద్గీత, ఉద్ధవగీత మొదలయిన ఈ గీతలు గురుస్థానమునకు చేరువలో ఉన్నవారికి ఉద్దేశింపబడినవి. ఈ గ్రంథములు ఒకసారి చదివితే అర్థము కావు. ఈ గ్రంథములు చదువుచూ అందలి విషయములను ప్రత్యేకముగా వ్రాసుకొని ఆ గ్రంథములను అనేక పర్యాయములు చదువుచూ తను వ్రాసుకున్నవి సరిచేసుకొనుచూ అధ్యయనము చేయుటయే పారాయణ.

"ఋతం చ స్వాధ్యాయ ప్రవచనేచ। సత్యంచ స్వాధ్యాయ ప్రవచనేచ తపశ్చస్వాధ్యాయ ప్రవచనేచ"

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

అని తైత్తరీయ ఉపనిషత్ చెప్పిన దానిని ఒక పదములో చెపితే పారాయణ. ఆ గ్రంథములో చెప్పిన విషయములు అర్థము చేసుకొని చదివిన ప్రయోజనము ఉండును.

భారత, భాగవత రామాయణములలో నరుడు, నారాయణుడు ఎట్లు అగునో ఆ విధానమే చెప్పబడినది. కావున ఇవి ఒక దాని కంటే యింకొకటి గొప్పవి కావు. ఈ మూడు గ్రంథములు వేదములో గల అపర విద్య, పరవిద్యలనే చెప్పినవి. ఆత్మ స్థానమునకు చేరు సాధనను రాముని ఉదాహరణముగా తీసుకొని రామాయణము వివరించినది. ఆత్మస్థానమునకు చేరు సాధనను ధృతరాష్ట్రుని ఉదాహరణగా తీసుకొని అర్జునుని తీసుకొని మరికొంతమంది మానవులను తీసుకొని భారతము వర్ణించినది. ఆత్మ స్థానమును పొందిన మహానుభావులను అవతార పురుషులుగా పేర్కొని, వారు చెప్పిన ఉపదేశములను వారి సాధనలను అవతార పురుషుల కథలుగా భాగవతములో వర్ణింపబడినవి. కావున భేదము ఉదాహరణగా తీసుకొన్న వ్యక్తుల యందు తప్ప విషయము నందు ఉండదు. ఆత్మ స్థానమునకు చేరు సాధన ఒకటే. ఎవరు చెప్పినా అదే చెప్పవలయును తప్ప వేదము చెప్పినదానికి భిన్నముగా చెప్పరాదు.

ఇతిహాసము - ఉపాఖ్యానములు :

పూర్వ మహాపురుషుల గుఱించి చెప్పిన చారిత్రాత్మక విషయములు ఇతి హాసములు. ఒక ప్రధాన విషయము చెప్పుచు ప్రధాన విషయము అర్థమగుటకు చెప్పిన ఉదాహరణలు ఉపాఖ్యానములు. ప్రవృత్తి కర్మావలంబియై నివృత్తి కర్మావలంబిగా చేయు విషయమును ప్రధానముగా స్వీకరించి మధ్యలో పురంజనోపాఖ్యానము చెప్పి ఆ పురంజనుడు, అతని భార్య, పురంజనుని మిత్రుడు మొదలైనవారు ఆధ్యాత్మికముగా ఎవరెవరో భాగవతములో చెప్పినారు.

సారాంశము :- రామాయణ, భారత, భాగవత పురాణములలో అపర విద్యకు సంబంధించిన 1 దేశము, రాజు, ప్రజలు, విధులు బాధ్యతలు, ఉండవలసిన లక్షణములు, ధర్మము, అర్థము, కామముల గుఱించి; 2 ఆయుర్వేదము, ఖగోళము,

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

భూగోళము మొదలయిన వాటికి సంబంధించిన శాస్త్రవిషయములు జ్యోతిష్యము, వాస్తు , సాముద్రికముల గుఱించి; 3. పుణ్యకర్మానుష్ఠానము గుఱించి; 4. పరవిద్యకు సంబంధించి ఆత్మ ఆది పురుషుడు, ప్రకృతి, అవిద్య, మాయ, జీవుడు, జీవ లక్షణములు తిరిగి జీవుడు ఈశ్వరుడగుటకు చేయవలసిన సాధనలు వివరించ బడును. అనగా కర్మ యోగ భక్తి సాధనములు వివరించబడును. ధర్మము అపరధర్మము, పరధర్మము అని రెండు విభాగములు. అపర ధర్మములలో సామాన్య ధర్మము, ఆపత్కాల ధర్మము, విశేషధర్మము అని ఉండును. వీటిని గుఱించి విపులముగా చెప్పబడును. విషయము అర్థమగుటకు ఉదాహరణగా కథలుండును. పరవిద్యకు సంబంధించినవి ఆత్మవిద్య తెలిసిన గురువుల వద్దనే గ్రహించ వలయును. పరవిద్యకు సంబంధించిన విషయములు ఏగ్రంథము నందునూ విపులముగా చెప్పబడవు. పురాణములు వేదములకు భాష్యములగుట వలన పురాణము చదువుటకు గల అర్హతలు సంపాదించి చదివి అందలి విషయములను ఆచరించినవారు ఫలితమును పొందుదురు.

పురాణములలో అపరవిద్య పరవిద్యలు రెండును వివరించబడును. కర్మ భ్రష్టతను సూచించుటకు కథలలో శాపములుగా వర్ణింతురు. కథలో చెప్పిన యోగికార్థము గ్రహించవలయునని చెప్పుటకు ఫలశ్రుతిగా చెప్పుదురు. పురాణములను రచియించిన వాల్మీకి, వ్యాసభగవానులు ఋషులు. స్వతంత్రులు, రాజును ఆశ్రయించి వారిని స్తోత్రం చేసిన వారు కారు. ఆత్మ దర్శనం చేసిన మహనీయులు. అటులనే రాజులను సేవించి అప్పుడుపుకూడు భుజింపని సత్కవి పోతన. ఇతడు ఆత్మ దర్శనం చేసిన మహనీయుడు. అందువలన వ్యాసభగవానుడు భాగవతమున చెప్పిన రహస్యము లన్నియు పోతన గారి అనువాదమున కనిపించును. కేవలము రూడికార్థమును మాత్రమే గ్రహించిన కవి పండితుల వలన యోగికార్థము వారికి తెలియక పోవుట వలన పురాణముల అనువాదములలో అనేక యోగ రహస్యములు మనకు అందలేదు.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

పురాణములు చెప్పుటకు - వినుటకు అర్హతలు

పురాణములు :- వేదములకు భాష్యములగుట వలన రామాయణ, భారత భాగవతములు చెప్పుటకు వినుటకు అర్హత కావలయును. ఈ విషయములను చెప్పువానిని గురువు అని, వినుటకు అర్హత గలవారిని శిష్యులని చెప్పినారు. ఈ అర్హతలు లేనిచో వారు కథా విషయమును మాత్రమే చెప్పగలరు. అటులనే కథా విషయములను మాత్రమే వినగలరు.

గురువు	శిష్యుడు
1. తపస్సు చేసి ఆత్మ దర్శనమునొంది, సర్వత్రా గల ఆత్మను దర్శించినవాడై ఉండవలయును	తపస్సు చేస్తున్న వాడై యుండవలయును.
2. గుణరహితుడై ఉండవలయును.	తమోగుణము, రజో గుణము లేక సత్వ గుణాశ్రయుడై ఉండవలయును. ఇతనినే భక్తుడని అందురు.
3. వేద వేదాంగములు పూర్తిగా చదివి, ఆకళింపు చేసికొనిన వాడై ఉండవలయును. నిరంతరము స్వాధ్యాయనము చేయు వాడై ఉండవలయును.	వేదములను చదివి అర్థము గ్రహించి సాధన చేయుచున్నవాడై ఉండవలయును.
4. అరిష్ట్వర్గములగు, కామ, క్రోధ, లోభ,మోహ,మద, మాత్సర్యములు, విద్యామదము లేని వాడై ఉండవలయును.	అసూయాది దుర్గుణములు, అహంకారము లేక వినయ శీలుడై విషయపరిజ్ఞాన జిజ్ఞాస గలిగి ఉండవలయును.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

5. నిష్కామ పుణ్యకర్మానుష్ఠాన పరుడై ఉండవలయును.	పుణ్యకర్మానుష్ఠాన పరుడై ఉండవలయును.
6. మహా యోగియై ఉండవలయును.	ఏకాగ్ర చిత్తము కలిగి ఉండవలయును.
7. విరక్తి కలిగి విజ్ఞాన యుతుడై ఉండవలయును.	విరక్తి కలిగి ఉండవలయును.
8. ధన కనక వస్తు వాహనములయందు ఆపేక్ష, ఆడంబరము లేని వాడై ఉండవలయును.	ధన కనక వస్తు వాహనములయందు ఆపేక్ష ఆడంబరము లేని వాడై ఉండవలయును.
9. శిష్యులకు అర్థమగునట్లు విషయమును బోధింప గలవాడై ఉండవలయును. ఇతనినే "వాగ్వీదాం వరం" అని అందురు.	గురువు చెప్పినది శ్రద్ధగా విని, మననంబు చేసి నిధి, ధ్యాసలకు చేరుటకు వలయు సాధన చేయువాడై ఉండవలయును.
10. వైఖరీ శక్తి సమేతుడై ఉండవలయును. ఒకరి కొలువునందుండక స్వతంత్రుడై ఉండవలయును.	గురు భక్తి కలిగి ఉండవలయును.

ఇట్టి అర్హతగల గురువులే అర్హతగల శిష్యులకు పర అపరవిద్యలను చెప్పి పురాణములను బోధించిరి. ఈ పురాణములు చెప్పువారిని వాటిని వినువారి గుఱించి వారి అర్హతల గుఱించి పురాణములలో చెప్పబడును. పురాణములలోని విషయములను స్వానుభవములో గ్రహించినవారు గురువులు. స్వానుభవంలో గ్రహించవలయునని ఆకాంక్షగలవారు శిష్యులు. మొదట రామ కథను నారద మహర్షి వాల్మీకికి చెప్పగా ఆ వాల్మీకి కుశీలవులకు ఆ కుశీలవులు రామునికి రామాయణము వివరించిరి. అటులనే నారదుడు వ్యాసునికి భాగవతము చెప్పగా వ్యాసుడు శుక

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

బ్రహ్మకు, అతడు సూత మహర్షికి, ఆ సూత మహర్షి శౌనకాదులకు భాగవతము వివరించినారు. శుక మహర్షి పరీక్షిత్తునకు భాగవతమును వివరించెను. ఇట్టి అర్హత లేని గురువులకు ఈ పురాణములు వేదములు భాగవతమున నారదుడు చెప్పినట్లు డాంబికులకు జీవనోపాయంబునై ఉండును. పురాణములు సంస్కృతంబున ఉన్నను తెలుగు భాషలో ఉన్నను అర్థము చేసుకొనుటకు భాషలో పాండిత్యము, వేదాంత విషయ పరిజ్ఞానము, సాధన కలిగి స్వతంత్రుడై ఉండవలయును. ఉదర పోషణార్థము రాజులను ఆశ్రయించిన కవులు అస్వతంత్రులు. అపార భాషా పాండిత్యము కలిగి ఉండియు వేదాంత విషయ పరిజ్ఞానము లేనందున వారి అనువాదములలో వాల్మీకి, వ్యాసభగవానుడు చెప్పిన యోగరహస్యములు మనకు అందలేదు. సంస్కృత శ్లోకమయినా, తెలుగు భాషలోని పద్యములైనా ఆ పద్యము చదివి అదే క్రమములో వాటి అర్థములు చెప్పినచో రచయిత చెప్పదలుచుకున్న భావము సర్వముపాడగును. ఉదాహరణకు : **"ముఖాత్ ఇంద్రశ్చ అగ్నిశ్చ"** అను మంత్రమునకు అనువాదము చేయుచు ముఖమునుంచి ఇంద్రుడు మఱియు అగ్ని వచ్చిరని చెప్పినచో ఆ అనువాదము తప్పు. ముఖము నుంచి అగ్ని, బాహువుల నుంచి ఇంద్రుడు వచ్చెనని అనువదించవలయును. అయితే ఆ మంత్రములో బాహువుల నుంచి అనే పదము లేదు. అయినా ఆవిధముగనే వ్యాఖ్యానించ వలయును.

చ॥ తనకుల ధర్మముల్ విడిచి దానవవైరి పదార విందముల్
పనివడి సేవసేసి పరిపాకము వొందక యెవ్వఁడేనిఁ జ
చ్చిన మఱుమేన నైన నది సిద్ధి వహించుఁ దదీయ సేవఁ బా
సినఁ గుల ధర్మ గౌరవము సిద్ధి వహించునె యెన్ని మేనులన్

(భాగవతము-ప్రథమస్కంధము-100)

తమ కులధర్మములను పాటించి, సంసారతాపత్రయములను విడిచి, భగవంతుని పాదపద్మములను శ్రద్ధతో సేవించి, ఆత్మస్థానము పొందక, ఒకడు చనిపోయినను, మఱుజన్మలోనయినా ఆత్మస్థానమును పొందును. అలాగాక కేవలము కులధర్మములనే పాటించుచూ, సంసారతాపత్రయములలో ఉండి సంసార సేవ చేయుచూ

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

భగవంతుని సేవ చేయనిచో ఉత్తమ కులము నందు పుట్టినను, పుణ్యకర్మానుష్ఠానము చేసిననూ ఆత్మస్థానమును ఎన్ని జన్మలకు పొందలేరు. ఈ పద్యమునకు ఉదాహరణగా నారదుడు తను చేసిన సాధనను చెప్పినాడు. ఇలాగాక ఆ పద్యములో వరుసగా ఉన్నట్లుగా ఒకడు తన కులధర్మములను విడిచిపెట్టి భగవంతుని పాదపద్మములను సేవించుచూ అని తెనిగించరాదు. వేదములో పారిభాషిక పదములు ఏ విధముగా నిగూఢముగా ఉండునో, పురాణములలోనూ అదే విధముగా నిగూఢముగా ఉండును. వీటిని ఎవ్వరునూ గ్రంథములలో వివరించరు. అహల్య-ఇంద్రుడు-గౌతముడు-జారత్వం- అని వాడిన పదములను అలాగే ఉంచి వాల్మీకి రచియించినాడు. అంతే తప్ప ఆ కథలో వాడిన పదాల నిగూఢ అర్థమును విశదీకరించలేదు. వీటిని గురు పరంపరా న్యాయముగా గ్రహించవలసి ఉండును.

1. భారతములో ఉద్యోగ పర్వములో కౌరవ పాండవ సేనలో గల వీరులు, వారల శక్తి సామర్థ్యములను బట్టి అర్థరథ, మహారథ, అతిరథులుగా భీష్ముడు సభలో వివరించినాడు. మరల అదే విషయమును దుర్యోధనుడు ద్రోణాచార్యునితో పాండవసేనలో 19 మంది వీరులను కౌరవసేనలో 7 మంది వీరులను గీతలో చెప్పినాడు. గీతలో చెప్పిన వీరు ప్రతివాని శరీరములోనూ ఉందురు. వీరిని బ్రహ్మవిద్యద్వారా గ్రహించవలయును. ఇందు చెప్పబడిన కృష్ణుడు, అర్జునుడు, రథము, వ్యూహము, భీష్ముడు, భీముడు మొదలయినవన్ని శరీరాంతర్గత భాగములు. పారిభాషిక పదములు. కాబట్టి తపస్సు చేయని వానికి చెప్పరాదనే నియమము చెప్పబడినది.

2. భారతములో భూభారమును తగ్గించుటకు యుద్ధములో 18 అక్షౌహిణులు పాల్గొనిరి.

ఒక అక్షౌహిణి అనగా : రథములు-21,870; ఏనుగులు-21,870; గుఱ్ఱములు-65,610; కాలిబంట్లు- 1,09,350 అనగా మొత్తము 2,18,700. యుద్ధములో కౌరవ పాండవ సేన కలసి 18 అక్షౌహిణిలు. కాని శల్య పర్వములో 18వ దినమున యుద్ధము నాటికి కౌరవపాండవ సేనలోని బలాబలములు ఇట్లున్నవని చెప్పబడినది.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

కౌరవులకు		పాండవులకు
రథములు-11,000	...	6000
ఏనుగులు-10,700	...	3000
గుఱ్ఱములు-2,00,000	...	1,00,000
పదాతిబలము-3 కోట్లు	...	ఒక కోటి భటులు

మరల స్త్రీ పర్వములో యుద్ధములో 76 కోట్ల 20 వేల ఉత్తమ యోధులు మరణించినట్లు చెప్పబడినది. ఈ అంకెలు ఒక దానితో ఒకటి పొంతన కుదురుట లేదు.

3. ఇలా కన్యక సుద్యుమ్నుండను కుమారుండయి రాజ్యంబు సేయుచు ఒకనాడు మేరుపుపొంత గల కుమారవనమును చేరెను. అప్పుడు అతడు ఆడుది అయ్యెను. మగవాడు ఆడుదిగా కాగల ప్రదేశము భూమిపై ఏదేశములోనయియనా ఎచ్చటనైన కలదా ?

4. భూమి గుఱించి ప్రియవ్రతుడు తన రథమును సూర్య వేగముతో సూర్యునికి వ్యతిరేక దిశగా నడపగా, భూమిపై సప్త సముద్రములు, సప్తద్వీపములు ఏర్పడినవి. సప్త సముద్రములలో పాల సముద్రం ఒకటి. కావున ఈ పాల సముద్రం భూమి పైనే గలదు. మరి ఏదేశంలోనయినా పాల సముద్రం ఉన్నదా ?

5. వానరులు వింధ్య పర్వతము దిగగానే దక్షిణ సముద్రము, అక్కడగల మహేంద్ర పర్వతము ఎక్కి హనుమంతుడు లంకకు చేరినట్లు రామాయణములో వర్ణింప బడినది. వింధ్య పర్వతము వద్ద సముద్రము లేదు. పురాణములలో ఇలా ఎన్ని కథలో చెప్పబడినవి. ఇవి అన్నియు బ్రహ్మవిద్యా రహస్యములు. కావున ఈ కథలలో గల ఆంతరంగిక రహస్యమును ఆత్మదర్శనం చేసి పరానుభూతిని పొందిన మహానుభావుడు యోగశక్తులలో ఒకటైన వైఖరీ శక్తి సమేతుడైన వాడు మాత్రమే పురాణములను వివరించగలరు.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

అపరవిద్య - 1వ విభాగము

SIDDHASHRAMAM
M: +91 8096065675 , P : +91 40 24240557
E : contactus@siddhashramam.org
W : www.siddhashramam.org

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

దేశము

(Country Planning and Town Planning)

దేశము ఏ విధముగా ఉండవలయునో కోసల దేశ వర్ణనగానూ, పట్టణములు ఎలా ఉండవలయునో అయోధ్యగానూ, లంకా పట్టణ వర్ణనగానూ రామాయణములో వివరింప బడినది. ఆ విధముగా దేశము పట్టణములు పల్లెలు ఉండవలయుననన్నది ఋషుల ఆకాంక్ష.

దేశము ఆవులతో నిండి పాడి సమృద్ధిగా ఉండవలయును. వరి మొదలయిన ధాన్యములు గలిగి దేశము ధాన్య సమృద్ధియై ఉండవలయును. దేశములో గల అనేక నగరములలో యంత్ర శాలలు (Factories) గలిగి ఆర్థిక పుష్టి గలిగి ప్రజలు సుఖ శాంతులతో ఉండవలయును.

రామాయణములో వర్ణన

రాజు : కుబేరునికి, ఇంద్రునికి ఎంత ఐశ్వర్యమున్నదో అంత ఐశ్వర్యము రాజునకు కలదు.

రాజ ప్రాసాదము- కోట :- ఉన్నతమైన కోట, కోట బురుజులు కలిగి ఆ కోట పై రాజ చిహ్న పతాకము గలిగి యున్నది. ఆ కోట చుట్టూ దుర్గమము, గంభీరము, శత్రుదుర్భేధ్యమైన ప్రాకారము గలదు. ఆ ప్రాకారమునకు నాలుగు వైపులా నాలుగు ద్వారములు గలవు. ఆ ద్వారములకు ధృడమైన సుందరమయిన తలుపులు, గడియలు అమర్చిబడియున్నవి. లంకాపుర వర్ణనలో కోట పర్వత శిఖరముపై ఉండెను. అనేక ప్రాకారములు (Compound wall) ఉండెను. కోటలో భవన సముదాయముల మధ్య (రావణుని) రాజభవనముండెను. ఆ భవనము చాలా విశాలమైనది. పెద్ద బంగారు ముఖద్వారము కలది. వైడూర్యమణులు పొదిగిన కిటికీలుగలది. ఆ ప్రాసాదము చుట్టూ పెద్ద ప్రాకారములు ఉండెను. ఆ ప్రాకారము నకు చుట్టూ నీటితో నిండిన పెద్ద అగడ్త కలదు. ఆ అగడ్తలోని నీటిలో పద్మములు కలవు. వేల కొలది రాక్షసులు ఆ ప్రాకారమును రక్షించుచుండిరి. ఆ ప్రాసాదములో, సభామండపము బంగారు నగిషీలు కలిగి ఎక్కడ చూచినా అనేక రత్నములతో

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

కట్టడములతో కృత్రిమముగా నిర్మించిన పర్వతములతో శోభాయమానముగా ఉండెను. సభాసదులు కూర్చొనుటకు బంగారు ఆసనములు కలవు.

కోట లోపల - కోట వెలుపల గల రక్షణ వ్యవస్థ:
వేలకొలది రాక్షసులు ఆ ప్రాసాదమును రక్షించు చుండిరి. ఐరావతము వంటి ఉత్తమ జాతి ఏనుగులు మహా వేగముగల తెల్లని, కొంచెం తెల్లని రంగు గల గుఱ్ఱములు, రథములు గలిగి ఉండెను. (రావణుని గృహము నందు)కోట లోపల, బయట వేయి సేనా విభాగములు ఆయుధములు ధరించి తిరుగు చుండిరి. కోట లోపల, బయట ఆయుధ శాలలు (military equipments తయారు చేసేవి. DRDL, MISIL లాంటివి) గలవు.

అంతఃపుర రక్షణ: (లంక పరముగా వర్ణింపబడినది) ఒక సేనా నివేశము (one batalion) అంతఃపురము ఎదుట నిలువ బెట్టబడి ఉండెను. అంతఃపురములో (రాక్షస) స్త్రీలు శూలములు ముద్గరములు శక్తులు, తోమరములు ధరించి అంగ రక్షకులుగా ఉండిరి. అంతఃపురము అగరు చందనములతో చిత్రశాలలు, చంద్రశాలలు, క్రీడాగృహములు, కామ క్రీడా గృహములు బంగారముతో చేయబడిన శయనములు, ఆసనములు, ప్రధానమయిన పాత్రలు ఉండెను. సర్వాలంకార భూషితులై అనేక మంది స్త్రీలు ఉండిరి. అందమైన కుండలములు పుష్పమాలలు ధరించి ఉండిరి.

రక్షణ వ్యవస్థ : (Military organization) :- నగరము వెలుపల రెండు యోజనముల వఱకు మఱియు నగరములోను పటిష్టమైన రక్షణ వ్యవస్థ గలిగి ఉన్నది. వందలాది శతఘ్నులు గలిగి ఉన్నవి. (Powerful weapons like Rockets Tankers and rocket launchers, Military vehicles etc.) ఐరావత, మహాపద్మ, అంజన, వామన కులసంజాత, గజములతోనూ భద్ర, మంద్ర, మృగ, భద్రమంద, భద్రమృగ, మృగమంద్ర (Cross breeds) జాతి గజములతోనూ వింధ్యపర్వతమునందు గల మత్తగజములతోను, పర్వత సమానములు మదాన్వితములు, బలాన్వితములగు హిమవత్పర్వత గజములు గలిగి యున్నవి. ఇంద్రుని గుఱ్ఱమగు ఉచ్చైశ్శవమనే గుఱ్ఱములతో సమానములయిన కాంభోజ, భాహ్లిక, వనాయు, సింధు, దేశములలో

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

పుట్టిన ఉత్తమాశ్వములతో నిండియున్నవి. అనేక వేల రథములు అపార సైన్యము ఉన్నవి. అనగా రక్షణ వ్యవస్థ పటిష్ఠముగా ఉండవలయును అన్నది సారాంశము.

రాణి : (మండోదరి) : అద్భుత సౌందర్యవతి. ఆమె ముత్యములు, రత్నములు పొదిగిన అలంకారములు ధరించెను.

భోజనశాల : (లంక పరముగా వర్ణింపబడినది) ప్రధానముగా పులుపు,ఉప్పు, కారము గలిగిన ఆహారము ఉండెను. లేళ్ళు, అడవి దున్నపోతు అడవి పందులు, ఏదు పందులు, నెమళ్ళు, కోడి, కొక్కెర పక్షులు, వార్ధ్రాణసకములు, ఏక శల్యము గల చేపలు మొదలయిన వాటి మాంసము ఉండెను. అనగా మాంసాహారము ఉండెను. పెరుగు, సౌవర్చలవణము ఉండెను. బంగారు కడవలతో, వెండి కడవలతో మద్యము ఉండెను.

నగరము : ఆ నగరము అష్టాపదాకారముగా నలువైపులా సమముగా విస్తరింపబడి యున్నది. ఆ దేశములో గల నగరములన్నియు ఎంతో సుందరముగా ఉన్నవి. నటీనట సంఘములు గలిగియుండెను. (Dance & drama association) కమ్మరి, కుమ్మరి, సాలె, వడ్రంగి, శిల్పములు చెక్కు శిల్పులు ఉండిరి. (Manufactures, handi crafts). ఆ నగరములో నానా దేశముల నుండి వచ్చిన వర్తక వ్యాపారులు నివసించుచుండిరి. (Trade & Commerce).

నగరములో వీధులు : (road, streets) :- రాజ వీధులు తీర్చిదిద్దినట్లు చక్కగా విభజింప బడియున్నవి. అప్పుడప్పుడూ అనగా ప్రత్యేక సందర్భములలో ఆ రాజ మార్గములను నీరు చల్లి, పూలు చల్లి, సుందరముగ తీర్చిదిద్దెడివారు. త్రాగుటకు చెఱుకు రసమును మరిపించు మధుర జలము గలిగియుండెను. (ముఱికి నీరు పోవు నట్లు ఉండి ఉండవచ్చును). ఆ నగరములో నలువైపులా ఉద్యానవనములు మఱియు అక్కడక్కడా మామిడితోటలు, పూలతోటలు, జంతుశాలలు (zoo), పురావస్తు ప్రదర్శన శాలలు (Museum), లలిత కళలు (fine arts music, dance, handi crafts) వీణ, మృదంగము, దుందుభి, పణవము మొదలయిన సంగీత, పరికరములు వాయించు సంగీత విద్వాంసులుండుటచే సంగీత వాద్య ఘోష వీనుల విందుగా వినబడుచుండెను.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఉద్యానవనము : ఉద్యానవన వర్ణనగా అశోక వనము వర్ణన చేయబడినది. (అశోకవనము). ఆ వనములో మద్ది, సంపెంగ, విరిగి, పొన్న, కరవీర వృక్షములు, తీగ గానుగచెట్లు ఉండెను. మామిడి మొదలయిన ఫల వృక్షములు, పూల చెట్లు , పండ్లు పూల భారముతో ఉండెను. ఆ చెట్లకు అనేక తీగలు చుట్టుకొని ఉండెను. ఆ చెట్లపై అనేక పక్షులు ఉండెను. ఆ వనములో చక్రవాక పక్షులు, నీటికోళ్ళు, హంసలు, సారస పక్షులు మొదలగు పక్షులు జంటలు జంటలుగా ఉండి మధురముగా ధ్వని చేయు చుండెను. అనేక మృగములు ఉండెను. కృత్రిమముగా తయారు చేయబడిన పర్వతములు, పర్వత గుహలు ఉండెను. యంత్రముల సాయమున ఒక నది అనగా నీటి ప్రవాహము పర్వతము నుండి క్రిందకు జారి కొంత దూరము ప్రవహించి తిరిగి, ఆ పర్వతము పైకి ప్రవహించునట్లు ఏర్పరుపబడియున్నది. ఆ వనములో మాణిక్యములు పొదిగిన చపటాలు, వెండి బంగారు చపటాలు గలవు. వనముయొక్క మధ్యలో కూర్చొనుటకు స్పటిక, మాణిక్యముల అరుగులుండెను. పుష్ప వృక్షముల దగ్గర, ఫల వృక్షముల దగ్గర ఛత్రములు, అరగులు, బంగారు తిన్నెలు ఉండెను. శింశుపా వృక్షము చుట్టూ శిల్పులచే తయారు చేయిబడిన బంగారుచెట్లు, వెండిచెట్లు యుండెను. ఆచెట్లకు చిరుగంటలు గలిగి ఉండెను. అనేక వృక్షములు ఉండుటచే నెమళ్ళు, క్రౌంచ పక్షులు, చక్కని మంచినీటి సరస్సులు ఉండుటచే రాజహంసలు గలవు. నగర ఉద్యాన వనములలో మృగములు, పక్షులు గలిగి ఉండెను. త్రాగు నీరు సదుపాయము కలిగి, చక్కని వీధులు గలిగి ఉద్యాన వనములు, జంతుశాలలు, మ్యూజియములు గలిగి చక్కని మురికి నీరు పోవు సదుపాయములు గలిగి మనస్సుకు ఉల్లాసమును, వినోదమును గలిగించునవి గలిగి చూడ ముచ్చటగా నగరములు ఉండవలయును.

గృహములు : ఆ నగరములోని భూమి మిట్ట పల్లములు లేక సమముగా నున్నది. సమస్థితి గలిగిన స్థలముపై దట్టముగా ఇండ్లు నిర్మింపబడినవి. అనేక అంతస్థులు గలిగిన మేడలు యుండెను. రాజ బంధువుల మేడలు రత్న శోభితమై అలరారు చున్నవి. ఆ మేడలు అనేక అంతస్థులు గలిగియున్నవి. పద్మ, స్వస్తిక లక్షణములతో వర్థమాన గృహములతో నగరముండెను. గృహముల ద్వారములు బంగారముతో నిర్మింపబడినవి. ఆ గృహములకు ముందు వైడూర్య మాణిక్యములతో నిర్మించిన అరగులు ఉండెను. ఆ గృహములలోని నేల వజ్రములతోనూ, స్పటికములతోనూ,

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

మాణిక్యములతోనూ ప్రకాశించు చుండెను. మెట్లు వైడూర్య మాణిక్యములతో నిర్మింపబడెను. ఆ గృహములలో అక్కడక్కడ బంగారు మదపుటేనుగుల బొమ్మలు గలవు. గృహముల లోపల (రాత్రి) దీపములు వెలుగు చుండెను. ప్రాకారాదుల లోపల స్పటిక మాణిక్యముల పరాగము ఉండెను. దీనిని బట్టి చరిత్రలో చెప్పబడిన హరప్పా, మహోంజదారా పట్టణములలో వర్ణింపబడిన నాగరికత కంటె ముందే మన అయోధ్యా నగరము నాగరికత గలిగి ఉన్నదని తెలియుచున్నది.

దేశ ప్రజలు:-

గుణములు :- ప్రజలందఱూ ధర్మస్వభావులు మహర్షులవలె నిర్మలులు, దాన గుణము కలవారు నిత్య సంతోషులు, సత్యసంధులు. శీల వంతులు. కృతజ్ఞులు. ఇంద్రియ నిగ్రహము కలవారు. పుణ్య కర్మానుష్ఠాన పరులు. ఉదారులు. తమ కున్న దానితో తృప్తి పడువారు. ఆశ లేని వారు. లోభ గుణము లేని వారు. అసూయ లేని వారు. అనగా ప్రజలు ఈ విధముగా ఉండవలయును.

విద్య :- విద్యావంతులు, అనేక శాస్త్రములు అధ్యయనము చేసెడివారు, విద్వాంసులు కావున స్పష్టమైన చక్కని ఉచ్చారణ కలిగియున్నవారు. అనగా ప్రజలు విద్యావంతులై ఉండవలయును.

ధనము :- మహాధనవంతులు. అశ్వములు, గోవులు, ధనధాన్యములు గలవారు.

శరీర శుభ్రత :- అభ్యంగన స్నానము చేయువారు, చందనాది సుగంధ ద్రవ్యములు పూసుకొనెడివారు.

వేషధారణ :- శిరస్సుకు శిరోభూషణము(తలపాగా) ధరించి ఉండిరి.. (తలలో, మెడలో) పుష్పమాలలు, మంచి వస్త్రములు, హస్తాభరణములు, ముంజేతి కంకణములు, కంఠాభరణములు, చెవులకు కుండలములు, ధరించి ఉండిరి. సౌందర్యవంతులు. స్త్రీలు సుందరనారీమణులు. ప్రజలు అందముగా ఉండిరి. శరీరమునకు సుగంధ ద్రవ్యములు పూసుకొని పుష్ప మాలలు, ఆభరణములు ధరించి ఉండిరి. స్త్రీలు అందముగా ఉండిరి. స్త్రీలు ధరించిన వడ్డాణముల చప్పుళ్ళు, అందెల సవ్వడి వినిపించు చుండెను. ఆ స్త్రీలు మధురముగా గానము చేయు చుండిరి. అనగా ప్రజలలో బీదరికమును రూపుమాపి ఆర్థిక స్వావలంబన గలిగి ఉండునట్లు పాలకులు చూడవలయును.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఆహారము :- మృష్టాన్నములు భుజించెడివారు. కుంకుమ పువ్వు, కస్తూరిమున్నగు పరిమళ ద్రవ్యములను సేవించెడివారు.

ప్రజలు :- నీచుడుగాని, దొంగగాని, వర్ణ సంకరుడు గాని, నాస్తికుడు గాని, అసత్యవాదిగాని, దీనుడుగాని, పరదారాసక్తుడుగాని, చిత్తక్షోభ చెందిన బాధాతప్తుడు గాని, లోకకంటకుడు గాని క్రూరుడుగాని, పొగరుబోతుగాని లేడు. (ఇట్టి వారికి రాజు మరణ దండన విధించుట వలన ఆ దేశములో ఇట్టివారు లేరు అని భావించ వలయును).

వర్ణ వ్యవస్థ :- అయోధ్య పరంగానూ లంక పరంగానూ వర్ణింప బడినది. సర్వ వర్ణముల వారు వారివారి కులధర్మములను ఆచరించెడివారు.

బ్రాహ్మణులు :- మహర్షి సదృశులు వేదవేదాంగ పారంగతులు. సత్యనిరతులు సుగుణవంతులు. ధర్మ పరులు. స్వకర్మనిరతులు. అహితాగ్నులు. యజ్ఞములు చేయించెడి వారు. యజ్ఞములు చేసెడివారు. దానము చేయువారు. దానము తీసుకొనువారు. వేద వ్రతానుష్ఠాన పరులు ఇంద్రియ నిగ్రహము గలవారు. రాజులకు ధర్మాచరణ చెప్పుచూ భగవంతుని సేవించెడివారు.

లంకలో బ్రాహ్మణులు :- మంత్రములు జపించుచుండిరి. వేదాధ్యాయన నిరతులు. దర్భలు ధరించి అగ్ని హోత్రము చేయుచుండిరి. యజ్ఞ దీక్ష వహించి కొందఱు, జటలు ధరించి కొందఱు, ముండనము చేయించుకొని కొందఱు ఉండిరి. వారి నిత్యాగ్నిహోత్రము, వేదాధ్యయనము, యజ్ఞములు, ఉదర పోషణకు తప్ప ఆత్మ దర్శనమునకు కావు అని చెప్పుటకు వారు ఎద్దు చర్మములను ధరించిరి అని చెప్పబడినది. ఆత్మ దర్శన ప్రాప్తి ఫలమయినచో నారచీరలు ధరించిన వారని వర్ణింపబడెడిది.

క్షత్రియులు :- ధర్మ పరులు, సత్యవంతులు. అగ్నివలె తేజోవంతులు. యుద్ధవిద్యా నిపుణులు. పౌరుషము కలవారు, శూరులు. పరాక్రమ వంతులు. లంకలో క్షత్రియులు అనేక ఆయుధములు ధరించిరి. క్షత్రియులు వారి కుల గురువులను ఇతర వేద విద్వాంసులయిన బ్రాహ్మణులను సేవించెడివారు.

వైశ్యులు : సత్యవంతులు . ధర్మపరులు. కార్యనిర్వహణదక్షులు. కోశాధికారులుగా రాజులను సేవించెడివారు-మిగిలిన వారు బ్రాహ్మణ క్షత్రియులను సేవించెడివారు

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

శూద్రులు : (భృత్యులు, సేవకులు, రాజోద్యోగులు మొదలయినవారు). ఈ శూద్రులు ధర్మపరులు. సత్యవంతులు. రాజ భటులు రాజులను సేవించెడివారు. మిగిలిన వారు బ్రాహ్మణ, క్షత్రియ, వైశ్యులను సేవించెడివారు. లంకలో రాజభటులు ఆయుధములు ధరించి యుద్ధమునకు సర్వ సన్నద్ధమై ఉండిరి. అయోధ్యా పుర వర్ణనలో చాతుర్వర్ణముల వారు ధర్మపరులు. లంకలోని వారు ధర్మపరులు కారు. ప్రజలు ధర్మపరులుగా నీతి నిజాయితీలు గలవారిగా ఉండవలయును.

ప్రజలు - వారలలో గల భేదములు : 1. దుర్మార్గులు : పరులలోని సుగుణములను దుర్గుణములుగా ఆపాదింతురు. 2. మధ్యస్థులు : పరుల దుర్గుణములందు దోషములను చెప్పుదురు. 3. సాధువర్తనులు : పరుల దోషములను వేలెత్తి చూపరు. 4. ఉత్తములు : పరులలో గల సద్గుణములను గైకొందురు. రావణుడు దుర్మార్గుడు. రామునిలోని సుగుణములను దోషములుగా ఆపాదించెను.

దుశ్శీలః కర్కశ స్తీక్ష్ణో మూర్ఖో లుబ్ధో ఽ జితేంద్రియః
త్యక్త ధర్మో హ్యధర్మాత్మా భూతానామహితే రతః (అరణ్యకాండ:36-11)

రాముడు దుశ్శీలుడు. కర్కశుడు, తీక్షణస్వభావము గలవాడు, మూర్ఖుడు, లుబ్ధుడు, ఇంద్రియ లోలుడు, ధర్మమును విడిచినవాడు, అధర్మ పరుడు, భూతములకు అహితము చేయుటయందు ఆసక్తి గలవాడు. అనగా హింసా ప్రవృత్తి కలవాడు అని దుర్మార్గుడైన రావణుడు రామునిలోని సుగుణములను దుర్గుణములుగా ఆపాదించినాడు.

ముగింపు : నేటి అవైదిక ప్రవర్తన వలన దేశము సుఖశాంతులు లేక ఉన్నది. ప్రజలు అనేక కష్టములకు లోనగుచున్నారు. కావున ఈ విభాగమును ప్రజలందఱూ చదవ వలయును. ముఖ్యముగా పాలకులు చదివి, ఈ విధముగా దేశమును, నగరములను, పట్టణములను, పల్లెలను అభివృద్ధి చేయవలయును. దుర్మార్గులను పాలకులు కఠినముగా శిక్షించి ఆదర్శ సమాజమునకు బాటలు వేయవలయును.

1. దేశము సుఖ శాంతులతో పాడి పంటలతో యంత్రములతో (Factories and industrial developments) ఉండవలయును. 2. రక్షణ వ్యవస్థ : పటిష్టముగా ఉండవలయును. అనగా సైన్యము, యుద్ధ పరికరములుతో ఉండవలయును.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

3. నగరము : త్రాగు నీరు సదుపాయము, మురికి నీరు పోవు సదుపాయము, విశాలమైన వీధులు, చక్కని భవంతులు, ఉద్యానవనములు, జంతు శాలలు, పురావస్తు ప్రదర్శన శాలలు కలిగి సాహిత్య సంగీత నాటక రంగమునకు సంబంధించిన వారు ఉండవలయును. 4. ప్రజలు : విద్యావంతులు, ధర్మపరులు, ధనవంతులు, చక్కని వేష భాషలు కలిగి ఉండవలయును. ప్రజలు ఆరోగ్యవంతులుగా ఉండునట్లు పాలకులు చూడవలయును. ప్రజలు ఆర్థికముగా బలవంతులై ఉండవలయును.

*****

ధర్ములు

"ధర్మమూల మిదం జగత్". ఈ జగత్తు ధర్మ మూలము. ధర్మమే ఈ జగత్తునకు ఆధారము. **ధర్మోహి పరమో లోకే సత్యం ప్రతిష్ఠితమ్.** లోకములో ధర్మమే గొప్పది. ధర్మమునందు సత్యము ప్రతిష్ఠితమై ఉన్నది. ధర్మమునందు ధర్మార్థ కామము లన్నియు కలవు. ధర్మము వలన అర్థము, సుఖము కలుగును. పరదారాసక్తత, వైరము లేకుండా చంపుట, అసత్యవాక్యము అనునవి కామము వలన కలుగు వ్యసనములు. కామము వలన కలుగు వ్యసనములకు దూరముగా ఉన్నవాడే ఈ లోకమున ధర్మాచరణ చేయగలడు. ఇందు అసత్యము గొప్ప వ్యసనము.

ధర్మము : దేవతలు ధర్మమును, రాక్షసులు అధర్మమును ఆశ్రయించి ఉందురు. ధర్మము అధర్మమును అణగత్రొక్కినపుడు కృతయుగము. అధర్మము ధర్మమును అణగత్రొక్కినపుడు కలియుగము. వేద ప్రణీతము ధర్మము. వేద ప్రణీతము కాని అవైదికము అధర్మము. ధర్మమును పుణ్యమని, అధర్మమును పాపమనీ చెప్పుదురు. ప్రాణులకు పుణ్య పాపములు అనుభవంబులు కాని ఊరక పోవు. అనగా వాటి ఫలితములు ఏదో ఒకరోజు తప్పక అనుభవించవలసియే ఉండును. ధర్మము చాలా సూక్ష్మమైనది. తెలిసికొనుట చాలా కష్టము. ధర్మాధర్మ విచక్షణ మనస్సే తెలిసి కొనును. **అపర ధర్మమని, పర ధర్మమని ధర్మము రెండు విభాగములు.** అపర ధర్మములో ధర్మము అనగా చేయవలసిన పనులు. అర్థము అనగా ధన సంపాదన. కామము అనగా సుఖభోగములు అనుభవించుట గుఱించి వివరించబడును. పర ధర్మములో మోక్షమునకు చేయవలసిన కర్మానుష్ఠానం

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

వివరించబడును. అపర ధర్మములో **సామాన్య ధర్మములు, విశేష ధర్మములని** ధర్మములు రెండు తెఱంగులు.

భీష్ముని వద్ద ధర్మరాజు నరజాతి సాధారణంబులగు ధర్మంబులను, వర్ణాశ్రమ ధర్మంబులును, రాగ వైరాగ్యోపాధులతో గూడి ప్రవృత్తి ధర్మంబులును, దాన ధర్మంబులును, రాజ ధర్మంబులును, స్త్రీ ధర్మంబులును, శమదమాదికంబులును, హరితోషణంబులగు ధర్మంబులును, ధర్మార్థకామ మోక్షములును తెలుసుకొనెను. (భాగవతం-ప్రథమస్కంధము-215)

అపర ధర్మము పాటించునపుడు నిజధర్మ బాధకంబయిన ధర్మము అనగా **విధర్మము, పరధర్మ ప్రేరితంబయిన** ధర్మము అనగా తనకు స్వధర్మముకాక ఇతరులకు విహితమయినది, **అభాస ధర్మము** అనగా స్వేచ్ఛగా మఱియొక ఆశ్రమమును గ్రహించి శాస్త్ర విరుద్ధముగా చేయుట, **కపట ధర్మము** అనగా వంచనతో దంభముతో సలుపునది, **పాషండ ధర్మము** అనగా వేద విరుద్ధ ధర్మము వీటిని మానవలయును. అనగా తన జాతి వారికి గాక ఇతర జాతి వారికై చెప్పబడిన ధర్మములు ఆచరించరాదు. ఉదాహరణ: అర్జునుడు క్షత్రియుడు. క్షత్రియ జాతికి యుద్ధముచేసి శత్రుసంహారము చేయుట ధర్మము. సన్న్యాసికి, బ్రాహ్మణునికి అహింస ధర్మము. కావున క్షత్రియుడైన అర్జునుడు యుద్ధము మాని బిక్షమెత్తుకొనుట అధర్మము. అహింస వ్రతము చేయుట క్షత్రియునికి అధర్మము. అపర ధర్మము (నైసర్గిక ధర్మము) ఆచరించినచో మనస్సుకు శాంతి, దేశమునకు క్షేమము కలుగును. కావున అపర ధర్మము దురిత శాంతి సమర్థంబగు అని చెప్పబడినది. ప్రజలకు వాక్‌మనః కాయవృత్తుల వలన ఆచరించు అపర ధర్మము సమస్త లోకంబులకు విశోకంబు చేయును. కావున అపర ధర్మము పాటించిన దేశమునకు ప్రజలకు క్షేమము కలుగును.

అపర ధర్మములో మరల సంఘ నియమములు, వ్యక్తి నియమములని రెండు విభాగములు. జాతి ధర్మము, ఆశ్రమ ధర్మములు సంఘనియమములు. వీటినే కులధర్మములని అందురు. కులధర్మములు పాటించవలయునని వేద, పురాణములు చెప్పినవి. కుల ధర్మములు పాటించుట వలన భగవంతుడు సంతోషించును. అదియే పుట్టుకకు సార్థకత. ఈ విషయమునే పురుషుడు చేయు

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

వర్ణాశ్రమ ధర్మంబులకు మాధవుడు సంతోషించుటయే సిద్ధి అని భాగవతమున చెప్పబడినది.

తత్త్వ దర్శనులైన ఋషులచే ఇహలోక జీవనోపాధికి కృషి, పరలోకమునకై అగ్ని హోత్రాది ఉపాయంబులు చెప్పబడినవి. వీటిని కాదని ఇంకొక విధముగా ఆచరించు వారు ఫలమును (ఇహలోక పరలోక ఫలములను) పొందరు. అపర ధర్మము పాటించుట వలన దేశము పాడిపంటలు ధన ధాన్య సమృద్ధికలిగి సుఖ శాంతులతోనూ, ఆదర్శ పౌరులతోనూ విరాజిల్లును. వేదములలో చెప్పిన నియమములు పాటించక పోవుటయే అధర్మము. అధర్మ ప్రవర్తన వలన వ్యక్తి యొక్కయు, సంఘము యొక్కయు శ్రేయస్సుకు విఘాతము గలుగును. దేశములో శాంతి భద్రతలు లేక అశాంతి, అలజడులు ఉండును. కావున వేద చోదితంబులగు ధర్మంబులందు ఆసక్తుడవు కమ్ము అని వేద పురాణముల ఆదేశము. ధర్మములలో శాస్త్ర విషయములు చెప్పబడును. వాటిని ఆచరించుటను **కర్మ** అని అందురు. శాస్త్ర విషయములు ఆచరణ అను రెండింటిని చెప్పినది **విద్య** అని చెప్పబడును.

మోక్షమార్గమునకు అవలంభించవలసిన **శాస్త్ర పాఠము పరధర్మము, ఆచరణ కర్మ. ఈ రెండింటిని చెప్పినది పరవిద్యగా గ్రహించవలయును.** ధర్మాచరణను పుణ్యమనియు, అట్టి ధర్మాచరణపరులను పుణ్యాత్ములనియును, అధర్మాచరణను పాపమనియు అట్టి అధర్మాచరణ పరులను పాపాత్ములనియు చెప్పుదురు. విధులు బాధ్యతలుగా చెప్పబడే అపర ధర్మము పాటించుట సంఘము యొక్కయు, వ్యక్తి యొక్కయు బాధ్యత. ఈ అపర ధర్మమును పాటించనిచో దేశములో సుఖశాంతులు ఉండవు. ప్రజలు కష్టముల పాలగుదురు. కేవలము అపర ధర్మ ప్రచారము వలన ప్రయోజనము లేదు. ఈ ధర్మప్రచారము వలన ఉత్తమ పౌరులు ఉత్తమ దేశము ఏర్పడదు. అధర్మ పరులను అనగా విధులు బాధ్యతలు నెఱవేఱ్చని వారిని, అకార్యములు అనగా చేయకూడని పనులను చేయు వారిని ప్రభువు (ప్రభుత్వము) కఠినముగా దండించవలయును. సరియైన దండన లేని యెడల మఱియు, ఆలస్యముగా విధించు దండన వలన రాజ్యములో సుఖ శాంతులు ఉండవు. దీనినే అరాజకమనిరి. అరాజకములో ధర్మబోధ నిరర్థకము. అధర్మ పరులకు సకాలములో సరియైన దండన విధింపబడినచో ధర్మ ప్రచారము వలన ఉత్తమ పౌరులు గలిగి,

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

దేశము సుఖ శాంతులతో విరాజిల్లును. సంఘ విద్రోహులు నశించెదరు. సత్పురుషుల ఆచరణయే ధర్మ ప్రచారము. ఈ అపరధర్మాచరణ వలన కీర్తి, ధనము వచ్చునే గాని మోక్షము రాదు.

ధర్మపరముగా ధనము సంపాదించి, అధర్మములుగాని సుఖభోగములు అనుభవించ వలయును. ధనము కలిగినవారు కేవలము సుఖ భోగములకు వ్యయము చేయక పుణ్యకార్యంబులు చేయవలయును. సుఖభోగములు అనుభవించుటయే కామము. అపర ధర్మాచరణ వలన ఆపదలు రావనేది లేదు. కావున అపర ధర్మము ఆచరించి, దారిద్ర్యములో ఉండి సుఖ భోగములు లేక నిరాశతో ఉండి ఆపదలో దైవము రక్షింపనప్పుడు అపరధర్మాచరణ నిష్పలమనే భావన గలుగును. అప్పుడు ధర్మాచరణ నిష్పలమని అనుకొనును. అపర ధర్మము గుఱించి బాధలలో ఉన్నవాని భావనను లక్ష్మణుని పరంగా చిత్రీకరింపబడినది. ఉత్తమ మార్గమునందున్నను (అపరధర్మాచరణచేసినను) జితేంద్రియుడవైనను, ఆపదల నుండి (అపర) ధర్మము రక్షింపకున్నది. అందువలన (అపర) ధర్మము నిష్ప్రయోజనము. ధర్మమన్నది ఉన్నచో ధర్మాత్ముడయిన వానికి (రామునకు) ఆపద రాకూడదు. ధర్మమున్నచో ధర్మపరునికి ఆపదలు వచ్చి ఉండెడివి కావు. జంగమ స్థావరములు కనబడుచున్నవి. ధర్మము అగోచరము. కావున ధర్మమనేది లేదు. ధర్మము వలన సుఖము అధర్మము వలన కష్టము వచ్చినచో, జనులు అధర్మము నందు ఆసక్తి చూపక ధర్మాచరణ చేసి సుఖమునే పొందెడివారు. ధర్మపరులు ఆపదలో చిక్కుకొను చున్నారు. అధర్మపరులకు సంపదలు అభివృద్ధి అగుచున్నవి. కావున ధర్మము కష్టములను, అధర్మము సుఖములను ఇచ్చుచున్నట్లు కనబడుచున్నవి. ధర్మపరుడవయిన నీవు (రాముడు) కష్టముల పాలగుచున్నావు. నీకు సుఖము లేదు. అధర్మపరుడు (రావణుడు) సుఖపడుచున్నాడు. అతనికి ఆపద రాలేదు. కావున ధర్మమనేది లేదు. సత్యానికి స్థానము లేదు. ఋజుత్వానికి మంచితనానికి చోటులేదు. ధర్మా ధర్మములు సుఖమును, కష్టమును యివ్వవు. కావున ధర్మాచరణ వ్యర్థము. ధర్మము దుర్బలమై అధర్మమునకు లొంగిపోయిన అట్టి ధర్మమును పరిత్యజించుట యుక్తము. ధర్మము ఆచరించినా అధర్మము ఆచరించినా వినాశము కలుగునపుడు ఏది ఆచరించినా ఒక్కటే. కాలానుసారము ధర్మాధర్మములను ఆచరించ వలయును.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ధర్మము వలన గాక బలము వలన కార్యసాధన గలిగినట్లయిన ధర్మమును విడచి బలమును ఆశ్రయింపుము.

గమనిక : రాముడు ఈ మాటలను వినలేదు. అపరధర్మాచరణ వలన రామునికి గొప్ప కీర్తి వచ్చినది. అపరధర్మాచరణ వలన భూలోకమున కీర్తి ప్రతిష్ఠలు పరలోకమున స్వర్గప్రాప్తి గలుగును. అపర ధర్మము ఆచరించనిచో భూలోకమున దండన (జైలు) పరలోకమున నరక ప్రాప్తి గలుగును. ధర్మాచరణకు ఫలము ఉత్తమలోకము. ఈ విషయమును చెప్పుటకు శ్రవణకుమారుని కథచెప్పబడినది. శ్రవణ కుమారుడు మాతాపితరులను సేవించినాడు. ఉత్తమ ధర్మపరుడు. కాని అకారణముగా చంపబడినాడు. (దశరథుని బాణము వలన చనిపోయినాడు). అట్టి మరణ సమయమున ధర్మాచరణకు ఫలితము లేక పోయినదని వాపోయినాడు. శ్రవణ కుమారుడు మరణించినాడు. దివ్య దేహమును ధరించి స్వర్గమునకు వెళ్ళుచూ తను తల్లిదండ్రులకు సేవచేసిన పుణ్యఫలితము వలన నేడు స్వర్గము లభించినదని దివ్య శరీరధారియై చెప్పినాడు.

పరధర్మము : పరధర్మమునకు దృష్ట, శ్రుత, ప్రపంచ అర్థంబు ఫలంబు కాదు. భక్తి ఫలంబు. అసంగులయిన వారికి మోక్షమిచ్చు. నారాయణ కథలయందు చెప్పబడినదే పరధర్మము. మన ధర్మాచరణ అధర్మాచరణకు దేవతలు సాక్షులు.

తీవ్ర మోక్షేచ్ఛ గలవారు మాత్రమే పరధర్మమును పాటించవలయును. భరతుడు తల్లిని గౌరవించలేదు. లక్ష్మణుడు తండ్రిని గౌరవించలేదు. రాముడు గురువైన వసిష్ఠుని మాట వినలేదు. గోపికలు పరపురుషుడైన శ్రీకృష్ణుని తమ భర్తలను బంధువులను కాదని అతనితో రమించినారు. (యౌగిక అర్థము వేఱు) ప్రహ్లాదుడు తన తండ్రి విష్ణువుని పూజింపవద్దని చెప్పిన మాటను వినలేదు. వీరు వేదములో అపర ధర్మములో చెప్పిన తల్లిని తండ్రిని గురువును పూజింపమని చెప్పిన ఉపదేశములను పాటించలేదు. అయినను పరధర్మ ఆచరణ పరులగుట వలన వీరందఱూ ధర్మజ్ఞులే.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

పరిపాలన (Public Administration)

పాలకులు - రాజు

రాజు గుఱించి చెప్పిన విషయములను దేశమును పాలించు పరిపాలకునికి అన్వయించు కొనవలయును. ఈ విభాగమును చదివి పరిపాలనను మెఱుగుపఱచు కొన వలయును. ఈ లక్షణములను చదివి గ్రహించి పాలకులు ఆచరించవలయును. దేశమును పరిపాలించువాడు రాజు. ఈ రాజులలో మంచివారు చెడ్డవారు అని రెండు విభాగములు. మంచి రాజులకు ప్రతినిధి రాముడు. చెడ్డ రాజులకు ప్రతినిధి రావణుడు. ఈ ఇద్దఱిని అధ్యయనము చేసినచో రాజు (పాలకుడు) మంచి వాడగుటకు అవకాశము కలదు. తన తప్పులను గ్రహించి సరిదిద్దుకొనిన శుభ లక్షణయుతుడైన రాజు (పాలకుడు) అగును.

రాజులకు ఉండవలసిన లక్షణములు గలిగి దుష్ట లక్షణములు లేని వారు మంచి రాజు. మంచిపరిపాలనా దక్షుడయ్యు ఉండకూడని లక్షణములయిన దుందుడుకు స్వభావము గలవాడు, పరస్త్రీ వ్యామోహితుడు, మంత్రుల హిత వాక్యములను పెడ చెవినపెట్టు వాడు, గూఢచారుల ద్వారా విషయములను గ్రహించని వాడు, యుద్ధములో తన బలము ఎదుటి బలములలో గల తార తమ్యములు గ్రహించక, హిత వాక్యములను వినక మదోన్మత్తుడు అయినవాడు దుష్టుడు. ఈ విధముగా రాజులను వర్గీకరించి దశరథుని పరంగా, రావణుని పరంగా, వాలి పరంగా రామాయణములో చిత్రీకరించినారు. అటులనే ధర్మరాజు పరంగా, దుర్యోధనుని పరంగా భారతములో చిత్రీకరించినారు.

ధశరథుడు పరిపాలనా దక్షుడయ్యు ముందు వెనుకలు ఆలోచింపక తొందరపడి ఒక కార్యమును చేసి ఆపై తను చేసిన కార్యమునకు చింతించువాడు. చేతులు కాలిన తర్వాత ఆకులు పట్టుకొను స్వభావము కలవానిగా చిత్రీకరింపబడినాడు. ఉదా: 1. నీటికి వచ్చినది ఏనుగేనా అని ఆలోచింపక శబ్దము మాత్రమే విని జ్ఞానా జ్ఞాన విచక్షణ లేక శ్రవణకుమారుని చంపినాడు. (యౌగికార్థములో ఇంకొక విషయముగా గ్రహించవలయును). 2. కాముకుడై కైక మందిరమునకు వెళ్ళి అపరాధిని విడిచిపెట్టమన్నా నిరపరాధిని చంపమన్నా నీవు ఏది చెపితే అది

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఆఱువ పాలు పన్నుగా తీసుకొని, ప్రజలను కన్నబిడ్డల వలె పాలించని అధర్మ ఫలితము వలన రాజుకు నరకప్రాప్తి కలుగును.

పుణ్యకార్యములు : రాజులు కామ, లోభ, భయ, ద్వేషయుతులు. వారు ఇంద్ర యాగము చేయుదురు. అలా చేయకుండిన దేశమునకు అశుభము గలుగును.

రాజు స్వభావము : రాజులు సాధారణముగా మంచి వారిని కూడా శంకించెదరు. ఐశ్వర్యముతో ఉన్నవారు ఇతరులను పొగడుచుండగా సహించరు.

రాజుకు ఉండవలసిన లక్షణములు : గుణవంతులను, సత్యమును, ధర్మమును రక్షించువాడే రాజు. ప్రజలకు హితము చేయువాడే రాజు. అనగా సత్ప్రవర్తన గలిగి ఉండవలయును.

1. శారీరక బలము : బలవంతుడు. అతిరథుడు.మహాతేజశ్శాలి. శత్రువులను జయించిన వాడు. గొప్పతేజోవంతుడు, పరాక్రమ వంతుడుగా ఉండవలయును.

2. లక్షణములు : రాజర్షి . మహర్షి తుల్యుడు. వేదజ్ఞుడు, ధర్మపరుడు, సత్యసంధుడు, జితేంద్రియుడు, బుద్ధిమంతుడు, యజ్ఞములు ఆచరించువాడు, దూరదృష్టి గలవాడు, పరిపాలనాదక్షుడు, మంచి మిత్రులు కలవాడు, పౌరులకు, జానపదులకు ప్రియుడు. ప్రజా రక్షకుడుగా ఉండవలయును. వైభవములో ఇంద్ర తుల్యుడు, ధనములో కుబేర సముడు, సర్వ శాస్త్రములను అభ్యసించి వాటి సారమెల్ల ఎఱిగినవాడు అయి ఉండవలయును. మంచి నేర్పరి, ఏమరి పాటు లేని వాడు, అన్ని విషయములు తెలుసుకున్నవాడు, ఇంద్రియలోలుడు కాని వాడు, కృతజ్ఞుడు, ధర్మాత్ముడు అయిన రాజు చాలా కాలము రాజ్యమందు స్థిరముగా ఉండును. నిద్రిస్తున్నా రాజనీతి అనే కండ్లతో మేలుకొని ఉన్న రాజును ప్రజలు పూజింతురు.

రాజు ధృడనిశ్చయముతో ఇతరుల చేష్టాదుల ద్వారా వారి అభిప్రాయములను గ్రహించి తగిన విధముగా రాజ కార్యములు చేయవలసి ఉండును. లేనిచో రాజు ప్రజలను పాలింపలేడు. ప్రజలు మంచివాళ్ళు చెడ్డవాళ్ళు అను విషయమున వారి మాటలను బట్టి గ్రహించ వలయును. ఎదుట వానిని పరీక్షించకుండా సఖ్యము చేయరాదు. దాన గుణము కలిగి హితులను దగ్గరకు చేర్చుకొని దయ కలిగి జితేంద్రియుడై ఉండవలయును. ధర్మార్థ కామములను ఆయా కాలములలో

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

విభజించి ఆచరించ వలయును. లోక మెఱిగి సామ దాన భేద దండోపాయములను రాజు ఆచరించ వలయును. అట్టి రాజు, లోకములో ఆపదలు పొందడు. దేవతలను, గురువులను, పురోహితులను, బ్రాహ్మణులను తండ్రితో సమానులైన బంధువులను వృద్ధులను గౌరవింపవలెను. మంచి మిత్రులను సంపాదించ వలయును. శత్రువులను వధించ వలయును. శత్రువులు చెడిపోవుట, మిత్రుల అభివృద్ధి రాజుకు మంచిది. తగు కాలము గుర్తించుచూ, మిత్రుల విషయమున చక్కగా ప్రవర్తించువాని రాజ్యము, కీర్తి, ప్రతాపము వృద్ధి పొందును. ధనాగారము సైన్యము,మిత్రులు, బాహు బలము గల రాజు గొప్ప రాజ్యమును పొందగలుగును. దేశము పాడిపంటలతో ధన ధాన్యములతో సుఖ శాంతులతో ఉండునట్లు చూడవలయును. ఇంద్రియములు మనస్సును అదుపులో ఉంచుకొనుట, ఓరిమి, ధైర్యము, ధర్మము, సామము, దానము, సత్యము, పరాక్రమము, వినయము కలిగి ఉండుట, దుష్టులను దండించుట, దోషులను దండించుట, రాజనీతి అవలంబించుట, నిగ్రహించ తగిన వారిని నిగ్రహించుట, అనుగ్రహించవలసిన వారిని అనుగ్రహించుట - ఇవి రాజులకు ఉండవలసిన లక్షణములు.

అర్థసాధకులయిన వైశ్యులను రక్షించి వారికి ఆపదలు లేకుండా చూడవలయును. చక్కగా అలంకరించుకొని ఉదయం ప్రజలకు దర్శనము ఇవ్వవలయును. అశ్వములను, ఏనుగులను, యుద్ధపరికరములను ఇంకా ఇంకా సంపాదించ వలయును. ధర్మార్థ కామములను కాలానుగుణముగా అనుభవించవలయును. ధర్మము, అధర్మము, కామములయందు, సందేహము కలిగినప్పుడు ప్రజలు రాజునే అనుసరింతురు. **యథా రాజా తథా ప్రజాః** ధర్మమునకు, అధర్మమునకు రాజు ఆచరణయే ప్రమాణము కావున రాజు ధర్మపరుడుగా ఉండవలయును.

రాజనీతి శాస్త్రమును చదివి సరిగా సారమును గ్రహించవలయును. లేనిచో గురువుల సేవ వ్యర్థము. అట్టి వాడు వ్యర్థుడు. విద్యలు బాగుగా అభ్యసించి నీతి మార్గమును అనుసరించు రాజు చిరకాలము రాజ్యమును పాలించును. రాజు ఎల్లప్పుడూ ఇంద్రియములను అదుపులో పెట్టుకొనవలయును. కామము వలన, క్రోధము వలన కలుగు వ్యసనములకు దూరముగా ఉండవలయును. కొందఱితో స్వయముగా ఇంకొందఱితో దూతల ద్వారా వ్యవహారములను నడుపవలయును. ధనాగారము, ఆయుధాగారము చక్కగా నింపవలయును.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

3. కోటలు : ధనము, ఆహార ధాన్యములు, పశువులకు గడ్డి, నీళ్ళు, వంట కట్టెలు, యుద్ధ వీరులు, ఆయుధములు, యుద్ధపరికర యంత్రములు కోటలో పుష్కలముగా కలిగి ఉండునట్లు చూడవలయును.

రాజుకు ఉండకూడని లక్షణములు : నాస్తికత్వము, అసత్యము, క్రోధము, ఏమరిపాటు, సోమరితనం, ఆలస్యము, ఇంద్రియములకు వశుడగుట, మిత్రులతో గాక తను ఒక్కడే నిర్ణయించుట, ఆలోచనలు రహస్యముగా ఉంచకపోవుట, నిర్ణయించిన కార్యములు ప్రారంభించకపోవుట, మంచి పనులు చేయక పోవుట, కార్య నిర్ణయములో దీర్ఘాలోచన అందఱితో ఒకేసారి వైరము ఇవి ఉండరాదు.

హిత వాక్కు : చెప్పుడు మాటలను, భజనపరుల మాటలను వినరాదు.

సులభాः పురుషా రాజన్ సతతం ప్రియవాదినः
అప్రియస్య తు పథ్యస్య వక్తా శ్రోతా చ దుర్లభः (అరణ్య కాండ, 37వ సర్గ-2)

రాజు మాటకు ప్రతి దానికీ తలలూపి తాళాలు వేసే భజన పరులు చాలామంది ఉందురు. రాజుకు హితమైన మాటలు చెప్పేవాళ్ళు అరుదు. అలా చెప్పేవాళ్ళు, వినే వాళ్ళు కూడా అరుదు.

చేయకూడని పనులు : బుద్ధిమంతుడు ఇతరులు నిందించే ఏపని చేయకూడదు. ప్రజలను బాధించరాదు. రాజు నాస్తికులను చేరదీయరాదు. అర్థముచేత ధర్మమును, ధర్మముచేత అర్థమును, కామాసక్తుడై అర్థధర్మములను ఉపేక్ష చేయరాదు. ప్రభువు మఱియు సాక్షి వీరు ధర్మ విధులు తప్పినచో మహా పాపాత్ములు. రాజులు బ్రాహ్మణులను కోపింపచేయదగదు. బ్రాహ్మణ హింస అతిపాపము, కృతాపరాధు డయినను బ్రాహ్మణులకు మరణ దండన విధించరాదు. బ్రాహ్మణుని ధనము తీసుగొనుట, తల గొఱుగుట, ఇంటి నుండి వెడల గొట్టుట చేయవచ్చును. ఎవని వలన బ్రాహ్మణుని ప్రాణము పోవునో వారికి మిక్కిలి పాపం వచ్చును. ధర్మమార్గాను వర్తియైన రాజు పరభార్యలను స్పృశించడు. ఇతర రాజుల భార్యలను విశేషించి రక్షించవలయును. తన భార్యను పర పురుష స్పర్శనుండి రక్షించుకొనునట్లు ఇతరుల భార్యలను కూడ రక్షించవలయును.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

విధులు - బాధ్యతలు : ప్రజలను ధర్మముతో పాలించ వలయును. రాజ్యమును, రాజధానిని రక్షించవలయును. మంత్రులతోనూ మిత్రులతోనూ ఆలోచించి తన బుద్ధితో కూడ ఆలోచింప వలయును. నీతి మార్గమునందున్నవాడు మంత్రులతో ఆలోచించి శాస్త్రానుసారము నిర్ణయము చేయవలయును. ధర్మార్థ కామములను కాలానుసారము ఆచరించవలయును. అట్టి వాడు లోకములో ఆపదలు పొందడు. బుద్ధిమంతులయిన మంత్రులతో ఆలోచించి కార్యమును చేయవలయును. శాస్త్రజ్ఞానము, అర్థ శాస్త్ర జ్ఞానము తెలియని బుద్ధి హీనులతో ఆలోచించరాదు. కొందఱు మంత్రులు శత్రువులతో కలసి తమ ప్రభువునకు అపకారము కలిగించు చెడ్డపనులు అతని చేత చేయించెదరు. శత్రువుల నుండి లంచము తీసుకొని రాజుకు అపకారము చేయుదురు. అట్టి మంత్రులనువారి వ్యవహారములను బట్టి రాజు గుర్తించవలయును. ఎవరు హితులవలె కనబడి అహితము ఉపదేశించెదరో వారిని రాజు దూరముగా ఉంచవలయును. లేనిచో రాజుకు కీడు కలుగును. ప్రేమించ తగిన గుణములు లేని రాజును యుద్ధములో సైనికులు విడిచి వేయుదురు. సైన్యమునకు ఆహారము జీతము సకాలములో ఇవ్వవలయును. లేనిచో సైన్యము తిరుగుబాటు చేయును. యుద్ధములో మరణించిన సైనిక కుటుంబములకు కూడు, గుడ్డకు లోపము లేకుండా పోషించవలయును. నిద్రకు వశము కారాదు. తెల్లవారు ఝామునానే రాజకార్యములను గుఱించి ఆలోచించవలయును. ఒక్కడే ఆలోచించరాదు. చాలా మందితో ఆలోచించరాదు. రాజ రహస్యములు వెల్లడికారాదు. రాజకార్యము ముందుగా వెల్లడికారాదు. రాజుయొక్క ఆలోచన మంత్రుల ఆలోచనలు ఇతరులు ఊహలచేత, యుక్తిచేత, ముందుగా తెలిసికొనరాదు. స్వల్ప ప్రయత్నముతో అధిక ఫలము ఇచ్చు కార్యము సాధించ వలయును. ఆ కార్యము ఆలస్యములేక చేయవలయును. పెద్దలను గౌరవించవలయును. వృద్ధులను, ఉత్తమ పండితులను, బాలురను, దానము మనస్సు వాక్కులచే ప్రసన్నముగా చేసికొనవలయును. యుద్ధవీరులను సత్కరించవలయును. మేలు చేసిన వారిని పదిమందిలో సత్కరించవలయును.

రాజోద్యోగులను నియమించుట : రాజోద్యోగులను వారి వారి సామర్థ్యములను బట్టి ఆ యా పదవులలో నియమించవలయును. పరీక్షించి ప్రలోభములకు లొంగని వారిని ఉన్నత పదవులలో నియమించ వలయును. మూర్ఖులనుగాక సమర్థులను

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

చేయుదునన్న మూర్ఖవాచాలుడు. (అయోధ్యకాండ-పదవసర్గ-32,33) నిరపరాధిని చంపుట రాజధర్మము కాదు. ఇతడు రాజధర్మ భ్రష్టుడు. కుండెడు పాలలో ఒక చిన్న విషపు బొట్టు మొత్తం పాలను పాడు చేయునట్లు ఈ ఒక్క కాముకత్వమనే దుర్గుణము అతని చావునకు వచ్చినది (యౌగికార్థములో రాముని యువరాజ్య పట్టాభిషేకము కైక వరముల అర్థము వేఱు). రావణుడు పరిపాలనాదక్షుడయ్యు సీతను ఎత్తుకొని వచ్చుట అనే కార్యములో మంత్రులతో సలహా సంప్రదింపులు చేయలేదు. మారీచుడనే మంత్రి చెప్పిన మాటలు వినలేదు. స్త్రీ వ్యసన పరుడు. మంత్రుల సలహాలను పాటించలేదు. గూఢచార వ్యవస్థను ఏర్పఱచుకొనలేదు. బలాబల నిరూపణలోనూ, యుద్ధతంత్రములోనూ విఫలుడు. శత్రువును చులకనగా చూసి నశించినాడు. రామ సుగ్రీవుల స్నేహము గుఱించి గూఢచారుల ద్వారా వాలి గ్రహించలేదు. తార హితోపదేశము చెప్పినా వినక నశించినాడు. పర దారాసక్తుడై రాజ ధర్మమును పాటించలేదు. (యౌగికార్థమున వాలిని సంహరించుట వేఱు.)

రాజు: దేవతా స్వరూపుడు : రాజు యమ, కుబేర, ఇంద్ర, వరుణలను అతిశయించి ఉండును. ఇంద్రునిలో 4వ భాగము (1/4) కలిగి ఉండును. ఇంద్రుడు, అగ్ని, చంద్రుడు, వరుణుడు, యముడు అను ఐదుగురు దేవతల అంశము రాజులో ఉండును. కావున ఇంద్రుని వంటి భోగము, అగ్ని వంటి తేజస్సు చంద్రుని వంటి రూపము, వరుణ యములవలె దండన విధించుటలు రాజుయందు ఉన్నవి. రాజులు భూలోకమున సంచరించే దేవతలు.

యువరాజు:- రాజకుమారులందఱూ రాజ్యాభిషిక్తులు కారు. రాజ్య భారమును జ్యేష్ఠ పుత్రునికిగానీ గుణవంతుడైన ఇతర కుమారులకు గానీ రాజులు అప్పగింతురు.

రాజులకు లభించు పుణ్య ఫలితము : ప్రజలను ధర్మాను సారముగా పాలన చేయుటవలన రాజునకు మునులు చేయు పుణ్యకర్మానుష్ఠానములో నాలుగవ భాగము (1/4) లభించును. దేశ ప్రజలను అందఱినీ కన్నబిడ్డల వలె సంరక్షించుచూ, అవసరమైనచో తన ప్రాణములను పణము పెట్టి దేశమును రక్షించు రాజునకు ఇహలోకమున శాశ్వత కీర్తి లభించును. పరలోకమున బ్రహ్మలోకము పొంది, అక్కడ కూడా దేవతలచే పూజింపబడును. ప్రజల వద్ద నుంచి (1/6)

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

చేరదీయవలయును. ధనాశ కలవారిని, దొంగలను శత్రు పక్షపాత బుద్ధిగలవాళ్ళను, పిరికివాళ్ళను, దుర్మార్గులను రాజకార్యములందు నియమించరాదు.

వేట : శ్రాద్ధాదులందే, ప్రఖ్యాత శ్రాద్ధా దివసంబు లందే వేటాడవలయును. రాజులకు వేట ధర్మమయిననూ, సంభోగములో ఉన్నదానినీ, నిండుగర్భిణిని, పరుగెత్తే ఓపికలేనిదానినీ, చంపుట పాపము. వేట శునకములను పెంచి వేట సలిపిన పాపము. అతడు ప్రాణ నిరోధమను నరకములో పడును. ఇతనిని పదునైన ఆయుధములతో నలగగొట్టుదురు.

శిష్ట రక్షణ-దుష్ట శిక్షణ : శిష్ట రక్షణ దుష్ట శిక్షణలు రాజధర్మము. లోకాచార విరుద్ధముగా ప్రవర్తించు వానికి దండన తప్ప మఱియొక ప్రాయశ్చిత్తము లేదు. కావున అట్టి వారిని దండించవలయును.

దండన : కఠిన దండన విధించి ప్రజలను భయపెట్టరాదు. చిన్నతప్పునకు పెద్దశిక్ష వేయరాదు. అధికార వాంఛతో రాజు సేవకులతో భేదము కలిగించువారిని చంపివేయ వలయును. నిర్దోషిని చంపరాదు. పాపాత్ములను పాముల వలె వధించుట కర్తవ్యము. **"న పాపానాం వధే పాపం విద్యతే"** (సుందర కాండ 52-11) పాపులను వధించుట పాపము కాదు. దొంగలను చంపవలయును. బ్రాహ్మణ ధనము అపహరించిన వానిని చంపినా పాపము లేదు.

ధనిక బీద తారతమ్యములు లేక అందఱికీ సమానముగా న్యాయము జరుగునట్లు చూడవలయును. ఏ మానవుడు కామ మోహితుడై కుమార్తెనూ, సోదరినీ, తమ్ముని భార్యను పొందునో వానికి రాజు మరణ దండన విధించవలయును. కామ మోహితుని, మతి భ్రమనొందిన వానినీ, నిద్రలో ఉన్నవానినీ, మద్యము ద్రావిన వానినీ, సాధు జడ భావముగలవానిని, ఆడదానిని చంపుట ధర్మముకాదు. దండింపతగని వారల దండించు పాపిని దండించవలయును. సాధువులకు బాధలు కలిగించు ఖలులను దండింపని రాజులకు ఆయువు, స్వర్గము, ధనములు పోవును. రాజు పాపులను, దొంగలను, చంపదగిన వానిని రాజు చంపకుండా వదిలినచో భ్రూణ హత్యాపాపము కలుగును. నిర్దయుడై సజాతి వారిని నిర్దోషులైన వారిని వధించుట మిక్కిలి పాపము. అట్టి పాపాత్ములను చంపకుండా ఉన్నచో ఉత్తమ క్షత్రియునకు ఆ పాపము వచ్చును. స్త్రీ పురుష నపుంసకులలో నెవ్వరేని భూత

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

దయ లేక స్వమాత్ర పోషకులగుచూ నిరనుక్రోశంబుగా భూతద్రోహులై వర్తించు వారిని వధించిననూ పాపము పొందరు. మంచి చెడు తెలియక సన్మార్గమున నడవని గురువులనైననూ శిక్షించవలయును. రాజులు దోషులకు తగు దండన విధించుచూ ప్రజలయందు దయ గలవారై ప్రశాంత చిత్తులై ఉందురు. పాపులు రాజుచే శిక్షింపబడినచో వారల పాపము నశించును.

సంక్షేమ కార్యక్రమములు (Welfare Activities)

దేశములోని చెఱువులు నీటితో నిండి ఉండునట్లు చూడవలయును. పేద రైతులకు ధాన్యపు విత్తనములు ఉచితముగా సరఫరా చేయవలయును. వర్తకులకు తక్కువ వడ్డీకి ఋణము ఇవ్వవలయును. కుంటివాళ్ళను, మూగవాళ్ళను, గుడ్డివాళ్ళను, అంగహీనులను, అనాథలను పోషించ వలయును.

క। పంగుల మూకాంధుల వి క
లాంగులను నబాంధవుల దయంబ్రోతె?

(భారతము, సభాపర్వము, ప్రథమాశ్వాసము-45)

రాజు ధర్మపాలుడు, ప్రజారక్షకుడు, పుణ్యుడు, దుష్టశిక్షకుడు, కీర్తిమంతుడు అయి ఉండవలయును. జితేంద్రియులు కాని వారు రాజ్యభారమును మోయలేరు. ధర్మముగా పాలించిన రాజు స్వర్గలోకంబునకు వెళ్ళును. పాపులు రాజుచే దండింపబడి పాప రహితులై స్వర్గమునకు వెళ్ళుదురు. దండన వలన పాపి పాపరహితుడగును. శిక్షింపదగిన వానిని శిక్షింపని రాజు మఱియు శిక్ష అనుభవించనివాడు (దోషి) వీరిరువురూ వినాశము నొందుదురు.

యుద్ధము :- యుద్ధసమయమున శత్రువు ఏమరుపాటుగా ఉన్నప్పుడు శత్రువు అతని మరొక శత్రువుతో యుద్ధము చేయునపుడు, మఱియు శత్రువునకు కాలము అనుకూలించనపుడు పరాక్రమము సఫలమగును. పరాక్రమము చూపవలసిన సమయములో పరాక్రమము చూపని సౌమ్యునికి కీర్తి, యశస్సు యుద్ధములో జయము లభింపదు. పరాక్రమము చూపవలసిన సమయములో పరాక్రమము చూపక కరుణ, ఓర్పు గలవానిని చూచి ప్రజలు అసమర్థుడని తలచెదరు. శత్రువులతో సమయానుసారము సంధి, విరోధము పెట్టుకొనువాడు రాజ్యమును ఐశ్వర్యమును పొందును. శత్రువు కంటె తను దుర్బలుడుగనూ సమబలుడుగానూ

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఉన్నచో సంధి చేసుకొనవలయును. శత్రువు కంటె తను అధిక బలవంతుడైనచో (యుద్ధము) విరోధము పెట్టుకొనవచ్చును. శత్రువుల బలాబలములను గ్రహించ వలయును. ఆత్మరక్షణ కర్తవ్యము. యుద్ధములో తప్పక విజయమే లభింపదు. వీరుడు యుద్ధములో శత్రువును చంపును లేదా వానిచే చనిపోవును. యుద్ధములో మరణించిన వీరుని గూర్చి విచారింపకూడదు. శత్రురాజులను ఉపేక్షించరాదు. శత్రువుల కదలికలను గ్రహించవలయును. అనేక విషయములు సేకరించగలిగిన రాజులు శత్రువులనునశింపచేయగలరు. పలు దుర్గంబులు, మంత్రులు, చతురంగ బలములు, మంత్ర, ఔషధములు, బుద్ధి కలిగి సమయా సమయములు కాలము ఎఱిగి రాజు యుద్ధము చేయవలయును. యుద్ధమునందు శత్రువులను గెలవ వలయును. లేదా చనిపోవవలయును అన్నది బృహస్పతిమతము. ధర్మ యుద్ధమున శత్రువులను వధించిననూ పాపము లేదు. తనకంటె అధికులతో యుద్ధము చేసి గెలిచిన పౌరుషం. యుద్ధసమయమున శత్రు పక్షమునుంచి వచ్చిన వానిని విశ్వసింపరాదు. కుటిల బుద్ధిగలవారు తన మనస్సులోని భావములను అణచుకొని సమయము వచ్చినపుడు దెబ్బ తీయుదురు. దీనినే ఆపదలో ఉన్న (అన్నను) స్వజనమును విడిచి వచ్చినవాడు ఎవనిని మాత్రము విడిచిపెట్టడు? అని రామాయణమున చెప్పబడినది. యుద్ధములో జయము చెప్పలేము. కావున యుద్ధమున జయము కోరువాడు తన ప్రయత్నమున తన్నుతాను రక్షించుకొన వలయును. అగ్ని ప్రజ్వరిల్లుచుండగా ఉపేక్ష చేయరాదు. అటులనే శత్రువును ఉపేక్ష చేయక చంపవలయును. శత్రువుల దుర్గములను పాడు చేయవలయును. పరాక్రమము చూపవలసిన యుద్ధసమయములో యుద్ధమున విజయము కోరినవాడు యుద్ధ విశారదుడు. యుద్ధమునందు నానా శస్త్రముల ప్రయోగం తెలుసుకొని తప్పక ప్రయోగించవలయును. వీరుడయినవాడు శత్రువుల యుద్ధగర్జనను సహింపడు. యుద్ధసమయమున రాజు తన కొడుకులను కూడ యుద్ధమునకు పంపును.

రాజు సైన్యమును నడిపించునపుడు సైన్యమునకు నీరు, ఆహారము లభించు మార్గములోనూ, సుఖముగానూ, ప్రయాణము చేయించ వలయును. శత్రువులు ఆ నీటిని, ఆహారమును విష ప్రయోగము చేసి పాడు చేయవచ్చును. కావున జాగ్రత్తగా గమనించ వలయును. శత్రువులు రహస్య ప్రదేశములలోనూ, దుర్గమారణ్యము లలోనూ ఉన్నారేమో పరీక్షించవలయును. సైన్యము ప్రయాణించు

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

మార్గమును బాగు చేయించవలయును. సైన్యమునకు కుడి, ఎడమ, చివర అనగా సేన చుట్టూ రక్షణ ఉంచి రాజు సైన్యము యొక్క మధ్యలో ఉండి యుద్ధమునకు బయలుదేర వలయును. సేనాపతులు సేనకు నలువైపులా తిరుగుచూ అతి జాగరూకతతో పరిరక్షించ వలయును. మృత్యుకాలము సమీపించునపుడు యుద్ధములో అస్త్ర శస్త్రములు విఫలమగును. శత్రువు మరణముతో వైరము సమసిపోవును. తనకున్న బలము గుఱించి తెలిసిన వాళ్ళు శత్రువులు యుద్ధమునకు రమ్మనమని పిలిచినపుడు వెళ్లకుండా ఉండలేడు.

శరణాగతి : యుద్ధములో భయపడి పిరికి పందలా పారిపోవుచున్న వానిని, రక్షింపమని పలుకు వానిని, (శరణాగతుని) చంపరాదు. ఏమరిపాటుగా ఉన్న వానిని, చేత ఆయుధము లేనివానిని, బలము లేని దుర్బలునిని శరణు చొచ్చు వారిని కరుణతో చూచుట ఘన పుణ్యము. శరణుచొచ్చిన వారిని చంపరాదు. అంజలి ఘటించి దీనుడై శరణుచొచ్చిన శత్రువులను చంపరాదు. శరణాగతుని రక్షింపనిచో పాపము. శరణు చొచ్చినవారు తనకళ్ళముందే చనిపోయినచో శరణుఇచ్చిన వాని పుణ్యమంతా పోవును. స్వర్గప్రాప్తి ఉండదు. అపకీర్తి వచ్చును. యుద్ధరంగములో ఆయుధము ధరించి తనని చంప వచ్చిన శత్రు పక్షము వాడు వేద వేదాంత రహస్య వేది అయినను (అనగా బ్రాహ్మణుడైనను) వానిని చంపినా పాపము లేదు. రావణ సంహారము పాపము కాదు. కావున రాముడు వాల్మీకి రామాయణము ప్రకారము పాప పరిహారమునకై శివలింగ ప్రతిష్ఠాదికార్యములు చేసినట్లు ఉండదు.

రాజు-ప్రజలు : సామంత రాజులను, అధికారులను,గ్రామాధికారులను వేఱువేఱుగా పిలవవలయును. మంత్రులతో విడివిడిగా, సమిష్టిగా ఆలోచన చేయవలయును. రాజోద్యోగులు, ప్రజలు, రాజు అంటే పూర్తిగా భయపడరాదు. అనగా రాజు నిరంకుశుడు కాకూడదు.

రాజు పలికిన మాటలకు వంత పలికే రాజోద్యోగులు, ప్రజలు అనేక మంది ఉందురు. కాని రాజుకు హితము కలుగునది అయినా ప్రస్తుతము అప్రియము కలుగునన్న భయముతో రాజుకు ఎదురు చెప్పరు. అలా అప్రియము పలికే వాళ్ళ మాటలువినే ప్రభువులు అరుదు. అనగా తందాన తాన అనే వాళ్లను రాజు దూరముగా ఉంచ వలయును.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

దుర్మార్గపు రాజు

దుర్మార్గపు రాజు వలన సంపన్నములయిన దేశములు, ఆ దేశమునందలి ప్రజలు నశించెదరు.

స్వభావము : తల్లి తండ్రి, అన్నదమ్ములు, సఖులు, బంధుజనులను అయినా రాజ్యకాంక్ష చేసి రాజులు చంపుదురు. పాప స్వభావుడు, చపలుడు అయిన వానికి రాజ్యాధికారము లభింపదు. ఒకవేళ లభించినా అది నిలబడదు.

లక్షణములు : అధర్మాత్ముడు, ఉపకారము చేసినవానికి ఉపకారము చేయనివాడు, అసత్య ప్రతిజ్ఞ కలవాడు, కోప స్వభావము గలవాడు, జీతములు, బహుమతులు అల్పముగా రాజసేవకులకు ఇచ్చువాడు, ప్రమత్తుడు, గర్వితుడు, శఠుడు (మొండివాడు) తనని తనే గొప్పగా భావించువాడు, చెడ్డ స్వభావముతో స్వేచ్ఛగా ప్రవర్తించువాడు, పాపపు ఆలోచనలు, చెడ్డబుద్ధి గలవాడు, మంత్రులతో రాజ కార్యములు విచారింపని వాడు, దురాశపరుడు, చేయవలసిన రాజకార్యములు తగు సమయములందు స్వయముగా చేయనివాడు, గూఢచారుల ద్వారా రాజ్య విషయములను తెలుసుకొనని వాడు, ప్రజల దర్శనమునకు అందుబాటులో లేని వాడు, కామ భోగములతో మునిగి తేలుతున్న వాడు, బుద్ధిహీనుడు, చపల చిత్తుడు, తెలుసుకొనదగిన విషయములు గూఢచారుల ద్వారా తెలుసుకొనని వాడు, కోశాగారమును పరిపాలన వ్యవహారమును, గూఢచారులను తమ ఆధీనములో ఉంచుకొననివాడు, దేశమును రక్షించనివాడు, శాస్త్రజ్ఞానమును ఆచరణలో పెట్టనివాడు, ధర్మార్థ కామములను ఏది ఎప్పుడు చేయవలయునో తెలియనివాడు దుర్మార్గపు రాజు.

ఇట్టి రాజునకు కష్టము కలిగిన, ఆపద గలిగినా ప్రజలు గాని తోటి రాజులు గాని ఎవరూ సహాయపడరు. స్వజనమే అతనిని చంపి వేయును. ప్రజలు అట్టి రాజును స్మశానములో ఉన్న అగ్నివలె విడిచి వేయుదురు. దుర్మార్గపు రాజును ఏనుగులు నదిలోని బురదను పరిహరించునట్లు ప్రజలు రాజును విడిచి వేయుదురు. ఆ రాజు ఆ దేశప్రజలు ఆ రాజ్యము కూడా నశించును. రాజు విపరీతముగా ప్రవర్తించినచో మంత్రుల సలహాలను పాటించనిచో, సర్వము వ్యర్థమై పోవును. రాజు యొక్క చెడు ప్రవర్తన వలన ప్రజలు వ్యసనములు పాలగుదురు. ప్రజా

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

రక్షణ యందు ప్రతికూలుడు, తీక్షణ స్వభావము గలవాడు, ప్రజలకు ప్రతికూలముగా ప్రవర్తించువాడు, వినయము లేనివాడు, రాజ్యమును పాలింప చాలడు. క్రూరుడు, దుర్బుద్ధి, ఇంద్రియములను జయింపని రాజు వలన ఆ దేశ ప్రజలందఱు తప్పక నశింపగలరు. ఈ లోకములో సన్మార్గ వర్తనము, ధర్మపరులు అయిన సత్పురుషులు ఇతరులు చేసిన అపరాధముల మూలమున సపరివారముగా నశించిరి. రాజధర్మము ననుసరించక కామ భోగములకే ప్రాధాన్యమిచ్చినవాడు, ఆత్మ స్తుతి చేయువానిని, దుష్టుని, చిత్త చాంచల్యము గలవానిని అందఱినీ దండించే వానినీ, లోకం తిరస్కరించును. బలగర్వితులు వెనక ముందు చూడక పనులు చేసి రాజనీతిని గ్రహించ లేరు. దేశ కాలమును గ్రహించక చేయు పనులు చెడిపోవును. రాజు చపల చిత్తుడై చేయు కృత్యములను వారి శత్రువులు వాటిని తమకు అనుకూలముగా చేసికొందురు. శత్రువుల బలా బలములు గ్రహించక చిన్న చూపు చూసి ఆత్మ రక్షణ చేసుకొనని రాజు రాజ్యభ్రష్టుడగును. భయపడవలసిన సమయమునందు భయము చెందక చేయవలసిన పనులు చేయని రాజు శీఘ్రముగా రాజ్య భ్రష్టుడై ఆపై గడ్డి పరకతో సమానుడగును. ఎండిన కట్టెలు, మట్టిబెడ్డలు, బూడిద ఒక వేళ ఉపయోగపడినా ఉపయోగపడవచ్చు కాని స్థాన భ్రష్టులైన రాజుల వలన ప్రయోజనము లేదు. రాజ్య భ్రష్టుడైన రాజు నలిగిన పూలదండవలె, కట్టి విడిచిన వస్త్రము వలె వ్యర్థుడు. పాలకులు చాణుక్యుని రాజనీతిశాస్త్రమును, పంచతంత్రమును, ఆర్థికాభివృద్ధికి, దేశాభివృద్ధికి పనికివచ్చు వ్యవసాయ వాణిజ్య రంగములకు ఉపయోగపడు గ్రంథములను చదువవలయును. గత చరిత్ర గ్రహించి లోపములను సరిదిద్దుకొని వర్తమానములో విజ్ఞతగలిగి భవిష్యత్తులోని వారికి ఆదర్శముగా ఉండవలయును.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

పరిపాలన - రాజోద్యోగులు

ఆంతరంగిక సలహాదారులు		కార్య నిర్వహణ చేయువారు
పుణ్యకర్మానుష్ఠానమునకై సలహాదారులు	రాజ్యపరిపాలనలో సలహాదారులు	సేనాధిపతి, పన్నులు వసూలు చేయువారు, ఇతరులు
పురోహితులు	మంత్రులు	

పుణ్యకర్మానుష్ఠాన సలహా దారులు

పురోహితుడు : ఉత్తమ కులము నందు పుట్టినవాడు, గొప్పశాస్త్ర జ్ఞానము గలవాడు, అగ్నులయందు శ్రద్ధ కలవాడు, బుద్ధిమంతుడు, కర్తవ్యములను బోధించువాడు, వినయ సంపన్నుడు, అసూయ కపటము లేని వాడు అయి ఉండవలయును.

గురువులు : రాజనీతి శాస్త్ర విశారదులు, యుద్ధనిపుణులు అయి ఉండవలయును.

రాజ్యపరిపాలనలో సలహాదారులు మంత్రులు : మంత్రులకు ఉండవలసిన **లక్షణములు :** రాజుపై ప్రేమ గలవారై ఉండవలయును. విద్యావంతులు, వేదవేదాంగములను అర్థము చేసుకున్నవారు, సర్వ శాస్త్రములు అనగా ధర్మ శాస్త్రము - అర్థ శాస్త్రము- పరిపాలన - విజ్ఞాన శాస్త్రములయిన ఖగోళ, భూగోళ, అణు, దేశ నగరాభివృద్ధి, యంత్రముల స్థాపన (factories), వ్యవసాయ రంగము, పరిశ్రమల రంగము, అణువిజ్ఞానము మొదలయిన వాటిలో ప్రావీణ్యము ఉన్నవారు, రాజనీతి కోవిదులు,శాస్త్ర వేత్తలు, మేధావంతులు, పండితులు అయి ఉండవలయును.

కీర్తి : సర్వ శాస్త్రములు తెలిసిన వారు. దేశ విదేశములలో కీర్తిని గడించినవారు. కీర్తివంతులు, ప్రసిద్ధి పొందినవారు, మహాత్ములు, ఉత్తమ వంశ సంజాతులు మంచి శీలము, మంచి నడవడిగలవారు. దుర్వ్యసనములయిన వ్యభిచారము, త్రాగుడు, లంచగొండితనము, జూదము మొదలయినవి లేని వారు. అకార్యము చేయుట యందు సిగ్గుపడు వారు అయి ఉండవలయును.

గుణములు : సావధాన చిత్తము కలవారు.అనగా తొందరపాటు తనము లేనివారు. తేజస్సు-క్షమ-యశస్సు గలవారు.గుణ గ్రహణ పారంగతులు. ఇంగిత జ్ఞానము

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

కలవారు.ఇతరుల మనోభావములు తెలుసుకొన కలిగినవారు. సహృదయులు. పవిత్ర హృదయము గలవారు. ఉత్సాహము గలవారు. అనగా దేశాభివృద్ధి చేయుటకు ఉత్సాహవంతులు అయి ఉండవలయును.

ఇంద్రియములు : నియతేంద్రియులు. జితేంద్రియులు అయి మంత్రులు ఉండ వలయును.

రామాయణములో దశరథుని మంత్రులు :
దశరథునికి దృష్టి, జయంతుడు, విజయుడు, సిద్ధార్థుడు, అర్థ సాధకుడు, అశోకుడు, మంత్రపాలుడు, సుమంతుడు అని మంత్రులు. అందు సుమంతుడు ఆంతరంగికుడు. వీరు గాక మఱి కొందఱు మంత్రులు ఉండెడివారు.

ఐశ్వర్యము : శ్రీమంతులు అయి మంచి వేషభాషలు కలవారు.

మాట : ఆడిన మాట తప్పని వారు. ప్రియముగా మాటలాడువారు. స్మిత భాషణ గలవారు. కోపముచే గానీ, కామముచేగానీ, ధనముచే గానీ అసత్యము పలుకని వారు.

దేశ రక్షణ : దేశ రక్షణకై సైన్యమును సమకూర్చుటలో తత్పరులు.

ఆర్థికవ్యవస్థ : పుష్కలముగా ధనాగారమును నింపెడివారు. ప్రజల నుంచి 1/6 పాలుశిస్తును వసూలు చేయుట వలన, అనవసరపు ఖర్చులు చేయనందున, ధనాగారము పుష్కలముగా నుండెడిది.

న్యాయ వ్యవస్థ : ధర్మ సూక్ష్మ నిపుణులు. దోషముల తారతమ్యములను గ్రహించి తగు తీవ్ర దండన విధించెడివారు. నిర్దోషి అయినచో శత్రువునుకూడా దండించరు. పుత్రుడైనను దోషి అయినచో తగిన దండనము విధించెడివారు.

వీరత్వము : మంచి పరాక్రమము గలవారు. వీరులు,శూరులు.

సమర్థులు : పరిపాలన నేర్పరులు. సంధి విగ్రహము మొదలయిన రాజ తంత్రములను తెలిసినవారు. రాజనీతిశాస్త్రము తెలిసిన వారు. సమిష్టిగా రాజ్య తంత్రమును నిర్వర్తించెడివారు. వారిలో వారికి విభేదములు లేవు. పరిపాలనా

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

రహస్యములను గుప్తముగా నుంచెడివారు. వ్యవహారదక్షులు. మంత్రాలోచన తెలిసిన వారు. గూఢచారుల వలన దేశ విదేశ విషయములు సర్వము గ్రహించెడివారు. ప్రజారక్షకులు. బ్రాహ్మణ క్షత్రియహితాను రక్తులు.

ఇట్టి లక్షణములు కలిగిన మంత్రులు దేశమును అభివృద్ధి కలుగచేయుదురు. ఇట్టి లక్షణములు కలిగిన వారు మంత్రులుగా ఉండవలయును.

మంత్రాలోచన : (Cabinet decisions) : రాజనీతిశాస్త్రము పరిశీలించి అందఱు మంత్రులూ కలిసి ఏకాభిప్రాయము వెల్లడించిన అది ఉత్తమము. మొదట ఆలోచనలు భిన్నముగా ఉన్ననూ, ఏకాభిప్రాయమును ప్రకటించుట మధ్యమము. ఎవరి అభిప్రాయములు వారివై ఏకాభిప్రాయములేని మంత్రాలోచన అధమము.

మంత్రులయొక్క విధులు, బాధ్యతలు : తన అభివృద్ధిని కోరు బుద్ధిమంతుడైన మంత్రి తనను రాజు ఏదైనా సలహా అడిగినపుడు చేతులు జోడించి సవినయముగా సమాధానము చెప్పవలయును. రాజులతో చెప్పుమాటలు ప్రతికూలము కానివి, మృదువైనవి, హితము, శుభకరము అయినవిగాఉండి వినయముగా చెప్పవలయును. ఎంత హితమైన వాక్యమైననూ, గౌరవభావము లేకుండా తిరస్కార భావముతో చెప్పినచో దానిని రాజు అభినందించడు. కార్యము సాధించు విషయములో గుణదోషములు, లాభనష్టములు ఉపాయములను అడిగిన చెప్పుట ఉత్తమము.
ఉదాహరణ : మారీచుడు. వీటిని రావణునితో చెప్పినపుడు పాటించలేదు.

విధులు : 1. శత్రువుల బలము, తన బలము, తెలుసుకొని తన దేశ స్థితినీ అభివృద్ధినీ నష్టమునూ ఆలోచించి రాజుకు హితముపదేశించువాడే ఉత్తముడైన మంత్రి. రాజుకు హితోపదేశము చెప్పవలయును. 2. రాజు యొక్క శాశ్వత అభివృద్ధిని కోరు బుద్ధిమంతుడైన మంత్రి రాజకార్యములో ఊహించని కష్టము కలిగినపుడు కార్యనిర్వహణ గుఱించి ఉపదేశించుట యుక్తము.

3. **బాధ్యత** :- స్వేచ్ఛగా నిరంకుశముగా, అధర్మమార్గమున ఉన్నరాజును ఉత్తమమైన మంత్రులు నిగ్రహించవలయును. 4. సర్వ కోరికలు పొందిన మంత్రులు, రాజును జుట్టుపట్టుకొని అయినా చెడ్డపనుల నుండి నిగ్రహించవలయును. 5. భయము విడిచి నిశ్చితమైన మాట చెప్పవలయును. 6. రాజుకు భయపడి, ప్రియముగా

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

మాటలాడే మంత్రుల వలన కార్యము చెడిపోవును. 7. ధర్మానికి, మూలము రాజే. అందువలన రాజు చెడు అలవాట్లకు లోను కాకుండా మంత్రులు చూడవలయును. అటులనే దుర్మార్గపు ఆలోచనలు గల మంత్రులు తమ రాజుతో సహా నశింతురు. మంత్రులకు ధర్మము, అర్థము, కామము, యశస్సు ప్రభువు వలననే లభించును. ఇట్టి లక్షణములు గల మంత్రులు, మంత్రాలోచన ఉన్నచో దేశము అభివృద్ధి చెందును.

కార్యనిర్వహణ (Executive body) : **సేనాధిపతి**: రాజభక్తి గలవాడు. సమర్థుడు ధైర్యవంతుడు, శూరుడు, బుద్ధిమంతుడు.నిజాయతీ కలవాడు. దురాశలేక ఉన్నంతలో తృప్తి గలవాడు. సేనాపతిగా ఉండవలయును. రాముని సైన్యాధిపతి నీలుడు. రావణుని సేనాధిపతి ప్రహస్తుడు. ధర్మరాజు సైన్యాధిపతి దృష్టద్యుమ్నుడు. దుర్యోధనుని సేనాధిపతులు భీష్ముడు, ద్రోణుడు, శల్యుడు. వీరలకు పాండవులన్న ప్రేమ. కర్ణుడు ఉత్తమ కుల సంజాతుడుగా గుర్తింపబడలేదు. కావున దుర్యోధనుడు ఓడిపోయినాడు.

సైన్యము : బలవంతులు యుద్ధనేర్పరులు అయి ఉండవలయును. అందఱూ ఐక్యమత్యముగా ఉండి తమ ప్రాణములను విడుచుటకు కూడా సిద్ధపడి ఉండవలయును. తన దేశమందలి ఆటకుల సైన్యము, జీతమునకై తాత్కాలికముగా పనిచేయు సైన్యము (short commissioned soldiers/officers) మిత్ర సైన్యములు, తనసైన్యము, రాజుయొక్క సైన్యముగా పరిగణింపబడును. శత్రువుల సైన్యమును పరిగ్రహించరాదు. శత్రుసైన్యమునుంచి వచ్చినవారు మిత్రుని వలె ఉండి అవకాశము దొరకగానే చంపివేయుదురు. విశేష ధర్మముగా మఱికొన్నింటిని పరిశీలనకు తీసుకొని విభీషణుని రాముడు తన సైన్యము లోనికి తీసుకొనినాడు. అటులనే ధర్మరాజు ధృతరాష్ట్రునికి వైశ్యస్త్రీకి పుట్టిన యుయుత్సుడుని తన సైన్యములో కలుపుకొనెను.

పన్నులు వసూలు చేయువారు (Revenue officers) : నిష్కల్మష చిత్తము గలవారు, నీతిమంతులు, నైపుణ్యము గలవారు, సమబుద్ధిగలవారు, రాగద్వేష రహితులు అయి ఉండవలయును.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

వైద్యులు (Doctors) : సమర్థులై లోకానికి మేలు చేయు బుద్ధిగలవారై ఉండ వలయును.

జ్యోతిష్యులు : దేవతా సంబంధ, భూసంబంధములయిన ఉత్పాతాలను కనిపెట్టి శాంతి ప్రక్రియను చేయువారై ఉండవలయును. అనగా ఫలాన దినమున తుఫాను, భూకంపము మొదలయినవి వచ్చే సూచనలు ఉన్నవి అని చెప్పి తీసుకోవలసిన తగుజాగ్రత్తలు చెప్పి ప్రజలను సురక్షిత ప్రదేశమునకు తరలించి వారికి ఆహార, వసతి విషయములలో తగు శ్రద్ధ వహించువారై ఉండవలయును.

భృత్యుడు (All government servants) : భృత్యవర్గము చేయు అపరాధము స్వామిది. భృత్యులు చేయు అకృత్యములకు ప్రభుత్వముది బాధ్యత. రాజు భృత్యునకు చేయుటకు చాలా కష్టమైన పని చెప్పినపుడు ఆ పనిని అనురాగముతో చేయు భృత్యుడు శ్రేష్ఠుడు. బుద్ధిమంతుడు సమర్థుడు అయిన భృత్యుడు రాజుకు ప్రియమైన కార్యమును మిక్కిలి అనురాగముతో చేయక మొక్కుబడిగా చేయునో వాడు మధ్యముడు. బుద్ధిమంతుడు సమర్థుడు అయిన భృత్యుడు కార్యమును సక్రమముగా నెఱవేఱ్చనిచో అతడు అధముడు. భృత్యుని కాచుట మహాధర్మము. సేవకుని పోషించకపోవుట పాపము. (జీతము సరిగా ఇవ్వక పోవుట పాపము). చిన్నపనిమీద పెద్దవారిని పంపరాదు. సామాన్యులను పంపవలయును.

గూఢచారులు : (SPY.intelligent department) : రాజులు దూరముగా ఉన్న విషయములను గూఢచారుల ద్వారా గ్రహించవలయును. అలా తెలుసుకున్న రాజులు దీర్ఘ దృష్టి గలవారని చెప్పబడుదురు. బుద్ధిమంతులు అయిన రాజులు గూఢచారుల ద్వారా శత్రువును గూర్చి ముందుగా తెలుసుకున్నచో అతనికి యుద్ధములో స్వల్ప ప్రయత్నము చేతనే జయము లభించును. గూఢచారుల ద్వారా మంత్రుల ప్రవర్తన, ప్రభుత్వ ఉద్యోగుల పనితీరు మొదలగు అన్ని విషయములను తెలుసుకొనవలయును. హనుమంతుడు గూఢచారిగా రావణ సైన్యము, రావణుని యుద్ధచతురత, బలాబలములను గ్రహించెను. అతనిని రాముడు సీత జాడ తెలియుటకు గూఢచారిగా పంపినాడు. అతడు ప్రతిపక్ష భయంకర వీర సైనికునిగామారి సైనికులను సంహరించి, రావణ కొలువులో దూతగా హితోప

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

దేశములు చేసినాడు. ఆ విధముగా హనుమంతుడు వీర సైనికునిగా, గూఢచారిగా, దూతగా వివిధకార్యములు నెఱవేఱ్చినాడు. రావణుడు శుకసారణులను గూఢచారులుగా పంపి రాముని సైన్యము గుఱించి గ్రహించియు, యుద్ధ తంత్రమున విఫలుడయినాడు. రామ సుగ్రీవుల స్నేహమును వాలి గూఢచారుల ద్వారా గ్రహించలేదు కావున నశించి పోయినాడు.

దూత : (Ambassador) లక్షణములు :- స్వదేశమున పుట్టినవాడు, విషయ పరిజ్ఞానము కలవాడు, సమర్థుడు, సమయస్ఫూర్తి గలవాడు, చెప్పిన విషయములను ఉన్నది ఉన్నట్లుగా చెప్పగలవాడు, పండితుడు అయి ఉండవలెను. వేద వేదాంగములు అధ్యయనము చేసిన వాళ్ళు, అతిగా మాటలాడని తత్వము గలవారు, మృదు మధురవాక్కు గలవారు, తొందరలేని ఉచ్చారణ గలవారు అయి ఉండవలెను. ఇట్టి దూత గల రాజు తలపెట్టిన కార్యము సిద్ధించును. సూర్యోదయమున అంధకారము నశించునట్లు స్థిర చిత్తము లేని దూతల వలన దేశ కాలములు గుర్తించక పోవుట వలన నెఱవేఱు కార్యములు కూడ చెడిపోవును. బుద్ధిమంతులమనుకొని అహంకారముతో దూతలు జరగవలసిన కార్యములను కూడ చెడగొట్టుదురు. ఈ కార్యమును చేయవలయునని నిశ్చయించిన తర్వాతకూడ అర్థము అనర్థము అనే ఆలోచనలో పడి బుద్ధి సరిగా ప్రకాశింపదు. చేయవలసిన కార్యము నిర్దేశింపబడగా ఆ కార్య నిర్వహణతో పాటు అదే కార్యమునకు సంబంధించిన అనేక పనులు చేయగలిగి ఉండవలయును. సీతాన్వేషణ అనే పని నిర్దేశింపబడినది. సీతాన్వేషణ పూర్తి అయినది. వెంటనే తిరిగి రాక హనుమంతుడు రాక్షస సైన్యమును సంహరించి రావణునితో మాటలాడి శత్రువును దెబ్బతీయుట అనే యుద్ధనీతిని అనుసరించి లంకాదహనము చేసి యుద్ధములో అవసరమగు రథములు, గజాశ్వశాలలను, ధనాగారమును, ముఖ్యుల భవనములను తగుల పెట్టినాడు. సైన్యమును సంహరించినాడు. ఒక కార్యము స్వల్పమయినా, నిర్విఘ్నముగా పరిసమాప్తి అగుటకు హేతువు ఒకటే ఉండదు. అనేక హేతువులుండును. ఆ హేతువులను గుర్తెఱిగిన వాడే కార్యము సాధించుటలో సమర్థుడు.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

దూతను చంపరాదు : దూతను వధించుట రాజధర్మవిరుద్ధము. అటుల చేసినచో లోకమున జనులు రాజును నిందింతురు. దూతను చంపరాదు. దీనిని విపరీత జ్ఞానముతో ఆలోచించి, శ్రీకృష్ణుడు దూతగా రాగా అతనిని బంధింప దుర్యోధనాదులు కృషి చేసిరి. దూత మరణించినచో అతడు చేసిన సమస్త పాపములు దూతను చంపిన రాజుకు ప్రాప్తించును.

దూతను చంపవచ్చు : దూత తనని పంపిన రాజు యొక్క అభిప్రాయము గాక తన స్వంత అభిప్రాయములను చెప్పినచో ఆ దూతను చంపవచ్చు.

దూతకు దండన విధించుట: యుక్తాయుక్త విచారణ చేసి, దూతకు తగిన దండన విధించవలయును. విరూపము చేయుటయు, కొరడాలతో కొట్టుట, తలగొఱుగుట చేయవచ్చును.

ప్రజలు - రాజు: రాజాస్థాన నియమములను పాటించుచూ కూర్చొనవలయును. రాజుకు అనుకూలముగా ప్రవర్తించుట చేతనే రాజు వద్ద ఉండగలరు. రాజు యొక్క అనుగ్రహము సంపాదించుటకు ప్రయత్నము చేయవలయును. రాజుకు అయిష్టముగా ప్రవర్తించరాదు. రాజులను ప్రేమ పూర్వకముగా సేవించవలయును. లేనిచో రాజులు కోపింతురు. రాజులు కన్నబిడ్డలనయినా, వారు హితులు కానిచో వదిలివేయుదురు. ఇతరులు సమర్థులయినచో వారిని దగ్గరకు తీయుదురు. రాజుకు వ్యతిరేకముగా ఉన్నవాడు సుఖమును వృద్ధిని పొందజాలడు. ప్రజలు రాజులను హింసింపకూడదు. నిందించకూడదు. అప్రియము పలుకకూడదు. చులకనగా మాట్లాడరాదు. రాజుకు స్నేహము లేని వారితో గాని ఉదాసీనులతో గాని తిరగరాదు. రాజోద్యోగుల విషయమున ఎక్కువ ప్రేమ, ఎక్కువ ద్వేషము చూపకూడదు. అందుకని మధ్యేమార్గము అవలంబించవలయును. ప్రభువును ఆశ్రయించి జీవించు అనుచరులు (రాజోద్యోగులు) రాజు ఎదుట అతనికి అప్రియమైన మాటలు చెప్పరాదు. రాజుచే మరణదండన విధింపబడిన అపరాధులు జీవించరు. సజాతీయుడైన వీరుని విషయమున అసూయచేతనో శత్రు పక్షపాతము చేతనో రాజు శిక్షింపక పోవుట చేతనో, వెనుక ఎవరో ఉండి ప్రోత్సహించుట చేతనో తప్ప శాస్త్ర జ్ఞానము తెలిసిన పండితులు రాజుతో పరుషముగా మాటలాడరు. రాజుకు

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

చాలామంది మిత్రులుందురు. కావున వారి విషయమున విశ్వాసము పనికి రాదు. సామాన్య జనులు వారి విషయమున జాగరూకతతో ఉండవలయును. బలవంతుడు దుర్బలునితో విరోధము చేసి ఒకచోట ఉండవచ్చును. దుర్బలుడు బలవంతునితో విరోధము పెట్టుకొనరాదు. అటుల చేసినచో రక్షణ యుండదు. ఒకే కులమునకు చెందిన వాళ్ళు, ఇరుగు పొరుగు దేశములలో ఉన్నవాళ్ళు ఆపదలో ఉన్న వాళ్ళని దెబ్బతీయుదురు. శత్రువులు గుణవంతులే కావచ్చు, స్వజనము గుణరహితులే కావచ్చు, గుణములు లేకపోయినను స్వజనమే మేలు. పరులు ఎప్పటికీ పరులే. తన పక్షమును విడిచి పరుల పక్షములో చేరిన వానిని, వాని పక్షము వారు నశించిన పిమ్మట పరపక్షము వారు అతనిని చంపివేయుదురు. స్వజనమును విడిచి పరులకు భృత్యత్వము చేయు వానిని సత్పురుషులు నిందింతురు. స్వదేశములో పుట్టి పెరిగి జాతికి ద్రోహము చేయుట దేశ ద్రోహము.

సభామర్యాద : సభామర్యాద పాటించి కూర్చొనవలయును. సభలో ధర్మసందేహము అడిగినపుడు తెలిసియు చెప్పని వారికి అసత్యదోష ఫలితము కలుగును. ధర్మము తెలిసియు అధర్మము జరుగుతున్నపుడు సభలో తన స్వలాభము కొఱకుగాని, లోభము వలన గాని, పక్షపాత బుద్ధివలనగాని, లోలత్వము వలన గాని పలకనిచో అసత్యము పలికిన దోషము వచ్చును. ధర్మము కోసము సభకు వచ్చినపుడు ధర్మము చెప్పనిచో, కామక్రోధములు వదలి అధర్మమును అరికట్టనిచో, ఆ పాపములో ఒక పాలు సభకును, ఒకపాలు రాజునకు, తక్కినది అధర్మము చేసిన వారికి గలుగును. (ద్రౌపది సభలోనికి వచ్చి ధర్మ సందేహము అడిగినప్పటికి కౌరవ వృద్ధులు చెప్పలేదు.) సభవారి దోషముల నెఱిగి యూరకయున్న నెఱుగకయున్నా నెఱింగియైనా నిట్టట్టు పలికి ప్రాజ్ఞుడయినా పాపమును పొందును. కావున ఇట్టి సభకు పోరాదు.పాలకుల నిర్ణయములు ప్రభుత్వఉద్యోగుల వలన ప్రజలకు అందుబాటు లోనికి వచ్చును. కావున ప్రభుత్వ ఉద్యోగులు నిజాయితీ పరులు, దేశాభివృద్ధిని కాంక్షించువారు, ప్రజలతో మమేకము అయి వారి సుఖమును, అభివృద్ధిని కాంక్షించువారు అయి ఉండవలయును.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

జాతి ధర్మములు (సంఘ నియమములు)

వేదకాలములో చాతుర్వర్ణ వ్యవస్థ కలదు. కుల వ్యవస్థ ఒక్క భారతదేశములోనే కలదు.

వర్ణ వ్యవస్థ గుణ వ్యవస్థగా సర్వ దేశములలో కలదు. సర్వ దేశములలోని సర్వ వర్ణముల వారు అనగా సర్వ ప్రజలు విరాట్ పురుషుని దేహసంజాతులే. కావున సత్త్వ గుణము కలవారు బ్రాహ్మణులు. రజో గుణము కలవారు క్షత్రియులు. తమో గుణము కలవారు వైశ్యులు. పై మూడు గుణముల సమ్మేళనము కలవారు శూద్రులు. ఈ జాతులను నేడు (division of Labour) గుణకర్మలుగా గుర్తించినచో విజ్ఞాన వేత్తలు, శాస్త్రజ్ఞులు, న్యాయకోవిదులు, న్యాయాధికారులు, దైవభక్తి కలవారు బ్రాహ్మణులు. దేశ అధ్యక్షుడు, పరిపాలకులు, సేనాధిపతులు ఉన్నత ఉద్యోగులు వీరు క్షత్రియులు. వ్యవసాయము వాని అనుబంధములయిన పాడి పంటలు ఆర్థిక స్వావలంబనకు పనికి వచ్చు యంత్రముల పరిశ్రమల స్థాపన చేయువారు, వ్యాపార రంగములోను, ఎగుమతులు, దిగుమతులు చేయువారు వైశ్యులు. ప్రభుత్వ ప్రైవేటు రంగములలో పనిచేయు ఉద్యోగులు, కార్మికులు, చేతివృత్తుల వారు శూద్రులు. ఈ విధముగా సర్వులు దేశ అభ్యున్నతికి అవసరము.

జాతి మాత్రంబున వర్ణంబు నిర్దేశింప పనిలేదు అని నారద మహర్షి అభిప్రాయము.

సర్వ వర్ణముల వారు (బ్రాహ్మణ, క్షత్రియ, వైశ్య, శూద్ర, సంకరజాతుల వారు పాటించవలసినవి).

1. **శౌచము పాటించవలయును** : అనగా బాహ్యశౌచమునకై స్నానము చేయ వలయును. మంచిదుస్తులు ధరించవలయును. ప్రతిజ్ఞను నిలబెట్టుకొని **శీలము,** జన్మము రక్షించకొనవలయును.

2. **వాక్కు:** మిత భాషిత్వము పాటించవలయును. సత్యమును పాటించవలయును. సత్యవాక్యమే స్వర్గలోక సౌఖ్యసాధనము. అసత్యము చెప్పరాదు. ప్రాణులకు అన్నోదకంబులు పంచి యివ్వవలయును. అనగా ఆహారము, పానీయములు ఇవ్వవలయును.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

3. గుణములు : దయ గలిగి ఉండవలయును. సైరణ అనగా ఓర్పుగలిగి ఉండ వలయును. మార్దవము అనగా సౌమ్యముగా ఉండవలయును. పెద్దలకు శుశ్రూష చేయవలయును. మనస్సును చెడుతలంపుల నుంచి నిగ్రహించవలయును. గ్రామ్యంబులయిన కోరికలు మానవలయును.

4. చేయరాని పనులు : హింస చేయరాదు. వ్యభిచారము చేయరాదు. దొంగతనము చేయరాదు. అన్యాయము చేయరాదు.

5. ధన సంపాదన : ధర్మపరముగా ధనము సంపాదించి దొరికిన దానితో తృప్తిగలిగి పేరాశ లేకుండా ఉండవలయును.

6. కామము : బ్రహ్మచారి ఇంద్రియ నిగ్రహము గలిగి ఉండవలయును. గృహస్థుడు నిజ భార్య(ల)తో సంసార జీవితము గడపవలయును.

ఈ పైన చెప్పిన గుణములు కలిగియుండి మంచిపనులు చేసి, ఇహలోక పరలోక సుఖములందు విరక్తి గలిగినచో, సర్వవర్ణములవారు మోక్షమునకు అర్హులే. క్షత్రియుడైన విశ్వామిత్రుడు బ్రహ్మర్షి అయినాడు. శూద్రుడైన రోమహర్షణ పుత్రుండైన ఉగ్రశ్రవసుడన పేరనొప్పు సూతుడు శౌనకాది మునులకు ఆత్మదర్శన ప్రాప్తికై వలయు విధానముతో పాటు అనేక విషయములను చెప్పినాడు. మఱియు వేదవ్యాస ముఖ్యులయిన మునులు, సుమతులు చూచిన, ఆత్మను దర్శించినాడు. ఛాందోగ్యోపనిషత్తులో శూద్రుడైన సత్యకామ జాబాలి బ్రహ్మ విద్యను పొందినట్లు చెప్పబడినది. పైన చెప్పిన అర్హతలేని వారు పరవిద్యకు అర్హులుకారు అనే విషయమునే వ్యాసభగవానుడు మొదలయిన పెద్దలు చెప్పినారు. వైరాగ్య సంపన్నుల యినవారు మోక్షార్థులు చేయవలసిన పనులు ఈ క్రింద వివరింపబడినవి.

1. నిష్పలక్రియలు విడుచుట. 2. సమదర్శనత్వము 3. సదసద్వివేకము. 4. ఉపవాసాది తపము. 5. పాత్రులకు దానము. 6. ప్రాణులందు ఆత్మబుద్ధి 7. సత్త్వగుణ సంపన్నులై ఈశ్వరుని స్మరణ, కీర్తన, సేవ, అర్చన, నమస్కారము, దాస్య, ఆత్మ సమర్పణ, సఖ్యములుగా చెప్పబడే భక్తిలక్షణములను పాటించవలయును. 8. అన్నింటికన్నా ముఖ్యమైనది దేహంబుగాని తన్ను వెదకికొనుట అనగా

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఆత్మప్రాప్తికై వలయు సాధన చేయవలయును. నిజవంశాను గత విహిత ధర్మంబున వర్తించు నరుండు మెల్లన స్వాభావిక కర్మ పరత్వము విడిచి ముక్తినొందు.

గత జన్మకర్మ వాసనల వలన బ్రాహ్మణ, క్షత్రియ, వైశ్య, శూద్ర జాతులలో జన్మించెదరు. అందువలన ఈజన్మలో వారు చేయవలసిన పనులు నిర్ణయింప బడినవి. వర్ణములు గుణ, కర్మవిభాగముననుసరించి ఏర్పడినవి.

బ్రాహ్మణ క్షత్రియ విశాం శూద్రాణాం చ పరంతప
కర్మాణి ప్రవిభక్తాని స్వభావ ప్రభవై ర్గుణైః

(భగవద్గీత, మోక్ష సన్న్యాస యోగము -41)

బ్రాహ్మణులు

సదాచారమును పాటించవలయును. కావున సత్కులాచారుండు ద్విజుడు.

బ్రాహ్మణులు			
మోక్షార్థులు నివృత్తి కర్మావలంబులు	బ్రహ్మలోక ప్రాప్తి పొంది తిరిగి జన్మించెడి వారు ప్రవృత్తి కర్మావలంబులు	వేద వేదాంగములు చదివియు డాంబిక వేషధారులై అగ్రహారము, బంగారం, కంకణములు, ధన కనక వస్తువులందు ఆపేక్ష గలవారు వీరి విద్య జీవనోపాధికి పనికి వచ్చును.	బ్రాహ్మణ కులములో పుట్టి బ్రాహ్మణత్వము లేనివాడు. **భండాలుడు** ఉదా:- భారతము అనుశాసనిక పర్వము లోని ఇంద్ర మతంగ సంవాదంబను కథ.
వేదజ్ఞులు	**పండిత మన్యులు**	**మేధావిహీనులు**	

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

వేదము నివృత్తి కర్మా వలంబులయిన బ్రాహ్మణులను ప్రశంసించినది. వీరిని పండితులని చెప్పినది . వీరు వేదజ్ఞులు. ఆత్మ దర్శనము చేసినవారు. కుక్కయందు, కుక్కమాంసము తినువానియందు, గోవునందు, బ్రాహ్మణునియందు గల ఆత్మను దర్శించిన సమదర్శనము గలవారు. బ్రహ్మలోక ప్రాప్తి పొంది తిరిగి జననమరణ వలయములో చిక్కుకొననివారు సద్బ్రాహ్మణులు. మొదటి తరగతి వారు అందఱూ ఋషులే. వీరి మనస్సు అప్పుడే తీసిన వెన్న వంటిది. నిండు మనంబు నవ్య నవనీత సమానము అని చెప్పబడును. ప్రవృత్తి కర్మావలంబులయిన రెండవ తరగతి బ్రాహ్మణులను వేదము నిరసించినది. వీరు బ్రహ్మలోక ప్రాప్తి పొంది పుణ్యము క్షీణించగా తిరిగి భూలోకమున జన్మించెదరు. అంతటి అత్యున్నత స్థానము పొంది తిరిగి పతనమయిరి. వీరి పతనావస్థ చూచి వేదము చలించి వీరిని నిరసించినది. ఇక మూడవ తరగతి బ్రాహ్మణులు వీరికి పరలోకము గుఱించి గాక ఇహలోక సుఖములందే ఆపేక్ష. వీరి వేద పఠనము, యజ్ఞ యాగాదులు, కవిత్వము ఇహలోక సుఖములైన అగ్రహారములు, ధనకనకవస్తు వాహనములు, రాజును యాచించి బ్రతుకుటకు పనికి వచ్చును. వీరిని మేధావిహీనులనిరి. ఈ రెండవ మూడవ తరగతి బ్రాహ్మణులనుద్దేశించి భాగవతమున చతుర్థస్కంధములో నందీశ్వరుడు దక్షునికి, బ్రాహ్మణులకు యిచ్చిన శాపంగా కథాపరంగా వర్ణింపబడినది. అర్థవాద బహుళంబు లయిన వేద వాక్యంబుల వలన మధుగంధ సమంబైన చిత్తక్షోభంబు చేత విమోహిత మనస్కులయి నష్టమనీషంగలిగి కర్మతంత్రంబు విస్తృతంబు చేయుదురు. ఈ మూఢుండు తత్త్వవిముఖుండగు. భగవంతుని యందు భేద దర్శి యగు. మర్త్యశరీరము శ్రేష్ఠముగా తలచి దేహాది పోషణంబు కొఱకు, ధరియింపబడిన విద్యా, తపో, వ్రతంబులు గలవారలై ధన, దేహ, ఇంద్రియములందు ప్రీతి చెంది యాచకులై విహరింతురు. దేహాధికంబులు పాదేయంబులుగా తలంచుచూ బుద్ధిచేత ఆత్మతత్త్వము మఱచి వర్తించుచూ పశుప్రాయుడై స్త్రీ కాముండగు. కూటధర్మంబులయిన నివాసంబుల గ్రామ్యసుఖ కాంక్షలచేసి వర్తించును.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

.....“నీదక్షుని
న్ననువర్తించినవారు సంసరణకర్మారంభులై నిచ్చలున్
జననం బందుచుఁ జచ్చుచున్ మరల నోజం బుట్టుచున్ వర్తిలున్. ”
(భాగవతము చతుర్థస్కంధము 48)

ఈ మార్గమును అనుసరించువారు మోక్షమును పొందలేరు. మూడవతరతి బ్రాహ్మణులే మనకు ఎక్కువగా కనిపించెదరు. వీరి వేషభాషలలో డాంబికము,ఆడంబరత్వము, అహంకారము అజ్ఞానము ఉండును. ఈ లక్షణములను బట్టి వీరిని గుర్తించవచ్చు. వీరు రాజులను ధనవంతులను, ప్రజలను ఆశ్రయించి కవులుగా, పండితులుగా, పురోహితులుగా బ్రతుకుదురు. వీరి మాట చాలా కటువుగా ఉండును. మృదుత్వముండదు. **“పల్కు దారుణా ఖండల శస్త్రతుల్యము. జగన్నుత విప్రులయందు.”** (భారతము, ఆది పర్వము, ప్రథమా శ్వాసము, 100) అని చెప్పబడినది.

నాలుగవ తరగతి బ్రాహ్మణుడు : బ్రాహ్మణుడు పాప వర్తనుడయిన శూద్రునికంటె నీచుడు. ఇతడు చండాలుడు.

బ్రాహ్మణులకు ఉండవలసిన లక్షణములు :

శౌచము - శౌచమును పాటింప వలయును. అనగా స్నానము చేసి శరీర శుభ్రత పాటించవలయును.

వాక్కు - మార్ధవము అనగా మృదు మధురముగా సంభాషణ ఉండవలయును. సత్యము చెప్పవలయును.

గుణము - బాహ్యేంద్రియ నిగ్రహము గలిగి ఉండవలయును. ఇది శమముగా చెప్పబడును. అంతరేంద్రియ నిగ్రహము గలిగి ఉండవలయును. ఇది దమముగా చెప్పబడును. కృప, దయ, అనుగ్రహము, నిత్యసంతోషము, తృప్తి, క్షమ,తితీక్ష, తాలిమి, జ్ఞానము, సదసద్వివేకము, గలిగిఉండవలయును. తపస్వాధ్యాయములు గలిగి ఉండవలయును. సంతోషి గాని విప్రుని విద్యా, తపో, విభవంబులు, యశంబులు నిరర్థకంబులు.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

బాధ్యత : బ్రాహ్మణుడు దీనులగని ఉపేక్షించిన అతని తపస్సు భిన్న భాండగత క్షీరమువలె వ్యర్థము.

ఇహపరసాధన వృత్తులు :

అధ్యయనము :- వేద వేదాంగములు చదివి అర్థము గ్రహించి, ఆచరించ వలయును. "శమశ్చ స్వాధ్యాయ ప్రవచనేచ. దమశ్చస్వాధ్యాయ ప్రవచనేచ" (తైత్తిరీయ ఉపనిషత్) అనగా వేదములు జీవితాంతము చదవవలయును.

అధ్యాపనము : వేదవేదాంగములు శిష్యులకు బోధించవలయును ఇదే ధర్మప్రచారము. దీనివలన యశస్సు గలుగును. ధర్మపరంగా తను ఆచరించి ధర్మోపదేశములు చేయుట, బ్రాహ్మణుని విధి.

యజన - వేద విధిననుసరించి యజ్ఞములు చేయవలయును.

యాజన - అర్హులచే యజ్ఞములు చేయించవలయును.

అర్థసముపార్జన - వినియోగం

దానము తీసుకొనుట (ప్రతిగ్రహంబు). ఇదియే భిక్షాటన. యోగ్యులయిన వారి వద్దనుంచి జీవనోపాధికి అవసరమైనంత మాత్రమే గ్రహించవచ్చును. స్వతంత్రులయిన బ్రాహ్మణులు ఇతరులను యాచించి ధన, కనక, వస్తు, వాహనాదులు, అగ్రహారములు పొందరు. ఈ విషయమునే కథా పరంగా శృంగి పరీక్షిత్తునకు శాపం యిచ్చు సందర్భముగా చెప్పబడినది.

ఉ॥ పోము హిరణ్యదానములఁ బుచ్చుకొనంగ, ధనంబు లేమియుం
దేము సవంచనంబులుగ దీవన లిచ్చుచు వేసరింపఁగా
రాము వనంబులన్ గృహవిరాములమైనివసింపఁ .....

(భాగవతం - ప్రథమస్కంధం- 468)

దానము యిచ్చుట తను పొందిన దానిలో నుంచి స్వార్థమునకై సంపూర్ణముగా వినియోగించక, పాత్రాపాత్రత గుర్తెఱిగి అర్హులయిన వారికి అతిథి సత్కారము చేయవలయును. దానము యివ్వవలయును.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ప్రజలకు బ్రాహ్మణుల యందు గల బాధ్యత : విప్రులగని యవమానింపదగదు ఘన పుణ్యులకున్. బ్రాహ్మణుడు సంతోషించినచో సామాన్యుడైనను ఇంద్రునివలె భోగభాగ్యములు పొందును.

చేయకూడని పనులు : బ్రాహ్మణులకు నీచసేవనంబు కర్తవ్యంబు కాదు. అనగా జీవనోపాధికై పరుల వద్ద జీతమునకై కొలువు చేయరాదు. మద్యపానము చేసిన బ్రాహ్మణుని ప్రజలు నిందించెదరు.

క్షత్రియులు

సర్వదేవమయుండు క్షత్రియుడు. (బ్రాహ్మణునకు ఉండవలసిన శౌచము, వాక్కులకు చెప్పబడినవి ఇక్కడ అను సంధానము చేసుకొనవలయును).

లక్షణములు (గుణములు) :- ధైర్యము, శౌర్యము, తేజస్సు, సద్వీర్యము, శీలము, పరిపాలనా దక్షత, బుధాచారము, ఇంద్రియజయము (శమము, దమములుగలిగి ఉండుట), పరితోషణము (సంతోషము) ధర్మపరత్వము, ధర్మపరిరక్షణ.

అధ్యయన-వేదవేదాంగములు చదువుట.
అధ్యాపన - వేదవేదాంగములు బోధించుట.
యజన - యజ్ఞయాగాది క్రియలు చేయుట. ఉదా:- దశరథుడు అశ్వమేధ యాగమును చేసినాడు. రాముడు అరణ్యావాసకాలమున చిత్రకూటము పై నిర్మింపబడిన పర్ణశాల గృహప్రవేశమునకు వలయు విధివిధానమును తనే స్వయంగా చేసినాడు. జటాయువు మరణించినపుడు దహన సంస్కార, పిండ ప్రదాన విధులు తనే చేసినాడు.

యాజన :- యజ్ఞములు ఇతరుల కొఱకు చేయించుట. ఉదా:- విశ్వామిత్రుడు ప్రధాన ఋత్విక్కుగా సూర్యవంశ చక్రవర్తియైన త్రిశంకునిచే (సశరీర స్వర్గ ప్రాప్తికై) యజ్ఞము చేయించినాడు.

దానము : పాత్రులకు దానము యివ్వవలయును.

అర్థసంపాదన : రాజులవద్ద క్షత్రియ వృత్తిచేపట్టి, సేనాధిపతిగా, సైనికునిగా జీవనభృతి పొందవచ్చును.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఉదా :- భీష్ముడు దుర్యోధనుని కొలువులో కౌరవసేనాధిపతి.

ఆపత్కాలమున వృత్తులు:-

ఋతము: - పొలములో పడిన ఎన్నులు ఏరుకొని జీవించవచ్చును.

మృతము (భిక్షాటన) :- బ్రాహ్మణులయింట భిక్షాటన చేయవచ్చును. ధర్మరాజాదులు ఏక చక్ర పురమున భిక్షాటన చేసిరి.

అమృతము :- ప్రాప్తానుసారము లభించిన వాటితో జీవితము గడపవచ్చును. తేనె, పండ్లు, వేటతో జీవనము సాగించవచ్చును. ఉదా: (అరణ్యవాసమున రాముని ఆచరణ)

ప్రమృతము : - వ్యవసాయము.

సేవ :- నీచ సేవ తప్పు. బ్రాహ్మణ క్షత్రియులను సేవించి బ్రతకవచ్చును.

ఉదా: నలుడు ఋతుపర్ణునివద్ద వంటలవాడుగా ఉండెను. పాండవులు విరాట రాజు వద్ద కంకుభట్టుగా, వంటల వాడిగా, నాట్యము నేర్పువానిగా, అశ్వశాలయందు, పశువుల శాలయందు పని చేసిరి.

క్షత్రియులలో ఆ రాజు యొక్క ప్రథమ సంతానము గాని, యోగ్యుడు గాని రాజు అగును.

రాజులు - ప్రజారక్షణ :- రాజులు ప్రజలను కన్నబిడ్డలవలె చూచుకొని చక్కని పాలన చేయవలయును. రాజులు దుష్టశిక్షణకు మూలస్తంభములు. ధర్మపరిరక్షకులు.

చేయకూడని పనులు : క్షత్రియులకు నీచసేవనంబు కర్తవ్యంబు కాదు. దానము పుచ్చుకొనరాదు. (కాని క్షత్రియ స్త్రీ ఆపత్కాలములో రెండుసార్లు దానము స్వీకరించవచ్చుననేది ఉండి ఉండవచ్చును. అందువలన ద్రౌపది ధృతరాష్ట్రునిచే దానము పొంది తన భర్తలను, ఆయుధములను విడిపించినది.

వైశ్యులు

సర్వ వర్ణముల వారికి చెప్పబడినవి ఇక్కడ అనుసంధానము చేసుకొనవలయును. అధ్యయన అధ్యాపన,యజన, యాజనలు చెప్పబడలేదు. **కృషి, గోరక్షణలు** చెప్పబడినవి.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

లక్షణములు : ఎంత ధనం సంపాదించినా తృప్తిలేక పోవుట, ధనసంపాదనలో మెలుకువ, నిపుణత, బ్రాహ్మణకులమును అనుసరించి ఉండుట, ధర్మ, అర్థ కామ వాంఛలు కలిగిఉండుట. (ధర్మము గుఱించి గ్రహించినా ఆచరణలో అర్థకామ ములకే ప్రాముఖ్యము ఇచ్చెదరు).

పుణ్యకర్మానుష్ఠానం : చేయవలసిన పనులు : గురు, దేవ, విప్ర అర్చనలు చేయ వలయును. అనగా గురువులను విప్రులను దేవతలను అర్చించవలయును.

దానము - పాత్రులకు మాత్రమే దానము యివ్వవచ్చును. పాత్రులు ఎవరు అపాత్రులు ఎవరు అను విషయము పుణ్యకర్మానుష్ఠానంలో వివరించబడును.

అర్థసంపాదన : వాణిజ్యము (వ్యాపారము) ఈ వాణిజ్యము సత్యము అసత్యములతో మిశ్రమముగా ఉండును. కృషి(వ్యవసాయము)పంటలు, గోరక్షణ(పశువుల పెంపకం)పాడి. ధనసంపాదనకు సంబంధించినవి యంత్రాగారముల స్థాపన నిర్వహణ Economic activity కి ముఖ్యులు వీరు. దేశఆర్థిక స్థితిగతులకు మూలస్తంభములు వైశ్యులు.

శూద్రులు : (service sector, all government employees)

సర్వ వర్ణములవారికి చెప్పబడినవి ఇక్కడ అనుసంధానము చేయవలయును. ప్రత్యేక లక్షణములు చెప్పబడలేదు.

చేయవలసిన పనులు : యజమానులను మాయలేక అనగా నిజాయితీగా తన శక్తి కొలదిసేవించవలయును. పెద్దలను గౌరవించవలయును. బ్రాహ్మణ, క్షత్రియ, వైశ్యులను సేవించవలయునని భృత్యుడు చేయవలసిన పనులుగా వివరింపబడినవి.

ఉదా: నారదుడు పూర్వ జన్మలో శూద్రజాతియందు పుట్టి గురువులను సేవించి, అరిషట్ వర్గములను జయించి, వైరాగ్య విజ్ఞానయుతుడై బ్రహ్మమును దర్శించి దేహత్యాగానంతరము బ్రహ్మ మానస పుత్రుడుగా ఆవిర్భవించి విజ్ఞానమును బోధించుచున్నారు.

చేయకూడనివి (తపస్సుచేయుటకు సమయముండదు)కావున తపస్సు చేయరాదు. ఉపవాసమున్న శరీరము దుర్బలమగును అలా వృత్తికి అవరోధము కావున ఉపవాసముండరాదు.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

సంకర జాతులు

వీరు కులానుగతంబులైన చౌర్య (దొంగతనం) హింస (దోపిడి) మొదలయిన వృత్తులను వర్జింప వలయును.

సర్పులు

కులధర్మములను పాటించవలయును. కులధర్మములను పాటించకపోవుట పాపము. తమ స్వభావ కర్మలందు నిరతుడైనవాడు పరమసిద్ధిని పొందును. స్వధర్మాచరణ శ్రేయస్సును గలిగించును. ఇతర జాతి ధర్మములు గొప్పవైనను అవి ఆచరింపరాదు. తన జాతి ధర్మము దోషయుతమైనను త్యజింపరాదు. అనగా క్షత్రియులు యుద్ధము చేయకుండా ఉండరాదు.

శ్రేయాన్ స్వధర్మో విగుణః పరధర్మాత్ స్వనుష్ఠితాత్
స్వభావ నియతం కర్మ కుర్వన్నాప్నోతి కిల్బిషమ్

(మోక్ష సన్న్యాస యోగము-47)

చక్కగా అనుష్ఠింపబడిన పరధర్మము కంటె, స్వభావముచేత నియమింప బడిన తన కుల ధర్మములు పాటించుట శ్రేయము. ఆ కుల ధర్మములలో విశేషగుణములు లేకున్ననూ వాటిని పాటించుట వలన పాపమును పొందడు.

కులము : ఒకని కారణమున కులమునకు అపకారము జరుగునప్పుడు ఆ ఒక్కరిని విడిచి పెట్టి కులమును రక్షించుకొనుట ధర్మము. కుల దోషులను దూషించి కులమును రక్షించుట ధర్మము. ఒకడు కాలపాశమునకు వశుడై పాపము చేయగా అతడుచేసిన దాని వలన కులము నశించును. కుల నాశనము వలన సనాతనములగు కుల ధర్మములు నశించును. కులనాశనము వలన స్త్రీలు, పురుషులు వర్ణ సంకరులగుదురు. తద్ద్వారా కుల నాశనము చేసిన వానికి నరకప్రాప్తి కలుగును. కులనాశనము పాపము. వంశనాశనము పాపము.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఆశ్రమ ధర్మములు (సంఘ నియమములు)

సర్వ ఆశ్రమ ధర్మములు :

సర్వ ఆశ్రమ ధర్మములలో నివాసము, శౌచం, ఆహారపానీయములు, వాక్కు, శయనం, రూపము, వస్త్రధారణ, ప్రవర్తన (గుణములు), ఇంద్రియ జయము, గురుసేవ, విద్యాభ్యాసం, శాస్త్ర పరిచయం మొదలగునవి చెప్పబడును. వీటితో పాటు విశేష ధర్మములు చెప్పబడును.

సంభాషణ :- భోజన, సహవాసములు నీచులతో చేయరాదు.

ఇంద్రియ జయము, మనోవాక్కాయ సంయమనము, ఋజు ప్రవర్తన, సర్వభూత సమత్వము కలిగి గురుసేవ, పుణ్యకర్మానుష్ఠానం, తీర్థయాత్రాదులు చేయ వలయును. సత్యము పలుకవలయును.

సత్య మేక పదం బ్రహ్మ సత్యే ధర్మః ప్రతిష్ఠితః
సత్యమేవాక్షయా వేదాః సత్యేనైవాప్యతే పరమ్.

(అయోధ్యా కాండ 14వ సర్గ -7)

సత్యమే బ్రహ్మపదం. సత్యమునందే ధర్మము ప్రతిష్ఠితమైయున్నది. వేదములు సత్యము. సత్యము ద్వారానే పరమ పదము చేరగలము.

బ్రహ్మచర్యాశ్రమము

నివాసము:- గురుమందిరమునకుం చని, గురు కులాశ్రమములో ఉండవలయును. **శౌచం:** స్నానము చేయవలయును. గురుభార్య, పరాంగనల వలన అభ్యంగన, కేశప్రసాదన, శరీరమార్దన, మజ్జన రహస్య యోగములు వర్జించి ఉండవలయును. **ఆహార పానీయంబులు:-** ప్రతిదినము రేపు మాపును విహిత గృహంబుల భిక్షాటన చేసి భిక్షను గురువునకు నివేదించి అనుజ్ఞగొని మితభోజనము చేయవలయును. విహిత కాలమున ఉపవసించుచూ ఉండవలయును. మాంస భక్షణ, సురాపానము చేయరాదు. **వాక్కు :** అంగనలందు, అంగనాసక్తులందు ప్రయోజనమాత్ర భాషణంబు లొనర్చుచూ, సత్యభాషణ, మౌనము కలిగి ఉండవలయును. **శయనం:** చెప్పబడలేదు. కాని భూతల శయనముగా భావించవలయును. **రూపము:** కౌపీనము-

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

కృష్ణాజినము, యజ్ఞోపవీతము, మౌంజి, పాలాశదండము, కమండలము కలిగి , దర్భహస్తుడై అక్షమాల (జపమాల) కలిగి సంస్కారహీన శిరోరుహుండుగా ఉండవలయును. **ప్రవర్తన:** జితేంద్రియత్వము, శీలముగలిగి ఉండవలయును. దాసునిచందంబున భక్తి, వినయ, సౌమనస్యంబులు గలిగి అధ్యయనోప క్రమావసానంబుల గురుచరణంబులకు నమస్కరించుచూ గురుసేవ గలిగి ఉండ వలయును. త్రిసంధ్యలయందు గాయత్రి ఉపాసన, అగ్నిహోత్రం, దేవతోపాసనంబులు చేయుచూ ఉండవలయును. **విద్య :** వేదవేదాంగములు, సర్వశాస్త్రములు అభ్యసించ వలయును.

చేయకూడని పనులు : వడుగు కింతి పొత్తు వలదు వలదు అనగా స్త్రీలతో పరిచయం పెట్టుకొనరాదు. బ్రహ్మచర్య త్యాగము నింద్యము. బ్రహ్మచర్యము నుండి సన్న్యాసము స్వీకరింపరాదు. అటుల చేసిన ఇహపర లోకంబులలో గల సుఖమునకు హాని గలుగును. నారదుడు దక్షుని పుత్రులను బ్రహ్మచర్యాశ్రమములో ఉండగనే తపస్సుకు ప్రేరేపించినాడు. దానిపై దక్షుడు **"దేవర్షి పితృ ఋణంబుల దీర్పక అమీమాంసిత కర్మంబులు గల బాలురకు బుద్ధి జెఱిచి** వారలకు నుభయలోకంబుల శ్రేయో హానినొనర్చితివి అని పలికెను. (భాగవతము, షష్ఠమ స్కంధము, 252) అనగా బ్రహ్మచర్యాశ్రమమునుండి సన్న్యాసాశ్రమ స్వీకరణ వేద కాలమున నిషిద్ధము. పరిపూర్ణ వైరాగ్యవంతులై లోక వ్యవహారము లందు ఆపేక్ష లేని జితేంద్రియులు మాత్రమే బ్రహ్మచర్యాశ్రమము నుండి మోక్షమునకు ప్రయత్నించ వచ్చును. వీరు ఆత్మ దర్శనము చేసి ఆత్మదర్శన విధానమును ఇతరులకు బోధించవచ్చును. ఉదా: సనకసనందనాదులు, నారదుడు, శుకబ్రహ్మ.

గృహస్థాశ్రమము

ఇది భగవంతుని ఊరుపులు : వేదోక్త విధి ఆచరించు గృహస్థుండు ముక్తి పొందును. గృహస్థుడు గృహస్థాశ్రమ కర్మంబులు ఆచరింపుచూ కర్మ ఫలితమును భగవంతునికి సమర్పించవలయును. గృహస్థాశ్రమ వాసులు రెండు రకములు: ఒకరు సంసార తాపత్రయములలో చిక్కుకొని పట్టు పురుగు చందంబున బందీఅయి, శ్రౌత స్మార్త కర్మంబులు చేయుచూ సంసారమును గుఱించి గ్రహించక, నేను నాది అనే అహంకార మమకారములు కలిగి సుఖ దుఃఖములకు

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

విచలితులగుచు జన్మ రాహిత్యము గుఱించి తెలుసుకొనక చచ్చి నరకమున బడి తిరిగి జన్మించుచు జనన మరణ వలయములలో తిరుగాడు వారు. వీరిని సంసారుల అని అందురు. మఱియొకరు ఋషులు, మహాత్ములు, పండితులు,జ్ఞానులు. వీరు సంసారములో తామరాకు పై నీటిబొట్టు వలె ఉండి సంసార వృక్ష స్వరూప స్వభావములను గ్రహించి, జన్మ రాహిత్యమునకై ప్రయత్నము చేసి ఆత్మస్థానము (బ్రహ్మలోకము) చేరు వారు. వీరిని విద్వాంసులు అని అందురు. **భార్య యొక్క గొప్పతనము (ప్రశంస):** పురుషులకు (మగవారికి) అంగన వలన (భార్యవలన) ధర్మార్థ కామంబులు సిద్ధించు. భార్య యందు సకల గృహ కార్యభారంబు చేర్చి పురుషుడు నిశ్చితుండై సుఖియించు చుండును. ఇతరాశ్రమ దుర్జయంబులైన యింద్రియ శత్రు వర్గంబుల, దుర్గాధిపతి యైన రాజు శత్రు సంఘంబుల జయించు చందంబున, గృహస్థుడు లీలా మాత్రంబున జయించు. ఇట్టి కళత్రంబునకు ప్రత్యుపకారము చేయ సకలగుణాభిరాములగు సత్పురుషులు నూఱేండ్లకును జన్మాంతరంబులనైన సమర్థులు కారు.

గృహస్థాశ్రమ ప్రశంస : గృహస్థాశ్రమమునందు ధర్మార్థ కామ మోక్ష ప్రజానందంబును, యశంబును అతి వేద్యంబులు గాని రజస్తమో విహీన పుణ్యలోకంబులు గలుగును. తనకును పితృ, దేవర్షి, మర్త్య,భూత గణంబులకు ఈ లోకమున గృహస్థాశ్రమము సర్వ క్షేమార్థంబయిన ఆశ్రమము. కర్ణ ధారుండు (నావ నడిపే వాడు) నావ చేత సముద్రము గడుచు చందంబున గృహస్థుడు సకల ఆశ్రమ వాసుల నరసి రక్షింపుచు నిజాశ్రమమున వ్యసనార్ణవంబు దరియింపచేయును.

గృహస్థులు చేయ వలసిన పనులు :

ఉదయము పూట: దేవతలను, మధ్యాహ్నం లోపు అతిథి అభ్యాగతులను, అపరాహ్ణము పితృ దేవతలను అర్చించవలయును. యజ్ఞములచే దేవతల ఋణము, వేదములు (పురాణములు) చదువుట వలన ఋషుల ఋణము, సంతానము బడిసి పితృదేవతల ఋణము తీర్చ వలయును. పంచ యజ్ఞములను చేయవలయును.

చేయకూడనివి : గృహస్థునకు క్రియా త్యాగము నింద్యము.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

సంసార వృక్షము								
మూలము	ప్రకృతి							
వ్రేళ్ళు	సత్త్వగుణము		రజోగుణము		తమో గుణము			
శాఖలు	ధర్మము				అధర్మము			
చెట్టు కొమ్మలు	ఆకాశము	వాయువు	అగ్ని	జలము	భూమి	బుద్ధి	మనస్సు	అహంకారము
చెట్టు ఆకులు	ప్రాణము	అపానము	వ్యానము	ఉదానము	సమానము	పంచ ఉప ప్రాణములు	కర్మలు	
చిగుళ్ళు	శబ్ద	స్పర్శ	రూప	రస	గంధము	విషయములు		
చెట్టు రంధ్రములు	రెండు కళ్ళు	రెండు చెవులు	రెండు ముక్కు రంధ్రములు	నోరు	గుదము	గుహ్యము		
చెట్టుపై పొరలు	వస	రక్తము	మాంసము	మేధస్సు	ఎముకలు	మజ్జ	వీర్యము	
చెట్టు యొక్క స్వభావము	కామ	క్రోధ	లోభ	మోహ	మద	మాత్సర్యము		
స్వభావమును గ్రహించునవి	చెవి	చర్మము	కన్ను	నాలుక	ముక్కు			
రసము	ధర్మ	అర్థ	కామ	మోక్షము				
పండ్లు	సుఖము	దుఃఖము						

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఈ చెట్టుపై జీవుడు, ఈశ్వరుడు అనే రెండు పక్షులు గలవు. జీవ పక్షి సుఖదుఃఖములనే పండ్లను తినుచున్నది.ఈశ్వర పక్షి నిరీక్షకునిగా సాక్షిగా ఉన్నది.

దేహము, ఇంద్రియములు, ప్రాణములు, అంతఃకరణ చతుష్టయము, గుణములు, తద్ద్వారా చేయబడు కర్మ వ్యాపారము కలసి, సంసార వృక్షము.

సంసార వృక్షము యొక్క అధర్మ తరుశాఖలు.

అధర్మము+మృష (అసత్యము)

దంభుడు+మాయ

లోభుడు+నికృతి (పాపము)

క్రోధము+హింస

కలి+దురుక్తి (పరుషవాక్కు)

భయము+మృత్యువు

యాతన(దుఃఖము)+నరకము

ధర్మాధర్మముల వలన జీవునకు ఊర్ధ్వ గతి, అధోగతి గలుగుచున్నవి. అధర్మము వలన అసత్యము, దంభము, మాయ,లోభము పాప కృత్యములు,క్రోధము, హింస, కలి, పరుషవాక్కు భయము కలిగి చరించి మరణానంతరము యాతనా శరీరము పొంది నరక ప్రాప్తుండై జనన మరణ వలయములో చిక్కుకొనును.

సంసార వృక్షము: సంసారము ఈశ్వరాధీనము, మాయావృతము, ద్రవ్య క్రియాకారక చేతనాత్మకము. ద్రవ్యము, గృహము, పొలము, తోటలు, పశువులు భోగభాగ్య ములకువలయు ధనము, బంగారము, వెండి, వివిధ వస్తువులు, కలిగి భార్యపిల్లలు, తల్లిదండ్రులు, బంధువులు, ఆశ, అహంకార మమకారములు సుఖదుఃఖములు గలిగి సంసారముండును. ప్రకృతి సంబంధము వలన సంసారము గలుగును. దేహేంద్రియంబులతోడ ఆశ్రయించిన జీవునకు సంసారము గలుగును. ఉదా:

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

అగ్ని వలన కుండ వేడెక్కి, అందున్న జలము వేడెక్కి, ఆ జలము నందున్న బియ్యము ఉడికి అన్నమగును. వనవాసియైనను జితేంద్రియుడు గాకుండెనేని, కామాది సహితుండగుటం చేసి సంసారబంధంబు సిద్ధించు. సుత కళత్ర, బాంధవులను ఆదరించ వలయుననే భావన వలన సంసారము నందు బద్ధుడగును. భార్యాపుత్రులు, మేడలు, బంధువులు, మిత్రులను చూచుకొని ప్రాణేచ్ఛలయుండి జిహ్వా చాపల్యము వలన, స్త్రీ సంభోగ వాంఛ వలన, ఇహలోక సుఖములను కోరి, మోక్షమును కోరక, ఇల్లుగాచి యుండెడి కుక్కవలె వర్తించుచూ చివరకు సంతుష్టి లేక సంసారి చెడును. రాజస తామసులయి సిరియు, ఐశ్వర్యము, సంతానము కోరి పితృ భూతాదులను ఆరాధింతురు. కొఱవి దయ్యమును గాంచి అగ్ని కొఱకు వెంటబడినట్లు కాంచనము కోరి ధనవంతుల పంచలను తిరుగును. సంసార మందలి వేలుకొఱకు అన్యులను సేవించును. విద్వాంసుడైనను, దేహేంద్రియంబులందు ప్రీతిసేసిన, మిథునీ భవ సుఖ ప్రధానంబగు గృహస్థాశ్రమము నంగీకరించి, స్వరూప స్మృతి శూన్యుడై సంసార తాపత్రయంబులను పొందును. సంసారాసక్తమతి గలిగిన వానికి ఈశ్వరుండు ముఖ్యుండు కాడు, సంసార ప్రవర్తకునికి సుగుణములయిన సత్యము, శమము, దమము, ధృతి, మానము, సిగ్గు, క్షమ, శౌచము, దయ, యశము మొదలుగా గల గుణములు, బుద్ధి నశించును. జీవుడు సంసారమున ఉండియు, మనంబున ఎప్పుడు ముక్తి చింత సేయునపుడు సంసార బంధము బాయును. జీవుడు తను వేఱని, దేహము వేఱని, ఎప్పుడు తెలియునో అప్పుడు సంసారమును తరియించును.

గృహస్థాశ్రమము - సంసారులు :

సంసారకాముడై సంసారము నిక్కముగా తలచి సంసార పద్ధతికి కట్టుబడును. అభిమానము, కుత్సితము, హింసామతి (తదభిమానుండయి కుత్సితమతి) హింసలుచేయుచూ, సత్యముపాటింపక అసత్యపరుడై, దానముచేయక, కరుణలేక, (సత్య,దాన, కరుణ, ధర్మాది, నిర్ముక్తుడై) ధర్మ విముఖుడై, కుటుంబము మీద కోపపడుచూ, కామ, క్రోధ, లోభ, మోహ, మద, మాత్సర్యంబులచే కట్టుబడి, యౌవనము అతి చంచలమని గ్రహించక పట్టుదల, అహంకార మమకారములు గలిగి, నిజనాశనంబునకు హేతువులగు కర్మంబుల ప్రవర్తించుచూ, శ్రౌతస్మార్త

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

కర్మానుష్ఠానపరుడై కర్మేంద్రియంబుల చేత కర్మలుచేయుచూ జ్ఞానేంద్రియంబుల చేత తమో విషయంబులైన శబ్ద,స్పర్శ, రూప, రస, గంధాదులను అనుభవించుచూ, మనస్సుతో కూడి కర్మేంద్రియ జ్ఞానేంద్రియ మనోవిషయంబులు పొందుచూ కాముకుండై ఉండును.

సంతానమునకై గృహక్షేత్ర విత్తాదులు సంపాదించబడును. మఱియు సంసార బద్ధుడై సుఖభోగములను కోరును. పరుండుటకు దూది పరుపులు, తినుటకు షడ్రసోపేతమయిన భోజనము, వెండి బంగారు భోజన పాత్రలు, ధరియించుటకు పట్టుబట్టలు, నివసించుటకు ప్రాసాదములు, భవంతులు గలిగి, కవి, పండిత, మంత్రులుగా రాజుల కొలువులో గాని, ధనవంతుల కొలువులో గాని ఉండి ఆ పడుపుకూడు భుజించుచు వారలను సేవించును. సమయమును వృధాగా గడిపి కాలక్షేపము చేయును.

అర్థము: బహు ధనాపేక్షవలన ఇహపరదూరులైన పాషండులను సేవించుచూ కలవారి యిండ్ల తిరుగుచూ పాపకర్ములను ఆశ్రయించుచూ, ఇతరులను ధనము కొఱకు అడిగి (అప్పు దొరకక) అవమానము పొందుచూ ప్రయాస లబ్ధంబైన ధనము కోల్పోయి దుఃఖ పడుచూ పర ద్రవ్యాభిలాష వలన స్నేహితులను, పితృ, పుత్ర, భాతృజ్యేష్టులనైన వధియించుచూ, అల్ప ద్రవ్యములకై పోరాడును.

కామము: భార్య వలన సంతానము బడయుచూ, తరుణీకృత గోప్య భాషణములు (ఆడవారితో రహస్య సంభాషణలు) అతి మనోహర వనితా జనాలాపతత్పరుడై (వేశ్యల మాటలు వింటూ) కామినీ యుక్తుండునై (వేశ్యాలోలుడై) ఉండును. అంగనారతుల, నిద్రాసక్తి రాత్రి గడుపును.

మోహము : గృహక్షేత్ర (పొలము) కళత్ర, సుత, బాంధవులు, ఆప్తులు, విత్తము, పశు, ధన, ఆరామం, (తోటలు) వివిధ వస్తువులందు నేను నాది అనెడి మోహము గలుగును. వాటి యందు అభిమానము గలుగును. ధనము గృహాదుల రక్షణ యందు దందహ్యమాన దేహుండై అనగా కాలము గడుపుచూ ధనము, పశు, పుత్ర, కళత్ర బాంధవ సంఘము సత్యమనుచూ, భావించుచూ, సుతలాలస భాషణమునకు ఆనందపడుచూ వారి భుక్త శేషము అనుభవించుచూ క్షుద్ర తమంబులగు జిహ్వాది

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఉపస్థాది కామ జనిత సుఖ లేశంబులనన్వేషించుచూ దాయాదుల చేత దుఃఖపడుచూ, దుర్జనులచేత వ్యధిత హృదయుండగుచూ, కూట ధర్మంబు గల దుఃఖము అనయము సుఖ రూపంబుగా మనంబున తల పోయుచూ రాజ తిరస్కారములకు దుఃఖపడుచూ అన్యోన్య వైరంబుల దుఃఖ పడుచూ ఒక చోట ఆనంద పడుచూ, ఒకచోట దుఃఖపడుచూ, ప్రమోదము వేదనలను బొందుచూ, **నిజ కుటుంబ పారవశ్యమున విరక్తిమార్గంబు కాన లేక** ఆత్మ తత్త్వము ఎఱుంగకుండుట చేసి మోక్ష మార్గమునకు దూరమై అంధకారమున (నరకమున) బడును.

కాలము: అహోరాత్రాది కాల విశేష గణన పరుండు గాక అతి మూఢ మనస్కుండై స్వప్న గోచరములయిన బహు విధ సంపదలకు ఆనంద పడుచూ శరీర పరిణామాది పీడలకు దుఃఖించుచూ యౌవనము గడుపును.

వృద్ధాప్యము : యౌవనమున మత్తుండై, అంధుని వలె తిరుగుచూ, సంసార చింతా క్రాంతుడై ముసలి తనమున తను పోషించిన వారిచే పోషింపబడుచూ ముసలి ఎద్దు పగిది బ్రతుకును. వానిని చూచి దారాసుతాదులు ఏవగింతురు. భార్య సంసార కారణము. సుతులు ఋణస్థులు. చుట్టాలు దొంగలు. ఇతరులు కార్యార్థులు అని గ్రహించక అంగన, పుత్ర, ఆరామ విత్తాది సంసార హేతుక సంగ సుఖము దగిలి వర్తింప కాలము అయిపోవగనే మరణ సమయమున ఇద్దఱు కాలకింకరులు (యమదూతలు), తన ముందట నిలిచిన చూచి శక్నుమ్మాత్రము విడుచుచూ పాప రతి నైతి పుణ్యము సేయనైతినని విలపించి యమభటులచే యమ పాశములతో బంధింపబడి శరీరము నుండి నిర్గమించును. మరణానంతరము యాతనా శరీరము పొంది యమకింకరులు తర్జన భర్జనలు చేయుచుండగా ఆకలి దప్పికలచే బాధపడుచూ 99 వేల యోజనముల దూరమున గల యమపురికి పోవును. మహా పాపాత్ముడు ముహూర్తత్రయ కాలమునను సామాన్య దోషియగువాడు ముహూర్త ద్వయంబున నేగి నరకమున యాతనలంబొంది క్షీణపాపుండై మరల భూలోకమునకు పూర్వజన్మ కర్మాను సారంబు వచ్చును. మరల హర్ష శోక భయంబుల నిచ్చుచున్న సంసారము ధరియించును. ఇటుల కర్మంబు లొల్లని బుద్ధి నెటింగియు, వినియు,

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

కర్మంబులు సేయుచుండి పట్టు పురుగు వలె సంసారంబున బడి నాశనంబునొందు. దోషరహితమగు మోక్షమనే శాశ్వత సుఖ లాభములు పొందరు.

సారాంశము : సంసారులు 1. మిథ్యాభూతంబగు దేహంబునందు ఆత్మాభిమానంబు సేయుచూ, 2. మాయ చేత మోహితుడయి; 3. త్రిగుణాత్మకుండనని అభిమానించుచూ త్రిగుణములను అంగీకరించి గుణబద్ధుడై; 4. కర్మంబులందు ఆసక్తంబయిన బుద్ధిం చేసి; 5. త్రిగుణత్వాభిమానంబుగా కర్తయు, భోక్తయునను అనర్థంబు నొందుచూ; 6. విభ్రాంతుడగుచూ; 7. సంసార స్వరూపంబగు మహాంధకారంబునందు (నరకమునందు) ప్రసుప్తుండగు.

గృహస్థాశ్రమము - విద్వాంసుడు :

సంసారంబు సుఖంబని నిశ్చయింపక అప్రమత్తుండై మఱియొక మార్గంబున సిద్ధి గలదని గ్రహించి సంసార వృక్షమును ధృడమగు విరక్తితో త్రుంచి అశ్వత్థ వృక్షమును గ్రహించును.

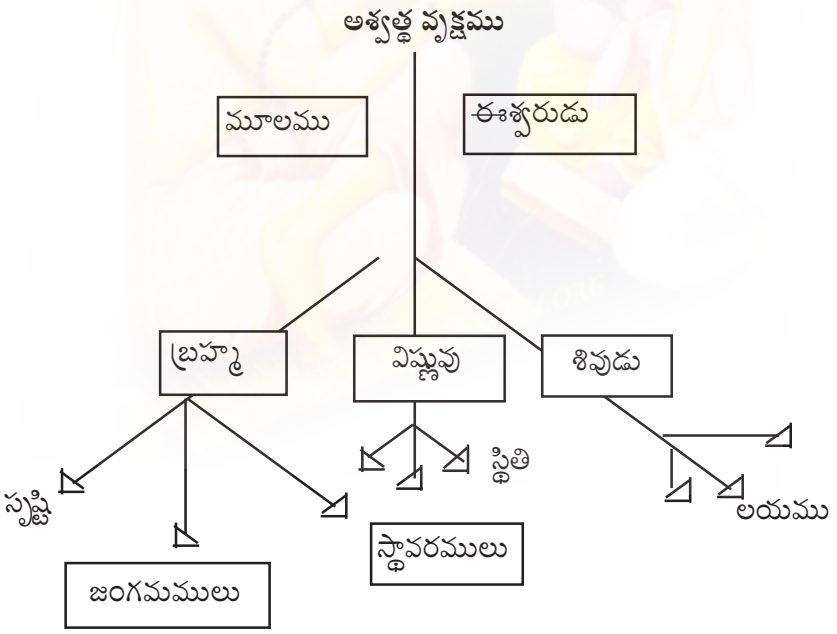

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఊర్ధ్వమూల మధశ్శాఖ మశ్వత్థం ప్రాహురవ్వయమ్
ఛందాంసి యస్య పర్ణాని యస్తం వేద స వేదవిత్

(భగవద్గీత, పురషోత్తమ ప్రాప్తయోగము-1)

ఈ వృక్షము అనాది. మూలముపైన, శాఖలు క్రిందకి గలవు. జ్ఞాని ఈ వృక్షము మూలమును తెలుసుకొనును. కర్మబంధములయిన పరాభవంబులు గల గృహంబులందు ముక్త సంబంధులగు పురుషులకు సంతోషము గానేరదు. స్వస్థత పొందిన మనస్సు గల మహాత్ములు కుటుంబమునందు కోరిక లేకుందురు. జ్ఞానియైన గృహస్థుడు గృహమున ఉన్నను, వనంబున ఉన్నను నైష్టికత్వము నాశ్రయించి గురుతర వృత్తితో మెలగు. సంసార వృక్షమును ధృడమగు విరక్తితో త్రుంచి, ఎంతటదేహ నిర్వహణంబు సిద్ధించు అంతయె గైకొనుచూ సంసారంబు సుఖంబని నిశ్చయింపక యొండు మార్గంబున సిద్ధిగలదని గ్రహించి, ఆ మార్గమును, గురువులను ఆశ్రయించి తెలుసుకొనును. అతి సాధారణ జీవితము గడుపును. బ్రహ్మచర్యా శ్రమంబున గురువులను సేవించి, వేదవేదాంగములు అభ్యసించి, గురు దక్షిణగా గురువులకు అభీష్టము లొసగి, అతిథి భుక్త శేషము విషసము అని భావించి అతిథి, అభ్యాగతులను ఆదరించుచూ, సుజనులను మన్నింపుచు, ఆత్మయందు, సర్వభూతముల యందు అచ్యుత దర్శనము చేసి, ఎఱుక గలిగి వర్తించుచూ, యజ్ఞశేషము అమృతమని భావించి యజ్ఞములు ఆచరించుచూ ఉండును.

ఆహారము : దేవ, పితృదేవతాది ఆరాధనలందే మాంసభక్షణచేయుచూ మిగిలిన దినములలో మాంసమును స్వీకరింపక, మత్తు పానీయములుస్వీకరింపక ఉండవలయును.

వస్త్రధారణ : తెల్లని బట్టలు ధరించవలయును.

అర్థము : నిజాధికారముగా అర్థవిచారణ చేసి, పాత్రుల నుంచి దానము స్వీకరించ వలయును

కామము : ఋతుకాలమున భార్యను పొందుచూ, పెక్కు సంతానము గలిగి, ఇంద్రియ వ్యసనాది మగ్నుండు గాక, తరుణుల జాడ పోక, (వేశ్యాలోలుడు, పరస్త్రీ లోలుడుగాక) ఉండవలయును.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

వ్యవహారము : సర్వభూత సుహృతు, శాంతులకు, సుజనులకు, గర్వహీనులకు, ప్రాప్త లాభపరులకు భగవంతుడు నమస్కరించునని ఎఱింగి ఆ విధముగా గృహస్థ జీవితము గడుపవలయును. (ఇట్టి యోగ్యులయిన గృహస్థులు వాన ప్రస్థాశ్రమము స్వీకరించ అర్హులు).

వాన ప్రస్థాశ్రమము

మోహము తెగ గ్రోసి, సిద్ధముని వర్తనుడై, గేహము (ఇల్లు) వెలువడు నరుని గుఱించి అనగా వానప్రస్థుడు ఏ విధముగా ఉండవలయునో వానప్రస్థాశ్రమము చెప్పును. వానప్రస్థాశ్రమము మోక్షసాధనకు ప్రారంభ పాఠము. వీరు అర్థ కామములను పరిత్యజించి ధర్మమును పాటించుచు మోక్షాయుత చిత్తులయి ఉండవలయును.

నివాసము : వనంబునకుంచని (గ్రామ, నగర, నివాసము కూడదు), పర్ణశాల లేక పర్వత కందరం (గుహ) లో ఉండవలయును.

శౌచము : శౌచము పాటించుచూ అనగా స్నానము చేయవలయును.

ఆహారం : దున్నక పండెడి నీవారాదికంబులు, అగ్ని పక్వంబు చేసి కాని, చేయక గానీ (వంట చేసికొని, వంటచేయక) అర్కపక్వంబులయిన ఫలంబులు తినుచు (సహజముగా పండిన పండ్లను తినుచూ) నూతన ద్రవ్యములు లభింప పాతవాటిని పరిత్యజించుచూ, మితాహారము కలిగి ఉండవలయును.

వాక్కు : సత్యభాషణ మృదుత్వము కలిగి ఉండవలయును.

శయనము : భూశయనము కలిగి ఉండవలయును.

రూపము : అజన వల్కల పరిచ్ఛదంబులు ధరించి, దండ కమండలము ధరించి, నఖ శ్మశ్రుకేశ తనూరుహంబులు ప్రసాదితంబు సేయక, జటిలుండై ఉండవలయును.

ప్రవర్తన : ఇంద్రియ జయము గలిగి బ్రహ్మ చర్యము పాటింపుచూ, కామ క్రోధములు, మానాభి మానములు, అహంకారము లేకుండా ద్వంద రహితుండై, సర్వసంగ రహితుడై, వన్యాహారంబుల నిత్యకృత్యంబులైన చరు పురోడాశము లొనర్చుచూ, అగ్నుల ఆత్మారోపణంబు చేసి, పండ్రెండైన, ఎనిమిదైన, నాలుగైన, రెండైన, నొకవత్సరంబయిన తపః ప్రయాసంబున, బుద్ధినాశంబు గాకుండా

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

మునియై చరింపుచూ, అవసాన సమయంబున దైవ వశంబున జరారోగముల చేత చిక్కి నిజ ధర్మానుష్ఠాన సమర్థుండు గాని సమయమున నిరశన వ్రతుండై సన్న్యసించి, యోగములో దేహంబును వదలవలయును. హనుమంతునికి సీత లంకలో కనబడనపుడు వానప్రస్థుని గుఱించి ఈ విధముగా వర్ణింప బడినది.

హస్తాదానో ముఖాదానో నియతో వృక్షమూలికః
వానప్రస్థో భవిష్యామి హ్యదృష్ట్వా జనకాత్మజామ్

(సుందరకాండ 13-40)

వృక్షమూలము నందు నివసించుచూ, చేతిలో పడిన దానిని నోటికి అందిన దానిని తినుచూ, వానప్రస్థుడుగా ఉందును.

తాపసో వా భవిష్యామి నియతో వృక్షమూలికః

(సుందరకాండ-13-45)

తపస్సు చేయుచూ నియమములును పాటించుచు, వృక్షమూలము నందు నివశించెదను.

ఇహైవ నియతాహారో వత్స్యామి నియతేన్ద్రియః

(సుందరకాండ-13-54)

నియతేంద్రియుడనై ,నియతాహారుడనై ఉండెదను.

సన్న్యాస ఆశ్రమము

ఇది భగవంతుని శీర్షము.

నివాసము : సన్న్యాసికి తనదంటూ ఒక ఆశ్రమము ఉండరాదు. పెక్కుదినంబు లొక్కయెడ వసియింపక, ఊరూర నొక్కొక్క రాత్రి నిలచుచూ నిరాశ్రయుడై ఉండవలయును.

శౌచము : శౌచమును పాటించ వలయును. ఆహార పానీయములు: భిక్షాటనతో ఆహారమును సంపాదించవలయును. భిక్షువునకు ఇంద్రియ లోలత్వము నింద్యము. **వాక్కు :** మృదు మధుర వాక్కుగలిగి ఉండవలయును. ఎక్కువగా మౌనం పాటించవలయును. **శయనం :** భూతలశయనం చేయవలయును.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

రూపము : కౌపీనాచ్ఛాదన మాత్రంబైన వస్త్రములు ధరియించి దండంబు ధరియించి లేదా దండము ధరియింపక బహిరంగ వ్యక్త చిహ్నుండుగాక ఉండవలయును.
ప్రవర్తన: నిరపేక్షుండును సకల భూత సముండును, శాంతుండును, సమచిత్తుండును, నారాయణ పరాయణుండును, ఆత్మారాముండును, అంతరంగంబున వ్యక్తమైన ఆత్మానుసంధానము గలిగి మనీషియై కార్యాకారణ వ్యతిరిక్తంబయిన పరమాత్మయందు విశ్వంబు దర్శించుచూ సత్, అసత్ మయంబైన విశ్వంబునందు పరబ్రహ్మమైన ఆత్మను అవలోకింపుచూ, జాగరణ స్వప్న సంధి సమయముల నాత్మనిరీక్షణ సేయుచూ, ఆత్మకు బంధ మోక్షంబులు మాయామాత్రంబు గాని వస్తు ప్రకారంబున లేవనియు, దేహంబునకు జీవితంబు ధ్రువంబు గాదనియు, మృత్యువు ధ్రువంబనియును నెఱుంగుచూ, జ్ఞానోత్పత్తి పర్యంతంబు సంచరించుచూ, అట మీద విజ్ఞాన విశేషంబు సంభవించినం పరమహంసుండై భూత దేహంబుల సంభవ నాశంబులకు మూలమైన కాలము ప్రతీక్షించుచూ బాహ్యానుసంధాను భావంబున మనుష్యులకు తన వలన ఉన్మత్త బాల మూక తెఱంగున చూపుచూ దేహ మాత్రావసిష్ఠుండై చరియింపవలయును.

చేయకూడనివి : తపస్వికి గ్రామ నివాసము నింద్యము. ఆడపొత్తు తగదు. మత్తాది వ్యాపారంబులనుల్లసిల్లక, బహువిద్యల జీవింపక, గ్రహ నక్షత్రాది విద్యల నభ్యసింపక,భేద వాదంబులైన తర్కంబుల తర్కింపక, ఎందునూ పక్షీకరింపక, శిష్యులకు గ్రంథంబులు వంచించి ఉపన్యసింపక, ఆత్మ పరంబులుగాని శాస్త్రములు వర్జించి ఉండవలయును. ఇంద్రియ నిగ్రహములేని సన్న్యాస ఆశ్రమము స్వీకరించుట వ్యర్థము.

అనాశ్రితః కర్మఫలం కార్యం కర్మకరోతి యః
స సన్న్యాసీ చ యోగీ చ న నిరగ్నిర్న చాక్రియః

(భగవద్గీత-ఆత్మ సంయమయోగము-1)

రాజులను ధనవంతులను ఆశ్రయింపక కర్మఫలత్యాగము చేసిన వాడే సన్న్యాసి. అతడే యోగి.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

వ్యక్తిగత విధులు - బాధ్యతలు

చేయవలసిన పనులను ధర్మములుగానూ చేయకూడని పనులను అధర్మములు గనూ చెప్పుదురు. ధర్మములను పుణ్యములని అధర్మములను పాపములని అందురు. పాపములను నేడు మనము నేరములని పిలుచుచున్నాము. నేరములకు తగిన శిక్షలు క్రిమినల్ ప్రొసీజర్‌కోడ్‌లో చెప్పబడును. ఎవరిది ఎట్టి స్వభావమో దానిని మార్చుట కష్టము. అయినా దుష్ట స్వభావమును వదలి మంచి స్వభావమును ప్రజలు అలవరచుకొన వలయును.

సంచారము : ఉదయసంధ్య, సాయం సంధ్యలలో, అర్ధరాత్రి, మానవులు తిరుగరాదు. ఆ సమయములో భూత,యక్ష,దానవ, గంధర్వులు తిరుగుదురు.

నివాసము : ఒకేచోట ఎక్కువ కాలముండుట ఎవరికి ఆనందము కాదు. కావున అప్పుడప్పుడూ యితర పుణ్యస్థలములను దర్శించవలయును.

సూర్యుని చూచుట : సూర్యోదయ సూర్యాస్తమయములలో సూర్యుని చూచినచో ఆయువు తగ్గును.

కాలకృత్యములు : మలమూత్ర విసర్జన రహస్యముగా చేయవలయును. మూత్ర పురీషములు వదులునపుడు త్రిసంధ్యలలో ఉత్తరాభి ముఖముగాను, రాత్రి దక్షిణాభి ముఖముగాను చేయవలయును. మూత్ర పురీషములు విసర్జించు సమయమున మాటలాడరాదు. అనగా ఆ సమయములో నోరు తెరువరాదని అర్థము. కావున పొగత్రాగుట, మాటలాడుట చేయరాదని భావము. మూత్ర పురీషానంతరము మట్టితో (నేడు సబ్బుతో) చేయి శుభ్రపరుచుకోవలయును.

మూత్రమునకు వెళ్ళి కాళ్ళు కడుగుకొనక సంధ్యోపాసన (దేవతాసంబంధ పుణ్య కార్యములు) చేయుట **పాపము.** అప్పుడు కలి పురుషుడు అతనిని ఆవహించును. సూర్యునికి ఎదురుగా మలమూత్రములు విడచుట **పాపము.**

ఆవలింతాదులు : ఆవులింత తుమ్ము, ఉమ్ము రహస్యముగా చేయవలయును.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

నదీస్నానము : ఉదయం, మధ్యాహ్నం, సాయంత్రము స్నానం చేసి శరీరమును శుభ్రముగా ఉంచుకొనవలయును. నదులలో నది నీటిని అపరి శుభ్రము చేయరాదు. నదినీటిని అపరి శుభ్రముగా ఉంచుట **పాపము.** అనగా స్నానం చేయునపుడు సబ్బు, నూనె వాడరాదు మఱియు వ్యర్థ పదార్థములను రసాయన పదార్థములను నది నీటిలోనికి వదలరాదు. బట్టలు నదిలో ఉతకరాదు.

ఆహారము: ఆరోగ్యము గలిగించు ఆహారములను భుజింపవలయును. అనారోగ్యము గలిగించు వాటిని తినరాదు. ఉప్పు నమలరాదు. ఊతిపై వేసిన ఉప్పును తీసుకొనరాదు. ఉప్పు చేతిలో వేయరాదు. రాత్రి తేనె వాడరాదు. రాత్రి పెరుగుతో భోజనము చేయరాదు. అన్నము అశుచిగా ఉన్నా, ఎంగిలిగా ఉన్నా, కీటకములు, వెంట్రుకలు ఉన్నా, అమంత్ర పూర్వకముగా ఉన్నా, అన్నము పెట్టిన ఫలితమును రాక్షసులు తీసుకొందురు. వాల్మీకి రామాయణములో అరణ్యవాసములో రాముడు, సీత, లక్ష్మణుడు మాంసాహారము భుజించినట్లుగా వర్ణింపబడినది. బ్రాహ్మణ, క్షత్రియులు ఐదువేళ్ళ గల జంతువులలో ఉడుము, కుందేలు, తాబేలు, ముండ్లపంది (శల్యకము), అడవిపంది (శ్వావిభము) లను తిన వచ్చును అని రామాయణంలో చెప్పబడినది. ప్రపంచ జనాభాలో అధిక సంఖ్యాకులు మాంసాహారులు. బుద్ధుని అహింసా సిద్ధాంతము వలన శాకాహారమునకు ప్రాముఖ్యత పెరిగినది. పితృ కార్యములందు, యజ్ఞములయందు తప్ప మిగిలిన కాలములలో (బ్రాహ్మణులు) మాంసము తినిన **పాపము.** బాలురను, వృద్ధులను, గురువులను విడిచి భోజనము చేయుట **పాపము.** సంధ్యాసమయములో భోజనము చేయుట **పాపము.**

పానీయములు : శుభ్రమైన, మంచినీరు త్రాగవలయును. కావున నదినీటిని అపరిశుభ్రముచేయుట పాపమని చెప్పబడినది. మద్యపానము మహాపాతకము. మద్యపానము వలన పూర్వజన్మలో చేసిన పుణ్యము కూడా పోవును. ప్రజలలో పాపాసక్తి కలిగి పతితులగుదురు. చ్యవనుని అజ్ఞప్రకారము మదమనే రాక్షసుడు మధ్యపానము, స్త్రీ, వేట, జూదములను ఆశ్రయించును. మద్యపానము అనుదినము చేయువాడు **వీచీరయమను** నరకమున బడును. యమభటులు వానిచే వేడి ఉక్కునీటిని త్రాగింతురు. ధర్మార్థ సిద్ధిని కోరువాడు మద్యపానము చేయరాదు.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

మధ్యపానము వలన ధర్మ అర్థకామములు తగ్గిపోవును. అన్నపానీయములు దొరకని సమయములో కల్లు త్రాగిన పాపము లేదు అని విశేషధర్మముగా చెప్పబడినది. దాహముతోనున్నవారికి త్రాగుటకు నీరు ఇవ్వకపోవుట పాపము.

నిద్ర : బలవంతునితో విరోధము పెట్టుకున్నవారలకు, ధనము పోయినవారలకు, ధనము సంపాదించ వలయును అని అనుకునేవారికీ, కాముకునకూ, దొంగతనము చేయవలయునని అనుకునేవారికీ, అలుక, ఆతురత్వము గలవారలకు నిద్ర రాదు. సూర్యోదయము సూర్యాస్తమయములలో నిద్రించుట **పాపము.**

వ్యసనము : వెలది,జూదము,వేట, మాటకటువు (పరుషవాక్కు)అధిక ప్రసంగము, అనవసర దండన, అనవసరపు ఖర్చు, ఇవి సప్త వ్యసనములు. వీటివలన **పాపములు** కలుగును.

మంత్రము : అవతలవాని శీల వృత్తములు ఎఱుగక మంత్రము చెప్పినచో మంత్రము చెప్పినవారు దోషి అగును.

విద్య : వేదములు డాంబికముతో చదవరాదు. సంధ్యా సమయములందు వేదము చదువుట **పాపము.** లంకలోని రాక్షస బ్రాహ్మణులు రాత్రివేళ వేదము చదువు చుండగా హనుమంతుడు చూచెను. తన విద్య వలన ఇతరుల యశమును తూలనాడిన ఎడల బ్రహ్మహత్యా **పాతకము** కలుగును. తనకు తెలిసిన విషయములు ఇతరులు అడిగినపుడు చెప్పకుండుట **పాపము.** దుర్వాదములందు పట్టుదల **పాపము.** ధనము తీసుకొని జ్యోతిష్యము చెప్పుట **పాపము.** అభ్యాసముతో విద్యలన్నియు పొందవచ్చును. కాని గురుముఖతా పొందని విద్య మదమును, మాత్సర్యమును కలుగచేయును. విద్య, తపస్సు వయో రూప కులములు సుజనులకు గుణములు. అవి కుజనులయెడ దోషములు. నీచాత్ముండభ్యసించు విద్యలెల్లను మద కారణములుగాని సత్త్వ గుణ గరిష్ఠములు కావు. ఈ విషయమును చెప్పుటకు ఏకలవ్యుని బొటనవ్రేలును ద్రోణుడు గురు దక్షిణగా గ్రహించినట్లు కథగా వర్ణించిరి. ఈ విషయము గ్రహించనిచో రూఢికార్థమున ద్రోణుడు చేసినది తప్పుగా కనపడును. శాస్త్ర అభ్యాసంబున ఎవరయినా తనకు విద్యా,తపో, యోగ గుణంబులు గలుగునని

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

పలికిన వానిని చూచి సభలో పరిహసింతురు. అది కుమతి అగువాడు ఎఱుంగడు. వేదము, పురాణములు ఆర్యులొద్ద నేర్చుకొనవలయును. జీవనోపాధికి పనికివచ్చు శాస్త్రములను చదవవలయును. అఖండ భాషాపాండిత్యము గలిగి ఉండవలయును. ప్రజలు విద్యావంతులయి ఉండవలయును.

వేదాధ్యయనము : సామవేద బ్రాహ్మణులు భాద్రపద మాసములో నూతనముగా ప్రారంభించినపుడు వేదాధ్యయనము చేయరు.

తల్లి-దండ్రులు : తల్లి ,తండ్రి, గురువు వీరు ప్రత్యక్ష దైవములు. వీరిని కాదని దైవమును ఆరాధించుట శక్యము కాదు. కన్నతండ్రి, అన్నగారు, విద్య చెప్పిన గురువు, వీరు ముగ్గురు తండ్రులని ధర్మవిదులు చెప్పుదురు. పుత్రునకు హితము చేకూర్చగలవాడు తండ్రి. తండ్రి ప్రత్యక్ష దైవము. తండ్రి ఆజ్ఞను పాటించుట ధర్మము. తండ్రిసేవ సత్యముకంటె, దానము కంటె, యజ్ఞములకంటె గొప్పది. తండ్రి ఆజ్ఞను పాటించినచో సర్వము చేకూరును. తల్లిని సేవించి కాశ్యపుడు స్వర్గమునకు వెళ్ళినాడు. తల్లి చనిపోయిన తర్వాత ప్రపంచమంతా శూన్యముగా తోచును. తల్లిని చంపుట **పాపము.** కొడుకులకు తండ్రి గుణములు, కూతుళ్ళకు, తల్లిగుణములు వచ్చునని లోకసామెత. జననీ జనకులను పెంచనివాడు జీవన్మృతుడు. "జననీ జనకుల వృద్ధుల తనయుల గురు విప్ర సాధు దారాదుల నేజనుడు ఘనుడయ్యు బ్రోవకవనరును జీవన్మృతుడు వాడు ధరిత్రిన్". తల్లి తండ్రులను సేవించకుండుట **పాపము.** తల్లిదండ్రులకు, బ్రాహ్మణులకు కీడు తల పెట్టువాడు, దండింపతగని వారలను దండించు వాడు **కాలసూత్రమనే** నరకములో పడుదురు. అతనిని యమభటులు పది వేల యోజనముల పొడవు గల ఇనప స్తంభముపై పైన క్రింద అగ్ని పెట్టి నడిపించెదరు. అతనిని అగ్నితో కాల్చెదరు. అతడు ఆకలి దప్పికలతో బాధపడును.

అన్నదమ్ములు : ఏదేశమునకు వెళ్ళినా భార్యా, బంధువులు దొరుకుదురు. కాని ఎక్కడను తోడ బుట్టిన వారు లభింపరు. ధనము విషయములో అన్నదమ్ములకు అభిప్రాయభేదములు వచ్చును. కాని ప్రేమ పోదు.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

అన్న దమ్ములు	
ఒకరంటే ఒకరు ప్రేమ గలవారు రాముడు అతని సోదరుడు భరతుడు	ఒకరంటే ఒకరికి గిట్టనివారు వాలి సుగ్రీవుడు

జ్ఞాతులు : అన్ని భయముల కంటె జ్ఞాతి భయమే గొప్పది. జ్ఞాతులు ఎల్లప్పుడూ తమ జ్ఞాతులకు ఆపదలు వచ్చినప్పుడు సంతోషించెదరు. క్రూరులైన జ్ఞాతులు తమ హృదయంలోని భావములను దాచుకొని ద్రోహచింత గలవారై తమ జ్ఞాతికి ఆపద వచ్చినప్పుడు వారిలో వారు ఆనందపడుదురు. అగ్నివలన, శస్త్రముల వలన, యమపాశము వలన భయము లేదు కాని, క్రూరులు, స్వార్థపరులయిన జ్ఞాతుల వలననే భయము. గోవులలో సంపద, స్త్రీలలో చాపల్యము, బ్రాహ్మణుల యందు తపస్సు, జ్ఞాతుల వలన భయము సహజము. శత్రువుతోనూ, కోపించిన సర్పముతోనూ కలసి నివసించవచ్చుగాని జ్ఞాతులతో నివసింప శక్యము కాదు. జ్ఞాతులు తమలో ముఖ్యుడు, కార్యసాధకుడు, విద్యావంతుడు, ధర్మ స్వభావము కలవారు, శూరుడు అయిన వానిని అవమానింతురు. తిరస్కరింతురు. జ్ఞాతులు సంతోషముతో కలసి మెలసి ఉండరు. సహభోజనాది సత్కారంబుల, సవినయమున, జ్ఞాతులు ప్రీతులై ఇహపర అర్థ సాధకులగుదురు. జ్ఞాతులు గుణహీనులైనను విడువందగదు. ఒకరిపై ఒకరికి ద్వేషమున్నప్పటికీ ఇతరుల వలన ఇబ్బందులు కలుగునపుడు జ్ఞాతులు కలసి ఒకటిగా ఉండవలయును. ఉదా:- ధర్మరాజు, దుర్యోధనుడు, గంధర్వులు.

అప్ప చెల్లెళ్ళు : అప్పచెల్లెళ్ళు పేదరికముగా ఉన్నప్పుడు ప్రేమతో తీసుకొని వచ్చి ఇంటి వద్ద ఉంచి పోషించవలయును.

బంధువులు : బంధువులలో చంపెడి దోషము గలిగినను చంపదగదు. బంధుజనుల తలయును, మూతియు గొఱుగుట తలగొఱుగుట కంటె తుచ్ఛతరము. తన సంపదను తన బాంధవులతో కూడి అనుభవింపక పోవుట **పాపము.** ఇతడు **క్రిమి భోజనము** అను నరకమున బడును. ముఖికి గుంటలో పడి అందలి ఆహారమును తినును. మిత్రులు, బంధువులు, మన ఇంటికి వచ్చి వెళ్ళునపుడు వారిని కొంత దూరము సాగనంపవలయును.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

గురువులు : గురువు మోక్షమార్గమును బోధించవలయును. పితృ, గురు, జనని, బంధు, పతి, వీరలలో ఎవ్వరయినా మృత్యురహితంబైన మోక్షమార్గము చూపకున్నచో వారెవరూ హితులు కారు. ఏ కార్యమైనా గురువాక్యోద్యుక్తులైకాని తత్ప్రారంభము చేయకూడదు. ఉదా: రాముడు విశ్వామిత్రుని అనుజ్ఞ గైకొని శివ ధనుస్సును ఎత్తెను. గురువులు పేదరికముగా ఉన్నప్పుడు వారిని ప్రేమతోడ తెచ్చి పోషించవలయును. గురు ద్రోహము **పాపము.** గురు తల్ప గమనము అధిక **పాపము.** గురువు మాట పెడ చెవిని పెట్టుట **పాపము.** గురువును వదిలివేయుట, గురువును వధించుట **పాపము.**

గురువు-శిష్యుడు :- గురుభక్తి గల శిష్యుని - గురువు వదులుట **పాపము.** గురువులు మూడు రకములు. ఇహలోకమున జీవనోపాధికి వలయు విద్యను బోధించువారు ఒక రకము. కామ్య కర్మను చెప్పువారు రెండవ రకము. మోక్షమార్గము చెప్పువారు మూడవ రకము.

అతిథి-అభ్యాగతులు : అతిథి సామాన్యుడయినను పూజింపవలయును. మహాపురుషుడు అతిథిగా వచ్చినప్పుడు పూజింపవలయునని ప్రత్యేకించి చెప్పనవ సరము లేదుకదా ! అగ్నిని ఆరాధించిన తరువాత అతిథిని పూజింపవలయును. ఇటుల ఆచరించని తపస్వి దొంగ సాక్ష్యము పలికినవానివలె తన మాంసమును, నరకమున తనే తినవలసి యుండును. అతిథి జనములకు అతిథి సత్కారంబులు గావించువారు ధరణిలో శాశ్వత కీర్తి పొందుదురు. ఉదా: రామునకు అతిథి సత్కారము చేసిన మునులు, శబరి శాశ్వత కీర్తి పొందిరి.

దాహముతో నున్న వారికి నీరు యిచ్చుట **ధర్మము.** విప్రునికి భోజనము పెట్టకపోవుట **పాపము.** బ్రాహ్మణ అతిథి ఎవరి యింట భోజనము లేక ఉండునో ఆ ఇంటి యజమాని యొక్క పుణ్యఫలము నశించును. అగ్ని ముఖము కంటె బ్రాహ్మణుని ముఖము శ్రేష్ఠము. బ్రాహ్మణ భోజనము ద్వారా భగవంతుడు తృప్తి చెందునట్లు యజ్ఞములోని హవిస్సు ద్వారా తృప్తి చెందడు. అతిథికి భార్యను సమర్పించుట ఒకనాటి ఆచారము. అతిథిని క్రోధ దృష్టిన చూచినవాడు **అపర్యావర్తన**మను నరకమున బడును. అతనిని రాబందులు గ్రద్దలు పీక్కుతినును. విప్రుడు

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

మానవులకు దైవము. ఎవని యందు విప్రులు, భవుడు, శివుడు, విష్ణువు విష్ణు భక్తులు ప్రసన్నులగుదురో వారికి భువిని, దివిని అసాధ్యము లేదు. విప్రుల రూపమున యోగీశ్వరులు అవధూత వేషమున చరియించుచుందురు. విప్రులను పెద్దలు పిన్నలు అనక విప్రులందఱకు నమస్కారము చేయవలయును. బ్రాహ్మణ పూజచే మానవుడు అఖిల సంపదలను పొందును. మదముతో సద్బ్రాహ్మణులకు అవమానము చేసిన ఇంద్రపదవి యందున్నను భ్రష్టులగుదురు.

ఉండవలసిన గుణములు - ఉండకూడని గుణములు

శీలము:- చేయవలసిన పనులు చేయుచూ ఉండకూడని గుణములు లేకుండా చేయకూడని పనులు చేయక ఉండుటయే శీలము. సత్కులమందు పుట్టినా, సకలవేదములు, పురాణశాస్త్రములు చదివినా, శీలము లేనియెడల అతని జీవితము వ్యర్థము.

తృప్తి:- తృప్తి గలవాడు ఎప్పుడూ ఆనందముగా హాయిగా ఉండును. బేలతనము విడచి ధైర్యము నవలంబించి తగిన ప్రయత్నము చేసిన కార్యసాఫల్యము గలుగును. సంతుష్టుడీ మూడు జగముల పూజ్యుడు. తృప్తి లేని వాడు సప్త ద్వీపములనయిన చక్కబడడు. అనగా భూమి పై ఎక్కడా కూడ ఆనందంబుగా హాయిగా ఉండలేడు.

ఉత్సాహము:- ఉత్సాహము మనిషికి చాలా బలమిచ్చును. ఉత్సాహవంతునికి ఈ లోకంలో లభించనిది లేదు. అతనికి ఓటమి ఉండదు. ఉత్సాహము అభివృద్ధికి అర్థసాధనకు, శ్రేయస్సునకు మూలము. ఉత్సాహము గొప్పసుఖము. ఉత్సాహమే మానవునిని ఎల్లప్పుడూ సర్వకార్యములందు ప్రవర్తింపచేయును. ఉత్సాహమే తలపెట్టిన పనిని సఫలమగునట్లు చేయును.

దయ:- "అనృశంస్యం పరోధర్మ:" (సుందరకాండ 38-42) క్రూరముగా లేక పోవుట పరమ ధర్మము.

ప్రేమ: దగ్గరగా ఉన్నచో ప్రేమ గలుగును. మహాత్ములు పాపరహితులు. జితాత్ములు. మహాప్రభావంతులయిన మునులకు ప్రియులు గాని, అప్రియులు గాని ఉండరు. మునులకు దుఃఖము గాని అధిక భయము గాని గలుగదు.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఓర్మి :- అలంకారో హి నారీణాం క్షమా తు పురుషస్య వా

(బాలకాండ 33-7)

క్షమా దానం క్షమా యజ్ఞః క్షమా సత్యం హి పుత్రికాః
క్షమా యశః క్షమా ధర్మః క్షమయా విష్ఠితం జగత్ (బాలకాండ 33-8)

దానం, యజ్ఞం, సత్యం, యశస్సు, ధర్మం. వీటి వలన గలుగు పుణ్యఫలితము క్షమ వలన గలుగును. ఒక్కమాటలో చెప్పవలయునన్న ఈ సర్వధర్మములు క్షమ యందు అంతర్లీనముగా ఉన్నవి. స్త్రీ, పురుషులకు క్షమయే సర్వాలంకారము. కాని శత్రువు పిలుచుచుండగా ఓర్పు చూప కూడదు. అట్టి ఓర్పు మరణ సమానము లేదా మరణము కంటె కూడ హీనము.

పౌరుషం: జరిగిన అవమానమును తన పౌరుషముచే తుడిచి వేయని వాని పౌరుషం వ్యర్థము.

కీర్తి : కీర్తి వడయుట లెస్స. అనిత్యంబయిన కాయము విచారణీయము కాదు.

బుద్ధి: ఆపదలందు, ధన నాశనము గలిగినపుడు, ప్రాణ భీతి ఏర్పడినపుడు, ధైర్యవంతుడు తన బుద్ధితో ఆలోచించవలయును. అంతేగాని క్రుంగిపోరాదు.

మాట: సత్యమునే పలకవలయును. సత్యమే ఈశ్వరుడు. సత్యమును మించిన ఉత్తమ ధర్మములేదు. సత్యము చెప్పనివాడు నరకమునబడును. అసత్యము చెప్పుట **పాపము.** సత్యహీనుని మోవజాలనని తొల్లి భూదేవి బ్రహ్మతో పలికినది. స్నేహము, పగ, అలుక, ధర్మము. పాపము తిరుగుబాటు తనము ఇవి మాటల వలన ఏర్పడును. మనస్సుకు ప్రియముగను, హితముగను, మధురముగను, ధర్మయుతముగను, మాటలాడవలయును. మాట పరిమితముగా, సత్యముగా, అమోఘముగా ఉండవలయును. మేలు చెప్పేనేని మేలండ్రు కీడు చెప్పేనేని చెడ్డవారు అని అందురు. అనగా శుభవార్తలు వెంటనే చెప్పవచ్చును. కాని చావు కబురు చల్లగా చెప్పవలయును. మాట ఇచ్చి నిలబెట్టకొనవలయును. సత్యవంతులు ప్రతిజ్ఞా భంగము చేయరు. మాట యిచ్చి తప్పుట **పాపము.** చాడీలు చెప్పరాదు. రహస్యములను వెల్లడి చేయరాదు. ఒక అశ్వము యిచ్చెదనని మాట ఇచ్చి తప్పిన వానికి 100 అశ్వములను

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

చంపిన పాపము, ఒక గోవును యిచ్చెదనని మాట యిచ్చి తప్పిన వానికి వేయి గోవులను చంపిన పాపము వచ్చును. మాట యిచ్చి నిలబెట్టు కొనవలయును. అసత్యము భూతహితముగా పలికినచో సత్యము కంటె గొప్పది. ఆడవారి విషయమున, వివాహసమయమున, ప్రాణ,విత్తమానభంగములందు, గో, బ్రాహ్మణ రక్షణమునందు (ఆత్మీయుల రక్షణ విషయమున అసత్యము దోషము కాదు. సీత హనుమంతుని గుఱించి రాక్షస స్త్రీలతో అతడు తనకు తెలియదని పల్కినది). స్వజనమునకు బాధగలుగింపకుండా ఉండు సమయములందు అబద్ధము ఆడవచ్చు. (రాముడు సుమంతునితో దశరథుని మాట వినబడలేదని చెప్పమనును.) మాట ఇచ్చి (ప్రతిజ్ఞ చేసి) అలా చేయని వానికి ఇష్టా పూర్తముల వలన గలిగిన పుణ్యము నశించును. (బాలకాండ 21-8).

ఉపకారము: అపకారికి కూడ ఉపకారము చేయవలయును కావున పుణ్యాత్ములు సర్వుల యందు దయ చూప వలయును. పాపాత్ములకు కూడ చెడు చేయరాదు. ఉపకారము చేసిన వానికి ప్రత్యుపకారము చేయవలయును. ఇది సనాతన ధర్మము.

ప్రతిక్రియ :- ఆపద రానున్నదని తెలిసినపుడు ఆపద నివారించుటకు తగిన ప్రతిక్రియ చేసుకొనవలయును.

దూషణ : దుర్భాషా ఘనశరములు మనమున నాటి బాధ గలిగించును. దాని వలన రోషము వచ్చును. రోషము వలన శోకము, శోకమువలన కంటి నుండి కన్నీరు వచ్చును. బాంధవుల దురుక్తులు మనస్సున నాటుకొని చిత్తము అహర్నిశము పరితాపము గలిగింపగా నరుడు కృశించును. సాధువులను దూషించుట తగదు.

నింద : అంగహీనులను, దరిద్రులను, విద్యావిహీనులను, రూపహీనులను నిందించుట **పాపము.** సుజననిందా దోషమున అధోగతి గలుగును. పెద్దల చేతలు అల్పులకు తెలియవు కావున పెద్దలను నిందించరాదు. గురునింద, విప్రనింద,సుజన నింద, పరనింద, దేవతానింద, వేదనింద **పాపము.** జడస్వభావము గల దేహమే ఆత్మఅని పలుకు వారు మహాత్ముల నిందించుట కార్యము కాదు.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

స్తుతి : ఆత్మస్తుతి దోషము, అతిహేయము.ఆత్మస్తుతి **పాపము.**

పరిహాసము : పరిహాసము రహస్యముగా చేయవలయును. క్రూరులతో, అనార్యులతో పరిహాసముచేయరాదు.

కోపము : ఉధృతముగా వచ్చిన కోపమును పరిత్యజించవలయును. కోపమును వివేకము చేత అణుచుకొన్నవాడే పురుషులలో శ్రేష్ఠుడు. శత్రువుల మీద కోపమును చూపవలయును. కోపము చూపు వానికి అందఱూ భయపడుదురు. ఉధృతముగా వచ్చిన కోపమును అణుచుకొనకుండుట దోషము. కోపముచే తపస్సు హరింపబడి ఆత్మలో శాంతిని పొందలేక పోవును. ప్రజ్వరిల్లుచున్న అగ్నినినీటితో చల్లార్చినటుల, కోపమును తమ బుద్ధితో నిరోధించగల మహాత్ములగు పురుష శ్రేష్ఠులు ధన్యులు. కోపము వలన గురువులను కూడ చంపును. సాధు పురుషులను కూడ దూషించును. కోపము వలన పాపము చేయనివాడెవడు ? కోపించినచో ఏది పలకవలయునో ఏది పలుకరాదో తెలియదు. కోపించు వానికి ఏది చేయరాదో తెలియదు. పలుకరాని పలుకులను కూడ పలుకును. పాము తన కుబుసమును విడిచినట్లు క్షమ వలన తన కోపమును అణుచుకొనినవాడు సత్పురుషుడు అనబడును.

అపహాస్యము (హేళనగా మాటలాడుట): ఇతరుల పుత్రులను భార్యలను అపహసించుట పాపము. అతడు **తామిస్రము** అను నరకమున బడును. యమ భటులు కష్టములతో చావబాదుచు, కొండపై నుండి దొర్లించుచూ అన్నం పెట్టక బాధింతురు. పెద్దలను అపహాస్యము చేయుట **పాపము.**

భృత్యుడు : భృత్యుడు చేసిన అపరాధమును క్షమించవలయును. అపరాధము చేయనివాడు ఎవరు ఉండరు కదా ! లోకములో ఏదో ఒక తప్పు చేయని వాడుండడు గదా. మంచి సేవకుడు కాని వానిని పోషింపకుండుట పాపము కాదు.

తృష్ణ : జనులు సుఖము కోరి తృష్ణకు లోనై దుఃఖములు గలుగునట్టి కార్యములు చేయుదురు. కావున తృష్ణ ఉండరాదు.

ఆశ : "ఆశాపాశము దా గడున్ నిడుపు లేదంతంబు" అనగా ఆశకు అంతులేదు. కావున ఆశ ఉండరాదు.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

లోభము : లోభము వలన ఇతరుల సొమ్ము అపహరింతురు. రాజ్యసుఖ లాభము వలన స్వజనులను చంపుచున్నారు. కావున లోభము ఉండరాదు.

మత్సరము : నిరహంకార, నిరస్తపాపులైన సుజనుల కీర్తిని కొందఱు కామించి ఊరక మత్సరింతురు. మత్సరము ఉండరాదు.

విచారించుట : దైవ తంత్రంబైన పనికి వగవంబనిలేదు.

పగ (వైరము) : దేహ ధారులు చనిపోయిన పిదప వారితో పగ ఉండరాదు.

ద్రోహము : భూత ద్రోహి శుభము పొందడు. భూతములకు ఎగ్గు చేసిన ఎగ్గు పుట్టును. కుటుంబ పోషణార్థము పరులకు ద్రోహము చేయుట **పాపము.** ఇతడు **రౌరవమను** నరకమున బడును.

మేలు మఱచుట : తనకు ఇతరులు చేసిన మేలు మఱచిపోవుట **పాపము.** ఇతరులకు మేలు చేసి పది మందికి చెప్పుట **పాపము.**

విషాదము-శోకము: విషాదము చాలా చెడ్డది. విషాదము పురుషుని బలపరాక్రమములను చంపివేయును. మనస్సులో విషాదము రానీయకూడదు. పరాక్రమము చూపవలసిన సమయములో విషాదమును పొందిన తేజోవిహీనుని కార్యములు ఏవీ సిద్ధించవు. శోకము మానవుని శౌర్యమును తగ్గించి వేయును. శోకముతో క్రుంగిపోవు వానికి సుఖముండదు. వారి తేజస్సు క్షీణించిపోవును. శోకాక్రాంతుడైన వానికి జీవిత విషయమున సంశయమేర్పడును (ఆత్మహత్యకు పాల్పడ వచ్చును). శోకము పనులను చెడగొట్టును. శోకము ధైర్యమును, శాస్త్రజ్ఞానమును సర్వమును నశింపచేయును. శోకము వంటి శత్రువు లేడు. శోకము ఎంత చిన్నదైనను దానిని సహించుట కష్టము, శోకము చేత మనస్సు మూఢమై మోహము చెందును. దుఃఖించు వాని పనులన్నియు చెడిపోవును. దుఃఖము వలన నిద్రరాదు. అధైర్యమును అవలంబింపకూడదు. మూర్ఖుడు అధైర్యముతో ఉండి శోకములో క్రుంగిపోవును. అధైర్యమును విడచి కార్యము నందు శ్రద్ధ చూపవలయును.

అవమానము : పెద్దలకు అవమానము చేయుట **పాపము.** నీచ వర్ణుడు నిష్ట సలుపుచూ తపోదాన విద్యాచారంబుల పెద్దలకు అవమానము చేయుట **పాపము.**

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఇతడు **క్షారకమను** నరకమున బడును. యమభటులు ఇతనిని తలక్రిందుగ వ్రేలాడదీసి బాధింతురు. మహాజనావమానంబున జనులు శీఘ్రంబె నశింతురు.

అపకారము : సాధువులకు, పేదవారికి, బ్రాహ్మణులకు అపకారముచేయుట **పాపము.**

పాపము : ఉత్తమ బ్రాహ్మణులు, పెద్దలు కోపముతో తిట్టిరి కొట్టిరి అని వారలకు అపకారము చేయుట **పాపము.** ఇది తగును ఇది తగదని ఆలోచింపక పేదవారికి, సాధువులకు అపకారము చేయుట **పాపము.** నమ్మిన వారికి, పెద్దవారికి, భోజనము పెట్టిన వారికి అపకారము చేయుట **పాపము.**

సాక్ష్యము : లంచము తీసుకొని అబద్ధపు సాక్ష్యము చెప్పుట **పాపము.** కపట సాక్ష్యము చెప్పుట **పాపము.** ఇతడు నరకమున తన మాంసమును తనే తినును. ఇతడు **వీచీరయమను** నరకమున బడును. వానిని యమభటులు ఎత్తైన కొండపై నుంచి విసిరివేయుదురు.

పాప ప్రకటన : పాపకర్మల పాపాన్ని ప్రకటించే వారికి కూడ పాప ఫలము అంటు కుంటుంది.

తగవు : భూమి,బంగారము, వెండి,ధనము ఇవి తగువుకు కారణములు.

అపరాధము : మహాత్ములకు ఎగ్గు ఒనరించు వారిజన్మములు వ్యర్థము. సుజనాపరాధము **పాపము.** అట్టి పాపాత్ములకు ఆయువు, సిరియు నశించిపోవును.

హింస : దేహాభి మానులై పశుప్రాయులై భూత హింస గావించుట హృషీకేశాను వర్తనులయిన సాధువులకు తగదు. పరులకు హింసలు గావింపగవలదు. తనకు మంచిదని ఇతరులను హింసించిన ఆ పాపఫలము పొందుదురు. యశము, సిరియు, ధర్మము, ఆయువు, భద్రంబు, ఇవి ఆర్యహింస సేయుటవలన నశించును.

హత్య (వధించుట) : దీనులను, అతిథిని, అభ్యాగతుని, భయస్తుని, శరణాగతుని, ముని జనములను స్త్రీలను, బ్రాహ్మణులను, గోవులను,విశ్వసించిన వారిని, పోషించువారిని, బాలురను, శిశువులను, వృద్ధులను, అంధులను, సఖులను, తల్లి తండ్రులను, తోబుట్టువులను, బంధువులను, నిద్రపోయిన వారిని, ధనవాంఛ వలన

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

నిరాయుధుని చంపుట **పాపము**. రాజును చంపుట **పాపము**. పశువులలో ఆడ జంతువులను చంపరాదు. దుష్ట జంతువులను చంపినా పాపము లేదు. ఒకడు ఇతరులకు హింస చేయునపుడు వానిని చూచిన పురుషుడు శక్తి గలిగియు ఆ హింసను వారింపనిచో హింస చేసిన వాడు పొందు పాపమును ఆ హింసను వారింపని వారు పొందుదురు. ఎవరు కరుణలేకుండా ఇతరుల ప్రాణములు వధింతురో వారు నరకమున బడుదురు. భ్రూణహత్య **పాపము**. వేదాభ్యాసము, గృహస్థ ధర్మములను చక్కగా ఆచరించుచున్నవాడు స్త్రీని చంపవలెనని కోరడు. అనేక స్త్రీల భర్తలను చంపిన ఆ పతివ్రతల కన్నీళ్ళు ఊరకపోవు. తపస్సు చేయువారిపై గాని బ్రహ్మచారిపై గాని ఆయుధమును ప్రయోగించరాదు. అపకారము చేసిన వారిని చంపుటలో దోషము లేదు. అధర్మపరులను అధర్మముగా చంపినా పాపము లేదు.

బలి : భైరవపూజ **పాపము**. అనగా మనుష్యులను క్షుద్ర దేవతలకు బలియిచ్చుట పాపము. యజ్ఞములో పశువులను చంపుట పాపము కాదు. స్త్రీ పురుషులెవ్వరైన శరీర రక్షణార్థము పశువులను, మానవులను బలి యిచ్చుట **పాపము**. వీరు **రక్షోగణ భోజనము** అను నరకమున బడుదురు.

ఆత్మహత్య: "వినాశే భహవో దోషా జీవన్ భద్రాణి పశ్యతి" (సుందరకాండ 13-47) మానవుడు బ్రతికియున్నచో శుభములుబడయవచ్చు, మానవుడు జీవించి ఉన్నచో నూఱు సంవత్సరములుకైనా ఆనందము పొందవచ్చు. ఆత్మహత్య మహాపాతకము. ఆత్మహత్య చేసుకొనరాదు.

దండన: బ్రాహ్మణులను, గోవులను, స్త్రీలను, దండించుట **పాపము**. గర్వి, కార్యస్వరూపమును తెలియనివారు, లోక మార్గమును పాటింపక ఉన్మత్తునిగా ప్రవర్తించువాడు అయిన గురువు దండనార్హుడు. ఇట్టి గురువులను దండించినా పాపము లేదు.

తరుముట : పశువులను,రోగులను, ఆడువారిని తరుముట **పాపము**. గోవులను తన్నుట **పాపము**.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

విషము పెట్టుట : విషముపెట్టి చంపుట **పాపము.**

గృహదహనము : రాజపుత్రులు, దొంగలు,వీరలు ధనికుల గ్రామములపైబడి గృహదహనము చేయుట, విషము పెట్టుట చేసిన **పాపము.** వీరిని **పారమేయమను** నరకములో పడవేతురు. కుక్కలు వాటి కోరలతో వీరిని పీక్కుతినును.

తగుల బెట్టుట : ఊరు,ఇల్లు,అడవి తగుల బెట్టుట **పాపము.** గోవుల మేత కొఱకు అడవి గాల్చుట పాపము కాదు.

పాడుచేయుట : పంటలు పాడు చేయుట **పాపము.**

చెఱ పట్టుట : స్త్రీలను చెఱ పట్టరాదు.స్త్రీలనుచెఱపట్టుట **పాపము.** పరధనాపహరణ, పరదారాగమనము, మంచివారిని శంకించుట అను మూడు దోషములు వినాశము కలిగించును.

పరిత్యాగము : ఆశ్రితులను విడుచుట **పాపము.** తనయందు భక్తిగలవారిని విడుచుట మహాపాపము, బ్రహ్మహత్యతో సమానము. దోషరహితులును, ధర్మపరులను విడుచుట ధర్మ విరుద్ధము. (రాముడు సీతా పరిత్యాగము చేసినట్లు చెప్పబడిన కథ ఒక యోగ పాఠము మఱియు అమృతత్వమునకు సోపానము).

విశేషధర్మము : ధర్మభ్రష్టుడైన వానిని విడిచినవాడు సుఖము పొందును. పరుల ధనమును హరించుట యందు ఆసక్తి , పరదారాగమనము చేయు పాపాత్ముణ్ణి విడిచివేయ వలయునని పెద్దలు చెప్పుదురు. తల్లి, తండ్రి, సోదరుడు, బంధువర్గము వీరు అధర్మము చేసినచో వారిని వదలుట పాపముకాదు. వారిని వదలవలయును.

హింస : దీపము వలన పురుగులు కాలిపోయినా పాపము లేదు. నాగలి దున్నుతున్నప్పుడు నానావిధ ప్రాణులు నశించినా పాపము లేదు. సాధు జంతువులను హింసించిన **పాపము.** ఇతడు **మహా రౌరవము** అను నరకమున బడును. ఇతడు హింసించిన ఆయా మృగములు పక్షులు భయంకర రూపములతో బాధలు పెట్టును. ఇంటిలో గాని, దొడ్డిలో గాని, పశువులను పక్షులను పట్టి హింసించిన **పాపము.**

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

గోహత్య పాతకము. జంతువులలో ఆడజంతువులను చంపుట **పాపము.** అతిశయమున పశువులను చంపి యజ్ఞము చేయుట **పాపము.** ఇతడు **విశనము** అను నరకమున పడును.

వధ : పంటలు పాడు అగుచున్నవని, మూషకాదులను బిల నిరోధము చేసి వధించుట **పాపము.** ఇతడు కుంభీపాక నరకమున పడును. ఇతనిని మరుగుతున్న నూనెలో వేయుదురు.

శూలమునకు గ్రుచ్చుట : గ్రామ, అరణ్య జంతువులను శూల ప్రోతము గావించి హింసించుట **పాపము.** ఇతడు శూల ప్రోతము అనే నరకములో పడును. ఇతనిని యమభటులు శూలములతో పొడిచెదరు. రాబందులు, గ్రద్దలు వారిని పీక్కుతినును.

పీడ : దూర్త స్వభావంబున జంతుపీడ గావించుట **పాపము.** ఇతడు **దంద శూకము** అను నరకమున పడును. ఇతనిని ఏడు, ఐదు ముఖములు గల సర్పములు గఱచును.

బాధించుట : బ్రాహ్మణులను బాధించుట **పాపము.** స్వేచ్ఛా విహారంబుల సంచరించు సాధు పశుపక్షి మృగాదులను బాధించుట **పాపము.** ఇతడు **వరటు నిరోధమనే** నరకమున బడును. వృధాగా పశువులను కొట్టుట **పాపము.** గోవు ముట్టి కుట్టువాడు పాపి.

నిరోధించుట : నీరు త్రాగుటకు వచ్చిన గోవును నీరు త్రాగకుండా చేయుట **పాపము.** జంతువులను హింసించువాడు, **అంధకూప నరకమున** బడును. క్రూర మృగ పక్షి పశు సర్ప దోమలు నల్లులు ఈగలు ఇతనిని పీక్కుతినును.

సంభోగము : జంతువులతో సంభోగించిన **పాపము.** ఇతడు **శాల్మలి** నరకమున పడును. కఠిన మైన మేకులు గల బూరుగు చెట్టుకు కట్టి బంధించి హింసింతురు.

పాలు పితుకుట : లేగదూడకు పాలు లేకుండ పాలుమొత్తము పితుకుట **పాపము.** పాపాత్ములను సేవించుట **పాపము.**

యుద్ధ రంగము నుండి పాటిపోవుట **పాపము.** పుణ్యకార్యములకు విఘ్నము చేయుట

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

పాపము. వేద మార్గమును విడచి పాషండ మార్గమున నడచుట **పాపము.** ధర్మమార్గమును పాడు చేసినా, అధర్మ మార్గమున నడచినా **పాపము.** లోలత్వము, అభిమానము, లోభము, మోహము, మత్సరము ఉండరాదు. లోకంబున ప్రాజ్ఞులయిన వారు దేహాభిమానంబు గల పురుషులందు, అల్పుల యందు నమస్కారము గావింపరు. వారు మనంబు లందు నమస్కారము గావింతురు. అష్టాంగములతో పెద్దలకు నమస్కారము చేయవలయును. లోకంబున జనులు అన్యోన్యము ప్రత్యుత్థానములు వందనము గావింతురు. రాజునకు మరణాంతరము ఉత్తమజన్మ లభించుటకు వనవాసము అమృతము వంటిది. అపర ధర్మమును పాటించ వలయునే గాని అపర ధర్మమును వదలరాదు అను అర్థమున ధర్మమును అధిక్షేపించిన వానికి ప్రాయశ్చిత్తము లేదని చెప్పిరి. కాలపాశముచే చుట్టబడిన పురుషులు మనస్సు జ్ఞానేంద్రియములు సరిగా ప్రవర్తింపని కారణమున ఏది చేయదగినదో, ఏది చేయరాదో ఎఱుగడు. మిత్రద్రోహము **పాపము.** కులక్షయ కృతం దోషం. అనగా కులక్షయము చేయుట **పాపము.**

కులక్షయే ప్రణశ్యంతి కులధర్మాస్సనాతనాః
ధర్మే నష్టే కులం కృత్స్న మధర్మోఽ భి భవత్యుత

(అర్జున విషాద యోగము-40)

వర్ణ సంకరము దోషము. వర్ణ సంకరము వలన నరకము కలుగును. మఱియు పితృదేవతలకు పిండోదక క్రియలు చెందవు.

సంకరో నరకాయైవ కులఘ్నానాం కులస్యచ
పతంతి పితరో హ్యేషాం లుప్త పిండోదక క్రియాః

(అర్జున విషాద యోగము-42)

ఉత్సన్న కులధర్మాణాం మనుష్యాణాం జనార్దన
నరకేఽ నియతం వాసో భవతీ త్యనుశుశ్రుమ

(అర్జున విషాద యోగము-44)

పుణ్యపాపముల గుఱించి సంక్షిప్తముగా ఇట్లు చెప్పబడినది.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

క॥ ఒరులేమేమి యొనర్చిన
నరవర యప్రియము తన మనంబున కగుఁదా
నొరులకు నవి సేయకునికి
పరాణయము పరమ ధర్మపథములకెల్లన్

(శాంతి పర్వము, పంచమాశ్వాసము, 220)

సారాంశము : జాతి ధర్మములను, ఆశ్రమ ధర్మములను పాటించవలయును. విధులు బాధ్యతలను నెఱవేర్చ వలయును. మంచి పనులు చేయవలయును. పాపపు పనులు చేయరాదు. ప్రాణులందఱికీ భయము కలిగించు పాపాత్ముడు త్రిలోకాధిపతియైనను చాలాకాలము సుఖముగా జీవించడు. అట్టి వానిని ప్రజలు పామును చంపినట్లు చంపివేయుదురు. అట్టి పాపాత్ముడు తన కర్మకు తగిన ఫలము అనుభవించును. పాపాత్ములకు కొంతకాలము ఐశ్వర్యము లభించినను చివరకు మొదలు నరికిన చెట్టువలె కుప్పకూలెదరు. పాప ఫలితము వెంటనే గలుగదు. కొంతకాలము పట్టును. (అరణ్యకాండ 49-27) ఆయా కాలము వచ్చినప్పుడు వృక్షములు పుష్పములను పూచినట్లు ప్రతి వ్యక్తి సమయము వచ్చినప్పుడు అతడు చేసిన పాపకర్మ ఫలితమును తప్పక అనుభవించును. భుజించిన విషాహారమువలె పాపకర్మఫలము అచిరకాలముననే లభించును.

భూలోకమున ఒకవ్యక్తి పాపము చేయు చుండగా చూచిన వ్యక్తి సాక్షి. సాక్ష్యము ఆధారముగా పాపులను రాజు శిక్షించును. పరలోకమున, మానవులు చేయు పాపపుణ్యములకు సూర్యుడు, చంద్రుడు, గ్రహములు, ఆకాశము, వాయువు, అగ్ని, భూమి, జగత్తు, దిక్కులు, పగలు, రాత్రి, సంధ్యలు, ఋతువులు, కాలము, రాత్రి సంచరించు రాక్షసులు, భూతములు, ఇతర దేవతలు, ధర్మదేవత (యముడు), వేదములు, గోవు, గంధర్వులు, గృహదేవతలు, అంతరాత్మలు సాక్షులు. కావున ఎవరూ సాక్షులు లేరని భావించవలదు. భూలోకమున దండన తప్పించు కొనినను,పరలోకమున దండన తప్పదు. మూడు లోకములకు చివర దక్షిణ దిక్కున నరకములుండును. యముడు నరకమునకు వచ్చు పాపుల

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

కర్మంబులకు తగిన ఫలంబునిచ్చి శిక్షించుచుండును. కావున దేహముండగానే పుణ్యచరితుడై పాపము తొలుగు విధము నాచరింపవలయును.

తపము, వేదాధ్యయనము, యజ్ఞము, దానము, శమము, సత్యము, బ్రహ్మచర్యము, దమము, శౌచము, యమనియమాదులు, ధర్మవర్తనము, పశ్చాత్తాపము, ప్రాయశ్చిత్తము, భక్తి మొదలయిన వాటివలన పాపములు నశించును. ప్రాయశ్చిత్తములు అల్పములైనను పాపములను పోగొట్టును. భగవంతుని పేరుతో పుత్రుని పిలిచినా, పరిహాసమునకైనా, ఆటలందు అయినా, పద్యగీతముల ద్వారా అయినా, నారాయణ నామస్మరణ పాపములను పోగొట్టును.

పాలకులు చక్కని పాలనను అందించవలయును. ప్రభుత్వఉద్యోగులు నిజాయితీ పరులై వారి విధులను బాధ్యతలను సక్రమముగా నెఱవేఱ్చవలయును. దురహంకారులు కారాదు. ప్రజలు వారి విధులను, బాధ్యతలను నెఱవేఱ్చ వలయును. అప్పుడు ఋషులు కాంక్షించిన మరోప్రపంచము ఏర్పడును. దేశము సుఖశాంతులతో వర్ధిల్లును.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

పెద్దలకు ఉండవలసిన లక్షణము

లక్షణములు : ఆర్జవము ఋజు ప్రవర్తన అనగా మాయ, కపటము, మోసము, దగా లేకుండుట. క్రోధరాహిత్యము కామ లోభాదులు లేకుండుట, అసూయ, అహంకారములు లేకుండుట దీనత్వము లేకుండుట. డాంబికత్వము (మాటలలో వేషములో) లేకుండుట. అఖిల భూతదయ, నిత్యసంతోషము గలిగి ఉండుట. తెలియక చేసిన తప్పుకు ప్రాయశ్చిత్తము చేసికొనుట. శరణాగతికి శరణు యిచ్చుట లక్షణములు. సత్పురుషులు దేహాభిమానము లేకుండుటచేసి భూతంబుల యెడ అనగా సర్వ ప్రాణుల యెడ ద్రోహంబు ఆచరింపరు. ఇతరుల వలన ద్రోహము గలిగిన అది దైవకృతంబని తలతురు. మనుజోత్తములు ఆత్మహితము చిత్తము నందు కోరరు. వారు జనులకు అర్థసంపత్తి , ఐశ్వర్యము, సుఖము, శ్రేయస్సు, కోరుదురు. వీరు శరీరమును పరుల రక్షణకై పరోపకారమునకై వినియోగింతురు. బుద్ధిమంతులు రూప, యౌవన, ధన, విభవ, ప్రియ, సంవాసంబులు అనిత్యములని ఎఱిగి వాటిని మోహింపరు. ధర్మజ్ఞుడు ఇతరులు అలిగినా తను అలుగక, ఇతరులు దూషించినా విననట్లు మాఱు పలుకక, ఆపదలయందు ధైర్యము కోల్పోవక ఉండును. ఉదా: రాముడు పట్టాభిషేక విఘ్నమున ప్రవర్తించిన తీరు. విరక్తులకైనను తన యంత లభించు సౌఖ్యతతి వర్జింపదగదు. సాధువులు భగవంతునినే శరణము కోరుదురు. రక్షణము లేక సాధువు రక్షితుడగు. ధీరబుద్ధులకు మనో భావ మొక్కటియె అభావ్య భావ్య పరీక్షకు ప్రమాణము.

సత్కుల జాతులయిన బ్రాహ్మణ, క్షత్రియులకు మంచి లక్షణములు ఉండ వలయును. లేనిచో వారు చండాలురని పిలువబడుదురు. ఈ విషయమునే కథలుగా చెప్పిరి. భారతము అనుశాసనిక పర్వములోఒక బ్రాహ్మణుడు అకారణముగా గాడిద పిల్లను కొట్టినాడు. అనగా అకార్యము చేసినాడు. చేయకూడని పనిచేయుటవలన గాడిద అతనిని చండాలుడనెను. రామాయణంలో త్రిశంకుడు గురువును వదిలినాడు. గురుపుత్రులను వదలి తను యింకొక గురువును చూచుకొనెదనని

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

చెప్పినాడు. ఆ విధముగా అతడు ఛండాలుడయినాడు. విధి విహితముగా యజ్ఞమును చేసినను స్వర్గప్రాప్తి పొందలేక త్రిశంకు స్వర్గములో ఉన్నాడు. గురువును శపించబోయి కల్మాషపాదుడు రాక్షసుడైనాడు.

పెద్దల బాధ్యత : ఇతరులను తనవలె చూడవలయును. అపకారికి కూడ ఉపకారము చేయవలయును. పరహితమే ధర్మము అని ఒక కార్యార్థమై యితరులను యాచించెదరు. అదియు పెద్దలకు శోభాయమానము (ఉదా- వామనుడు ఇంద్రుని పనికై బలిని యాచించెను) ధార్మికుల సొమ్ము వినయోచితముగా పొందవలయును. పెద్దలు చేసిన పనినే పిన్నవారు చేయుదురు. గాన పెద్దలు పౌరవిధులు బాధ్యతతో చక్కగా నిర్వర్తించవలయును.

ఆర్తజన రక్షణ : యజ్ఞయాగాది పుణ్యఫలము, వేదములు చదివిన ఫలము, ఆర్తులను గాచిన ఫలముతో సమము కావు. ఆర్తులయిన వారి కోరికలు వ్యర్థంబులు గాకుండాతీర్చుట సత్పురుషుల ధర్మము. సాధు రక్షణంబు సజ్జనులకు భూషణము. శరీరధారులకు ఆపద వచ్చిన వారి ఆపద గ్రమ్మన మాన్చి వారికి సుఖములు చేయుట కన్న నొండు మేలు లేదు. తనకు తెలిసినది ఇతరులు అడిగినప్పుడు చెప్పకపోవుట **పాపము.** శరణాగతి యిచ్చు వానికి శక్తి గలిగియు శరణము యివ్వకపోవుట **పాపము.**

పెద్దలు కూడ చేయరాని పనులు: ఎంత జితేంద్రియులయినా ఏకాంతముగా ఆడవారితో ఉండరాదు. ఉన్నచో చిత్త చలనము గలిగి కామము గలుగును. ఆడవారితో నున్నప్పుడు ఎంత వివేక వంతులయినా జ్ఞానము కోల్పోవుదురు. ధర్మతత్వంబెఱుగువారు సతీజనంబులు కృతా పరాధులైనను దీనవత్సలతంచేసి వధింపరు. సదాచారములు వదులుట **పాపము.** సదాచారము చేయక దురాచారము చేయుట **పాపము.**

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఉపదేశములు

ఎవరు ఎంత బరువు మోయగలరో అంత భారమునే మోయవలయును. అనగా తనకు సాధ్యమయిన పనిని చేయుటకు సంకల్పించ వలయును. రాజువద్దనుండు చిన్నవారితో గాని పెద్దవారితో గాని తగువు పెట్టుకొనకూడదు. యౌవనము స్థిరముగా ఉండునదికాదు. సత్పురుషులు ఆచరించు మార్గమును అనుసరించవలయును. ఇతరులను ఆశ్రయించి జీవించు వాని జీవనము దుర్భరజీవనము. పిలువక పోయినా జనక, గురు, సుహృజ్జన, నాయక గేహంబులకు (ఇండ్లకు) ప్రజలు వెళ్ళుదురు. తండ్రి యింట్లో జరిగే శుభకార్యములకు వెళ్ళకుండా ఏ ఆడపిల్ల ఉండలేదు. అయినను వారు దేహాభిమాన మదంబున కోపిష్టులయిన పోరాదు. కుటిలురగు దుర్జన గృహములకు బంధుసరళి పోరాదు. అటుల వెళ్ళినను వారు అనాదరముగా చూతురు. స్మశానములోని పూలు, దేవాలయములోని పూలు స్త్రీలు పెట్టుకొనుటకు, శాంతికి పనికిరావు. వినాశకాలము దాపురించిన హితోక్తులు ఇష్టముకావు. సుఖము శాశ్వతముకాదు. ఎవరు తిరిగి రావలయునని కోరుకొందమో వారిని చాలా దూరము సాగనంపకూడదు. మానవులు జరామృత్యువులకు వశులగుదురు. ఎవరయినా ఒకవ్యక్తి ఎదురుగా కనబడుచున్నప్పుడు ఆ వ్యక్తి మీద ప్రేమ ఉండును. నిరంతరము చదవక పోవుట వలన విద్య శిధిలమగును. యౌవనం ప్రవహించిన నదివలె వెనుకకురాదు. ఇష్టుడు కాని వానికి ఎవరూ ఉపదేశము చేయరు.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

మిత్రుడు

ధనవంతునితో దరిద్రునకు, తత్త్వవిదునితో మూర్ఖునకు, శాంతునితో క్రూరునకు, వీరునితో భీరునకు, సజ్జనునితో దుర్జనునకు స్నేహము ఏర్పడదు. సత్సాంగత్యము, స్నేహము, సంభాషణ, తగవు యివి సమానస్థాయి వారితో చేయవలయును. జితక్రోధుడు, ఇంద్రియములను జయించిన వారితో బుద్ధిమంతుడు స్నేహము చేయవలయును. సత్పురుషులతో స్నేహము చేయవలయును. దానివలన సద్గుణములు కలుగును. స్నేహము అధికులతో గాని, గుణహీనులతో గాని చేయరాదు. స్నేహితునకు హితము చెప్పవలయును. సుఖములో ఉన్నా, దుఃఖములో ఉన్నా మిత్రుడే మిత్రునకు గతి. ధనికుడైనా, దరిద్రుడైనా, దుఃఖములో ఉన్నా, సుఖములో ఉన్నా, దోషములు ఉన్నవాడైనా, దోషములు లేనివాడయినా, స్నేహితుడే ఉత్తమగతి. రక్తసంబంధపు చుట్టరికము కంటె మనస్సులు కలిసిన స్నేహము వలన ఏర్పడిన బంధుత్వము ఎక్కువ. స్నేహితులు వెండి, బంగారము, ఆభరణములు మొదలయిన వాటిని పంచుకొనక సమముగా అనుభవింతురు. స్నేహమునకు ఫలము ఉపకారము చేయుట. ధర్మము పాటించువాడు స్నేహితునకు ఉపకారము చేసియే తీరవలయును. ధనము, సుఖము, దేశమును, స్నేహితుని నిమిత్తము విడచుటకు వెనుదీయరు. ఇరువురు కార్యార్థులకు స్నేహము గలుగును. దుర్దశ వచ్చిన వానికి అట్టి దుర్దశ వచ్చినవాడే స్నేహితుడగును. చెడిపోయిన దీనుణ్ణి ఆదుకునేవాడే స్నేహితుడు. ఎవరైతే ఇతర పనులను విడచి, మిత్రకార్యము సాధించుటలో ఉత్సాహము చూపడో అతడు అనర్థములను పొందును. కాలము మించిపోయిన తర్వాత మిత్రుని కార్యము చేసిననూ, మిత్రకార్యమును సాధించిన వాడు కాజాలడు. ఉపకారము చేసిన వానికి ప్రత్యుపకారము చేయవలయును.

గుణవంతుడయిన మిత్రుని పోగొట్టు కున్నవానికి గొప్ప అర్థలోపము గలుగును. మిత్రునకు మాట యిచ్చి ఆమాటను నిలబెట్టుకొనినవాడు పురుషోత్తముడు.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఉపకారము పొంది ప్రత్యుపకారము చేయక పోవుట ధర్మము కాదు. తనకు యింతకు పూర్వము ఉపకారము చేసినవారు ఒకపని మీద తన వద్దకు వచ్చినప్పుడు వారి కోరికలను తీర్చనివారు, తమ పనులు నెఱవేఱిన పిమ్మట మిత్రునకు ప్రత్యుపకారము చేయని కృతఘ్నుడు వధార్హుడు. గోహత్య చేసినవానికి, సురాపానము చేసినవానికి, దొంగతనము చేసినవానికి, వ్రతభంగము చేసినవానికి పెద్దలు ప్రాయశ్చిత్తమును చెప్పి ఉన్నారు. కాని కృతఘ్నునకి ప్రాయశ్చిత్తము లేదు. మిత్ర ద్రోహము **పాపము.** స్నేహితుని సంపాదించుట సులభము. కాని ఆ స్నేహమును రక్షించుకొనుట కష్టము. చిత్తము మారిపోవుట వలన చిన్న విషయములకు కూడ స్నేహము చెడిపోవును. అతి స్నేహము కూడ మరణమునకు దారి తీయును. మిత్రులు పేదరికముగా నున్నప్పుడు వారిని తీసుకువచ్చి పోషించవలయును. ధనవంతులు తనవారిని, మిత్రులను సంతోష పెట్టవలయును.

దుష్ట సాంగత్యము వలన సత్యము, శౌచము, దమము, దయ, ధృతి, మౌనము, బుద్ధి, సిగ్గు, క్షమ, యశము, శమదమాది గుణములు నశించును. చెడ్డవారితో స్నేహము, అనార్యులయిన వారితో స్నేహము వలన ప్రయోజనము లేదు. అనార్యుల స్నేహము గజ స్నానమువలె నిష్ఫలము. అనార్యులయిన స్నేహితులు నిలకడ లేక పువ్వునుంచి మఱియొక పూవును తుమ్మెద చేరునట్లు నిలకడ లేక యుందురు. చెడ్డవారితో స్నేహము పనికిరాదు. శరత్కాల మేఘములు ఎంత గర్జించినను వానపడనట్లు చెడ్డవారితో స్నేహము వలన ప్రయోజనము లేదు. పాపాత్ములతో తిరిగిన వారి ధర్మములు కూడ పోవును. సాధువులు అసాధువులతో సహవాసము చేసిన **పాపము.** ఏపాపము చేయనివారైనా పాపాత్ములతో సంబంధము వలన వారి పాపము వలన వీరు నశించిపోవుదురు. లోకములో ధర్మాత్ములయిన వారు పాపాత్ముల సహవాసమున సమూలముగా నశించిరి.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

కార్యము

లోకములో చేయవలసిన కార్యము చేయవలయును. అనగా తన విద్యుక్త ధర్మములను పాటించవలయును. లోకములో కార్యము సాధించుటకు సంధి, విగ్రహము, యానము, ఆసనము, ద్వైదీభావనము, సమాశ్రయము అను ఆఱు ఉపాయములున్నవి. ఒక కార్యమును సామ, దాన, భేదోపాయములచే సాధింప లేని సమయమున పరాక్రమము (దండము) చూపించవలయును. లోకములో కార్యసాధకులు ఉత్తములు, మధ్యములు, అధములు అని మూడు విధములు. చేయవలసిన కార్యమును పూర్తి చేయగలవారే బుద్ధిమంతులు. కార్యసాఫల్యమును గూర్చిన అన్ని విషయములు తెలిసి చేయవలయును. కార్యసాఫల్యత గూర్చి తెలిసిన మిత్రులను కార్యము గుఱించి సంప్రదించవలయును. కార్యము పూర్తిచేయు వానికి దాని ఫలము తప్పక లభించును. శూరత్వము అవలంభించిన కార్యసాధనము అగును. ఏపని చేయుట వలన ధర్మము, భూలోకమున కీర్తి, ఆయుష్షు కలుగునో అట్టి కార్యములు చేయవలయును. సంశయ రహిత కార్యములు చేయవలయును. అసాధ్యమయిన కార్యము చేబూనరాదు. ఆకార్యము సాధించుటలో కలుగు ఫలితము కూడ ఆలోచింపవలయును. కాలమును గమనించి మిత్రుల సహాయము తీసుకొని పురుషకారమును వహించి కార్యమును ఆచరింపవలయును. కార్యమును కార్య సాఫల్యత గుఱించి తెలిసిన ఇద్దఱు ముగ్గురుతో కలసి ఆలోచించవలయును. ఏదైనా పని ప్రారంభించినపుడు ఆపని మంచిదా చెడ్డదా అను విషయమును దాని వలన గలుగు ఫలమును, దోషమును తెలుసుకొనని వాడు మూర్ఖుడు. ఒకపని యొక్క ఫలితమును గ్రహింపక ఆ పనిని చేయువాడు దుఃఖము ననుభవించును. దుఃఖము కలుగు అకార్యములను చేయరాదు. బుద్ధిహీనులు తాము చేయు పనులకు ఎట్టి ఫలితము కలుగునో గ్రహించక అట్టి కర్మలు, కార్యములు చేసి నశింతురు. మరణమాసన్నమయినవాడే అట్టి అధర్మయుతమైన కర్మలు చేయును. చెడ్డ ఫలితము కలుగు పనిని చేయరాదు. కార్యసిద్ధి, దిగులు చెందకుండుట,నేర్పు, మనస్సు ఉత్సాహముగా ఉండుట, అనునవి కార్యసిద్ధికి హేతువులు. కార్యము

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

యొక్క మూలమును రక్షించుకొనవలయును. మూలము స్థిరముగా ఉన్న సర్వగుణములు కార్యసిద్ధిని గలుగచేయును. (మూలము అనగా కార్యనిర్వాహకుడు రాజులేక నాయకుడు). హితము కోరువాడు సమర్థుడయిన మంత్రి, సమానప్రయోజనము గల మిత్రులు, బంధువులతో ఆలోచన చేసి ఎవడు పనులు ప్రారంభించునో, ఎవడు దైవమును అనుకూలముగా చేసికొనునో అతడు కార్యసాఫల్యకులలో ఉత్తముడు. ఎవడు అట్టి మిత్రులతో ఆలోచింపక ఒంటరిగానే ఆలోచన చేయునో, ధర్మాధర్మములను,మంచి చెడులను నిర్ణయించునో, ఎవడు ఇతరుల సహాయము లేక ఒంటరిగా పనులు చేయునో అతడు మధ్యముడు. పురుషకారమును విడిచి, గుణదోషములను పరికించక దైవము మీదనే ఆధారపడి కార్యమును ఉపేక్షించినవాడు **నరాధముడు.**

నిరుత్సాహము, దీనత్వము, శోకముచే వ్యాకులబుద్ధి గలవాడు చేయుకార్యములన్నీ చెడిపోవును. అతడు కష్టాల పాలగును. మనోవ్యాకులత్వము సకల కార్యములను నశింపచేయును. అతిగా ఏపని చేసినా అది కష్టములకు దారితీయును. దైవ కృతమైన కార్యమును మానవ ప్రయత్నముచే సరిచేయలేము. కార్యసిద్ధికై పురుష కారమునకు దైవమునకు సమమైన ప్రాధాన్యము యివ్వవలయును. (సుందరకాండ 36-19).

బుద్ధిమంతులు గడిచిన దానిని గాక చేయవలసిన కార్యమును ఆలోచించెదరు. నింద్యము, గర్వము చేత అహితము అయిన పాపకార్యము చేసిన వాటి ఫలితము పొందవలసి ఉండును. కార్యము చేపట్టు సమయమున దాని పూర్వాపరములు పూర్తిగా చెపితే బుద్ధిమంతుడు ఆదరించును. బుద్ధిహీనుడు చికాకుపడును. (ఉదా:సీతాపహరణకార్యమున మారీచుడు రావణునికి చేసిన హితబోధ) పాపపు పనులు చేయువారికి అకార్యమేదో కార్యమేదో తెలియదు. ఈ పని చేయవచ్చు చేయరాదు అని భావించకుండా అకార్యము చేయుట **పాపము.** ధైర్యము, దూరదృష్టి బుద్ధినేర్పు కలవాడు ఏకార్యమునయినా సాధించగలడు. అపజయము ఎఱుగడు.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

అర్థము (ఆదాయము)

జీవికాదు లన్నియు వేదంబు వలన ప్రతి పాద్యంబులు. పగలు అర్థ ధర్మములందు చరింప వలయును. ధనము వలననే అన్ని పనులు సిద్ధించును. ధనమున్న వానికే మిత్రులు, బంధువులు చేరుదురు. ధనమున్నవాడే మొనగాడు. అతడే పండితుడు. అతడే పరాక్రమ వంతుడు, బుద్ధిమంతుడు,మహాభాగ్యశాలి. ధనమున్నవాడే గొప్ప సద్గుణ సంపన్నుడు. ధనవంతునికే ధర్మము, కామము, అర్థము కూడ సిద్ధించును. ధనమున్న వానికి హర్షము, కామము, దర్పము ఉండును. వానికి అంతా అనుకూలముగా ఉండును. అర్థము సుఖహేతువు. అది దొరకనందున ప్రజలు మహా దుఃఖమును పొందుదురు. ధనవంతునికి గాని భోగంబులు లేవు. ధనము వలన పశువులు, వివిధ వస్తువులు, వివిధ భోగ భాగ్యములు అనుభవించ వచ్చును. యజ్ఞము, పుణ్యకర్మలు వీటిని విత్తవంతుడై సలుపవలయును.

ధనహీనుడు : ధనహీనుని పనులు గ్రీష్మఋతువులో చిన్నచెఱువులు ఎండి పోయినట్లు భగ్నములై పోవును. బీదవాడు ధనము కోసము ప్రయత్నించినను అది లభ్యము కాదు.

ధనసంపాదన : ధర్మమార్గమున అర్థమును సంపాదించ వలయును. కొంత ధనమున్నవారే యింకొంత సంపాదించగలరు. ప్రయత్నమున గాని ధనము రాదు. ఏపనీ ప్రారంభింపని వానికి సంపద గలుగదు. బలహీనుడైనను పని ప్రారంభించినచో పని ప్రారంభింపని అధికులను కూడ గెల్చును. ప్రయత్నమునకు దైవమను కూలించిన ధనము గలుగును. కృషి, వాణిజ్యాదులు, అర్థసంపాదన కారణములు. ధనము సంపాదించ వలయుననే కోరిక గలవాడు ధన సంపాదనలో వచ్చు కష్టములను గుఱించి ఆలోచింపక ముందుకుపోయిన అర్థమును సంపాదించ గలరు అని అర్థశాస్త్ర పండితులు చెప్పుదురు. ధర్మమును విడచి అర్థమునకు ప్రాధాన్యమిచ్చువాడు ద్వేష పాత్రుడగును.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

లక్ష్మీ నివాసము : సత్యవ్రతుల యందు, శౌచము పాటించువారి యందు, గురుభక్తి గలవారియందు, అప్రమత్తుల యందు, సత్కర్మపరుల యందు, శమదమాదులు గల వారియందు లక్ష్మీనివాసముండును. అనగా వ్యసనపరుల యందు, జూదము, వ్యభిచారము,అధికవ్యయము, నిర్లక్ష్యము గలవారి యందు లక్ష్మి చిరకాలముండదు. ధనము వీధి బడిన దైవవశమున ఉండును. అనగా దైవము అనుకూలించిన నష్టము రాదు.

ధనము కొఱకు : దొంగతనం (మాయ, మోసము, కపటం, కల్తీ, నల్లబజారు) దోపిడి హత్య అనే పాపకృత్యములు చేయును. ధనము వలన దర్పము, కార్పణ్యము, మానము (గౌరవము), భయము, ఉద్వేగము పుట్టును. ధనము ప్రాప్తంబయిన అది దుఃఖకరము గాని సుఖకరము గాదు. ఎల్లరూ ధనవంతుల చుట్టూ చేరి నిత్యము వేధింతురు. అర్థవంతులకు రాజ, చోర, స్వజన, జన, జల, అగ్నివలన భయము కలుగును. ధనము సంపాదించుట, రక్షించుట, ధనవినాశములు దుఃఖములు. ధనము కొఱకు మోహము పడువారు పరలోకమున సుఖమును బడయలేరు. ధనవంతుడు ధర్మోపకారములు చేయకుండుట **పాపము.** యాచకునికి యివ్వక పోవుట **పాపము.** ధనవంతులై ఇంద్రియ సుఖములు కోరుచూ పుణ్యకార్యక్రమములు చేయక ధన వ్యామోహమున ఉండుట **పాపము.** ధనమును కూడబెట్టుటయే లక్ష్యముగా గలవారు, ఇతరులకు ఉపకారము చేయనివాడు, **సూచీముఖమనే** నరకమున పడును. బంధువులను మిత్రులను నాశనము చేసి లభించిన ద్రవ్యము విషముతో కూడిన పిండివంటల వంటివి.

ఖర్చు : ఆదాయము ఎక్కువ వ్యయము తక్కువ ఉండవలయును. తన సంపదను 5 భాగములుగా విభజించి. ధర్మమునకు, యశమునకు, ఆశ్రితులకు, అర్థమునకు, కామమునకు వ్యయము చేయవలయును. రాజు తన ఆదాయమును దేవతలకు, పితృ దేవతలకు, బ్రాహ్మణులకు, అతిథులకు, మిత్రవర్గమునకు, సైన్యమునకు, దేశాభివృద్ధికి వ్యయము చేయవలయును. అపాత్రులకు దానమివ్వరాదు. మొత్తం ఆదాయములో 1/4 వంతు లేదా 1/3 వంతు లేదా 1/2 భాగమును మాత్రమే ఖర్చు చేయవలయును. అపాత్రులకు దానమిచ్చుట, యాచకుల ఆశలు నిష్ఫలము చేయుట **పాపము.**

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ధనము విషయమున చేయకూడని పనులు

రాజు నిరపరాధుల యొక్క ధనములను తీసికొనుట **పాపము.** సేవకుని చేత పని చేయించుకొని జీతము ఇవ్వకుండుట **పాపము.**

దొంగతనము : దొంగతనము చేయుట పాపము. లోభమున పరుల విత్తము అపహరించుట **పాపము.** నమ్మిన వాని సొమ్ము, ఇతరుల సొమ్ము, వికలాంగుల సొమ్ము, బ్రాహ్మణుల ధనము అపహరించుట, వెండి, బంగారం, గంధపు వస్తువులు దొంగిలించుట **పాపము.** చోరవృత్తిచే బ్రాహ్మణాదుల హిరణ్య రత్నాది ద్రవ్యములు హరించువాడు **సందంశమనే** నరకమున బడును. అగ్నితప్తశూల ములచే అతని శరీరము గ్రుచ్చుదురు. దొంగతనము చేసిన వాని భార్య కూడ మఱుజన్మలో అతని భార్యగా పుట్టును. అనగా భార్య తన భర్తను దొంగతనమునకు ప్రోత్సహించ రాదు. అతనిని దొంగతనము నుంచి మరలించవలయును అని భావన. (లంచగొండితనము, క్రయ విక్రయములలో దగా, మోసము, కల్తీ, నల్లబజారు వ్యాపారము, కాంట్రాక్టు పనులలో నాణ్యతలేని నాసిరకపు పనులు అన్నీ దొంగతనం క్రిందకు వచ్చును). గురువును రక్షించుసమయములో, ఆపద సమయములలో, దొంగతనము చేసినా పాపము లేదు.

విక్రయము : రసములు, లక్క, విషము, ఆయుధములు,విక్రయించుట తగదు. కేశములు విక్రయించుట తగదు. బ్రాహ్మణులు వేదము విక్రయించుట **పాపము.**

తత్త్వ విదుడు : జీవయాత్రకు కావలసినంత ధనమునే సంపాదించవలయును. అధిక ధనము సంపాదించ రాదు. అటుల ధనమును సంపాదించిన వాడు దొంగ వలె శిక్షార్హుడు. ధన ధాన్యంబులు దైవ లబ్ధంబులు. కావున వాటిని దైవ కార్యములకు వినియోగించవలయును. ధనమునందు అభిమానము మాని అనుభవించ వలయును. న్యాయార్జిత ధనముతో దేవ, పితృ, ఋషి, మానవ, పశుపక్ష్యాదులకు వలయు కార్యములు అనగా పంచ యజ్ఞములు చేయవలయును. ధనము ఇచ్చి పెద్దలను తల్లి, తండ్రి, సుత, సోదర జ్ఞాతుల చిత్తములను సంతోషము కలిగించ వలయును. ధర్మ అనుష్ఠార్థమునకుగానీ యాత్రార్థమునకుగానీ ధనము కోరరాదు.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

కామము

రాత్రి కామము నందు చరింపవలయును. ధర్మఅర్థముల కంటె కామము బలమైనది. ధర్మ అర్థములను విడచి కామమునే కోరువాడు ఆపదలలో చిక్కుకొనును. కామము పురుషులకు కష్టములు తెచ్చును. కామము క్షణిక సుఖము. కామపరత్వము ప్రశస్తము కాదు. లజ్జాకరమయిన కామమునకు వశుడగుట చేత చిత్త స్థైర్యము నశించును. చిత్త స్థైర్యము కోల్పోయిన పిమ్మట ఏకార్యమూ సిద్ధించదు. కామము ప్రతికూల స్వభావము కలది. ఏ వ్యక్తి పై కామము గలుగునో ఆ వ్యక్తి పై జాలి, స్నేహము కూడ గలుగును. (సుందరకాండ 22-4). కామాంధునికి కళ్ళు కనిపించవు. కామభోగములు అనుభవించుచున్నా కామము శాంతి పొందదు. ధర్మార్థములను విడిచి, కామమును మాత్రమే సేవించువాడు చెట్టుకొమ్మపై నిద్రించిన వానివలె పతనము చెందును. భూమికి, ధనధాన్యములకు, భామలకు, మానములకు, ప్రాభవములకు కామించి ఒకరినొకరు చంపుకొందురు.

వ్యభిచారము : వ్యభిచారము **పాపము.** వేశ్యాలోలుడు పాపి. వేశ్యాజీవనము **పాపము.** మదనాతురులగుచు స్త్రీ పురుషులు వావి వరుసలు మఱచి ప్రవర్తించువారు **వజ్రకంటకమనే** నరకములో పడుదురు. వీరిని అగ్ని మయంబులయిన ఉక్కుప్రతిమలను ఆలింగనము చేయింతురు. బ్రాహ్మణుడు శూద్ర కామినుల పొంది శౌచాచారమును మంట గలుపుట **పాపము.** ఇతనిని **పూయోద** మనే నరకములో పడవేయుదురు. అతడు మలమూత్రములు, లాలాజలము, కఫముతో గూడిన వాటిని భుజించు చుండును. గురు పత్నిని సోమయాజి భార్యను పొందుట **పాపము.** అతనిని **వీచీరయమనే** నరకమున పడవేయుదురు. వానిని ఎత్తైన కొండపై నుండి తలక్రిందులుగా విసిరివేయుదురు. బ్రాహ్మణ స్త్రీని కలసిన శూద్రుడు పాపాత్ముడు. పర స్త్రీలను కలియుట **పాపము.** పరకాంతలను వారి భర్తలను మోసపుచ్చి సంభోగించుట **పాపము.** అతడు **అంధతామిస్రము** అను నరకమున బడును. స్త్రీలు పురుషులు వ్యభిచరించిన **పాపము.** స్త్రీలను చెఱపట్టుట పాపము. బలాత్కరించుట **పాపము.** పరస్త్రీలను పొందుట, బలాత్కరించుట, హరించుట రాక్షస జాతి ధర్మములు అయిననూ ఇవి పాపములే.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

కామము ఎంత అనుభవించినా తృప్తి కలుగదు. కామము వలన నివృత్తిగలవానికి ఎల్లకాలము భద్రము. వాసుదేవార్పణముగా ధర్మార్థకామముల ప్రవర్తించుచు నిత్య సంతుష్టుడయి ఉండవలయును. వాసుదేవార్పణముగా గృహోచిత క్రియలను చేయుచు పుత్ర, మిత్ర, కళత్రాది సంగమంబు కలవంటివి అని ఎఱిగి బాహ్యముగా ఆసక్తిఉన్నవానివలె ప్రవర్తించవలయును. ఏభార్యకై తన ప్రాణములనుకూడా విడచునో అట్టి భార్యయందు మోహమును విడచి అతిథి సత్కారమందు వినియోగించవలయును.

వివాహము - ధర్మాధర్మముల ప్రకారము 8 రకములు

ధర్మపద్ధతి :-

1. బ్రాహ్మము 2. దైవము 3. ఆర్షము 4. ప్రాజాపత్యము-ఆడపిల్లగల తండ్రి తన కూతురును కులము, శీలము, విద్య గలవానికి అగ్నిసాక్షిగా ఉదక ప్రదానముగా వరుని తండ్రి సమక్షమున వరునికి యిచ్చుట. 5. క్షాత్రము : (స్వయంవరం) కన్య తన తల్లిదండ్రుల సమక్షమున తనకు నచ్చిన వరుని వరించి పెండ్లిచేసుకొనుట. ఇందు కన్య అభిప్రాయమునకే విలువ.

అధర్మము: ద్వాపర యుగం నాటికి ఆచారములో ఉన్న (అధర్మ) వివాహములు 6. గాంధర్వము (Love marriage) ఇరువైపుల తల్లిదండ్రులకు తెలియకుండా వధూవరులు స్వతంత్రముగా చేసుకున్న వివాహము. ఇది అతి రహస్యము. ఇందు వేద మంత్రములుండవు. (ఉదా: శకుంతల-దుష్యంతుడు) 7 కన్యాశుల్కము-వర విక్రయము : డబ్బిచ్చి చేసుకున్న పెండ్లి. 8. ఆసురము (Kidnap) కన్యకు ఇష్టము లేదు అయినా కన్యను బలవంతముగా ఎత్తుకువచ్చి తనుగాని, తనవాళ్ళుగాని చేసుకున్న పెండ్లి, ఇదే రాక్షస వివాహము. (ఉదా: భీష్ముడు కాశీరాజ పుత్రికలగు అంబ, అంబాలిక, అంబికలను ఎత్తుకొనివచ్చెను. తన తమ్మునకు అంబాలిక, అంబికలను యిచ్చి వివాహము చేసెను.)

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

పైన చెప్పిన ఎనిమిది రకముల వివాహములలో చేరని 9వ పద్ధతి. కన్యకు ఇష్టము కానీ వారి బంధువులకు ఇష్టము లేదు. అప్పుడు కన్య యొక్క సంకేతాను సారము వరుడు వచ్చి కన్యను తీసుకొని పోయి వివాహము చేసికొనుట. ఇందు కన్య యొక్క అభిప్రాయమునకు వరుని సామర్థ్యమునకు విలువ. ఉదా:- రుక్మిణీ కల్యాణము.

పాపము: అన్న ఉండగా తమ్ముడు వివాహమాడుట ధర్మవిరుద్ధము. వివాహము చేసుకొనక పోవుట **పాపము.** సంతానము లేక పోయినను **పాపము.** అవివాహితులైనా, సంతానహీనుడైన వారు ఎంత తపస్సు చేసినా, దక్షిణ లిచ్చినా, యజ్ఞములు చేసినా సద్గతి చెందరు.

పూర్వకాలమున స్త్రీలు :-

ఆది యందు స్త్రీ పురుషులు స్వపర బేధములేక సంభోగ సుఖములలో ఉండెడివారు. ఈస్థితి ఉత్తర కురు దేశము లందు కలదు. స్త్రీలు పర పురుషులతో కలిసినచో పాపము అని శ్వేత కేతువు చెప్పెను.

బహుభర్తృత్వము: గౌతమి కూతురయిన జటిల అను ఆమె ఏడుగురిని, దాక్షాయణి అను మునికన్యక ప్రచేతసులు అను పది మందిని పెండ్లియాడిరి.

సనాతన ఆచారము :- అన్ని ధర్మముల కంటె కులము నిలుపుట మిక్కిలి ధర్మము. కావున పుత్రులు లేనిచో బ్రాహ్మణుని వలన పుత్రులను పొందెడివారు. అతిథికి తన భార్యను యిచ్చి సంతోష పరచెడివారు. పూర్వకాలమున స్త్రీలు సంధ్యావందనము ఆచరించెడివారు.

సన్ధ్యా కాలమానాः శ్యామా ధ్రువమేష్యతి జానకీ,
నదీం చేమాం శుభజలాం సన్ధ్యార్థే వర వర్ణినీ. (సుందరకాండ 14-49)

(శ్యామా) మంచి శరీర ఛాయ గల సీత మంచినీళ్ళు గల యీనదికి సంధ్యోపాసన నిమిత్తము, ఈ ప్రాతః సంధ్యాకాలమున రాగలదు అని సుందర కాండలో కలదు. కౌసల్య ప్రాణాయామము చేసి ధ్యాననిమగ్నమై ఉన్నది అనీ, విష్ణుపూజ చేయు

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

చుండెనని, అగ్నిలో హోమము చేయుచుండెనని, దేవతలకు జలతర్పణ లిచ్చుచుండెను అనీ అయోధ్యకాండలో వర్ణింపబడెను. స్త్రీలు కూడ తిలోదకము లిచ్చెడివారు. స్మశానమునకు వెళ్ళెడివారు. వేద వేదాంగములు చదివి, ఆత్మదర్శన ప్రాప్తి పొందు సాధన చేసెడివారు. ఉదా:- కపిల మహర్షి తల్లి దేవహూతి, గార్గి.

సామాన్య స్త్రీ స్వభావము : స్త్రీలు తమ భర్తలు కష్ట కాలములో నున్నప్పుడు వారిని అవమానింతురు. సుఖస్థితిలోనున్న వారికి భర్తపై అనురాగము ఉండును. అతడు కష్ట స్థితిలో ఉన్నపప్పుడు అతనిని విడిచివేయుట స్త్రీ స్వభావము. (అరణ్యకాండ 13-5) భర్తపై అనురాగముండదు. స్త్రీలలో మెఱుపుకున్న చంచలత్వము, ఆయుధములకున్న తీక్షణత్వము, గరుత్మంతునికి, వాయువుకు ఉన్న వేగము ఉన్నవి (అరణ్యకాండ 13-6). స్త్రీలు ధర్మాధర్మ విచక్షణ లేనివారు. చపల స్వభావులు, తీక్షణ స్వభావము కలవారు. భేద భావనను కలుగ చేయువారు (అరణ్యకాండ, 42-30). స్త్రీలను బుజ్జగించిన కొలది పురుషుడు వాళ్ళకు స్వాధీనుడగును. మంచి మాటలతో చెప్పిన కొలదీ వాళ్ళు తిరస్కరింతురు. స్త్రీలలో యౌవనము స్థిరము కాదు. యౌవనము గడచి పోక ముందే సుఖించవలయును. (సుందరకాండ 24-35). ఆడవారి నిమిత్తము మంచివారయినా కొట్టుకు చత్తురు. కామినులను పెద్దలు విశ్వసింపరు. ఆడవారి చూపులను గెలువలేము. నిద్రిస్తున్నప్పుడు పరస్త్రీలను చూచిన ధర్మలోపము. కామదృష్టి లేక, నిర్మల మనస్సుతో కార్యార్థము చూచిన ధర్మలోపము లేదు. (సుందరకాండ 11-37) శుభా శుభములు పొందుటకు, ఇంద్రియముల ప్రవర్తనకు మనస్సేకారణము, కావున నిర్మల మనస్సుతో చూచిన ధర్మలోపము లేదు. (సుందరకాండ 11-38). ఆడవాళ్ళలో కొందఱు రహస్యముగా అపకారము చేయుదురు. సర్వదా స్వలాభము చూచుకొందురు. సత్కులము, ఉపకారము, విద్య, దానము, ఆదరణలు స్త్రీల హృదయమును ఆకర్షించవు. చపలుడు, ఇంద్రియ నిగ్రహము లేనివాడు, బుద్ధిహీనుడు, వేశ్యాలోలుడు, స్వభార్యను కాదని ఇతర స్త్రీలతో తిరుగువానిని ఇతరుల భార్యలు పరాభవింతురు. పరవనితాసక్తులకు పరదారాసక్తు

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

లకు ఇహమూ పరమూ లేదు. అంగనాసక్తులకు కాముకుల సంగంబు నిరయ రూపంబగు సంసారంబగు. అతి మోహితులై విడువక సతులం తగిలెడి జడునకు బుద్ధి చాతుర్యంబులుండవు. ప్రియురాలిని యడబాసిన దుఃఖము కలుగును. స్త్రీలకు భవంతులు, వస్త్రములు, ప్రాసాదములు, తెరలు, రాజసత్కారములు గాక మంచి నడవడియే ఆభరణము. ఇష్టజన వియోగము నందు, రాజక్షోభమందు, యుద్ధములందు, స్వయంవరము నందు స్త్రీలు పర పురుషుల కంటబడవచ్చును. స్త్రీకి మొదటి గతి భర్త. రెండవ గతి కుమారుడు. మూడవగతి జ్ఞాతులు. నాలుగవ గతి లేదు. పరపురుషుని యింట ఉన్నస్త్రీని సత్కుల జాతుడు స్వీకరింపడు. స్థైరిణియగు భామిని పురుషాంతరాసక్తయగుట విచారించి పరిజ్ఞాని విడుచును. అవివేకియైన పురుషుడింద్రియ లోలుండై రతిం దగిలి దానిని విడువ నేరక పరిగ్రహించి ఉభయ లోకచ్యుతుండగు. భర్తలేని స్త్రీకి ఎంతమంది పుత్రులున్నను, ధనధాన్యసమృద్ధి గలిగియున్నను ఆమెను విధవ అనియే అందురు. విధవ పుణ్యోత్సవములకు దూరము కాగలదు. (సుందరకాండ 26-30). భర్తలేనిచో అలంకారము లేకుండా ఉందురు అని **దీర్ఘతముడు** చెప్పెను.

భార్య యొక్క విధులు-బాధ్యతలు : గృహస్థులందఱికి భార్య ఆత్మవంటిది. గృహాలంకరణ చేయవలయును. సత్యము, ప్రియ సంభాషణ గలిగి భర్త చిత్తమును రంజింప చేయవలయును. ఉపవాసములు, వ్రతములు, తపము కంటె భర్తను దేముడని కొలుచు సాధ్వికి నిఖిల జగములలో దుర్లభము లేదు. పతివ్రతలు ఆత్మేశ్వరుండయిన ఆ పరమేశ్వరుని భర్తృభావంబున చేసి సేవించుచుందురు. స్త్రీకి భర్తయే దేవత. అతడే ప్రభువు. భర్తకు సేవ చేయవలయును. భర్త సేవ మాత్రముననే స్వర్గమును పొందుదురు. తల్లి, తండ్రి, కుమారుడు, స్నేహితులకంటె భర్తయే ఉత్తమ గతి. స్త్రీ భర్తను అనుసరించి ఉండుట ధర్మము. స్త్రీలు చంచల స్వభావులయినా పతివ్రతలు భర్తనే ఆశ్రయంచి ఉందురు. భర్త ఊరిలో లేని సమయములో శరీర సంస్కారము, కేళీవిహారము, వనమందిర గమనము, మహోత్సవ

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

దర్శనము చేయరాదు. స్త్రీ భర్తను పరిత్యజించరాదు. భర్తను అనుసరించని స్త్రీ నరకమున బడును. భార్య, భర్తకు స్వయముగా పరిచర్యలు చేయవలయును. ధాన్యముకానీ, ధనము కాని, అనవసరముగా ఖర్చు చేయరాదు. ఇల్లు, పరిసరములు, గృహోపకరణములు శుభ్రముగా ఉంచవలయును. బంధువులందఱికి ఎల్లప్పుడు సంతోషము కలుగ చేయవలయును. చెడ్డవారితో స్నేహము చేయరాదు. ఇరుగు పొరుగు వారితోనూ, బంధువులతోను ప్రియముగా ఉండవలయును. ఇతరులతో హాస్యపు మాటలు, మితిమీరి నవ్వుట చేయరాదు. అత్తగారి ఎడల అణుకువ, విధేయత కలిగి అతిథులు వచ్చినప్పుడు వారికి వినయముగా భోజనాది పనులు స్వయముగా నిర్వర్తించవలయును.

భర్త బాధ్యత: కుల శీల, వర్తనముగల భార్య కోరిక తీర్చుట పతికి కర్తవ్యము. ఏపురుషుడయినా తనపై ప్రేమలేని స్త్రీని కామించినచో వాని శరీరమునకు తాపము మాత్రమే కలుగును. తనపై ప్రేమేలేని స్త్రీని కామించువానికి ఆనందముగలుగదు. (సుందరకాండ 22-42).

పాపము: గుణవతియు, అనుకూలవతియు, సంతానవతియు, అగు భార్యను వదులుట **పాపము.** కట్టుకున్నభార్యను సంతోషపెట్టక, ఏడిపించుట **పాపము.** సంధ్యాకాలములో రతి నిషేధము. ఋతుమతియై పుత్రార్థము పతిని కోరినప్పుడు, పతి ప్రతికూలుడై ఋతు విఫలత్వముచేసిన అతనికి బ్రూణహత్య పాపము వచ్చును. భార్య చేత రేతఃపానము చేయించుట **పాపము.** కామమోహితుడై భార్యచేత రేతఃపానము చేయించువారు **రేతఃపాన నరకంబున** పడును. అతనిని రేతస్సుగల మడుగులోనికి త్రోసి అదే రేతస్సును వాని చేత త్రాగింతురు. గుణవతియు, అనుకూలవతియు, సంతానవతియు అగు భార్యను వదలుట పాపము. కట్టుకున్న భార్యను సంతోష పెట్టక ఏడిపించుట **పాపము.**

పుత్రులు : కుమారుడు, తమ్ముడు, సద్గుణవంతుడైన శిష్యుడు వీరు ముగ్గురూ పుత్రులు. పుత్రులు 10 రకములు.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

1. ఔరసుడు-ధర్మపద్ధతిన వివాహమయిన భార్యయందు-తనవలన గలిగిన వాడు.
2. క్షేత్రజ్ఞుడు-భర్త అసమర్థుడైన-భర్త అనుమతితో భార్యకు ఇతరుల వలన గలిగిన సంతానము. ఉదా: కల్మషపాదుని భార్య వసిష్ఠునివలన కన్నసంతానము. పాండురాజు భార్య యమాది దేవతల వలన కన్న పాండవులు.
3. విధవ కొడుకు-భర్త చనిపోగా అత్తమామల అనుమతితో కోడలు పొందిన సంతానము.

   ఉదా: చిత్ర వీర్యుడు, విచిత్ర వీర్యుడు చనిపోగా వారి భార్యలు అంబికా అంబాలికలు పొందిన ధృతరాష్ట్రుడు, పాండురాజు.
4. దత్తుడు-దత్తత చేసుకున్నవాడు.
5. క్రీతుడు- తల్లిదండ్రులు అమ్మగా కొనుక్కొన్నవాడు ఉదా-శునశ్శేపుడు.
6. కానీనుడు - కన్యకు పుట్టినవాడు. ఉదా-కర్ణుడు.
7. గూఢకుడు- తన భార్యకు ఎవరివలన పుట్టెనో తెలియనివాడు.
8. సహోఢుడు- పెండ్లికి ముందు గర్భవతియయిన భార్యకు పుట్టినవాడు.
9. ఆపవిద్ధుడు-ఎవరో కనివేయగా ఇతరులు వానిని కొడుకుగా పెంచుకున్నవాడు. ఉదా- కర్ణుడు.
10. కృతిముడు- తల్లిదండ్రులను వదలి తిరుగుతూ వుంటే ఎవరయినా జాలిపడి పెంచుకున్నవాడు.

ఇందు ఔరసుడు ముఖ్యుడు. కానీ ఈ 10 మంది వారి తల్లిదండ్రులకు పితృ కర్మచేయవచ్చును. అన్ని స్నేహముల కన్న పుత్ర ప్రేమ ఎక్కువ.

సుపుత్రుడు : పుత్రులు సమర్థులైన, తల్లిదండ్రుల కష్టములు పోవును. బుద్ధిగల సుతుడు పుట్టినచో తండ్రి మిన్నుముట్టకేలయుండును? అనగా అధిక ఆనందమును పొందును. తండ్రికి భక్తితో పరిచర్య చేసిన కీర్తి కలుగును. తండ్రిమాటను పాటించిన

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

కొడుకునకు ధర్మపరుడని, ఖ్యాతి, స్వర్గము గలుగును. పుత్రుడు లేనందున దేవతలు యాగభాగము స్వీకరింపరు. పుత్రుడు తల్లికి ఇష్టుడు.

కుపుత్రుడు: కుపుత్రుని వలన అపకీర్తి, అధర్మము, మనోవ్యధ, సర్వజన విరోధము గలుగును. ఇల్లు దుఃఖాలయమగును. కుపుత్రునిగని పరి తాపము పొందుటకంటె సంతానము లేకుండుట ఒప్పును. ధనముండియు తల్లిని దండ్రిని చూడనివాడు ప్రల్లదుడు. ఇతరుల మేలు కొఱకు తన కొడుకును విడచుట లోకాచార విరుద్ధము.

బాలురు : బాలురకు తాడనంబు పథ్యంబరయన్ అనగా బాలురను మంచి మాటలతో గాక కొట్టి సన్మార్గవర్తనులను చేయవలయును. దొంగతనం చేయుచున్న కొడుకును (కృష్ణుని) - తల్లి (యశోద) తోటికి కట్టి శిక్షించినది.

కూతుళ్ళు : బుద్ధిమంతుడు తన కూతుళ్ళను యుద్ధ వీరునకు యివ్వరాదు. కూతుళ్ళకు పెండ్లిచేసి సన్న్యాసము స్వీకరించ వలయును. ఉదా: కర్దముడు తన 9 మంది కూతుళ్ళకు పెండ్లిచేసి సన్న్యాసము స్వీకరించెను.

పాపము: కుమార్తెను తగిన వరునకు యివ్వకుండుట **పాపము.** కుమార్తెను ఒకరికి యిచ్చెదనని చెప్పి మరల మనస్సు మార్చుకొని ఇతరులకు యిచ్చుట **పాపము.** ఆడపిల్లకు తల్లిదండ్రులు లేక పోయినా, సోదర సోదరీమణులు లేకపోయినా పెండ్లి కుమారునకు అచ్చట్లు ముచ్చట్లు ఉండవు.

ధర్మార్థ కామముల గుఱించి హితోక్తులుగా సుభాషితములలో శతకములలో వివరింపబడినవి. వాటిని చదవవలయును. అటులనే జీవితములోని ఒడిదుడుకులకు సంబంధించిన విషయములను చెప్పు గొప్ప రచయితల రచనలు చదవవలయును. జీవితమును ఆనందమయము చేసుకొనవలయును.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

అపరవిద్య - 2 వ విభాగము

పుణ్య కర్మానుష్ఠానము

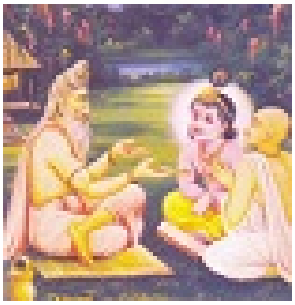

SIDDHASHRAMAM
M: +91 8096065675 , P : +91 40 24240557
E : contactus@siddhashramam.org
W : www.siddhashramam.org

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

పుణ్యకర్మానుష్ఠానము

ఇహలోకములో సంఘనియమములు, ఆశ్రమ నియమములు, వ్యక్తిగత విధులు, బాధ్యతలు నెఱవేఱ్చి ధర్మ పరుడుగా ఉండవలయును. ఇట్టి ధర్మపరుడు చేసిన పుణ్యకర్మల వలన పుణ్యలోకములు కలుగును. ఇహలోకమున పేరు ప్రతిష్ఠలు కూడ కలుగును. పుణ్యకర్మలు శాస్త్ర విహితముగా చేయవలయును. ఒక వ్యక్తి పుట్టిన కులమును, ధనమును, గుణమును ఆధారముగా చేసికొని పుణ్యకర్మలు చేయు విధానము చెప్పబడినవి. కావున ఎవరెవరికి ఏమేమి చెప్పినారో గమనించి ఆ విధముగా చేయవలయును. దుర్జన స్వభావము లేకుండా, దైవీ సంపద కలిగి, శాస్త్ర విహితముగా పుణ్యకార్యములు చేయవలయును. సత్త్వగుణాశ్రయుడై పుణ్య కర్మచేయవలయును. అహంకారము, ఆడంబరము, అశాస్త్రముగా పుణ్యకర్మలు చేయరాదు.

చ॥ అకుటిల భక్తిఁ గేశవ సమర్పణ బుద్ధిఁ గ్రతు క్రియల్ వొన
ర్పక విపరీతులై యుముక రాసులు దంచి ఫలంబు నందఁగా
నక చెడు రీతి నూరక ధన వ్యయమౌటయ కాని మోక్ష దా
యక మగుచున్న తత్ఫలమునందరు విష్ణు పరాఙ్ముఖ క్రియల్

(భాగవతము, తృతీయ స్కంధము-401)

మాయ, దగా, మోసములు లేకుండా, తమోగుణము, రజోగుణమును వదలి సత్త్వగుణాశ్రయుడై, పుణ్యకర్మలయిన అగ్నిహోత్రము, యజ్ఞ యాగాది క్రతువులు దానము మొదలైనవి చేయవలయును. సత్త్వగుణము గలిగి పుణ్యకర్మలు చేయనివారు ఊకను దంచి బియ్యమును పొందలేనట్లు, ధనము ఖర్చు అగుట తప్ప పుణ్యఫలితమును పొందలేరు. మోక్షమును పొందలేరు.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

పుణ్యకర్మలు

<table>
<tr><td colspan="2">ధనము గలిగి చేయునవి</td><td colspan="2">ధనముతో పని లేనివి</td></tr>
<tr><td>నిత్యము</td><td>నైమిత్తికము</td><td>నిత్యము</td><td>నైమిత్తికము</td></tr>
<tr><td>ఇష్టములు</td><td>పూర్తములు</td><td rowspan="2">స్వాధ్యాయము
సంధ్యా వందనము
దైవీ సంపద కలిగి ఉండుట.</td><td rowspan="2">తపస్సు
మంత్ర జపము</td></tr>
<tr><td>అగ్ని హోత్రము
దేవతారాధన-
(పూజ)</td><td>(హవ్యము) యజ్ఞ యాగాది క్రతువులు
(కవ్యము) పితృదేవతారాధన
దాన ధర్మములు వ్రతములు</td></tr>
<tr><td colspan="2">నూతులు, చెఱువులు త్రవ్వించుట, తోటలు నిర్మించుట చేర్చబడినవి. ద్వాపర యుగములో ఇష్టాపూర్తముల క్రింద తీర్థయాత్రలు పుణ్య నదీ స్నాములు చేర్చబడినవి. కలియుగములో దేవాలయ నిర్మాణములు చేర్చబడినవి.</td><td colspan="2"></td></tr>
</table>

అగ్నిహోత్రము, యజ్ఞములు, పితృదేవతారాధన, దానము, తీర్థయాత్రలు, పూజావిధానము, మఱియు ధనముతో పనిలేని స్వాధ్యాయము మంత్రజపము, సంధ్యావందనము, తపస్సు, దైవీసంపదలు మొదలగునవి పుణ్య కర్మానుష్ఠానము క్రింద చెప్పబడినవి. గురువు ఆచరించి చెప్పు బోధనలు పాటించవలయును. పుణ్యకర్మలు చేయవలయును. కానీ ఆ పుణ్య కర్మ ఫలితమును కోరరాదు.

కర్మణ్యేవాధికారస్తే మా ఫలేషు కదాచన ।
మా కర్మ ఫలహేతుర్భూః మా తే సంగోఽస్త్వ కర్మణి॥

(భగవద్గీత, సాంఖ్యయోగము, 47)

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

పుణ్య కర్మలు శాస్త్ర విహితముగా చేయుట వలన ఇహలోక సుఖములు కలుగును. అనగా కష్టములు తీరి సుఖములు కలుగును. అటులనే పుణ్య లోకములు కూడా కలుగును. కానీ పుణ్య ఫలితము క్షీణించగనే తిరిగి భూలోకమున జన్మింతురు. కావున పుణ్య కర్మలు చేసి ఆ పుణ్య ఫలితమును కోరని వారు బ్రహ్మలోకమున శాశ్వతముగా నుందురు. ఈ విషయమునే పై శ్లోకమున శ్రీకృష్ణుడు వివరించినాడు. పుణ్య కర్మానుష్ఠానము శ్రద్ధగా చేయవలయును. జ్ఞానులు కూడా పుణ్య కర్మానుష్ఠానమును శ్రద్ధగా చేయవలయునే గాని మానరాదు అన్నది శ్రీకృష్ణుని ఆదేశము. శ్రీకృష్ణుడు పుణ్య కర్మానుష్ఠానమును చేయువారిని మూడు తరగతులుగా విభజించెను. సత్త్వ గుణయుతులు. వీరు పుణ్య కర్మలను శ్రద్ధగానూ మఱియు ఫలాపేక్షలేకుండా చేయుదురు. రజోగుణయుతులయినవారు పుణ్య కర్మలను పుణ్య ఫలముకొఱకు, కీర్తి ప్రతిష్ఠల కొఱకు, దంభము కొఱకు, మఱియు ఇతరుల చేత పూజింప బడుటకు చేయుదురు. తమోగుణయుతులు పుణ్య కర్మలను శాస్త్ర విధిని పాటింపకుండా అశ్రద్ధగా చేయుదురు. వీరు పుణ్య కర్మలను దేశకాల పాత్రలను పాటింపక మఱియు ఆడంబరము, అహంకారము, కామము, రాగము, ద్వేషము, క్రోధము, పౌరుషము, దర్పము కలిగి చేయుదురు. దేహమునకు పీడ కలుగునట్లు చేయుదురు. భగవద్గీతలో శ్రద్ధాత్రయ విభాగ యోగములో పుణ్య కర్మలు అవి చేయువారి లక్షణములు వివరింపబడినవి.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఇష్టములు

అగ్ని హోత్రము

అగ్నిహోత్రము చేయుటకు నెయ్యి, సమిధలు, హవిస్సు, పాయసం, పేలాలు, పెరుగు కావలయును. త్రేతాగ్నులను ఆరాధించుట, అగ్నుల ఆత్మారోపణ మొదలయినవి ప్రత్యేకముగా అనుభవశాలురయిన పెద్దలవద్ద నేర్చుకొనవలయును. కొన్ని సూచనలు మాత్రము ఉపనిషత్‌లలో కనబడును. ముండక ఉపనిషత్ లో ద్వితీయ ముండకంలో అగ్నిహోత్రం గుఱించిన సూచన యివ్వబడినది. అగ్నిహోత్రము పొగలేక చక్కగా మండుతున్నపుప్పుడు ఆజ్యభాగములలో రెండు ఆహుతులు, ఆవాస స్థానములో మిగిలిన ఆహుతులు ఇవ్వవలయును. నిత్యఅగ్నిహోత్రము చేయుచూ అమావాస్య నాడు చేయవలసినది, పౌర్ణమినాడు చేయవలసినది, చాతుర్మాసములలో చేయ వలసినది, ఆగ్రాయణమున (క్రొత్తగా పంట వచ్చినప్పుడు చేయు కార్యక్రమము) చేయవలసినది చేయవలయును. అతిథికి భోజనము పెట్టి పూజింపవలయును. వైశ్వదేవము లేకుండా చేయరాదు. ఇలా విధిని పాటింపక ఎవరయినా అగ్ని హోత్రము చేసిన యెడల అతని పుణ్యఫలితము సర్వము నాశనము అగును. పాపఫలితము వలన నరకప్రాప్తి కలుగును. జాతి, ఆశ్రమ ధర్మములను అనుసరించి అగ్ని హోత్రము చేయవలయును. వేదము చెప్పిన ప్రకారము అగ్నిహోత్రము చేయుటకు బ్రాహ్మణ క్షత్రియ వర్ణముల వారు అర్హులు.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

యజ్ఞ యాగాది క్రతువులు

వేదసూక్తములలో స్తుతింపబడిన దేవతలకు-వేదములో చెప్పినట్లు విధివిహితముగా యజ్ఞములు చేయవలయును. అట్టి యజ్ఞములకే దేవతలు ప్రసన్నులయి వరములు అనుగ్రహించెదరు. (హవ్యము) యజ్ఞ నిర్వహణకు హోత, అధర్వు, ఉద్గాత, బ్రహ్మ అను నలుగురు ఋత్విక్కులుందురు. వేదము చెప్పిన ప్రకారము యజ్ఞయాగములు చేయుటకు బ్రాహ్మణ క్షత్రియ వర్ణముల వారు అర్హులు. యజ్ఞయాగములు చేయుట వలన **దేవతల ఋణము** తీరును. **యజ్ఞము చేయుటకు సోమలత కావలయును.** ఈ సోమలత ద్వారా సోమ పానమును తయారు చేసి ఇంద్రాది దేవతలకు ఒసంగెదరు. ఏ దేవతకు ఏ పశువు ఇష్టమో ఆ పశువును బలి ఇవ్వవలయును. ఏ యాగమునకు ఎన్ని యూప స్థంభములు ఉండవలయునని వేదము చెప్పినదో అన్ని యూప స్థంభములను నిలుపవలయును. అశ్వమేధ యాగములో మారేడు కట్టతో చేసినవి ఆఱు, చంద్ర కట్టతో చేసినవి ఆఱు, మోదుగ కట్టతో చేసినవి ఆఱు, దేవదారు కట్టతో చేసినవి రెండు, శ్లేష్మాతక వృక్షముతో చేసినది ఒకటి. మొత్తము ఇరువది ఒకటి యూపస్తంభములు ఉండవలయును. ఆ యూపస్తంభములను బంగారముతో అలంకరించి, వస్త్రములు చుట్టవలయును. అశ్వమేధ యాగమును దేశమును పాలించు సుక్షత్రియుడైన రాజు మాత్రమే చేయవలయును.

సూర్యశ్చక్షు ర్వాతః ప్రాణా వ్యాత్తమగ్ని వైశ్వానర సంవత్సరః ఆత్మా (బృహదారణ్యక ఉపనిషత్-ప్రథమ బ్రాహ్మణము-1) అనగా సూర్యుడు అశ్వమునకు కన్ను. వాయువు ప్రాణము. నోరు వైశ్వానర అగ్ని. సంవత్సరము ఆత్మ. అశ్వము అనగా విరాట్‌పురుషుడు. బాహ్యముగా విరాట్ పురుషుని దర్శించి అంతరాత్మయగు ఆత్మను ప్రజ్ఞానేత్రముతో దర్శించుటయే అశ్వమేధయాగము. బ్రహ్మవిద్యా సంప్రదాయములో అశ్వమనగా పరిశుద్ధ మనస్సు. గాడిదనగా మలిన మనస్సు. రామాయణములో సీతాపహరణ సందర్భమున రావణుడు గాడిదలు పూన్చిన రథముపై వచ్చినాడు. మనస్సును లయము చేయుటయే అశ్వమేధయాగము. ఒక అశ్వమేధయాగము వస్తువినియోగముతో చేయునది. మఱియొక అశ్వమేధయాగము

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

మానసిక యజ్ఞము. దీనికి వస్తువులతో పనిలేదు. ఇందు మనస్సును లయింప చేయుదురు. ఈ రెండు విధములైన అశ్వమేధయాగముల ప్రస్తావనను గూఢముగా రామాయణములో బాలకాండలో చిత్రీకరించబడినది.

చతుష్టోమ, ఉక్థ్యము, జ్యోతిష్టోమ, అతిరాత్రము, అభిజిద్యాగము, విశ్వజిద్యాగము, ఆప్తోర్యామ రాజసూయ యాగము మొదలయినవి యాగములుగా చెప్పబడినవి. యాగ ప్రారంభము నుంచి ముగింపు వఱకు చేయవలసిన విధివిధానమంతయు కృష్ణ యజుర్వేదము నందు వివరింపబడినది. ఏఏ కోరికలకు ఏఏ దేవతలను, ఏవిధముగా యజింపవలయునో శుక్ల యజుర్వేదమున చెప్పబడినది. అటులనే భాగవతము ద్వితీయస్కంధము నందు ఏఏ కోరికలకు ఏఏ దేవతలను ఆరాధించ వలయునో చెప్పబడినది. పుత్రులు లేని వారు యజ్ఞము చేసినా కర్మసాక్షులైన దేవతలు స్వకీయ భాగము స్వీకరింపరు. వేద విహితముగా యజ్ఞ యాగాదులు చేసిన దేవతలు స్వయముగా వచ్చి యజమానిని ఆశీర్వదించి, సోమపానము చేసి, తమతమ నెలవులకు వెళ్ళుదురు. ఉదా: దశరథుడు యజ్ఞము చేయగా యజ్ఞ పురుషుడు వచ్చి దశరథునకు ఒక పాయసపాత్రను ప్రసాదించినాడు. త్రిశంకుడు యజ్ఞము చేయగా దేవతలు కనబడిరి కాని యజ్ఞ భాగములను స్వీకరించలేదు, యజ్ఞ ఫలితమును ప్రసాదించలేదు. కావున యజ్ఞములు వేద విహితముగానే ఉండవలయును. **రుద్ర హీనంబగు యాగంబు లేదు.** దేవతలను ఆహ్వానించినపుడు శివుని ఆహ్వానించనిచో అట్టివారు నశించిపోవుదురు. దీనికి ఉదాహరణగా దక్షుని మృతి చెప్పబడినది. దుష్టచిత్తులయిన వారి యజ్ఞయాగాదులను దేవతలు మెచ్చరు. అహంకారముతో చేసిన యజ్ఞమును దేవతలు మెచ్చరు. దీనివలన మేలు కంటె కీడు కలుగును. మన మనోభావన దేవతలకు తెలియును. కావున మనస్సును నిర్మలముగా ఉంచి యజ్ఞములు, క్రతువులు, దాన ధర్మములు చేయవలయును. హవిస్సు, నెయ్యి, పురోడాశము, కుశలు,యూపస్తంభములు, ఇవి ఒక పర్యాయము ఉపయోగించినచో వాటిని మరల ఉపయోగింపరాదు.

బ్రహ్మ, సృష్ట్యాది యందు యజ్ఞములను, ప్రజలను సృజియించెను. ఈ యజ్ఞము వలన మీమీ కోరికలు నెఱవేఱునని పలికెను. యజ్ఞముల వలన వృద్ధి గలుగును.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

యజ్ఞముల ద్వారా మీరు దేవతలను పూజించండి. వారు మీ మీ కోర్కెలను తీర్తురు. యజ్ఞ శేషమును (ప్రసాదమును) భుజించి సమస్త పాపముల నుండి విముక్తి పొందుదురు.

అన్నాద్భవంతి భూతాని పర్జన్యాదన్న సంభవః
యజ్ఞాద్భవతి పర్జన్యో యజ్ఞః కర్మ సముద్భవః

(కర్మయోగము -14)

కర్మ బ్రహ్మోద్భవం విద్ధి బ్రహ్మాక్షర సముద్భవం -

(కర్మయోగము -15)

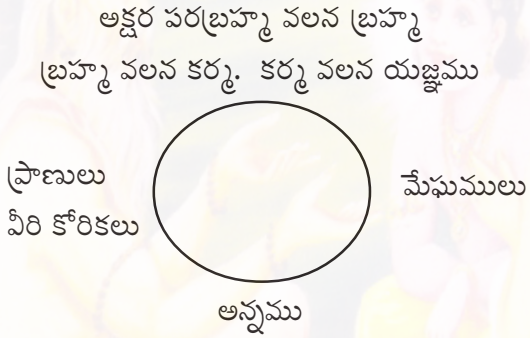

ఇంద్ర యాగము చేసిన రాజులకు ఆయుస్సు పెరుగును. సంతానము వృద్ధి పొందును. దేశమునకు, ప్రజలకు అభివృద్ధి కలుగును. కేశవార్పణంబుగా యజ్ఞము చేయ వలయును.

వానప్రస్థులు : పశు యజ్ఞము చేయరాదు. కంద మూలదికంబుల చేత నిత్య నైమిత్తిక క్రియలు చేయవలయును. నిష్కాములయిన వారు బాహ్య కర్మంబులు విడిచి, ఆత్మ యందు మానసిక యజ్ఞంబులు ఆచరింతురు. బాహ్య యజ్ఞము కంటె మానసిక యజ్ఞము గొప్పది. అహంకార మమకారములు లేక, చిత్తములో పరమాత్మను ధ్యానించుట మానసిక యజ్ఞము. కామ క్రోధాదులను వదలి ఏకాంతములో తనను తాను తెలుసుకొనుట యజ్ఞములలో కెల్ల విశేషము. సర్వము బ్రహ్మ స్వరూపము అని గ్రహించి యజ్ఞము చేయవలయును. యజ్ఞము చేయువాడు

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

హోమ సాధనములు, ద్రవ్యములు, హోమాగ్ని, క్రియలు, యజ్ఞఫలము, భోక్త, సర్వము బ్రహ్మమే అని గ్రహించవలయును.

బాహ్య యజ్ఞ నిరసన : భాగవతమున నారదుడు ప్రాచీన బర్హితో బాహ్య యజ్ఞములను నిరసించినాడు. అటులనే ధర్మరాజు బాహ్య యజ్ఞములను నిరసించుచూ ఇట్లు చెప్పినాడు.

"గృహస్థాశ్రమ ధర్మంబులైన తురంగమేధాది యాగంబుల చేతఁ బురుషుండు బ్రహ్మహత్యాది పాపంబుల వలన విడివడి నిర్మలుండగునని నిగమంబులు నిగమించుఁ బంకంబున బంకిల స్థలంబునకు, మధ్యంబున మధ్యభాండంబునకు శుద్ధి సంభవింపని చందంబున బుద్ధి పూర్వక జీవ హింసనంబులయిన యాగంబుల చేతం బురుషులకు బాప బాహుళ్యంబు కాని పాపనిర్ముక్తి గాదని శంకించెద." (భాగవతం ప్రథమ స్కంధము - 203).

యజంతే సాత్త్వికా దేవాన్ యక్షరక్షాంసి రాజసాః
ప్రేతాన్ భూతగణాం శ్చాన్యే యజంతే తామసా జనాః

(భగవద్గీత, శ్రద్ధాత్రయ విభాగము-4)

సత్త్వ గుణయుతులు దేవతలను, రజోగుణయుతులు యక్ష రాక్షసులను, తమో గుణయుతులు భూత ప్రేతాదులను, ఆరాధింతురు.

సత్త్వగుణయుతులు ఫలాపేక్ష లేకుండా, శ్రద్ధతో యజ్ఞములు చేయుదురు. రజోగుణయుతులు ఫలమునుద్దేశించి మఱియు కీర్తి ప్రతిష్ఠల కొఱకు యజ్ఞములు చేయుదురు. తమో గుణయుతులు శాస్త్రసమ్మతముగాని విధముగానూ శ్రద్ధలేకుండా అన్నదానము లేకుండా యజ్ఞములు చేయుదురు. దంభము, అహంకారము కామ రాగాదులు కలిగి యజ్ఞములు చేయుదురు.

ఇంద్రుడు గావించు యజ్ఞ విఘ్నములు చూచుచుండ వలయును గాని ప్రతీకారంబు చేయరాదు. సప్త మాతృకలు గర్భ పీడనము, శూల పీడనము చేయుదురు. వీరికి బలి, మంత్ర, ధ్యాన, తర్పణలతో తృప్తి పొందించిన వారికి ఆయురారోగ్యములు కలుగ చేయుదురు.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

దేవతా తిరస్కారము యుక్తము కాదు. దేవతలకు అప్రియము గావించు మనుష్యులు అధోగతి పాలగుదురు. తండ్రికి, ధర్మమునకు, తపస్సుకు, విద్యకు, దేవునకు ప్రియమగు పనులు చేసిన, దేవతలు మెచ్చెదరు. వేదములో దేవతలను స్తుతించుటకు, ఆహ్వానించుటకు, ఆరాధించుటకు, కోరికలు నివేదించుటకు సూక్తములు కలవు. దైవకార్యమునకు ఒకరినైన, ఇరువురినైనా మాత్రమే భోజనమునకు పిలువ వలయును. అనగా అట్టహాసముగా ఆడంబరముగా దైవకార్యము చేయరాదు.

*****

పితృదేవతారాధన (కవ్యము)

పితృదేవతలు : దేవతలు ఉత్తర దిక్కున, పితృ దేవతలు దక్షిణ దిక్కున ఉందురు. పితృదేవతలను ఆరాధించుట వలన సంతాన ప్రాప్తి కలుగును. శ్రాద్ధము పెట్టుట వలన, సంతాన ప్రాప్తి వలన **పితృదేవతల ఋణము తీరును.** దేవతలకు, అసురులకు, గరుడ, యక్షాదులకు కూడ పితృ దేవతలు పూజనీయులు. దేవతారాధనను హవ్యమని, పితృ దేవతారాధనను కవ్యము అని అందురు. ప్రతి అమావాస్యకు పితృ యజ్ఞము చేయవలయును. పితృ కార్యము చేయునప్పుడు శౌచమును పాటించవలయును. క్రూరత్వము, ఉగ్రభావము లేకుండుట అవసరము. శునకము, రజస్వల, పతితుడు, పితృ కార్యమప్పుడు దగ్గరకు రారాదు.

ఆహారము : తిలలు, పాయసము, నెయ్యి పితృ యజ్ఞమునకు ఉత్తమములు. పితృకార్యములో చేపలు, మాంసము సమర్పింప వలయును. పితృ కార్యములలోను, యజ్ఞము నందు మాంస భక్షణము దోషము కాదు. పితృ దేవతలకు వృషణములు లేని మేకను బలి ఇవ్వవలయును. రాముడు అరణ్య వాసములో చిత్ర కూటము వద్ద గార పిండితో దశరథునకు శ్రాద్ధము పెట్టినాడు. దుర్మాంసము, నల్ల దుప్పి మాంసము వాడరాదు. భోజనములో మునగ, ఉల్లి, అడవి మునగ, జీలకఱ్ఱ, కరివేపాకు, గురుజ, ఇంగువ వాడరాదు. వంట వండిన తరువాత నువ్వులు వంటకముపై చల్లినచో ఆ వంట అశుచి అగును. పితృ తర్పణమునకు గయ, కురుక్షేత్రము, గంగ ఒడ్డున, పుణ్య ప్రదేశములు శ్రేష్ఠము. గయలో పిండము పెట్టుట మిక్కిలి శ్రేష్ఠము.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

భోక్తలుగా ఉండుటకు అర్హతలు : పితృ పూజావిధికి పిలుచు బ్రాహ్మణులను తప్పని సరిగా పరీక్షింప వలయును. దేవపూజకు పిలుచు బ్రాహ్మణులను పరీక్షించరాదు. భోక్తల యొక్క చరిత్ర మంచిదై ఉండవలయును. శ్రోత్రియులు, రోగములు లేని వారు, వికలాంగులు కాని వారు భోక్తలుగా ఉండుటకు పాత్రులు. శాంతులు, వ్రతశీలురు, దాంతులు, అధ్యాపకులు, దయగలవారు, వ్యాకరణము, ధర్మశాస్త్రము, పురాణములు చదివిన వారు, అగ్నిని ఆరాధన చేయువారు, భోక్తలుగా ఉండుటకు పాత్రులు. బ్రహ్మైకత్వము బోధించు వాడు ఉత్తముడు. శత్రువులలో ఈ చెప్పిన మంచి గుణములున్ననూ వారిని భోజనమునకు పిలువరాదు.

భోక్తకు పనికి రాని వాడు : వేదము చదవని వాడు, జూదరి, కపటి, భార్యతో విడిపోయి పిల్లలను పంచుకొనినవాడు, గృహ దాహి, సముద్ర వ్యాపారి, సముద్రమందు తిరుగుచు డబ్బు సంపాదించేవాడు, అఖిల వస్తువులను అమ్మువాడు, వడ్డీకి ధనము యిచ్చువాడు, రాజసేవకుడు, గ్రామ సేవకుడు, కుష్టురోగి, గాయకుడు, శిల్పి, వీరిని భోక్తలుగా భోజనమునకు పిలువరాదు. సగోత్రుడు, భార్య పోయిన వాడు భోక్తగా పనికిరాడు.

పితృ కార్యములలో గొడుగులు,చెప్పులు,దానమిచ్చుట ఉత్తమము. పుష్పమాలికలు, ధూప దీప, వస్త్రములతో అర్చనలతో బ్రాహ్మణులకు భోజనము పెట్టి, మరల పితృదేవతలకు పిండ ప్రదానము చేయవలయును.

పాపము : రాత్రి పితృకార్యము చేయుట **పాపము.** పితృ కార్యమునకు ఒక్కరినైనా, ముగ్గురినైనా, భోజనమునకు పిలువవలయును. ధనవంతులకైననూ, శ్రాద్ధ విస్తారంబు కర్తవ్యంబు కాదు.

ఫలితములు : కవ్యము మహాఫలము. చనిపోయిన వారికి శ్రాద్ధ కర్మ చేయ వలయును. పితృదేవతలు ఆనందించి, కర్తకు ఆయువు, శ్రీ, కీర్తి మొదలగు ఇహలోక సుఖములు ఇత్తురు.

యమసభలో అగ్నిస్వాత్తాది పితృగణంబులు తమ గోత్రములకు మేలు కలుగుట కొఱకు సత్యంబులగు ఆశీర్వాదంబులు నొసంగు చుందురు. ప్రేత జనులకు

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

దహనాది సంస్కారములు, మృత దివసమున సంవత్సరీకము జరుపవలయును. భాద్రపదమున కృష్ణపక్షమున (మహాలయపక్షములు), ఉత్తరాయణమున, దక్షిణాయనములందు, విషుయందు, వ్యతీపాతమున, దినక్షయమునందు, సూర్యచంద్రగ్రహణముల సమయమున పితృతర్పణములు ఇవ్వవలయును. శ్రవణద్వాదశి, వైశాఖశుక్లతదియ, కార్తీక శుక్లనవమి, హేమంతశిశిర ఋతువులలో వచ్చు నాలుగు అమావాస్యలలో, మాఘశుక్ల సప్తమి, జన్మ నక్షత్రముతో గూడిన పున్నమి ద్వాదశితో కూడిన ఉత్తరాత్రయ, శ్రవణ, అనూరాధ, ఏకాదశితో కూడిన ఉత్తరాత్రయమున, జన్మ నక్షత్రయుక్త దివసమున, ప్రశస్తకాలమున దేవ బ్రాహ్మణ సమారాధనము, జపహోమస్నాన వ్రతము ఆచరించవలయును.

*****

పూర్తములు - దాన ధర్మములు

సమాజ సేవకు సంబంధించిన నూతులు, చెఱువులు త్రవ్వించుట, ఆరామములు, సత్రములు కట్టించుట, దాన ధర్మములు, తీర్థ యాత్రలు, అతిథి పూజ, బ్రాహ్మణ పూజ, దేవపూజ మొదలగునవి పూర్తముల క్రింద వర్గీకరింపబడును.

దాన ధర్మములు :

తైత్తిరీయ ఉపనిషత్ శీక్షావల్లిలో ఇట్లు చెప్పబడినది :-

శ్రద్ధయా + దేయమ్	=	శ్రద్ధతో దానమివ్వ వలయును
శ్రియా + దేయమ్	=	ఉన్నంతలో ఎక్కువగా దానమివ్వ వలయును
హ్రియా + దేయమ్	=	(వినయముతో) సిగ్గుతో దానమివ్వ వలయును
భియా + దేయమ్	=	కరుణతో ఇవ్వవలయును
అశ్రద్ధయా + అదేయమ్	=	అశ్రద్ధతో దానము ఇవ్వరాదు
సంవిదా + దేయమ్	=	పాత్రత నెఱిగి దానమివ్వ వలయును.

అర్థమును (ధనమును) విడచుట చాల కష్టము.కావున దానము చేయుట కష్టము.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

దానము తన శక్త్యానుసారము చేయవలయును. తన ధనమును ఐదు భాగములుగా చేసి కర్మమునకు, అర్థమునకు, ధర్మమునకు, యశమునకు, ఆప్తులకు పంచి పెట్ట వలయును. అట్లు చేసిన ఇహపరము లందు సుఖించును. పౌరుషము లేకుండా, అంతఃకరణ శుద్ధి గలిగి ప్రియముగా దానము చేయవలయును. ఏ దానము వలన నాశనము కలుగునో అది దానము కాదని తత్త్వ విదులు చెప్పిరి. దానము పుచ్చుకొనువాడు కోరినది దానము ఇవ్వవలయును. దానమిచ్చువాడు ప్రియ వచనములు గలిగి ఉండవలయును. కోపము తెచ్చుకొనరాదు. అవమానము చేయరాదు. దానమిచ్చి మనస్సులో ఎట్టిక్లేశమును పొందరాదు. మనస్సులో ఏవగింపు ఉండరాదు. కృత్రిమ భక్తి ఉండరాదు. యాచకులను రిక్త హస్తములతో పంపరాదు. న్యాయమైన ధనముతో దేశ, కాల, పాత్రలను బట్టి దానమిచ్చిన ఫలితముండును. అన్యాయార్జితమైన ధనముతో దానము చేసిన ఫలితము లేదు. దానము చేసి విచారించినా, తమ పేరు వ్రాసుకొని తనను తాను పొగడుకొన్నా నిష్ఫలము. కొన్ని దానములను ఉదక ప్రదానముగా ఇవ్వవలయును. బ్రహ్మ ప్రీతిగా దానమును ఇవ్వవలయును.

దానము- ప్రదేశము :- పుణ్య ప్రదేశములలో దానము, ధర్మము చేయవలయును. ఆ ప్రదేశములలో చేసిన దాన ధర్మములు వేయింతల ఫలితమునిచ్చును.

దానము - పాత్రత: దాన ధర్మములు పాత్రత నెఱిగి చేయవలయును. పాత్రులకు మాత్రమే దానము చేయవలయును. యోగ్యుడయిన బ్రాహ్మణునునికి తృప్తి గలిగించిన పితృదేవతలు, మునులు ఆనందము పొందుదురు. కావున యోగ్యుడయిన వానిని వెతికి తెచ్చి దానము ఇవ్వవలయును. రైతుకు మంచి క్షేత్రము, విత్తనములు దొరికినట్లు దాతకు ఈ విధముగా యోగ్యుడు దానము పుచ్చుకొనుటకు సమకూరిన భాగ్యము.

దానమునకు అర్హులు :- చరాచరంబైన విశ్వమంతయు విష్ణుమయంబగుట చేసి భగవంతుడు ముఖ్యపాత్రంబని పెద్దలు నిశ్చయించిరి. పురుషులలో వేదంబులు ధరించుచూ సంతోష, విద్యా, తపో గరిష్ఠుండైన బ్రాహ్మణుండు పాత్రంబు. అట్టి బ్రాహ్మణులలో కొందఱు కర్మనిష్ఠులు, కొందఱు తపోనిష్ఠులు, కొందఱు వేద

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

శాస్త్ర నిష్ఠలు, కొందఱు జ్ఞానయోగ నిష్ఠలు. అందు జ్ఞాన నిష్ఠనకే పితృజనుల నుద్దేశించి కవ్యంబులును, దేవతల నుద్దేశించి హవ్యంబులు పెట్టుట ముఖ్యము. ధర్మపరులు, క్రోధము లేనివారు, సత్యము పలుకువారు, దాంతులు, ధీరులు, నిజకర్మము నాచరించువారు, విజితేంద్రియులు, సర్వభూత హితులు, లోభత్వము లేనివారు, శుచిగానున్నవారు, వేదవేదాంగములు పూర్తిగా చదివినవారు, షట్కర్మ నిరతులు వీరు దానమునకు అర్హులు.

దానమునకు అనర్హులు :- అపాత్రులకు దానమిచ్చిన నరకము వచ్చును. దైవకార్యమునకు, పితృ కార్యమునకు ఈ దిగువ నుదహరించిన వారు అపాత్రులు. దురాత్ముడు, మత్తుడు, జడుడు, ఉన్మత్తుడు, పతితుడు, సపుంసకుడు, కుష్ఠి, క్షయ, అపస్మారములు గల రోగి, మత్తు పానీయములు అమ్ముకొనువాడు, వేదములు విక్రయము చేయువాడు,ఆడపిల్లలను అమ్ముకొని బ్రతుకువాడు, ధనమును వడ్డీకి ఇచ్చువాడు, అగ్నిహోత్రము చేయనివాడు, సంధ్యోపాసన చేయనివాడు, గాయకుడు, నర్తకుడు వీరు దానమునకు అనర్హులు.

దశదానములు :- 1. కన్య, 2. భూమి 3. గృహము 4. బంగారము 5. అన్నము 6. జలము 7. వస్త్రము 8. మంచము 9. ఆసనము 10. వాహనము - ఇవి దశ దానములు

కన్యాదానము :- కన్యాదానము (వివాహము) వలన దేవతలు సంతోషింతురు.

భూదానం :- ఏ దానము కూడ భూదానముతో సమానము కాదు.దానములన్నింటి కంటె భూదానము గొప్పది. భూదానము అశ్వమేధ యాగముతో సమానము. ఈ దానము ఇచ్చిన వాడు శాశ్వతముగా స్వర్గలోకములో ఉండును. భూమిని దానము చేసినవాడు భూమి ఉన్నంత కాలము స్వర్గలోకములో నుండును. భూదానము ఇచ్చిన వానికి బ్రహ్మహత్యాది పాపములన్నీ పోవును. దానము ఇచ్చినవాడు ఎంత పాపత్ముడయిన, దానము పుచ్చుకొన్నవానికి ఆ పాపము అంటదు. భూమి దానము ఇచ్చినవాడు, పుచ్చుకొన్నవాడు ఇంద్రలోకములో ఉందురు.

గృహదానము:- గృహదానము చేసిన అన్ని పీడలు పోయి, దానం చేసినవానికి ఆయువు గలుగును.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

బంగారము దానము :- బంగారము అగ్నితో సమానము సువర్ణదానము గొప్పది. బంగారము దానము ఇచ్చిన ఆయువు, భావశుద్ధి, పవిత్రత కలుగును.

అన్నదానము : అన్నము నీరు అన్ని జంతువులకు ప్రాణాధారము. కావున అన్నదానము గొప్పది. అన్నదానము ప్రాణదానముతో సమానము. వృద్ధులకు, వికలాంగులకు, స్త్రీలకు, తాపసులకు, ఆకలితో ఉన్న వారికి అన్నదానము చేయుట మంచిది. అన్నము పెట్టునప్పుడు తినే వారి కులము, గోత్రము, విద్య, వృత్తాంత ములతో పని లేకుండా ఆదరణతో అన్నము పెట్టవలయును. అన్నదానము వలన పాపము నశించి స్వర్గము వచ్చును. అనాదరణగా పెట్టరాదు. అశ్రద్ధగా పెట్ట రాదు. ఎవరయినా కామ క్రోధాదులు చూపినను వారిని అవమానించరాదు. (అన్నదానము చేయు విధివిధానము భారతములోని సకృత్ కథలో వివరింపబడినది)

జల దానము :- జల దానము ఉత్తమము. కావున చెఱువులు, నూతులు త్రవ్వించ వలయును. ఈ చెఱువులలో గోవులు నీరు త్రాగిన, వేసవి కాలములో మనుష్యులు స్నానము చేసిన, పుణ్యము కలుగును. అనగా ఆ చెఱువులలో నీరు పుష్కలముగా ఉండవలయునని అర్థము. చెఱువులు, నూతులు త్రవ్వించిన వారు స్వర్గమును పొందుదురు. దాహముతో ఉన్న వారికి త్రాగుటకు నీరు ఇచ్చుట పుణ్యము.

వస్త్ర దానము :- వస్త్ర దానము చేసిన వారు చంద్ర లోకమునకు వెళ్ళుదురు.

మంచము, ఆసనము, వాహనము : ఇవి దానము ఇచ్చిన శుభ ఫలితము కలుగును.

ఇతర దానములు :

విద్యాదానము :- వేదలను తన ధనముతో చదివించిన, మఱియు శిష్యులకు గురువు విద్య నేర్పిన అది విద్యాదానము. తపస్సు, విద్య, దేవతలకు పూజనీయము. కావున విద్యాదానము గొప్పది.

ధూప-దీప దానము :- ఈ దానము వలన దేవతలు తృప్తి పొందుదురు. ఆత్మప్రకాశము, శాంతి కలుగును.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఆహార పదార్థముల దానము :- నువ్వులు దానమిచ్చిన అగ్నిష్టోమము చేసిన ఫలము కలుగును. నెయ్యి, పాలు, పెరుగు, కంద మూలములు (కూరగాయలు), నువ్వుల పరిమళ ద్రవ్యములు (కస్తూరి మొదలైనవి) దానము ఇవ్వవలయును.

గొడుగులు, చెప్పులు, దానమిచ్చిన శుభ ఫలము.

గోదానము :- కొమ్ములకు బంగారు తొడుగులు తొడిగి-లేగదూడలు గలిగి పాలు బాగాయిచ్చు గోవులను దానము ఇవ్వవలయును. పాలు పితుకుటకు కంచు పాత్రలు, బ్రాహ్మణునకు వస్త్రములు దానము చేయవలయును. పూర్వ దినమున బ్రాహ్మణుల ఆజ్ఞతో ఉపవాసముండి గోవులున్న మందకు వెళ్ళి నియమములు పాటించుచూ ఒక పగలు ఒకరాత్రి ఉండి మఱునాడు తను యివ్వదలచిన గోవును **"తల్లి గోవు; తండ్రి వృషభము; గర్భప్రదేశము పగలు; ధరణి సంప్రతిష్ఠ"** అనిపఠియించి గోవును దానము ఇవ్వవలయును. ఈ గోవులు నా యొక్క సకలపాపములను పోగొట్టి సౌఖ్యమును కలుగ చేయునని పలికి, వ్రతశీలుడు, పాపరహితుడు, శాంతుడు, దాంతుడు, అక్రోధనుడు అగు బ్రాహ్మణునికి ఉదక ప్రదానముగా దానము ఇవ్వవలయును.

గోదాన ఫలితము :- గోదానము వలన అన్ని కోరికలు నెఱవేఱును. దాత గోలోకమున వసియించును. ఆవు యొక్క శరీరంలో ఎన్ని రోమములుండునో అన్నివేల సంవత్సరములు గోదానము ఇచ్చిన వారు స్వర్గములో సుఖమును పొందుదురు. గోదానము వలన ఏడు తరముల వారు స్వర్గ లోకమునకు పోవుదురు. కపిల గోదానము శ్రేష్ఠము. కపిల గోవును దానమిచ్చిన ఆదానం ఇచ్చిన వాని యొక్క ఇరువది యొక్క తరములవారు ఊర్ధ్వలోకములలో ఉందురు. ఒక ఎద్దును దానము చేసిన పది గోవులను దానము చేసిన ఫలితము కలుగును. ఆశ్వయుజ మాసములో బహుళ అష్టమిన వ్రతము పూని మూడు దినములు గోశాలలో గోపంచకము స్వీకరించినచో బహు కోరికలు తీరును. అలా మూడు దినములు అవి త్రాగి, మఱి మూడు దినములు వాయు భక్షణ చేసి గోవులతో యవలు త్రొక్కించి వాటిని చెఱిగి, నూకలతో జావకాచుకొని, మూడు నెలలు త్రాగినచో, బ్రహ్మహత్యాది పాతకములు కూడ పోవును. గోమూత్ర పురీషములలో లక్ష్మీ ఉండును. శ్రద్ధగా

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

అనేక గోవులను దానము ఇచ్చిననూ ఒక్క గోవును అశ్రద్ధగా దానము ఇచ్చుట వలన నృగుమహారాజు ఊసరవల్లిగా జన్మించెను. కావున గోదానమును శ్రద్ధగా చేయవలయును. నీరు త్రాగలేనివి, సంతానోత్పత్తికి పనికి రానివి అనగా ముసలి గోవులను దానము ఇవ్వరాదు.

ప్రాణదానము (శరణు ఇచ్చుట) :- సర్వతీర్థములలో స్నానము, సర్వ వ్రతములు, సర్వ దానములు, ప్రాణదానముతో సమానము కావు. అఖిల భూతములకు అభయమిచ్చుట అన్ని దానముల కంటె గొప్పది.

ముగింపు : దానము చేయుట మంచిది. తన పేరు భూలోకములో మంచిగా చెప్పుకొన్నంతకాలము అతనికి స్వర్గ లోకములో నివాసము కలుగును. ఫలాపేక్ష లేని దేశ, కాల, పాత్రలను నెఱిగి ఇచ్చు దానము సాత్వికము. ఫలము కోరి ప్రత్యుపకారము కోరి మనస్సులో బాధ పడుతూ ఇచ్చిన దానము రాజసము. దేశ కాల పాత్రలను పాటింపక తిరస్కార భావనతో అవమానము చేసి ఇవ్వబడిన దానము తమోగుణ ప్రధానము అని భగవద్గీతలో చెప్పబడినది.

దాతవ్యమితి యద్దానం దీయతేఽనుపకారిణే ।
దేశే కాలే చ పాత్రేచ తద్దానం సాత్త్వికం స్మృతమ్ ॥

(భగవద్గీత, శ్రద్ధాత్రయ విభాగ యోగము, 20)

యత్తు ప్రత్యుపకారార్థం ఫలముద్దిశ్య వా పునః ।
దీయతే చ పరిక్లిష్టం తద్దానం రాజసం స్మృతమ్ ॥

(భగవద్గీత, శ్రద్ధాత్రయ విభాగ యోగము, 21)

అదేశకాలే యద్దానం అపాత్రేభ్యశ్చ దీయతే ।
అసత్కృతమవజ్ఞాతం తత్తామసముదాహృతమ్ ॥

(భగవద్గీత, శ్రద్ధాత్రయ విభాగ యోగము, 22)

వ్రతములు

వేదములలో చెప్పిన వ్రతములు ఆచరించవలయును.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

తీర్థయాత్రలు

వేద కాలములో పుణ్యక్షేత్రముల, తీర్థయాత్రల ప్రస్థావన ఉండదు. రామాయణ కాలము నాటికి ఋషులు వసియించు ఆశ్రమములు పుణ్యక్షేత్రములుగా పరిగణింపబడినవి. ద్వాపర యుగము నాటికి ఈ క్రింద వివరింపబడినవి పుణ్యక్షేత్రములుగా పరిగణింపబడినవి.

నదులు :- కౌసికి, గండకి (ఇవి నేపాల్ లో ఉన్నవి.) గంగ, యమున, సరస్వతీ, సరయు, గోమతి (నైమిశారణ్యములో ఉంది) సింధు, విపాస, నర్మద, శోణా, గోదావరీ, కృష్ణవేణి, భీమ, కావేరి, తామ్రపర్ణి .

తీర్థములు :- ప్రభాసతీర్థము, వజ్రతీర్థము, మనుతీర్థము, పంచాప్సరతీర్థము, పిండారకతీర్థము.

సంగమములు :- ప్రయాగ, గంగా సాగరం.

సరస్సులు :- మానస సరోవరము,పుష్కరము, బిందు సరోవరము, పంపా సరస్సు.

సేతువులు :- సేతు బంధనము (రామేశ్వరము), దక్షిణ సముద్రము (కన్యాకుమారి)

క్షేత్రములు :- (హరి క్షేత్రము) గయ, హరిద్వార్. కాశీ, కురుక్షేత్రము, మథుర (శ్రీకృష్ణ జన్మస్థలము) కుశస్థలి (ద్వారక) గోకర్ణము, మహిష్మతి పురము.

ఆశ్రమములు :- పులస్త్యాశ్రమము (నేపాల్-గలేశ్వర్ అనేది నేటి పేరు.), పులహాశ్రమము, నారాయణాశ్రమము (బదరీ) సీతారామాశ్రమము.

అరణ్యములు :- నైమిశారణ్యము (లక్నో దగ్గర)

గిరులు :- మహేంద్రగిరి, శ్రీశైలము, మలయాచలము, వింధ్య.

పుణ్యతీర్థములలో దేవతలు,ఋషులు, ధర్మపరులు ఉండుట వలన అవి పవిత్రములై సర్వ కామ పదములు. తీర్థయాత్రలు శారీరక శ్రమతో కూడి ఉన్నందున దగ్గరలోనున్న తీర్థము కంటె దూరముగా ఉన్న తీర్థము విశేషము. అతి దుర్గమము, అతి విషమములు అయిన తీర్థములను మనస్సులో తలచిన మాత్రముననే పాపములు పోవును.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

తీర్థయాత్రలు చేయువిధము :-

కామము, క్రోధము, మదము, లోభము లేకుండా తీర్థయాత్రలు చేయవలయును. నియమములు ఆచరించుచూ, తీర్థములను సేవింపవలయును. బ్రహ్మచర్యము, జితేంద్రియత్వము, సత్సాంగత్యము ధర్మాచరణ, జ్ఞానేంద్రియ కర్మేంద్రియములను, మనస్సును నియమించుట, మౌనము, అధ్యయనము ఇవి మానుషవ్రతము అని చెప్పబడును. మనోబుద్ధి శౌచంబులు దేవ వ్రతము అని చెప్పబడును. మానుష వ్రతము, దేవ వ్రతములు పాటించుచూ, తీర్థంబులు సేవించ వలయును. శమము, దమము, అహింస, తపస్సు, శుచి కలిగి పుణ్యనదీస్నానము, తీర్థయాత్రలు చేయవలయును. సకల నదులు సముద్రములో కలియుట వలన సముద్ర స్నానము గొప్పది. పూర్వ జన్మసుకృతము లేని వారికి తీర్థయాత్రలు కుదరవు. ఉపవాసము, తీర్థ సేవనము చేయని వారు దరిద్రులు, రోగులు అగుదురు. నిర్దనుండు యాత్రసేయుటకునైనా పరులను ధనమును యాచించరాదు. శక్తి కొలది దాన ధర్మములు, పితృ కార్యములు, జప హోమములు చేయవలయును. సర్పులకు సంతర్పణ చేయవలయును. దేవతలను, బ్రాహ్మణులను అర్చించవలయును. అనగా దేవ, ఋషి, పితృ తర్పణ, బ్రాహ్మణ సంతర్పణలు చేయవలయును. పరమాత్మను ధ్యానము చేయవలయును.

అన్ని తీర్థముల కంటె మానస తీర్థము గొప్పది. ఆకాశ గంగలో స్నానము చేసిన మానస వికారములు పోవును. ఈ మానస సరస్సు, ఆకాశ గంగలు పుణ్యతీర్థములు ప్రతివాని శరీరములోనే కలవు. కావున బాహ్యతీర్థముల కంటె అంతరంగిక తీర్థము గొప్పది. కావున రాగ రహితులు, విగతస్పృహ కలవారలకు తీర్థములతో పనిలేదు. భాగవతోత్తములకు పుణ్యతీర్థములతో పనిలేదు. వారే తీర్థములు కావున వీరి దర్శనమే పుణ్య తీర్థ సందర్శనము వంటిది. జ్ఞానేంద్రియ కర్మేంద్రియములను నియమించువారు, అహంకారము లేని వారు, క్రోధము లేనివారు, అపరి గ్రహము పాటించువారు, మితాహారులు, సత్యవ్రతులు, నిత్యసంతోషులు, శుభమైన ఆచారము కలవారు వీరు సమస్త తీర్థము లందు స్నానమాడిన ఫలితమును, అన్ని యజ్ఞములు చేసిన ఫలితమును పొందుదురు.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

కలియుగములో రాజులచే నిర్మింపబడిన పెద్దపెద్ద దేవాలయములు, అవి ఉన్న ప్రదేశములు పుణ్యక్షేత్రములుగా పరిగణింపబడినవి. వాటికై ఒక స్థలపురాణము కల్పింపబడినది. మతప్రాతిపదికన శివ భక్తులకు కొన్ని, విష్ణు భక్తులకు కొన్ని, శాక్తేయులకు కొన్ని, దత్తాత్రేయ భక్తులకు కొన్ని, ఇలా పేర్కొని వీటన్నింటికి ఒక స్థల పురాణము కల్పింపబడినది. పురాణములలో చెప్పిన విషయములకు స్థల పురాణ కథలకు పొంతన ఉండదు.

పుణ్యక్షేత్రములు వాటి అంతరార్థములు

హిమాలయములు	- భ్రూమధ్యస్థానము.
హరిద్వార్	- నిరంతర నామస్మరణ చేయు చిత్తము-హరిద్వార్.
ఋషీకేశ్	- హృషీకములు అనగా ఇంద్రియములు. జ్ఞానేంద్రియములు ఇంద్రియార్థములపై ప్రసరింపకుండుటయే ఋషీకము.
యమునోత్రి-గంగోత్రులు	- ముక్కుయొక్క కుడి రంధ్రము ఎడమ రంధ్రములు.
గంగోత్రి	- ఆకాశగంగ ఉన్న స్థానము. బ్రహ్మరంధ్రము. అదియే గంగోత్రి. ఈ గంగలో స్నానము చేయవలయును.
కేదారనాథ్	- కేదారుడు అనగా శిరస్సున గంగ కలవాడు. కావున సహస్రారచక్రమునగల ఆకాశగంగను దర్శించి-ఆత్మను దర్శించుట.
బదరీ విశాల్	- సర్వుల యందుగల ఆత్మను చూచుట-విశ్వరూప సందర్శనము.
అమరనాథ్‌గుహ	- హృదయ గుహలో గల ఆత్మ.
మానస సరోవరము	- లింగ శరీరము. ఇది నశించిన జన్మరాహిత్యము గలుగును.
సరయూ	- సహస్రార చక్రము.
అయోధ్య, ద్వారక	- హృదయగుహ.
బృందావనము	- కామక్రోధములు లేకుండుట.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

దండకారణ్యము - ఆధారచక్రము నుండి అనాహతము వఱకుగల బ్రహ్మదండి లేక సుషుమ్ననాడి.

నైమిశారణ్యము - కనుఱెప్పలు ఆర్పకుండా శ్రద్ధగా వినుట.

కాశి - అనగా వెలుగు. జ్యోతి. ఆత్మను దర్శించి యీ స్థానమును చేరి దేహము వదలిన యోగికి పునర్జన్మ లేదు.

త్రివేణీ సంగమము ప్రయాగ - ఇడా పింగళ-సుషుమ్నలు కలియు స్థానము.

ఏడుకొండలు - సప్త ఆవరణలు దాటుట.

శ్రీశైలము - బ్రహ్మరంధ్రము.

అన్నవరము - (సత్యన్నారాయణ). సత్యమును పాటించుట.

సేతువు (రామేశ్వరము) - జీవత్వము నుండి ఈశ్వరత్వమునకు మార్గము.

కాంతమల జ్యోతిదర్శనము - హృదయ గుహలో గల ఆత్మ దర్శనము.

ఈ విధముగా బాహ్యముగాగల సర్వ పుణ్యక్షేత్రములు శరీరమందు గలవని గుర్తించవలయును. బాహ్య పుణ్యక్షేత్ర దర్శనములకు ధనము కావలయును. శరీరములోగల వాటిని దర్శించుటకు సాధన కావలయును. సాధనవలన గలుగు ఫలితము గొప్పది.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

దేవతారాధన - పూజ

యజ్ఞములోని దేవతారాధన (హవ్యము) అతిథి పూజలను సమన్వయ పఱచి షోడశోపచారములుగా పూజా విధానమును తయారు చేసిరి.

పూజచేయువారు **ఇంద్రియనిగ్రహము కలిగి ఉండవలయును.** కరుణ గలిగి ఉండవలయును. ఋజు ప్రవర్తన గలిగి ఉండవలయును. బాహ్యశౌచము, అంతఃకరణ శౌచము గలిగి ఉండవలయును. సమత్వము గలిగి ఉండవలయును.

అతిథి పూజ, బ్రాహ్మణ పూజ - ఇవి వేదములో చెప్పబడినవి. తీర్థముల కంటె అతిథి పూజ గొప్పది. సత్పురుషులు దర్శన మాత్రముననే ఇతరులను పావనంబు చేయుదురు. సజ్జన దర్శనము పుణ్యము. బ్రాహ్మణ పూజచే మనుష్యులు అఖిల సంపదలు పొందుదురు. అగ్ని ముఖము కంటె బ్రాహ్మణ ముఖము శ్రేష్ఠము. కావున బ్రాహ్మణ అతిథిని అర్ఘ్య పాద్యాది విధులతో పూజించి భోజనమును పెట్టవలయును. అటుల చేయని ఇంటి యజమాని యొక్క పుణ్యఫలము నశించును అని కఠోపనిషత్‌లో చెప్పబడినది.

వేద కాలములో విగ్రహారాధన లేదు. బౌద్ధ మతము, జైనమతములలో, వారివారి మత ప్రబోధకులగు బుద్ధుడు, జైనుడు బాహుబలి మొదలగు జైన తీర్థంకరులకు విగ్రహము కల్పించి ఆరాధించెడివారు. ఆ విధానమే శైవ, వైష్ణవ, శాక్తేయ మతములలో వారివారి ఇష్ట దైవములకు విగ్రహములు కల్పించి రాజులచే దేవాలయ నిర్మాణము గావించి పూజ చేయుట ఆచారముగా చోటు చేసుకొన్నది. పూజా విధానము వేద ప్రమాణికము గాక పోవుట వలన పూజా విధానములో అనేక పద్ధతులు, ఆచారములు చోటు చేసుకొన్నవి.

వేద కాలములో వివిధ దేవతలను యజ్ఞముల ద్వారా పూజించెడివారు. యజ్ఞములు చేయుటకు గల అర్హతలలో కులము ప్రధాన పాత్ర వహించెడిది. అగ్రకులాలయిన బ్రాహ్మణ, క్షత్రియులే యజ్ఞమునకు అర్హులు, ఆ యజ్ఞ ఫలితమునకు ఆదేశ ప్రజలందఱూ అర్హులు.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

వైశ్యులకు, శూద్రులకు యజ్ఞ యాగములు చేయు అర్హత లేదు. ఇట్టి కాలము నందు వేదములలో చెప్పిన దేవతల ప్రీతికై చేయు యజ్ఞమునకు ప్రత్యామ్నాయ బీజములు పడినవి. యజ్ఞములోని దేవతారాధన వేద కాలమందలి అతిథి పూజల సమన్వయముతో తర్వాత తర్వాత పూజావిధానముగా సంతరించుకున్నది. నాలుగు వర్ణముల వారు స్త్రీలు అందఱు పూజ చేయుటకు అర్హులు. ఈ పూజావిధానము భక్తి విభాగము క్రింద చేర్చబడినది. **పూజాదిష్వనురాగ ఇతి పారాశర్యః** (నారద భక్తి సూత్రములు 1-16). పూజా విధానం గుఱించి భారతములోనూ భాగవతం ఏకాదశ స్కంధములో (ఉద్ధవ గీతలో శ్రీకృష్ణుడు ఉద్ధవునికి చెప్పినట్లుగా) వివరించబడినది.

పూజా విధానము: పూజా విధానము మూడు విధములు.

వైదిక పూజా విధానము :- వేదములోని మంత్రములు చదువుచూ ఒక మండపమున నిరాకారముగా దేవుని ఆహ్వానము చేసి పూజింతురు. ఆ తరువాత కాలములో దేవతా విగ్రహములు చోటు చేసుకొన్నవి.

తాంత్రిక పూజా విధానము :- ఇది మరల కౌళమార్గమనీ, సమయాచారమనీ ప్రధానముగా రెండు విభాగములుగా విభజింపబడినది. కౌళమార్గములో స్త్రీని నగ్నముగా ఉంచి, మధు మాంసములతో అర్చనా విధానము జరుగును. దీనిని కొందఱు ఏవగించుకొందురు. శిష్ట జనులు సమయాచారమును పాటింతురు. ఈ సమయాచారములో శక్తికి ప్రతీకగా ఒక శ్రీ చక్రమును తయారు చేసి మధు మాంసములు లేకుండా వైదిక పద్ధతిలో వలె మంత్రములతో పూజింతురు. ఇట్టి శ్రీచక్రార్చన నేడు వాడుకలో ఉన్నది. తాంత్రిక పూజ విధానమును శాక్తేయులు పాటింతురు.

వైదిక తాంత్రిక పూజా విధానము :- నేడు మనము చేయు పూజా విధానము ఈ పూజా విధానము క్రిందకు వచ్చును.

విగ్రహములు :- పరస్పర పాత్రంబులకు సహింపని మనుషులకు పూజనార్థముగా దేవతా ప్రతిమలు కల్పింపబడినవి. పురుషద్వేషులైన వారలకు ప్రతిమార్చనము

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ముఖ్యార్థప్రదంబు కాదు. అనగా సర్వ జీవ రాశులలో ఈశ్వరుడు ఉన్నాడను జ్ఞానములేని వారలకు విగ్రహారాధన వలన ప్రయోజనము లేదు. బాహ్యపూజలో విగ్రహము ప్రధాన పాత్ర వహించును. సాధకులకు ప్రారంభంలో లక్ష్యమునకు సాధనగా విగ్రహమును తయారుచేసిరి. వేద ప్రతిపాదిత అధ్యాత్మిక భావనలు ప్రతిబింబించునట్లు సాకారముగా విగ్రహమును మలచిరి. భగవంతుడు నిరాకారుడు. అపాణి పాదం, అచక్షు, అశ్రోత్రం అని చెప్పుటకు లింగమును భగవంతునికి ప్రతీకగా మలచిరి. భగవంతుడు సాకారుడు నిరాకారుడు అని చెప్పుటకు మొండి జగన్నాధుని విగ్రహము మలచిరి. ప్రకృతి అష్ట విధములుగా భేదము పొందినది అని గుర్తు చేయుటకు స్త్రీ దేవతలగు పార్వతి, దుర్గ మొదలగు దేవతలను అష్ట భుజములతో చిత్రీకరించినారు. ఇటుల ప్రతి విగ్రహము అధ్యాత్మిక భావనతో చిత్రీకరించినారు. భగవంతుడు స్త్రీ పురుష నపుంసక మూర్తిగాడనియు మరల వెనుక తానన్నియు అగుననియు మఱియు అతడు సృష్టి స్థితి లయ కారకులగు బ్రహ్మ విష్ణు శివ స్వరూపముల సమిష్టి రూపుడని గ్రహించవలయును.

విగ్రహములోని రకములు :- విగ్రహములు ఱాయి, కట్ట, లోహము, మట్టి, ఇసుక, స్ఫటికము, చిత్రపటము, మనోమయము అని ఎనిమిది రకములు. ఱాతి విగ్రహములు మరల నర్మదా నదిలో సహజముగా లభించే బాణములని, గండకీనదిలో సహజముగా లభించే సాలగ్రామములని, శిల్పిచే తయారు చేయబడిన విగ్రహములని మూడు రకములు. శ్రీ కృష్ణుడు పై ఎనిమిది రకములనే చెప్పినారు. కాని నేడు మనకు అక్కడక్కడా పాదరసమును ఘనీభవింపచేసిన రసమయ లింగములు, అటులనే నవపాషాణములతో తయారుచేయబడిన పళనిలోని కుమారస్వామి విగ్రహము కనబడుచున్నది. మనోమయ విగ్రహము అంతరంగిక పూజ క్రిందకు వచ్చును. బాహ్యపూజలో ఆడంబరము, అహంకారము, అజ్ఞానము అపభ్రంశములుండును. సత్త్వగుణ ప్రధానమయిన అంతరంగిక పూజలో ఈ దోషములు ఉండవు. బాహ్యపూజకంటే అంతరంగిక పూజల వలన గలుగు ఫలితము గొప్పది.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

దేవాలయములోని విగ్రహములు: మూల విగ్రహములని, ఉత్సవ విగ్రహము లని రెండు రకములు వాడుకలో గలవు. దక్షిణ భారత దేశములో మూల విగ్రహమును స్పృశించరాదు. ఆ విగ్రహమున్న గర్భగుడిలోనికి వెళ్ళనివ్వరు. ఉత్తర భారత దేశములో సర్వులు విగ్రహమును స్పృశించవచ్చును. గర్భగుడిలోనికి వెళ్ళవచ్చును. ఇలా ప్రాంతీయ ఆచారములు చోటు చేసుకున్నవి. లింగమును పూజించుట, విగ్రహమును పూజించుట కంటె కూడ గొప్పది అనగా దైవము సర్వవ్యాపకుడని, నిరాకారుడని గుర్తించవలయునన్నది దీని సారాంశము.

వేద కాలము నాటి దేవతలు కొందఱు మాత్రమే పూజలందుకొనుచున్నారు. అందు ప్రధానముగా విష్ణువు, శివుడు, స్త్రీ దేవతలయిన లక్ష్మీ, పార్వతీ, సరస్వతులు పూజలందుకొనుచున్నారు. ఆ తర్వాత వీరి స్థానములో (కలియుగంలో) అవతార పురుషులుగా ప్రస్తుతింపబడిన కొందఱు మాత్రమే పూజలందుకొనుచున్నారు. అవతారములలో నరసింహావతారము, దత్తాత్రేయుడు రామావతారము, కృష్ణావతారములు ప్రసిద్ధము. కూర్మావతారముగా కూడ శ్రీకూర్మములో దేవాలయము కలదు. ఆంజనేయస్వామి పూజలందుకొనుచున్నారు. పూజ చేయువారు విగ్రహమునకు అభిముఖంగా కూర్చొనవలయును. తూర్పు ముఖముగా గాని, ఉత్తరముఖముగా గాని కూర్చుని పూజించవలయును. దేవతా పూజని హవ్యముగా భావించవచ్చును. ఈశ్వరుని, ఇంద్రాది దేవతలని పూజించ వలయును. దేవతలు, బలి, హోమము, నమస్కారముల ద్వారా భక్తి సాధ్యులు.

పూజకు పూలు :- ఓషధులలో పుష్పములు మేలు. పూలతో దేవతలను పూజింప వలయును. దాని వలన మానవుల కోరికలను దేవతలు తీర్తురు. పద్మములు, జాజులు, తులసీదళములు, దేవతలకు ఇష్టము. కలువలు, తామరపూలు, యక్షులకు ఇష్టము. ఎఱుపు రంగుకలవి, ముళ్ళతో కూడినవి, రాక్షసులకు ఇష్టము. గాఢవాసన కలవి క్షుద్ర దేవతలకు ఇష్టము. తీక్షణ గంధ పుష్పములుభూత రక్షో గణములకు ఇష్టము. పరిమళముతో కూడినవి కాంతి గల పూలు మానవులకు ఇష్టము.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ధూపము :- గుగ్గిలము వేయుట మంచిది. యక్ష, గంధర్వ, పన్నగ, రాక్షసులు ధూపమునకు మెచ్చి కోర్కెలు తీర్చెదరు.

దీపం : దేవుని వద్ద దీపము ఎన్ని నిముషములు వెలుగునో అన్ని సంవత్సరములు మానవుడు స్వర్గలోకములో నుండును. దీపారాధనకు ఆవు నెయ్యి ముఖ్యము. గేదె నెయ్యి,మేక నెయ్యి, తైలము మధ్యమము. మేధోష్ఠి, క్రొవ్వు నూనెలు వాడరాదు. తామస, భూత, రక్షోముఖంబులైన కుత్సిత జాతులెల్ల దీపారాధన వలన దీపము వద్ద అణిగి పోవును.

హారతి :- కర్పూర దీపము మంచిది. కర్పూర దీపమును దేవతలకు ఇచ్చిన పరమ పుష్టిని, ఆయువును ఇచ్చెదరు.

నైవేద్యము :- దేవతలకు నైవేద్యం పెట్టి దానిని భుజింపవలయును.

హృదయగుహ	- గర్భగుడి
ఆత్మ	- గుడిలోని దేవుడు
నిరంతర నామస్మరణ	- అర్చన / శవలింగముపైగల ధారాపాత్ర

హృదయగుహలోగల దైవమును (ఆత్మను) దర్శించుటకు సాధన కావలయును. బాహ్యపూజకంటె మానసిక పూజ గొప్పది.

గురువును సేవించవలయును. భగవంతునిని పూజింపవలయును. శ్రీరాముడు విశ్వామిత్రునిని సేవించెను. భగవంతునిని పూజించెను. కలియుగములో గురువులు వారివారి వ్యక్తిగత ఉపాధి నామములతో పూజలందుకొనుచున్నారు.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ధనముతో పనిలేనివి

స్వాధ్యాయము

వేదము చదువుట వలన **ఋషుల ఋణము తీరును.** ఋతంచ స్వాధ్యాయ ప్రవచనేచ। సత్యం చ స్వాధ్యాయ ప్రవచనేచ । తపశ్చ స్వాధ్యాయ ప్రవచనేచ । దమశ్చ స్వాధ్యాయ ప్రవచనేచ। శమశ్చ స్వాధ్యాయ ప్రవచనేచ। అగ్నయశ్చ స్వాధ్యాయ ప్రవచనేచ । అగ్ని హోత్రంచ స్వాధ్యాయ ప్రవచనేచ । అతిథియశ్చ స్వాధ్యాయ ప్రవచనేచ । మానుషంచ స్వాధ్యాయ ప్రవచనేచ । ప్రజాచ స్వాధ్యాయ ప్రవచనేచ । ప్రజనశ్చ స్వాధ్యాయ ప్రవచనేచ । ప్రజాతిశ్చ స్వాధ్యాయ ప్రవచనేచ । అని తైత్తిరీయ ఉపనిషత్ తొమ్మిదవ అనువాకములో చెప్పబడినది. అనగా ఋతము, సత్యము, తపస్సు, బాహ్యేంద్రియ నిగ్రహము, అంతరేంద్రియ నిగ్రహము, నిత్యాగ్నిహోత్రము, యజ్ఞ యాగాది క్రతువులు చేయుచు, అతిథి అభ్యాగతులను ఆదరించుచు, మానవ సేవ చేయుచు, వైవాహిక జీవితము గడుపుచు, స్వాధ్యాయ ప్రవచనములు చేయ వలయును. వేదములు షడంగములతో కలిపి చదివి, చదివినదాని అర్థము గ్రహించవలయును. అర్థము తెలియని వేద పఠనము గుఱించి యాస్కుడు ఈ విధముగా చెప్పెను.

స్థాణురయం భారహారః కిలా భూ దధీత్య వేదం న విజానాతి

(నిరుక్తం ప్రథమాధ్యాయము - షష్టి పాదము)

ఎవడు; ఆధీత్య = వేదమును పలుకుచు; వేదం = వేదార్థము; న+విజానాతి =తెలుసుకొనడో; అయం=ఇతడు అనగా వేద మంత్రములను చదివి వాటి అర్థము తెలియని వాడు; స్థాణుః=చెట్టు (మొద్దు) లాంటి వాడు. భారహారః+కిల+అభూత్ =బరువు మోయు ఎద్దులాంటి వాడు. అనగా పశువు, మొద్దులాంటి వాడని అర్థము.

వేదమును చదివి అందలి అర్థ తాత్పర్యమును గ్రహించి, ఆత్మ తత్త్వమును స్వానుభవంతో గ్రహించవలయును. వేదము డాంబికముగా చదువరాదు. వేదమును విక్రయించరాదు. వేద పండితులను వ్యాసుడు రెండు విభాగములుగా విభజించి

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

నాడు. వేదమును చదివి అందలి అర్థమును గ్రహించి, ఆవిధముగా మోక్ష సాధనకై యత్నించువారు. వీరు పండితులు. వేదజ్ఞులు. వేదమును చదివి, కర్మఫలమును కోరి యజ్ఞ యాగములు చేయుచూ ఇతరులకు కూడా కర్మ ఫలాసక్తిని గలిగించు బోధ చేయువారు. వీరిని పండిత మన్యులు, మూర్ఖులు అనిఅందురు.

స్వాధ్యాయముగా వేదముల స్థానములో రామాయణ, భారత, భాగవతములు వచ్చినవి. వీటిని స్త్రీ పురుషులందఱూ చదువ వలయును. ఆ చదివిన చదువు ఆచరణలో కనబడవలయును. దీనినే పారాయణ అని అందురు. అనగా పురాణములను చదివి సంసార తాపత్రయములను వీడి అపర విద్య పర విద్యలను గ్రహించి అమృతత్వమును పొందుటయే పారాయణ ఫలితము.

స్వాధ్యాయముగా వేదములు, ఆరణ్యకములు, బ్రాహ్మణీకములు, ఉపనిషత్తులు, షడ్దర్శనములు, గీతలు, పురాణములు మొదలగునవి అధ్యాత్మవిషయములో చెప్పబడినవి. అయితే ఈ గ్రంథములన్నీ చదువుటగాక జీవిత గమ్యమును చేరుటకు కావలసిన చదువులలో మర్మము తెలుసుకున్న చాలును.

యావానర్థ ఉదపానే సర్వతః సంప్లుతోదకే ।
తావాన్ సర్వేషు వేదేషు బ్రాహ్మణస్య విజానతః॥

(భగవద్గీత, సాంఖ్యయోగము, 46)

దాహము తీరుటకు గ్రుక్కెడు నీరు చాలును. నదీ జలమంతా ఎందులకు ? అటులనే ఆత్మ దర్శన ప్రాప్తికి వలయు విషయ పరిజ్ఞానము చాలును. అసంఖ్యాక మయిన గ్రంథములతో పనిలేదు.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

మంత్ర జపము - సంధ్యావందనము

వేదములు ఓంకారమును జపించవలయునని చెప్పినవి. దీనినే బ్రహ్మ గాయత్రి అని అందురు. కొందఱు సోహం అనే హంస గాయత్రి జపించ వలయునని చెప్పిరి. అటులనే కొందఱు ఏ మంత్రము జపించకుండా అజప గాయత్రి అనగా శ్వాసపై దృష్టిని నిలప వలయునని చెప్పిరి. కలియుగములో మతములు వచ్చిన తరువాత వైష్ణవ, శైవ, శాక్తేయములకు సంబంధించిన అనేక మంత్రములు చోటు చేసుకొన్నవి. మనస్సును ఏకాగ్రతగా ఉంచుటయే వీటన్నిటి ముఖ్య ఉద్దేశ్యము.

సంధ్యావందనం : ఒకనాడు జనక మహారాజు అశ్వతరాశ్వ కుమారుడయిన బుడిలునితో నీకు గాయత్రీ ముఖము తెలియునా? అని అడిగెను. అంత బుడిలుడు జనకునితో గాయత్రీ ముఖమును నేను ఎఱుగననెను. అంత జనకుడు ఏనుగు బరువును మోయునట్లు నీవేల సంసార భారమును మోయుచున్నావు? అని ప్రశ్నించెను. (బృహదారణ్యక ఉపనిషత్ -14వ బ్రాహ్మణము.) వేదములలోని అనేక సందర్భములలో వినియోగింపబడు సూక్తములలోని కొన్ని వాక్యములను తీసుకొని తైత్తిరీయ ఆరణ్యకములోనివి కొన్ని, నారాయణ ఉపనిషత్తులోనివి కొన్ని కలపి సంధ్యావందనమును ఒక మహాను భావుడు **(కల్పమును)** తయారు చేసినాడు.

ఓం తత్సవితుర్వ రేణ్యం భర్గో దేవస్య ధీమహి
ధియో యోనః ప్రచోదయాత్॥

ఓ సూర్య భగవానుడా ! మాకు మంచి బుద్ధిని ఇమ్ము అని ఈ మంత్రమునకు అర్థము. ఇది 24 అక్షరములు కలిగి గాయత్రీ ఛందస్సులో కలదు. ఈ మంత్రము వేదములలో అనేక సందర్భములలో వచ్చును. దీనిని సూర్యోపాసనగా గాని, గాయత్రీ మంత్రముగా గాని ఏ వేదములలోను, ఏ సూక్తములలోను చెప్పబడలేదు. అయితే ఒక మహానుభావుడు వేదసారమును సంధ్యావందనములో నిబిడీకృతము చేసినాడు. ఈ దృశ్యమాన ప్రపంచమంతా విరాట్ పురుషునిగా చెప్పబడే ప్రకృతి పురుషుల సమిష్టి . విరాట్ పురుషునిని అధి దైవికముగా సవితా దేవతగా ఉత్ప్రేక్షించి ఆ

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

పురుషునకు అగ్ని ముఖము. బ్రహ్మ శిరస్సు , విష్ణువు హృదయము, రుద్రుడు శిఖా. పృథివీ యోని, పంచ ప్రాణములు అతని యొక్క ప్రాణములు అని చెప్పిరి. **(సవితా దేవతాఽగ్నిర్ముఖం, బ్రహ్మాశిరో, విష్ణుర్ హృదయగ్ం, రుద్రశ్శిఖా, పృథివీ యోనిః, ప్రాణాపాన వ్యానోదాన సమానా సప్రాణా)**. గాయత్రీ అధి భౌతికముగా ప్రకృతి. స్త్రీ స్వరూపిణి. కావున త్రిపద అనగా మూడు పాదములు కలది. సత్త్వ గుణము, రజో గుణము, తమో గుణము అను మూడు గుణములు కలది. జీవులందఱు ఈ త్రిగుణములచే బద్ధులు. ఈ గుణములు పోయినచో జీవుడు ముక్తుడు. పంచ శీర్షః అనగా ఐదు ముఖములు కలది. పంచ భూతములే ఈమె యొక్క ముఖములు. పంచ భూతముల సమ్మేళనమున 24 తత్త్వములతో శరీరము ఏర్పడును. జీవుడు అరూపుడు చిదాత్మకుడు అయినను దేహ సంబంధము కలిగి ఈ 24 తత్త్వములతో కూడి గుణహితుడై కర్మలు చేయుచూ, కర్తయు భోక్తయు అను అనర్థమును పొందుచున్నాడు. జన్మరాహిత్యమును పొందక పట్టు పురుగు వలె నశించి పోవుచున్నాడు. కావున ఈ 24 తత్త్వములను గ్రహించి, జ్ఞానేంద్రియ ములను విషయేంద్రియముల నుంచి మరలించి, కర్మేంద్రియములను నిగ్రహించి, ప్రాణమును నియమించి అంతఃకరణ చతుష్టయములగు అహంకారము చిత్తము, మనస్సు, బుద్ధులలో నేను అనెడి భావనను కలుగ చేయు అహంకారమును వదలి, చిత్తశుద్ధి కలిగి, సంకల్ప వికల్పములకు నిలయమైన మనస్సులోని వికల్పములను నశింప చేసుకొని, సంకల్పముతో కూడిన మనస్సును బుద్ధియందు ఏకీకరణ చేసిన ఈ ఇరువది నాలుగు తత్త్వములను అధిగమించిన జీవుడు క్షేత్రజ్ఞుడై జీవన్ముక్తుడగును. దేహ పరిత్యాగానంతరము స్వస్వరూపమును పొంది బ్రహ్మయై విరాజిల్లును.

షట్ కుక్షిః అనగా ఆఱు పొట్టలు కలది. కామ, క్రోధ, లోభ, మోహ, మద, మాత్సర్యములనే అరిషట్ వర్గములే ఆఱు పొట్టలు. అరిషట్ వర్గములను జయించి గుణరహితుడు అయినవాడు మోక్షమును పొందును.

అద్వైత భావనలో ఈశ్వరుడే జీవుడైనను, సాధన చేసి జీవుడు తిరిగి ఈశ్వరుడు కావలయును. ఈ విధి విధానమును చెప్పినది సంధ్యావందనము. వేదములో

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

బ్రహ్మకు ప్రతీకగా అక్షర బ్రహ్మయగు ఓంకారమును జపించవలయునని చెప్పినది. **ఓమిత్యేకాక్షరమ్ బ్రహ్మ.** ఆ బ్రహ్మనే **ఆసావాదిత్యో బ్రహ్మేతి** అని వేదము చెప్పినది. కావున బ్రహ్మను లక్ష్యముగా ఉంచుకొని ధ్యానము చేయవలయునని, అట్టి మంచి బుద్ధిని ఆదిత్యుడు కలుగ జేయుగాక అని కుంతి ఇట్లు ప్రార్థించినది.

..... నీ

పాదసరోజచింతనముపై ననిశంబు మదీయబుద్ధి న
త్యాదర వృత్తితో గదియునట్లుగ జేయ గదయ్య యీశ్వరా.

(భాగవతం-ప్రథమస్కంధం -199)

సంధ్యావందనమునకు భాష్యముగా రామాయణ, భాగవతములు రచియింపబడినవి. స్త్రీ పురుషులు సర్వులు మోక్షమునకు అర్హులు. మోక్షమును పొందు విధివిధానమే సంధ్యావందనము. సంసార తాపత్రయములనుంచి విడివడి మోక్షమునకు అర్హత పొందుటయే సంధ్యావందనము చేయుటగా జనకమహారాజు యొక్క అభిప్రాయము. సంసార తాపత్రయములను వీడి అరిషట్ వర్గములను జయించి ఓంకారోపాసన లేక సంధ్యావందనము చేసినవాడు బ్రహ్మర్షియగును.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

తపస్సు - దైవీసంపద

తపస్సు : శరీరము, వాక్కు, మనస్సుతో చేయు పుణ్యకర్మానుష్ఠానము తపస్సు. తపస్సులో నిత్యము బహువిఘ్నములు కలుగును. ఆచరించుట కష్టము.

దైవీసంపద

దైవీ సంపద కలిగి ఉండుటయే పుణ్య కర్మానుష్ఠానము యొక్క ముఖ్య లక్ష్యము.

బాహ్యేంద్రియ నిగ్రహము :- జ్ఞానేంద్రియములు చెడు విషయములపై ప్రసరించ రాదు. కర్మేంద్రియములు చెడ్డ పనులు చేయరాదు.

అంతరేంద్రియ నిగ్రహము :- మనస్సులో చెడు తలంపులు ఉండరాదు.

సేవ :- వృద్ధులకు, పెద్దలకు, గురువులకు, తల్లిదండ్రులకు సేవ చేయవలయును. సేవచేయుట పుణ్యము. సంసార తాపత్రయములనుంచి విడివడి మోక్షాపేక్ష కలిగి మహాపురుషులకు సేవ చేయవలయును. పరోపకారము పుణ్యము. అనాథప్రేత సంస్కారము పుణ్యము. దుఃఖములో నున్న వారికి దుఃఖోప శమనము కలిగించుట పుణ్యము. సంఘమునకు ప్రజలకు మేలు కలుగు పనులు చేయుట పుణ్యము. రోగికి ఉచితముగా మందులిచ్చిన పాపములు పోవును. నదిని దాటించిన పుణ్యము. మార్గము శుభ్రము చేసిన సంతాన ఫలము కలుగును. సాధువులకు ఉండుటకు ఉనికి కలిగించిన సుఖము కలుగును.

ఉపకారము :- మనకు ఉపకారము చేసిన వారియందు కృతజ్ఞత కలిగి ఉండుట పుణ్యము. ఉపకారికి వారు చేసిన దాని కంటె ఎక్కువ చేయుట ఉత్తమ పుణ్యము.

అహింస :- అహింస పాటించవలయును. అహింసాపరులు పుణ్యలోకములు పొందుదురు.

సత్యము :- సత్యము పలుక వలయును. సత్యము ప్రియముగాను, హితముగాను, పరిమితముగాను చెప్పవలయును. రాజ్యము, పుత్రులు, ధనము, యశస్సు సత్యమునకు సమానము కావు. బావులు త్రవ్వించుట పుణ్యము. అంతకంటె క్రతువులు, అంతకంటె సుతుడు, అంతకంటె సత్యము మేలు. వేయి అశ్వమేధ

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

యాగముల కంటే ఒక సత్యవాక్యము మేలు. సర్వ తీర్థములలో స్నానము చేసిన దాని కంటె, సర్వవేదములు చదివిన దాని కంటె సత్యము గొప్పది. సకల పుణ్యములందు సత్యము గొప్పది. సత్యహీనుని భూమి మోప జాలదు.

(రామాయణం- బాలకాండ-33-8)

దానము, యజ్ఞము, సత్యము, యశస్సు, ధర్మము మొదలయినవి అన్ని ఓర్పు మీదనే నిలచి ఉన్నవి. కావున క్షమ గలిగి ఉండవలయును.

అసుర సంపద అయిన దంభము, దర్పము,అభిమానము, క్రోధము, పౌరుషము ఉండరాదు. ఆశ అహంకారాదులు ఉండరాదు.

కీర్తి :- నిర్మల కీర్తియే ధనము. ఎంత కాలము భూమిపై కీర్తి ఉండునో వారు అంతకాలము స్వర్గములో నుందురు. భూమి మీద కీర్తి లేకుండా జీవించుట వ్యర్థము. కీర్తిని కలిగి ఉండవలయును.

సాంగత్యము : సజ్జన సాంగత్యము కలిగి ఉండవలయును.

అపరిగ్రహము : అపరిగ్రహమును పాటించవలయును.

శ్రద్ధ, కరుణ, భూత దయ, సమభావన కలిగి ఉండవలయును. అనగా సుగుణములు కలిగి ఉండవలయును.

పుణ్యకర్మానుష్ఠానము చేయుచూ దైవీసంపదను పొందవలయును. దైవీసంపదగలిగి పుణ్యకర్మానుష్ఠానము చేయవలయును. ఇదియే జీవిత పరమార్థము.

ఫలితము కోరిచేసిన పుణ్యకర్మానుష్ఠానము పునర్జన్మను కలుగజేయును. ఫలితము కోరని పుణ్యకర్మానుష్ఠానము మోక్షమును గలుగచేయును. మానవుల మెప్పుగాక దేవతలు ప్రసన్నులగుటకు పుణ్యకర్మానుష్ఠానము చేయవలయును.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

అపర విద్య - 3 వ విభాగము

విజ్ఞాన శాస్త్ర విషయములు

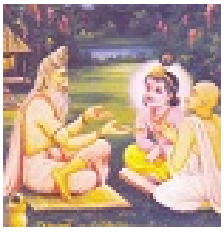

SIDDHASHRAMAM
M: +91 8096065675 , P : +91 40 24240557
E : contactus@siddhashramam.org
W : www.siddhashramam.org

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

విజ్ఞాన శాస్త్ర విషయములు

పరలోక సుఖానుభూతి గుఱించి అధ్యాత్మికము చెప్పును. ఇహలోక సుఖానుభూతుల గుఱించి విజ్ఞాన శాస్త్రము చెప్పును. కావున ఈ రెండునూ మానవాళికి అవసరము. విజ్ఞాన శాస్త్ర విషయములు వేద, పురాణములలో ఉన్ననూ, అవి సామాన్యులకు అర్థము కావు. వీటిని నేర్చుకొనుటకు ప్రత్యేక శ్రద్ధ, కృషి అవసరము. విజ్ఞాన శాస్త్రము ప్రకారము ఒక పదార్థమును క్రొత్తగా తయారు చేయలేము, నాశనమును చేయలేము. అటులనే శక్తిని కూడ నాశనము చేయలేము. (Matter cannot be created nor destroyed. Energy cannot be created nor destroyed.) కాని వేదములో స్థావర జంగమముల సృష్టి విధానమును బ్రహ్మకు ఈశ్వరుడు వివరించినట్లు కలదు. సర్వమును సృష్టి చేయు విధి విధానము మన వేదములలో ఉన్ననూ, నేడు మనకు వేదమంతయు లభ్యముకానందున అట్టి విజ్ఞానము నేడు మనకు లభ్యమగుట లేదు. కణాదుడు అణు శాస్త్రము గుఱించి వివరించినను, మనము దాని ప్రయోజనము పొందలేకుంటిమి. ఇటులనే అనేక విభాగములలో మన పూర్వీకులు చెప్పిన విషయములను అధ్యయనము చేయకపోవుట వలన ప్రత్యేక శ్రద్ధ కృషి లేకపోవుట వలన మన వేద పురాణములలో ఉన్న విషయములను సశాస్త్రీయముగా లోకమునకు వెల్లడి చేయలేని స్థితిలో మనముంటిమి. కావున **విజ్ఞాన వేత్తలు వేదములలోని విజ్ఞాన శాస్త్ర విషయములు చదివి ప్రపంచమునకు అందలి విషయములను వెల్లడి చేయవలయును.** విజ్ఞానశాస్త్ర విషయములు బౌద్ధమత గ్రంథములలోనూ జైన మత గ్రంథములలోనూ కలవు. కావున వాటిని కూడ అధ్యయనము చేయ వలయును. అన్నీ మన వేదములలోగలవని సంతోషించుటకాక మన వేదములలో వివరింపబడిన విజ్ఞాన శాస్త్ర విషయములను అధ్యయనము చేసి వర్తమానములోనూ భవిష్యత్తులోనూ మఱికొన్నింటిని కనుగొనవలసి ఉన్నది. విజ్ఞాన శాస్త్ర పరిశోధన ఒక నిరంతర ప్రక్రియ.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఆయుర్వేదము

ఆయుర్వేదము వ్యాధి నిరోధకమునకు మఱియు చికిత్సకు అవసరము. అథర్వ వేదములో అనేక చోట్ల ఓషధులను అవి ఏ రోగముల నివారణకు పనికి వచ్చునో చెప్పబడినవి. అయితే ఆ ఓషధులను ఏ విధముగా ఉపయోగించవలయునో అనే విషయములు అందు చెప్పబడలేదు. ఈ రోగ చికిత్సా విధానమునకు ఉపవేదమైన ఆయుర్వేదమును అభ్యసించవలసి ఉండును.

వెలగ	-	వీర్య వృద్ధికి
తిలక	-	వీర్య వృద్ధికి
లోధ్ర	-	వీర్య వృద్ధికి
ఖధిర వృక్షము	-	వీర్య వృద్ధికి
జమ్మి చెట్టు, రావి చెట్టు	-	సంతానమును కలుగ చేయును.
ఉలిమిరి చెట్టు	-	విషానికి విరుగుడు
తాబుకం	-	విషానికి విరుగుడు
తస్తుకం	-	విషానికి విరుగుడు
మదావతి	-	ఒక వ్యక్తిని మూర్ఛిల్ల చేయును.
వెణుతురు చెట్టు	-	మూర్ఛ రోగములు పోగొట్టును
శంఖము	-	మతి మఱుపును పోగొట్టును
ఉత్తరేణి	-	క్షయ రోగ నివారిణి
చంగల్వ కోస్టు	-	క్షయ రోగ నివారిణి
అశ్వత్థ వృక్షము	-	రాజ యక్ష్మము, కుష్టు
చీపర్రు	-	కాన శ్వాశములకు
లత్తుక	-	దెబ్బ తగిలిన కారేరక్తాన్ని ఆపుతుంది, మఱియు విరిగిన ఎముకలను కలుపును.
సిలాచి	-	గాయమును మానుపుతుంది

(చంద్ర, మోదుగ, మఱ్ఱి, జువ్వి చెట్టుల నుంచి తయారు చేయుదురు).

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

తెల్ల ఆవాలు	-	గర్భిణీ స్త్రీల కొఱకు
శమీ వృక్షము	-	సర్వ రోగ నివారిణి
దేవదారు	-	రోగ నివారకము
పాఠ	-	చనిపోయిన వారు బ్రతుకుదురు
ఉదకములు	-	సర్వ రోగ నివారణములు
వ్రీహి, యవలు	-	శరీర బలాన్ని వృద్ధి చేయును
వృక్షములలో పలాశ వృక్షము	-	ఉత్తమము.

గోమూత్రము :- గోమూత్రముతో పుండు చుట్టూ కడగి, పుండును కూడ శుభ్రము చేయవలయును అప్పుడు పుండు మానును.

వయోవృద్ధుడు అయిన చ్యవనుని అశ్వనీదేవతలు మందులతో యువకుడగునట్లు చేసిరనే కథ కలదు. ఆ విధానము గుఱించి అధ్యయనము చేయవలయును.

హిమాలయ పర్వతములలో ఋషభ పర్వతము, కైలాస శిఖరముల మధ్య సమస్త ఓషధులతో కూడిన ఓషధి పర్వతము ఉన్నదని. దాని పై మృతసంజీవని, విశల్యకరణి, సువర్ణ కరణి, సంధాన కరణి అను ఓషధులు కలవు అని రామాయణంలో పేర్కొనబడినది. వీటి గుఱించి అధ్యయనము చేయవలసి ఉన్నది. చరకుడు, శుశ్రుతుడు, బౌద్ధ ఆచార్యుడైన నాగార్జునుడు మొదలైన వారి కృషి ఫలితమును లోకమునకు అందచేయవలసిన గురుతర బాధ్యత ఆయుర్వేద విజ్ఞానులపైన గలదు. కొన్ని మఠములలో కొన్ని తాళ పత్రములలో ఆయుర్వేదమునకు సంబంధించిన విషయములు కలవు. అమరకంటకలో గులేబకావళి అనే పుష్పమునుంచి రసము తీసి అక్కడ గల నాటు వైద్యులు కంటికి మందును తయారు చేయుచున్నారు. అటులనే అనేక చోట్ల అరణ్యములోని మూలికలను నాటువైద్యులు, సన్న్యాసులు బైరాగి చిట్కాలని కొన్ని మందులను తయారు చేయుచున్నారు. వాటిని శాస్త్రీయముగా అధ్యయనము చేయుటకు ఒక బృహత్ ప్రణాళికను రూపొందించ వలసి ఉన్నది. ఆయుర్వేదమును ప్రజలందఱుకు అందుబాటులోనికి తీసుకొని రావలసిన బాధ్యత ఆయుర్వేద వైద్యులపై ఉన్నది. పరిపాలకులు కూడా కృషి చేయవలయను.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ధనుర్వేదము

ఆయుధముల విజ్ఞాన శాస్త్రము

సంఘములోని దుష్ట శక్తులను ఏరివేయుటకు మఱియు సమూలముగా నశింప చేయుటకు ధనుర్వేదము అవసరము. యుద్ధములో వాడబడు అనేక మారణా యుధములు ధనుర్వేదములో చెప్పబడినవి. బ్రహ్మాస్త్రము, ఆగ్నేయాస్త్రము, సమ్మోహనాస్త్రము, మొదలయిన మారణాయుధముల తయారీ విధానము నేడు మనకు లభ్యమగుట లేదు. పూర్వము ఈ ధనుర్వేదమును ఉత్తమ కుల సంజాతులకు నేర్పెడివారు. ఆ ధనుర్వేదము మనకు అందలేదు. తమోగుణ యుతుల చేతులలో ఈ మారణాయుధ విజ్ఞానము పడినచో ప్రపంచ వినాశనమునకు కారణమగును అన్నది పూర్వీకుల భావన. ఇలా విజ్ఞానము వినాశనమునకు కారణము కాకూడదు అనే భావనతో ద్రోణాచార్యుడు ఏకలవ్యునికి ధనుర్వేదము నేర్పలేదు.

భౌతిక రసాయన శాస్త్రములు

భౌతిక రసాయన శాస్త్రముల గుఱించిన విజ్ఞానము వేదముల నుంచి బౌద్ధ మతములోనికి జైన మతములోనికి వారివారి గ్రంథములలో కనబడుచున్నది. వాటిని అధ్యయనము చేసి లోకమునకు అందచేయవలయును.

ఇంజనీరింగ్

ఇంజనీరింగ్ కౌశలము నేటి దేవాలయముల నిర్మాణములో కనబడుచున్నది. హిమాచల్ ప్రదేశములోగల జ్వాలాముఖి దేవాలయము, శ్రీశైలములోని శిఖరము యొక్క నీడ ఆ ప్రక్కన ఉన్న నీటిలో కనబడుట, కాళహస్తి దేవాలయములో, దేవాలయములో ఉండగనే శిఖర దర్శనము, నల్లగొండకు దగ్గరలోగల ఛాయా సోమేశ్వరుడు, కొన్ని దేవాలయములలో గర్భగుడిలోని విగ్రహముపై సూర్యకాంతి పడుట మొదలయినవి ఎన్నియో మన పూర్వీకుల ఇంజనీరింగ్ కౌశలమునకు నిదర్శనములు. శ్రీరాముడు సముద్రముపై నిర్మించిన సేతువు ఇంజనీరింగ్ కౌశలమునకు నిదర్శనము. సముద్ర కెరటముల ప్రభావమునకు లోనుగాక - అలలపై తేలియాడు పద్ధతిన బ్రిడ్జి కట్టుట గుఱించి పరిశోధన చేసిన బాగుండును.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

వృక్ష శాస్త్రము

భాగవతము తృతీయ స్కంధములో బ్రహ్మ చేసిన సృష్టి గుఱించి చెప్పుచూ బ్రహ్మ మొదట వనస్పతులను, లతలను, పొదలను, చెట్లను సృష్టించెనని చెప్పుచూ అవి అవ్యక్త చైతన్యంబులు నంతస్స్పర్శంబులు అని చెప్పినాడు. అనగా వీటికి ప్రాణమున్నదనియు సుఖ దుఃఖములు ఉన్నవనియు కానీ అవి అవ్యక్త చైతన్యంబులు అనగా వాటి భావములను వ్యక్తీకరించలేవు అని చెప్పినారు. చెట్లకు కూడా ప్రాణమున్నదని, సుఖదుఃఖములు గలవనే విషయమును పరిశోధన చేసి జగదీష్ చంద్రబోస్ ప్రయోగాత్మకముగా నిరూపించినాడు.

సృష్టి పరిణామ సిద్ధాంతము

సృష్టి అంతా ఒక్కసారే బహిర్గతము కాలేదనియు కాల క్రమమున పరిణామ క్రమమున సృష్టి ఏర్పడినదనియు సృష్టిలో చివరగా మానవుడు వచ్చెననియు వేద పురాణములలో బ్రహ్మ దేవుని సృష్టిగా చెప్పబడినది. దీనిని శాస్త్రీయముగా డార్విన్ సృష్టి క్రమమును వివరించినాడు. సృష్టి ఎటుల ఏర్పడినదన్న విషయముపై నేడు పరిశోధనలు జరుగుచున్నవి.

పురాణములలో వర్ణింపబడిన సోమలత, పక్షులలో హంస, రాజహంసలు, ఏనుగులలో నాలుగు దంతములుగల ఏనుగు, పాములలో ఐదు తలలు కలవి మొదలయినవి నేడు కనిపించుటలేదు. వీటి శిలాజముల గుఱించి పరిశోధన చేయవలసి ఉన్నది.

గణితము

కాలమును గణించుట :

సూర్యుని వలన కాలమానము గణించబడును. త్రిసరేణు షడంశము ఒక పరమాణువు.

పరమాణు ద్వయము	-	ఒక అణువు
3 అణువులు	-	త్రిస రేణువు

పరమాణువునందు సూర్యగతి ఎంత తడవు ఉండు - అది సూక్ష్మ కాలము.
త్రిసరేణువు నందు సూర్యగతి ఎంత తడవు ఉండు - ఒక తృటి.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

100 త్రుటులు	-	ఒక వేధ
3 వేధలు	-	ఒక లవము
3 లవములు	-	ఒక నిముషము (మనము చెప్పే నిముషము కాదు)
3 నిముషములు	-	ఒక క్షణము (2.4 సెకనులు)
5 క్షణములు	-	ఒక కాష్ఠ (12 సెకనులు)
10 కాష్ఠలు	-	ఒక లఘువు (2 నిముషములు)
15 లఘువులు	-	ఒక నాడి (30 నిముషములు)
2 నాడులు	-	ఒక ముహూర్తము (ఒక గంట)
6 నాడులు	-	ఒక ప్రహరం-యామము-జాము (3 గంటలు)
4 యామములు	-	ఒక పగలు లేదా ఒక రాత్రి (12 గంటలు)
8 యామములు	-	ఒక దినము (24 గంటలు) 60 ఘడియలు ఒక దినము
15 దినములు	-	ఒక పక్షము (15 రోజులు)
2 పక్షములు	-	ఒక మాసము (30 దినములు)
2 మాసములు	-	ఒక ఋతువు (2 నెలలు)
6 మాసములు	-	ఒక అయనము (6 నెలలు)
2 అయనములు	-	ఒక సంవత్సరము
100 సంవత్సరములు	-	మానవులకు పరమాయువు.
మానవుల ఒక మాసము	-	పితృదేవతలకు ఒక దినము
మానవుల ఒక సంవత్సరము	-	దేవతలకు ఒక దినము.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

సంఖ్యా మానము

ఒకట్లు-పదులు-వందలు-వేలు-లక్ష

వంద లక్షలు	-	ఒక కోటి 1,00,00,000(1+7 సున్నాలు).
లక్ష కోట్లు	-	ఒక శంకువు..... (1+13 సున్నాలు)
వెయ్యి శంకులు	-	ఒక మహాశంకువు (1+16 సున్నాలు)
వెయ్యి మహాశంకువులు	-	ఒక వృందము..... (1+19 సున్నాలు)
వెయ్యి వృందములు	-	ఒక పద్మము ..... (1+22 సున్నాలు)
వెయ్యి పద్మములు	-	ఒక మహా పద్మము (1+25సున్నాలు)
వెయ్యి మహా పద్మములు	-	ఒక ఖర్వము ..... (1+28సున్నాలు)
వెయ్యి ఖర్వములు	-	ఒక మహా ఖర్వము (1+31సున్నాలు)
వెయ్యి మహా ఖర్వములు	-	ఒక సముద్రము .... (1+34సున్నాలు)
వెయ్యి సముద్రములు	-	ఒక ఓఘము ..... (1+37 సున్నాలు)
వెయ్యి ఓఘములు	-	ఒక మహా ఓఘము (1+40సున్నాలు)
అమేయము	-	అసంఖ్యాకము.

సెకనులో వెయ్యోవంతును మనవాళ్లు గణించిరి. అటులనే సున్నాను కూడా మన పూర్వీకులు కనుగొనినారు అని పైవాటి వలన తెలియు చున్నది.

వేదములోగల గణిత శాస్త్ర విషయములు ఆర్యభట్టు, లీలావతులు చెప్పిన గణిత శాస్త్ర విషయములను సేకరించి ప్రపంచమునకు విద్యావంతులు తెలియజేయ గలరని ఆశించుచున్నాము.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఖగోళ శాస్త్రము

గణిత శాస్త్రములో ఇవి ప్రత్యేక విభాగము. దీనిని నేర్చు కొనుటకు ప్రత్యేక కృషి శ్రద్ధ అవసరము. భాగవతములో పంచమ స్కంధములో **"అ॥ కమలజాండ మధ్యగతుఁడైన సూర్యుండు."** అనగా సూర్యుడు బ్రహ్మాండమునకు (సౌర కుటుంబమునకు) మధ్యలో ఉండును అని వ్యాస భగవానుడు చెప్పిన విషయమును శుకబ్రహ్మ పరీక్షిత్తునకు వివరించినట్లు కలదు. ఖగోళ శాస్త్ర విషయములను భాగవతమున వ్యాసుడు చెప్పినను మనము ప్రపంచమునకు కోపర్నికస్ కంటె ముందు చెప్పలేక పోయితిమి.

సూర్యుడు : బ్రహ్మాండమునకు సూర్యుడు మధ్యగతుడై ఉండును. ఒక దినమునందు 9 కోట్ల 51 లక్షల యోజనముల గల భూమండల మంతయు తిరుగును. సూర్యుడు ఒక క్షణమున 2050 యోజనములు సంచరించును. ఒక ముహూర్తమున 34 లక్షల 8వందల యోజనములు సంచరించును. 15 గడియలకు 2 కోట్ల 37 లక్షల 75 వేల యోజనములు నడుచును. ఒక దినమున 9 కోట్ల 51 లక్షల యోజనములు తిరుగును. వీటిని బట్టి మన పూర్వీకులకు భూమి గుండ్రముగా గాక కోడిగ్రుడ్డు ఆకారముగా ఉన్నదని తెలిసినట్లు తెలియుచున్నది.

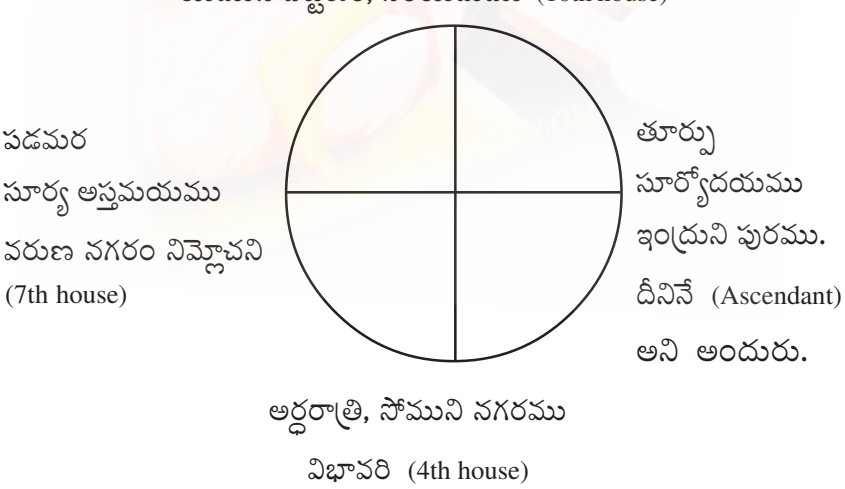

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఇలా సూర్యుడు తిరుగుచుండును. సూర్య రథము యొక్క ఇరుసు మేరుశిఖరమున చక్రము మానసోత్తర పర్వతమున తిరుగును. సూర్యుని రథమునకు ఒక చక్రము మాత్రమే ఉండును. అనగా సూర్యుడు గ్రహముల చుట్టూ తిరుగడు. ఇతర గ్రహములు సూర్యుని చుట్టూ తిరుగుచూ తమ చుట్టూ తాము తిరుగును. అందువలన ఇతర గ్రహములకు రెండు చక్రములు సూర్యునకు ఒక చక్రము ఉన్నది అని చెప్పబడినది. సూర్యుడు ద్వాదశ రాశులలో తిరుగుటకు ఒక సంవత్సరము పట్టును. సూర్యుడు రాశులకు అభిముఖముగా తిరుగును. సూర్యుని వలన సంవత్సరము, అయనములు, ఋతువులు, మాసములు, అహోరాత్రములు కలుగుచుండును. సూర్యుడు మకర రాశినుండి మిథున రాశ్యంతము వఱకు అనగా జనవరి 14నుంచి జులై 14 వఱకు మంద గతుల తిరుగును. అందువలన పగలు ప్రొద్దు ఎక్కువ. దీనిని ఉత్తరాయణము అని అందురు. సూర్యుడు కర్కాటక రాశి ప్రవేశము నుండి ధనుస్సు రాశి అంతము వఱకు అనగా ఘుమారు జులై 14 నుంచి జనవరి 14వఱకు తీవ్ర గతుల సంచరించును. అందువలన పగలు ప్రొద్దు తక్కువ. దీనిని దక్షిణాయనము అని అందురు. మేషరాశి నుండి సూర్య సంచారము ప్రారంభింప బడిన దినమును **"విషు"** అని అందురు. అనగా సూర్యుడు సున్న డిగ్రీలో నున్న నిమిషమును విషు అని అందురు. ఇది సుమారు ఏప్రియల్ 14వ తేదిన వచ్చును. వృషభ కన్యా రాశులలో సూర్యుడు సంచరించుచున్నప్పుడు ఒక్కొక్క గడియ రాత్రి తగ్గును. వృశ్చిక మీన రాశులలో సూర్యుడు సంచరించుచున్నప్పుడు ఒక్కొక్క గడియ రాత్రి ఎక్కువ అగును. మేష తులా రాశులలో సూర్యుడు సంచరించుచున్నప్పుడు రాత్రింపగళ్ళు సమానము. దీనినే (Equinox day) అని అందురు. శీఘ్ర గతి మందగతి, సమగతులనియెడి విశేషంబు వలన సంవత్సరము, పరివత్సరము, ఇడావత్సరము, అనువత్సరము, ఇద్వత్సరము, అని 5 విధములయిన సంవత్సరములు ఏర్పడును. సౌర, బార్హస్పత్య, సాయన, చంద్ర, నక్షత్రమాన బేధములు సూర్యుని వలన కలుగును.

చంద్రుడు :- ఇతని వలన చంద్రమానము కలుగును. వృద్ధి, క్షయ, రూపంబున శుక్ల పక్ష, కృష్ణ పక్షములు కలుగ చేయును. అన్ని గ్రహములలోనూ, శీఘ్రముగా సంచరించు గ్రహమిది. ఒక్కొక్క నక్షత్రమున త్రింశన్ముహూర్తము ఉండును.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

అనగా షుమారు 24 గంటలు ఉండును. ఒక్కొక్క రాశిని షుమారుగా రెండున్నర దినములలో మారును. చంద్రుడు ఆరోజు ఆకాశమున ఏనక్షత్రమునకు సమీపమున ఉన్నాడో తెలుపునది నక్షత్రము. సూర్యుడు నుండి చంద్రుడు ఉండే దూరమును తెలుపునది తిథి. ఆ విధముగా సూర్యచంద్రుల మధ్యగల దూరమును పదిహేను భాగములుగా చేసి, ఒక్కొక్క భాగమునకు పాడ్యమి, విదియ, తదియ మొదలయిన పేర్లు పెట్టిరి.చంద్రుడు అభిజిత్‌తో కూడి మేరు శిఖరము చుట్టూ తిరుగును. గ్రహములకు చక్రగతి, స్వగతి అనే గతిద్వయము కలుగును. స్వగతి అనగా తన చుట్టూ తాను తిరుగుట. చక్రగతి అనగా సూర్యుని చుట్టూ తిరుగుట. నక్షత్ర రాశులతోడ కూడిన కాల చక్రము మేరువు ధ్రువులకు (Polor star) ప్రదక్షిణముగా తిరుగును.

బుధుడు :- బాహ్యముగా నేత్రములకు కనిపించడు. ఇది కనిపించిన దేశములో క్షామము.

శుక్రుడు :- సూర్యునకు ముందరగాని వెనుకగాని ఉండును. సౌమ్య, మృదు, శీఘ్ర సంచారములు చేయును. ఋజుగతి, వక్రగతులు ఉండును. శుక్ర గ్రహము అనుకూలుడైనచో మంచి వానలు కురియును. (శుక్రుడు ఆకాశంలో కనిపించనిచో అది శుక్ర మూఢము)

కుజుడు :- కుజుడు 45దినములకు ఒక్కొక్క రాశి మారును. ఋజు గతి వక్రగతి ఉండును. ఇతడు దేశమునకు అరిష్టమును కలుగ చేయును.

గురుడు :- గురుడు ఒక్కొక్క రాశిలో ఒక సంవత్సరము ఉండును. ఋజుగతి వక్రగతి కలవు. వక్రించియు శుభములు కలుగచేయును. (ఇతడు ఆకాశములో కనిపించనిచో గురుమూఢము)

శని :- శని ఒక్కొక్క రాశిలో రెండున్నర సంవత్సరములు ఉండును. జగమునకు పీడలు కలుగ చేయును.

సప్తర్షి మండలము :- శని గ్రహము మీద 11లక్షల యోజనముల పైన సప్త ఋషి మండలము కలదు. ఇది లోకులకు మేలుచేయును.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

శింశుమార చక్రము :- సప్తఋషి మండలము మీద 30లక్షల యోజనముల పైన శింశుమార చక్రము కలదు. శింశుమార చక్రమునకు ధృవుడు, ఇంద్రుడు, (Herschel), వరుణుడు (Neptune), యముడు (Pluto), కలరు. భాగవతమున యమగ్రహము తరువాత చెప్పిన **కశ్యప గ్రహమును ఇంకనూ, మన ఖగోళ శాస్త్ర వేత్తలు కనుగొనవలసి ఉన్నది.**

రాహు - కేతువులు :- సూర్య గ్రహమునకు నూఱు యోజనముల క్రింద రాహు మండలము కలదు. ఈ రాహు మండలము వలన సూర్య, చంద్ర గ్రహణములు ఏర్పడును. రాహు కేతువులు ఛాయా గ్రహములు. ఆకాశమున కనిపించవు. ఈ రాహు కేతువులను గణించు విధానము ఖగోళ శాస్త్రములో వివరించబడును. రాహు మండలము క్రింద వెయ్యి యోజనముల క్రింద సిద్ధ, చారణ విద్యాధరులు. వీరికి వెయ్యి యోజనములు క్రింద యక్ష రాక్షసులు, వారి క్రింద మేఘ మండలము, మేఘ మండలము క్రింద భూమి కలదు. ఇటుల భూమి, చంద్రుడు, సూర్యుడు, ఇతర గ్రహములు, రాహు కేతువుల గుఱించి ఖగోళశాస్త్ర పరిజ్ఞానము వేద పురాణములలో వివరింపబడినను వీటిని అర్థము చేసుకొనుటకు ఖగోళ శాస్త్ర పరిజ్ఞానము అవసరము. రాహు కేతువులు సూర్య చంద్రులను మ్రింగుతారనే కథగా సామాన్యుల కొఱకు చెప్పిరి.

శింశుమార చక్రమునకు -నక్షత్రములు :

ఉత్తర పార్శ్వంబున	-	పునర్వసు-పుష్యమి
దక్షిణ పార్శ్వంబున	-	కృత్తిక, రోహిణి, మృగశిర, ఆరుద్ర, ఆశ్లేష
దక్షిణ ఉత్తర కర్ణంబుల	-	మఘ, జ్యేష్ట
దక్షిణ ఉత్తర లోచనంబుల	-	ధనిష్ఠ, మూల
దక్షిణ ఉత్తర నాసారంధ్రంబుల	-	శ్రవణ, పూర్వాషాఢ
దక్షిణ ఉత్తర పాదంబుల	-	అభిజిత్, ఉత్తరాషాడ
దక్షిణ స్కంధంబుల	-	శతభిష నక్షత్రములు గలవు.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

దేవతలు :

పుచ్ఛాగ్రంబున	-	ధ్రువుడు (Polor star)
పుచ్ఛంబున ప్రజాపతి	-	అగ్నీంద్ర-ధర్మువు
పుచ్ఛమూలంబున	-	ధాత; విధాత
స్తనంబున	-	అశ్వనీ దేవతలు
దక్షిణ దౌడ	-	యముడు
పృష్టంబున	-	ఆకాశగంగ,దేవమార్గము (పాలపుంత)

ఋషులు :

కటి ప్రదేశంబున	-	సప్త ఋషులు
ఉత్తర దౌడ	-	అగస్త్యుడు

గ్రహములు :

హృదయము	-	సూర్యుడు
మనస్సు	-	చంద్రుడు
ముఖము	-	కుజుడు
కంఠము	-	రాహువు
మేఢ్రంబు	-	గురుడు
గుహ్యము	-	శని
ప్రాణాపానంబులు	-	బుధుడు
సర్వాంగములు	-	కేతువు.
బొడ్డు	-	శుక్రుడు ఉందురు.

సూర్యాది గ్రహముల సంచారమును, ఖగోళ శాస్త్ర విషయములను గ్రహించుటకు ఉజ్జయినిలో, జైపూర్‌లో జంతర్‌మంతర్‌ను పూర్వకాలముననే నిర్మించిరి.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

జ్యోతిష్యము

జ్యోతిష్యము, ముహూర్త భాగము, హస్త సాముద్రికము, వాస్తుల గుఱించిన ప్రస్థావన వేదపురాణములలో కలదు. కాలములో కలుగు శభాశుభములను గ్రహించుటకు జ్యోతిష్యము అవసరము. గ్రహ దశలు మారునపుడు ప్రజల వైభవములు మారును. జన్మ నక్షత్రమునకు క్రూర గ్రహములయిన రవి, కుజ, రాహువులు ఆక్రమించిన మరణము కలుగునని రామాయణంలో ధశరథుని పరముగా వివరింపబడినది. జ్యోతిష్యములో ఐదు గ్రహములు మాత్రమే ఒక వ్యక్తి జన్మించినపుడు ఉచ్ఛలో ఉండును. రోహిణి నక్షత్రమునకు కుజుడు, బుధుడు సమీపించిన, శని గ్రహము సమీపించిన క్రూర గ్రహములయిన కుజ, శనులు చూచినా రాహుగ్రస్తమయిన రెండు క్రూర గ్రహముల మధ్య రోహిణి నక్షత్రము ఉన్నా దేశమునకు అరిష్ఠము కలుగును. చిత్త నక్షత్రమునకు శని వచ్చిన, గ్రహయుద్ధం సంభవించును, తోక చుక్క కనిపించిన, లేదా తోకచుక్క రోహిణి నక్షత్రమును ఆక్రమించిన, దేశమునకు అరిష్ఠము కలుగునని రామాయణమున వివరింపబడినది. చంద్రుడు పునర్వసు నక్షత్రము, చిత్త నక్షత్రములతో కూడిన చంద్రుడు బాగా ప్రకాశించును.

ముహూర్త భాగము

రావణుడు రాముని భార్య సీతను **విం**ద ముహూర్తమున అపహరించినాడు కావున ఈ విం**ద** ముహూర్తమున అపహరింపబడిన వస్తువు అచిర కాలములోనే లభించునని జటాయువు రామునకు చెప్పెను.

అంగ సాముద్రికము

జుట్టు నల్లగా ఉన్నా, కనుబొమ్మలు కలవకుండాఉన్నా, పిక్కలు గుండ్రముగా ఉన్నా, పిక్కలపై రోమములు లేక ఉన్నా, లలాటము, పార్శ్వ భాగములు, నేత్రములు, చేతులు, పాదములు, సీలమండలు, తొడలు, సమముగా ఉన్నా, వ్రేళ్ళ గోళ్ళు మంచి కాంతివంతముగా ఉన్నా, స్థనములు బలసిఉన్నా, స్థనముల మొనలు లోనికి ఉన్నా, నాభి లోతుగా ఉన్నా, వక్షస్థలము పుష్టిగా ఉన్నా, పాదముల వ్రేళ్ళు నేలకు ఆనించినపుడు సమముగా ఉన్నా, వ్రేళ్ళ సందులయందు ఖాళీలు లేకున్నా, ఆ స్త్రీకి వైధవ్యము లేదు.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

వాస్తు

చిరకాలము జీవించుగోరువారు వాస్తు దేవతా శాంతి చేయవలయును. స్థిర దినమున స్థిర ముహూర్తమున గృహపూజ చేసి గృహ ప్రవేశము చేయవలయును. శ్రీరాముడు చిత్ర కూటమున లేడిని బలి యిచ్చి గృహ ప్రవేశము చేసినట్లు, పంచవటిన పుష్ప బలి ఇచ్చినట్లు రామాయణంలో వర్ణింపబడినది. తూర్పు ఉత్తరములందు పల్లముగాను, పడమర దక్షిణములు ఎత్తుగాను ఉండవలయునని, నది తూర్పు వైపునకు ప్రవహించునట్లుగాను, ముఖ ద్వార ప్రదేశము సమతలముగా ఉండ వలయునని చెప్పబడినది. ఆ విధముగానే పర్ణశాలల వర్ణన గావింపబడినది. అగ్ని గృహము విశాలముగా ఉండవలయునని చెప్పబడినది. జ్యోతిష్యము, ముహూర్త భాగము, అంగ సాముద్రికము, వాస్తు భాగములలో ఋషిప్రోక్తములు గాని అనేక విషయములు అపభ్రంశములు నేడు చోటు చేసుకొన్నవి. కావున వీటిని శాస్త్రీయముగా అధ్యయనము చేసి మూఢ నమ్మకములను తొలగించి హేతుబద్ధముగా వీటిని పరిశీలించి రచియించిన ప్రపంచమునకు ప్రయోజనము గలుగును. సంపూర్ణముగా శాస్త్ర పరిజ్ఞానము లేని డాంబికుల వలన, ప్రజలకు ఈ శాస్త్రములపై నమ్మకము లేక ఉన్నది.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

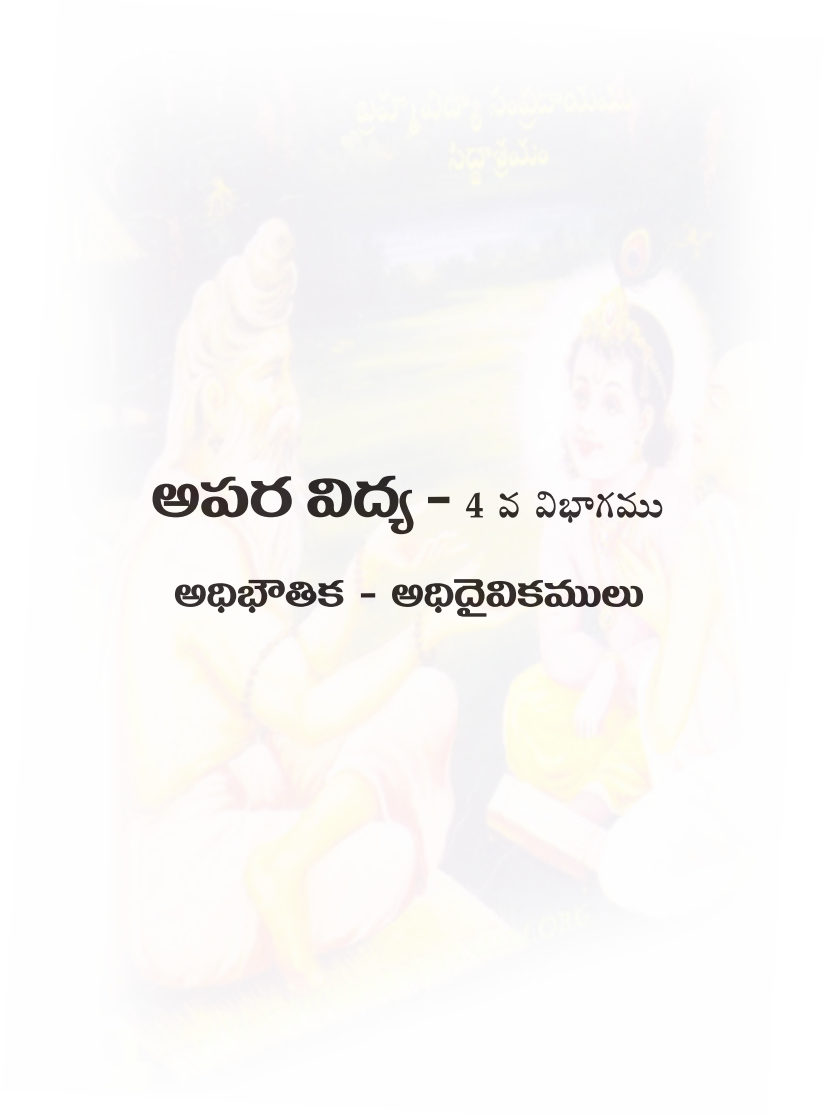

అపర విద్య - 4 వ విభాగము

అధిభౌతిక - అధిదైవికములు

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

భూమి

కంటికి కనిపించునవి **అధిభౌతికము** లని చెప్పుదురు. వీటిని విజ్ఞాన శాస్త్రం ద్వారా అధ్యయనము చేయవలసి ఉండును. అధి దైవికములు బాహ్య దృష్టికి గోచరింపవు. వీటిని తపస్సు ద్వారానే గ్రహించవలయును. **అధిదైవికము** విభాగము క్రింద చెప్పబడిన కథలు యోగ రహస్యములు. అధిభౌతిక అధిదైవికములుగా భూమి ఆకాశము గుఱించి వర్ణింతురు. అధిభౌతికమును మంచివారు చెడ్డవారు కూడా బాహ్య చక్షువులతో దర్శించగలరు. అధిదైవికమును పుణ్యాత్ములు మాత్రమే దర్శించగలరు. అనగా భూదేవతను, సముద్రుని, సూర్యభగవానుని, చంద్ర, కుజ, గురు, శని మొదలయిన వాటిని పుణ్యాత్ములు మాత్రమే దర్శించగలరు. భూమి, భూగోళము, భూలోకము, భూదేవత, భూతత్త్వములు ఒకటి కావు. సముద్ర జలములతో కలిసి ఉన్న భూమి భూగోళముగా చెప్పబడును. అంతరిక్షములో భూమి ఒక గోళము. ఈ భూమి జలముపైలేదు. భూమి క్రింద ఏ లోకములు లేవు. భూమి పైనను ఏలోకములు లేవు. భూమి సూర్యుని చుట్టూ తిరుగును. భూమి, చంద్రుడు, సూర్యుడు వీరి పరిభ్రమణము వలన గ్రహణములు ఏర్పడును. ఇది అధిభౌతికమైన భూమి. ఈ భూమికి భారము లేదు. భూమిని అష్టదిగ్గజములు మోయుట ఆది శేషువు తనపడగలపై భూమిని మోయుట జలములపై భూమి ఉండుట మొదలయిన పురాణ కథలు యోగ రహస్యములు. అనగా ఇవి అధిదైవికమునకు సంబంధించిన కథలు. ఈ భూమికిగల భారమును తొలగించుటకు శ్రీకృష్ణుడు అవతరించెను.

బ్రహ్మ తన శరీరమును స్వాయంభువ మనువు శతరూపలుగా విభజించినాడు. వారికి ఉత్తానపాదుడు, ప్రియవ్రతుడు అను ఇద్దఱు కుమారులు, ఆకూతి, దేవహూతి, ప్రసూతి అనే ముగ్గురు కుమార్తెలు జన్మించిరి. అందు ప్రియవ్రతుడు ప్రజాపతి అయిన విశ్వకర్మ కూతురు అగు బర్హిష్మతిని వివాహము చేసుకొనెను. వారికి 1. అగ్నీధ్రుడు, 2. ఇధ్మజిహ్వుడు, 3. యజ్ఞబాహువు, 4. హిరణ్యరేతసుడు, 5. ఘృత పృష్టుడు, 6. మేధాతిథి, 7. వీతిహోత్రుడు 8. మహావీరుడు, 9. సవనుడు, 10. కవి అను పదిమంది పుత్రులు ఊర్జస్వతి అనే కుమార్తె కలిగినారు. వీరిలో మహావీరుడు, సవనుడు, కవి అను ముగ్గురు ఊర్ధ్వ రేతస్కులయి బ్రహ్మవిద్యా నిష్ణాతులయి ఉండిరి. మిగిలిన ఏడుగురు సప్తద్వీపములకు అధిపతులయిరి.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ప్రియవ్రతుడు ఒకనాఁడు మేరునగ ప్రదక్షిణంబు సేయు సూర్యునకు నపరభాగంబునం బ్రవర్తించు నంధకారంబు నివర్తింపంబూని భగవదుపాసనా జనితాతి పురుష ప్రభావుండై సవిత్ర రథసదృక్ష వేగంబు గలిగి తేజోమయంబైన రథంబు నారోహణంబు సేసి రాత్రులనెల్ల దినంబులొనర్చునని సప్త వారంబులు ద్వితీయ తపనుండునుం బోలె నరదంబు వఱపుటయు నారథనేమి మార్గంబులు సప్తసముద్రంబులును నా మధ్య భూసంధులు సప్త ద్వీపంబులు నయ్యె - (భాగవతము, పంచమ స్కంధము, ప్రథమాశ్వాసము -18).

అలా ఏర్పడిన సప్తద్వీపములకు అగ్నీధ్రుడు తన కుమారులు ఏడుగురిని ఆ ద్వీపములకు అధిపతులను చేసెను.

జంబూద్వీపము

భూపద్మమునకు మధ్యప్రదేశంబున జంబూద్వీపము గలదు. ఇది లక్షయోజనముల పొడవు లక్షయోజనముల వెడల్పు గలిగి వర్తులాకారంగా ఉన్నది. ఈ ద్వీపము చుట్టూ లవణ సముద్రము గలదు. లవణ సముద్రం విస్తీర్ణము లక్ష యోజనములు.

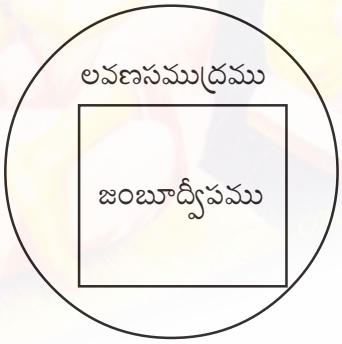

జంబూద్వీపానికి అధిపతి **అగ్నీధ్రుడు.** ఇతడు ఒకనాడు మందర పర్వత సమీపంలో సంతానం కొఱకు బ్రహ్మదేవుని ఆరాధించినాడు. అతని తపస్సుకు మెచ్చి బ్రహ్మ తన సమక్షంలో బ్రహ్మలోకంలో సంగీతం ఆలపించే "పూర్వచిత్తి" అనే అప్సరసను పంపినాడు. వీరిరువురు వివాహము చేసికొనినారు. వీరికి -

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

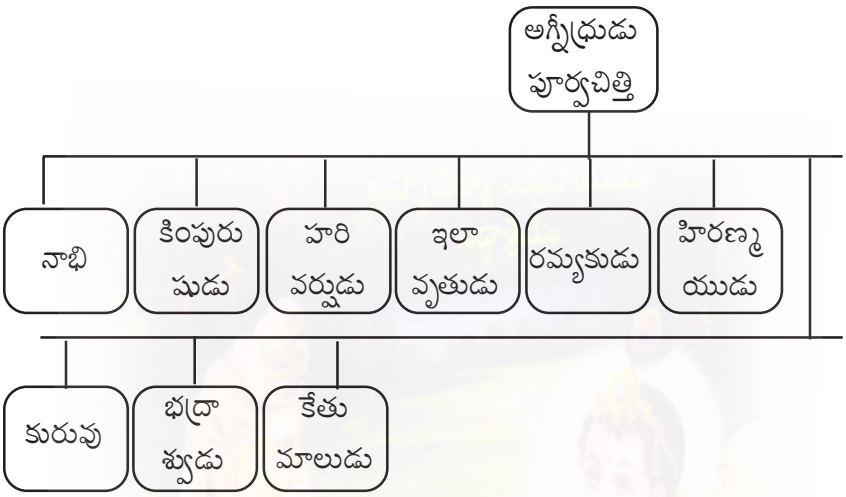

అని 9మంది కొడుకులు గలిగినారు. వీరు వారి తండ్రి అనుమతితో జంబూద్వీపమును 9వర్షములుగా విభజించుకొని పరిపాలించినారు. వారు పాలించిన ప్రదేశములు వారి వారి పేర్లతో ప్రసిద్ధి పొందినవి. ఈ 9 మంది మేరు కుమార్తెలయిన మేరు దేవి, ప్రతి రూప, ఉగ్రదంష్ట్ర, లత, రమ్య, శ్యామ, నారి, భద్ర, దేవి అను వారిని వరుసగా వివాహమాడినారు. అగ్నీధ్రుడు వేదోక్త కర్మలు చేసి బ్రహ్మలోకంబునకు చనియెను. జంబూద్వీపములో వర్తులాకారంగా 9వర్షములు ఉన్నవి. ఆ వర్షములు ఒక్కొక్కటి 9వేల యోజనాల విస్తీర్ణం కలిగి ఉన్నవి.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

	వర్షము	అధిపతి	అధిదేవత	ఆ వర్షము గుఱించి
1	ఇలావృత	ఇలావృతుడు	శివుడు	ఈ వర్షంలో పార్వతీ దేవి విహరించే ఉద్యానవనం ఉన్నది. ఆ వనంలోనికి పురుషుడెవరయినా ప్రవేశించిన స్త్రీలుగా మారుదురు అని పార్వతి శాపం ఇచ్చినది. పార్వతీ దేవి చెలికత్తెలతో వచ్చి శివుని సేవించుచూ ఉండును. జనులు మంత్ర తంత్రాలతో శివుని పూజించుదురు.
2	భద్రాశ్వ	భద్రాశ్వుడు	హయ గ్రీవుడు	భద్రాశ్వునికి హయగ్రీవుడు ఇష్టదైవం జనులు హయగ్రీవుని మంత్రతంత్రాలతో ఆరాధింతురు.
3	హరి	హరివర్షుడు	నరసిం హుడు	ఇష్టదైవం నృసింహుడు. ప్రహ్లాదునితో గూడి ఉత్తములయిన దైత్య దానవులు మంత్ర తంత్రాలతో నృసింహుని ఆరాధించుదురు.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

4	కేతుమాల	కేతుమాలుడు	మన్మథుడు	శ్రీ మహావిష్ణువు లక్ష్మీదేవిని సంతోషపెట్టుట కొఱకు మన్మథుని రూపంతో సాక్షాత్కరించును. లక్ష్మీదేవి ప్రజాపతి సంతానమయిన పగలు రాత్రులలో కామదేవుని పూజించు చుండును.
5	రమ్యక	రమ్యకుడు	మత్స్యావ తారుడు	మనువు మిగిలిన జనులతో కలసి మత్స్యావతారుని పూజింతురు.
6	హిరణ్మయ	హిరణ్మయుడు	కూర్మావ తారుడు	అర్యముడు మిగిలిన జనులతో కలసి కూర్మావతారునికొలిచెదరు.
7	ఉత్తరకురు	కురువు	వరాహావ తారుడు	భూదేవి వరాహావతారుని కొలుచును. జనులు వరాహావతారుని కొలిచెదరు.
8	కింపురుష	కింపురుషుడు	సీతాలక్ష్మణ సమేతుడైన శ్రీరాముడు	ఆంజనేయుడు కింపురుష గణాలతో శ్రీరామునిని ఆరాధించుచూ ఉండును.
9	భరత	నాభి	నారాయ ణుడు	ఈ భారత వర్షములోనే నారాయణుడు ఎన్నో అవతారములు ధరించినాడు. తత్త్వం
ఉపదేశించినాడు. నారదాది మునుల సాంగత్యంతో సాంఖ్యయోగాన్ని ఉపదేశంగా పొంది నారాయణుని జనులు ఆరాధింతురు. ఈ వర్షమున గలవారు సాత్త్విక, రాజస, తామస కర్మంబులు చేసి కర్మానుసారము దేవలోకం-మానవ లోకం-నరకలోకం చేరుకొందురు. భక్తి యోగంబున అవిద్యా గ్రంథిని దహనము చేసి ఉత్తమ గతిని పొందెదరు. సర్వసంగ పరిత్యాగం చేసి- నారాయణ ప్రాప్తిని పొందెదరు.				

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

జంబూద్వీపము

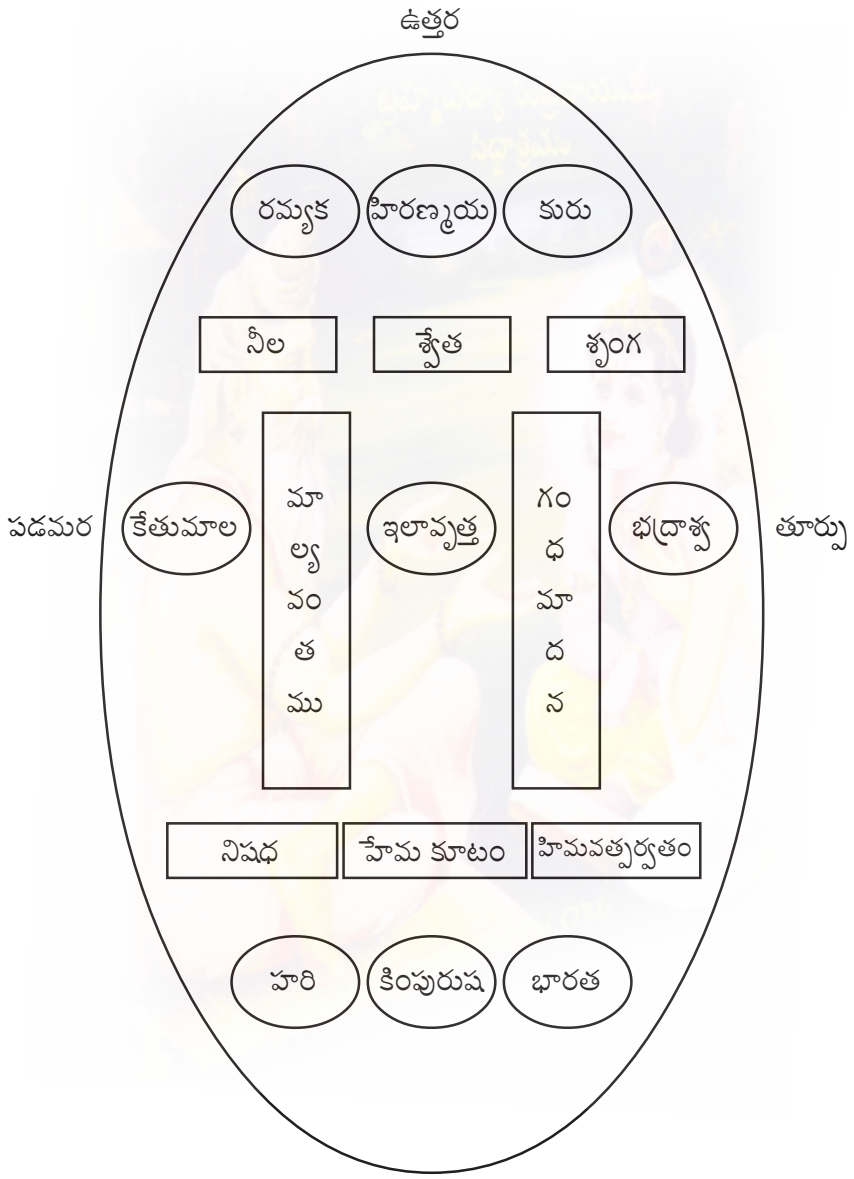

జంబూద్వీపము చుట్టూ లవణ సముద్రము కలదు.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

జంబూద్వీప మధ్యభాగంలో ఇలావృత్తమనే వర్షం ఉన్నది. దీనికి అధిపతి **ఇలావృతుడు.** ఇలావృత వర్షమునకు హద్దులు :

తూర్పు : ఇలావృత వర్షానికి తూర్పున గంధమాధనము అనే సీమా పర్వతము. (Range) ఉన్నది. విస్తృతి రెండువేల యోజనములు. ఈ సీమా పర్వతము తూర్పు పడమరల పొడవు ఉత్తర దక్షిణ వెడల్పు కలిగి ఉన్నది. గంధమాధన సీమా పర్వతము తరువాత భద్రాశ్వ వర్షము ఉన్నది.

దక్షిణము : ఇలావృత వర్షానికి దక్షిణంగా, నిషధ, హేమకూట, హిమవత్పర్వతము అనే సీమా పర్వతములు ఉన్నవి. ఇవి తూర్పు నుండి పడమరకు పొడవు, ఉత్తర దక్షిణములకు వెడల్పు కలిగి ఉన్నవి. వీటి పొడవు ఉత్తర దిక్కున గల నీల, శ్వేత, శృంగ పర్వతములలో సమానముగా ఉండును. ఈ మూడు పర్వతముల నడిమి ప్రదేశములలో హరి వర్షము, కింపురుష వర్షము, భరత వర్షము అనే వర్షములు ఉన్నవి.

పడమర : ఇలావృత వర్షమునకు పశ్చిమములో మాల్యవంతము అనే సీమా పర్వతము ఉన్నది. విస్తృతి రెండు వేల యోజనాలు. తూర్పు పడమర పొడవు, ఉత్తర దక్షిణాలు వెడల్పు కలిగి నీలపర్వతాన్ని ఆనుకొని ఉన్నది. కేతు మాల వర్షానికి సరిహద్దుగా ఉన్నది. ఇలావృత వర్షమునకు పడమర మాల్యవంతము అనే సీమా పర్వతము తరువాత కేతుమాల వర్షము ఉన్నవి.

ఉత్తరము : ఇలావృత వర్షమునకు ఉత్తరమున నీలము, శ్వేత, శృంగవంతము అనే సీమా పర్వతములు ఉన్నవి. ఇవి తూర్పు నుండి పడమరకు పొడవుగానూ, ఉత్తరము నుండి దక్షిణానికి వెడల్పుగాను విస్తరించి ఉన్నవి. వీని విస్తీర్ణము రెండు వేల యోజనములు. ఇవి ఒకదానికంటె ఒకటి పది యోజనాలు తక్కువ పొడవు కలిగి ఉన్నవి. ఇవి ఉప్పు నీటి సముద్రము వఱకు వ్యాపించి ఉన్నవి. ఈ మూడు పర్వతముల నడిమి ప్రదేశములో రమ్యక,హిరణ్మయి, కురు, అను పేరు గల మూడు వర్షములున్నవి. అవి ఒక్కొక్కటి తొమ్మిదివేల యోజనాల విస్తృతి, కలిగి ఉన్నవి.

ఇలావృత వర్షములోని పర్వతములు :

ఇలావృత వర్షమునకు మధ్యభాగమున మేరువు పర్వతము ఉన్నది. అది సువర్ణమయము. ఈ మేరువు పర్వతము లక్ష యోజనముల ఎత్తు గలిగి మఱియు దాని చుట్టూ ఉన్న పర్వతాలకంటె ఎత్తు గలిగి ఉండును. పాద ప్రదేశము పదహారు

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

వేల యోజనముల విస్తృతి కలిగి అంతే లోతు కలిగి ఉన్నది. పాద ప్రదేశము సైన ముప్పది రెండువేల యోజనముల విస్తృతి కలిగి ఉన్నది. మేరువు యొక్క నడిమి దళము పదహారు వేల యోజనముల పొడవు, పదహారు వేల యోజనముల వెడల్పు నడిమి దళమునకు మీద విస్తీర్ణము ముప్పది రెండువేల యోజనము విస్తీర్ణముకలిగి ఉన్నది. **ఈ మేరు పర్వత శిఖరములో బ్రహ్మ పురము ఉన్నది.**

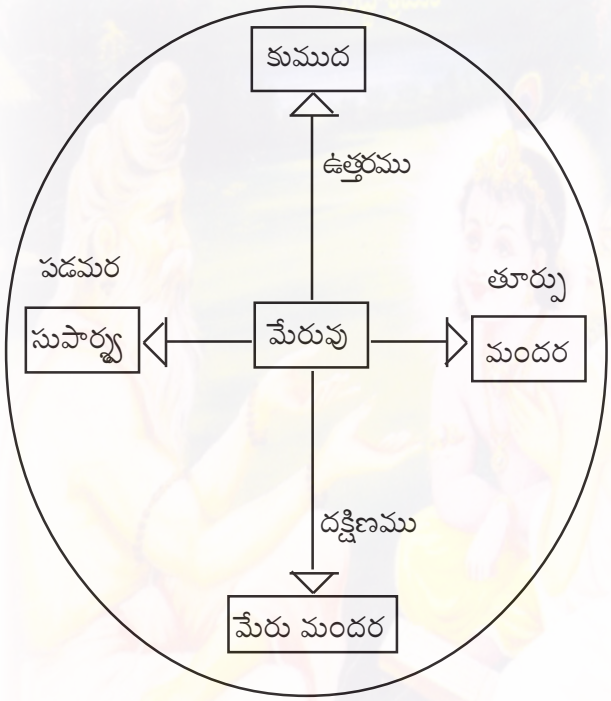

మేరువు పర్వతమునకు కొండలు :

తూర్పున	-	మందర పర్వతము ఉన్నది. ఇది పదివేల యోజనముల ఎత్తు.
పడమర	-	సుపార్శ్వ పర్వతము ఉన్నది. ఇది పదివేల యోజనముల ఎత్తు.
ఉత్తరము	-	కుముద పర్వతము ఉన్నది. ఇది పదివేల యోజనముల ఎత్తు.
దక్షిణము	-	మేరు మందర పర్వతము ఉన్నది. ఇది పదివేల యోజనముల ఎత్తు.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

తూర్పు - **మందర పర్వతము**

చెట్లు	ఉద్యానవనము	సరస్సు
పెద్దపెద్ద మామిడి చెట్లు ఉన్నవి. ఆ చెట్లు 11 వందల యోజనాల పొడవు, ఒక వంద యోజనాల వెడల్పు గలిగి ఉన్నవి. మామిడి చెట్ల పండ్ల పర్వత శిఖరం అంత పెద్దవి. రుచి అమృత సమా నము మాగినపండ్లు ఆ కొండపై రాలును. ఆ పండ్లు పగిలి ఆ పండ్లరసం, అరుణో దయం అనే నదిగా ప్రవహిం చును. ఆ నదీ రసాలు తియ్యనివి. సుగంధంతో కూడినవి. ఎఱ్ఱని రంగుగల ఆ నదీ తరంగములు అందఱిని పవిత్రము చేయును. ఆ నదీ జలములలో పార్వతీదేవి చెలికత్తెలు స్నానం చేయు దురు. వారి శరీరమందలి దివ్యపరిమళాన్ని గ్రహించిన వాయువు 10వేల యోజన ముల పర్యంతము సుగం ధము వెదజల్లును.	**నందనవనము** అనే ఉద్యానవనం ఉన్నది. ఇందు దేవతలు దేవకాంతలతో కలసి గంధర్వుల ఆట పాటలను ఆలకించుతూ, ఆలాపించుతూ ఆనందంగా విహరించుదురు.	క్షీర సరస్సు. ఇది శత యోజన విస్తీర్ణం. ఇందు స్నానమాడిన యోగనిష్ఠా అణిమాది సిద్ధులు గలుగును.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

దక్షిణం - **మేరు మందర పర్వతం 10** వేల యోజనముల ఎత్తు.

చెట్లు	ఉద్యానవనము	సరస్సు
పెద్దపెద్ద నేరేడు చెట్లు కలవు. 11 వందల యోజనాల పొడవు ఒక వంద యోజనాల వెడల్పు గలిగి ఉన్నవి. నేరేడు పండ్లు పెద్ద ఏనుగు అంత ఉండును. ఆ నేరేడుపండ్ల రసం **జంబూ నదిగా** ప్రవహించును. ఆనదీ జలంతో తడిసినమట్టి, వాయువు సూర్యుల సంపర్కం వల్ల బంగారం లాగ మారి పోవును. ఆ బంగారమును దేవతలు ఆభరణాలుగా చేసుకొని అలంకరించు కుందురు.	**చైత్రరథం** అనే ఉద్యానవనం ఉన్నది. ఇందు దేవతలు దేవకాంతలతో కలసి గంధర్వుల ఆటపాటలను ఆలకించుచూ ఆనందంగా విహరించెదరు	మధుసరస్సు. ఇది శతయోజన విస్తీర్ణం. యోగనిష్టా అణిమాది సిద్ధులు గలుగును.

పడమర - **సుపార్శ్వ పర్వతం 10** వేల యోజనాలు ఎత్తు.

కడిమిచెట్లు ఉన్నవి. 11 వందల యోజనాల పొడవు ఒక వంద యోజనాల వెడల్పు గలిగి ఉన్నవి. కడిమి చెట్లు కోటరముల నుండి ఐదు మధు ధారా ప్రవాహములు ఐదు దిక్కులా ప్రవహిస్తు ఉండును. ఒక్కొక్క ప్రవాహం ఐదు బారల వెడల్పు గలిగి చిన్నదిగా ఉండును. ఆ ఐదూ తేనె ప్రవాహాలను ఆస్వాదించిన వారి ముఖాల నుండి వెలువడిన పరిమళం నూఱు యోజనాల పర్యంతం వ్యాపించును.	**వైభ్రాజమనే** ఉద్యాన వనము ఉన్నది. ఇందు దేవతలు దేవకాంతలతో కలసి గంధర్వుల ఆటపాటలను ఆలకించుచూ ఆనందంగా విహరింతురు.	ఇక్షుసరస్సు. ఇది శతయోజన విస్తీర్ణం, యోగ నిష్టా అణిమాది సిద్ధులు గలుగును.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఉత్తరం - **కుముద పర్వతం** 10 వేల యోజ నాల ఎత్తు

చెట్లు	ఉద్యానవనము	సరస్సు
మట్టి చెట్లు ఉన్నవి. 11 వందల యోజనాల పొడవు. ఒక వంద యోజనం వెడల్పు గలిగి ఉండును. ఆ మట్టి చెట్ల నుండి పాలు, పెరుగు, నేయి, తేనె, బెల్లం, ఇంకా రకరకాలరుచులు గలిగిన ఆహార పదార్థములు ఎప్పుడూ వచ్చును. వస్త్రాలు, పాన్పులు, ఆసనాలు, నగలు మొదల యినవి ఆ వటవృక్షం ప్రసాదించును. కోరిన కోరిక లను తీర్చును.	**సర్వతోభద్రము** అనే ఉద్యానవనం ఉంది. ఇందు దేవతలు దేవకాంతలతో కలసి గంధర్వుల ఆటపాటలను ఆలకించుచూ ఆనందంగా విహరింతురు.	నిర్మల జల సరస్సు. ఇది శత యోజన విస్తీర్ణం. యోగనిష్ఠా పరులకు అణిమాది సిద్ధులు గలుగును.

మేరువు పర్వతమునకు చుట్టూ ఉన్న కొండలు :

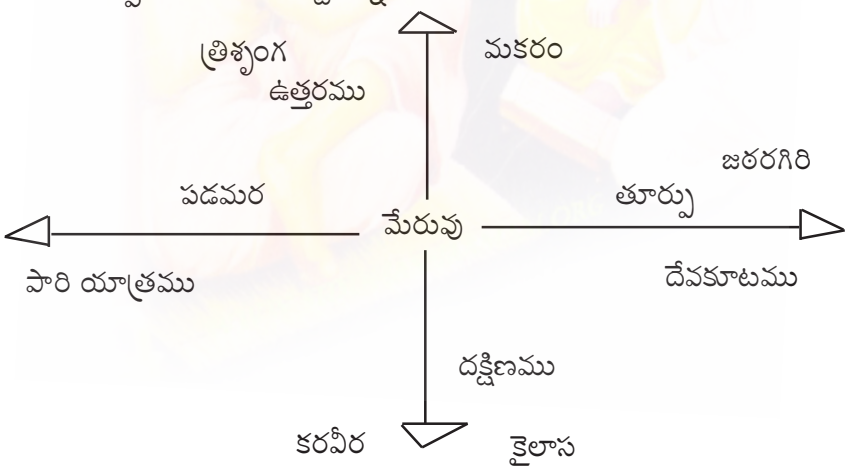

వీటి పొడవు దక్షిణము నుండి ఉత్తరమునకు పద్దెనిమిది వేల యోజనములు వెడల్పు తూర్పు నుండి పడమర వఱకు రెండు వేల యోజనములు కలిగి ఉండును.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

మేరు పర్వతం బ్రహ్మపట్టణం - ఆకాశగంగ

మేరుపర్వతం పై బ్రహ్మ పట్టణం ఉన్నది. అది 10వేల యోజనముల పొడవు అంతే వెడల్పు గలిగి ఉన్నది. ఆ బ్రహ్మ పురానికి ఎనిమిది దిక్కులలోనూ అష్టదిక్పాలుర పట్టణాలు ఉన్నవి.

ఆకాశగంగ :

నారాయణుడు త్రివిక్రమావతారం ధరించినప్పుడు ఎడమ కాలిగోటి వలన బ్రహ్మాండం పైకప్పు బ్రద్దలయినది. అంత వఱకు బ్రహ్మాండం బయట ప్రవహించే జలధార (ఆకాశగంగ) ఆ కన్నం ద్వారా లోపలికి ప్రవేశించి త్రివిక్రమావతారుని పాదాలను స్పృశిస్తూ ప్రవహించినది. ఆ ప్రవాహమే "భగవత్పాది" అనే పేరుతో సకల లోకాల పాపములను పరిహరిస్తూ చాలాకాలం స్వర్గంలో విహరించినది. ధ్రువుడు ప్రతిదినం భక్తితో ఆనదీ జలాన్ని స్వీకరించుచూ తలపై ధరించును. సప్తఋషులు ఆ ఆకాశగంగలో స్నానం చేయుదురు. ఆ జలమును తమతమ జటాజూటములలో ధరింతురు. ఆ నది దేవ మార్గం ద్వారా వచ్చి చంద్రమండలాన్ని ఒరుసుకుంటూ మేరు పర్వత శిఖరానికి చేరును. ఆకాశగంగా జలాలు తమను దర్శించిన వారికి, తమలో స్నానం చేసిన వారికి అమృతత్వాన్ని ఇచ్చును. ఆకాశగంగ బ్రహ్మ పట్టణానికి నాలుగు ద్వారాల ద్వారా, నాలుగు పేర్లతో ప్రవహించుచున్నది.

సీత : తూర్పు ద్వారము నుంచి ప్రవహించును. భద్రాశ్వ వర్షాన్ని పవిత్రం చేస్తూ, తూర్పు సముద్రములో కలియును.

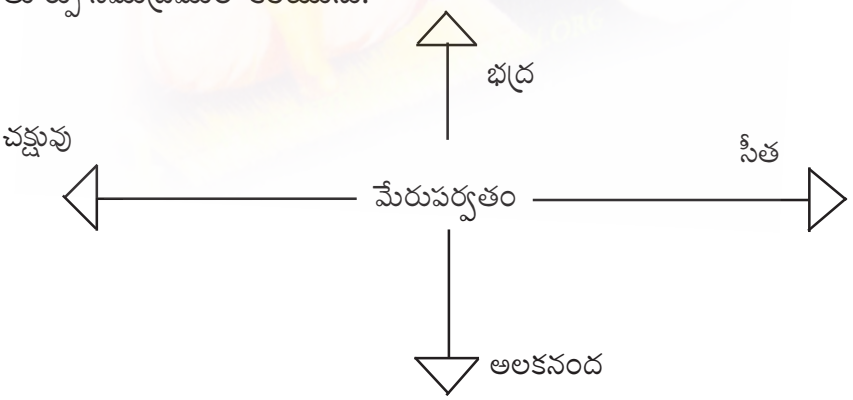

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

అలకనంద : దక్షిణ ద్వారం నుంచి ప్రవహించును. హేమకూటం, హిమకూటం అనే పర్వతపంక్తులను దాటి భారత వర్షాన్ని పవిత్రము చేయుచూ, దక్షిణ సముద్రములో కలియును.

చక్షువు : పడమర ద్వారం నుంచి ప్రవహించును. మాల్యవంతం అనే పర్వతం మీదుగా సాగి కేతుమాల వర్షాన్ని పవిత్రం చేయుచూ, పడమట సముద్రంలో కలియును.

భద్ర : ఉత్తర ద్వారం నుంచి ప్రవహించును. కుముద, నీల, శ్వేతశృంగ పర్వతముల మీదుగా ప్రవహించి, శృంగనగరం చేరుకొని, అక్కడ నుండి మానసోత్తరాలైన ఉత్తర కురుభూములను పవిత్రము చేయుచూ, (కురువర్షము) ఉత్తర సముద్రంలో కలియును.

జంబూద్వీపమందు భారత వర్షం కర్మభూమి. భారతవర్షము కంటికి కనిపించును. మిగిలినవి బాహ్యదృష్టికి గోచరింపవు. తక్కినవి భోగభూములు. ఈ తక్కిన వర్షములలోనివారు స్వర్గం నుంచి భూమికి దిగి వచ్చినవారు. అక్కడ పుణ్య ఫలాలు అనుభవించుతూ ఉందురు. అవి భూతలస్వర్గము, సురతానంద సుఖము గలిగి దేవాంగనల దృష్టులు గలిగి, ఇచ్ఛా విహారములు సలుపుచుందురు. దేవతలతో సమానంగా ఉందురు. వీరు పూజ్యులు. పుణ్యాత్ములు, సుఖానంద పరవశులై మోక్షాన్ని కోరరు. ఎంతో సంతోషంతో జీవించెదరు. 10వేల ఏనుగుల బలం కలిగి ఉందురు. వజ్రకాయులు. 10 వేల సంవత్సరాల ఆయుర్దాయం కలిగి ఉందురు. స్త్రీలు ఒక పర్యాయము మాత్రమే సంతానమును కనెదరు. ఎప్పుడూ త్రేతాయుగమే ప్రవర్తిస్తూ ఉండును. ప్రవర్తనలో ఎటువంటి పొరపాట్లుండవు. అన్ని ఋతువులందూ చిగుళ్ళతో, పువ్వులతో, ఫలాలతో నిండిన తీగలు, వృక్షాలు గల వనాలు ఉన్నవి. సరోవరాలలో పద్మాలుండును. ఆ పద్మాల పరిమళం ఆఘ్రాణిస్తూ రాజ హంసలు, కలహంసలు విహరించుచూ ఉండును. నీటికోళ్ళు, కొక్కెరలు, బెగ్గురు పక్షులు, జక్కవలు, కొలనులలో ఈదులాడుతూ ఉండును. సరస్సులలో కొండలోయలలో దేవతా స్త్రీలు విహరించుచూ, వారి చూపులతో పురుషులను ఆకర్షితులను చేయుచూ ఉందురు. పురుషులు స్వేచ్ఛా విహారాలుచేయుచూ ఉందురు. దేవతలు తమకు సేవకులు చేసే సేవలను గ్రహిస్తూ విహరించుచూ ఉందురు.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

భారత వర్షము - కర్మ భూమి

సీతాన్వేషణ సందర్భమున సుగ్రీవుడు భారత దేశము గుఱించి వానరులకు ఈ విధముగా వివరించెను.

తూర్పుదిక్కు

దేశములు :- కాశి, మాలవ, విదేహ, కోసల, పుండ్ర, మగధ, అంగ, (బ్రహ్మమాల, కోశాకార రాజ్యము ఇవి వెండి గనుల దేశము. ఇవి ఇప్పుడు ఏపేర్లతో పిలువబడు చున్నవో తెలియవు.)

నదులు :- గంగ, యమున, సరస్వతీ, సరయు, కౌశికీ, సింధు (మహానది, కాల మహానది ఇవి ఇప్పుడు ఏ పేర్లతో ఉన్నవో తెలియవు.) శోణనది. ఈ నది ఎఱ్ఱని నీరు కలిగి వేగముగా ప్రవహించును.

పర్వతము : - యమున పర్వతము, (ఇది ఇప్పుడు ఏ పేరుతో ఉన్నదో తెలియదు.)

దక్షిణ దిక్కు

దేశములు :- విదర్భ, మత్య, కౌశిక, ఉత్కళ, కళింగ, ఆంధ్ర, పుండ్ర, చోళ, పాండ్య, కేరళ (మేఖల, ఋష్టిక, మాహీషక, ఇవి ఇప్పుడు ఏపేరుతో ఉన్నవో తెలియదు.)

నదులు :- నర్మదా, మహానది, గోదావరీ, కృష్ణవేణీ, కావేరీ, తామ్రపర్ణీ, (వరదా ఇది ఇప్పుడు ఏపేరుతో ఉన్నదో తెలియదు).

పర్వతములు :- వింధ్యపర్వతము, మలయపర్వతము

అరణ్యములు :- దండకారణ్యము.

నగరములు :- అవంతీ దశార్ణ నగరము అబ్రవంతి (ఇవి ఇప్పుడు ఏపేరుతో ఉన్నవో తెలియదు.)

పడమర దిక్కు

దేశములు :- సౌరాష్ట్ర, భాహ్లిక చంద్ర, చిత్ర (ఇవి ఇప్పుడు ఏపేరుతో ఉన్నవో తెలియదు).

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

పట్టణములు :- మురచీపట్టణం, జటాపురం, అవంతీ, అంగవేపపురం (ఇవి ఇప్పుడు ఏపేరుతో ఉన్నవో తెలియవు.)

వనము :- అంకిత వనము, (ఇది ఇప్పుడు ఏపేరుతో ఉన్నదో తెలియదు).

ఉత్తర దిక్కు

దేశములు :- చీనా, పరమచీన, మ్లేచ్ఛ, బాహ్లిక, పుళింద, మద్రక, కాంభోజ, శక, సౌరస, టంకణ, శూరసేన, భరత, కురు, (ప్రస్థల, ఋషిక, నీహార, వరద ఇవి ఇప్పుడు ఏపేరుతో ఉన్నవో తెలియవు). రామాయణంలోని ఈ దేశములను, నదులను గమనించిన భారత దేశముతోపాటు ఇతర దేశముల ప్రస్తావన కూడ ఉన్నట్లు కనిపించుచున్నది. భాగవతమున భారత వర్షములో పైన చెప్పిన నదులతో పాటు మఱికొన్ని నదుల ప్రస్తావన కనిపించుచున్నది.

నదులు:- మందాకిని, (చిత్రకూటము వద్ద కలదు.) గోమతి (నైమిశారణ్యములో కలదు) శతధృవు, చంద్రభాగ, వితస్తీ , అసిక్కి, (ఇవి నేడు తావి, జీలం, చీనాబ్ మొదలయిన పేర్లతో పిలువ బడుచున్నవి.) తుంగభద్ర, భీమరధి భీమ, తపతి (చంద్రవట, అవతోద, కృతమాల, వైహాయశి, పయస్విని, పయోద, సక్కరావత్ర, నిర్వింధ్య, పయోష్ణి, తాపి, దేవా, శిల, సురస చర్మన్వతి, వేదస్పతి, ఋసికుల్య, త్రిసమ, త్రుషద్వతి, భోగవతి, ఘషమా, మరుద్వదా, విశ్వా ఇవి ఇప్పుడు ఏపేరుతో ఉన్నవో తెలియవు.)

పర్వతములు :- హిమవంతము, త్రికూటము, పారియాత్రము, ఋషభము, ఇంద్రకీలాద్రి, ఇవి హిమాలయములలో ఉన్నవి. రామగిరి, చిత్ర కూటము, గోవర్ధనము, రైవతకము, సహ్యాద్రి, మహేంద్రగిరి, ద్రోణా చలము, వేదాద్రి, శ్రీశైలము, వెంకటాద్రి, ఋశ్యమూకము, నీలగిరి, (మంగళ ప్రస్థం, మైనాకం, కూటరం, గోళ్ళం, మేఘ పర్వతం, వృక్ష గిరి, కుకుంబము, కాక ముఖము, సుక్తిమంతము, ఇవి ఇప్పుడు ఏపేరుతో ఉన్నవో తెలియవు). భూమండలము తొమ్మిది కోట్ల యాభైఒక్క లక్షల యోజనములు. సగరపుత్రులు అశ్వమేధ యాగములోని అశ్వము నన్వేషించు సందర్భమున భూమిని త్రవ్వుట వలన స్వర్ణప్రస్థ, చంద్రశుక్లావర్త, రమణక, మందేహ, అరుణ, పాంచజన్య, సింహళ, లంక అనే 8 ఉపద్వీపములు ఏర్పడినవి.

రావణ నివాసమయిన లంక యిందు చెప్పిన సింహళముగాని, లంకగాని కాదు. ఆ లంక యోగరహస్యము.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

2. ప్లక్ష ద్వీపము

లక్షయోజనముల విస్తృతి

2లక్షల యోజనముల విస్తృతి

ప్లక్షద్వీపమునకు నడుమ ఒక పెద్ద జువ్వి చెట్టు ఉన్నది. ఆకారణమున ఆద్వీపమునకు ప్లక్ష ద్వీపమని పేరు. ఈ ద్వీపవాసులు అగ్ని దేవుని ఆరాధింతురు. అధి దేవత అగ్ని. వేద స్వరూపుడయిన సూర్య భగవానుని ఋగ్యజుస్సామ వేదమంత్రాలతో ఆరాధించుచూ ఉందురు. ప్లక్ష ద్వీపానికి అధిపతి **ఇధ్మజిహ్వుడు**. ఇతనికి ఏడుగురు కొడుకులు. ప్లక్ష ద్వీపాన్ని ఏడు వర్షములుగ విభజించి తన కుమారులను అధిపతులుగ చేసెను. వారి పేరుననే ఆ వర్షములు పిలువబడుచున్నవి. "ఇధ్మజిహ్వుడు" నిస్సంగుడై తపస్సునకై అడవికి వెళ్ళెను. ఈ ప్లక్ష ద్వీపంలో నివసించే పురుషులు దేవతలతో సమానమైనవారు. వీరి ఆయుర్దాయం వేయి సంవత్సరములు. కేవలం చూపులతోనే సంతానాన్ని అనుగ్రహించెదరు. వీరికి శ్రమ, చెమట ఉండదు. ఈ ద్వీపములోని నదులలో స్నానంచేసి, నాలుగు వర్ణాలవారు పాపం పోగొట్టుకుందురు.

వర్షము	అధిపతులు	కులపర్వతములు	నదులు	వర్ణములు
1. శివ	శివుడు	మణికూటం	అరుణ	హంసలు
2. యశస్వ	యశస్వుడు	వజ్రకూటం	స్మృణ	పతంగులు
3. సుభద్ర	సుభద్రుడు	ఇంద్రసేనం	ఆంగిరసి	ఊర్ధ్వాయనులు
4. శాంత	శాంతుడు	జ్యోతిష్మంతం	సావిత్రి	సత్యాంగులు
5. క్షేమ	క్షేముడు	ధూమ్రవర్ణం	సుప్రభాత	
6. అభయ	అభయుడు	హిరణ్యగ్రీవం	ఋతుంభర	
7. అమృత	అమృతుడు	మేఘమాలం	సత్యంభర	

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

3. శాల్మలీ ద్వీపం

2లక్షల యోజనములు 4 లక్షల యోజనములు

శాల్మలీ ద్వీపంలో శాల్మలీ (బూరుగు చెట్టు)గలదు. అందువలన ఈ ద్వీపమునకు ఈ పేరు వచ్చినది. ఈ వృక్షముపై గరుత్మంతుడు వసియించుచుండును. ఈ ద్వీప వాసులు భగవత్ స్వరూపుడు, వేదమయుడు, ఆత్మ స్వరూపుడు అయిన సోముని వేద మంత్రాలతో ఆరాధింతురు. ఈ ద్వీపము లందలి వారలకు ఆయురింద్రయ పటుత్వంబులు తేజోబలంబులు, జన్మించిన తోడనే జనియించును. శాల్మలీ ద్వీపానికి అధిపతి **"యజ్ఞబాహువు."** ఇతనికి 7గురు కొడుకులు. శాల్మలీ ద్వీపాన్ని 7వర్షములుగా విభజించి, ఆ 7గురుని అధిపతులుగ చేసెను.

వర్షము	అధిపతులు	కులపర్వతములు	నదులు	వర్ణములు
1. సురోచన	సురోచనుడు	స్వరసం	అనుమతి	శ్రుతి ధరులు
2. సౌమనస్య	సౌమనస్యుడు	శతశృంగం	సినీవాలి	విద్యాధరులు
3. రమణక	రమణకుడు	వామదేవం	సరస్వతి	వసుంధరులు
4. దేవబర్హ	దేవబర్హుడు	కుముదం	కుహు	ఇద్మధరులు
5. పారిబర్హ	పారిబర్హుడు	ముకుందం	రజని	
6. ఆప్యాయన	ఆప్యాయనుడు	పుష్పవర్ష	నంద	
7. అభిజ్ఞాత	అభిజ్ఞాతుడు	శతశ్రుతి	రాక	

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

4. కుశద్వీపం

4 లక్షల యోజనముల విస్తృతి

8లక్షల యోజనముల విస్తృతి

కుశ ద్వీపం మధ్యలో కుశస్తంభము (ఎత్తుగా పెరిగిన దర్భదుబ్బు) గలదు. అందువలన ఈ ద్వీపమునకు ఈ పేరు వచ్చినది. ఈ కుశస్తంభము దివ్యకాంతులతో తన కాంతిని ద్వీపము అంతా వెదజల్లును. ప్రజలు యజ్ఞపురుషుని ఆరాధించుచూ ఉందురు. ఈ ద్వీప వాసులకు ఆయురింద్రియ పటుత్వంబులు, తేజో బలంబులు జన్మించిన తోడనే జనియించును. కుశద్వీపానికి అధిపతి **హిరణ్యరేతసుడు**. ఇతనికి 7గురు కొడుకులు ఈ ద్వీపాన్ని 7వర్షములుగ విభజించి తన 7గురు కుమారులను వాటికి అధిపతులుగ చేసెను.

వర్షము	**అధిపతులు**	**కులపర్వతములు**	**నదులు**	**వర్ణములు**
1. వసుదాన	వసుదానుడు	బభ్రువు	రసకుల్య	కుశలులు
2. ధృడరుచి	ధృడరుచుడు	చతుశ్శృంగం	మధుకుల్య	కోవిదులు
3. నాభి	నాభుడు	కపిలం	శ్రుతవింద్య	అభియుక్తులు
4. గుప్త	గుప్తుడు	చిత్ర కూటం	మిత్రవిందృ	కులకులు
5. సత్యవ్రత	సత్యవ్రతుడు	దేవానీకం	దేవగర్భ	
6. విప్ర	విప్రుడు	ఊర్ధ్వరోమం	ఘృతచ్యుత	
7. వామదేవ	వామదేవుడు	ద్రవిణం	మంత్రమాల	

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

5. క్రౌంచ ద్వీపము

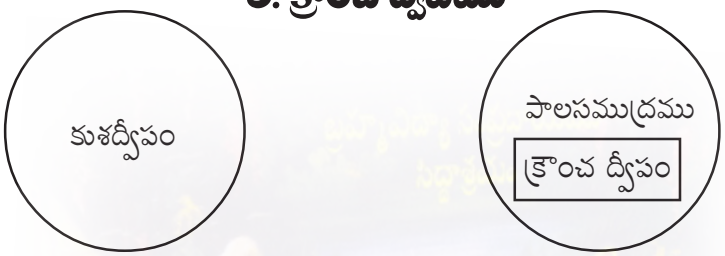

8లక్షల యోజనములు 16 లక్షల యోజనములు

క్రౌంచ ద్వీపం మధ్యన క్రౌంచ పర్వతము గలదు. ఆపర్వతము వలన ఆ ద్వీపమునకు ఆ పేరు వచ్చినది. షణ్ముఖుడు(కుమారస్వామి) ఈ క్రౌంచ పర్వతమును తన దివ్యబాణముచే భేదించెను. ఆరంధ్రం ద్వారా పాలవెల్లి ప్రవాహం వెలువడినది. ఆ ప్రవాహము ఆ ద్వీపాన్ని తడుపుతూ ఉండును. వరుణ దేవుడు ఆ ద్వీపమును కాపాడుతూ, ఎవరకీ ఏభయం లేకుండా చేయును. ప్రజలు వరుణ దేవుని సేవించుచూ ఉందురు. ఇందలి వారలకు ఆయురింద్రియ పటుత్వంబులు తేజో బలంబులు జన్మించిన తోడనే గలుగును. క్రౌంచ ద్వీపానికి అధిపతి **"ఘృత పృష్ఠుడు"**. ఇతనికి 7గురు కొడుకులు. క్రౌంచ ద్వీపాన్ని 7 వర్షములుగ విభజించి తన 7గురు కుమారులను అధిపతులుగ చేసెను. ఆ కుమారుల పేరుననే ఆ వర్షములు పిలువబడుచున్నవి.

వర్షము	అధిపతులు	కులపర్వతములు	నదులు	వర్ణములు
1. ఆమోద	ఆమోదుడు	శుక్లం	అభయ	గురువులు
2. మధువహ	మధువహుడు	వర్ధమానం	అమృతౌఘ	ఋషభులు
3. మేఘపృష	మేఘపృష్ఠుడు	భోజనం	ఆర్యక	ద్రవిణకులు
4. సుదామ	సుదాముడు	ఉపబర్హణం	తీర్థవతి	దేవకులు
5. ఋషిజ్య	ఋషిజ్యుడు	ఆనందం	తృప్తిరూప	
6. లోహితార్ణ	లోహితార్ణుడు	నందనం	పవిత్రవతి	
7. వనస్పతి	వనస్పతుడు	సర్వతో భద్రం	శుక్ల	

పాలసముద్రంలో త్రికూటమనే పర్వతము కలదు. ఈ పర్వతమందలి అడవులలో గజేంద్ర మోక్షము కథలోని గజేంద్రుడు ఉండెనని భాగవతం అష్టమస్కంధములో వివరింపబడినది.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

6 శాక ద్వీపం

16 లక్షల యోజనములు 32లక్షల యోజనములు

శాకద్వీపం మధ్యలో శాక వృక్షము గలదు. ఆకారణంగానే ఆద్వీపమునకు ఆపేరు వచ్చినది. ఆవృక్షము యొక్క సుగంధ పరిమళం ఆద్వీపమంతా వ్యాపించి ఉండును.

ఆద్వీపవాసులు అందలి నదీ జలాలు సేవించుచూ, ప్రాణాయామము చేసి రజస్తమో గుణంబులు నశింప చేసుకొని పరమ సమాధిని వాయురూపుడయిన భగవంతునిని సేవించెదరు. ఆ ద్వీప వాసులకు ఆయురింద్రయ పటుత్వంబులు, తేజోబలంబులు జన్మించిన తోడనే జనియించును. శాక ద్వీపానికి అధిపతి **"మేధాతిథి."** ఇతనికి 7గురు కొడుకులు, శాకద్వీపాన్ని 7 వర్షములుగ విభజించి తన 7గురు కొడుకులను అధిపతులుగ చేసెను.

వర్షము	అధిపతులు	కులపర్వతములు	నదులు	వర్ణములు
1. పురోజన	పురోజనుడు	ఈశానం	అనఘ	ఋతవ్రతులు
2. మనోజన	మనోజనుడు	ఊరుశృగం	ఆయుర	సత్యవ్రతులు
3. వేపమాన	వేపమానుడు	బలభద్రం	ఉభయసృష్టి	దానవ్రతులు
4. ధూమ్రనీక	ధూమ్రనీకుడు	శతకేసరం	అపరాజిత	సువ్రతులు
5. చిత్రరథ	చిత్రరథుడు	సహస్రస్రోతం	పంచవతి	
6. బహురూప	బహురూపుడు	దేవపాలం	సహస్రస్పతి	
7. విశ్వచార	విశ్వచారుడు	మహానసం	నిజధృతి.	

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

7. పుష్కర ద్వీపం

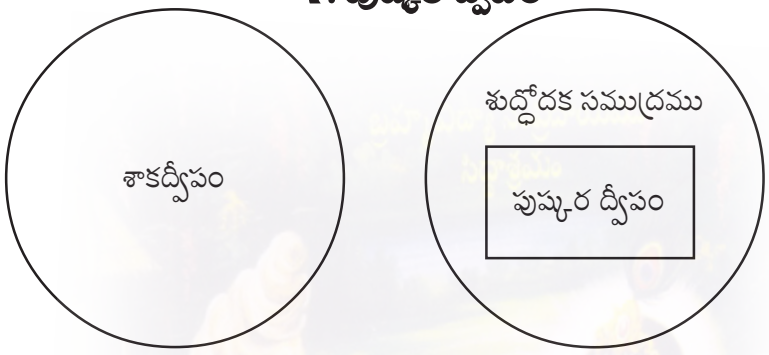

32 లక్షల యోజనాలు. 64 లక్షల యోజనాల విస్తృతి.

జంబూద్వీపములోని ఇలావృత వర్షములో గల మేరువు పర్వతం పై బ్రహ్మపట్టణం కలదు. ఈ పుష్కర ద్వీపంలో గల మానసోత్తర పర్వతంపై బ్రహ్మ ఆసనం కలదు. బ్రహ్మదేవుని ఆసనంబగు 10వేల బంగారు రేకులు గలిగిన పద్మము ఇక్కడ గలదు. పుష్కర ద్వీప మధ్యంబున మానసోత్తరము అను పెద్ద పర్వతము గలదు. ఆ పర్వతం 10వేల యోజనాల విస్తీర్ణము. తూర్పు పడమరలో గల రెండింటికి మాన సోత్తర పర్వతము సరిహద్దు.

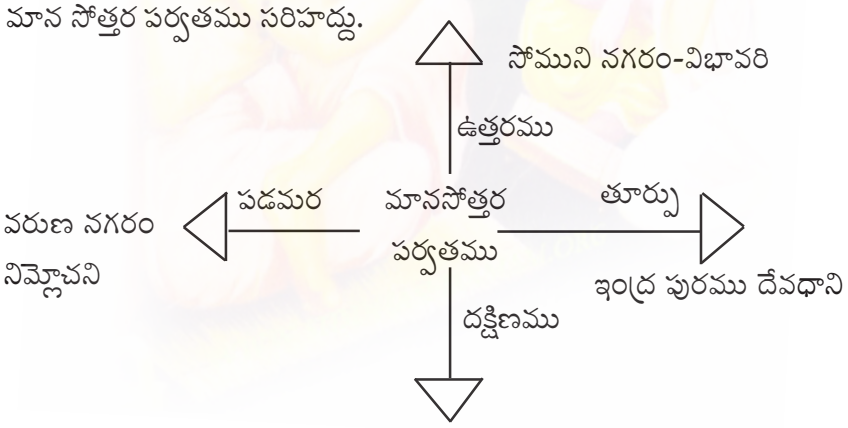

(లింగ శరీరము	-	మనస్సు,
సహస్రార చక్రము	=	మానసోత్తర పర్వతము,
మేరువు	=	బ్రహ్మ రంధ్రము)

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఈ నాలుగు పట్టణములలో సూర్యుడు క్రమంగా ఉదయం, మధ్యాహ్నం, అస్తమయం, అర్ధరాత్రి అనే కాల భేదాలను కల్పించును. **వీతిహోత్రుడు** ఈ ద్వీపమునకు అధిపతి. అతనికి రమణకుడు ధాతకుడు అను ఇద్దఱు కొడుకులు. ఇతడు తన ఇద్దఱు కుమారుల పేరున 2వర్షములను ఏర్పఱచి ఆ వర్షములకు ఆకుమారుల పేర్లు పెట్టి, వారిని అధిపతులుగా చేసెను. ఈ ద్వీప వాసులు బుద్ధి బలం, నియమ నిష్టలు గలవారు. భేద భావం లేక సమ భావంతో కలసి మెలసి ఉందురు. వేదోక్త కర్మలను ఆచరించుచూ చతుర్ముఖుని కొలుచుచూ ఉందురు. ఈ ద్వీపవాసులందఱికి ఆయురింద్రియ పటుత్వంబులు, తేజోబలంబులు జన్మించిన తోడనే జనియించును. ఇక్కడ చాతుర్వర్ణములు లేవు.

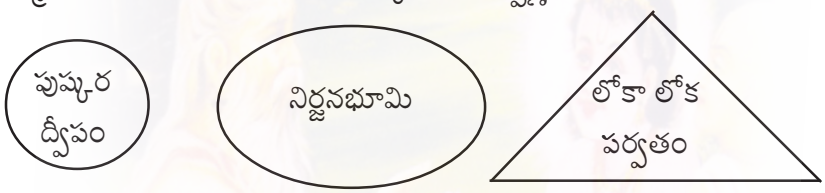

నిర్జన భూమి : 2 కోట్ల యోజన విస్తీర్ణము. దేవతావాస యోగ్యము.ఆ భూమి అద్దంలాగా స్వచ్ఛంగా నున్నగా ఉండును. ఈ భూమిని చేరిన పదార్థమును మరల పొందలేము.

లోకాలోక పర్వతం : లోకాలోక పర్వతం 8 కోట్ల యోజనములు. సువర్ణభూమి. సూర్యాది ధ్రువాంతంబులగు జ్యోతిర్గణంబులు మధ్యనుండుట చేసి లోకాలోక పర్వతంబు అని పేరు. ఆ లోకాలోక పర్వతంబు మీద నాలుగు దిక్కుల యందు:

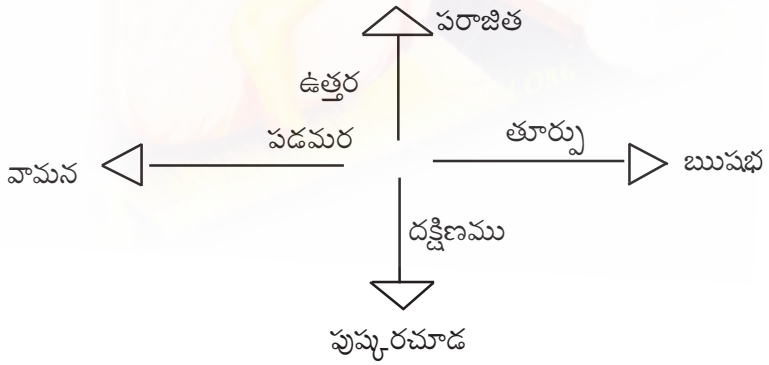

అను నాలుగు దిగ్గజములు లోక రక్షణార్థంబు నిర్మితంబై ఉండును. తూర్పున-విరూపాక్షము, దక్షిణమున-మహాపద్మం, పశ్చిమమున-సౌమనసము,

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఉత్తరమున-భద్రము అను దిగ్గజములు కలవని రామాయణములో వివరింపబడినది. ఆ పర్వతమున విష్ణువు విష్వక్సేనుడాదిగా గల పార్షదులతో గూడి అఖిలలోక రక్షణార్థము కల్పపర్యంతము యోగమాయా విరచితుండై ఉండును. వివిధ మంత్రములను రహస్యంగా రక్షించుతూ ఉండును. భగవంతుడు తప్ప ఇతరులు ఆ పర్వతమును దాటి సంచరించలేరు.

సుగ్రీవుడు సీతాన్వేషణ సందర్భమున వానరులకు చెప్పిన భూమి

రామాయణమున భూమి గుఱించి

తూర్పున

మందర పర్వతము. దాని అగ్రభాగమును ఆశ్రయించి ఉండువారిలో కొందఱికి చెవులుండవు, కొందఱికి పెదవులే చెవులు, కొందఱికి ముఖములు ఇనుప ముఖము వలె భయంకరముగా ఉండును. వీరికి ఒక పాదముండును. మహా వేగము కలవారు. చాలా బలవంతులు. మనుష్యులను తినివేయుదురు. కొందఱి శిరస్సులు తీక్షణముగా పొడవుగా ఉండును, కొందఱు బంగారు ఛాయ గలిగి చూచుటకు అందముగా ఉందురు.

సముద్రము-ద్వీపములు : కొందఱు కిరాతకులు పచ్చి చేపలను తిందురు. కొందఱు నరవ్యాఘ్రములు అను పేరు గల భయంకరులు. వీరు సముద్ర మధ్యములో సంచరించు చుందురు.

యవ ద్వీపము : ఇది 7 రాజ్యముల సముదాయము

సువర్ణ ద్వీపము : బంగారుగనులు గలిగి ఉండును.

రజత ద్వీపము.

పర్వతము : శిశిరము - ఈ శిశిర పర్వతము దేవతలకు దానవులకు నివాస స్థానము. ఈ పర్వత శిఖరములు స్వర్గమును తాకుచుండును.

సముద్రము - సముద్రపు ద్వీపములు. ఇక్కడ అసురులు కలరు. బ్రహ్మదేవుని అనుజ్ఞ చేత తమ సమీపమునకు వచ్చిన వారి నీడను పట్టిలాగి తినుచుందురు. మహాసర్పములకు నివాసస్థానము. రోహిత మనే సముద్రమును చేరిన, అక్కడ గల కూట శాల్మలీ వృక్షమున **గరుత్మంతుని గృహము** కలదు. ఆ గృహమును

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

విశ్వకర్మ నిర్మించెను. మందేహులు అనే రాక్షసులు, పర్వత శిఖరముల మీద వ్రేలాడు చుందురు. సూర్యోదయ సమయమున సూర్యుని చేత తపింప చేయబడి బ్రహ్మ తేజస్సుల చేత కొట్టబడిన వారై, సముద్ర జలములో పడిపోవుదురు. మరల పర్వత శిఖరముల చేత వ్రేలాడుచుందురు. క్షీర సముద్రమును చేరగలరు. ఆ క్షీర సముద్ర మధ్యమునందు "ఋషభమనే" తెల్లని పర్వతము ఉన్నది. అక్కడ సుదర్శన మను సరస్సు ఉన్నది. దివ్యసువాసన గల పుష్పించిన వృక్షములు, బంగారు కింజల్కములు గల పద్మములు, రాజహంసలతో అందముగా ఉండును. దేవతలు, చారణులు, యక్షులు, కిన్నరులు, ఆసరస్సులో క్రీడింతురు. క్షీరసముద్రము దాటిన తరువాత **జల సముద్రము.** ఔర్వ ఋషి కోపము వలన పుట్టిన అశ్వ ముఖము గల తేజస్సు అనగా బడబాగ్ని ఉన్నది. స్థావర జంగమములతో కూడిన ఆ జలము ఆతేజస్సుకు ఆహారము. ఆ బడబాగ్నిని చూచి సముద్రములోని ప్రాణులు అఱచుచుండెడి ధ్వని వినబడును. ఆ సముద్రము ఉత్తర తీరమున "జాత రూప శిల" అనే మహా పర్వతము ఉన్నది. అది 13 యోజనములు వ్యాపించినది. జాతరూపశిల అనే మహా పర్వతము పై ఆ పర్వతాగ్రమమున ఆదిశేషువు కూర్చుండి కనబడును. చంద్రకాంతి వంటి కాంతితో ప్రకాశించు చుండును. నల్లటి వస్త్రము ధరించి ఉండును. ఆ పర్వతము పై మూడు తలలు గల బంగారు తాళవృక్షము జండాగా ఉన్నది. ఇది నూఱు యోజనముల పొడవు దానిపై సాల, తాళ, తమాల, కర్ణికార వృక్షములు కలవు. సౌమనసమను పేరుగల బంగారు శిఖరము గలదు. అది పది యోజనములు ఎత్తు, ఒక యోజనము విస్తీర్ణము కలిగి ఉన్నది. పూర్వము త్రివిక్రమ అవతారమున, విష్ణువు, సౌమనస శిఖరముపై ఒక పాదమును, రెండవ పాదమును మేరు పర్వత శిఖరముపై ఉంచెను. సూర్యుడు జంబూద్వీపమునకు ఉత్తరముగా సంచరించి సౌమనస శిఖరము చేరి మేరువునకు దక్షిణముగా ఉన్నవారికి కనబడును. వైఖానస, వాలఖిల్య మహర్షులు ఉందురు. ఇది సుదర్శన ద్వీపము.

ఉదయ పర్వతమున ప్రాతఃకాల సంధ్యఎట్టగా ప్రకాశించు చుండును. బ్రహ్మ ఈ పర్వతమును భూమికి, జగత్తునకు ద్వారముగానూ, సూర్యునికి హృదయ స్థానముగానూ సృష్టించెను. కావున ఇది పూర్వ దిక్కు. ఉదయ పర్వతము దాటి ఎవరును వెళ్ళలేరు. **తూర్పుదిక్కునకు ఉదయ పర్వతము హద్దు.**

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

దక్షిణము

దక్షిణ సముద్రము : ఈ దక్షిణ దిక్కుగుఱించి రామాయణములో మూడు విధములుగా వర్ణింప బడినది. సుగ్రీవుడు సీతాన్వేషణ సందర్భమున వానరులకు చెప్పునపుడు ఒకవిధముగ, రావణుడు లంక నుంచి పంచవటికి సీతను అపహరించుటకు వచ్చు సందర్భమున ఒకవిధముగ, మరల వానరులు సీతాన్వేషణ సందర్భమున దక్షిణదిక్కు ప్రయాణముగా ఒకవిధముగ వర్ణింపబడినది. ఈ మూడింటిని సమ్మేళనము చేసి చదివిన దక్షిణదిక్కు గుఱించిన అవగాహన కలుగును.

సుగ్రీవుడు వానరులకు చెప్పుట : మలయ పర్వత శిఖరముపై సూర్యకాంతివంటి కాంతిగల అగస్త్యుడు కనపడును. దక్షిణ సముద్రములో **మహేంద్ర పర్వతము** కలదు. అది బంగారు వికారము కలది. ఆ పర్వతముపై దేవతలు, ఋషులు, యక్షులు, అప్సర స్త్రీలు, సిద్ధులు, చారణులు, నివసించు చుందురు. ఇంద్రుడు ప్రతి పర్వమునందు ఆ పర్వతమునకు వచ్చును. సముద్ర మధ్యము నందు **అంగారక** అను రాక్షస స్త్రీ ఉన్నది **(సింహిక)** ఆమె నీడను బట్టి లాగి ప్రాణులను భక్షించు చుండును. ఆవలి ఒడ్డున ఒక ద్వీపమున్నది. అది నూఱు యోజనముల వైశాల్యము కలది. ఆ ద్వీపమునకు మానవులు వెళ్ళజాలరు. రాక్షస రాజు రావణుడు ఆ దేశము నందే నివసించు చుండును. (లంక) ఆ ద్వీపము దాటిన పిమ్మట పుష్పితకమనే అందమైన పర్వతమున్నది. దానికి రెండు శిఖరములు ఒకటి బంగారు శిఖరము, దానిని సూర్యుడు సేవించు చుండును. ఒక శిఖరము వెండిది. తెల్లగా ఉన్న ఆ శిఖరమును చంద్రుడు సేవించుచుండును. కృతఘ్నులుకాని, క్రూరులు కానీ, నాస్తికులు కానీ ఆ పర్వతమును చూడ జాలరు. ఆ పర్వతమునకు సమస్కరించి, పదునాలుగు యోజనములు వెళ్ళిన పిమ్మట సూర్యవంతమనే పర్వతము ఉన్నది. వైద్యుత పర్వతము ఉన్నది. సర్వకామములను ఫలించునది. అక్కడ ఫలములను తిని మధువులను త్రాగి ముందుకు వెళ్ళండి.

కుంజర పర్వతము : దానిమీద విశ్వ కర్మ అగస్త్యుని గృహమును నిర్మించెను. అది పది యోజనముల ఎత్తు,ఒక యోజనము వైశాల్యము ఉన్నది. భోగవతి నగరము సర్పములకు నివాసము. అక్కడ వాసుకి నివసించు చుండును. ఋషభ మనే

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

పర్వతము ఉన్నది. అది వృషభ ఆకారములో ఉన్నది. ఆ పర్వతముపై గోశీర్షకము, పద్మకము, హరి శ్యామము అను చందనము పుట్టును. అది అగ్ని వంటి కాంతి కలది. దానిని స్పృశించరాదు. ఆ వనమును గంధర్వులు రక్షింతురు. ఆ పర్వతము పై శైలూషుడు, గ్రామణి, శిక్షుడు, శుకుడు, బభ్రువు అను ఐదుగురు గంధర్వ రాజులు నివసించు చుందురు. పితృలోకము దాటి వెళ్ళజాలరు. పితృలోకము దక్షిణ దిక్కుకు హద్దు.

లంక నుంచి పంచవటి - రావణుని ప్రయాణం : లంకా పట్టణము. సముద్రము, సముద్ర తీరము:- పద్మ సరస్సులు,ఆశ్రమములు, నాగులు, గంధర్వులు, కిన్నరులు, సిద్ధులు, చారణులు, అప్సరస్త్రీలు, బ్రహ్మపుత్రులైన వైఖానసులు, చంద్ర కిరణములు ఆహారముగాగల వాలఖిల్యులు, మహర్షులు, మాషగోత్ర ఋషులు కలరు. వారిని చూచుచూ రావణుడు ప్రయాణము చేయుచూ నూఱు యోజనముల పొడవు శాఖలుగల ఒక వటవృక్షమును చూచెను. ఆ వృక్షము పై ఎందఱో ఋషులు నివసించు చుండిరి. ఆ వృక్షము పేరు సుభద్ర. పూర్వము గరుత్మంతుడు ఆ వటవృక్షముపై కూర్చుండి గజకచ్ఛపములను తినుటకు తెచ్చుకొనెను. ఆ వటవృక్షమును దాటి, సముద్రమును దాటి సముద్రపు ఆవలి ఒడ్డుకు రావణుడు చేరెను. ఆ తర్వాత దండకారణ్యంలో గల మారీచుని ఆశ్రమమునకు వచ్చెను. ఆ తర్వాత పంచవటికి వచ్చెను.

వానరుల అనుభవం :

వానరులు - సీతాన్వేషణలో దక్షిణ దిక్కు వర్ణన : ఋశ్యమూక పర్వతము నుంచి వానరులు బయలుదేరి దక్షిణ దిక్కుకు ప్రయాణమయిరి. కండు మహర్షి శపించిన ప్రదేశమునకు చేరిరి. ఈ ప్రదేశములలోని నదులలో నీరు లేదు. అక్కడ ఫల వృక్షములు లేవు. ఆకులు కూడలేవు. వనములో సంచరించు ప్రాణులు లేవు. పూర్వము కండు మహర్షి ఉండెను. అతనికి 10సంవత్సరముల కుమారుడు మరణించుటచే, ఆ మహాముని కోపించి ఆ విధముగా శపించెను. అక్కడ ఒక అసురుడు ఉండెను. అంగదుడు వానిని సంహరించెను. వానరులు ఆ వింధ్యారణ్యములో వెతికిరి. వింధ్య పర్వతమును అన్వేషించిరి. ఋక్షబిలమనే బిలమును చూచిరి. ఇది మయ నిర్మితము. ఆ బిలములో ఒక యోజనము దూరము

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

వెళ్ళిరి. వెలుతురు కనబడెను. తపస్విని కనబడెను. ఆమెయే స్వయంప్రభ. స్వయంప్రభ మేరుసావర్ణి కుమార్తె. ఈ భవనము అప్సరస స్త్రీ అయిన హేమది. వానరులు కన్నులు మూసుకొనగా స్వయంప్రభ వారిని ఆగుహనుండి బయటకు తెచ్చి ఇదే **వింధ్యపర్వతము**, ఇది **ప్రస్రవణ పర్వతము**, ఇది **దక్షిణ సముద్రము** అని చెప్పినది. ఆ వింధ్యపర్వత గుహ నుండి బయటకు వచ్చిన సంపాతిని వానరులు క్రిందకి దింపిరి. సంపాతి సీత లంకలో ఉన్నదని, తను చూచుచున్నానని చెప్పెను. హనుమంతుడు **మహేంద్ర పర్వతమును** ఎక్కెను. హనుమంతుడు ఆ పర్వతంపైనుండి ఆకాశమార్గమున లంకకు పయనించుచుండగా దక్షిణ సముద్రములోనుంచి మైనాక పర్వతము (మైనాకుడు), సురస (నాగమాత) వచ్చిరి. వారిని దాటి దక్షిణ సముద్రములో గల సింహిక అనే రాక్షసిని చంపి లంకలో గల **లంబ పర్వతము**పై దిగెను.

పడమర దిక్కు

పర్వతము : సింధు సాగర సంగమ స్థానము వద్ద సోమగిరి పర్వతము కలదు. అదిబంగారు శిఖరములు కలిగిఉన్నది. అక్కడ రెక్కలతో ఎగురు సింహములు, ఏనుగులు సంచరించు చుండును.

పారియాత్ర పర్వతము : ఇచ్చట 24 కోట్ల గంధర్వులు నివసించు చున్నారు. ఏ ఫలములను తీసుకొనకూడదు. వానరులకు గంధర్వుల వలన భయము లేదు. వజ్రమనే పర్వతము : చక్రవంతమను పర్వతము. దీనిపై విశ్వకర్మ వేయి అంచులు గల చక్రమును నిర్మించెను. అక్కడ విష్ణువు ఆ చక్రమును రక్షించుచున్న హయగ్రీవుని చంపి ఆ చక్రము గ్రహించెను. పంచజనుని చంపి శంఖమును గ్రహించెను.

వరాహ పర్వతము : సముద్రములో 64 యోజనములు వ్యాపించి ఉన్నది. ప్రాగ్జ్యోతిషమను పట్టణమున్నది. అక్కడ నరకుడు అను రాక్షసుడు గలడు.

సౌవర్ణమను పర్వతము కలదు . మేఘమను పర్వతము కలదు. ఇక్కడ ఇంద్రునికి దేవతలు పట్టాభిషేకము చేసిరి. 60వేల బంగారు పర్వతములు ఈ పర్వతముల మధ్యలో **మేరు పర్వతమున్నది**. సూర్యుని వరమున మేరు పర్వతమున గలవన్నియు బంగారు వర్ణము గలవి. ఆ మేరు పర్వతమును దేవతాదులు చేరి సూర్యుని

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

సేవింతురు. మేరు అస్తాద్రుల మధ్య పది తలలు గల బంగారు తాటి చెట్టు ఉన్నది. అక్కడ మేరు సావర్ణి నివసించుచున్నారు.

అస్తాద్రి :- సూర్యుడు అస్తమించును. ఈ అస్తాద్రి మేరువునకు పది వేల యోజనముల దూరములో ఉన్నది. విశ్వకర్మ భవనమును నిర్మించెను. ఇది వరుణుని నివాసము. ఈ అస్తాద్రి పడమర దిక్కునకు హద్దు. దీనిని దాటి ఎవరును వెళ్లజాలరు.

ఉత్తర దిక్కు

ఆశ్రమములు -సోమాశ్రమము

పర్వతములు : కాల పర్వతము - సుదర్శన పర్వతము. దేవసఖ పర్వతము, అది దాటిన శూన్య ప్రదేశము అక్కడ ఏవీ ఉండవు.

కైలాస పర్వతము - అక్కడ విశ్వకర్మ నిర్మించిన కుబేరుని గృహమున్నది.

క్రౌంచ పర్వతము -

మానస పర్వతము - దేవతలు,రాక్షసులు కూడ అచ్చటికి వెళ్ళజాలరు.

మైనాక పర్వతము - మయునిచే నిర్మింపబడిన మయుని భవనమున్నది.

సిద్ధులు నివసించు ఆశ్రమము , వైఖానసుల సరస్సు, కుబేరుని వాహనమైన సార్వ భౌమము. అనే ఏనుగు నిత్యము అక్కడకువచ్చును. శూన్యఆకాశము. తపస్సిద్ధులచే అది ప్రకాశించుచుండును. చంద్ర, సూర్య, నక్షత్రములు గాని మేఘములు గాని ఉండవు. శైలోద అనే నది కలదు. అక్కడ కీచకములు అను వెదుళ్ళు ఉండును. అవి సిద్ధులను అటు ఇటు తీసుకొని వచ్చును.

ఉత్తర కురుదేశము : పుణ్యాత్ములు ఉందురు. వారు రతియందు ఆసక్తి గలవారు.

ఉత్తర సముద్రం : సోమగిరి పర్వతం. బ్రహ్మలోకం,ఇంద్రలోకంలో గలవారు, ఆ పర్వత సౌందర్యమును తిలకించెదరు. సూర్యుడు లేడు. అయినా సూర్యకాంతి వంటి కాంతి ఉండును. శివుడు, బ్రహ్మ నివసించు చుందురు. కురు దేశమునకు ఉత్తరముగా ఎవరూ వెళ్ళరాదు. ఉత్తర దిక్కునకు సోమగిరి హద్దు. సోమగిరిని దాటి దేవతలు కూడ వెళ్ళ జాలరు.

భాగవతమున వర్ణింపబడిన భూమికి, రామాయణమున వర్ణింపబడిన భూమికి చాలా భేదము ఉన్నట్లు కనబడును. ఇవి యోగరహస్యములు.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

భూమండలమునకు పైన భువర్లోకము, సువర్లోకము, మహర్లోకము, జనలోకము, తపోలోకము, బ్రహ్మలోకము కలవు. ఇవి కాంతివంతమయిన లోకములు. బ్రహ్మలోకమున దేవతలు క్రీడింతురు. ఈ లోకములు ఏవియు బాహ్యదృష్టికి కనిపించవు.

భూమండలము క్రింద అతల, వితల, సుతల, రసాతల, తలాతల, మహాతల, పాతాళ లోకములుండును. ఈ లోకములు ఏవియు బాహ్యదృష్టికి కనిపించవు. ఇది యోగ భాష.

అతలము : ఇందు మయుని కుమారుడగు బలుడు చరియించు చుండును. అతని ఆవలింతల వలన స్త్రైరిణులు, కామినులు, పుంశ్చలు అను స్త్రీ గణంబులు జనియించిరి. ఆ కామినీ జనంబులు పాతాళంబు ప్రవేశించిన పురుషునకు హాటకరసం అనెడి సిద్ధ రస ఘటిక ఇచ్చి వివిధ రతి క్రీడల చరియింతురు.

వితలము : ఇందు పార్వతీ పరమేశ్వరులు సంభోగము చేయుచుండ వారల వీర్యంబును వాయువు అగ్నులు భక్షించి ఉమియుట వలన హాటకి అను పేర ఒక నది పుట్టెను. ఆ నది శుద్ధ బంగారము అయ్యెను.

సుతలము : ఇందు విష్ణువాజ్ఞగా బలి చక్రవర్తి కలడు. బలి గృహ ద్వారమున విష్ణువు గదా పాణియై శంఖ చక్రాది ఆయుధ ధరుడై తేజరిల్లును.

తలాతలము : ఇందు మయుడు ఉండును. శివుడు ఇతనిని ఇక్కడ ఉంచినాడు.

మహాతలము : ఇందు కద్రువ పుత్రులగు సర్పములు కలవు. కుహక, తక్షక, కాళియ, సుషేణాది ప్రధానులు గరుత్మంతునికి భయపడి ఉందురు.

రసాతలము : దైత్య దానవులగు నివాత కవచ కాలకేయులుందురు. ఇంద్ర దూతయగు సరమచే చెప్పబడు మంత్రాత్మక వాక్యంబున భయము నొందు చుందురు.

పాతాళము : ఇందు నాగ కులముండును. వాసుకి, శంఖ, కుళిక, మహాశంఖ, శ్వేత, ధనంజయ, ధృతరాష్ట్ర, శంఖచూడ, కంబళాశ్వతర, దేవదత్త మొదలయిన మహానాగంబులు ఐదు, పది, నూఱు, వేయి, శిరంబులు కలిగి ఫణికాంతుల చీకటిని పార ద్రోలుదురు. పాతాళము క్రింద భాగమున శేషుడుండును. ఇతడు విష్ణు శరీరము. ఇతనికి అనంతుడు, సంకర్షణుడు అను పేర్లు కలవు. లోకములను

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

సంహరింప ఏకాదశ రుద్రులను పుట్టించుచుండును. శేషువు అధ్యాత్మ విద్య యుక్తంబైన ఆనంద హృదయ గ్రంథిని భేదించును. శేషుని ఆకస్మికంబుగనయినా, ఆర్తుడైనా స్మరించిన అఖిల పాపములు పోయి సకల శ్రేయస్సులు కలుగును. ఈ లోకములో దైత్యదానవ నాగాది దేవ యోనులు స్వర్గమున కంటె అధిక భోగంబులు కలిగి కేళీ వినోదంబులచేటు లేని శరీరములు కలిగి చరియింతురు. ఇందు గలవారలకు అధివ్యాధులు, జరారోగంబులు, శరీరవైవర్ణ్యంబు, స్వేదదుర్గంధ ములును కలుగక పరమ కల్యాణమూర్తులగుచు, సుదర్శన భయము తప్ప ఇతర మృత్యు భయము లేక ఉందురు. అధిదైవికమైన భూమి గుఱించి చెప్పునపుడు అనేక కథలు చెప్పుదురు.

1. భూమిని ఆదిశేషువు తన పడగలపై మ్రోయుచున్నాడు.
2. భూమిని అష్టదిగ్గజములు తమ తలలపై మ్రోయుచున్నవి.
3. జలములను సృజియించిన తరువాత భూమిని సృజియించెను.
4. భూమి జలముల పైభాగమున ఉండెను.
5. భూమి జలములలో మునిగిపోయినది. అంత ప్రజాపతి ఆ భూమిని నీటి నుంచి ఉద్ధరించి మరల జలముల పై భూమిని ఉంచెను (వరాహావతార కథ).
6. భూమి నుంచి నాగేటి చాలులో సీత జన్మించినది.
7. భూమిని సగర పుత్రులు త్రవ్వగా సాగరమేర్పడినది.
8. భూమిపై ప్రియవ్రతుడు సూర్య రథ వేగముతో తన రథమును నడపగా సప్త ద్వీపములు సప్త సముద్రములు ఏర్పడినవి.
9. భూమిని గోవుగా చేసి పృథు చక్రవర్తి ఓషధులను పితికెను.
10. కలి పురుషుడు గోరూపముగా ఉన్న భూమిని తన్నెను.
11. భూ భారమును మానుప శ్రీకృష్ణుడుగా భగవంతుడు అవతరించి భూ భారమును మాన్పెను.
12. సహస్ర శీర్షములు గల విరాట్ పురుషుడు భూమిని అధిష్ఠించి ఉన్నాడు. ఇలా అనేక కథలలో చెప్పిన భూమికి ఒకే అర్థమును చెప్పరాదు. ఈకథలన్నియు యోగ రహస్యములు.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఆకాశము

బాహ్యముగా కనిపించే ఆకాశము అనీ, ఘటాకాశము అనీ, హృదయాకాశము అనీ, ఆకాశమును అనేక విధములుగా చెప్పుదురు. సుందరకాండలో హనుమంతుడు లంక చేరు సందర్భమున ఈ ఆకాశము గుఱించి వివరింపబడినది. వేదములో భూమి ఆకాశములను ద్యావాపృథివీ సూక్తములుగా వర్ణింతురు.

అధి భౌతికము : ఇది కంటికి కనిపించును. ఈ ఆకాశము గుఱించి వర్ణించుచూ పక్షులు విహరించు మార్గము, మేఘ మండలము, మేఘములు, చంద్రుడు, సూర్యుడు, ఇతర గ్రహములు, అశ్విన్యాది నక్షత్రములు గుఱించి హనుమంతుడు లంక చేరు సందర్భమున ఆకాశ మార్గ ప్రయాణముగా చెప్పబడినది.

అధి దైవికము : ఇది కంటికి కనిపించదు. ఇది యోగ మార్గము. శరీరములోని సుషుమ్నా మార్గమును ఆకాశముగా వర్ణింతురు. ఈ సుషుమ్నా మార్గములో పుణ్యకర్మానుష్ఠాన పరులు, యోగులు, మాత్రమే పయనించగలరు, మఱియు దర్శింపగలరు. సుందరకాండలో హనుమంతుడు లంక చేరు సందర్భమున చారణులు ప్రయాణించు మార్గముగా ఈ ఆకాశ మార్గమును వర్ణింపబడినది. అనగా హనుమంతుని ప్రయాణమును సుషుమ్నా నాడిలోని ప్రయాణముగా గ్రహించ వలయును. ఈ మార్గములో నాగులు, విద్యాధరులు, యక్షులు, గంధర్వులు, విశ్వావసు అను గంధర్వ రాజు నివాసము, దేవేంద్రుని వాహనమయిన ఐరావతము సంచరించు మార్గము వర్ణింపబడినది. ఈ మార్గమున మహర్షి గణములు, స్వర్గమును జయించిన పుణ్యాత్ములు, హవిస్సులు మోసుకొని పోవు అగ్ని సంచరించెదరని చెప్పబడినది.

సూర్యుడు

సూర్యుడు, ఒక గ్రహముగా కంటికి కనిపించును. ఇది అధిభౌతికము. అధి దైవికముగా ఇతడు సూర్య భగవానుడు. ఇతనిని పుణ్య కర్మానుష్ఠానపరులు మాత్రమే దర్శించెదరు. సూర్యభగవానుని రథమునకు గాయత్రీ చ్ఛందంబాదిగా సప్త

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఛందంబులు అశ్వములు. రథసారథి అరుణుడు. సూర్యభగవానుని ముందట అంగుష్ఠ శరీర ప్రమాణము గల 60వేల వాలఖిల్యులు సౌరసూక్తము పఠియించు చుందురు. అనేక మునులు, దేవతలు, గంధర్వాదులు సూర్యభగవానుని సేవించెదరు. సూర్యభగవానునికి ముగ్గురు భార్యలు పద్మిని, ఛాయ, బడబ. వీరివలన యముడు, యమున, శని, తపతి, వైవస్వత మనువు జన్మించినారు. సూర్య భగవానుని వలన సుగ్రీవుడు (రామాయణ కాలమున), సూర్య భగవానుని వలన కర్ణుడు (భారత కాలమున) కలిగిరి. సత్రాజిత్తు సూర్యభగవానుని దర్శించి శమంతక మణిని పొందెను. ధర్మరాజుకు అక్షయ పాత్ర లభించినది. సూర్యభగవానుని వలన జ్యోతిర్మార్గము, ఉత్తరాయణ మార్గము, దక్షిణాయన మార్గము అనే మార్గములు ఏర్పడును. ఇవి పుణ్యాత్ములు ఊర్ధ్వలోకములకు వెళ్ళు మార్గములు. ఈ మార్గములకు పంచాగములోని దక్షిణాయన, ఉత్తరాయణములకు సంబంధము లేదు. అవి కాల విభజన క్రిందకు వచ్చును. ఆదిత్యుడనగా దేహములో చరియించు ప్రాణము. ఇదియే హంస.

సూర్య మండలమే గాయత్రిగా చెప్పబడే దేహములోగల హృదయ స్థానము. సూర్య భగవానుడు పరమాత్మ. గాయత్రి అనగా దేహము. ఆత్మను ఆత్మలో కలుపుటయే ఆదిత్యోపాసన. ఇదియే సంధ్యావందనము.

చంద్రుడు

చంద్రుడు అధిభౌతికముగా ఉపగ్రహము. ఇది కంటికి కనిపించును. అధిదైవికముగా దేవత. చంద్రుని గుఱించి అనేక అధిదైవికములయిన కథలు వేదపురాణములలో కలవు.

1. అమృత మథనములో పాల సముద్రము నుంచి జన్మించెను.
2. అత్రి అనసూయలకు బ్రహ్మ అంశమున చంద్రునిగా ఆవిర్భవించెను.
3. గురువు భార్య అయిన తారతో కలసి, బుధుని జన్మకు కారకుడు అయ్యెను.
4. శివుని జటా జూటములో ఉండును.
5. తారలు ఇతని భార్యలు. అందఱినీ సమంగా చూడక రోహిణి యందు మిక్కిలి అనురాగము ఉండుటచే క్షయ రోగ పీడితుడయ్యెను.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఈ కథలలో చెప్పబడే చంద్రుడు ఒకరు కాడు. ఇవి యోగరహస్యములు భూమి, ఆకాశములు కలసి బృహత్ రూపమున బ్రహ్మాండము. సాకార రూపమున విరాట్ పురుషుని దేహము. సూక్ష్మరూపమున మానవ శరీరము. అనగా బ్రహ్మాండములో గల పదునాలుగు లోకములు, సూర్యుడు, చంద్రుడు, నక్షత్రములు, నదులు పర్వతములు మొదలయినవన్నీ మన మానవ శరీరములో ఉండును. వీటిని శ్రీకృష్ణుడు యశోదకు మానవ దేహములో ఏవేవి ఎచ్చట గలవో చూపించినాడు. దీనిని కథా పరముగా శ్రీకృష్ణుని నోటిలో యశోద బ్రహ్మాండమును దర్శించెనన్నట్లు చెప్పబడినది. దేహము ఆత్మ ఉండుటకు నివాస స్థానముగా కల్పింప బడినది. ఈ దేహమును కొందఱు స్థూల దేహము, సూక్ష్మదేహముగా విభజించి విశదీకరించగా కొందఱు అన్నమయ కోశము, ప్రాణమయ కోశము, మనో మయకోశము, విజ్ఞాన మయకోశము, ఆనందమయ కోశమనే పంచకోశములుగా వివరించినారు. కొందఱు ఈ దేహమును సప్తావరణలుగా విభజించినారు. దీనినే సప్త ద్వీపములుగా విభజించి చెప్పిరి. విరాట్ పురుషుని దేహముతో సమన్వయ పఱచి మొదట బ్రహ్మాండమును అవగతము చేసుకొని ఆ పై దేహములో ఆ లోకములు, సూర్య చంద్రుల గుఱించి అధ్యయనము చేయవలయును.

స్థూల శరీరము, సూక్ష్మ శరీరము, అగ్ని ఖండము, సూర్య ఖండము, చంద్ర ఖండము, ప్రాణము, బుద్ధిగా సప్తద్వీపముల గుఱించి ఆకాశము గుఱించి లోకముల గుఱించి, చదివిన సీతాన్వేషణ పూర్తి యగును.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

కాలము

బ్రహ్మకు పగలు వేయి యుగములు. పగటి కాలమున 14 మంది మనువులు పాలింతురు. ఒక్కొక్క మనువు 71 దివ్య యుగములు పాలించును. నాలుగు యుగములు కలసి ఒక దివ్య యుగము. మనువులు మారగానే, దేవతలు, ఇంద్రుడు. సప్తర్షులు, మునులు, మారుదురు. భగవదంశంబున పుట్టిన వారు ఆ మనువు కాలమున అఖిల జగములను పాలింతురు. ఈ మన్వంతరములలో శ్రీహరి అవతరించి జగములను రక్షించును. బ్రహ్మ పగటి కాలమున అవ్యక్తము నుంచి చరాచరములన్నియు జన్మించు చున్నవి. రాత్రి వెయ్యి యుగములు. పగలు గడిచి పోయిన పిదప బ్రహ్మ నిద్ర పోవును. అప్పుడు జగములన్నియు నశించును. అవ్యక్తమునందే లయమగుచున్నవి.

బ్రహ్మకు రాత్రి అవగానే సంకర్షణాగ్ని త్రిభువనములను దహింప మహర్లోక వాసులు జన లోకమునకు వెళ్ళుదురు. ప్రళయకాలములో భయంకరముగా ప్రచండ వాయువులు వీచును. అగ్ని దహింపగా వాయు వేగానికి సముద్ర జలముల నీరు మూడు లోకములను ముంచును. సముద్రముపై యోగ నిద్రలో బ్రహ్మయుండును. జనలోక వాసులు అతనిని వినుతింతురు. బ్రహ్మకు రాత్రి అవగానే సూర్యచంద్రులు లేక చీకటి అలుముకొనును. హరి, శక్తి రూపంబున వెలుగు. బ్రహ్మకు మరల పగలు అయినప్పుడు పూర్వముండిన ఈ ప్రాణి సమూహమే మరల మరల పుట్టును. రాత్రి అయినప్పుడు లయమగును.

కల్పము : విష్ణువు నాభిలో పద్మము పుట్టినది. అది పద్మ కల్పమని పిలువబడును. ఆ పద్మంలోబ్రహ్మపుట్టినది బ్రహ్మ కల్పము. బ్రహ్మ యొక్క ద్వితీయ పరార్ధములో హరి వరాహావతారమున ప్రకటితుండయ్యెను. అది వరాహ కల్పము. **ఇప్పుడు వరాహ కల్పము జరుగుచున్నది.** బ్రహ్మకు 100 సంవత్సరములు పరమాయువు. 50 సంవత్సరములు పరార్ధము మిగిలిన 50 సంవత్సరములు ద్వితీయ పరార్ధము. ఇప్పుడు ద్వితీయ పరార్ధము జరుగుచున్నది.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

యుగము	యుగ ప్రమాణము	పాదములు
కృతయుగము	17,28,000 సంవత్సరములు	4
త్రేతాయుగము	12,96,000 సంవత్సరములు	3
ద్వాపర యుగము	8,64,000 సంవత్సరములు	2
కలియుగము	4,32,000 సంవత్సరములు	1

4 యుగములు 43,20,000 సంవత్సరములు కలిసి ఒక దివ్య యుగము. వీటిని శాస్త్రజ్ఞులు భౌతికశాస్త్రపరముగా చదివిన అనేక శాస్త్ర విషయములు తెలియును. యోగ సిద్ధి వలన గలిగిన నేత్రములతో, లోకములను అవలోకించేవారికి చెప్పబడే కాల పరిమాణము.

యుగము	కాలపరిమాణము	సంధ్య యొక్క పరిమాణము
కృతయుగం	4వేల దివ్య వర్షములు	800 దివ్య వర్షములు
త్రేతాయుగం	3 వేల దివ్య వర్షములు	600 దివ్య వర్షములు
ద్వాపర యుగం	2 వేల దివ్య వర్షములు	400 దివ్య వర్షములు
కలియుగం	1 వెయ్యి దివ్య వర్షములు	200 దివ్య వర్షములు

సంధ్యాంశము నందు ధర్మము అల్పమై కానబడును. సంధ్యాంశ మధ్యమునందు ధర్మము అతిశయించును. పాదభేదంబున మర్యాదలు తగ్గును. అధర్మము పెచ్చు పెరుగును. కృతయుగమున ధర్మదేవతకు తపస్సు, శౌచము,దయ,సత్యము అనునవి 4పాదములు. త్రేతాయుగమున మూడుపాదములు. ద్వాపర యుగమున రెండు పాదములు. కలియుగములో ఒక పాదము ఉండును. పుట్టిన ప్రజలు కృత కృత్యులయిరి. కాన అది కృతయుగము అయినది. ఆ కృత యుగంలో మనుష్యులందఱిదీ ఒకే వర్ణము. అదే హంస వర్ణము. ధర్మము వృషభ రూప ధరుడైన వాసుదేవుడు. వేదము ప్రణవము.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

బ్రహ్మకు పగటి కాలమున 14మంది మనువులు

మనువు	ఇంద్రుడు	దేవతలు	ఋషులు	విష్ణువు అవతరించి చేసిన ఘనకార్యములు
1వ మనువు స్వాయంభవుడు	యజ్ఞుడు	యజ్ఞుని కొడుకులు	- - -	స్వాయంభువ మన్వంతరమును పాలించెను.
ద్వితీయ మన్వంతరము **స్వారోచిషుడు** (ద్యుమంతుడు, సుషేణుడు, రోచిష్మంతుడు మొదలయిన వారు మను పుత్రులు.)	రోచనుడు	తుషితా దులు	ఊర్జస్తంభ ముఖ్యులు	వేద శిరుని భార్య అయిన తుషితకు కొడుకుగా విభుడను పేరున అవత రించెను. బ్రహ్మచర్యము పాటించి 88 వేల మంది మునులను అనుగ్రహించెను.
తృతీయ మన్వంతరము **ఉత్తముడు** (పవనుడు సృంజయుడు, యజ్ఞ హోత్రుడు మను పుత్రులు)	సత్యజిత్తు	సత్య భద్రాశ్వలు	వసిష్ఠుని కొడుకులైన ప్రమథాదులు.	ధర్మునికి సూనృతకు సత్య సేనుడుగా విష్ణువు అవతరించి రాక్షస సంహారము చేసెను.
నాలుగవ మన్వంతరము ఉత్తముని భ్రాత **తామసుడు** (కేతుడు, పృకుడు, ఖ్యాతి నరుడు మొదలయిన 10 మంది మను పుత్రులు.)	త్రిశిఖుడు	సత్యక హరివీర	జ్యోతిర్ధ్యామ ముఖ్యులు	హరి మేధునికి హరిణికి హరి జన్మించెను. గజేంద్రునిని మొసలి బారి నుండి రక్షించెను.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఐదవ మన్వంతరము ఉత్తమునిభ్రాత అయిన **రైవతుడు** ((ప్రతివింధ్యుడు, అర్జునుడు మొదలయిన వారు మను పుత్రులు.)	- - - -	భూతరయుడు మొదలయిన వారు	హిరణ్యరోముడు, ఊర్ధ్వ బాహుడు, వేదశీర్షుడు	శుభ్రుడు వికుంఠులకు వైకుంఠుడు అన విష్ణువు జన్మించి వైకుంఠమనే లోకమును కల్పించెను.
ఆఱవ మన్వంతరము **చాక్షసుడు** (పురు, పురుష సుద్యుమ్నుడు) మొదలయిన వారు మను పుత్రులు	మంత్రద్యుమ్నుడు	అప్యాదికులు	హవిష్మంతుడు వీరకుడు	వైరాజ సంభూతిలకు అజితుడన పేర విష్ణువు పుట్టెను. కూర్మావతారియై మందరాద్రిని మోసెను. అమృతమును పంచిఇచ్చెను.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

సప్తమ మన్వంతరము **వైవస్వతుడు.** (ఇక్ష్వాకు, నభగుడు, ధృష్టుండు, శర్యాతి, అరిష్యంతుడు, నాభాగుడు, దిష్టుండు, కరూశకుండు, పృషధ్ధుండు, వసుమంతుడు, వీరు మను పుత్రులు.	పురంధరుడు	ఆదిత్యులు, మరుత్తులు, అశ్వినులు, వసువులు, రుద్రులు.	గౌతమ,కశ్యప, అత్రి, విశ్వామిత్ర, జమదగ్ని, భారద్వాజ, వసిష్ఠుడు.	కశ్యపునకు అదితికి వామనుడుగా విష్ణువు అవతరించి ఇంద్రుని తమ్ముడైనాడు. ఈ మనువు కాలములోనే పరశురాముడు, శ్రీరాముడు, బలరాముడు, శ్రీకృష్ణుడు, బుద్ధుడు అవతరించిరి. కల్కి అవతరించ గలడు.
అష్టమ మన్వంతరము **సూర్య సావర్ణి.** (నిర్మోహ, విరజస్కాద్యులు అనువారు మను పత్రులు.)	బలి	సుత్తపుడు విరజుడు అమృతడు ప్రభువు మొదలయిన వారు	గాలవుండు, దీప్తిమం తుడు, పరశురా ముడు, అశ్వత్థామా కృపుడు వ్యాసుడు ఋశ్య శృంగుడు.	బలిచక్రవర్తిని ఇంద్ర పదవిలో నిలుపును.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

నవమ మన్వంతరము **దక్షసావర్ణి.** (ధృతకేతు, దీప్తి కేతువు మొదలయిన వారు మనుపుత్రులు)	అర్భుతుండు	పరుడు మరీచి గర్గాదులు	ద్యుతి మత్ప్రభృతులు	ఆయుష్మంతుడు అంబుధారలకు విష్ణువు జన్మించును.
దశమ మన్వంతరము ఉపశ్లోక సుతుండగు **బ్రహ్మ సావర్ణి.** భూరిషేణాదులు మనుపుత్రులు	శంభుడు	విబుద్ధాద్యులు	హవిష్మంతుడు మొదలయిన వారు	విశ్వసృజుండు విషుచిలకు విష్వక్సేనుడుగా జన్మించి శివునితో స్నేహము చేయును.
ఏకాదశ మన్వంతరము **ధర్మసావర్ణి** సత్య ధర్మాదులు పది మంది మనుపుత్రులు	వైధృతుడు	విహంగమ కామ గమన నిర్మాణ రుచులు	వరుణాదులు	విష్ణువు ధర్మ సేతువుగా సూర్యునికి పుత్రుడై జన్మించును.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ద్వాదశ మన్వంతరము **భద్ర సావర్ణి.** దేవవ్రత, ఉపదేవ, దేవజ్యేష్ఠ మొదలయిన వారు మనుపుత్రులు	ఋతుధా ముడు	హరితాదులు	తపోమూర్తి తప ఆగ్నీధ్ర మొదలయిన వారు	సత్యతపుడు సూనృతలకు స్వధాముడన పేరున జనియించును.
పదమూడవ మన్వంతరము **దేవసావర్ణి.** చిత్రసేన, విచిత్రాదులు మనుపుత్రులు	దివస్పతి	సుకర్మ సుత్రా దులు	నిర్మోహ తత్త్వ ధర్మాదులు	దేవ హోత్ర బృహతికి విష్ణువు యోగవిభుడను పేరున జన్మించును.
పదునాలుగవ మన్వంతరము **ఇంద్రసావర్ణి.** గంభీర, వస్యాదులు మనుపుత్రులు	శుచి	పవిత్ర, చాక్షుష	అగ్ని బాహు శుచి, శుక్ర, మాగ ధాదులు	సత్రాయణుడు వితాసలకు బృహద్భానువు అను పేర విష్ణువు జన్మించును

మనువు, మను పుత్రులు, ఇంద్రుడు, దేవతలు, ఋషులు వీరు హరి ఆజ్ఞను చరించువారు. వీరు హరి స్వరూపులు. జగములను విష్ణు శక్తితో నడుపుదురు.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

కాలము - నిర్వచనము: భగవద్రూపంబు భేదాస్పదంబగుచు (భూత, వర్త, భవిష్యత్‌గా) అద్భుత ప్రవాహంబు గలది కాలంబని చెప్పుదురు. ప్రకృతి గుణసామ్యంబున చేసి వర్తించి, నిర్విశేషుండగు భగవంతుని చేష్టా విశేషంబు దేనివలన నుత్పన్నంబగు నదియు కాలంబని చెప్పంబడు. అదియు జీవ రాశి అంతర్గతంబగుటం చేసి పురుషుండనియు, వాని బహిర్భాగ వ్యాప్తించేసి కాలంబనియు చెప్పంబడు. కాలము దైవము. కావున మానవుడు దైవమును అతిక్రమింపజాలడు. కలా, కాష్టా ముహూర్తములు అనంగల కాలము దైవము. కాలము 25వ తత్త్వము. కొందఱు కాలము పురుష శబ్దవాచ్యుండైన ఈశ్వరుని పౌరుషమని చెప్పుదురు.

కాలమును సృజియించుట : ఈశ్వరుడు తన మాయంచేసి విశ్వంబును సృజింపగోరి రజంబున, క్రీడింపగోరి సత్వంబున, నిద్రింపగోరి తమంబున నుత్పాదించి చరమైన కాలమును సృజియించె. ఈశ్వరునికి కాలము కర్త కాదు. ఈశ్వరుడు కాలాతీతుడు. కాలమునకు పక్షపాతము లేదు. మంచి వారిని చెడ్డవారిని కూడ కాలము హరించును. ఈశ్వరుడు కాలాహ్వయుడై సత్త్వ గుణంబున దేవానీకంబునకు వృద్ధియు, రజో, తమో గుణులయిన రాక్షసులకు హానియు చేయుచుండు. కాలము వ్యక్తము కాదు. విచిత్రము. వేగము కలది. దురవగాహము. దుస్తరము. కాలములో యుగధర్మములు సాంకర్యము పొందును. కాలమన్నియు చేయుచునుండు. ఒక భంగిచరింపదు. అనగా ఎల్లకాలము ఒకే విధముగా ఉండదు. అన్నింటికి కాలమే కారణము. కాలమే కర్మ సాధనము. సమస్త భూతములను ప్రేరేపించు కారణము కాలమే. గాలికి మేఘములు కలియుచు విడిపోవునట్లు ప్రపంచము సర్వము కాలతంత్రమై కలియుచూ విడిపోవుచూ ఉండును. దైవయుక్తంబయిన కాలంబున చేసి లోకము పరిభ్రమించుచుండు. కాలమునకు సర్వులు వశులే. కాలము ప్రజలను లోకములను నియమించును. కాలమును వశము చేసి కొనుట గాని జయించుటకు గాని సాధ్యము కాదు. కాలము చేయలేని పని లేదు. కాలమే విధి. విధిని ఎవరూ దాటలేరు. భూత జనన, లయంబులకు కాలము కర్తయై వర్తించు. సకల భూతములకు ఆశ్రయము.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

అంతర్గతమై భూతంబుల చేత భూతంబుల గ్రహించు. కాలము సమీపించిన ఎట్టి గుణవంతుడయిన చనిపోవును. కాల, స్వభావములను ఏ ప్రాణి అతిక్రమించజాలదు. ఎంత వానికి కాలము గడవ రాదు. కాలము అవలంఘ్యనీయము. కాలమును ఎవరూ దాటలేరు. దానిని ఎవరూ మరల్చలేరు.

మహదాదితత్త్వములకును మహత్తత్త్వాభిమానులగు జీవులకును భయాపహము. యుగయుగములలో భౌతిక శరీరములకు శక్తి సన్నగిల్లును. కాలమునందు అహంకార మోహితుండై ప్రకృతి నొందు జీవుండు భయంబునొందు. కాలమును గమనించి ధర్మార్థ కామములను అనుష్ఠించవలయును. ప్రాణులకు కాలగతి చేత పుట్టుట, చచ్చుట పొసగును. మానవులను కాలము వంచించును. కాలము రాకుండా మృత్యువురాదు. ప్రాణులకు కాలము వలన వినాశము దాపురించినపుడు వారు కాలమునకు లొంగిపోయి, అకార్యములు చేయుదురు. మానవునికి మరొక వ్యక్తితో మిత్రత్వము, శత్రుత్వము మొదలయినవి కాలానుగుణముగా కలుగును. కాలమును ఎవరూ జయించలేరు.

కాలో హి దురతిక్రమ: (అరణ్యకాండ 63-21)

శూరులు, బలవంతులు, యుద్ధ విశారదులు, కాలము సమీపించగనే చనిసోవుదురు. అదుపు తప్పిన మనస్సుగలవాళ్ళు కాలమునకు వశులై హిత వాక్యములను ఆచరింపరు. హితవాక్యములను ఆయువు మూడిన నరులు వినరు. మరణ కాలము ఆసన్నమైనప్పుడు మానవుడు విపరీతముగా ప్రవర్తించును. చచ్చుటకు సిద్ధముగా నున్న వాళ్ళకు ధర్మపరమైనది ఇష్టముగా ఉండదు.

కం॥ కాలము ప్రబలులకునుబలి,
కాలాత్ముం డీశ్వరుండగ గణ్యుఁడు జనులం
గాలవశులుగాఁ చేయును,
గాలము గడవంగ లేరు ఘను లెవ్వారున్.

(భాగవతము-దశమస్కంధము, 1644)

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఎందును గాలము నిజమని,
పందతనంబునను బుద్ధిఁ బాయక ఘనులై
యెందాఁక బుద్ధినెగడెడి
నందాఁకఁ జరింపవలయు నాత్మ బలమునన్

(భాగవతము-దశమస్కంధము-36)

కాలవశమున సుఖదుఃఖములు గలుగును. దుఃఖంబులు వాంఛితంబులు గాక చేకూరుభంగి సుఖంబులును కాలాను సారంబు లబ్ధంబగు. పురుషునకు ఆయువు, శ్రీయు, కీర్తియు, ఐశ్వర్యమును మొదలయినవి అనుభవింప ఎంతకాలము ప్రాప్తంబంతకాలము ఉండును. ప్రాప్తంబు తీరిన పురుషుడు జాలింబొందినను అవియుండక పోవచ్చు. కావున గుణము అవగుణము, కీర్తి, అపకీర్తి, జయము, అపజయము, సుఖము, దుఃఖము, చావు, బ్రతుకును సమంబయి గలుగుచుండు.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

శుభ శకునములు

లక్షణములు, జ్ఞానము, పక్షుల స్వరములు ఇవి మనుష్యలకు రాబోవు సుఖ దుఃఖములను సూచించును. భవిష్యత్ కాలములో జరుగబోవు విశేషములు చెప్పునవి శకునములు.

1. దేశ సంబంధము :

గాలి :- గాలి అనుకూలముగా వీచును. చల్లగాలి వీచును.

నీరు: - నదులలో నీరు పుష్కలముగా ఉండును. నిండుగా ప్రవహించును. స్వచ్ఛముగా ఉండును. వరదలు లేకుండును.

2. పశువులు -పక్షులు- జంతువులు : మృగములు పక్షులు సవ్యముగా తిరుగును. ఏనుగులు ఉత్సాహముగా ఉండును. గుఱ్ఱముల సకిలింపులు వీనులకింపుగా ఉండును.

3. శరీర సంబంధము : మనస్సు ఉత్సాహముగా ఉండును. మనస్సులో ఎట్టి ఆందోళన ఉండదు. శుభవార్తలు విందుము.

4. స్వప్నము : స్వప్నములో తేనె, పాయసం తినుచున్నట్లు, పులి చేత దెబ్బతిని, రక్తంకారుతూ, ఏడుస్తూ ,ఉత్తరాభి ముఖముగా వెడుతున్నట్లు కల వచ్చిన శుభము.

5. దేవతా సంబంధము : పూలవాన దేవతలు కురిపింతురు. అగ్నిహోత్రము సవ్యముగా ప్రజ్వరిల్లును. ఉజ్జ్వలముగా ప్రజ్వరిల్లును. మంచి సుగంధ వాసనలతో ప్రజ్వరిల్లును.

సూర్యుడు : కాంతి వంతముగా ఉండును.

దిక్కులు : తేజోవంతముగానూ, తేటగానూ ఉండును.

6. అధి దైవికం : దేవ దుందుభులు మ్రోగును. గంధర్వులు, కిన్నెరులు గానము చేయుదురు. అప్సరసలు నాట్యములు చేయుదురు.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

అశుభ శకునములు

దేశ సంబంధములు : భూకంపము, కుల పర్వతములు వణుకుట. సముద్రములు ఉప్పొంగుట, మేఘములు లేకుండా ఆకాశము బ్రద్దలగునట్లు ఉఱుములు, మెఱుపులు, పిడుగులు పడుట, (అగ్నిపర్వతములు బ్రద్దలగుట) ఉల్కలు రాలుట.

వాన - కుంభవృష్టి, వడగళ్ళు పడుట,రక్తపు వాన.

గాలి - సుడిగాలి, గాలి దుమారము, గుహలు రొదలిచ్చుట, గాలికి చెట్లు పడుట.

వ్యాధులు - అంటు వ్యాధులు ప్రబలుట.

పశు-పక్షి-మృగాదులు :

ఏనుగు - మత్తగజములకు మదము ఉడుగుట.

గుఱ్ఱము - ఉత్తమాశ్వములకు కన్నీరు ఉదయించుట. గుఱ్ఱముతోకకు నిప్పులు వచ్చుట .

గాడిదలు - గాడిదలు గుంపులు గుంపులుగా కనిపించుట,గాడిదలు భీషణముగా అఱచుట.

ఎద్దులు - ఆంబోతు ఋతుకాలమున ఆవులతో కలియక తరిపి దూడల వెంట పడుట.

ఆవులు - ఆవులు దూడలకు పాలు ఇవ్వక పోవుట. ఆవులను పితికిన చీము, నెత్తురు వచ్చుట, దూడలు పాలు త్రాగకపోవుట.

కుక్క - కుక్క మనముందు ముఖము పైకెత్తి (అఱచుట) ఏడ్చుట.

నక్క - సూర్యోదయమున సూర్యుని ముందుగా నిలబడి ఏడ్చుట. పగలు నక్కలు అఱచుట. నక్క నోటి నుండి మంటలు వెలువడుట, నక్క మన వెనుక అఱచుట.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

గ్రద్దలు	-	గ్రద్దలు గుంపులు గుంపులుగా కనబడుట. గ్రద్దలు ఆడుట. ఆకాశములో తిరుగుట.
గుడ్లగూబ	-	పగలు గుడ్లగూబలు తిరుగుట, అఱచుట.
పావురము	-	పావురము యమ దూతవలె పైకి వచ్చుట. శుకసారికలు రాత్రి భయంకరముగా అఱచుట.
కాకులు	-	కాకులు భయంకరముగా అఱచుట. కాకులు, గుడ్లగూబలు పగలు మేడలలో అఱచుట.
పక్షులు	-	భయంకరముగా అఱచుట.

మిణుగురు పురుగులు ఎక్కువగా కనిపించుట. మృగములు, పక్షులు దీనముగా, ఘోరముగా ధ్వని చేయుచూ మనకు ఎడమ వైపున తిరుగుట.

వింతలు : జంతువువేఱొక జంతువును కనుట, మృగములు పక్షులను;ఆవులు జంతువులను కనుట. ఆవులకు గాడిదలు పుట్టుట. ముంగిసలకు ఎలుకలు పుట్టుట. కుక్కలకు పిల్లులు పుట్టుట. ఆడవాళ్ళు ఒకే కాన్పులో నలుగురు, ఐదుగురు సంతానము కనుట, శిశువులు పుట్టినప్పుడే నవ్వుతూ ఆడుతూ మాట్లాడుట. మేకలు నక్కల వలె కూయుట. చిలుకలు గుడ్లగూబలవలె అఱచుట. గృహములలో కలువలు (మొండిచెయ్యి కాబోలు) ఉదయించుట, జెండాపై పొగ. ఆయుధములు మండుట.

శరీర సంబంధము : మనస్సు కలత పడుట, ఆందోళనగా ఉండుట, హృదయములో ఏదో బాధ ఏర్పడుట, చిత్తము విపరీతముగా ఉండుట. మగవారికి ఎడమ కన్ను, ఎడమ భుజము, దేహములోని ఎడమ భాగము అదురుట. కడుపులో మంట, కంటికి కళ తప్పినట్లు కనబడుట.

స్వప్నము : నగ్నముగా ఉండుట, రక్త కుసుమముల మాల ధరించుట, గాడిదను ఎక్కుట, గరళము తినుట, నెత్తిపై నూనెపడుట, ప్రేతమును కౌగలించుకొనుట. కలలో ఏ వ్యక్తి అయితే గాడిద కట్టిన రథముపై విర పూసిన వెంట్రుకలతో

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

నగ్నముగా, నూనె స్నానము చేయుచున్నట్లుగా, కలవచ్చిన, కలలో కనిపించిన వ్యక్తికి కీడు (త్రిజట స్వప్నములో రావణుడు ఆలా కనిపించినాడు కావున రావణునికి కీడు).

దేవతా సంబంధము : ఆలయములలో దేవతా విగ్రహములు కదులుట, ఆలయము దాటి వెలుపలకు దేవతా విగ్రహము నడుచుకుంటూ వచ్చుట, దేవతా విగ్రహములు కన్నీరు కార్చుట, ఏడ్చుట, ఒరగుట, దేవతా విగ్రహమునకు చెమటలు పట్టుట.

అగ్ని : అగ్ని శాలలో అగ్ని మండకుండుట, దట్టంగా పొగవచ్చుట, అగ్నిహోత్రము రౌద్రముగా ఎగురుట అనగా యజ్ఞశాల తగుల బడుట. అగ్ని అప్రదక్షిణముగా ఎగురుట.

సూర్యుడు : సూర్యుడు తేజో విహీనుడు వలె కనబడుట. సూర్యుడు కాంతి విహీనుడగుట, ఉదయం సాయం సమయమున నల్లరంగు సూర్యుని కమ్ముట, రవి బింబము నల్లగాకనబడుట. గ్రహణము రాకుండా రాహువు సూర్యుని పట్టుకొనుట. చీకటి కమ్ముట. సూర్యాస్తమయములలో భూమ్యాకాశములు కలసినట్లు కనిపించే చోట సూర్యుడు చాలా ఎఱ్ఱగా కనిపించుట.

గ్రహములు : గ్రహముల, నక్షత్రముల కాంతి తగ్గుట. సౌమ్యగ్రహములు వక్రగతుల వర్తించుట, పాప గ్రహములు మిత్రత చెందుట. గ్రహ యుద్ధము.

నేటి పంచాంగములలో కనిపించే బల్లి శకునము అటులనే తుమ్మితే బయలుదేర రాదని, పిల్లి ఎదురు వస్తే బయలుదేరరాదని, విధవ ఎదురు రాకూడదని చెప్పబడే శకునములు ఋషుల రచనలలో కనిపించవు.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఉపనిషత్ ప్రకరణము

SIDDHASHRAMAM
M: +91 8096065675 , P : +91 40 24240557
E : contactus@siddhashramam.org
W : www.siddhashramam.org

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఋగ్వేదము

అగ్నిమీళే పురోహితం యజ్ఞస్య । దేవమృత్విజం।
హోతారం రత్న ధాతమమ్
(అధ్యాయము-1, కాండ-1, మంత్రము-1)

ఋత్విజం	=	ఋత్విజుడును
హోతారం	=	హోతయును
పురోహితం	=	పురోహితుడును
యజ్ఞస్య+దేవం	=	యజ్ఞము యొక్క దేవుడును
రత్న ధాతమం+అగ్నిం	=	మణి మాణిక్యాది సర్వాభరణ శోభితుడగు అగ్నిని అనగా పరమాత్మను
ఈళే	=	స్తుతించు చున్నాను

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఐతరేయ ఉపనిషత్

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

శాంతి పారము

ఓం వాక్ మే మనసి ప్రతిష్ఠితా మనో మే వాచి ప్రతిష్ఠిత మావిరావీర్మ ఏధి । వేదస్య మ అణీస్థ: శ్రుతం మే మా ప్రహాసీ । రనేనాధీతేనాహోరాత్రాన్ సన్దధామి । ఋతం వదిష్యామి సత్యం వదిష్యామి । తన్మామవతు తద్వక్తారమవతు । అవతు మా మవతు వక్తారమవతు వక్తారమ్ ।

ఓం శాంతిః శాంతిఃశాంతిః

వాక్ - మే - మనసి - ప్రతిష్ఠితా - మనః - మే - వాచి - ప్రతిష్ఠితమ్ - అవిః - అవిః- మే - ఏధి - వేదస్య - మే - అణీస్థ: - శ్రుతం- మే - మా - ప్రహాసీః - అనేన- అధీతేన - అహో రాత్రాన్ - సందధామి - ఋతం - వదిష్యామి - సత్యం - వదిష్యామి - తత్ - మాం - అవతు - తత్ - వక్తారమ్ - అవతు - అవతు- మాం - అవతు - వక్తారం - అవతు - వక్తారమ్.

మే	=	నా యొక్క
వాక్	=	మాట
మనసి	=	మనస్సు నందు
ప్రతిష్ఠితా	=	ప్రతిష్ఠింపబడి యుండు గాక
మే	=	నా యొక్క
మనః	=	మనస్సు
వాచి	=	మాట యందు
ప్రతిష్ఠితమ్	=	ప్రతిష్ఠింపబడి ఉన్నది. (ప్రతిష్ఠింపబడి యుండు గాక) అనగా మనస్సులో ఉన్నది ఒకటి, మాట ఒకటి గాక త్రికరణ శుద్ధి కలిగి ఉండు గాక.
మే+అవిః+అవిః+ ఏధి	=	నాకు దర్శన మిచ్చుటకు రమ్ము అనగా నాకు బ్రహ్మ సాక్షాత్కారము కలుగు గాక

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

మే	=	నాకు
వేదస్య	=	వేదముల యొక్క అనగా వేదములను
అణీష్ఠః	=	అందించుటలో సమర్థులు కండు అనగా వేద పరిజ్ఞానము నాకు కలుగు గాక
మే	=	నేను
శ్రుతం	=	గురుముఖతా నేర్చిన విద్య -విన్నది
మా + ప్రహాసీః	=	నన్ను పరిత్యజించకుండుగాక అనగా నేను మఱచి పోకుండా ఉందును గాక
అహః+రాత్రాన్	=	పగళ్ళు రాత్రుళ్ళు అనగా నిరంతరము
అనేన+అధీతేన	=	ఈ నేర్చిన విద్యతో అనగా స్వాధ్యాయము నందు
సందధామి	=	గడుపుదును అనగా జీవితమును వేద ఆచరణలో గడుపుదును గాక
ఋతం+వదిష్యామి	=	సత్యమును చెప్పుచున్నాను
సత్యం+వదిష్యామి	=	సత్యమును చెప్పుచున్నాను
తత్	=	తత్ శబ్ద వాచ్యుడగు బ్రహ్మ
మామ్	=	నన్ను
అవతు	=	రక్షించు గాక
తత్	=	ఆ బ్రహ్మ మా
వక్తారమ్	=	గురువును కూడా
అవతు	=	రక్షించు గాక
అవతు+మామ్	=	నన్ను రక్షించు గాక
అవతు+వక్తారమ్	=	గురువును రక్షించు గాక
అవతు+వక్తారమ్	=	గురువును రక్షించు గాక

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఈ ఉపనిషత్‌లో వెలిబుచ్చిన సృష్టి గుఱించిన ప్రశ్నలు, వాటి సమాధానములనే భాగవతము ద్వితీయ స్కంధములో బ్రహ్మను నారదుడు అడిగి సందేహ నివృత్తి పొందినట్లు వర్ణింపబడినది. కావున ఈ ఉపనిషత్‌నకు విపుల వ్యాఖ్యానముగా వ్యాసభగవానునిచే రచియింప బడిన భాగవతమును మేళవించి చదివిన అర్థమగును.

ఈ ఉపనిషత్‌లోని ప్రశ్నలు :

1. ఈ కనిపించే దృశ్యమాన జగత్తు అనాదిగా ఉన్నదా ?
   లేక ఎవరైనా సృజియించినారా?

   "నాకుంజూడఁగ నీవు రాజవనుచున్నాఁడన్ యథార్థ స్థితిన్
   నీకంటెన్ ఘనుఁడొక్క రాజు గలఁడో ? నీవంతకున్ రాజవో ?"

   (భాగవతము ద్వితీయ స్కంధము - 75)

సమాధానము : జగత్తు అనాదిగా లేదు. ఆత్మ అనాది. ప్రారంభ సృష్టి ఆత్మ చేసినది. పునః సృష్టి బ్రహ్మ చేసినాడు.

2. సృష్టికి ఆధారంబెయ్యది?
   "బ్రారంభ సంపత్తికాధారంబెయ్యది"

   (భాగవతము ద్వితీయ స్కంధము - 74)

సమాధానము : ఆత్మయే ఆధారము. ఆ ఆత్మ స్వయంభువు. స్వప్రకాశము. అట్టి ఆత్మ - స్వయంగా ఉపాధిని నిర్మించుకొని అందు వసియించి పురుషుడైనది. అతడే ఆది పురుషుడు. ఇతనిని ఈశ్వరుడని కూడా అందురు. ఆది పురుషుడు సృష్టి చేయ సంకల్పించి తనను తానుగా కాలము, జీవుడు, ప్రకృతి, కర్మగా విభజించుకొనెను. అయితే ఆదిపురుషుని లక్షణములు వీటి లక్షణములు ఒకటి కావు. ఉదా: ఒకే చెఱుకుగడ నాలుగు ముక్కలయినా అన్నింటి స్వభావ స్వరూప లక్షణములు ఒకటిగానే యుండును. కాని ఆత్మ లేక ఆదిపురుషుడు తనని తను నాలుగు భాగములుగా విభజించుకొనినను వాటి లక్షణములు ఒకటి కావు. కాలము, జీవుడు, ప్రకృతి, కర్మ ఇవి వేటికి అవి ప్రత్యేక స్వభావ స్వరూప లక్షణములు గలిగి ఉండును. ఇలా ఉండుటకు కారణము మాయ. అలా వచ్చిన వాటిలో ప్రకృతిని ఈశ్వరుడు అధిష్ఠించి విరాట్ పురుషుడైనాడు.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ప్రారంభ సృష్టి :- ఈ విరాట్ పురుషుడు - మహత్ తత్త్వము, అహంకారము, ఆకాశము, వాయువు, తేజస్సు (అగ్ని), జలము, భూతత్త్వములనే సప్తావరణలతో కూడిన ఒక బ్రహ్మాండమును సృజియించెను. ఈ బ్రహ్మాండమునకు పై పొర ప్రకృతి. అట్టి బ్రహ్మాండము చాలా కాలము జలములలో ఉన్నది (ఈ జలము పంచ భూతములలోని జలము కాదు).

బ్రహ్మాండము నుంచి -
సమిష్టిలో - 14 లోకములు సృజియింప బడినవి. సర్వజీవ రాసుల దేహములు సృజియింప బడినవి.
వ్యష్టిలో - మానవ దేహము సృజియింప బడినది.

స్వయంభువు అయిన విరాట్ నుంచి అనగా విరాట్ దేహమునుంచి :
సమిష్టిలో - దేవతలు సృజియింప బడిరి. వీరిని అధిభౌతిక అధి దైవికములుగా చెప్పుదురు. ఉదాహరణకు అగ్ని అధిభౌతికముగా సర్వమునూ దహించును. అధిదైవికముగా అధిష్ఠాన దేవత. అటులనే మిగిలినవి ఊహించ వలయును.

వ్యష్టిలో - ఆవిధముగా విరాట్ దేహమునుంచి వచ్చిన దేవతలు అధిదైవిక స్వరూపములుగా మానవుని దేహములో ప్రవేశించి ఇంద్రియాదులకు అధిష్ఠాన దేవతలుగా చెప్పబడిరి. విరాట్ దేహము నుంచి వచ్చిన దేవతలు మానవ శరీరములో వసియించినారు. అలా వారు వసువులయినారు. మానవ దేహము ద్రవ్య శక్తి అయిన పంచభూతముల, క్రియా శక్తి అయిన ప్రాణము, జ్ఞాన శక్తి అయిన మనస్సుల కలయిక. ఈ దేహము స్థూల దేహము, సూక్ష్మ దేహము అని రెండు విభాగములు. ఈ దేహములోనికి ప్రాణము, జీవుడు రాగానే ఆకలి దప్పికలు కలుగును. ఈ ఆకలి దప్పికలు విరాట్ దేహము నుంచి దేవతలు వచ్చినట్లు రాలేదు. ఇవి ప్రాణ లక్షణములు. ఈ ఆకలి దప్పికల కొఱకు విరాట్ పురుషుడు ఆహారమును, నీటిని కల్పించెను. ఆకలి దప్పికలు ప్రాణ లక్షణములు అగుట వలన వీటికి శరీరములో ప్రత్యేక స్థానము లేదు.

3. ఈ దేహవ్యాపారము ఎలా జరుగు చున్నది ? ఆత్మ ఈ దేహములోనికి ఎలా ప్రవేశించినది ?

సమాధానము :- ఆత్మ వలన ఈ దేహవ్యాపారము జరుగుచున్నది. బ్రహ్మ రంధ్రము ద్వారా ఆత్మ ఈ శరీరము లోనికి ప్రవేశించినది. జీవుడు శరీరములో త్రయావస్థలలో విహరించును అని చెప్పినాడు.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

4. ఈ దృశ్యమాన ప్రపంచము ఎవని స్వరూపము?
యదర్థంబే స్వరూపంబు? (భాగవతము ద్వితీయ స్కంధము -74)

సమాధానము:- విరాట్ స్వరూపము అనగా ప్రకృతి పురుషుల స్వరూపము.

5. ఎవరు అమృతత్వమును పొందుదురు? అమృతత్వమును పొందుటకు ఎవరిని ఉపాసించవలయును ?

సమాధానము :- సంసారతాపత్రయములలో చిక్కుకున్న వారు పుట్టుచూ చనిపోవుచూ జనన మరణవలయములో చిక్కుకొని ఉందురు. అమృతత్వమును పొందలేరు. వామదేవునిలాంటి వారు అనగా ధీరులు ఆత్మను ఉపాసించి అమృతత్వమును పొందుదురు. సృష్ట్యాదియందున్న ఆత్మయే జీవుని హృదయ గుహలో వసియించుట వలన ఆత్మ ఒక్కటేతప్ప రెండు లేవు.

పునః సృష్టి : ఆత్మ ప్రారంభసృష్టి ఏవిధముగా చేసెనో అదే విధముగా బ్రహ్మ పునఃసృష్టి చేసెను. కావున ప్రారంభ సృష్టికి, పునఃసృష్టికి భేదము లేదు. ఇది అయోనిజ సృష్టి.

ప్రజా పతుల సృష్టి : వీరు భార్యా సమేతులై సమస్త స్థావర జంగమములను అనగా దేవ, దానవ, యక్ష, రాక్షస, మానవ, పశు, పక్ష్యాదులన్నింటినీ సృజియించిరి.

మిథున ధర్మ సృష్టి : ఒక ప్రాణిలోని స్త్రీపురుషుల వలన అదే ప్రాణి జనియించును.

మానవ సృష్టి : మగవాని యొక్క వీర్యము వలన స్త్రీ గర్భము దాల్చును. అలా ఆ పిండము నుంచి కరచరణాది అవయవములతో శరీరము ఏర్పడును. పూర్వజన్మ కర్మానుసారము జీవుడు ఈ శరీరములో ప్రవేశించును. అది మొదటి స్థితి. జన్మించి సంసారతాపత్రయములలో చిక్కుకొనుట రెండవ స్థితి. చనిపోయి తిరిగి జన్మించుట మూడవ స్థితి.

ఆత్మను ఉపాసించి సర్వమూ ఆత్మయని గ్రహించి అమృతత్వమును పొంద వలయును అని ఉపదేశము.

ఓంతత్సత్

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ప్రథమోఽధ్యాయః - ప్రథమఖండః

ఈప్రథమ ఖండములో బ్రహ్మ విచారణ మఱియు సృష్టి విచారణ చేయుచున్నాడు. సృష్టి విచారణలో విరాట్ పురుషుడు ఆవిర్భవించినాడు. లోకములు నిర్మింపబడినవి. ఆ విరాట్‌పురుషుని నుంచి దేవతలు సృజియింపబడిరి.

ఈ కనిపించే దృశ్యమాన జగత్తు అనాదిగా ఉన్నదా ? లేక ఎవరైనా సృజియించినారా?

బ్రహ్మ విచారణ

హరిః ఓం. ఆత్మ వా ఇదమేక ఏవాగ్ర ఆసీన్నాన్యత్కించన మిషత్

ఆత్మా - వా - ఇదమ్ -ఏకః - ఏవ - అగ్ర (అగ్రే) - ఆసీత్ - న - అన్యత్ - కించన - మిషత్.

అగ్ర (అగ్రే)	=	సృష్టి ప్రారంభమందు-ఈ
ఆత్మా	=	ఆత్మ
ఏకఃఏవ	=	ఒక్కడే
ఆసీత్	=	కలడు.
వా	=	ఆత్మ తప్ప
అన్యత్	=	ఇంకొకటి ఏదియు లేదు అనగా
ఇదమ్	=	ఈ విశ్వములోని స్థావరములు గాని
మిషత్	=	చలనాది వ్యాపారముగల ప్రాణికోటి గాని
కించన	=	ఈ దృశ్యమాన ప్రపంచములో గల లోకములు గాని ఏదియు
న	=	లేదు. అనగా ఆత్మతప్ప ఇతరమైనది ఏదికూడ లేదు.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

సృష్ట్యాది యందు ఆత్మ ఒక్కడే గలడు. ఆ ఆత్మ ఉపాధిని నిర్మించుకొని పురుషుడయినది. ఇతనిని బ్రహ్మయని, ఈశ్వరుడని అందురు. ఇతడు సృష్టి చేయ సంకల్పించినాడు. అలా సృష్టి చేయ సంకల్పించిన తరువాత ఒక్కడుగా ఉన్న అతడు భిన్నత్వమును పొందినాడు.

"మాయా విభుండైన యీశ్వరుండు తన మాయం జేసి దైవయోగంబునం బ్రాప్తంబులయిన కాల జీవాదృష్ట స్వభావంబులు వివిధంబులు సేయ నిశ్చయించి కైకొనియె." (భాగవతం - ద్వితీయ స్కంధము- 86)

అనగా ఈశ్వరుడు కాలము, జీవుడు, కర్మ, ప్రకృతిగా తనని తను విభజించుకొనెను. ఇలా విభజించుకొనినను ఈశ్వరుని లక్షణములు వీటి లక్షణములు ఒకటి గావు. భిన్నములు. ప్రకృతిని ఈశ్వరుడు అధిష్ఠించి విరాట్ పురుషుడై సృష్టి చేసినాడు.

సృష్టి ఎలా చేసినాడు?

స ఈక్షత లోకాన్ను సృజా ఇతి

సః - ఈక్షత - లోకాన్ - ను - సృజా (సృజై) - ఇతి.

సః	=	స్వయంభువు అయిన విరాట్ పురుషుడు
లోకాన్	=	లోకములను
ను	=	మఱియు లోకపాలురను, అన్నమును స్థావర జంగమాత్మక విశ్వమును
సృజా(సృజై)+ఇతి	=	సృజియింతునని
ఈక్షత	=	ఆలోచించెను.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

సృష్టి విచారణ

లోకములను సృజియించెను. స్థావరములను సృజియించెను.

స ఇమాం ల్లోకాన సృజత । అమ్భోమరీచీర్మరమాపోఽధోఽమ్భ్యః పరేణ దివం ద్యౌః ప్రతిష్టాఽన్తరిక్షం మరీచయః । పృథివీ మరో యా అధస్తాత్తా ఆపః।

సః - ఇమాన్ - లోకాన్ అసృజత - అమ్భ్యః - మరీచీః - మరం - ఆపః - అధః - అమ్భ్యః - పరేణ - దివం - ద్యౌః - ప్రతిష్టా - అంతరిక్షం - మరీచయః - పృథివీ - మరః - యాః - అధస్తాత్ - తాః - ఆపః

సృష్టి రెండు విభాగములు ఒకటి జడ పదార్థములను సృజియించుట , రెండవది చైతన్య జీవులను సృజియించుట. మొదటి విభాగమును చెప్పుచున్నాడు.

జడ పదార్థములను సృజియించుటకు.

1. సృజియించువాడు - కర్త
2. వస్తువునకు కావలసిన పదార్థము - ప్రకృతి.
3. వస్తువు తయారగుటకు కొంత సమయము (కాలము) అవసరము.

ఈ పదార్థమును లేక వస్తువును ఏల సృజించవలెను? అన్న ప్రశ్నకు ఒక వ్యక్తి దానిని అనుభవించుటకు - అన్నది సమాధానము. ఈ అనుభవించువాడే భోక్త. ఇతడే జీవుడు. ఒక వస్తువును తయారు చేసిన వాడు మఱియు ఇతరులు కూడ ఆ వస్తువును అనుభవించ వచ్చును. కావున యిచ్చట కర్తయే భోక్త అగును. అప్పుడు ఆత్మ భోక్త అగును. కావున ఆత్మ తన క్రీడార్థము సృష్టి చేసెనని చెప్పుదురు.

కావున ఈశ్వరుడు ప్రకృతి-కర్మ, కాలము-జీవుడుగా తనని తను విభజించు కొనినాడు జడ పదార్థముల సృష్టికి ఈక్రింద చెప్పబడినవి కావలయును.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

కర్త చేయువాడు	కావలసిన పదార్థములు	సమయము	పదార్థము నుండి తయారయిన వస్తువులు
కుమ్మరివాడు	మన్ను	కొంత సమయము	మట్టిపాత్రలు
బంగారపు పనివాడు	బంగారం	కొంత సమయము	బంగారపు వస్తువులు
అటులనే ఈశ్వరుడు	ప్రకృతి	కొంత సమయము	బ్రహ్మాండము లోకములు ఏర్పడినవి.

ఈ బ్రహ్మాండమునే విరాట్ దేహము అని అందురు.

ఈ బ్రహ్మాండము ఎటుల తయారయినదో భాగవతమున ఇట్ల వివరింప బడినది. ఈశ్వరుడు సృష్టి చేయ సంకల్పించి అండమును సృజియించినాడు.

ఈశ్వరుడు ప్రకృతిని అధిష్ఠించి మహత్ - అహంకారము - ఆకాశము - వాయువు- తేజము (అగ్ని) - జలము - భూమి - అనే వాటిచే ఒక మహా అండమును సృజియించెను. ఆ అండము కొంత కాలము జలములలో ఉన్నది. ఆ అండము అచేతనముగా ఉన్నది. ఆ అండములోనికి ఈశ్వరుడు ప్రవేశించి ఆ అండమునకు చేతనత్వము గల్పించి - దానిని విస్తారము చేసి - ఆ అండమును భేదించి నిర్గమించెను (భాగవతం - ద్వితీయ స్కంధము - 86)

ఈ విరాట్‌పురుషుని శరీరము లేక బ్రహ్మాండమే - ఈ 14 లోకములు లోకములు సృజియించుటకు మందు బ్రహ్మాండమును నిర్మించి దానిని 14 లోకములుగా విభజించెను. ఇది ప్రారంభ సృష్టిగా చెప్పబడును.

ఈ లోకముల నిర్మాణమును భాగవతంలో ఇంకొక విధముగాను వివరింప బడినది. నారాయణుడు చిచ్ఛక్తి సమేతుడై ఆదిశేషువుపై సముద్ర మధ్యలో యోగనిద్రపొంది కన్నులు మూసుకొని పడుకున్నాడు. అప్పుడు అతనికి సృష్టిచేయవలయుననే కోరిక గలిగినది.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

కొంతకాలమునకు కాలము, శక్తి వ్యక్తమయినవి. సృజియించుటకు సూక్ష్మ పదార్థమును మనస్సులో భావించినాడు. రజోగుణం ఏర్పడినది. ఆ గుణంతో పరమేశ్వరుని నాభిప్రదేశము నుండి ఒక పద్మము గలిగినది ఆ పద్మంలో నుండి బ్రహ్మ పుట్టెను.

ఆ బ్రహ్మ అష్టాంగ యోగములతో కూడిన యోగం చేసినాడు. గాలిని బంధించి సమాధిలో నూఱు సంవత్సరములు ఉండెను. అప్పుడు తన హృదయపద్మము లో నున్న పరమాత్మను చూచెను. అప్పుడు తత్కాలవాయువుచే కంపితంబగు నిజనివాసంబయిన పద్మంబును, వాయువును, జలంబులను కనుగొనెను. తన తపఃశక్తి చేత అభివృద్ధి పొందిన విద్యాబలంబున వాయువును బంధించి జలాన్నంతా త్రాగి ఆకాశమంతా నిండియున్న జలాన్ని చూచి ఆకాశంలో ఒకపద్మమును చూచినాడు. ఆపద్మంలో దాగియున్న లోకములను చూచినాడు. మెల్లగా ఆ తామరపూవులోనికి వెళ్ళినాడు. ఆ పద్మంలో మూడు లోకములు కన్పించినవి. వాటిని 14 లోకములుగా సృష్టించినాడు. (భాగవతం-తృతీయస్కంధం 334 -337)

ముండకఉపనిషత్ 1-1-8 లో సప్తసప్త లోకాః అనిచెప్పిన 14లోకములను 4 విభాగములుగా యిందు చెప్పబడినవి.

ఈలోకములలో భూమి తప్ప మిగిలినవి ఏవియు బాహ్యదృష్టికి గోచరము కావు.

దేహి తన మరణ కాలమున మనోప్రాణములను తన శరీరములో ఏ స్థాయిలో ఉంచి శరీరమును వీడునో ఆ లోకములకు అతడు చేరును. ఈ లోకముల గుఱించి చెప్పుటలోని ప్రయోజనము ఇది.

ఈమంత్రములో అంబఃు (స.న) - ఆపఃు (ప.స్త్రీ) - అని జలమునకు రెండు పదములు ప్రయోగించినాడు. అటులనే దివమ్ (వ.స్త్రీ) - ద్యౌఃు (ఓ స్త్రీ) అని స్వర్గమునకు రెండు పదములు ప్రయోగించినాడు.

అంబఃు - పదము వలన తెలియబడు జలములు, ఆపఃు పదము వలన తెలియబడు జలములు ఒకటి కావు.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

దివమ్, ద్యౌః లలో ఒకటి స్వర్గమునుగాను, ఇంకొకటి స్వర్గ లక్షణము గాను గ్రహించవలయును.

సః	=	విరాట్ పురుషుడు బ్రహ్మాండమును భేదించి
ఇమాన్ + లోకాన్	=	ఈ 14 లోకములను
అసృజత	=	సృజియించెను. ఇది ప్రారంభసృష్టిగా చెప్పబడినది. ఆ విరాట్ పురుషుడు రజో గుణమునాశ్రయించి బ్రహ్మ అయినాడు. అతడు
యాః + అమ్బ్యుః	=	ఏ జలములు ఆకాశమున గలవో
తాః	=	ఆజలములు అందుగల పద్మములోగల మూడు లోకములను 14 లోకములుగా విభజించినాడు. (అనంతర సృష్టి గా చెప్పబడినది.)

ఇప్పుడు బ్రహ్మాండములో ఆ లోకముల స్థానము ఆ లోకలక్షణములు వివరించు చున్నాడు.

ఆపః + పరేణ	=	జలముల పై భాగమున
పృథివీ	=	భూమిని
ప్రతిష్ఠా	=	ప్రతిష్ఠించెను. ఇది భూమి యొక్క స్థానము.
మరమ్	=	ఈ భూమిపైగల ప్రాణికోటి మృత్యువును పొందును గాన ఈ భూలోకము
మరః	=	మృత్యు లక్షణము గలది.
(పృథివీ పరేణ) + అంతరిక్షం	=	భూమి పై భాగము అంతరిక్షమున, ఆ అంతరిక్షమున భువర్లోకము, సువర్లోకము, మహర్లోకము, జనలోకము, తపోలోకము అను లోకములను
(ప్రతిష్ఠా)	=	ప్రతిష్ఠించెను.
మరీచయః	=	ఈ లోకములు కాంతివంతమైన లోకములు. పుణ్య కర్మానుష్ఠాన పరులు సూర్య కిరణముల ద్వారా ఈ లోకములకు చేరుదురు. ఇవి

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

మరీచీః	=	కాంతి గల లోకములు.
(అంతరిక్షం+ పరేణ)	=	అంతరిక్షము పై భాగమును అనగా బ్రహ్మాండపు ఉపరి భాగమున
దివమ్	=	స్వర్గమును (బ్రహ్మలోకమును)
(ప్రతిష్ఠా)	=	ప్రతిష్ఠించెను. ఆ లోకమున
ద్యౌః	=	దేవతలు క్రీడింతురు. మఱియు
అమ్బుః	=	జలములు గలది. పురాణములలో ఆకాశగంగ గా అభివర్ణింతురు. సాధకుడు ఈ ఆకాశ గంగను అవతరణ చేయవలయును. ఇదే గంగావతరణ కథగా సాధన రహస్యమును వివరించిరి.
అథః	=	ఆ తర్వాత
ఆపః	=	జలముల
అధస్తాత్	=	దిగువున - సూర్యచంద్ర నక్షత్రముల కాంతిగాక ఇతర కాంతి గల అతలము, వితలము, సుతలము, తలాతలము, మహీతలము, రసాతలము, పాతాళము అనే 7 లోకములను ప్రతిష్ఠించెను.

ఈ విధముగా 14 లోకములను - 4 విభాగములుగా సృజియించెను.

మొదటి విభాగము	=	జలములకు పై గల భూమి
రెండవ విభాగము	=	భూమి పై గల అంతరిక్షము
మూడవ విభాగము	=	అంతరిక్షముపై భాగమున గల స్వర్గము బ్రహ్మ లోకము
నాలుగవ విభాగము	=	జలములకు భూమికి దిగువున గల లోకములు.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

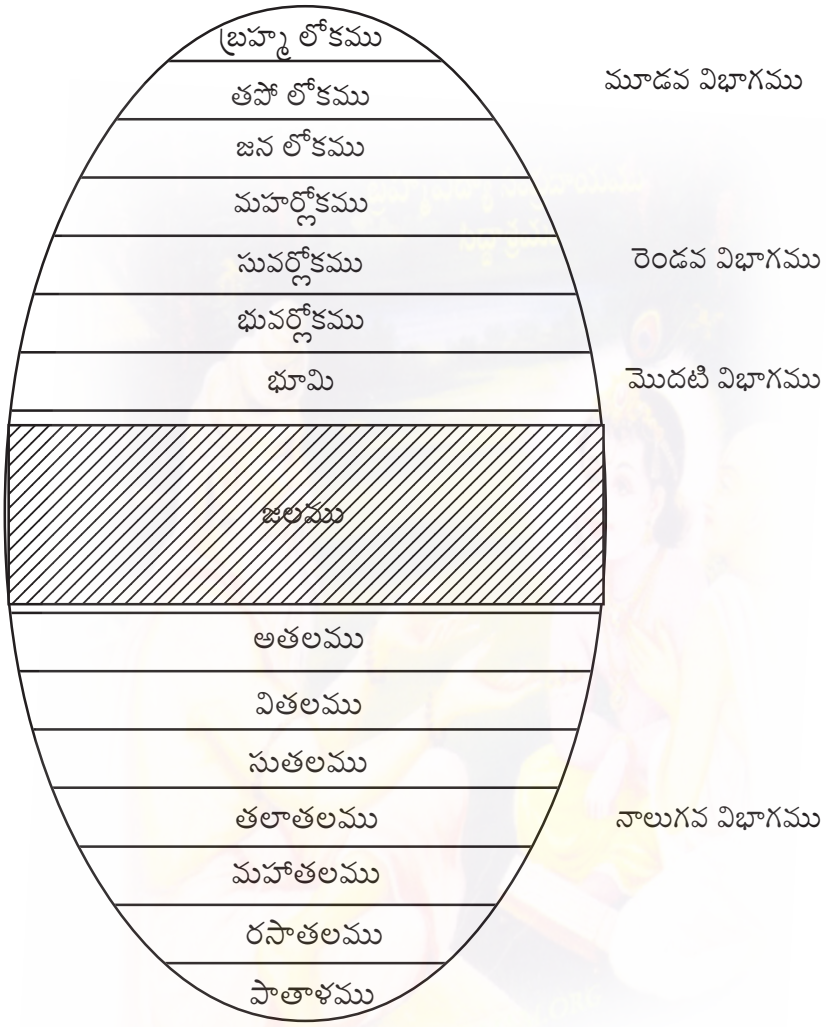

ఈ బ్రహ్మాండము సమిష్టిలో లోకములుగా చెప్పుదురు. ఈ లోకములనే వ్యష్టిలో శరీర భాగములుగా చెప్పుదురు. లోకములను ఉపలక్షణములుగా తీసికొని సమస్త స్థావరములు సృజియింపబడినవని గ్రహించవలయును.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

లోకపాలకులను సృష్టిచేయ సంకల్పించెను.

స ఈక్షత ఇమే ను లోకాః లోకపాలాన్ను సృజా ఇతి

సో ఽద్భయ ఏవ పురుషం సముద్ధృత్యా మూర్ఛయత్

సః - ఈక్షత - ఇమే - ను - లోకాః - లోకపాలాన్ - ను - సృజా (సృజై) - ఇతి - సః - అద్భయః - ఏవ - పురుషం - సముద్ధృత్య - అమూర్ఛయత్

సృష్టి యొక్క మొదటి విభాగమును చెప్పి ఇప్పుడు సృష్టి యొక్క రెండవ విభాగమును చెప్పుచున్నాడు. జీవమున్న ప్రాణి నుండే యింకొక ప్రాణి పుట్టుచున్నది. మగ ప్రాణియొక్క వీర్యము ఆడ ప్రాణియోనియందు పడి గర్భములో పిండ రూపము ధరియించును. ఆ తరువాత ఆ పిండమునకు కాళ్ళు, చేతులు, ముఖము మొదలయిన శరీర అవయవములన్నియు తయారగును. అనగా శరీరము ఏర్పడును. తరువాత చైతన్యము గలుగును. ప్రాణము, జీవుడు, ఆత్మ - అందు ప్రవేశించి కొంతకాలమునకు మాతృగర్భమునుండి బాహ్య ప్రపంచము లోనికి వచ్చును. అనగా తల్లి ప్రసవించును.

సః	=	ఈశ్వరుడు సృష్టిలో భాగముగా
ఇమే+లోకాః	=	ఈ లోకములను
సృజా(సృజై)+ఇతి	=	సృజియించితిని. తదుపరి
లోకపాలాన్	=	లోక పాలకులను,
ను	=	మఱియు లోకస్థులను అనగా జీవులను, జీవలక్షణములయిన ఆకలి దప్పికలను
ను	=	ఆకలి దప్పికలకై అన్న పానీయములను సృజియించెదనని
ఈక్షత	=	ఆలోచించెను. అనగా సంకల్పించెను
సః	=	ఈశ్వరుడు(విరాట్ పురుషుడు)

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

(అద్భ్యః) అద్భయఃఏవ = ఆ నీటిలోగల అండమునే
సముధృత్య = లేవనెత్తి - ఆ అండమును విస్తారము గావించి,
అమూర్ఛయత్ = కరచరణాది అవయవములతో జీవుని శరీరమును రూపుదిద్దెను. అందు ఆత్మగా, జీవునిగా ప్రవేశించి
పురుషం = పురుషునిని పుట్టించెను.

పురమనగా ఉపాధి లేక శరీరము. అందుగల జీవునిని పురుషుడు అని అందురు. పురుషునిని సృజియించెననగా సమస్త జంగమములను అనగా సమస్త జీవరాసులు సృజియింపబడినవి అని అర్థము. భూమిపై చరించునవి, ఆకాశమున విహరించునవి జలములలో గలవి, కంటికి కనిపించునవి, కంటికి కనిపించనివి, అన్ని రకముల జీవరాసులు సృజియింపబడినవి. ఇప్పటికి సమస్త స్థావర జంగమములు సృజియింప బడినవని చెప్పినాడు.

*****

విరాట్ పురుషుడు - అతని అవయవముల నుంచి లోకపాలురు (దేవతలు) సృజియింపబడుట.

తమభ్య తపత్త స్యాభి తప్తస్య ముఖం నిరభిద్యత యథాఽణ్డమ్ ముఖా ద్వాగ్వా చోఽగ్ని ర్నాసికే నిరభిద్యేతాం, నాసికాభ్యాం, ప్రాణః ప్రాణాద్వాయు రక్షిణీ నిరభిద్యేతా మక్షిభ్యాం చక్షుశ్చక్షుష ఆదిత్యః కర్ణౌ నిరభిద్యేతాం కర్ణాభ్యాం శ్రోత్రం శ్రోత్రాద్దిశ స్త్వఙ్ నిరభిద్యత త్వచో లోమాని లోమభ్య ఓషధి వనస్పతయో హృదయం నిరభిద్యత హృదయాన్మనో మనస శ్చన్ద్రమా నాభిర్నిరభిద్యత నాభ్యా అపానోఽ పానా న్మృత్యుః శిశ్నం నిరభిద్యత శిశ్నాద్రేతో రేతస ఆపః

ప్రథమోఽధ్యాయే ప్రథమ ఖండః

తమ్ - అభ్యతపత్ - తస్య - అభితప్తస్య - ముఖం - నిరభిద్యత - యథా - అండమ్ - ముఖాత్ - వాక్ - వాచః - అగ్నిః - నాసికే - నిరభిద్యత - ఏతాం-

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

నాసికాభ్యాం - ప్రాణః - ప్రాణాత్ - వాయుః - అక్షిణీ - నిరభిద్యత - ఏతాం - అక్షిభ్యాం - చక్షుః - చక్షుషః - ఆదిత్యః - కర్ణౌ - నిరభిద్యత - ఏతాం - కర్ణాభ్యాం - శ్రోత్రం - శ్రోత్రాత్ - దిశః - త్వక్ - నిరభిద్యత - త్వచః - లోమాని - లోమభ్యః - ఓషధి వనస్పతియో - హృదయం - నిరభిద్యత - హృదయాత్ - మనః - మనసః - చన్ద్రమాః - నాభిః - నిరభిద్యత - నాభ్యాత్ - అపానః - అపానాత్ - మృత్యుః - శిశ్నం - నిరభిద్యత - శిశ్నాత్ - రేతః - రేతసః - ఆపః

అద్భ్యయః ఏవ సముద్ధృత్య అమూర్చయత్‌కు యిప్పుడు విపులవ్యాఖ్యానము చెప్పుచున్నాడు. జీవపురుషుడు జన్మించుట విరాట్‌దేహము నుంచి దేవతలు ఆవిర్భవించుట అనే రెండిటిని కలిపి ఇందు వర్ణింపబడినది. (మంత్రములో ఉన్నట్లు యథాక్రమముగా అర్థము చెప్పరాదని గతములో చదువుకున్నాము. భావము ననుసరించి పదములను ఒక క్రమములో ఉంచి వ్యాఖ్యానము చేయవలయును).

తం	=	పురుషునిని సృష్టిచేయ
అభ్యతపత్	=	సంకల్పించెను
తస్య+అభితప్తస్య	=	విరాట్ పురుషుని యొక్క సంకల్పము వలన
యథా+అండమ్	=	గ్రుడ్డు నుండి పిల్ల బయటకు వచ్చినట్లు మాతృగర్భస్థ అండము నుండి - జీవుని
ముఖం	=	ముఖము
నాసికే	=	ముక్కురంధ్రములు
అక్షిణీ	=	రెండు కన్నులు
కర్ణే	=	రెండు చెవులు
త్వక్	=	చర్మము
నాభిః	=	నాభి

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

శిశ్నం	=	శిశ్నము
హృదయం	=	హృదయము అనగా సంపూర్ణ అవయములతో పురుషుడు
నిరభిద్యత	=	జన్మించెను. అనగా ప్రాణి కోటి జన్మించినది. విరాట్ పురుషుని
ముఖాత్+వాక్+ వాచః + అగ్నిః + నిరభిద్యత	=	నోటి వలన వాక్-వాక్ నుంచి అగ్ని వచ్చినవి.
ఏతాం+నాసికాభ్యాం+ప్రాణః + ప్రాణాత్ + వాయుః+నిరభిద్యత	=	అతని ఈ రెండు ముక్కురంధ్రముల వలన ప్రాణము. ప్రాణము నుంచి వాయువు వచ్చినవి.
ఏతాం+అక్షిభ్యాం+చక్షుః + చక్షుషః + ఆదిత్యః + నిరభిద్యత	=	ఈ రెండు కన్నుల వలన దృష్టి, దృష్టి నుంచి ఆదిత్యుడు వచ్చినవి.
ఏతాం+కర్ణాభ్యాం+శ్రోత్రం + శ్రోత్రాత్+దిశః+(దిశాః) నిరభిద్యత	=	ఈ రెండు చెవుల వలన శబ్దము, శబ్దము నుంచి దశదిశలువచ్చినవి.
త్వచః+లోమాని+ లోమభ్యః+ఓషధిః వనస్పతయో +నిరభిద్యత	=	చర్మము వలన రోమములు రోమముల నుంచి ఓషధులు వనస్పతులు వచ్చినవి.
హృదయాత్+మనః+ మనసః+చంద్రమాః+ నిరభిద్యత	=	హృదయము వలన మనస్సు మనస్సు నుంచి చంద్రుడు వచ్చెను
నాభ్యాత్+అపానః + అపానాత్+మృత్యుః+ నిరభిద్యత	=	నాభి వలన అనగా నాభికి దిగువనగల గుదమున అపానము, అపానము నుంచి మృత్యువు వచ్చెను. నాభి నుంచి అపాన

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

వాయువు వచ్చెను అని చెప్పిన ప్రశ్నో పనిషత్‌లో చెప్పిన దానికి విరోధము సంభవించును. కావున నాభికి దిగువున గల గుదము నుండి అపాన వాయువు వచ్చెనని చెప్పవలయును.

శిశ్నాత్+రేతః+	=	శిశ్నము నుండి రేతస్సు
రేతసఃఆపఃఆ		ఆ రేతస్సు నుండి జలము
నిరభిద్యత		(పంచభూతముల లోని జలము కాదు) వచ్చెను.

విరాట్ దేహము		దేవతలు
ముఖము	వాక్కు	అగ్ని
ముక్కు	ప్రాణము	వాయువు
కన్నులు	దృష్టి	ఆదిత్యుడు
చెవులు	శబ్దము	దిశలు
చర్మము	రోమములు	ఓషధులు
హృదయము	మనస్సు	చంద్రుడు
నాభి	అపానము	మృత్యువు
శిశ్నము	రేతస్సు	జలము

సృష్టి గుఱించి - విరాట్‌పురుషుని గుఱించి భాగవతమున వర్ణింపబడిన విషయములు ముందు ముందు ఉపనిషత్తులలో చదువుకుందాము.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ద్వితీయ ఖండః

విరాట్‌పురుషుని దేహమునుండి దేవతలు ఆవిర్భవించిరి. మాతృగర్భము నుండి జీవుడు జన్మించెను. జీవపురుషునికి ఆకలిదప్పికలు గలిగినవి. ఆకలిదప్పికలు విరాట్‌పురుషుని దేహమునుండి ఆవిర్భవించలేదు.

తా ఏతా దేవతాः సృష్టా అస్మిన్మహ త్యర్ణవే ప్రాపతం స్తమశనాయా
పిపాసాభ్యా మన్వవార్జత్ తా ఏన మబ్రువ న్నాయతనల నः
ప్రజానీహి యస్మిన్ ప్రతిష్ఠితా అన్నమదామేతి.

తాः - ఏతాः - దేవతాः - సృష్టాः - అస్మిన్ - మహతి - అర్ణవే - ప్రాపతన్ - తమ్- అశనాయా పిపాసాభ్యామ్ - అన్వవార్జత్ - తాः - ఏనమ్ - అబ్రువన్ - ఆయతనం- నः - ప్రజానీహి - యస్మిన్ - ప్రతిష్ఠితాः - అన్నమ్ - ఆదామ - ఇతి

ఈ విధముగా దేవతలు సృష్టింపబడిన

సృష్టాः	=	సృజియింపబడిన
తాः+ఏతాः	=	ఈ
దేవతాः	=	దేవతలు
అస్మిన్	=	ఈ
మహతి+అర్ణవే	=	గొప్పసాగరమునందు అనగా ఈ బాహ్య ప్రపంచములో
ప్రాపతన్	=	పడిరి
తాः	=	ఆదేవతలు
ఏనమ్	=	విరాట్ పురుషునిని
నः	=	మాకు - తగిన
ఆయతనం	=	నివాస స్థానమును
ప్రజానీహి+ఇతి	=	చూపుము అని - మేము ఆశరీరములో
యస్మిన్+ప్రతిష్ఠితాः	=	ఎందు ఉండవలయునని
అబ్రువన్	=	అడిగిరి. విరాట్‌పురుషుడు

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

తమ్ = జీవపురుషునిని

అశనాయాపిపాసాభ్యాం = ఆకలి దప్పికలతో

అన్వవార్జత్ = మెలివేసెను. అనగా జీవుడు దేహము లోనికి రాగానే ఆకలి దప్పికలు గలిగినవి. సర్వజీవరాసులకు ఆహారం నిద్ర, మైథునములు సామాన్య లక్షణములు. సర్వ జీవరాసులకు జాగ్రతావస్థలో ఆహార పానీయములు అవసరము అని భావము.

ఆకలి దప్పికలు మేము ఎందుండి

అన్నం = అన్నమును

ఆదామ = తిందుమో ఆ స్థానములను తెలుపుమని అడిగెను.

ఆకలి దప్పికలు - జీవ లక్షణములు. దేహం ఏర్పడి - ఆ దేహంలోనికి ప్రాణము,జీవుడు ఆత్మ ప్రవేశించగానే జీవలక్షణములు ఏర్పడును.

తాభ్యో గా మాన యత్తా అబ్రు వన్న వై నోఽ యమల మితి

తాభ్యోఅశ్వమాన యత్తా అబ్రువన్నవైనోఽ య మలమితి

తాభ్యః - గాం - అనయత్ - తాః - అబ్రువన్ - న - వై - నః -అయం - అలమ్ - ఇతి - తాభ్యః- అశ్వం - ఆనయత్ - తాః - అబ్రువన్ - న - వై- నః - అయం - అలమ్ - ఇతి.

ఇంద్రియములు, ప్రాణము, ఆకలి దప్పికలు సర్వజీవులలో యున్నా ఇంద్రియముల ద్వారా పొందు అనుభూతులలో తేడా గలదు. పశువులలో యున్న ఇంద్రియములు ఉత్కృష్టమైనవి కావు. దీనిని చిన్న కథగా వివరించుచున్నాడు.

తాభ్యః = ఆ దేవతల కొఱకు

గాం+వై+ఆనయత్ = ఆవును - అనగా గ్రామ్యపశువులను సృజియించి తెచ్చెను.

తాః = ఆ దేవతలు

నః = మాకు

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

న+అయమ్+అలమ్+ ఇతి	=	ఇది సరిపడదని - (మానివాసమునకు యీ గ్రామ్య పశువులు సరిపడవని).
అబ్రువన్	=	పల్కిరి
తాభ్యః	=	వారి కొఱకు
అశ్వం+వై+ఆనయత్	=	గుఱ్ఱమును, ఏనుగు మొదలయినవాటిని క్రిమికీట కాదులు, పక్షులు, మృగములు, మొదలయిన జీవ రాసులను సృజియించి తెచ్చెను.
తాః	=	వారు
నః	=	మాకు
అయమ్+న+అలమ్+ ఇతి	=	మానివాసమునకు యివి సరిపడవని
అబ్రువన్	=	పలికిరి

ఆవు, అశ్వమును ఉదాహరణగా తీసుకొని సర్వజీవరాసులను సృజియించెనని గ్రహించవలయును. ఆహార - నిద్రా - మైథునములు సర్వజీవరాసుల సామాన్య ధర్మము. కానీ పురుషునిలో గల ఇంద్రియములు శ్రేష్ఠములు. అనగా మానవజన్మ శ్రేష్ఠము.

*****

తాభ్యః పురుషమాన యత్తా అబ్రువన్ సుకృతం బతేతి
పురుషో వావ సుకృతమ్ తా అబ్రవీద్యథాయ తనం ప్రవిశతేతి

తాభ్యః - పురుషం - ఆనయత్ - తాః - అబ్రువన్ - సుకృతం - బత - ఇతి - పురుషః - వావ - సుకృతం - తాః - అబ్రవీత్ - యథా- ఆయతనం - ప్రవిశత - ఇతి.

తాభ్యః	=	ఆ దేవతల కొఱకు
పురుషం	=	మానవ దేహమును సృజియించి
ఆనయత్	=	తెచ్చెను. దానిని చూచి
తాః	=	వారు- ఆ దేవతలు

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

సుకృతం	=	మానవ దేహం చక్కగా ఉన్నది.
బత+ఇతి	=	బాగు బాగు అని
అబ్రువన్	=	పలికిరి ఆనగా ప్రశంసించిరి
తాః	=	మా నివాసమునకు
పురుషః+వావ+సుకృతం	=	మానవదేహమే మాకు తగినదని పల్కిరి అంత సృష్టికర్త మీరు
యథా+ఆయతనం	=	నా దేహములో ఏ భాగములోనుండి మీరువచ్చిరో ఆ విధముగా ఈమానవ దేహములో ఆ భాగములో
ప్రవిశత+ఇతి	=	ప్రవేశించండి అని
అబ్రవీత్	=	పలికెను.

పశు-పక్షి-మృగాదుల శరీరములలో దేవతలకు స్థానములేదు. మానవ శరీరములోనే దేవతలకు స్థానము. కావున మానవుడు యితర ప్రాణి కోటికంటె గొప్పవాడు. ప్రాణికోటిలో, స్థావర - జంగమములలో ఎవరి కంటె ఎవరు గొప్పవారో భాగవతము-తృతీయ స్కంధము - 966 నుంచి 969 వరకు చెప్పబడినవి.

సీ. తరళాక్షి ! వినుమచేతన దేహములకంటెఁ
జేతన దేహముల్ శ్రేష్ఠ మందుఁ
బ్రాణవంతంబులై స్పర్శనజ్ఞానంబు
గలుగు చైతన్య వృక్షముల కంటె
ఘనరసజ్ఞాన సంకలిత చేతను లుత్త
ములు రసజ్ఞానంబు గలుగు వాని
కంటె గంధజ్ఞాన కలిత బృందంబులు
గడుశ్రేష్ఠములు, వాని కంటె శబ్ద

తే: వేదు లగుదురు శ్రేష్ఠులై వెలయు శబ్ద,
విదుల కంటెను సద్రూప వేదులైన
వాయు సాదులు శ్రేష్ఠముల్, వాని కంటె,
వరుస బహుపాదు లుత్తముల్ వాని కంటె.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

క: తలఁప జతుష్పదు లధికులు,
బలకొని మఱి వానికంటెఁ బాదద్వయముం
గల మనుజు లలఘుతము, లి
మ్మిల వారలయందు వర్ణములు నాల్గరయన్.

వ : అందు .

సీ. తలఁప బ్రాహ్మణ లుత్తములు వారికంటెను
వేదవేత్తలు, వేదవిదులకంటె
విలసిత వేదార్థ విదులు, వారలకంటె
సమధిక శాస్త్ర సంశయము మాన్పు
మీమాంసకులు, మఱి మీమాంసకుల కంటె
నిజధర్మ విజ్ఞాననిపుణు, లరయ
వారి కంటెను సంగ వర్జిత చిత్తులు
దగ వారి కంటె సద్ధర్మపరులు.

తే : ధార్మికుల కంటె నుత్తమోత్తముడు వినుము
మత్సమర్పిత సకల ధర్మ స్వభావ
మహిమములు గల్గి యితర ధర్మములు విడిచి
సమత వర్తించు నప్పుణ్యతముఁడు ఘనుఁడు.

ఆ దేవతలు - మానవ శరీరములో ప్రవేశించినారు

అగ్ని ర్వాగ్భూత్వా ముఖం ప్రావిశద్వాయుః ప్రాణో భూత్వా నాసికే ప్రావిశదాదిత్య శ్చక్షు ర్భూత్వాఅక్షిణీ ప్రావిశ ద్దిశః శ్రోత్రం భూత్వా కర్ణౌ ప్రావిశన్నోషధి వనస్పతయో లోమాని భూత్వా త్వచం ప్రావిశంశ్చన్ద్రమా మనో భూత్వా హృదయం ప్రావిశన్మృత్యు రపానో భూత్వా నాభింప్రావిశ దాపో రేతో భూత్వా శిశ్నం ప్రావిశన్

అగ్నిః - వాక్ - భూత్వా - ముఖం - ప్రావిశత్ - వాయుః - ప్రాణః - భూత్వా- నాసికే - ప్రావిశత్ - ఆదిత్యః - చక్షుః - భూత్వా - అక్షిణీ - ప్రావిశత్ - దిశః -

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

శ్రోత్రం భూత్వా - కర్ణౌ - ప్రావిశన్ - ఓషధిః వనస్పతయః - లోమాని - భూత్వా - త్వచం - ప్రావిశన్ - చన్ద్రమాః - మనః - భూత్వా - హృదయం - ప్రావిశత్ - మృత్యుః - అపానః - భూత్వా- నాభిః - ప్రావిశత్ - ఆపః - రేతః - భూత్వా - శిశ్నం - ప్రావిశన్.

అగ్నిః + వాక్+ భూత్వా+	=	అగ్ని - వాక్కుగామారి ముఖమును
ముఖం+ ప్రావిశత్		(నోటి యందు) ప్రవేశించెను
వాయుః+ ప్రాణః+	=	వాయువు ప్రాణముగా మారి ముక్కును
భూత్వా+నాసికే+ప్రావిశత్		ప్రవేశించెను
ఆదిత్యః + చక్షుః+	=	ఆదిత్యుడు దృష్టిగా మారి
భూత్వా+అక్షిణీ+ప్రావిశత్		నేత్రములందు ప్రవేశించెను.
దిశః+శ్రోత్రం+భూత్వా	=	దిశలు శబ్దముగా మారి చెవులందు
కర్ణౌ +ప్రావిశన్		ప్రవేశించెను.
ఓషధిః+వనస్పతయః	=	ఓషధులు, వనస్పతులు రోమములుగా
లోమాని+ భూత్వా		మారి చర్మము ప్రవేశించెను.
త్వచం+ ప్రావిశన్		
చంద్రమాః + మనః+	=	చంద్రుడు మనస్సుగా మారి
భూత్వా+హృదయం+		హృదయమునందు ప్రవేశించెను.
ప్రావిశత్		
మృత్యుః + అపానః+	=	మృత్యువు అపాన వాయువుగా మారి
భూత్వా+నాభిః+		నాభికి దిగువన గల గుదమున
ప్రావిశత్		ప్రవేశించెను
ఆపః+రేతః+భూత్వా	=	జలము రేతస్సుగా మారి శిశ్నమును
శిశ్నం+ప్రావిశన్		ప్రవేశించెను.

ఇంద్రియాదులతో పాటు అధిష్ఠాన దేవతలు కూడ మానవునిలో ఉన్నారు. కావున మానవుడు విశిష్టుడు. దేవతలకు స్థానం ఏర్పడినది. విరాట్ పురుషుని నుంచి యేయే

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

స్థానములనుంచి యేయే దేవతలు వచ్చిరో ఆయా దేవతలు జీవునిలో ఆయా స్థానములలో ప్రవేశించిరి. అనగా ఈశ్వరుడు - జీవుడు బింబ ప్రతిబింబములు.

విరాట్ దేహము నుంచి వచ్చినవి	మానవునిలో ప్రవేశించినవి
ముఖము... వాక్కు...అగ్ని...	అగ్ని...వాక్కు...ముఖము(నోరు)
ముక్కు ... ప్రాణము..వాయువు	వాయువు ...ప్రాణం..ముక్కు
కన్నులు... దృష్టి.. ఆదిత్యుడు....	ఆదిత్యుడు..దృష్టి..కన్నులు
చెవులు...శబ్దము.. దిశలు....	దిశలు...శబ్దము... చెవులు...
చర్మము.. రోమములు,ఓషధులు	ఓషధులు,రోమములు,చర్మము
హృదయం... మనస్సు, చంద్రుడు.	చంద్రుడు మనస్సు. హృదయం
నాభి.. అపానము.. మృత్యువు..	మృత్యువు.. అపానము.. నాభి
శిశ్నము.. రేతస్సు.. జలము..	జలము..రేతస్సు.. శిశ్నము.
దేవతలకు మానవ శరీరములో స్థానము ఏర్పడినది	

ఆకలి దప్పికలు ప్రాణ లక్షణములు అగుట వలన వీటికి ప్రత్యేక స్థానములేదు. ఆకలి దప్పికలు విరాట్‌పురుషుని దేహము నుండి వచ్చిన దేవతలవలె ఏర్పడలేదు.

*****

ఆహారము వలన ఇంద్రియములకు, మనస్సునకు, ప్రాణమునకు ఉత్తేజము, బలము గలుగును. యజ్ఞమును ఉదాహరణగా తీసుకొని ఆకలి దప్పికల గుఱించి వివరించుచున్నాడు. యజమాని యజ్ఞము చేసి యజ్ఞాంతమున సర్వ దేవతలకు హవిర్భాగములు పేరు పేరున సమర్పించును. అటులనే ఆ ఆకలి దప్పికల కొఱకు తీసుకొనబడు ఆహారము, నీరు పచనము చేయబడి సర్వేంద్రియములకు సమముగా అందింపబడును. ఈవిషయమునే ఇలా వివరించుచున్నారు.

త మశనాయా పిపాసే అబ్రూతా మావాభ్యామభిప్రజానీహీతి। తే అబ్రవీదేతాస్యేవ వాం దేవతాస్వా భజామ్యేతాసు భాగినౌ కరోమీతి। తస్మాద్యస్యైకస్యై చ దేవతాయై హవిర్గృహ్యతే భాగిన్యా వేవాస్యామశనాయా పిపాసే భవతః।

(ప్రథమోఽధ్యాయే ద్వితీయ ఖండః)

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

తమ్ - అశనాయాపిపాసే - అబ్రుతామ్ - ఆవాభ్యామ్ - అభిప్రజానీహి - ఇతి - తే- అబ్రవీత్ - ఏతాసు - ఏవ - వాం - దేవతాసు - ఆభజామి - ఏతాసు - భాగిన్యో- కరోమి - ఇతి - తస్మాత్ - యస్యై - కస్యై - చ - దేవతాయై - హవిః - గృహ్యతే- భాగిన్యో - ఏవ - అస్యామ్ - అశనాయా - పిపాసే - భవతః

తం	=	ఆ సృష్టికర్తని
అశనాయా పిపాసే	=	ఆకలి దప్పికలు
ఆవాభ్యాం	=	మా యిద్దఱి కొఱకు
అభిప్రజానీహి+ఇతి	=	నివాస స్థలము ఏర్పరచుము అని
తే	=	వారు
అబ్రుతామ్	=	పల్కిరి
ఏతాసు+దేవతాసు+ఏవ	=	ఈ దేవతలతోనే
వాం	=	మీ యిద్దఱును
ఆభజామి	=	కలసి వుండుడు అని మీకు స్థాననిర్ణయము చేసితిని ఆపై మీకు
ఏతాసు+ఏవ	=	ఈ దేవతల యందే
భాగిన్యో	=	భాగము కలవారినిగ
కరోమి+ఇతి	=	చేసితిని అని
అబ్రవీత్	=	పల్కెను
తస్మాత్	=	అందువలన
యస్యై కస్యై+చ+ దేవతాయై+హవిః+గృహ్యతే	=	ఏఏదేవతల కొఱకు హవిస్సు యిచ్చెదరో
అస్యామ్	=	ఆ దేవతలయందు
అశనాయాపిపాసే	=	ఆకలిదప్పికలు
భాగిన్యో +ఏవ	=	భాగస్వాములు
భవతః	=	అగుదురు.

దేవతలకువలె ఆకలిదప్పికలకు దేహములో ప్రత్యేకించి స్థానము లేదు. దేహమే ఆకలిదప్పికలకు స్థానము. ఆకలిదప్పికలు ప్రాణ లక్షణములు.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

తృతీయ ఖండః

ఆకలిదప్పికల కొఱకు అన్నమును సృజియించుట

స ఈక్షతేమే ను లోకాశ్చ లోకపాలాశ్చాన్నమేభ్యః సృజా ఇతి

సః - ఈక్షత - ఇమే - ను - లోకాః - చ - లోకపాలాః - చ - అన్నమ్ - ఏభ్యః- సృజా - ఇతి.

లోకాఃలోకపాలాః	=	14 లోకములు, మఱియు లోకపాలురు అయిన దేవతలు సృజియింపబడిరి.
ఏభ్యః	=	వారి కొఱకు నివాస స్థానము కూడ కల్పించ బడినది
చ	=	జీవునికి ఆకలి దప్పికలు కూడా గలిగినవి
ఇమే+ను	=	ఈ ఆకలి దప్పికల కొఱకు
అన్నం+చ	=	తినుటకు అన్నమును త్రాగుటకు నీటిని
(సృజై) సృజా + ఇతి	=	కల్పింతునని
సః	=	ఈశ్వరుడు
ఈక్షత	=	సంకల్పించెను.

ఏ పురుషుని నుంచి దేవతలు వచ్చిరో ఆ పురుషునకు అనగా ఈశ్వరునకు ఆహారము, నీరు అవసరము లేదు. జీవ పురుషునకు జాగ్రతావస్థలో ఆహారము, నీరు అవసరము.

*****

అన్నమును సృజియించెను

సో ఽపోఽభ్యతపత్తాభ్యోఽభి తప్తాభ్యో మూర్తి రజాయత ।
యా వై సా మూర్తి రజాయతాన్నం వై తత్।

సః - ఆపః - అభ్యతపత్ - తాభ్యః - అభితప్తాభ్యః - మూర్తిః - అజాయత - యా - వై - సా - మూర్తిః - అజాయత - అన్నం - వై - తత్.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

సః	=	విరాట్‌పురుషుడు
అభ్యతపత్	=	తపస్సు చేసెను. అనగా సంకల్పించెను
అభితప్తాభ్యః	=	తపస్సు వలన, ఆ సంకల్పము వలన
తాభ్యః+ఆపః	=	ఆ జలముల నుంచి (ప్రకృతి నుంచి) ఆకలి దప్పికల కొఱకు (జీవునికి గలుగు ఆకలి దప్పికల కొఱకు)
మూర్తిః	=	ఘన పదార్థము
అజాయత	=	పుట్టించెను
యా+సా+మూర్తిః	=	ఏది ఘన పదార్థముగా
అజాయత	=	పుట్టెనో
తత్	=	అది
అన్నం + వై	=	అన్నము. అన్నము భౌతికముగా ఘన పదార్థము. ఆకలి తీరుటకు అన్నము
వై	=	దప్పిక తీరుటకు నీటిని సృజియించెను.

పశువులకు - తృణము; పక్షులకు - కీటకములు, పండ్లు; క్రూరమృగములకు - ఇతర మృగములు, మాంసాహారముగా చేపలు, మేకలు వగైరాలు; మానవులకు - శాకాహారముగా - బియ్యం, పప్పులు, కూరగాయలు మొదలయినవి ఆహారము.

ప్రకృతి వలన గలిగిన దేహము - మఱియొక దేహములో ఉండే జీవికి ఆహారము. ఈ దేహము ఆహారముగా యింకొక జీవి భక్షించిన తర్వాత ఈ దేహములో ఉండే జీవాత్మ దాని కర్మానుసారము యింకొక దేహమును ధరించును. ఆత్మ ఏ ప్రాణికి ఆహారము కాదు. ఆహారము వలన ఆకలి తీరును. శరీరమునకు అనగా ఇంద్రియములకు, మనస్సుకు, ప్రాణమునకు, ఉత్తేజము, బలము కలుగును. ఆహారము వలన కలిగిన వీర్యము వలన జీవకోటి అభివృద్ధి చెందును. ఇవి ఆహారము వలన ప్రయోజనములు.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

అహం వైశ్వానరో భూత్వా ప్రాణినాం దేహమాశ్రితః
ప్రాణాపాన సమా యుక్తః పచామ్యన్నం చతుర్విధమ్

(గీత-పురుషోత్తమయోగము-14)

అహం	=	నేను
ప్రాణినాం	=	ప్రాణులలో
వైశ్వానరః+భూత్వా	=	జీవునిగా జాగ్రతావస్థలో వైశ్వానరునిగా
దేహం+ఆశ్రితః	=	దేహమును ఆశ్రయించి అనగా దేహమున ఉండి
అన్నం	=	అన్నమును
పచామి	=	జీర్ణింపజేసి
ప్రాణ-అపాన-సమాన	=	ప్రాణముగా అన్నమును భుజించి, సమానముగా
యుక్తః		దానిని జీర్ణింపజేసి, అన్నరసమును సర్వ శరీర భాగములకు సమానముగా పంచి అపానముగా మలినమును విసర్జించుచూ ఈ విధముగా
చతుర్విధమ్	=	నాలుగు పనులను చేయుచున్నాను.

అన్నము ఘనపదార్థము కావున భక్ష, భోజ్య - లేహ్య - పానీయములు అని నాలుగు విధములని చెప్పటము పొసగదు.

*****

తదేత దభి సృష్టం పరాజత్యజిఘాం సత్ తద్వాచాజిఘృక్షత్తన్నా శక్నోద్వాచాగ్రహీతుమ్ సయద్ధైన ద్వాచా గ్రహైష్యదభి వ్యాహృత్యహై వాన్న మత్రప్స్యత్.

తత్ - ఏతత్ - అభిసృష్టం - పరాజ్ - అతి - అజిఘాంసత్ - తత్ - వాచా- అజిఘృక్షత్ - తత్ - న - అశక్నోత్ - వాచా - గ్రహీతుమ్ - సః - యత్ - హ- ఏనత్ - వాచా - అగ్రహైష్యత్ - అభివ్యాహృత్య - హ - ఏవ - అన్నమ్ - అత్రప్స్యత్.

అన్నమును భుజించితేనే ఆకలి తీరుతుంది. నీరు త్రాగుతేనే దాహం తీరుతుంది. ఈ విషయమును చమత్కారముగా చెప్పుచున్నాడు. అన్నమును పట్టుకొనుట అనగా

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఆకలి తీరుట అని అర్థము. ఆహారము జీర్ణమయిన తరువాత మిగిలిన వ్యర్థమును విసర్జించుట అని రెండవ అర్థము. (అటులనే నీరు త్రాగిన తరువాత దాహము తీరుట, మిగిలిన వ్యర్థమును విసర్జించుటగా అర్థము చేసుకోవలయును.)

అభిసృష్టం	=	ఆ విధముగా సృజింపబడిన
తత్+ఏతత్	=	ఆ అన్నము
అతి +పరాజ్	=	దూరముగా
అజిఘాంసత్	=	ఓలలాడుచున్నది. అనగా ఆహారము తిన్నగా మన నోటిముందుకురాదు. స్వయంకృషితో - వ్యవసాయం, వేట ద్వారా సంపాదించవలయును.
తత్	=	ఆ ఆహారమును
వాచా	=	మాటలచే
అజిఘృక్షత్	=	పట్టుకొన ప్రయత్నించెను. భుజింప చూచెను
తత్	=	ఆ అన్నము
వాచా	=	మాటలచే
గ్రహీతుమ్	=	పట్టు కొనుటకు
న+అశక్నోత్	=	వశము కాలేదు
సః	=	జీవుడు
యత్+హ+ఏనత్	=	ఈ ఆహారమును
వాచా	=	వాక్కుచే
అన్నం+అగ్రహైష్యత్	=	అన్నమును పట్టుకొనిన
అభివ్యాహృత్య+హ+ఏవ	=	అన్నమునుతినకుండా, కబుర్లాడి నంత మాత్రమున
అత్రప్యత్	=	ఆకలితీరి, సంతుష్టి గలిగెడిది.

అన్నము గుఱించి మాట్లాడిన ఆకలి తీరదు. నీరు గుఱించి మాట్లాడిన దాహం తీరదు.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

తత్ ప్రాణేనాజిఘృక్షత్తన్నాశక్నో త్ప్రాణేన గ్రహీతుం। స యద్ధైన త్ప్రాణేనాగ్రహైష్య దభి ప్రాణ్యైవాన్నమత్రప్స్యత్

తత్ - ప్రాణేన - అజిఘృక్షత్ - తత్ - న - అశక్నోత్ - ప్రాణేన - గ్రహీతుం - స- యత్ - హ - ఏనత్ - ప్రాణేన - అగ్రహైష్యత్ - అభిప్రాణ్య - హ - ఏవ - అన్నమ్- అత్రప్స్యత్.

తత్	=	ఆ అన్నమును
ప్రాణేన	=	ప్రాణము చేత
అజిఘృక్షత్	=	పట్టుకొన భావించెను
తత్	=	ఆ అన్నము
ప్రాణేన	=	ప్రాణము చేత
గ్రహీతుం	=	పట్టుకొనుటకు
న+అశక్నోత్	=	వశము కాలేదు
సః	=	జీవుడు
యత్+హ	=	ఒకవేళ అన్నమును
ఏనత్	=	ఈ
ప్రాణేన	=	ప్రాణము చేత
అన్నం+అగ్రహైష్యత్	=	అన్నమును పట్టుకొనిన
అభిప్రాణ్య+హ+ఏవ	=	వాసన చూచినంతనే
అత్రప్స్యత్	=	ఆకలి తీరి సంతుష్టి గలిగెడిది.

అన్నమును వాసన చూచితే ఆకలి తీరదు. అటులనే నీటిని వాసన చూచితే దాహము తీరదు.

*****

తచ్చక్షుషాజిఘృక్షత్తన్నాశక్నో చ్చక్షుషాగ్రహీతుం।

స యద్ధైన చ్చక్షుషాగ్రహైష్యద్ దృష్ట్వా హైవాన్నమత్రప్స్యత్।

తత్ - చక్షుషా - అజిఘృక్షత్ - తత్ - న - అశక్నోత్ - చక్షుషా - గ్రహీతుమ్ - సః- యత్ - హ - ఏనత్ - చక్షుషా - అగ్రహైష్యత్ - దృష్ట్వా - హ - ఏవ - అన్నమ్ - అత్రప్స్యత్

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

తత్	=	అన్నమును
చక్షుషా	=	కన్నులచే
అజిఘృక్షత్	=	పట్టుకొన భావించెను
తత్	=	ఆ అన్నము
చక్షుషా	=	కన్నుల చేత
గ్రహీతుమ్	=	పట్టుకొనుటకు
న+అశక్నోత్	=	వశము కాలేదు
సః	=	జీవుడు
యత్+హ+ఏనత్	=	ఒకవేళ దీనిని
చక్షుషా	=	కన్నులచేత
అన్నం+అగ్రహైష్యత్	=	అన్నమును పట్టుకొనిన అన్నమును
దృష్ట్వా+హ+ఏవ	=	చూచినంతనే
అత్రప్యత్	=	ఆకలి తీరి సంతుష్టి గలిగెడిది.

అన్నమును చూచినంత మాత్రమున ఆకలి తీరదు. నీటిని చూచినంత మాత్రమున దాహం తీరదు.

*****

తచ్ఛ్రోత్రేణా జిఘృక్షత్తన్నాశక్నోచ్ఛ్రోత్రేణ గ్రహీతుం । సయద్ధైన చ్ఛ్రోత్రేణాగ్రహైష్యత్ శ్రుత్వా హైవాన్నమత్రప్యత్

తత్ - శ్రోత్రేణ - అజిఘృక్షత్ - తత్ - న - అశక్నోత్ - శ్రోత్రేణ - గ్రహీతుమ్ - సః - యత్ - హ - ఏనత్ - శ్రోత్రేణ - అగ్రహైష్యత్ - శ్రుత్వా - హ - ఏవ - అన్నమ్ - అత్రప్యత్.

తత్	=	అన్నమును
శ్రోత్రేణ	=	చెవులతో
అజిఘృక్షత్	=	పట్టుకొన భావించెను
తత్	=	అన్నము

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

శ్రోత్రేణ	=	చెవులచేత
గ్రహీతుం	=	పట్టుకొనుటకు
న+అశక్నోత్	=	వశము కాలేదు
సః	=	జీవుడు
యత్+హ+	=	ఒకవేళ దీనిని ఈ చెవుల చేత
ఏనత్+శ్రోత్రేణ		
అన్నం+అగ్రహైష్యత్	=	అన్నమును పట్టుకొనిన
శ్రుత్వా+హ+ఏవ	=	వినినంత మాత్రమునే
అత్రప్స్యత్	=	సంతృప్తి గలిగెడిది

అన్నమును గుఱించి వినినంత మాత్రమున ఆకలి తీరదు. నీటి గుఱించి వినినంత మాత్రమున దాహం తీరదు.

*****

తత్త్వచాజిఘృక్షత్ తన్నాశక్నోత్త్వచా గ్రహీతుమ్
స యద్ధైన త్త్వచాగ్రదహైష్యత్ స్ప్రుష్ట్వా హైవాన్న మత్రప్స్యత్

తత్ - త్వచా - అజిఘృక్షత్ - తత్ - న - అశక్నోత్ - త్వచా - గ్రహీతుమ్ - సః- యత్ - హ - ఏనత్ - త్వచా - అగ్రహైష్యత్ - స్ప్రుష్ట్వా - హ - ఏవ - అన్నమ్ - అత్రప్స్యత్.

తత్	=	అన్నమును
త్వచా	=	చర్మముచే
అజిఘృక్షత్	=	పట్టుకొన భావించెను
తత్	=	అన్నము
త్వచా	=	చర్మముచే
గ్రహీతుమ్	=	పట్టుకొనుటకు

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

న+అశక్నోత్	=	వశము కాలేదు
సః	=	జీవుడు
యత్+హ	=	ఒకవేళ అన్నమును
ఏనత్	=	ఈ
త్వచా	=	చర్మముచే
అన్నమ్+అగ్రహైష్యత్	=	అన్నమును పట్టుకొనిన
స్పృష్ట్వా+హ+ఏవ	=	పట్టుకొనినంత మాత్రము చేతనే
అత్రప్యత్	=	సంతృప్తి గలిగెడిది

అన్నమును చేతులతో స్పృశియించినంత మాత్రమున ఆకలి తీరదు. నీటిని చేతులతో స్పృశియించినంత మాత్రమున దాహం తీరదు.

*****

తన్మనసాజిఘృక్షత్తన్నాశక్నో న్మనసా గ్రహీతుం ।
స యద్ధైన న్మనసా గ్రహైష్యద్ధ్యాత్వా హైవాన్నమత్రప్యత్

తత్ - మనసా - అజిఘృక్షత్ - తత్ - న - అశక్నోత్ - మనసా - గ్రహీతుమ్ - సః - యత్ - హ - ఏనత్ - మనసా - అగ్రహైష్యత్ - ధ్యాత్వా - హ - ఏవ - అన్నమ్ - అత్రప్యత్

తత్	=	అన్నము
మనసా	=	మనస్సుచేత
అజిఘృక్షత్	=	పట్టుకొన భావించెను
తత్	=	అన్నము
మనసా	=	మనస్సుచేత
గ్రహీతుం	=	పట్టుకొనుటకు
న+అశక్నోత్	=	వశము కాలేదు
స	=	జీవుడు

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

యత్+హ	=	ఒకవేళ అన్నమును
ఏనత్+మనసా	=	మనస్సు చేత
అన్నం+ అగ్రహైష్యత్	=	అన్నమును పట్టుకొనిన
ధ్యాత్వా+హ+ ఏవ	=	మనసున తలచినంత మాత్రముననే
అత్రప్యత్	=	సంతుష్టి గలిగెడిది

అన్నమును మనస్సుచే తినినట్లు భావించినంత మాత్రమున ఆకలి తీరదు. నీటిని మనస్సుచే త్రాగినట్లు భావించినంత మాత్రమున దాహం తీరదు.

*****

తచ్ఛిశ్నేనాజిఘృక్షత్తన్నాశక్నో చ్ఛిశ్నేన గ్రహీతుం।
సయద్ధైన చ్ఛిశ్నేనాగ్ర హైష్యద్విసృజ్యహైవాన్నమత్రప్యత్

తత్ - శిశ్నేన - అజిఘృక్షత్ - తత్ - న - అశక్నోత్ - శిశ్నేన - గ్రహీతుమ్ - సః - యత్ - హ - ఏనత్ - శిశ్నేన - అగ్రహైష్యత్ - విసృజ్య - హ - ఏవ - అన్నమ్ - అత్రప్యత్

తత్	=	అన్నమును
శిశ్నేన	=	శిశ్నము చేత
అజిఘృక్షత్	=	పట్టుకొన భావించెను
తత్	=	అన్నమును
శిశ్నేన	=	శిశ్నము చేత
గ్రహీతుమ్	=	పట్టుకొనుటకు
న+అశక్నోత్	=	వశము కాలేదు
సః	=	జీవుడు
యత్+హ+ఏనత్+శిశ్నేన	=	ఒక వేళ శిశ్నము చేత
అన్నం+అగ్రహైషత్	=	అన్నమును పట్టుకొనిన
విసృజ్య+హ+ఏవ	=	వీర్య స్కలనము జరిగినంత మాత్రముననే
అత్రప్యత్	=	సంతుష్టి గలిగెడిది.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

అన్నమును శిశ్నము ద్వారా గ్రహించలేము. ఆకలి తీరదు. నీటిని శిశ్నము ద్వారా గ్రహించలేము. దాహం తీరదు. అన్నమును నోటి ద్వారా భుజించవలయును. నీటిని నోటి ద్వారానే త్రాగవలయును. భుజింపబడిన ఆహారము, నీరు సమాన వాయువుచే శరీర భాగములకు సమానముగా పంచబడును. ఆ అన్నము లోని వ్యర్థ పదార్థము మలద్వారము ద్వారా విసర్జింపబడును. నీరు - మూత్రద్వారము ద్వారా విసర్జింప బడును. ఆ అన్నములోని విశిష్ట భాగమయిన రసము వీర్యముగా మారును. ఆ వీర్యము స్త్రీ యోనియందుంచబడి - మఱొక దేహ నిర్మాణమునకు కారణమగును.

*****

అపాన వాయువు చేయుపని- మలమూత్రవిసర్జన

తదపానేనాజిఘృక్షత్ తదావయత్। సైషోఽన్నస్యగ్రహో యద్వాయు రన్నాయుర్వా ఏష యద్వాయుః

తత్ - అపానేన - అజిఘృక్షత్ - తత్ - అవయత్ - సః - ఏషః - అన్నస్య - గ్రహః - యత్ - వాయుః - అన్నాయుః - వా - ఏషః - యత్ - వాయుః

సః	=	జీవుడు
తత్	=	అన్నమును
అపానేన	=	అపానవాయువుచే
అజిఘృక్షత్	=	పట్టుకొనభావించెను
తత్	=	ఆ అన్నము
ఆనయత్	=	వశము అయ్యెను
ఏషః+అన్నస్య+గ్రహః	=	ఈ అపాన వాయువు అన్నము యొక్క అనగా తిన్న అన్నము జీర్ణమవగా మిగిలిన వ్యర్థపదార్థమును గ్రహించునది

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

యత్+వాయుః	=	అందువలన అపాన వాయువు
అన్నాయుః	=	అన్నాయువు అని పిలువబడును.
వా	=	లేక ఇది అన్నమును గ్రహించిన వాయువుగా
ఏషః+యత్+వాయుః	=	అపాన వాయువు గుర్తింపబడెను.

అపాన వాయువు వలన మలమూత్రములు విసర్జింపబడును.

*****

ముఖ్య ప్రాణము- 5గా విభజింపబడి

ప్రాణము	-	ఆహార పానీయములను తీసుకొనును
సమానము	-	ఆ ఆహారమును పచనముచేసి అన్నసారమును శరీర భాగములన్నింటికి సమానముగా పంచును
అపానము	-	జీర్ణమవగా మిగిలిన వ్యర్థపదార్థమును మలినములను మలమూత్రములుగా విసర్జించును.

వ్యానవాయువుకు, ఉదాన వాయువుకు ఆహారముతో సంబంధం లేదు. ఇట్లు సృష్టి విచారణ పూర్తి చేసినాడు.

మరల **బ్రహ్మవిచారణ** చేయుచున్నాడు. ఆత్మ లేకుండ శరీర వ్యాపారము జరుగదు. ఈ ఆత్మ శరీరములోనికి ఎట్లు వచ్చినదో వివరించుచున్నాడు

స ఈక్షత కథం న్విదం మదృతేస్యాదితి । స ఈక్షత కతరేణ ప్రపద్యా ఇతి। స ఈక్షత యది వాచాభివ్యాదృతం యది ప్రాణే నాభిప్రాణితం యది చక్షుషా దృష్టం యది శ్రోత్రేణ శ్రుతం యది త్వచా స్పృష్టం యది మనసా ధ్యాతం యద్యపానేనాభ్య పానితం యది శిశ్నేన విసృష్ట మథకోఽ హమితి

సః- ఈక్షత - కథం - ను - ఇదమ్ - మదృతే - స్యాత్ - ఇతి - సః - ఈక్షత- కతరేణ - ప్రపద్యా - ఇతి - సః - ఈక్షత - యది - వాచా - అభివ్యాహృతం- యది - ప్రాణేన - అభిప్రాణితం - యది - చక్షుషా - దృష్టం - యది - శ్రోత్రేణ- శ్రుతం - యది - త్వచా - స్పృష్టం - యది - మనసా- ధ్యాతం - యది - అపానేన- అభ్యపానితం - యది - శిశ్నేన - విసృష్టమ్ - అథ - కః - అహమ్ - ఇతి

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

సః	=	ఆత్మ
కతరేణ	=	ఏ మార్గము ద్వారా ఈ శరీరములోనికి
ప్రపద్యా+ఇతి	=	ప్రవేశించుట అని
ఈక్షత	=	ఆలోచించెను
యది	=	ఒకవేళ, నేను యీ శరీరంలో లేకుండా
వాచా+అభివ్యాహృతం	=	వాక్కు చేత జీవుడు స్వతంత్రముగా మాట్లాడ గలిగినట్లయితే
యది+ప్రాణేన+ అభిప్రాణితం	=	ప్రాణము వాసన చూడగలిగినట్లైతే
యది+చక్షుషా+దృష్టం	=	కన్నులు చూడగలిగినట్లయితే
యది+శ్రోత్రేణ+శ్రుతం	=	చెవులు వినగలిగినట్లయితే
యది+త్వచా+స్పృష్టం	=	చర్మము స్పర్శించ గలిగినట్లయితే
యది + మనసా+ధ్యాతం=		మనస్సు ధ్యానింప గలిగినట్లయితే
యది+ అపానేన+ అభ్యపానితం	=	అపానవాయువు ఆహారమును గ్రహించి గలిగినట్లయితే
యది+ శిశ్నేన + విసృష్టం=		శిశ్నము వీర్యమును స్కలింపచేసి సంతానమును గలుగచేయగలిగి నట్లయితే
అథ+అహం+కః+ఇతి	=	నేను ఎవరిని అని
సః	=	ఆత్మ
ఈక్షత	=	ఆలోచించెను.
మదృతే+కథం+ను+ ఇదమ్స్యాత్+ఇతి+ సః+ఈక్షత	=	నేను లేకుండా ఎట్లు యీ శరీరము పనిచేయును ? నశింపకుండా ఎట్లు ఉండును ? అని ఆత్మ ఆలోచించెను.

అనగా ఆత్మలేనియెడల శరీర వ్యాపారము జరుగదు. శవములో ఇంద్రియము లున్నను ఇంద్రియ వ్యాపారము లేదుగదా.

ముందు లోకాలు ఏర్పడినవి - అనగా శరీరం ఏర్పడినది.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

దేవతలు ఏర్పడినారు. అనగా ఇంద్రియములు వాటికి వ్యాపారము ఏర్పడినది. ప్రాణము, జీవుడు దేహములోనికివచ్చినారు. అనగా జీవ లక్షణములయిన ఆకలి దప్పికలు గలిగినవి. ఇక వీటినన్నింటినినడిపించు ఆత్మ హృదయ గుహలోనికి రావలయును.

ఈ విధముగా నేను లేకుండా యీ శరీర వ్యాపారము ఎట్లు జరుగునని ఆత్మ ఆలోచించెను. అలా ఆలోచించి ఆత్మ శరీరములోనికి ఎట్లు ప్రవేశించెనో రాబోవు మంత్రములో వివరించుచున్నాడు. జీవుడు సృజియింపబడలేదు. ఆత్మయే ఉపాధిలో ప్రవేశించి ఆత్మగా జీవునిగా వ్యవహరింపబడుచున్నది.

*****

ఆత్మ దేహములోనికి బ్రహ్మరంధ్రము ద్వారా ప్రవేశించెను. జీవుడు త్రయావస్థలలో విహరించును.

ఆత్మ- జీవుడు

స ఏతమేవ సీమానం విదార్యైతయా ద్వారా ప్రాపద్యత । సైషా విదృతిర్నామ ద్వాస్తదేతన్నాన్దనమ్ । తస్య త్రయ అవసథాస్త్రయః స్వప్నా। అయమావసథోఽ యమావసథోఽ యమావసథ ఇతి ।

సః - ఏతమ్ - ఏవ - సీమానం - విదార్య - ఏతయా - ద్వారా - ప్రాపద్యత - సా - ఏషా - విదృతిః - నామ - ద్వాః - తత్ - ఏతత్ - నాన్దనమ్ - తస్య - త్రయః- అవసథాః - త్రయః - స్వప్నాః - అయమ్ - అవసథః - అయమ్ - అవసథః - అయమ్ - అవసథః - ఇతి.

ఆత్మ ఉపాధిలోనికి బ్రహ్మ రంధ్రము ద్వారా ప్రవేశించెను.

ఏతం+ఏవ	=	ఈ శిరోభాగమున గల బ్రహ్మరంధ్రమునే
సీమానం + విదార్య	=	బ్రద్దలు కొట్టి అనగా మార్గమును చేసి
ఏతయా+ద్వారా	=	ఈ బ్రహ్మరంధ్రము ద్వారా
సః+ప్రాపద్యత	=	ఆత్మ ఉపాధిలోనికి ప్రవేశించెను. (హృదయగుహలో ఉండెను).

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

సా+ఏషా+ద్వాఃదోఃా	=	ఆత్మ ప్రవేశించిన యీ మార్గమునకే
విదృతిఃా+నామ	=	విదృతి అని పేరు
తత్+ఏతత్+నాందనం	=	నందతి కావున నందనము. ఈ నందనమే ఆ తర్వాత పురాణములలో నందనవనం అయినది- యోగ భాషలో సహస్రార చక్రమని పిలువబడినది. ఈమార్గము ఆనందము, సుఖము.
త్రయఃా	=	మూడు అవస్థలు జీవునకు గలవు. అనగా జాగ్రత్, స్వప్న, సుషుప్తి అను మూడు అవస్థలు జీవునకు గలవు.
తస్య	=	జీవునకు అనగా జీవుడు ఉండుటకు
త్రయఃా+అవసథాఃా	=	మూడు ప్రదేశములు గలవు.
అయమ్+అవసథఃా	=	ఈ జీవాత్మ ఇక్కడ ఉండును (జాగ్రతావస్థలో కుడికన్నులో ఉండును)
స్వప్నాఃా+అయమ్+ అవసథఃా	=	స్వప్నావస్థలో ఇక్కడ ఉండును (కంఠస్థానము వద్ద అనగా మనస్సు వద్ద ఉండును)
అయమ్+అవసథఃా	=	సుషుప్తి అవస్థలో హృదయ గుహ వద్ద ఉండును.

ఆత్మగా హృదయగుహలో ఉండును. జీవాత్మగా దేహముతో మమేకమై త్రయావస్థ లలో త్రిపురములలో ఉండును. త్రయావస్థలలో జీవునిగానూ, తురీయములో ఆత్మగానూ వ్యవహరింపబడును. ఈజీవుడే త్రిపురాసురుడు. ఈ త్రిపురాసుర సంహారము కథగా భాగవతమున వర్ణింపబడినది. ఈ కథ ఒక యోగరహస్యము. జీవాత్మ నశించి ఆత్మయగు విధివిధానము రహస్యముగా సాధకులకు అర్థమగునట్లు వివరింపబడినది. ముందు ముందు దీని గుఱించి చదువుదుము.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

సృష్టి సర్వము- ఆత్మ స్వరూపమే

సజాతో భూతాన్యభి వ్యైఖ్యత్ కిమిహాన్యం వావ దిషదితి । స ఏతమేవ పురుషం బ్రహ్మ తతమమపశ్యత్ ఇదమదర్శమితి ॥

సః - జాతః - భూతాని - అభివ్యైఖ్యత్ - కిం - ఇహ - అన్యం - వావ - దిషత్ - ఇతి - సః - ఏతం - ఏవ - పురుషం - బ్రహ్మ - తతమం - అపశ్యత్ - ఇదం - అదర్శం - ఇతి.

జాతః+సః	=	శరీరములో ప్రవేశించిన ఆత్మ
ఇహ+అన్యం+	=	ఇక్కడ తనకంటె అన్యమైన భూతములు
భూతాని + కిం		ఏమిటని
వావ దిషత్+ఇతి+	=	మఱియు ఆత్మ కంటె భిన్నమయినది ఏదియు
అభివ్యైఖ్యత్		లేదని వ్యాఖ్యానించెను.
సః	=	ఆత్మ
ఏతం+పురుషం	=	ఈ పురుషుడే
తతమం+బ్రహ్మ+ఏవ	=	సర్వత్రా వ్యాపించిన బ్రహ్మము అని
అపశ్యత్	=	చూచెను
ఇదం	=	ఈ సర్వవిశ్వము ఆత్మ స్వరూపముగా
అదర్శమ్+ఇతి	=	చూచితిని. అనగా సర్వత్రా తనే గలననే విషయ మును దర్శించెను.

సృష్టిలోగల సర్వనామములు, రూపములు, ఈ సృష్టి అంతా ఆత్మయే అని దర్శించెను. ఈ స్థితిలో దృశ్యము నశించిపోయి ద్రష్ట ఒక్కడే మిగులును. భిన్నత్వము నశించి ఏకత్వమును చూచును. ఇదే ఆత్మ దర్శనం. ఇదే సాధన ఫలితం. అజ్ఞానములో ద్రష్ట - దృక్ -దృశ్యము వేఱు వేఱుగా ఉండును. జ్ఞానములో ఈ త్రిపుటి భావన నశించి ద్రష్టయే మిగులును.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

సాధన చేసి తనే ఆత్మయని - ఆత్మయేసర్వత్రా వ్యాపించి యున్నదని గ్రహించ వలయును.

తస్మాదిదన్ద్రోనామేదన్ద్రో హ వై నామ । తమిదన్ద్రం సన్తమిన్ద్ర మిత్యా చక్షతే పరోక్షేణ। పరోక్ష ప్రియా ఇవ హి దేవాः పరోక్ష ప్రియా ఇవ హి దేవాः।

ప్రథమోఽధ్యాయే తృతీయः ఖండः (ప్రథమాధ్యాయము సమాప్తము)

తస్మాత్ ఇదంద్రః - నామ - ఇదంద్రః - హ - వై - నామ - తమ్ - ఇదన్ద్రం- సన్తమ్ - ఇన్ద్రం - ఇతి - ఆచక్షతే - పరోక్షేణ - పరోక్షప్రియాः - ఇవ - హి - దేవాः - పరోక్ష - ప్రియాः - ఇవ - హి - దేవాः

తస్మాత్ = ఈ సర్వ ప్రపంచము తనే అని చూచినందు వలన అతనికి

ఇదంద్రః+నామ = ఇదంద్రా అనే పేరు గలిగెను

ఇదంద్రః+హ+వై+నామ = ఇదంద్రా అనే పేరు - ఎవరు యీ సర్వజగత్తు తనే అని గ్రహించునో అతనికి కూడా ఇదంద్రా అనే పేరే.

(జీవ పురుషుడు సాధన చేసి ఇంద్రుడుగా మారవలయును)

తం+ఇదంద్రం+సంతం+= అతడు ఇంద్రుడని

ఇంద్రః+అచక్షతే+ఇతి పిలువబడు చున్నాడు.

పరోక్షప్రియాః+దేవాః+ = ముద్దు పిలుపుకు దేవతలు

ఇవ+హి ఆనందించెదరు.

పరోక్షేణ+పరోక్షప్రియాః+= మనము మన పిల్లవానికి ఓ పేరు పెట్టి

ఇవ+హి+దేవాః పిలిచేటప్పుడు చిట్టి అని, బుజ్జి అని, బంగారం అని ఎలా పిలుచుదుమో అటులనే ఇదంద్రుడు ముద్దుగా ఇంద్రుడు అనియే పిలువబడు చున్నాడు. ముద్దు పిలుపునకే దేవతలు యిష్టపడుదురు.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

సర్వము బ్రహ్మస్వరూపముగా స్వానుభవంలో దర్శించిన జీవునిని ఇంద్రుడని చెప్పుదురు. పురాణములలో ఇంద్రుని పరంగా చెప్పబడిన కథలన్నీ ఇంద్ర పదమునకు వేఱు వేఱు అర్థములలో చెప్పబడిన విషయములు. కావున ఇంద్ర పదమునకు అన్ని కథలలోనూ ఒకే అర్థము చెప్పరాదు. ఇంద్రపదమునకు నిరుక్తకారుడు వర్షమును కురిపించువాడు అనీ, అన్నమును ఇచ్చువాడు అనీ, సోమపానము కొఱకు వెళ్ళువాడు అనీ ముఖ్య ప్రాణము అనీ చైతన్యము అనీ గొప్ప ఐశ్వర్యవంతుడు అనీ చెప్పినాడు. రామాయణంలో ఇంద్రునిపరంగా చెప్పబడిన మలద కరూశ దేశములలోని ఇంద్ర పదమునకు అర్థము వేఱు. అహల్యా ఇంద్రుని కథగా చెప్పబడిన ఇంద్ర పదమునకు అర్థము వేఱు. శరభంగ మహర్షి ఆశ్రమమునకు వచ్చిన ఇంద్రునిని రాముడు దూరంగా ఉండి దర్శించు సందర్భమున చెప్పబడిన ఇంద్ర పదమునకు అర్థమువేఱు. ఈ కథలన్నీ యోగ రహస్యములు.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ద్వితీయోఽధ్యాయః

మానవులలో కొందఱు సంసారులు, కొందఱు విద్వాంసులు. అజ్ఞాని సంసారములో చిక్కుకొని మమత - అహంకారములచే రాగ ద్వేషములకు లోనై నాది నీది నేను నీవు అనే ద్వంద్వ భావనలలో చిక్కుకొని జనన-మరణ వలయములో పుట్టుచూ చనిపోవుచూ సర్వయోనులలో తిరుగుతున్నాడు. ఇట్టివాడు భవసాగరమును దాటలేక మృత్యువు యింటికి చేరుచున్నాడు. ఇతడు సంసారి.

జ్ఞాని ఈ భవసాగరమనే మృత్యువును సాధన ద్వారా అవిద్యను దాటి, సర్వము అతని దివ్య కళామయమనుచు విష్ణువు నందు ఉల్లము చేర్చి - సర్వము ఆత్మయే యని గ్రహించి ఆత్మ దర్శనము చేసి అమృతత్వము పొందుచున్నాడు. ఇతడు విద్వాంసుడు. ఇతనినే ధీరుడు అని అందురు. ఈ ఇరువురి గుఱించి గతములో చదువుకున్నాము. ఇప్పుడు పునశ్చరణ చేయబడుచున్నది.

ఈ ఇరువురి గుఱించి ఈ రెండవ అధ్యాయమున వివరించినారు. జనన మరణ వలయములలో చిక్కుకొనకుండా ఆత్మ స్థానమునకు చేరవలయుననే ఉపదేశము ఈ అధ్యాయమున ఇవ్వబడినది.

రామాయణములో రాముని అనుసరించ లేక తమసానది తీరము నుండి వెను తిరిగిన బ్రాహ్మణులు,పుర ప్రజలు సంసారులుగా ఉదహరింపబడిరి. రామునితో ఉన్న లక్ష్మణుడు విద్వాంసుల కోవకు చెందిన వానిగా ఉదహరింపబడినాడు.

భాగవతమున వ్యాసభగవానుడు ఈ యిరువురి గుఱించి ద్వితీయ, తృతీయ, పంచమ, సప్తమ స్కంధములలో వివరించినారు. భాగవతములో చెప్పబడిన కొన్నింటిని ఇక్కడ మరల పొందుపరచటమైనది.

సంసారి గుఱించి : పూర్ణాయుర్దాయము నూఱు సంవత్సరములైన అందు 50 సం॥ నిద్రలో రాత్రి గడుపును. 20 సం॥ బాల్యంలో గడపును. మిగిలిన 30 సం॥ కుటుంబ పోషణలో గడుపును.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

"బ్రాహ్మణ కులంబునం జేసి శ్రౌత స్మార్త కర్మానుష్ఠాన పరుండై విషయ సుఖంబులందుఁ దగులువడి కాలంబు తుద నెఱుంగక .....నైహికార్థంబుల యందుఁ దృష్ణ గలిగి మైథున నిమిత్తంబు సుత దారాదులయందు స్నేహంబు సేయుచు...."

(భాగవతము పంచమ స్కంధము పూర్వభాగము 175)

"రహస్య సంభోగ చాతుర్య సౌందర్య విశేషంబుల ధైర్య వల్లికాలవిత్రంబులయిన కళత్రంబులను, మహనీయ మంజుల మధురాలాపంబులు గలిగి వశులయిన శిశువులను, శీలవయోరూప ధన్యలగు కన్యకలను, వినయ వివేక విద్యాలంకారు లయిన కుమారులను, గామిత ఫలప్రదాతలగు భ్రాతలను, మమత్వ ప్రేమ దైన్య జనకులయిన జననీ జనకులను, సకల సౌజన్య సింధువులయిన బంధువులను, ధనకనక వస్తువాహన సుందరంబులయిన మందిరంబులను, సుకరంబులైన పశుభృత్య నికరంబులను, వంశ పరంపరాయత్తంబులయిన విత్తంబులను వర్జింపలేక....స్వయంకృత కర్మ బద్ధుండై, శిశ్నోదరాది సుఖంబులఁ బ్రమత్తుండయి నిజకుటుంబ పోషణ పారవశ్యంబున విరక్తి మార్గంబుఁ దెలియనేరక స్వకీయ పరకీయ భిన్న భావంబున నంధకారంబునం బ్రవేశించుఁ ..."

(భాగవతము - సప్తమ స్కంధము 213)

ఆ॥ మరగి కాననమునఁ గొఱవి దయ్యముఁ గాంచి
యగ్నిఁ గోరి వెంట నరుగు మాడ్కిఁ
గాంచనంబు గోరి కలవారి యిండ్ల పం
చలను దిరుగు నరుఁడు చలనమంది

(భాగవతము - పంచమ స్కంధము,పథమాశ్వాసము, 168)

.....గృషీవలుండు

తే॥ బడుగు ముసలెద్దు రోసిన పగిది, నంత
నతఁడు నేవెంటలను సుఖం బందలేక
తానుబోషించు జనులు దన్ దనరఁబోవ
బ్రదుకు ముదిమియు మిక్కిలి బాధ పఱుప (భాగ. - తృతీయ- 981)

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

సీ॥ అతిరోగపీడితుండై మందమగు జఠరాగ్నిచే మిగుల నల్పాశి యగుచు,
మెఱసి వాయువుచేత మీఁదికి నెగసిన కన్నులు, కఫమునఁ గప్పఁబడిన
నాళంబులను గంఠనాళంబుననను ఘురఘుర మనుశబ్దంబు దొరయ బంధు
జనులమధ్యంబున శయనించి బహువిధములఁ దన్నుఁ బిలువంగఁ బలుకలేక,

(భాగవతము - తృతీయ స్కంధము-983)

వ॥ అంత మరణావస్థంబొందు సమయంబున నతి భయంకరాకారులు
సరభసేక్షణులునగు యమదూతలిద్దఱు దన ముందఱ నిలిచినం....

(భాగవతము - తృతీయ స్కంధము-984)

సీ॥.....

గృహముల లోపల గృహమేధులగు నరులాత్మ తత్త్వము లేశమైన నెఱుఁగ
రంగనారతుల నిద్రాసక్తిఁ జను రాత్రి పోవుఁ గుటుంబార్థబుద్ధి నహము

ఆ॥ పశుకళత్ర పుత్ర బాంధవ దేహాది
సంఘమెల్లఁ దమకు సత్యమనుచుఁ
గాఁపురములు సేసి కడపటఁ జత్తురు
కనియుఁ గాన రంత్యకాల సరణి

(భాగవతము - ద్వితీయ స్కంధము 3)

విద్వాంసుని గుఱించి : విద్వాంసుడు నామ మాత్ర సారంబులగు భోగ్యంబులలోన నెంతయు దేహ నిర్వహణంబు సిద్ధించునంతయు గైకొనుచు అప్రమత్తుండై సంసారంబు సుఖంబని నిశ్చయింపక యెండు మార్గంబున సిద్ధి గలదని చూచి పరిభ్రమణంబు సేయు.

నిర్మల చిత్తులయిన మహాత్ములు కుటుంబము నందు నిస్పృహ సేయుదురు. కర్మానుభవపర్యంతము పుత్ర దార సమేతంబగు ప్రపంచంబు అనుభవించు. దేహంబు నందు మోహ జనకంబులగు అహంకార మమకారములు విడచి దేహంబు నందు ఆత్మ సిద్ధి కొఱకైన ఉపాయంబునం చేసి బ్రహ్మ భావంబు బడయు. కూటస్థుండైన ఈ ఆత్మ ఉదాసీన భూతంబైనను దీనిని ద్రవ్య- జ్ఞాన-

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

క్రియా - మనంబులకు ఈశ్వరుండుగా ఎవ్వడు తెలియువాడు భవంబు నొందకుండు. ఆత్మదేహంబుకంటె వేఱు అని తెలిసినవాడు దేహధారియై యుండియు దద్గుణంబుల బొరయక వర్తించు.

ఇట్టి వానినే - గీత - కర్మ సన్న్యాసయోగము-18 లో ఇట్లు చెప్పబడినది

విద్యా వినయ సంపన్నే బ్రాహ్మణే గవి హస్తిని
శునిచైవ శ్వపాకే చ పండితాః సమదర్శినః

పండితాః	-	విద్వాంసులు
విద్యా వినయ సంపన్నే	-	విద్య మఱియు వినయము
బ్రాహ్మణే		గల బ్రాహ్మణుని యందును
గవి	-	గోవు నందును
హస్తిని	-	ఏనుగు నందును
శుని	-	కుక్క యందును
శ్వపాకే	-	చండాలుని యందును

ఇవి అన్నీ బాహ్యదృష్టికి గోచరించు ఉపాధులు. ఈ ఉపాధులను గాక ఈ ఉపాధులను సృజియించి ఈ ఉపాధులయందు హృదయగుహలోగల, ఆత్మనే దర్శింతురు. వీరు

సమదర్శినః - సమదర్శనులు.

సారాంశము:- ఆత్మ దర్శన చేసిన విద్వాంసుడు జనన మరణ వలయము నుండి విడివడి బ్రహ్మ యగును. సంసారులు చనిపోవుచూ - పుట్టుచూ - ఇలా జనన మరణ వలయములో సర్వ యోనులలో వాని కర్మానుసారము తిరుగాడుదురు.

ఈ ఆధ్యాయమున వామదేవుడనే ఋషిని ఉదాహరణగా తీసుకొని, కర్మ బంధములను తొలగించుకొని ఆత్మయై విరాజిల్లవలయుననే ఉపదేశము యివ్వబడినది.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

పూర్వజన్మ కర్మానుసారము - ఉపాధిలో గర్భస్థుడగుట మొదటిజన్మ.

పురుషే హ వా అయమాదితోగర్భో భవతి యదేతద్రేతః। తద తత్సర్వేభ్యోఽంగే భ్యస్తేజః సంభూత మాత్మన్యేవాత్మానం బిభర్తి తద్యదా స్త్రియాం సించత్యథైన జ్జనయతి తదస్య ప్రథమం జన్మ.

పురుషే - హ - వా - అయమ్ - అదితః - గర్భ - భవతి - యత్ - ఏతత్ - రేతః - తత్ - ఏతత్ - సర్వేభ్యః - అంగేభ్యః - తేజః - సంభూతమ్ - ఆత్మని - ఏవ - ఆత్మానం - బిభర్తి - తత్ - యదా - స్త్రియాం - సించతి - అథ - ఏనత్ - జనయతి - తత్ - అస్య - ప్రథమం - జన్మ.

యత్+ఏతత్	=	ఏది ఆకలి దప్పికల కొఱకు అన్నము గ్రహింపబడి జీర్ణమై అన్నరసము అన్నిఅంగములకు సమానముగా పంచబడిన తర్వాత ఏర్పడిన విశిష్ట భాగముగా
సంభూతం	=	పుట్టినదో
తత్	=	అది
ఏతత్+రేతః	=	ఈ వీర్యము
సర్వేభ్యః+అంగేభ్యః+ తేజః	=	అన్ని అంగముల తేజస్సు
తత్	=	ఆ వీర్యము
యదా+స్త్రియాం	=	ఎప్పుడు స్త్రీ గర్భంలో
సించతి	=	పడుతుందో
అయమ్+గర్భః	=	ఇది గర్భమునకు
అదితః+భవతి	=	మొదటి కారణమగుచున్నది అనగా
అథ+ఏనత్+ జనయతి	=	ఆ వీర్యము వలన ఈ పిండము ఏర్పడుచున్నది.
ఆత్మానం	=	తనను అనగా ఆ పిండమును

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఆత్మని +ఏవ	=	స్త్రీతన గర్భము నందే
బిభర్తి	=	ధరించుచున్నది.
పురుషే+తత్+అస్య+	=	పురుషుని యందు అనగా జన్మకు యిది
ప్రథమం+జన్మ		మొదటి కారణము.
హ+వా	=	జీవుడు తన పూర్వ జన్మ కర్మానుసారము
		ఉపాధిలో ప్రవేశించును.

పూర్వజన్మ కర్మానుసారము - జీవుడు గర్భస్థ శిశువుగా తల్లి గర్భములో ఉండును. గర్భస్థ శిశువుగా యుండుట మొదటి స్థితి.

*****

తత్ స్త్రియా ఆత్మభూయం గచ్ఛతి. యథా స్వమంగం తథా తస్మాదేనాం న హినస్తి సా స్యైత మాత్మానమత్ర గతం భావయతి ।

తత్ - స్త్రియాః - ఆత్మభూయం - గచ్ఛతి - యథా - స్వమ్ - అంగం - తథా - తస్మాత్ - ఏనాం - న - హినస్తి - సా - అస్య - ఏతమ్ - ఆత్మానమ్ - అత్ర - గతం - భావయతి.

తత్	=	ఆ వీర్యము
అస్య+స్త్రియాః	=	ఈ స్త్రీలయొక్క గర్భములోనికి
గచ్ఛతి	=	ప్రవేశించుచున్నది
యథా+స్వమ్+అంగం	=	ఏ విధముగా తన శరీర అవయవములు తనతో
		ఏకీభూతమయి వుండునో
తథా	=	ఈ విధముగా వీర్యము
సా+ఆత్మభూయం	=	ఆమె శోణితముతో ఏకీభూతమగుచున్నది
తస్మాత్	=	అందువలన ఈ వీర్యము
ఏనామ్	=	గర్భము ధరించిన స్త్రీని

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

న+హినస్తి	=	బాధించదు
ఏతం	=	ఈ వీర్యము పిండ రూపము ధరియించి
అత్ర+గతం	=	ఆమె గర్భములో ఉండి కరచరణాది అవయవములు కలిగి శిశువుగా తయారగును.
ఆత్మానం+భావయతి	=	ఆ శిశువును తన స్వంతముగా భావించుచున్నవి. ఆమెయొక్క గర్భములో జాగ్రత్తగా ఆ శిశువు పెంచ బడుచున్నది.

తల్లి గర్భములో ఉన్న ఆ ఉపాధిలోనికి ప్రాణము వచ్చినది. జీవుడు తన పూర్వ జన్మ కర్మానుసారము ప్రవేశించును. ఇది జీవునికి మొదటి జన్మ.

1. లోకాన్ను సృజా ఇతి - లోకముల ను సృజియింతునని ఆత్మ సంకల్పము	సంతానము పొందుదునని మానవుల సంకల్పము
2. సోఽద్భ్య ఏవ పురుష సముదృత్యా మూర్ఛయేత్ నీటినుంచి అండమును కల్పించి	వీర్యము యోనిలో పడి శుక్ల శోణిత సంపర్గమున అండముగా మారి - ఆ అండము యోనిలో గల జలములో ఉండి
3. తస్మాభ్య తపత్తస్యాభి తప్తస్య ముఖం నిరభిద్యత.... శిశ్నం నిరభిద్యత-ఆ అండము నుంచి ముఖము కన్ను... శిశ్నము మొదలయిన సర్వ అవయవ ములు గలిగినవి.	

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

రెండవ స్థితి - జన్మించుట

సా భావయత్రీ భావయితవ్యా భవతి। తం స్త్రీ గర్భం బిభర్తి సోఽగ్ర ఏవ కుమారం జన్మనోఽగ్రేఽధి భావయతి । స యత్కుమారం జన్మనోఽగ్రేఽధి భావయత్యాత్మాన మేవ తద్భావయత్యేషాం లోకానాం సన్తత్యా ఏవం సంతతా హిమే లోకాస్త దస్య ద్వితీయం జన్మ

సా - భావయత్రీ - భావయితవ్యా - భవతి - తం - స్త్రీ - గర్భం - బిభర్తి - సః - అగ్రే - ఏవ - కుమారం - జన్మనః - అగ్రే - అధి - భావయతి - సః - యత్ - కుమారం- జన్మనః - అగ్రే - అధి - భావయతి - ఆత్మానమ్ - ఏవ - తత్ - భావయతి - ఏషాం - లోకానాం - సంతత్యై - ఏవం- సంతతాః - హి - ఇమే - లోకాః - తత్ - అస్య - ద్వితీయం - జన్మ

సా+భావయత్రీ+స్త్రీ	=	అలా గర్భము ధరించునట్లు భావించ బడుచున్న ఆ స్త్రీ, నెల తప్పేటప్పటికి అనుమానం గలుగును . మూడవ నెల వచ్చేసరికి ఆ స్త్రీకి గర్భము వచ్చినదనే భావన గలుగును. ఆగర్భిణీ స్త్రీ
తం+గర్భం	=	ఆగర్భమును - ప్రసవము వఱకు
బిభర్తి	=	భరించుచున్నది
భావయితవ్యా + భవతి	=	గర్భిణీ స్త్రీగా భావింపబడదగినదియై యున్నది. అనగా అలాంటి గర్భిణీ స్త్రీని అపురూపముగా చూచుకోవలయును.
సః	=	ఆ గర్భస్థ శిశువు
అగ్రే+ ఏవ	=	గర్భములో ఉండగనే అనగా
జన్మనః+ అగ్రే	=	జన్మించుటకు ముందే
కుమారం	=	ఆ శిశువును
అధి + భావయతి	=	ఆమె జాగ్రత్తగా పెంచుచున్నది.

ఈ విషయమునే మరల నొక్కి వక్కాణించుచున్నాడు.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

యత్	=	ఏ ఆహారమును తను తీసుకొనునో
తత్	=	ఆ ఆహారమును యిచ్చుట ద్వారా
సః	=	ఆ గర్భస్థ శిశువు
జన్మనః + అగ్రే	=	జన్మించుటకు ముందు
కుమారం	=	ఆ శిశువును
అధి+భావయతి	=	పెంచుచున్నది. పిల్ల వానికి తగిన వయస్సు వచ్చు వఱకు తల్లి ఆహారము యిచ్చి పెంచును.
ఆత్మానమ్+ఏవ + భావయతి	=	తన రక్తమాంసములతో రూపు దిద్దుకొన్న ఆ శిశువును - తన ప్రతిరూపమని ఆ తల్లి భావించును - ఈ విధముగా
ఏషాం+లోకానాం	=	ఈ లోకములలో
సంతత్యై	=	వంశపారంపర్యం కొఱకు జరుగుచున్నది.
ఇమే+ లోకాః	=	ఈలోకములు
ఏవం	=	ఇట్లే
సంతతాఃహి	=	పరంపరగా యున్నవి. ఇది ప్రాణులలో జరుగు ప్రక్రియ.
తత్	=	9 నెలల తర్వాత తల్లి ప్రసవించును. అది ఆ
అస్య	=	గర్భస్థ శిశువు యొక్క
ద్వితీయం	=	రెండవ
జన్మ	=	జన్మ

అలా భూలోకమునకు వచ్చి బాల్యాది అవస్థలు గతించి- యౌవనము ప్రాప్తించ సంసారియై - సంసారభారమును మోయుచూ సుఖదుఃఖములను అనుభవించుచూ... నిజకుటుంబ పారవశ్యమున ఆత్మతత్త్వము ఎఱుంగక ఉండును.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

మూడవస్థితి - చనిపోయి మళ్ళీ పుట్టుట

సోఽస్యాయమాత్మాపుణ్యేభ్యః కర్మభ్యః ప్రతిధీయతే । అథాస్యాయ మితర ఆత్మాకృతకృత్యో వయోగతః ప్రైతి స ఇతః ప్రయన్నేవ పునర్జాయతే తదస్య తృతీయం జన్మ.

సః - అస్య - అయమ్ - ఆత్మా - పుణ్యేభ్యః - కర్మభ్యః - ప్రతిధీయతే - అథ - అస్య - అయమ్ - ఇతరః - ఆత్మా - కృతకృత్యః - వయోగతః - ప్రైతి - సః - ఇతః - ప్రయన్ - ఏవ - పునః జాయతే - తత్ - అస్య - తృతీయం - జన్మ.

సః	=	అలా పుట్టిన వాడు
అస్య+పుణ్యేభ్యః+ కర్మభ్యః +అయమ్ ఆత్మా+ప్రతిధీయతే	=	కొడుకులు, కూతుళ్ళను కని, వారి యొక్క ఆలన పాలన చూచుచు, వారి పెండ్లిడ్లు చేసి మనుమలను ఎత్తుకొని వారి మురిపములలో జీవితం గడపుచూ, ధనము, పొలాలు, సంపదలు కష్టపడి సంపాదించి, వాటిని ప్రయత్నముచే రక్షించుచూ - పుణ్యకర్మలు ఫలితముకోరి చేయుచూ భూలోక మున జీవితం గడుపును.
అథ	=	ఆ తర్వాత ముసలివాడై
అస్య+అయమ్+ ఇతరః+ ఆత్మా+ కృతకృత్యః+వయోగతః	=	రోగముల యొక్క బాధచే బాధపడుచూ, ఇతర ఆలోచనలతో - దైవచింతన తప్ప యితర లోక వ్యవహారముల గుఱించిన ఆలోచనలతో గడుపుచూ నేను కృతకృత్యుడ నయితిని అని భావించి వయస్సు గతించి ముసలివాడై
ప్రైతి	=	చచ్చిపోవును. ఆత్మతత్త్వము లేశమైన ఎఱుంగక సంసారమునందలి ప్రేమతో చావ లేక ఉండగా ఇద్దఱు యమభటులు వచ్చి బలవంతంగా యీ వ్యక్తిని తీసుకొని పోవుదురు.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

సః+ ఇతః+ ప్రయన్	=	అతడు యిలా చచ్చి ఈలోకము నుండి స్థూల శరీరం బూడిద అవగా సూక్ష్మశరీరముతో పైలోకము లకు - నరకమునకే - ప్రయాణించును. అక్కడ నరకభాదలు అనుభవించి
పునః	=	మరల అతని యొక్క పుణ్య- పాపపు కర్మలతో అనగా
జాయతే	=	వాడి కర్మానుసారం మానవునిగానో, కుక్క నక్క పందిగానో యీ భూలోకములో పుట్టుచున్నాడు
తత్	=	అలా మళ్ళీ పుట్టటం
అస్య	=	ఆ జీవుని యొక్క
తృతీయం+జన్మ	=	మూడవ జన్మ- ఇలా సంసారి పుట్టుచూ చని పోవుచూ ఉండును

గర్భస్థ శిశువుగా - మొదటి స్థితి. పుట్టిన తర్వాత ప్రపంచంలోనికి వచ్చి సంసార బద్ధుడగుట రెండవ స్థితి. చనిపోయి ఊర్ధ్వలోకములలో పాప పుణ్యములు అనుభవించి వాని కర్మానుసారము మళ్ళీ పుట్టుట - మూడవ స్థితి. ఇలా జనన మరణ వలయంలో చిక్కుకొని జీవుడు దరిగాన లేడు. మూఢుడైన సంసారి గుఱించి భాగవతమున ప్రహ్లాద చరిత్రలో ప్రహ్లాదుడు తోడి బాలురతో ఇట్లు చెప్పినాడు:

సీ॥ కంటిరే మనవారు ఘనులు గృహస్థులై విఫలులై కైకొన్న వెట్టితనము
భద్రార్థులై యుండి పాయరు సంసార పద్ధతి నూరక పట్టువడిరి
కల యోనులం దెల్ల గర్భాద్యవస్థల బురుషుండు దేహియై పుట్టుచుండు
దన్నెఱుంగడు కర్మతంత్రుడై కడపట ముట్టడు భవశతములకు నయిన

అ। దీన శుభము లేదు దివ్యకీర్తియు లేదు
జగతి బుట్టి పుట్టి చచ్చి చచ్చి
పొరలనేల మనకు బుట్టని చావని
త్రోవ వెదకికొనుట దొడ్డ బుద్ధి

(భాగవతము, సప్తమ స్కంధం: 214)

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఈ సంసార చక్ర పరిభ్రమణ గుఱించి తెలిసిన కొందఱు-సంసార తాపత్రయ ములను వీడి; ఆత్మ తత్త్వము అన్వేషింపదలచి; సమర్థుడయిన గురువును ఆశ్రయించి; సాధన చేసి; తన హృదయ గుహలో గల ఆత్మను దర్శించి; ఆ తర్వాత సర్వత్రా గల ఆత్మను దర్శించి; కర్మబంధములనే పంజరము నుంచి విడివడి; కర్మ బంధ రహితులై పంజరము నుంచి స్వేచ్ఛగా ఎగిరి అనగా విదేహులై ఆత్మ అగుదురు. జీవపక్షి- ఈశ్వరపక్షియై ఈ దేహము అనే పంజరము నుండి స్వేచ్ఛగా ఎగిరిపోవును. చుట్టాలు దొంగలు, సుతులు ఋణస్థులు, కాంతలు సంసార కారణములు అని గ్రహించి విరక్తుడై, ఆత్మ తత్త్వమును మఱచి యజ్ఞాన కామ్య కర్మముల తిరుగు వేదనాతురులకు, మోహ విచ్ఛేదము చేసి- ఘన సింధువు చేరెడి గంగభంగి నీ పాద సరోజ చింతనముపై అనిశంబు మదీయ బుద్ధి నత్యాదర వృత్తితో గదియునట్లుగ చేయగదయ్య ఈశ్వరా- అని కుంతీ ప్రార్థించినట్లు ప్రార్థించి, అమృతత్త్వమును పొందుదురు. అలాంటి మహానుభావులలో వామదేవుడనే ఋషి ఒకడు.

*****

ఆత్మ తత్త్వము గ్రహించిన జ్ఞాని అయిన వామదేవ ఋషి అనుభవ ప్రకటన

తదుక్తమృషిణా

గర్భేను సన్నన్వేషామవేద మహం దేవానాం జనిమాని విశ్వా శతం మా పుర ఆయుసీ రరక్షన్నధః శ్యేనో జవసా నిరదీయ మితి గర్భ ఏవైతచ్ఛయానో వామదేవ ఏవమువాచ

తత్- ఉక్తమ్- ఋషిణా

గర్భే - ను - సన్ - అను - ఏషామ్ - అవేదమ్ - అహం - దేవానాం - జనిమాని - విశ్వా - శతం - మా - పురః - ఆయుసీః - అరక్షన్ - అధః - శ్యేనః - జవసా - నిరదీయమ్ - ఇతి - గర్భః - ఏవ - ఏతత్ - శయానః - వామదేవః - ఏవమ్ - ఉవాచ.

ఋషిణా+తత్+ఉక్తమ్ = వామదేవుడనే ఋషి చేత యిట్లు చెప్పబడినది. వామదేవుడనే ఋషి స్వానుభవమును ప్రకటించు చున్నాడు.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

అహం	=	నేను
గర్భే+ను+సన్	=	గర్భములో ఉండగనే
విశ్వా	=	విశ్వమంతయూ వెదకి
ఏషాం+దేవానాం+మా+	=	దేవతల యొక్కయు, నా యొక్కయు
శతం+జనిమాని		అనేక జన్మములను
(గర్భే) గర్భః+శయానః+	=	గర్భస్థుడుగా ఉండగనే
ఏవ		
అను+అవేదమ్	=	తెలుసుకొంటిని. అనగా, ఇంద్రియముల వ్యాపార మును జీవ లక్షణములను తెలుసు కొంటిని.
అథః	=	అలా తెలుసుకొని, తల్లి గర్భము నుండి బయటపడి సాధన చేసి హృదయగుహలో గల ఆత్మను దర్శించి సర్వత్రా ఆత్మను దర్శించి నేను
ఆయసీః+పురః+ అరక్షన్	=	ఇనుపపంజరమున బంధింపబడియున్న
శ్యేనః	=	పావురము - ఎటులనో
జవసా+నిరదీయమ్+ఇతి	=	జవసత్త్వములతో ఆ పంజరము నుండి ఎగిరి పోయినట్లు - కర్మబంధములచే బంధింపబడి యున్న నేను కర్మబంధ ములను తొలగించుకొని- జీవన్ముక్తుడ నయితినని.
వామదేవః	=	వామదేవుడనే ఋషి
ఏతత్+ ఏనమ్+ఉవాచ	=	ఈ విషయమును చెప్పెను.

పంజరము తలుపులు తెఱచియున్నా ఎగిరి పోవలయుననే సంకల్పము లేనిదే పావురము పంజరమునుంచి ఎగిరిపోదు. అలా ఎగిరి పోవలయుననే సంకల్పమునే వైరాగ్యము, విరక్తి అని అందురు. ఆపై తను దేహము కాదని, ఈశ్వరుడను అని సాధనచే గ్రహించిన జీవన్ముక్తుడగును. ఇదే అమృతత్వము.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

బ్రహ్మత్వము పొందుట గుఱించి

స ఏవం విద్వానస్మాచ్ఛరీర భేదా దూర్ధ్వ ఉక్రమ్యా ముష్మిన్‌స్వర్గే లోకే సర్వాన్కామా నాప్త్వామృతః సమ భవన్తమభవత్.

ద్వితీయోఽధ్యయే- ప్రథమ ఖండః

సః - ఏవం - విద్వాన్ - అస్మాత్ - శరీరభేదాత్ - ఊర్ధ్వః - ఉక్రమ్య - అముష్మిన్- స్వర్గే - లోకే - సర్వాన్ - కామాన్ - ఆప్త్వా - అమృతః - సమభవత్ - సమభవత్.

విద్వాన్	=	విద్వాంసుడయిన
సః+సర్వాన్+కామాన్+ ఆప్త్వా	=	వామదేవుడు ఆత్మను దర్శించి సర్వ కోరికలను పొంది.
ఏవమ్	=	ఈ విధముగా అమృతత్వమును పొందెను.
అస్మాత్	=	అందువలన ఎవరయినా వామదేవుని వలె సాధన చేసిన
శరీర+భేదాత్+ఊర్ధ్వః+ ఉక్రమ్య	=	ఈ శరీరమున గల బ్రహ్మ రంధ్రమును భేదించుకొని ఊర్ధ్వమునకు పయనించి
అముష్మిన్+స్వర్గే+లోకే +అమృతః+సమభవత్+ సమభవత్	=	ఆముష్మికమైన స్వర్గలోకము నందు బ్రహ్మ సమానుడై బ్రహ్మయగును బ్రహ్మ యగును.

భాగవతము ద్వితీయ స్కంధములో బ్రహ్మరంధ్రము ఎలా భేదించుకొని బ్రహ్మ మందు కలియవలయునో వివరింపబడినది. ఈ విషయము ముందు ముందు వివరింపబడును.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

తృతీయాధ్యాయః

సృష్ట్యాది యందుగల ఆత్మనా లేక హృదయ గుహలో గల ఆత్మనా ఎవరిని ఉపాసన చేయాలి? ఇది శిష్యుల ప్రశ్న.

కోఽయమాత్మేతి వయముపాస్మహే కతరః స ఆత్మా
యేన వా పశ్యతి యేన వా శృణోతి యేన వా గన్ధాన్ జిఘ్రతి
యేన వా వాచం వ్యాకరోతి యేన వా స్వాదు చాస్వాదు చ విజానాతి

కః - అయమ్ - ఆత్మా-ఇతి - వయమ్ - ఉపాస్మహే - కతరః - సః - ఆత్మా - యేన - వా - పశ్యతి - యేన - వా - శృణోతి - యేన - వా - గంధాన్ - అజిఘ్రతి- యేన - వా - వాచం - వ్యాకరోతి - యేన - వా - స్వాదు - చ - అస్వాదు - చ - విజానాతి.

యేన+పశ్యతి+వా	=	ఎవనిచేత ప్రేరేపింపబడి అనగా హృదయ గుహలో గల ఆత్మ ప్రకాశముచే జీవుడు చూచుచున్నాడో
యేన+శృణోతి+వా	=	వినుచున్నాడో
యేన+గన్ధాన్+ అజిఘ్రతి+వా	=	వాసన పీల్చుచున్నాడో
యేన+వాచం+ వ్యాకరోతి+వా	=	మాట్లాడుచున్నాడో
యేన+స్వాదు+చ+ అస్వాదు+చ+ విజానాతి+వా	=	ఇది మధుర పదార్థము అని యిది మధుర పదార్థము కాదని నాలుక ద్వారా రుచి చూచుచున్నాడో అనగా ఆత్మవలన జీవుడు మనసుతో గూడి జ్ఞానేంద్రియముల ద్వారా విషయములను గ్రహించి-కర్మేంద్రియముల ద్వారా పని చేయుచున్నాడో
అయం+ఆత్మా	=	ఈ దేహేంద్రియమనో బుద్ధులను పని చేయించు హృదయ గుహలో గల ఈ ఆత్మనా

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

సః+ఆత్మా	=	సృష్ట్యాదియందుగల ఆత్మనా
కతరః	=	ఈ రెండింటిలో ఎవరిని
వయం	=	మేము
ఉపాస్మహే	=	ఉపాసించవలయును.
కః+ఇతి	=	ఈ సర్వమూ ఎవడు? అనగా ఈ సర్వమూ ఎవని స్వరూపము?

ఈ రెంటిలో ఎవరిని ఉపాసించవలయును ? ఈ సృష్టి ఎవని స్వరూపం? అని శిష్యుడు రెండు ప్రశ్నలను అడిగినాడు.

ఈ ప్రశ్నలకు వాగ్రూపముగా సమాధానము చెప్పినా ప్రయోజనం లేదు. శిష్యులు గురువును చేరి గురువును సేవించి గురు సాన్నిధ్యంలో నేర్చుకొనవలయును తప్ప సాధన రహస్యములు విపులముగా గ్రంథస్థము చేయబడవు. ఈ సాధన రహస్యములను గోప్యముగా కథలద్వారా వర్ణించెదరు. వీటిని అనుభవశాలురయిన గురువుల వద్దనే గురుముఖతానే గ్రహించవలయును.

రామాయణంలో ఎవరిని ఉపాసించవలయును? ఎలా ఉపాసించవలయును? సాధన ఎలా చేయవలయును? అన్న ప్రశ్నలకు రాముని ఆచరణను వివరించినారు. బ్రహ్మత్వము పొందుటయే సాధన ఫలితము. ఈ సాధనను రహస్యముగా చెప్పబడినది.

రాముడు---చిత్రకూటం చేరి ఋషుల సమక్షంలో ఉన్నాడు

దండకారణ్యములో విరాధుని సంహారము
జన స్థానమున - ఖర, దూషణ,త్రిశిరసుల సంహారము
కబంధుని సంహారము

కిష్కింధలో - వాలి సంహారము

లంకచేరి - రావణ సంహారము చేసినాడు.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

అనగా ఈ రాక్షసులు ఎవరో గ్రహించి ఈ రాక్షసులను సాధనలో సంహరించ వలయును. సాధన పూర్తి అయినది. రామునికి బ్రహ్మదర్శనం అయినది. బ్రహ్మత్వము అనుభవంలోనికి వచ్చినది.

భాగవతంలో అనేక ఉదాహరణలు ఇవ్వబడినవి. నారదుని పూర్వ జన్మ, భీష్మ నిర్యాణము, ధృతరాష్ట్రుని దేహత్యాగము, ధర్మరాజు అతని తమ్ముల దేహత్యాగము, ధ్రువుడు, ప్రహ్లాదుడు, ఇలా అనేక అనేక కథలుగా సాధనను వివరించినారు.

ఆ కథల సారాంశము:

మొదట సాధకుడు, ధర్మపరుడు కావలయును. రామాయణంలో రాముడు ధర్మ పరుడు. భారతంలో యుధిష్ఠరుడు ధర్మపరుడు. ధర్మ పరుడు-జాతి ధర్మములు, ఆశ్రమ ధర్మములు పాటించ వలయును. ధర్మ మార్గముననే ధనము సంపాదించవలయును అట్టి ధననముతోనే ధర్మ పరంగా కామములను అనుభవించ వలయును ధర్మ పరుడయిన సాధకుడు మాత్రమే పుణ్య కర్మానుష్ఠానమునకు అర్హుడు. వీరలకు మాత్రమే దేవతల దర్శనమగును. రామునికి శరభంగాశ్రమ మునకు వచ్చిన ఇంద్రుని దర్శనము దూరమునుంచి గలిగినది. రామునికి సముద్రుని దర్శనము గలిగినది. గరుత్మంతుని దర్శనం, బ్రహ్మాది దేవతల దర్శనం కలిగినది. కుంతీ దేవికి సూర్యభగవానుని దర్శనం కలిగినది. సత్రాజిత్తునకు సూర్యభగవానుని దర్శనం కలిగినది. ధర్మరాజునకు సూర్యభగవానుని దర్శనం కలిగినది.

ఇట్టి పుణ్య కర్మానుష్ఠాన పరులలో ఏకొద్దిమంది మాత్రమో మోక్షమును అనగా బ్రహ్మత్వము పొందకోరుదురు. అలాబ్రహ్మత్వము పొందకోరిన వారిలో కొందఱు మాత్రమే బ్రహ్మత్వము పొందుదురు.

రామాయణంలో విశ్వామిత్రాదులు ఉదాహరణ. భాగవతంలో నారదుని పూర్వ జన్మ ఉదాహరణ అయితే హిరణ్యాక్ష, హిరణ్యకశిపుల పరంగానూ, కంసుని పరంగానూ బ్రహ్మత్వమును పొందుటకు చెప్పిన సాధన రహస్యములు సామాన్య పాఠకునికి గందరగోళముగా ఉండును. కథాపరముగా వీరలను దుర్మార్గులుగా చిత్రీకరించి సాధన రహస్యములను గోప్యముగా సాధకులకు అందచేసినారు.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

అందుకే భగవద్గీతలో వేలకొలది మందిలో ఏకొందంఱుమాత్రమే సాధన చేయుదురనియు, అలా సాధన చేసిన వేలమందిలో ఏకొందఱు మాత్రమే ఆత్మ దర్శనం పొంది ఆత్మగా విరాజిల్లుదురని చెప్పబడినది.

సృష్ట్యాదియందు ఉన్న ఆత్మయే శరీరములో హృదయ గుహలో ఉన్నది. కావున ఆత్మలు రెండు కావు. ఒకటే అని గురువు శిష్యులు అడిగిన ఈ రెండింటిలో ఎవరిని ఉపాసించాలి అన్న ప్రశ్నకు సమాధానము చెప్పినాడు.

ఇప్పుడు ఈ సృష్టి అంతా ఎవని స్వరూపమో వివరించుచున్నాడు.

*****

బ్రహ్మ నుంచి సర్వసృష్టి వచ్చినది. మఱియు సృష్టిలో గల సర్వము బ్రహ్మమే అని స్వానుభవములో గ్రహించుటయే ప్రజ్ఞానం.

యదేతద్ధృదయం మనశ్చైతత్। సంజ్ఞానమాజ్ఞానం విజ్ఞానం ప్రజ్ఞానం మేధా దృష్టిః ధృతిర్మతిర్మనీషా జూతిః స్మృతిః సంకల్పః క్రతు రసుః కామోవశ ఇతి సర్వాణ్యే వైతాని ప్రజ్ఞానస్య నామధేయాని భవన్తి।

యత్ - ఏతత్ - హృదయం - మనః - చ - ఏతత్ - సంజ్ఞానమ్ - అజ్ఞానం - విజ్ఞానం - ప్రజ్ఞానం - మేధా - దృష్టిః - ధృతిః - మతిః - మనీషా - జూతిః - స్మృతిః సంకల్పః - క్రతుః - ఆసుః - కామః - వశః - ఇతి - సర్వాణి - ఏవ - ఏతాని - ప్రజ్ఞానస్య - నామధేయాని - భవన్తి

మనః	=	మనస్సు
మతిః	=	మతి
ధృతిః	=	ధృతి
జూతిః	=	భావ స్వాతంత్ర్యము
సంకల్పః	=	సంకల్పము
క్రతుః	=	నిలకడ, స్థిరత్వము

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఆసుః	=	ప్రాణము
కామః	=	కామము
మనీషా	=	ఆలోచన
స్మృతిః	=	స్మృతి
మేధా	=	మేధస్సు
హృదయం	=	హృదయం
అజ్ఞానం	=	అజ్ఞానము
విజ్ఞానం	=	విజ్ఞానము
ప్రజ్ఞానం	=	ప్రజ్ఞానము
సంజ్ఞానం	=	సుజ్ఞానము
దృష్టిః	=	చూపు
ఏతత్+వశఃచ	=	ఈ కోరిక, కోపం, ద్వేషం, అరిషట్ వర్గాలు
ఏతాని+సర్వాణి+ ప్రజ్ఞానస్య+ నామ ధేయాని+ఏవ+భవన్తి	=	ఈ సర్వమును ప్రజ్ఞానము యొక్క పేర్లే అగుచున్నవి
యత్+ఏతత్+ఇతి	=	ఏదైతే సృష్టి అంతా వ్యాపించియున్నదో అదే ఇది. ఈ విశ్వమంతా ఆత్మస్వరూపమే. ఆత్మస్వరూపము గానిది అణువు కూడా లేదు.

ఈ సర్వము ఎవని స్వరూపము అని అడిగినదానికి - ఈ సర్వము ఆత్మ స్వరూపమని చెప్పినాడు.

"..... సర్వంబును నీవ. నీవు గానిది లేశంబును లేదు...."(భాగవతం - సప్తమ స్కంధము-88)అని హిరణ్యకశిపుడు చెప్పినాడు. రామాయణం అరణ్యకాండ-39 సర్గ -15లో సృష్టిలోగల సర్వములో స్థావర జంగమములలో ఆత్మను సాధన చేసి దర్శించిన వానిగా మారీచుని ఉదహరించినాడు.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

రామభూతమిదం సర్వ మరణ్యం ప్రతిభాతి మే...
రామమేవహి పశ్యామి
రకారా దీని నామాని రామత్రస్తస్య రావణ
రత్నాని చ రథాశ్చైవ త్రాసం సంజనయన్తి మే

(రామాయణం-అరణ్యకాండ-39వ సర్గ)

అనగా స్థావర జంగమములలో రామునినే - ఆత్మ స్వరూపమునే చూచుచున్నాను. దీనితో మారీచుని సాధన పూర్తి అయినది. అతని కథ కూడా పూర్తి అయినది.

భాగవతంలో కంసుని పరంగా ఇట్లు చెప్పబడినది:

శ్రీకృష్ణుడు మధురలో ప్రవేశించినాడు. కంసుని యోగసాధన పూర్తి అయినది. ఆ ఆరూఢ స్థితిలోని యోగసాధనను వర్ణించుచూ **"తరువులెల్ల హేమ తరువులగుచు మెఱయు చుండె"** (భాగవతం-దశమస్కంధము-1300) అని చెప్పబడినది. కంసుని సాధన పూర్తి అయినది. కంసుని కథ కూడా పూర్తి అయినది.

*****

అదే ఇది. జీవుడు వేఱు - ఈశ్వరుడు వేఱు అని గాక సాధన ద్వారా సర్వము ఆత్మయే అని గ్రహించవలయును.

బ్రహ్మ పర్యంతము గలది ఆత్మయే. ఆత్మగానిది ఏదీ లేదు

ఏష బ్రహ్మైష ఇన్ద్ర ఏష ప్రజాపతి రేతే సర్వేదేవా ఇమాని
చ పఞ్చ మహాభూతాని పృథివీ వాయు రాకాశ ఆపో జ్యోతీంష్యే
త్యేతానీమాని చ క్షుద్ర మిశ్రాణీ వ బీజానీతరాణి చేతరాణి
చాణ్డజాని చ జారుజాని చ స్వేదజాని చోద్భిజ్జాని చాశ్వాగావః
పురుషా హస్తినో యక్తించేదం ప్రాణి జంగమం చ పతత్రి చ
యచ్చ స్థావరం సర్వం తత్ ప్రజ్ఞా నేత్రమ్ ప్రజ్ఞానే ప్రతిష్ఠితం
ప్రజ్ఞానేత్రో లోకః ప్రజ్ఞా ప్రతిష్ఠా ప్రజ్ఞానం బ్రహ్మ.

ఏషః - బ్రహ్మ - ఏషః - ఇన్ద్రః - ఏషః - ప్రజాపతిః - ఏతే - సర్వే - దేవాః - ఇమాని- చ - పఞ్చ - మహాభూతాని - పృథివీ - వాయుః - ఆకాశః - ఆపః - జ్యోతీంషి - ఇతి - ఏతాని - ఇమాని - చ - క్షుద్ర - మిశ్రాణి - ఇవ - బీజాని -

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఇతరాణి - చ - ఇతరాణి - చ - అణ్డజాని - చ - జారుజాని - స్వేదజాని - చ - ఉద్భిజాని - చ - అశ్వః (అశ్వాః) - గావః - పురుషాః - హస్తినః - యత్కించ (యత్+కిం+చ) - ఇదం - ప్రాణి - జంగమం - చ - పతత్రి - చ - యత్ - స్థావరం - సర్వం - తత్ - ప్రజ్ఞానేత్రమ్ - ప్రజ్ఞానే - ప్రతిష్ఠితం - ప్రజ్ఞానేత్రః - లోకః - ప్రజ్ఞా - ప్రతిష్ఠా - ప్రజ్ఞానం - బ్రహ్మ.

అధి దైవికముగా - విరాట్ పురుషునిగా

ఏషః +బ్రహ్మ+చ	=	ఇతడే బ్రహ్మ, విష్ణువు, శివుడు
ఏషః + ఇన్ద్రః	=	ఇతడే ఇంద్రుడు (ఐశ్వర్య వంతుడు)
ఏషః+ప్రజాపతి	=	ఇతడే ప్రజాపతి
ఏతే+సర్వే+దేవాః	=	ఈ సర్వదేవతలు యితడే.
		మఱియు

అధిభౌతికముగా

ఇమాని	=	ఈ
పృథివీ	=	పృథివీ
అపః	=	జలము
జ్యోతీంషి	=	జ్యోతి (అగ్ని)
వాయుః	=	వాయువు
ఆకాశః	=	ఆకాశము
ఇతి+ఏతాని+పఞ్చ+ మహా భూతాని	=	అనే ఈ ఐదు పంచ మహాభూతాలు
చ	=	మఱియు
పురుషాః	=	మానవులు
గావః	=	ఆవులు
(అశ్వః) అశ్వాః	=	గుఱ్ఱములు
హస్తినః	=	ఏనుగులు
చ	=	మఱియు
ఇమాని+ క్షుద్ర+ఇవ	=	ఈ చిన్న చీమలు, దోమలు లాంటి జీవరాసులు

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఇమాని+ మిశ్రాణి	=	ఈ కంటికి కనిపించని సూక్ష్మజీవులు
ఇతరాణి+బీజాని	=	ఇతర జీవులు
అండజాని+చ	=	గ్రుడ్డునుంచి పుట్టినవి
జారుజాని+చ	=	గర్భము నుంచి పుట్టినవి
స్వేదజాని+చ	=	చెమట వలన పుట్టిన పేలు మొదలయినవి
ఉద్భిజాని+చ	=	భూమి నుంచి పుట్టినవి
పతత్రి+చ	=	గాలిలో ఎగురుచున్న పక్షులు
ఇతరాణి	=	నీటిలో గల చేపలు, మొసళ్ళు మొదలయినవి
ఇదమ్+ప్రాణి+ జంగమం+చ	=	జంగమములు అయిన ఈ ప్రాణులు
యత్+చ+స్థావరం	=	నిలకడగా యున్న చెట్లు, చేములు మొదలయినవి కొండలు, పర్వతములు, నదులు, సముద్రములు, నక్షత్రములు, గ్రహములు, సూర్యచంద్రులు, మేఘములు,
యత్+కించ+సర్వం	=	పరమాణువు కూడ వదలకుండా యీ సృష్టి సర్వము అతడే.
తత్+ప్రజ్ఞానేత్రం	=	ఈ సర్వము అతనిగా దర్శించుటయే అదే జ్ఞాననేత్రం.
ప్రజ్ఞానేత్రః+లోకః	=	ఈ పదునాలుగు లోకములు ప్రజ్ఞా నేత్రము నందు గలవు.
ప్రజ్ఞానే+ప్రతిష్ఠితం	=	ఈ సర్వము బ్రహ్మమందు ప్రతిష్ఠితమై యున్నవి
ప్రజ్ఞా+ప్రతిష్ఠా	=	ప్రజ్ఞయందు ప్రతిష్ఠితమై యున్నవి. కావున
ప్రజ్ఞానం+బ్రహ్మ	=	ప్రజ్ఞానమే బ్రహ్మ. తను మఱియు - ఈ సర్వము ఆత్మ అని గ్రహించుటయే ప్రజ్ఞానం.

అధిభౌతికమయిన ఉపాధిలో అంతర్యామిగా జీవరూపమున, హృదయగుహలో ఆత్మగా ఉండును. ఉపాధి - జీవాత్మ - ఆత్మల కలయికయే ఈ సర్వము. ఇందు "నేతినేతి"అని విచారణ ద్వారా ఆత్మను గ్రహించుటయే ప్రజ్ఞానం.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

అమృతత్వమును పొందును

స ఏతేన ప్రజ్ఞేనాత్మనాస్మాల్లోకాదుక్రమ్య ముష్మిన్ స్వర్గే
లోకే సర్వాన్ కామానాప్త్వామృతః సమభవదమృతః సమభవత్

(తృతీయోఽధ్యాయే ప్రథమఃఖండఃఁ) తృతీయాధ్యాయము సమాప్తము

సః - ఏతేన - ప్రజ్ఞేన - ఆత్మనా - అస్మాత్ - లోకాత్ - ఉక్రమ్య - అముష్మిన్-
స్వర్గే - లోకే - సర్వాన్ - కామాన్ - ఆప్త్వా - అమృతః - సమభవత్ - సమభవత్

సః	=	ప్రజ్ఞానం బ్రహ్మయని తెలిసినవాడు అనగా సర్వత్రా ఆత్మను దర్శించినవాడు
సర్వాన్+కామాన్	=	సమస్త కోరికలు
ఆప్త్వా	=	పొంది
ఏతేన+ప్రజ్ఞేన	=	ఈ ప్రజ్ఞచేత అనగా ఆత్మదర్శనము చేత
ఆత్మనా	=	తను
అస్మాత్+లోకాత్	=	ఈ పుణ్యలోకములను
ఉక్రమ్య	=	దాటి
ఆముష్మిన్+స్వర్గే+లోకే	=	పునరావృత్తి రహితమయిన బ్రహ్మలోకములో
అమృతః	=	అమృతత్వమును
సమభవత్	=	పొందును
సమభవత్	=	బ్రహ్మయై విరాజిల్లును

*****

శాంతి పాఠము

ఓం వాక్ మే మనసి ప్రతిష్ఠితామనో మే వాచి ప్రతిష్ఠిత మావిరావీర్మ ఏధి । వేదస్య మ అణీస్థఃఁ శ్రుతం మే మా ప్రహాసీ రనేనాధీతే నాహోరాత్రాన్ సన్దధామి । ఋతం వదిష్యామి సత్యం వదిష్యామి । తన్మామవతు తద్వక్తారమవతు । అవతు మామవతు వక్తారమవతు వక్తారమ్ ।

ఓం శాంతిఃఁ శాంతిఃశాంతిఃఁ

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

సర్వము ఆత్మస్వరూపమే. సర్వమును ఆత్మగా దర్శించువాడు అమృతుడగును అని ఈ ఉపనిషత్తును ముగించినాడు. సర్వము ఆత్మస్వరూపము అన్న మాటను సరిగా అర్థము చేసుకొనవలయును.

పాల నుంచి - పెరుగు వచ్చినది.
పెరుగు నుంచి - వెన్న వచ్చినది.
వెన్న నుంచి - నెయ్యి వచ్చినది.

ఈ పాలు,పెరుగు, వెన్న, నెయ్యిల స్వభావములు ఒకటిగావు. భిన్నములు అయినను యివి అన్నియు పాల నుంచి వచ్చినవే. పాల స్వరూపములే.

సృష్ట్యాదియందు ఆత్మ ఒక్కడే గలడు. ఇలా ఏకత్వమును ప్రతిపాదించినాడు. ఆ **ఆత్మ** ఉపాధిని నిర్మించుకొని **పురుషుడైనది.** ఇతడే ఈశ్వరుడని పేర్కొనబడినాడు. ఈశ్వరుడు ప్రకృతిని అధిష్ఠించి ఆ ప్రకృతితో కూడినాడు. ఇతనిని **విరాట్ పురుషుడని** అందురు. ఇతడు బ్రహ్మాండమును సృజియించెను. అనగా సర్వజీవరాసుల శరీరములను సృజియించెను.

ఈ విరాట్ పురుషుడు - లోకములను సృజియించెను.
- లోక పాలురను సృజియించెను
- సర్వజీవరాసులను సృజియించెను

దేవతలు మానవ శరీరము బాగున్నదని ఈశ్వరాజ్ఞ చే ఆ మానవ శరీరములో ప్రవేశించిరి. ప్రాణమువలన జీవునికి ఆకలిదప్పికలు గలిగినవి. వాటి కొఱకు అన్నమును సృజియించెను.

ప్రకృతి ఒక్కటే అయినను ఉపాధులలో భిన్నత్వము గోచరించుచున్నది. అనగా ఏనుగు శరీరము ఒకలాగా చీమ శరీరము ఒకలాగా పాము శరీరము ఒకలాగా పక్షిశరీరము ఒకలాగా మానవుని శరీరము ఒకలాగా ఇలా అనేక భేదములతో శరీరములు కనబడుచున్నవి. ఆ విధముగానే స్థావరములలో కూడా భేదము కనబడుచున్నవి.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఈ విధముగా సృష్టిలో ఉపాధులలో భిన్నత్వము కనబడుచున్నవి. ఒకే ఈశ్వరుడు జీవునిగా రూపాంతరము చెంది ఉపాధి భేదాలననుసరించి, గుణముననుసరించి, కర్మననుసరించి జీవులలో భిన్నత్వముగా గోచరించుచున్నాడు. ఏనుగు శరీరములో ఉన్న జీవుని లక్షణములు ఆహారపు అలవాటులు ఏనుగుచేయు పనులు వేఱు. చీమ శరీరములో ఉన్న జీవుని లక్షణములు ఆహారపు అలవాటులు అది చేయు పనులు వేఱు.అలాగే మానవ శరీరములో ఉన్న జీవుని లక్షణములు ఆహారపు అలవాటులు పనులు వేఱు.

ఇలా ప్రతి జీవి అది ఉన్న ఉపాధిని బట్టి గుణము బట్టి కర్మల వలన జీవులలో భిన్నత్వము గోచరించుచున్నది.ఈ విధముగా ఉపాధులలో భిన్నత్వము జీవులలో భిన్నత్వము గలిగి సృష్టి ఉన్నది. సృష్టి త్రిగుణాత్మకము.

ఈ పరిస్థితులలో ఏనుగు యందు- కుక్క యందు-బ్రాహ్మణుని యందు-చండాలుని యందు సమదృష్టి గలిగి ఉండుట ఎట్లు పొసగును? అందఱియందు సమదృష్టి ఉన్నచో రామునికి-రావణునికి భేదముండదు గదా? శ్రీకృష్ణుడు - ధర్మరాజుయందు దుర్యోధనునియందు సమదృష్టి గలిగి ఉన్నాడా? కాళీయుని యందు గోప కాంతలయందు సమదృష్టి గలిగి అందఱినీ సమంగా కౌగిలించు కున్నాడా ? సమదృష్టి గలవాడు పండితుడు అని సమ దృష్టి అనే పేరుతో పసిపిల్ల వానిని ప్రక్కలో పడుకోపెట్టుకున్నట్లు పాముని ప్రక్కలో పడుకోపెట్టుకుంటే అది ప్రజ్ఞానమా? లేక వివేక విహీనతా? ఈ విధముగా అనేక ప్రశ్నలు వేసుకొని సమదృష్టి భేదదృష్టుల గుఱించి, సర్వము ఆత్మయే అనియు, కాదనియు ఈ వాదములకు వ్యాసభగవానుడు భాగవతము సప్తమస్కంధములో వివరముగా వివరించినాడు. ఆ సందర్భమున స్థావరమయిన స్తంభంబు - ఆత్మ కాదు కాని **"హరి సర్వాకృతులం గలండు"** - (భాగవతం- సప్తమస్కంధం 277) అనగా స్థావరజంగములలో ఆత్మ అంతర్యామిగా ఉండును అని ప్రహ్లాదునిచే చెప్పించినాడు. అనగా భిన్నత్వము ఉపాధులలోనూ జీవులలోనూ గలదు. అంతర్యామిగా ఏకత్వము గలదు. కావున ఉపాధులను, జీవులను గాక, ఆత్మను దర్శించుటయే ప్రజ్ఞానం. ఇలా దర్శించుటకు

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

సాధన ఒకటే మార్గము. **"యెందాక జీవుండు స్వతంత్రుండయిన యీశ్వరుండు గాకుండు నంత తడవు నంగన యిది పురుషుండనేననియెడి బుద్ధి మానుట కర్తవ్యంబు గాదు. బ్రహ్మచారి యతి గృహస్థులందెవ్వ డైన జిత్తంబు పరిపక్వంబు గాక యద్వైతాను సంధానంబు సేసిన మూఢుండగు"**

(భాగవతం - సప్తమస్కంధము - 423)

సారాంశమేమనగా జీవుడు సాధన చేసి జీవత్వమును నశింప చేసుకొని ఈశ్వరుడు గావలయును. ఇతడు పండితుడు. ఈశ్వరత్వమును పొందుటయే ప్రజ్ఞానం. ఈ స్థితిలో తరువులన్నీ హేమ తరువులుగా కనిపించును. దృశ్యము - దృక్- ద్రష్టలలో దృశ్యము నశియించి కేవలం ద్రష్టఒక్కడే మిగులును. ఇతనికి సర్వము ఆత్మ స్వరూపముగా గోచరించును. జీవత్వము నశించి ఈశ్వరత్వము పొందుట వలన అమృతత్వమును పొందును అని ఈ ఉపనిషత్తును ముగించినాడు. **ఈ ఉపనిషత్‌లో సాధనను వివరించలేదు.** ఈ సాధనను గురుముఖతానే నేర్చుకొనవలయును. అయితే ఈ గురువులు వాగ్రూపమున బోధించరు. తాము ఆచరించుచూ అర్హులయిన శిష్యులకు ఆచరణ విధానమును చెప్పుదురు. ముందు అర్హత సంపాదించిన అట్టి అర్హుల వద్దకు గురువులు స్వయముగా వత్తురు. లేదా అర్హత సంపాదించి గురువులను ఆశ్రయించవలయును.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

సామవేదము

అగ్న ఆ యాహి వీతయే గృణానో హవ్యదాతయే ని హోతా సత్సి బర్హిషి।

(ఆగ్నేయం ఖండమ్, ప్రథమోఽధ్యాయః-1)

హోతా	=	యజ్ఞములో ఋత్విక్కువు అయిన
అగ్న (అగ్నే)	=	ఓ అగ్ని దేవా (ఓ పర(బహ్మ)
వీతయే	=	హవిస్సును స్వీకరించుటకు
హవ్యదాతయే	=	దేవతలకు హవిర్భాగములు అందించుటకు
గృణానః	=	మా స్తుతిని గైకొనుటకు
ఆయాహి	=	రమ్ము
బర్హిషి	=	దర్భాసనముపై
ని సత్సి	=	సుఖముగా ఆసీనుడవు కమ్ము

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

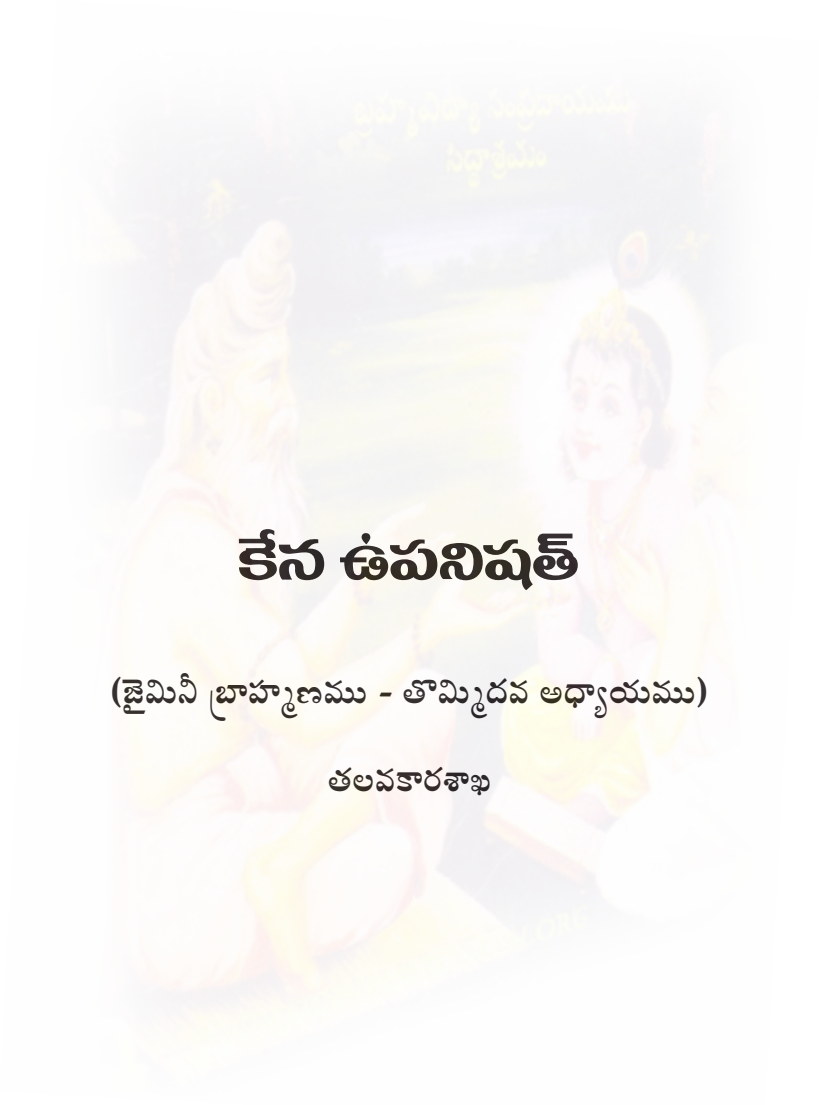

కేన ఉపనిషత్

(జైమినీ బ్రాహ్మణము - తొమ్మిదవ అధ్యాయము)

తలవకారశాఖ

SIDDHASHRAMAM
M: +91 8096065675 , P : +91 40 24240557
E : contactus@siddhashramam.org
W : www.siddhashramam.org

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

శాంతి పాఠము

హరిః ఓం. ఓం ఆప్యాయన్తు మమాంగాని వాక్ప్రాణ శ్చక్షుః శ్రోత్ర మథోబలమింద్రియాణి చ సర్వాణి సర్వం బ్రహ్మోపనిషదం మాహం బ్రహ్మ నిరాకుర్యాం మా మా బ్రహ్మ నిరాకరోద నిరాకరణ మస్త్వ నిరాకరణంమేఽస్తు తదాత్మని నిరతే ఉపనిషత్సు ధర్మాస్తే మయి సన్తు తే మయి సన్తు.

ఓం శాంతిః శాంతిః శాంతిః

ఆప్యాయంతు - మమ - అంగాని - వాక్ - ప్రాణః - చక్షుః - శ్రోత్రమ్- అథః- బలమ్ - ఇంద్రియాణి -చ - సర్వాణి - సర్వం - బ్రహ్మ - ఔపనిషదం - (మ) మే - అహం - బ్రహ్మ - నిరాకుర్యామ్ - మా - మా - బ్రహ్మ - నిరాకరోత్ - అనిరాకరణమ్ - అస్తు - అనిరాకరణమ్ - అస్తు - తదా - ఆత్మని - నిరతే - య (యే) - ఉపనిషత్సు - ధర్మాః - తే - మయి - సంతు - తే - మయి - సంతు.

మమ	=	నాయొక్క
వాక్	=	వాక్కు (కర్మేంద్రియములు)
శ్రోత్రమ్	=	చెవి
చక్షుః	=	కన్ను అనగా జ్ఞానేంద్రియములు
చ	=	మనస్సు
సర్వాణి+ఇంద్రియాణి	=	సర్వ జ్ఞానేంద్రియ కర్మేంద్రియములు
అంగాని	=	శరీరములోని సర్వ అంగములు
అథః	=	ఆ తర్వాత
ప్రాణః	=	ప్రాణము
బలమ్	=	శక్తిని కలిగి బలవంతములగు గాక
సర్వమ్	=	ఈ దృశ్యమాన జగత్ సర్వము

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఔపనిషదం	=	ఉపనిషత్‌లో చెప్పబడిన
బ్రహ్మ	=	ఆత్మ స్వరూపమే
అహం	=	నేను
బ్రహ్మ	=	బ్రహ్మమును
మా+నిరాకుర్యాం	=	నిరాకరింపకుందునుగాక
బ్రహ్మ	=	బ్రహ్మము నన్ను
మా+నిరాకరోత్	=	నిరాకరింపక ఉండుగాక
అనిరాకరణమ్+అస్తు	=	ఆ విధముగా మేము ఒకరి నొకరు నిరాకరింపకుండ ఉందుము గాక
మే	=	నా కొఱకు అనగా నన్ను బ్రహ్మ
అనిరాకరణం+అస్తు	=	నిరాకరింపకుండును గాక
ఉపనిషత్సు	=	ఉపనిషత్తుల యందు
య (యే)	=	ఏ ఏ
ధర్మాః	=	ధర్మములు కలవో
తే	=	ఆ ధర్మములు
ఆత్మని	=	నా యందు
నిరతే	=	ఉండుగాక
మయి+సంతు	=	నాయందు ఉండుగాక
తే+మయి+సంతు	=	ఆ ధర్మములు నా యందు ఉండుగాక
తదా	=	అప్పుడు ధర్మపరుడను అగుట వలన బ్రహ్మవిద్యకు యోగ్యుడను అయ్యెదను గాక.
ఆప్యాయంతు	=	బ్రహ్మను చేరుకొందును గాక.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ప్రథమ ఖండము

ఈశ్వరుడు ప్రకృతిని అధిష్ఠించి దేహమును నిర్మించెను. ఈ దేహములో పూర్వ జన్మ కర్మానుసారము జీవుడు ప్రవేశించినాడు. తనులేకుండా ఈ దేహము ఎట్లు పని చేయునని ఆత్మ బ్రహ్మ రంధ్రముద్వారా దేహములోనికి ప్రవేశించినాడు. హృదయగుహలో ఉన్నాడు. ఈ ఆత్మ అమరుడు. హృదయగుహలోగల **అమరనాథుని** దర్శించిన జీవుడు ఈశ్వరుడగును. ఇదే ఆచారకాండలో అమరనాథయాత్రగా చెప్పబడుచున్నది.

ఈ దేహము - నోరు, చేతులు, పాదము, గుదము, గుహ్యము అనే పంచ కర్మేంద్రియములు; చెవులు, చర్మము, కన్నులు, నాలుక, ముక్కు అనే పంచ జ్ఞానేంద్రియములు; మనస్సు, బుద్ధి, చిత్తము, అహంకారము అనే అంతఃకరణ చతుష్టయములు; ప్రాణము, అపానము, సమానము, వ్యానము, ఉదానము అనే పంచప్రాణములు మొత్తం 19 యింటి సమ్మేళనము.

దేహము, జీవుడు, హృదయగుహలోగల ఆత్మ అనే ఈ మూడింటి సమిష్టియే ప్రాణి. దేహము, జీవుడు, హృదయగుహలోగల ఆత్మలగుఱించి విచారణ చేయు చున్నాడు.

శవములో కర్మేంద్రియములు, జ్ఞానేంద్రియములున్ననూ అవి పనిచేయవు. ప్రాణమున్న ప్రాణిలోనే ఇంద్రియములు పనిచేయుచున్నవి. కావున దేహము జడమని తెలిసినది. ఈదేహము పనిచేయుటకు కారణములు అన్వేషించుచున్నారు. ప్రాణము వలన ఈ శరీరము పనిచేయుచున్నదని అనుభవమున గ్రహించినారు. ప్రాణము వలన ఇంద్రియములు, అంతఃకరణ చతుష్టయము పనిచేయుచున్నవి అని తెలిసినది. ప్రాణము వలన మనసు పని చేసిననూ ప్రాణులందఱి మనసు ఒకలాగ పని చేయుట లేదు. ఒకరిది మంచి మనసు, ఒకరిది దుష్ట మనసు. ఇలా భిన్నత్వము ఏల గోచరించుచున్నది? కేవలము ప్రాణము వలననే మనసు పనిచేసిన అందఱి మనసు ఒకలాగ పని చేయవలయును. కావున ప్రాణము మఱియు ఇంకొకటి ఏదో మనసును పనిచేయించు చున్నది. ఆ ఇంకొకటి వలననే కొందఱిది మంచి మనసు - మరి కొందఱిది దుష్ట మనసుగా ఉన్నది. కావున ఆ ఇంకొకటి ఏది?

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

వయస్సుతో నిమిత్తములేకుండా దేహము నుండి ప్రాణము వెడలి పోవుచున్నది. ఎవరి ఆజ్ఞను అనుసరించి ప్రాణము ఈ దేహములోనికి వచ్చుచున్నది?ఎవరి ఆజ్ఞవలన ప్రాణము ఈ దేహము వదలి వెడలి పోవుచున్నది?

ఈ దేహము, ఇంద్రియములు పనిచేయు విధి విధానమును గమనించినాడు. మనము మంచిమాటలను మాట్లాడవలయునని సంకల్పించిన మధురవాక్కు మననోటినుంచి వచ్చుచున్నది. చెడుమాటలు మాట్లాడవలయునని సంకల్పించిన దుర్భాషలు మననోటినుంచి వచ్చుచున్నవి. మనము మాట్లాడవద్దని చెప్పిన, నోరు మాట్లాడకుండా మౌనంగా ఉండును. మనము మంచిపనులు చేయవలయునని సంకల్పించిన మనచేతులు మంచిపనులుచేయుచున్నవి. చెడ్డపనులు చేయవలయునని సంకల్పించిన చెడ్డపనులు చేయుచున్నవి. ఏపని చేయవద్దని సంకల్పించినచో చేతులు ఏపని చేయుట లేదు. మనము మంచి ప్రదేశమునకు వెళ్ళవలయునని సంకల్పించిన మన కాళ్ళు మంచిప్రదేశమునకు వెళ్ళుచున్నవి. చెడుప్రదేశమునకు వెళ్ళవలయునని సంకల్పించిన చెడుప్రదేశమునకు వెళ్ళుచున్నవి. ఎక్కడకు వెళ్ళవద్దని చెప్పిన పాదములు ఎక్కడకు వెళ్ళుటలేదు. గుహ్యము ధర్మబద్ధమయిన సంభోగమును, అధర్మయుత మయిన సంభోగమును మన సంకల్పానుసారము చేయుచున్నది. బ్రహ్మచర్యము పాటించవలయునని చెప్పిన మన మాట విని అది ఆవిధముగానే పనిచేయుచున్నది. మలమూత్రములు మన ఇచ్ఛానుసారము జరిగిననూ, కాలకృత్యములు జరపవద్దని చెప్పిననూ గుదము మనమాట వినక మలమూత్రవిసర్జన చేయుచున్నది.

అటులనే శబ్దమును వినవద్దని చెప్పిననూ మనమాట వినకుండా చెవులు శబ్దమును గ్రహించుచున్నవి. అటులనే జ్ఞానేంద్రియములు సహజముగా మన మాట వినకుండా వాటి వాటి ఇంద్రియార్థములపై ప్రసరించుచున్నవి. మనస్సు కొన్నిసార్లు మన మాట వినుచున్నది. కొన్నిసార్లు మన మాట వినుటలేదు. ప్రాణము కొన్నిసార్లు మన మాట వినుచున్నది. కొన్నిసార్లు వినుటలేదు. ఇలా ఆలోచించిన దేహము, ఇంద్రియములు, మనస్సు, ప్రాణములు కొన్ని కొన్నిసార్లు మన మాట వినుచున్నవి. కొన్నిసార్లు వినుటలేదు.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

దేహములోగల 19 అవయవములపై మనము పూర్తి ఆధిపత్యమును సంపాదించుటను సామ్రాజ్యపట్టాభిషేకము అని అందురు. జీవుడు ఈశ్వరుడయిన, ఈ 19 అంగములపై పూర్తి ఆధిపత్యము గలుగును. కావున జీవుడు ఈశ్వరుడగుటయే సామ్రాజ్యపట్టాభిషేకము. ఈ 19 అంగములపై పూర్తి ఆధిపత్యము గలుగు సాధనను సామ్రాజ్యపట్టాభిషిక్తుడగు విధివిధానమును రామాయణము వివరించినది. రాముడు దేహసామ్రాజ్యములోని శత్రువులయిన విరాధుని, ఖరదూషణాదులను, కబంధుని, వాలిని, రాక్షసులను, రావణుని, సంహరించి సామ్రాజ్యపట్టాభిషిక్తుడైనాడు. సామ్రాజ్య పట్టాభిషేకముతో రామకథను నారదమహర్షి, వాల్మీకికి చెప్పి ముగించినాడు. భారతములో ధర్మరాజు కౌరవులను పూర్తిగా నిర్మూలించి సామ్రాజ్య పట్టాభిషిక్తుడై నాడు. కౌరవ సంహారముగుఱించి, భీష్ముని, ద్రోణుని, కర్ణుని, మిగిలిన వారిని ఎలా సంహరించవలయునో వివరించినది భారతము. భారతములో సామ్రాజ్య పట్టాభిషిక్త విధి విధానము వర్ణింపబడినది.

అరిషట్‌వర్గములవలన దారితప్పిన పరీక్షిత్తుని (జీవుని) సప్తఅహములలో మోక్షప్రాప్తిని లేదా ఆత్మయగు విధివిధానమును వివరించినది భాగవతము.

దేహ సామ్రాజ్యముపై పూర్తి ఆధిపత్యము గలది ఆత్మ. దీనినే కథాపరంగా చక్రవర్తి అందురు. దేహ సామ్రాజ్యముపై కొంత ఆధిపత్యము గలవాడు జీవుడు. దీనిని కథాపరంగా యువరాజు అని అందురు. ప్రేషితము అనగా మన సంకల్పము ఉన్నా లేక పోయినా ఎవరి ఆజ్ఞకో లోబడి పనిచేయుట ప్రేషితముగా అర్థము చేసికొనవలయును. మన సంకల్పానుసారము దేహేంద్రియ మనో బుద్ధులు పనిచేయుటను ఇషితంగా అర్థముచేసుకొనవలయును.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

దేహవిచారణ

ఆత్మ గుఱించి మాకు చెప్పండి
ఈ దేహము, ఇందున్న మనస్సు - ప్రాణము. జ్ఞానేంద్రియములు,
కర్మేంద్రియములు ఎవని వలన పనిచేయుచున్నవి.
ఇది శిష్యుని ప్రశ్న

1. **కేనేషితం పతతి ప్రేషితం మనః**
కేన ప్రాణః ప్రథమః ప్రైతి యుక్తః
కేనేషితాం వాచమిమాం వదన్తి
చక్షుః శ్రోత్రం క ఉ దేవో యునక్తి

కేన - ఇషితం - పతతి - ప్రేషితం - మనః - కేన - ప్రాణః - ప్రథమః - ప్రైతి-యుక్తః - కేన - ఇషితాం - వాచమ్ - ఇమాం - వదన్తి - చక్షుః - శ్రోత్రం - కః - ఉ-దేవః - యునక్తి

ఈ దేహములో గల జ్ఞానేంద్రియ, కర్మేంద్రియములు, ప్రాణము, మనస్సులలో మనము సంకల్పించితే పనిచేసేవి కొన్ని, మనము సంకల్పించక పోయినా, కొన్ని వాటిని మనము గాక ఎవరో నియమించినట్లు ఆ నియామకుని మాట వినుచున్నవి. కావున ఆ నియామకుడు ఎవడు? మనమెవరము? నియామకునికి మనకు సంబంధం ఏమిటి?

కేన	=	ఎవరి చేత
మనః	=	మనస్సు
ఇషితం	=	సంకల్పించబడి
ప్రేషితం	=	నియోగింపబడి
పతతి	=	కోరికల వైపు వెళ్ళుచున్నది? (కొన్ని సార్లు చెడు కోరికలు కోరవద్దని చెప్పినా మనస్సు మన మాట వినక, అటు యిటూ తిరుగు చున్నది).
కేన+యుక్తః	=	ఎవరి చేత నియోగింపబడి
ప్రథమః+ప్రాణః	=	దేహ వ్యాపారమునకు ముఖ్యమైన ప్రాణము

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ప్రైతి = దేహము నుండి వెడలుచున్నది ? (మనము ప్రాణమును యీ దేహమువదలి వెళ్ళవద్దని సంకల్పించినా, అది మనమాట వినక, ఎవరి మాటనో పాటించి దేహము నుండి వెడలుచున్నది).

ఇమామ్+వాచమ్ = ఈ వాక్కు

కేన+ఇషితాం = ఎవరి చేత సంకల్పించబడి

వదన్తి = మాటలాడుచున్నది? అటులనే మిగిలిన కర్మేంద్రియములగు పాదములు, చేతులు, గుహ్యము, గుదము ఎవరిచేత సంకల్పించబడి వాటివాటి పనులు చేయుచున్నవి.

చక్షుః = కన్ను ఎవరిచే సంకల్పింప బడి పనిచేయు చున్నది?

శ్రోత్రం = చెవి ఎవరిచే నియోగింపబడి పనిచేయు చున్నది?

మనము ఆ శబ్దాన్ని వినవద్దని చెప్పినా- మన మాట వినక- అది శబ్దాన్ని గ్రహించు చున్నది. ఆ విధముగనే ముక్కు, చెడు గాలి పీల్చవద్దని మనము చెప్పినా అది మన మాట వినక చెడు గాలిని పీల్చుచున్నది.

ఆ విధముగనే ఎవరిచే సంకల్పించబడి మిగిలిన జ్ఞానేంద్రియములగు నాలుక, చర్మము పనిచేయుచున్నవి. ఈ శరీరములో గల కొన్ని యింద్రియములు, ప్రాణము, మనస్సు అన్నీ ఎవరిచేతనో నియోగింప బడినట్లు పనిచేయుచున్నవి.

కఃఉ+దేవః = చక్రవర్తి తన ఉద్యోగులను నియమించునట్లు ఏ దేవుడు

యునక్తి = వీటిని నియమించుచున్నాడు?

(చక్రవర్తి తన రాజ ప్రాసాదంలో కూర్చొని ఆజ్ఞలను జారీ చేసి వాటిని తన ఉద్యోగస్థులచే అమలు పఱచునట్లు పనిచేయించుచున్నాడా లేక ఉద్యోగస్థులతో కూడి పనిచేయించుచున్నాడా?

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఆత్మ దేహమును సృజియించినది. ఆత్మ దేహములో ఆత్మగానూ, జీవాత్మగానూ ఉంటున్నది. ఆత్మను చక్రవర్తిగా భావించితే జీవాత్మ యువరాజు.

ఈ దేహమనే సామ్రాజ్యముపై యువరాజు అనే జీవాత్మ స్వతంత్రముగా గాక ఆత్మ అనే చక్రవర్తికి లోబడిపని చేయును.

ఈ దేహమునకు 19 ముఖములు. 5 జ్ఞానేంద్రియములు, 5 కర్మేంద్రియములు, 5 ప్రాణములు, అంతఃకరణచతుష్టయములు 4. కావున 19లో నుంచి 5 ప్రాణములు పోగా మిగిలినవి 14. ఈ 14పై జీవాత్మకు స్వతంత్రముగా పనిచేసే అధికారము లేకపోయినా ఆత్మకు ప్రతినిధులయిన 5 ప్రాణముల సాయమున ఇంద్రియాదులను పాలించును.

రామపాదుకలనగా ప్రాణము. మంత్రులనగా ఇంద్రియములు, భరతుడు జీవాత్మ. దేహపాలనయే రాజ్యపాలన. దీనినే రామాయణం కథగా వివరించినది. రాముని పాదుకలను సింహాసనముపై ఉంచి- మంత్రుల సాయంతో- భరతుడు 14 సంవత్సరములు పరిపాలించెను.

కేన ప్రేషితం? అనగా సమిష్టిలో ఈ విశ్వము ఎవని ఆజ్ఞానుసారము వర్తించు చున్నది? అనగా విశ్వ నియంత ఎవరు? అటులనే వ్యష్టిలో ఈ దేహము ఎవని ఆజ్ఞననుసరించి పనిచేయుచున్నది. కేన ఇషితం? అనగా ఎవని సంకల్పానుసారము ఈ దేహేంద్రియ మనో బుద్ధులు పనిచేయుచున్నవి అని శిష్యులు వినయముగా గురువును అడిగిరి. అంత గురువు ఈ ప్రశ్నలకు సమాధానముతో పాటు మరికొన్ని అనుబంధ ప్రశ్నలు వేసుకొని వాటికి కూడా సమాధానము చెప్పినాడు.

*****

ఆత్మ - ఈశ్వరుడు- విరాట్‌పురుషుల గుఱించి గతంలో వివరింపబడినవి. ప్రకృతి వలన మానవ దేహము నిర్మింపబడినది. విరాట్‌పురుషుని దేహము నుండి దేవతలు సృజియింపబడిరి. ఆ దేవతలు మానవుని శరీరములో ప్రవేశించిరి అని గతంలో చదువుకున్నాము. ఆ దేవతలు మానవుని ఇంద్రియాదులలో ప్రవేశించుట వలన ఇంద్రియాదులకు ఆ ఆ ఇంద్రియార్థములు గలిగినవి.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఆత్మ వలన ఈ దేహేంద్రియ మనోబుద్ధులు పని చేయుచున్నవి.

విరాట్ పురుషుని

హృదయము నుండి మనస్సు - మనస్సు నుండి చంద్రుడు వచ్చినాడు. అలా వచ్చిన చంద్రుడు దేహములో మనస్సుగా మారి హృదయములో ప్రవేశించినాడు.

ముక్కు నుండి ప్రాణము -దాని నుండి వాయువు వచ్చినాడు. అలా వచ్చిన వాయువు- మానవ దేహములోప్రాణంగా మారి ముక్కులో ప్రవేశించినాడు.

ముఖము నుండి వాక్కు - వాక్కు నుండి అగ్ని వచ్చినది. అలా వచ్చిన అగ్ని వాక్కుగా మారి ముఖములో ప్రవేశించినాడు.

కన్ను నుండి దృష్టి- దానినుండి ఆదిత్యుడు వచ్చినాడు. అలా వచ్చిన ఆదిత్యుడు దృష్టిగా మారి కన్నులలో ప్రవేశించినాడు.

చెవుల నుండి శబ్దము దాని నుండి దిశలు వచ్చినవి. అలా వచ్చిన దిశలు శబ్దముగా మారి చెవుల యందు ప్రవేశించినారు.

అనగా విరాట్‌పురుషుని నుండి ఇంద్రియార్థములు- వాటి నుంచి వచ్చిన దేవతలు మానవ శరీరములో ప్రవేశించినవి. ఆ ఆ ఇంద్రియములు ఆఆ పనులను చేయుచున్నవి.

మన మనస్సుకు ఆధారము	విరాట్ పురుషుని మనస్సు
మన ప్రాణమునకు ఆధారము	విరాట్ పురుషుని ప్రాణము
మన వాక్కుకు ఆధారము	విరాట్ పురుషుని వాక్కు
మన కన్నుకు ఆధారము	విరాట్ పురుషుని కన్ను
మన చెవికి ఆధారము	విరాట్ పురుషుని చెవి అని చెప్పినాడు.

మనస్సు పూర్వ జన్మ కర్మానుసారము సంకల్పించుచున్నది. ముక్కుద్వారా ప్రాణమును పీల్చుచున్నాము. నోటి ద్వారా మాటలాడుచున్నాము. కన్నులవలన చూచుచున్నాము. చెవి వలన శబ్దము వినుచున్నాము. విరాట్ పురుషుని నుండి వచ్చిన దేవతలు మన శరీరములో ప్రవేశించడం వలన ఒక్కొక్క ఇంద్రియము

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఒక్కొక్క పని చేయుచున్నది. ఈ సర్వ వ్యాపారములను ఆత్మ చక్రవర్తివలె జీవాత్మ యువరాజువలె నడిపించును. కావున సాధనద్వారా - మొదట హృదయగుహలో గల ఆత్మనుదర్శించి జీవన్ముక్తుడై దేహత్యాగానంతరము బ్రహ్మమై అమృతు లగుదురు. శిష్యులయొక్క దేహవిచారణకు సమాధానము చెప్పి అంతిమ లక్ష్యమును గురువు వివరించినాడు.

*****

ఆత్మ వలన పనిచేయును
ఆత్మను దర్శించిన అమృతత్వము గలుగును

2. శ్రోత్రస్య శ్రోత్రం మనసో మనో యత్
వాచో హ వాచం స ఉ ప్రాణస్య ప్రాణః
చక్షుష శ్చక్షు రతిముచ్య ధీరాః
ప్రేత్యాస్మా ల్లోకా దమృతా భవన్తి

శ్రోత్రస్య - శ్రోత్రం - మనసః - మనః - యత్ - వాచః - హ - వాచం - సః - ఉ - ప్రాణస్య - ప్రాణః - చక్షుషః - చక్షుః - అతిముచ్య - ధీరాః ప్రేత్య - అస్మాత్ - లోకాత్ - అమృతాః - భవన్తి

యత్ = ఏదైతే సృష్ట్యాదియందు ఉన్నదో

సః+ఉ = ఆ ఆత్మయే ఆదిపురుషుడై విరాట్ పురుషుడైనాడు. ఆ విరాట్ పురుషుడు తన దేహమునుంచి దేవతలను సృజియించినాడు. ఆ దేవతలు మన దేహములో ప్రవేశించినవి.

వాచః+వాచం(వాక్) = విరాట్ పురుషుని నుంచి వాక్కు, దానినుంచి అగ్ని వచ్చినవి. ఆ అగ్ని వాక్కుగా మారి మన దేహములోని వాక్కులో ప్రవేశించినది. కావున విరాట్ పురుషునియొక్క వాక్కు మనకు వాక్కు. దీనిని వాక్కు యొక్క వాక్కు అని చెప్పుచున్నాను.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

శ్రోత్రస్య+శ్రోత్రం = విరాట్‌పురుషునినుంచి శబ్దము దాని నుంచి దిక్కులు వచ్చినవి. ఆ దిక్కులు శబ్దముగామారి మన చెవులలో ప్రవేశించినవి. కావున విరాట్‌పురుషుని యొక్క చెవి మనకు చెవి. దీనిని చెవి యొక్క చెవి అని చెప్పుచున్నాను.

చక్షుషఃచక్షుః = విరాట్ పురుషునినుంచి రూపము, దాని నుంచి ఆదిత్యుడు వచ్చినారు. ఆ ఆదిత్యుడు రూపముగా మారి మన కన్నులలో ప్రవేశించినాడు. కావున విరాట్ పురుషుని యొక్క కన్ను మన కన్ను. దీనినే కన్నుల యొక్క కన్నులు అని చెప్పుచున్నాను.

ప్రాణస్య+ప్రాణః = విరాట్‌పురుషుని నుంచి ప్రాణము, దాని నుంచి వాయువు వచ్చినవి. ఆ వాయువు ప్రాణముగా మారి మన ప్రాణములో ప్రవేశించినది. కావున విరాట్ పురుషుని యొక్క ప్రాణము మన ప్రాణము. దీనినే ప్రాణము యొక్క ప్రాణమని చెప్పుచున్నాను.

మనసఃమనః = విరాట్‌పురుషుని నుంచి హృదయము (మనస్సు) దానినుండి చంద్రుడు వచ్చినారు. ఆ చంద్రుడు మనస్సుగా మారి మన మనస్సులో ప్రవేశించినాడు. కావున విరాట్ పురుషుని యొక్క మనస్సు మన మనస్సు. దీనినే మన మనస్సు యొక్క మనస్సు అని చెప్పుచున్నాను.

హ = సృష్ట్యాది యందున్న ఆత్మ బ్రహ్మ రంధ్రము ద్వారా శరీరము లోనికి ప్రవేశించి హృదయ గుహలో ఉన్నది. జీవాత్మ దాని పూర్వజన్మకర్మానుసారము ఈ శరీరములో ప్రవేశించినది. అందువలన ఈ శరీర వ్యాపారముజరుగుచున్నది. అనగా ఆత్మ ప్రకాశమున జీవాత్మయొక్క సంకల్పానుసారము నోరు మాట లాడుచున్నది, మనస్సు పని చేయుచున్నది.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

(ఈ జ్ఞానేంద్రియములు, కర్మేంద్రియములు, మనస్సు, ప్రాణము, జీవాత్మ ఈ సర్వము ఆత్మ నియమించును. కావున)

ధీరాః	=	ఇహలోక పరలోక సుఖములందు ఆపేక్ష లేని వారు ధీరులు, జ్ఞానులు. అనగా దేహము నిత్యము కాదని తెలిసిన సిద్ధ మునివర్తనులైన నరులు
అతిముచ్య	=	దేహభావన నుండి విడివడి అనగా సంసార తాపత్రయములను వదలించు కొని మోహము తెగగోసి గేహమునుండి వెలువడి సాధనచేసి తనే ఆత్మయని గ్రహించి జీవన్ముక్తుడై
అస్మాత్+లోకాత్	=	ఈ లోకము నుండి
ప్రేత్య	=	వెడలి అనగా దేహ త్యాగానంతరము
అమృతాః+భవన్తి	=	జనన మరణ వలయము నుండి విడివడి, బ్రహ్మ లోకము చేరి బ్రహ్మమై అమృతు లగుదురు.

ఈ ఉపనిషత్తులో చెప్పిన అమృతత్వమును పొందు విధి విధానమును భాగవతము ప్రథమ స్కంధము 315 లో ఇట్లు చెప్పబడినది.

క॥ దేహము నిత్యము గాదని
మోహముఁ దెగఁగోసి సిద్ధమునివర్తనుఁడై
గేహము వెలువడు నరుఁడు
త్సాహముతోఁ జెందు ముక్తి సంపద ననఘా

(భాగవతము ప్రథమస్కంధము-315)

దీనికి ఉదాహరణగా ధృతరాష్ట్రుని సాధనను భాగవతమున వివరించినారు.దీనినే రామాయణములో రాజ్య పట్టాభిషేకమందు విఘ్నము కలిగినా మోహముతో క్రుంగిపోక అయోధ్యను వీడి అరణ్యమున ప్రవేశించి సాధన చేసి చరితార్థుడై మరల బ్రహ్మలోకము చేరినట్లుగా రామ కథ వివరింపబడినది.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఒకడు చక్రవర్తి. ఒకడు యువరాజు. యువరాజు కూడ చక్రవర్తి ఆజ్ఞలకు లోబడి యుండును. చక్రవర్తి రాజ ప్రాసాదంలో కూర్చుని, యువరాజు ఉద్యోగస్థులతో కూడి పనిచేయించుచున్నాడు. హృదయగుహలోగల ఆత్మ చక్రవర్తి. దేహమందలి జీవాత్మ యువరాజు. చక్రవర్తి ఆజ్ఞలకు లోబడే యీ దేహసామ్రాజ్యం పనిచేయు చున్నది. కావున **అన్యుడొకడు విభుడు** అని భాగవతమున చెప్పబడినది.

ఆత్మ వలన రెండు ప్రయోజనములు సమకూరును. ఆత్మ వలన దేహేంద్రియ, మనో బుద్ధులు పనిచేయును. ఇది ఒక ప్రయోజనము. ఆత్మను దర్శించిన జీవుడు అమృతుడగును. ఇది రెండవ ప్రయోజనము.

*****

బ్రహ్మవిచారణ:

ఆత్మను దర్శించిన అమృతుడగును అని గురువు చెప్పగానే ఆత్మ లక్షణములు ఏమిటి? ఆత్మను దర్శించుట ఎట్లు? ఆత్మను తెలిసికొనినకలుగు లాభమేమి? అని శిష్యులు ప్రశ్నించినారు.

అంత గురువు ఆత్మను జీవుడు తప్ప యితరమయిన ఇంద్రియాదులు దర్శించ లేవు. గ్రహించలేవు అని చెప్పినారు. జాగ్రత్, స్వప్న, సుషుప్తి అవస్థలను దాటి నిశ్చల సమాధిలోనే ఆత్మను దర్శించవలయునని చెప్పినారు.

ఆత్మ స్థానమునకు మనస్సు - ప్రాణము- ఇంద్రియములు వెళ్ళలేవు

3. **న తత్ర చక్షుర్గచ్ఛతి న వాగ్ గచ్ఛతి నో మనః**
న విద్మో న విజానీమో యథైత దనుశిష్యాత్

న - తత్ర - చక్షుః - గచ్ఛతి - న - వాక్ - గచ్ఛతి - నః - మనః - న - విద్మః - న - విజానీమః - యథా - ఏతత్ - అనుశిష్యాత్

తత్ర = హృదయస్థానములో గల ఆత్మ స్థానమునకు

నః = మన యొక్క

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

మనః+న+గచ్ఛతి	=	మనస్సు వెళ్ళలేదు
న+చక్షుః	=	కన్నులు చూడలేవు. అటులనే మిగిలిన జ్ఞానేంద్రియములు గ్రహించలేవు.
వాక్+న+గచ్ఛతి	=	వాక్కు చేరలేదు. కావున వర్ణింపలేదు. అటులనే మిగిలిన కర్మేంద్రియములచే గ్రహించలేము.

జ్ఞానేంద్రియముల ద్వారా మనస్సు ఒక విషయమును గ్రహించును. ఆ గ్రహించిన విషయమును వాక్కు వర్ణించును. అయితే ఆత్మను జ్ఞానేంద్రియములు, మనస్సు గ్రహించలేనందున వాక్ వర్ణింపలేదు.

ఆ ఆత్మను గుఱించి పూర్తిగా వర్ణించి చెప్పుటకు భాష సరిపోదు. బెల్లంతింటే తియ్యగా వుంటుంది. లడ్డూ తిన్నా తియ్యగానే ఉంటుంది. పాలకోవా కూడా తియ్యగానే ఉంటుంది. ఈ మూడింటికి తీపిలో గల తేడాను భాష ద్వారా సరిగా విపులీకరించలేము. ఎవరికి వారు అనుభవములో గ్రహించాలి. కావున

ఏతత్	=	ఈ ఆత్మను- ఈజీవుడు
విద్మః	=	స్వానుభవముతో గ్రహించవలయును. ఇతరవిధముగా తెలియలేము. కావున జాగ్రతాది అవస్థలలో ఎఱుగము. కావున ఆత్మను ఎఱిగి
యథా+అనుశిష్యాత్	=	ఎట్లు భాష ద్వారా విశదీకరించుటయో
న+విజానీమః	=	తెలియకున్నది.

ఆత్మస్థానమునకు జీవుడు తప్ప యితర మేమియు చేరలేవు. కావున స్వానుభవంలో జీవుడు ఆత్మను దర్శించి, గ్రహించవలయును. ఆత్మ-దేహము కంటె భిన్నమనియు, ఆత్మవలననే యీ దేహేంద్రియ మనోబుద్ధులు పనిచేస్తున్నవనియు, ఆత్మ యొక్క ఆజ్ఞకు లోబడి ప్రాణము ఈ దేహము నుండి వెడలిపోవుచున్నదని మాత్రము చెప్పగలము.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

4. ఆత్మ లక్షణములు- ఆత్మను యింద్రియముల ద్వారా గ్రహించలేము.

అన్యదేవ తద్విదితాద థో అవిదితా దధి
ఇతి శుశ్రుమ పూర్వేషాం యే నస్తద్వ్యాచచక్షిరే.

అన్యత్ - ఏవ - తత్ - విదితాత్ - అథః - అవిదితాత్ - అధి - ఇతి - శుశ్రుమ - పూర్వేషాం - యే - నః - తత్ - వ్యాచచక్షిరే.

తత్	=	ఆత్మ
విదితాత్+	=	మనకు తెలిసిన దేహ లక్షణములు, జగత్
అన్యత్+ఏవ		లక్షణముల కంటె భిన్నము
అధి	=	శ్రేష్ఠమైనది
అథః	=	ఆ తర్వాత
అవిదితాత్	=	మనకు అరూపుడు, చిదాత్మకుడయిన జీవుడు ఎలా ఉండునో తెలియదు. కావున మనకు తెలియని జీవుని కంటె కూడా భిన్నుడు. ఆత్మ అంతర్లీనముగా ఉండుట చేత మనో బుద్ధి యింద్రియముల ద్వారా గ్రహించలేము.
తత్	=	ఆ ఆత్మ గుఱించి
యే+పూర్వేషాం	=	ఎవరైతే పూర్వుల యొక్క మాటగా
నః+వ్యాచ చక్షిరే	=	మాకు విశదీకరించారో అనగా మా గురువులు మాకు అలా బోధింపగా మేము
శుశ్రుమ+ఇతి	=	వింటిమి, ఆ విషయాన్నే మీకు చెప్పితిమి.

ఆత్మలక్షణములు -

దేహలక్షణముల కంటె భిన్నము. జగత్‌లక్షణముల కంటె భిన్నము జీవాత్మ కంటె భిన్నము. ఆత్మ అంతర్లీనముగా ఉండును. ఆత్మవలన దేహవ్యాపారములు

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

జరుగుచున్నవి. ఆత్మను మనస్సు- ప్రాణము- ఇంద్రియముల ద్వారా గ్రహించలేము. జీవుని వలన గ్రహించగలము.

నేతి నేతి - అను పద్ధతిన ఆత్మను వివరించుచున్నాడు. దేహము -మనస్సు- ప్రాణము - ఇంద్రియములు ఆత్మ కావు. జీవుడు ఆత్మ కాదు. దేహములో - హృదయగుహలో గలదే సృష్ట్యాది యందున్నఆత్మ.

*****

ఆత్మను దర్శించిన
అమృతత్వము గలుగును

5. యద్వాచాఽ నభ్యుదితం యేన వాగభ్యుద్యతే
తదేవ బ్రహ్మ త్వం విద్ధి నేదం యదిదముపాసతే

6. యన్మనసా న మనుతే యేనాహుర్మనో మతమ్
తదేవ బ్రహ్మ త్వం విద్ధి నేదం యదిదముపాసతే

7. యచ్చక్షుషా న పశ్యతి యేన చక్షూంషి పశ్యతి
తదేవ బ్రహ్మ త్వం విద్ధి నేదం యదిదముపాసతే

8. యచ్ఛ్రోత్రేణ న శృణోతి యేన శ్రోత్రమిదం శ్రుతమ్
తదేవ బ్రహ్మ త్వం విద్ధి నేదం యదిదముపాసతే

9. యత్ప్రాణేన న ప్రాణితి యేన ప్రాణః ప్రణీయతే
తదేవ బ్రహ్మ త్వం విద్ధి నేదం యదిదేముపాసతే

(ఇతి ప్రథమః ఖండః)

యత్ - వాచా - అనభ్యుదితం - యేన - వాక్ - అభ్యుద్యతే - యత్ - మనసా - న - మనుతే - యేన - ఆహుః - మనః - మతమ్ - యత్ - చక్షుషా - న - పశ్యతి - యేన - చక్షూంషి - పశ్యతి - యత్ - శ్రోత్రేణ - న - శృణోతి - యేన -

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

శ్రోత్రమ్- ఇదం - శ్రుతమ్ - యత్ - ప్రాణేన - న - ప్రాణితి - యేన - ప్రాణః- ప్రణీయతే - తత్ - ఏవ - బ్రహ్మ - త్వం - విద్ధి - న - ఇదం - యత్ - ఇదమ్ - ఉపాసతే

ఆత్మ వలననే దేహేంద్రియ మనో ప్రాణ వ్యాపారము జరుగుచున్నది. ఆత్మ - జీవాత్మతోసహా దేహం నుండి వెడలి పోయినచో - ఈ దేహం మృతమగును. ఆ ఆత్మను ఇంద్రియములు, మనస్సు, ప్రాణముల చేత గ్రహించలేము. కావున

యత్+మనసా+న+మనుతే	=	దేనిని (ఆత్మను) - మనస్సుచేత గ్రహించ లేమో.
యేన+మనః+మతమ్	=	దేని చేత మనస్సు పనిచేయునని
ఆహుః	=	చెప్పుదురో
యత్+ప్రాణేన+న+ప్రాణితి	=	దేనిని ప్రాణము చేత తెలియలేమో
యేన+ ప్రాణః + ప్రణీయతే	=	దేనిచేత ప్రాణము పని చేయుచున్నదో
యత్+చక్షుషా+న+పశ్యతి	=	దేనిని నేత్రములచే చూడలేమో
యేన+చక్షూంషి+పశ్యతి	=	దేని చేత నేత్రములు చూచుచున్నవో.
యత్+శ్రోత్రేణ+న+శ్రుణోతి	=	దేనిని చెవులచేత వినలేమో, అనగా గ్రహించ లేమో
యేన+ఇదం+శ్రోత్రం+శ్రుతం	=	దేని చేత చెవులు శబ్దమును గ్రహించు చున్నవో. (అటులనే మిగిలిన జ్ఞానేంద్రి యముల ద్వారా ఆత్మను గ్రహించలేము. ఆత్మ వలననే మిగిలిన జ్ఞానేంద్రియములు పని చేయుచున్నవి).
యత్+వాచా+అనభ్యుదితం	=	దేనిని వాక్కుచేత వర్ణించలేమో
యేన+వాక్+అభ్యుచ్యతే	=	దేని చేత వాక్కు పని చేయునో (అటులనే మిగిలిన కర్మేంద్రియముల చేత ఆత్మను

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

గ్రహించలేము ఆత్మవలననే మిగిలిన కర్మేంద్రియములు పని చేయుచున్నవి).

తత్+ఏవ+బ్రహ్మ = ఇంద్రియములు, ప్రాణము, మనస్సుచే గ్రహించలేనిది. ఇవి పనిచేయుటకు కారణ మయినది. హృదయగుహలో యున్నదే ఆత్మ అని.

ఇదమ్+త్వం+విద్ధి = దీనిని నీవు గ్రహించుము. దానినే దర్శించ వలయును. ఆత్మను దర్శించిన కర్మబంధములు తొలగి అమృతత్వమును పొందుదురు.

యత్+ఇదం+న+ఉపాసతే = ఏదైతే మనము నిత్యాగ్ని హోత్రం ద్వారా వివిధ దేవతలను నిత్యము ఆరాధించు చున్నామో అవి బ్రహ్మ కావు.

ఈ దేవతలను ఉపాసించిన అమృతత్వము రాదు. ఇహలోక పరలోక సుఖములు మాత్రమే గలుగును. ఈ దేవతలు అమృతత్వము ఇవ్వజాలరు. ఈ విషయమునే భాగవతమున

ఆ॥ **విశ్వమయత లేమి వినియు నూరక యుండి**
రంబు జాసనాదులడ్డపడక -

(భాగవతము, అష్టమస్కంధము, 94)

గజేంద్రుని మొఱ వినియు బ్రహ్మాది దేవతలు ఊరక యుండిరి అని వర్ణించినారు.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ద్వితీయ ఖండము

సాధన వలన జీవుడు - జీవ లక్షణములైన రాగ - ద్వేషములను వదిలించుకొని- కర్మ వాసనలను క్షయింపచేసుకొని - త్రయావస్థలను దాటిన ఈశ్వరుడగును. దీనినే ఆత్మదర్శనమని, బ్రహ్మత్వము పొందుట అని- అమృతత్వమని అందురు.

సాధన లేక కేవలము వేదములు చదివినను - విన్నను ఆత్మ దర్శనము కాదు.

ఒకడు తను చూచిన దానిని వర్ణించి చెప్పుట లోక సహజము. మనకు అర్థము కాని ఒక విషయమును ఒక మేధావి విపులముగా వివరించిన అర్థమగుట లోక సహజము. కాని చూడని దానిని వర్ణించి చెప్పుట ఆశ్చర్యము. బాహ్యదృష్టికి గోచరించని దానిని చూచుట ఆశ్చర్యము. ఎన్నిసార్లు విన్నా అర్థముకాని విషయమును అర్థమయినట్లుగా భావించుట ఆశ్చర్యము. దేనిని మనస్సుద్వారా గాని- ఇంద్రియముల ద్వారా గాని గ్రహించలేమో దానిని భాషద్వారా చెప్పుట - విని గ్రహించితిమి అని భావించుట ఆశ్చర్యము గదా.

ఆశ్చర్య వత్పశ్యతి కశ్చిదేనమ్
ఆశ్చర్య వద్వదతి తథైవ చాన్యః
ఆశ్చర్య వచ్చైన మన్యః శృణోతి
శ్రుత్వాప్యేనం వేద నచైవ కశ్చిత్.

(భగవద్గీత-సాంఖ్యయోగము-29)

ఆశ్చర్యవత్ - పశ్యతి - కశ్చిత్ - ఏనమ్ - ఆశ్చర్యవత్ - వదతి - తథా - ఏవ - చ- అన్యః - ఆశ్చర్యవత్ - చ - ఏనమ్ - అన్యః - శృణోతి - శ్రుత్వా - అపి - ఏనమ్ - వేద - న - చ - ఏవ - కశ్చిత్

ఏనమ్	=	ఈ ఆత్మను
ఆశ్చర్యవత్	=	ఆశ్చర్యముగా
కశ్చిత్+వదతి+చ	=	ఒకడు పలుకుచున్నాడు (చూడని దానిని వర్ణించుట కంటె ఆశ్చర్యమేమున్నది. అలా చూడని దానిని మాటలచేచూచినట్లు వర్ణించుటకంటె ఆశ్చర్య మేమున్నది.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఏనమ్	=	ఈ ఆత్మను
కశ్చిత్	=	ఒకడు
ఆశ్చర్యవత్	=	ఆశ్చర్యముగా
శృణోతి+చ	=	వినుచున్నాడు.
శ్రుత్వా+అపి	=	ఏన్ని సార్లు విన్నా కూడా
ఏనమ్	=	ఈ ఆత్మను
న+వేద	=	గ్రహించలేడు.అయినా కూడా
చ	=	మఱియు
తథా+ఏవ	=	అట్లే
అన్యః	=	ఇంకొకడు వాగుచున్నాడు.
అన్యః	=	ఇంకొకడు వినుచున్నాడు.
కశ్చిత్	=	ఒకానొక సాధకుడు- సూక్ష్మాతి సూక్ష్మ మైన ఈ ఆత్మను
ఆశ్చర్యవత్ +ఏవ	=	ఆశ్చర్యముగానే
పశ్యతి	=	చూచుచున్నాడు.

గీతలోని ఈ శ్లోకమునకు మూలాధారము కేన ఉపనిషత్ లోని ఈ అధ్యాయము.

ఆత్మ తత్త్వమును సంపూర్ణముగా గ్రహించుట అనగా

1. సృష్ట్యాది యందు గల ఆత్మ లక్షణములను గ్రహించవలయును. ఆత్మ లక్షణములు :- స్వయంభువు. స్వయంజ్యోతి, ఒక్కడు, నిరుపాధికము, గుణ రహితము.
2. ఆ ఆత్మ ఉపాధిని నిర్మించుకొని పురుషుడయినది.
   పురుషుని లక్షణములు :- స్వయంభువు, స్వయంజ్యోతి, ఒక్కడు, సోపాధికము, గుణరహితము.
3. పురుషుడు సృష్టి చేయ సంకల్పించి - ప్రకృతి, కర్మ, కాలము, జీవునిగా రూపాంతరము చెందినాడు. పురుషుడు ప్రకృతిని అధిష్ఠించినాడు. ఇతనిని విరాట్ పురుషుడందురు.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

విరాట్‌పురుషుని లక్షణములు :- స్వయంభువు, స్వయంజ్యోతి, సోపాధికము, గుణయుతుడు.

సమిష్టిగా	-	ఒక్కడు
వ్యష్టిగా	-	భిన్నుడు.
గుణయుతుడగుట వలన	-	గుణములననుసరించి త్రిమూర్తి స్వరూపుడు. గుణముల వలన కర్మలు ఏర్పడినవి.
రజో గుణయుతుడై బ్రహ్మగా	-	సృష్టిని చేయుచున్నాడు.
సత్త్వ గుణయుతుడై విష్ణువుగా	-	సృష్టిని పరిరక్షించుచున్నాడు.
తమో గుణయుతుడై శివునిగా	-	సృష్టిని లయము చేయుచున్నాడు.
విరాట్ దేహము నుండి	-	దేవతలు సృజియింపబడిరి.

సర్వస్థావర జంగమములు సృజియింపబడినవి.
ప్రకృతి వలన సకల స్థావర జంగమములకు ఉపాధులు ఏర్పడినవి.

4. సర్వ స్థావరజంగమములో జీవరూపమున, హృదయగుహలో ఆత్మరూపమున అంతర్యామిగా ఉన్నాడు. ఇతడు బాహ్యదృష్టికి గోచరింపడు. జీవరూపమున గుణయుతుడై కర్మలు చేయుచున్నాడు. ఆ కర్మ ఫలితములను కోరి సుఖ దుఃఖములను అనుభవించుచున్నాడు. కర్మ బద్ధుడగుచున్నాడు. రాగ ద్వేషములకు లోనగుచున్నాడు. హృదయ గుహలో సాక్షిగా ఉన్నాడు. సృష్ట్యాది యందున్న ఆత్మ పెద్దది. హృదయ గుహలో గల ఆత్మ సూక్ష్మాతిసూక్ష్మము. పరిణామములో భేదము తప్ప స్వరూప స్వభావములలో భేదము లేదు.

5. కాలరూపమున జనులకు ఆయువును క్షీణింపచేయుచున్నాడు. ఆ విధముగా సృష్ట్యాదియందు ఒక్కడుగా ఉన్న ఆత్మ సృష్టిలో సర్వమూ అతడే అయినాడు. సర్వ భూతములయందు అంతర్యామిగా ఉన్నాడు. ఇలా ఆత్మయొక్క సంపూర్ణస్వరూపమును గ్రహించిన వానిగా **హిరణ్యకశిపునిని** భాగవతము సప్తమ స్కంధములో వర్ణించినారు.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

బ్రహ్మత్వమును పొంది సృష్టి చేసినట్లు తను కూడ బ్రహ్మయై విరాజిల్ల **హిరణ్యకశిపుడు** తపస్సును ప్రారంభించినాడు. నూఱు దివ్య సంవత్సరములు మందరాచలముపై తపస్సు చేసినాడు. బ్రహ్మను దర్శించినాడు. ఆత్మ తత్త్వమును సంపూర్ణముగా గ్రహించినాడు. ఆత్మ తత్త్వమును ప్రకటించినాడు. (భాగవతం సప్తమస్కంధము-88.)

ఆత్మ :- ఆత్మనిష్టా గరిష్టులకు ధ్యేయంబగు నాత్మవు సర్వార్థ సాధకులకు సాధనీయుండవు.

పురుషుడు :- ఆద్యంత రహితుండవు.

విరాట్ పురుషుడు :- మూడు మూర్తులకు మూలంబగు పరమాత్మవు త్రయీ తనువునంగ్రతువులు విస్తరింతువు. సకలవిద్యలు నీతనువు. మహాభూత గణంబులకు నాధార భూతుండవు, జ్ఞాన విజ్ఞాన మూర్తివి.

అంతరాత్మ :- అంతరాత్మవు

జీవాత్మ :- జీవ లోకంబునకు జీవాత్మవు

హృదయగుహలో గల ఆత్మ :- మనో బుద్ధి చిత్తేంద్రియములకు నధీశ్వరుండవు.

ప్రాణము :- నీవు ముఖ్య ప్రాణంబగుటంజేసి ప్రజాపతివి.

కాలము :- కాలమయుండవై జనులకు నాయుర్నాశంబు సేయుదువు.

సర్వంబును నీవ. నీవుగానిది లేశంబును లేదు- అని చెప్పినాడు.

ఈ సర్వము అనే పదము సరిగా అర్థము చేసుకొనవలయును. ఉదాహరణకు మామిడి టెంక నుంచి - మామిడి చెట్టు యొక్క కాండము కొమ్మలు- ఆకులు- పండు వచ్చినవి. అనగా మామిడి చెట్టు యొక్క సర్వము మామిడి టెంక నుంచి వచ్చినది. అయితే ఈ సర్వము మామిడి టెంక నుంచే వచ్చినవి గదా అని మామిడి చెట్టు యొక్క ఆకులు తింటే మామిడిపండు తిన్న రసానుభూతి గలుగదు. ఇప్పుడు మనకు మామిడి ఆకులు వేఱు, మామిడి పండు వేఱు అని స్వానుభవంలో తెలిసినది గదా. మామిడి టెంక నుంచి మామిడి చెట్టులోని సర్వమూ వచ్చినది. ఇది ఏకత్వము. మామిడి ఆకు వేఱు. మామిడి పండు వేఱు - ఇది భిన్నత్వము

ఇలా ఏకత్వ భిన్నత్వముల గుఱించి విపులముగా చెప్పుటకు ప్రహ్లాదుడు తన తోటి దైత్యబాలకులకు చెప్పిన పాఠముగా వ్యాసభగవానుడు విశదీకరించినాడు. అదే ప్రహ్లాద చరిత్ర.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఈ రెండవ అధ్యాయములోని శ్లోకములకు భాషా పరంగా చదివిన గందరగోళముగా ఉండును. అదే భావమును అర్థము చేసుకున్నచో విషయము చక్కగా బోధపడును.

*****

ఆత్మను స్వానుభవంలో దర్శించవలయును

1. యది మన్యసే సువేదితి దహరమే వాపి
నూనం త్వం వేత్థ బ్రహ్మణో రూపం
యదస్య త్వం యదస్య దేవేష్వథ ను
మీమాంస్య మేవ తే మన్యే విదితమ్

యది - మన్యసే - సువేద - ఇతి - దహరమ్ - ఏవ - అపి - నూనం - త్వం - వేత్థ - బ్రహ్మణః - రూపం - యత్ - అస్య - త్వం - యత్ - అస్య - దేవేషు - అథ - ను - మీమాంస్యమ్ - ఏవ - తే - మన్యే - విదితమ్.

యది	=	ఒకవేళ
బ్రహ్మణః+రూపం	=	ఆత్మ యొక్క రూపమయిన అధి భౌతికమును దర్శించి
సువేద+ఇతి	=	బ్రహ్మ స్వరూపము బాగుగా తెలియునని
త్వం+మన్యసే+అపి	=	నీవు భావించినట్లయిన యింకా నీవు అధిదైవిక అధ్యాత్మ రూపములలో ఆత్మను దర్శించవల యును గాన
దహరమ్+ఏవ	=	బహుశా ఏ కొంచమో అనగా
నూనం+వేత్థ	=	నిజముగా అధి భౌతికరూపము మాత్రమే నీకు తెలిసినది.
త్వం	=	నీవు
యత్+అస్య	=	బ్రహ్మ యొక్క
దేవేషు+విదితమ్	=	అధిదైవిక రూపమయిన- దేవతలయందు- బ్రహ్మ స్వరూపమును దర్శించితినని తలచిననూ నీకు

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

		తెలిసినది ఆత్మ యొక్క సంపూర్ణ స్వరూపము కాదని యింకా నీవు ఆత్మ యొక్క అధ్యాత్మ రూపమును దర్శించవలయునని
మన్యే	=	తలంచుచున్నాను.
అథ	=	ఆ తర్వాత
తే	=	మీరు
యత్+అస్య+ను	=	బ్రహ్మయొక్క రూపమును నిశ్చల సమాధిలో దర్శించితిరని భావించినను అనగా అధ్యాత్మిక రూపమును దర్శించిన అపరానుభూతిలో మాట ఉండదు గాన
మీమాంసమ్+ఏవ	=	మీరు పలుకుట చిత్రము.

తెలుసును, బాగా తెలుసును, తెలియదు అని చెప్పుటకు జీవునికి మనస్సు జ్ఞానేంద్రియములు పరికరములుగా పొందిన జ్ఞానము అవసరము. జాగ్రతావస్థలో స్థూల శరీరములో గల మనస్సు జ్ఞానేంద్రియముల ద్వారా జీవుడు పొందిన జ్ఞానము ఇంద్రియ జన్య జ్ఞానము అగుట వలన అతీంద్రియ జ్ఞానమగు ఆత్మ గుఱించి తెలియదు. స్వప్నావస్థలో సూక్ష్మశరీరములో మనో నిర్మిత మాయచే ఆవరింపబడి కలలు గను స్థితిలో ఆత్మ గుఱించి తెలియదు. సుషుప్తిలో మనస్సు ఇంద్రియముల వ్యాపారము ఉండదు కావున జ్ఞానమునకు అవసరమగు పరికరములు లేనందున ఆత్మ గుఱించి తెలియదు. కావున త్రయావస్థలు దాటినగానీ ఆత్మ దర్శనము కాదు. ఆత్మదర్శనము అనుభవైక వైద్యము. అది మాటలకు అందనిది. అని గురువు ఆత్మ గుఱించి చెప్పినాడు.

ఆత్మ- అధి భౌతికముగా - సర్వ జగత్‌గా విస్తరిల్లినది. ఈ బాహ్య జగత్తును దర్శించి ఆత్మను దర్శించితినని భ్రమపడరాదు.

ఆత్మ - అధి దైవికముగా మనస్సు, ప్రాణము, ఇంద్రియ అధిష్టాన దేవతలుగా ఉన్నది. వాటిని గ్రహించి ఆత్మను దర్శించితినని భ్రమపడరాదు.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

అంతర్యామిగా, హృదయగుహలో గల ఆత్మను దర్శించుటయే ఆత్మ దర్శనము. ఈ స్థితిలో కేవలం బ్రహ్మానందం అనుభవముగా ఉండును.

ఆ అనుభవమును మాటలలో వ్యక్తీకరించలేము. ఇదే విషయాన్ని రాబోవు రెండు మంత్రములలో పదే పదే వక్కాణించి చెప్పుచున్నాడు.

*****

ఆత్మ గుఱించి తెలుసు- తెలియదు

2. నా హం మన్యే సువేదేతి నో న వేదేతి వేద చ
యో నస్తద్వేద తద్వేద నో న వేదేతి వేద చ

న - అహం - మన్యే - సువేద - ఇతి - న -ఉ - న - వేద - ఇతి - వేద - చ - య-
నః - తత్ - వేద - తత్ - వేద - న - ఉ - న - వేద -ఇతి - వేద - చ

శిష్యుడు చెప్పుచున్నాడు.

అహం+సువేద+ఇతి	=	నేను ఆత్మను సంపూర్ణముగా గ్రహించితినని
న+మన్యే	=	తలచుట లేదు.
న+ఉ+న+వేద+	=	నేను ఆత్మ- తెలియదని అనుకొనుట లేదు
ఇతి+చ+వేద		తెలుసునని అనుకొనుట లేదు
యః	=	ఎవరు
నః	=	మాకు, వేద వేదాంగములు చదువుట వలనగాక సాధన వలన
తత్+వేద	=	ఆత్మ తెలుసు- అని అనుకొందురో
తత్+వేద	=	వారికి ఆత్మ తెలియును
న+ఉ+న+వేద+ఇతి+ చ+వేద	=	ఆత్మ యొక్క సంపూర్ణ స్వరూపము స్వానుభవంలో తప్ప - యితర విధముగా తెలియదు అని భావించి ఆత్మను దర్శించితిరో వారికి తెలియును.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఆత్మ గుఱించి తెలుసు- తెలియదు

3. యస్యా మతం తస్యమతం మతం యస్య న వేద సః
అవిజ్ఞాతం విజానతాం విజ్ఞాత మవిజానతామ్

యస్య - అమతం - తస్య - మతం - మతం - యస్య - న - వేద - సః - అవిజ్ఞాతం - విజానతాం - విజ్ఞాతమ్ - అవిజానతామ్.

యస్య	=	ఈ దేహేంద్రియముల ద్వారా ఎవనికి
అమతం	=	ఆత్మ తెలియదని గ్రహించునో
తస్య	=	అలా గ్రహించి సాధన చేసిన వానికి
మతం	=	ఆత్మ దర్శనము గలుగును. అతనికి ఆత్మ స్వానుభవంలో తెలుసును
యస్య	=	ఎవరికి
మతం	=	వేద వేదాంగములు చదివి అందు ఆత్మ గుఱించి వర్ణన చదివి నాకు ఆత్మ తెలియునని భావించునో
సః	=	వాడు
న+వేద	=	సాధన లేనందున ఆత్మను దర్శించలేడు. కావున
విజానతాం+అవిజ్ఞాతం	=	శాస్త్ర పాఠముల ద్వారా మాకు ఆత్మ తెలియును అన్న వారికి ఆత్మ గుఱించి తెలియదు.
అవిజానతాం+విజ్ఞాతం	=	అలా శాస్త్రముతో పాటు సాధన చేయుట ద్వారానే తప్ప యితర విధముగా ఆత్మ తెలియదు అని సాధన చేసినవాడు ఆత్మను దర్శించును గావున అతనికి ఆత్మ తెలియును.

*****

ఆత్మను గ్రహించిన అమృతత్వము

4. ప్రతి బోధ విదితం మత మమృతత్వం హి విందతే
ఆత్మనా విందతే వీర్యం విద్యయా విందతేఽమృతమ్

ప్రతిబోధ - విదితం - మతమ్ - అమృతత్వం - హి - విందతే - ఆత్మనా- విందతే - వీర్యం - విద్యయా - విందతే - అమృతమ్

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ప్రతిబోధ+విదితం	=	ఆత్మను తెలియుట వలన
మతమ్	=	బ్రతికుండగా జీవన్ముక్తుడగును అని నా అభిప్రాయము
అమృతత్వం+హి+ విందతే	=	దేహత్యాగానంతరము ఆత్మలో ఏకీభూతుడవై అమృతత్వము పొందుదును.
ఆత్మనా+వీర్యం+ విందతే	=	ఉపాధి చేత సాధన చేసి ఆత్మ బలమును పొందును. అనగా మృత్యువును దాటును మఱియు
విద్యయా+అమృతమ్+	=	విద్యచే అమృతత్వమును పొందును విందతే

విద్య, అవిద్యలు అనేక అర్థములలో వాడబడును. ఇక్కడ అవిద్య అనగా దేహము. విద్య అనగా జీవుడు. దేహమును సాధనగా చేసుకొని సాధన చేయవలయును. అప్పుడు జీవుడు అమృతుడగును.

*****

ఆత్మను గ్రహించిన జన్మసార్థకత

5. ఇహ చేద వేదీ దథ సత్యమస్తి । న చేది హా వేదీ న్మహతీ వినష్టిః
భూతేషుభూతేషు విచిత్య ధీరాః । ప్రేత్యా స్మాల్లోకాదమృతా భవంతి

ఇతి ద్వితీయ ఖండః

ఇహ - చేత్ - అవేదీత్ - అథ - సత్యమ్ - అస్తి - న - చేత్ - ఇహ - అవేదీత్- మహతీ - వినష్టిః - భూతేషు - భూతేషు - విచిత్య - ధీరాః - ప్రేత్య - అస్మాత్- లోకాత్ - అమృతాః - భవంతి

ఇహ	=	బ్రతికియుండగనే నీవు
అవేదీత్+ చేత్	=	బ్రహ్మను తెలిసికొనినచో
అథ	=	ఆ తర్వాత, - ఆవిధముగా బ్రహ్మ దర్శన ప్రాప్తి పొందుట వలన
సత్యం+అస్తి	=	జన్మ సార్థకత గలుగును
ఇహ+న+అవేదీత్+చేత్	=	ఈ జన్మమునందు సంసారసాగరములో పడి ఆత్మను దర్శించనిచో-జన్మపరంపరలలో చిక్కు కొనుట అనే

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

మహతీ+వినష్టిః	=	గొప్ప అనర్థము గలుగును
ధీరాః	=	ధీరులు- తమయందు
భూతేషు+భూతేషు	=	సర్వ భూతములయందు,
విచిత్య	=	ఆత్మను దర్శించి
అస్మాత్+లోకాత్+ప్రేత్య=		ఈ లోకమునుంచి నిష్క్రమించి
అమృతాః+భవంతి	=	అమృతత్వమును పొందుచున్నారు.

అనగా సర్వభూతములు విరాట్ దేహమునందు ప్రతిష్ఠితమై ఉన్నవి. సర్వభూతము లలో వాటి హృదయగుహలో ఆత్మ కలదని తెలుసుకొని తన హృదయగుహలో కంఠస్థానమునకు దిగువ నాభికి పైన అథోముఖముగా తామరమొగ్గలా హృదయ కోశము ఉంది. అది శరీరమునకు అంటక లంబముగా వ్రేలాడు చున్నది. ఆ హృదయ కోశముగా చెప్పబడే ఆ హృదయ గుహలో సర్వత్రా ప్రకాశించు చున్న మహా అగ్ని కలదు. ఆ అగ్ని యువకుడు, సర్వజ్ఞుడుగా చెప్పబడుచున్నాడు. ఆ అగ్ని శరీరమంతా వ్యాపించి ఉండును. పాదమునుంచి తల వఱకు శరీరమును వేడిగా ఉంచును. ఆ అగ్ని వైశ్వానరాగ్ని రూపమున ఆహారమును పచనము చేయును. శరీరమునకు సమముగా పంచి పెట్టును. అగ్నియొక్క జ్వాలా సమూహము ఆ హృదయ కోశములో ప్రకాశించుచున్నది. అగ్ని జ్వాల ఊర్ధ్వ ముఖంగా ఉంది. ఆ అగ్ని జ్వాల మధ్యలో నివ్వరి ధాన్యము ములుకంత పరిమాణము కలిగి బంగారు వన్నె కలిగి పరమాత్మ ప్రకాశించుచున్నాడు. దానిని దర్శించవలయును. **ఇదే జ్యోతి దర్శనము.** ఈ జ్యోతి దర్శనము పొందిన మహనీయుడు అమృతత్వమును పొందుచున్నాడు. ఇతనిని పండితుడని సమదర్శనుడని శ్రీకృష్ణుడు భగవద్గీతలో కర్మ సన్న్యాసయోగము 18 లో చెప్పినాడు.

శరీరమునకు అంటక **లంబము**గా హృదయకోశము వ్రేలాడుచున్నది అని వేదములో (మంత్రపుష్పము) చెప్పిన దానినే సుందరకాండలో హనుమంతుడు లంకను చేరి అక్కడగల **లంబ** పర్వముపై దిగినట్లు వర్ణింపబడినది.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

తృతీయ ఖండము

వాక్కు, ప్రాణము, మనస్సు ఇవేవియు ఆత్మను దర్శించలేవు. జీవుడు ఒక్కడే ఆత్మను దర్శించును అని చెప్పి ఆ విషయమును బాగా అర్థమగుటకు ఒక కథగా వివరించుచున్నాడు. వాక్కును అగ్నిగా, మనస్సును వాయువుగా, జీవునిని ఇంద్రుడుగా పాత్రలలో చిత్రీకరించి కథ చెప్పుచున్నాడు.

వేదమంత్రములకు సాధన రహస్యములు అర్థమగుటకు కథలుగా చెప్పుదురు. ఈ పద్ధతినే వాల్మీకి మహర్షి, వ్యాస భగవానులు తమ తమ రచనలలో పాటించినారు.

దేహము - జీవుడు - హృదయగుహలోగల ఆత్మల సంపుటియే ప్రాణి. దేహము మరల స్థూలదేహము, సూక్ష్మదేహము అని రెండు విభాగములు. స్థూలదేహమును, స్థూలదేహమే నేను అనే భావనను, స్థూలదేహములోగల ఇంద్రియాదులను రాక్షసులుగానూ, సూక్ష్మదేహములోగల వాటిని దేవతలుగనూ, లేదా దేవతల సంతానముగానూ చిత్రీకరించెదరు.

రామాయణంలో స్థూలదేహములోని అవయవములు, భావములను రాక్షసులుగా చిత్రీకరించినారు. సూక్ష్మదేహములో గల వాటిని దేవతల పుత్రులయిన వానరులుగా చిత్రీకరించినారు. ఈ రాక్షసులు, వానరులు ప్రతివాని దేహములో ఉందురు.

ఇట్లు ఆత్మ పరంగా శ్రీరాముని, జీవాత్మ పరంగా రావణుని చిత్రీకరించినారు. సాధకునిగా రాముని తీసికొని సాధన రహస్యములను వివరించినారు. అటులనే భారతములో స్థూలదేహముగా కౌరవులను వారి సైన్యమును మఱియు సూక్ష్మ దేహముగా పాండవులను వారి సైన్యమును వివరించినారు. సాధకునిగా ధర్మరాజుని తీసికొని సాధన రహస్యములను వివరించినారు.

భాగవతములో అనేక సాధకులను తీసికొని సాధన రహస్యములను వివరించినారు. ఆధ్యాత్మిక భావముల వివరణగా చదవ వలయునని గుర్తు చేయుటకు కథలలో ఒక చిన్న మెలిక పెట్టెదరు.

ఇంద్రుని కుమారుడు వాలి. ఇతడు రాక్షసుడు కాడు. మరి రాముడు వాలిని ఏల సంహరించెను ? అన్న ప్రశ్నకు వాలి అనగా దేహములో ఎవరో గ్రహించవలయును. సముద్రుడు మైనాకునితో నిన్ను ఇంద్రుడు పాతాళమునకు కాపుగా ఉంచినాడు

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

అని చెప్పగా మైనాకుడు హనుమంతునితో తనకు ఇంద్రునకు మిత్రత్వములేదని చెప్పును. ఈ పరస్పర విరుద్ధ భావనలను ఎందుకు వాల్మీకి రచియించెను? ఇలాంటి మెలికలు ఎన్నియో రామాయణంలో కలవు. ఆ మెలికలను విప్పినగాని సాధన రహస్యములు తెలియవు.

గాంధారియొక్క గర్భస్థ పిండము గర్భమునుండి పతనమగును. వ్యాసుడు దానిని 101 ముక్కలు చేసి, 101 కుండలలో పెట్టి పోషింపగా 100 మంది కౌరవులు, ఒక ఆడపిల్ల (దుశ్శల) పుట్టిరి. ఇది అసహజము. ఇలాంటి అనేక మెలికలతో భారతము రచియింపబడినది. ఆ మెలికలను విప్పినగాని సాధన రహస్యములు తెలియవు. ఈ విధముగా రామాయణము భారతము రచియింపబడినవి. వీటిని సామాన్య కథలుగా గాక వేదాంత పరిభాషలో చదివి సాధన చేసిన సాధకులు అమృతత్వమును పొందుదురు.

*****

దేవతలు తమే విజయమును సాధించితిమని తలచిరి

1. బ్రహ్మ హ దేవేభ్యో విజగ్యే తస్య హ
బ్రహ్మణో విజయే దేవా అమహీయంత
త ఐక్షన్తా స్మాకమేవాయం విజయోఽ
స్మాకమేవాయం మహిమేతి

బ్రహ్మ - హ - దేవేభ్యః - విజిగ్యే - తస్య - హ - బ్రహ్మణః - విజయే - దేవాః - అమహీయంత - తే - ఐక్షంత - అస్మాకమ్ - ఏవ - అయం - విజయః - అస్మాకమ్ - ఏవ - అయం - మహిమా - ఇతి.

బ్రహ్మ	=	బ్రహ్మ, సృష్ట్యాది యందు గల ఆత్మ
దేవేభ్యః	=	దేవదానవ యుద్ధములో దేవతల జయము కొఱకు దేవతలలో ఒకడిగా వుండి
విజిగ్యే+హ	=	జయము సంపాదించి యిచ్చెను
తస్య+ బ్రహ్మణః+హ	=	ఆ బ్రహ్మము యొక్క అనగా బ్రహ్మ దేవతలు కలసి సంపాదించిన

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

విజయే	=	విజయమును
దేవాః	=	దేవతలు
అమహీయంత	=	తమ విజయమని ఉప్పొంగి పోయిరి.
అస్మాకం+ఏవ	=	మాదే
అయం+విజయః	=	ఈ విజయము
అస్మాకం+ఏవ	=	మాదే
అయం+మహిమా+ఇతి	=	ఈ గొప్ప తనమని
తే	=	ఆ దేవతలు
ఐక్షంత	=	తలచిరి

*****

దేవతలకు జ్ఞానము గలిగించ ఆత్మ కనిపించెను

2. తద్ధైషాం విజజ్ఞౌ తేభ్యో హ ప్రాదుర్బభూవ
తన్నవ్యజానత కిమిదం యక్షమితి

తత్ - హ - ఏషాం - విజజ్ఞౌ - తేభ్యః - హ - ప్రాదుర్భుః - భూవ - తత్- న - వ్యజానత - కిమ్ - ఇదం - యక్షమ్ - ఇతి

తత్	=	ఆ బ్రహ్మ అప్పుడు
ఏషాం+ విజజ్ఞౌ+హ	=	దేవతలు, తను కలసి సంపాదించిన విజయమును దేవతలు ఒక్కరే సంపాదించిరని తలచి ఉప్పొంగి పోవుచున్న విషయమును తెలుసుకొని
తేభ్యః+హ	=	వారికి తను కనిపించి వారికి జ్ఞానము గలిగించ వలయుననుకొని - వారి కొఱకు అనగా వారికి
తత్+ప్రాదుర్భ భూవ	=	స్వయముగా బ్రహ్మ వారి కళ్ళెదుట సాక్షాత్కరించెను.
కిమ్+ఇదం+యక్షం+ఇతి=		ఈ సౌందర్యవంతుడు ఎవరు ? అని

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

న+ వ్యజానత (వ్యజానంత) = దేవతలు ఆలోచించి గ్రహించలేక పోయిరి.

ఇతడు యక్షరాక్షసులలోని యక్షుడుకాడు. యక్షామివ చక్షుషః ప్రియోవా భూయాసం (మంత్ర బ్రాహ్మణము 1-7-14) అనగా కన్నులకు ప్రియము గొలుపునది అని యక్షుడు అన్న పదమునకు అర్థము.

*****

వాక్కును అగ్నిగా ఉత్ప్రేక్షించి కథ చెప్పుచున్నాడు.

అగ్ని ఆ ఆత్మను ఎవరయినది గ్రహించలేదు.

3. తే॒ఽగ్నిమబ్రువన్ జాతవేద ఏతద్విజానీహి కిమే తద్యక్షమితి తథేతి

తే - అగ్నిమ్ - అబ్రువన్ - జాతవేద - ఏతత్ - విజానీహి - కిమ్ - ఏతత్ - యక్షమ్ - ఇతి - తథా - ఇతి

జాతవేద	=	ఓ అగ్నీ
కిం+ఏతత్+యక్షమ్	=	ఈ ముద్ద మనోహర మూర్తి ఎవరు అయినది
విజానీహి+ ఇతి	=	తెలుసుకొనుము అని
తే	=	ఆ దేవతలు
అగ్నిం	=	అగ్నితో
అబ్రువన్	=	పలికిరి
ఏతత్	=	ఇతడు ఎవరయినదీ తెలుసుకొందును. తెలుసుకొని
తథా+ఇతి	=	దానిని మీకు తెలియ చెప్పుదును అని అగ్ని పలికెను.

*****

4. తదభ్యద్రవత్త మభ్యవదక్తో॒ సీత్యగ్ని ర్వా
అహమస్మీత్య బ్రవీజ్జాతవేదా వా అహమస్మీతి

తత్ - అభ్యద్రవత్ - తమ్ - అభ్యవదత్ - కః - అసి - ఇతి - అగ్నిః - వా - అహమ్- అస్మి - ఇతి - అబ్రవీత్ - జాతవేదాః - వా - అహమ్ - అస్మి - ఇతి

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

అభ్యద్రవత్	=	అగ్ని వేగముగా పరుగెత్తి బ్రహ్మ వద్దకు వెళ్ళెను.
తత్	=	ఆ బ్రహ్మ
తం	=	అగ్నిని
కఃఅసిఇతి	=	నీవు ఎవరవు అని
అభ్యవదత్	=	ప్రశ్నించెను
అహం+ అగ్నిః +వై+ అస్మి+ఇతి	=	అధి భౌతికముగా నేను అగ్నిని-అని
అబ్రవీత్	=	పలికెను
అహమ్+ జాతవేదాఃవా అస్మి+ఇతి	=	నేను అధిదైవికముగా జాతవేదుడను అని పలికెను

అధి భౌతికముగా - అగ్నిని, అధి దైవికముగా- జాతవేదుడను అని పల్కెను.

*****

5. తస్మిం స్త్వయి కిం వీర్య మిత్యపీదం
సర్వం దహేయం యదిదం పృథివ్యా మితి

తస్మిన్ - త్వయి - కిం - వీర్యమ్ - ఇతి - అపి - ఇదం - సర్వం - దహేయం - యత్ - ఇదం - పృథివ్యామ్ - ఇతి

తస్మిన్	=	బ్రహ్మ వాని యందు గల శక్తిని తెలుసుకొన గోరి వానితో
త్వయి+కిం+వీర్యం+ ఇతియత్+ఇదం+ పృథివ్యాం+ఇదం+ సర్వం+అపి	=	నీ యందు గల శక్తి ఏమిటి- అని అడిగెను ఈ భూమి యందు గల సర్వము
దహేయం+ఇతి	=	దహించగలను- అని అగ్ని చెప్పెను.

అధిభౌతికమయిన అగ్నిగా సర్వము దహించగలను.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

6. తస్మై తృణం నిదధా వేతద్దహేతి
తదుపప్రేయాయ సర్వజవేన తన్న
శశాక దగ్ధుం సతత ఏవ నివవృతే నైత
దశకం విజ్ఞాతుం యదేతద్యక్షమితి

తస్మై - తృణం - నిదధౌ - ఏతత్ - దహి - ఇతి - తత్ - ఉప - ప్రేయాయ - సర్వ - జవేన - తత్ - న - శశాక - దగ్ధుం - సః - తత్ - ఏవ - నివవృతే - న - ఏతత్ - అశకం - విజ్ఞాతుం - యత్ - ఏతత్ - యక్షమ్ - ఇతి

తస్మై	=	అగ్ని కొఱకు బ్రహ్మ ఒక
తృణం	=	గడ్డిపోచను
నిదధౌ	=	ఉంచెను. బ్రహ్మ అగ్నితో
ఏతత్+దహ+ఇతి	=	దీనిని దహించుము అని పల్కెను
తత్+ఉప+ప్రేయాయ	=	గడ్డిపోచను అగ్ని సమీపించెను
తత్+సర్వజవేన	=	ఆ గడ్డిపోచను కాల్చుటకు అగ్ని తన సర్వశక్తిని
న+శశాక+దగ్ధుం	=	ఉపయోగించినను దానిని కాల్చలేక పోయెను. అటు పిమ్మట
సః	=	అగ్ని
తత్+ఏవ+నివవృతే	=	ఆ యక్షుడు ఎవరయినదీ తెలుసుకొనలేక వెనుకకు మరలెను
యత్+ఏతత్+యక్షం	=	ఈ సౌందర్యవంతుడెవరో
ఏతత్+విజ్ఞాతుం	=	తెలుసుకొనుటకు
న+అశకం+ఇతి	=	నా శక్తి చాలదు అని దేవతలతో పల్కెను.

*****

మనస్సు-వాయువు గ్రహించలేక పోయినది

7. అథ వాయుమబ్రువన్వాయవే త ద్విజానీహి కిమేత ద్యక్షమితి తథేతి

అథ - వాయుమ్ - అబ్రువన్ - వాయో - ఏతత్ - విజానీహి - కిమ్ - ఏతత్ - యక్షమ్ - ఇతి - తథా - ఇతి

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

అథ	=	అగ్ని మరలి వచ్చిన తర్వాత దేవతలు
వాయుమ్	=	వాయువును చేరి
వాయో	=	ఓ వాయువా
కిమ్+ఏతత్+యక్షమ్	=	ఈ సౌందర్యవతుడెవరయినదీ
ఏతత్+విజానీహి+ఇతి	=	తెలుసుకొని రమ్ము అని
అబ్రువన్	=	పలికిరి
తథా+ఇతి	=	ఆ సౌందర్యవతుడెవరయినదీ తెలుసుకొని వచ్చి చెప్పెదనని వాయువు బయలు దేరెను.

*****

8. తదభ్యద్రవత్త మభ్యవదక్తోఽసీతి వాయుర్వా అహమస్మీత్య బ్రవీన్మాతరిశ్వా వా అహ మస్మీతి

తత్ - అభ్యద్రవత్ - తమ్ - అభ్యవదత్ - కః - అసి - ఇతి - వాయుః - వా - అహమ్ - అస్మి - ఇతి - అబ్రవీత్ - మాతరిశ్వా - వా - అహమ్ - అస్మి - ఇతి.

అభ్యద్రవత్	=	వాయువు వేగముగా బ్రహ్మ వద్దకు వెళ్ళెను
తత్	=	ఆ బ్రహ్మము
తం	=	వాయువును
కః+అసి+ఇతి	=	నీవు ఎవడవు అని
అభ్యవదత్	=	అడిగెను. అంత వాయువు
అహమ్+వాయుః+వై+ అస్మి+ ఇతి	=	నేను అధి భౌతికముగా వాయువును-
అహమ్+మాతరిశ్వా+ వా+అస్మి+ఇతి	=	నేను అధి దైవికముగా మాతరిశ్వుడను- అని
అబ్రవీత్	=	పలికెను

అధి భౌతికముగా వాయువును, అధి దైవికముగా మాతరిశ్వుడను అని పలికెను

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

9. తస్మిం స్త్వయి కిం వీర్య మిత్యపీదం సర్వమాదదీయ యదిదం పృథివ్యామితి

తస్మిన్- త్వయి- కిం- వీర్యమ్-ఇతి-అపి-ఇదం- సర్వమ్-ఆదదీయ- యత్- ఇదం- పృథివ్యామ్-ఇతి

తస్మిన్	=	బ్రహ్మవాని యందు గల శక్తిని తెలుసు కొనగోరి వానితో
త్వయి+కిం+వీర్యం+ఇతి	=	నీ యందుగల శక్తి ఏమిటి? అని అడిగెను
యత్+ఇదం+పృథివ్యామ్+ ఇదం+సర్వం+అపి ఆదదీయ+ఇతి	=	ఈ భూమి యందు గల సర్వము ఎగురగొట్ట గలను- అని చెప్పెను.

*****

10. తస్మై తృణం నిదదా వే తదా దత్స్వేతి
తదుప ప్రేయాయ సర్వజవేన తన్నశశా
కాదాతుం స తత ఏవ నివవృతే నై తద
శకం విజ్ఞాతుం యదే తద్యక్షమితి

తస్మై - తృణం - నిదదౌ - ఏతత్ - ఆదత్స్వ - ఇతి - తత్ - ఉపప్రేయాయ - సర్వజవేన - తత్ - న - శశాక - ఆదాతుం - సః - తతః - ఏవ - నివవృతే - న - ఏతత్ - అశకం - విజ్ఞాతుం - యత్ - ఏతత్ - యక్షమ్ - ఇతి

తస్మై	=	వాని కొఱకు బ్రహ్మ ఒక
తృణం	=	గడ్డి పోచను
నిదదౌ	=	ఉంచెను
ఏతత్+ఆదత్స్వ+ఇతి	=	దీనిని ఎగురగొట్టుము- అని పల్కెను.
తత్+ఉప+ప్రేయాయ	=	గడ్డిపోచను వాయువు సమీపించెను
తత్+సర్వజవేన+న+ శశాక+ఆదాతుం	=	ఆ గడ్డిపోచను వాయువు తన సర్వశక్తిని ఉపయోగించినను ఎగుర గొట్టలేక పోయెను.
సః	=	వాయువు
తతః+ఏవ+నివవృతే	=	ఆ సౌందర్యవంతు డెవరయినదీ తెలుసుకొనలేక అచ్చటనుండే వెనుకకు మరలెను

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

యత్+ఏతత్+యక్షం = ఈ సౌందర్యవంతుడెవరో
ఏతత్+విజ్ఞాతుం = తెలుసుకొనుటకు
న+అశకం+ఇతి = నా శక్తి చాలదు అని దేవతలతో పల్కెను

అటులనే మిగిలిన దేవతలు కూడ ఆ యక్షుడెవరయినదీ తెలుసుకోలేక పోయిరి.

*****

దేహములో అవయవములు	దేవతలలో	
	అధిభౌతికము	అధిదైవము
నోరు	అగ్ని	జాతవేదుడు
మనస్సు	వాయువు	మాతరిశ్వుడు

జ్ఞానేంద్రియ, కర్మేంద్రియములు, మనస్సు, ప్రాణములు ఆత్మను దర్శించలేవు. విరాట్‌పురుషుని ముఖము నుంచి వచ్చిన అగ్ని మన శరీరములో ముఖము (నోరు) నందు ప్రవేశించెను. అటులనే మిగిలిన దేవతలు కూడా మన శరీరములో ప్రవేశించిరి అని గతములో చదువుకున్నాము. కావున విరాట్‌పురుషుని నుంచి వచ్చిన దేవతలుకానీ, మన శరీరములోని ఇంద్రియాదులు కానీ ఆత్మను గ్రహించలేవు. కిం వీర్యం - నీ బలమేమిటి అని అడిగినదానికి దేవతలు తాము చేయగల పనిని చెప్పిరి. కానీ వారికి ఆ శక్తి ఎవరి వలన వచ్చినదో వారికే తెలియదు. వారికి ఆ శక్తినిచ్చినది పర బ్రహ్మ లేక ఆత్మ. ఈ విషయమునే భాగవతములో సప్తమ స్కంధములో

"..... నీకు, నాకు బ్రహ్మాదులకున్ బలమెవ్వఁడు ....
.... డట్టి విభుఁడు బలమసురేంద్రా"

(భాగవతము సప్తమ స్కంధము-264)

అనగా ఈ అగ్నికి - వాయువునకు - సమస్త దేవతలకు వారి వారికి ఆ శక్తులను కలుగచేసినది ఆత్మ అని గ్రహించవలయును. ఆత్మను ఇంద్రియాదులు దర్శించ లేవు. జీవుడు మాత్రమే దర్శించగలడు. అయితే జీవుడు ఆత్మను దర్శించుటకు చేయవలసిన సాధనను భాగవతము దశమ స్కంధము 82,84,85,87 పద్యములలో ఇట్లు చెప్పబడినది. క్రౌర్యంబు విడచి, ధైర్యంబు నొంది, గాంభీర్యంబు వాటించి, మౌనియుంబోలె, వైరానుబంధంబున, నన్యానుసంధానంబు మఱచి నిరంతరము

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

భగవన్నామమును జపించుచు, మనస్సు, చెవులు, దృష్టి, చర్మము, ముక్కు, వాక్కు అనగా జ్ఞానేంద్రియ కర్మేంద్రియములు పరమాత్మ పరము చేయవలయును.

ఇంద్రుడు లేక జీవుడు హృదయ గుహలో గల ఆత్మను దర్శించుటకు వెళ్ళుట.

ఇంద్ర పదమునకు జీవుడని అర్థము

11. అథేంద్రమబ్రువన్ మఘవన్నేతద్విజానీహి కిమేతద్యక్షమితి తథేతి తదభ్యద్రవత్తస్మాత్తిరోదధే

అథ - ఇంద్రమ్ - అబ్రువన్ - మఘవన్ - ఏతత్ - విజానీహి - కిమ్ - ఏతత్ - యక్షమ్ - ఇతి - తథా - ఇతి - తత్ - అభ్యద్రవత్ - తస్మాత్ - తిరోదధే

అథ	=	దేవతలలో ఏ ఒక్కరూ బ్రహ్మను గుఱించి తెలుసుకోలేక వెనుతిరిగి వచ్చిన తర్వాత, దేవతలు
మఘవన్	=	ఓ ఇంద్రుడా
ఏతత్+యక్షమ్	=	ఈ సౌందర్యవంతుడు
కిమ్	=	ఎవరు అనే
ఏతత్+ విజానీహి+ఇతి	=	ఈ విషయమును తెలుసుకొనవలసినదని
ఇంద్రం	=	ఇంద్రునితో
అబ్రువన్	=	పలికిరి
తథా+ఇతి	=	ఇంద్రుడు అటులనే-అని
తత్+అభ్యద్రవత్	=	ఆ బ్రహ్మను వేగముగా సమీపించెను
తస్మాత్	=	ఇంద్రుడు సమీపించుట వలన
తిరోదధే	=	అదృశ్యము అయ్యెను.

ఇంద్రియములు దేవతలు. ఆ దేవతలకు అధిష్ఠానమయిన జీవుడే ఇంద్రుడని పిలువబడును. అట్టి అధి దైవికమయిన జీవుడే ఆత్మను దర్శించినచో ఆత్మ యొక్క మహిమ వలన అమృతుడగును.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

12. స తస్మిన్నేవాకాశే స్త్రియమాజగామ బహుశోభమానాముమాం హైమవతీం తాం హో వాచ కి మేతద్యక్షమితి

ఇతి తృతీయ ఖండః

సః - తస్మిన్ - ఏవ - ఆకాశే - స్త్రియం - ఆజగామ - బహుశోభ మానామ్ - ఉమామ్ - హైమవతీం - తాం - హ - ఉవాచ - కిమ్ - ఏతత్ - యక్షమ్ - ఇతి

సః	=	ఆ ఇంద్రుడు
తస్మిన్+ఏవ+ఆకాశే	=	బ్రహ్మ అంతర్ధానమయిన ఆ ఆకాశ ప్రదేశము నందే- హృదయాకాశము నందే
బహుశోభమానామ్	=	మిక్కిలి సౌందర్యరాశియు, హిమవంతుని
హైమవతీం+ఉమాం		కూతురు అగు ఉమను (పార్వతిని)
స్త్రియం		
ఆజగామ	=	చూచెను
తాం	=	ఆమెను సమీపించి
కిం+ఏతత్+యక్షమ్	=	ఈ సౌందర్యవంతుడు ఎవరు అని
ఇతి		
ఉవాచ+హ	=	ఇంద్రుడు అడిగెను

ఈ మంత్రమునకు కథగా వ్యాసభగవానుడు - నిరంతర నామస్మరణ చేసిన కంసుడు శ్రీకృష్ణునికి బదులు (పురుషునికి బదులు) ఒక శక్తి స్వరూపిణిని చూచినట్లు. ఆ శక్తి స్వరూపిణి ఆకాశంలో నిలచి నా సరసన జనియించిన స్వయంభువు అయినవాడు ఒక్కడు గలడని అతనికి చెప్పును. సాధనలో ఆత్మ దర్శనమునకు ముందు ప్రకృతి దర్శనము అగును. అనగా ప్రకృతి గుఱించిన విమల జ్ఞానము గలుగును. పురుష ప్రకృతులు నాణెమునకు గల బొమ్మ బొరుసు వంటివారు. పురుష ప్రకృతుల కలయికను పూర్ణ బిందువు అని అందురు. సహస్రారమున పూర్ణబిందువు గలదు. జీవుడు సహస్రారమును చేరి పూర్ణబిందువును చేర వలయునని అర్థము.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

చతుర్థ ఖండము

ఇంద్రుడు లేక జీవుడు ఆత్మను గ్రహించుట

1. సా బ్రహ్మేతి హోవాచ బ్రహ్మణోవా ఏతద్విజయే
మహీయధ్వ మితి తతో హైవ విదాంచకార బ్రహ్మేతి

సా - బ్రహ్మ - ఇతి - హ - ఉవాచ - బ్రహ్మణః - వా - ఏతత్ - విజయే - మహీయధ్వమ్ - ఇతి - తతః - హ -ఏవ - విదాంచకార - బ్రహ్మ - ఇతి.

సా	=	ఆ ఉమాదేవి
బ్రహ్మ+ఇతి+హ	=	ఆ యక్షుడు, సృష్టి కారకుడైన ఆత్మ యని
ఉవాచ	=	చెప్పెను
బ్రహ్మణః+వా+ విజయే	=	బ్రహ్మ చేతనే అనగా అతడు మీతో బాసటగా యుండుటచేత - బ్రహ్మ, మీరు కలసి యీ విజయమును పొందిరి.
ఏతత్+మహీయధ్వమ్ +ఇతి	=	బ్రహ్మవలనమీరు మహిమాన్వితులగుచున్నారు. అనగా మీకు ఆ శక్తులు గలుగుచున్నవి అయితే మీరొక్కరు ఈ విజయమును సాధించితి మని ఈ విజయము మీదేనని పొంగి పోయిరి అని పలికెను
తతః+ఏవ+హ	=	ఆ విధముగా ఉమచే బోధింపబడుట చేతనే ఇంద్రుడు ఆ వచ్చినది
బ్రహ్మ+విదామ్చకార+ ఇతి	=	బ్రహ్మయని గ్రహించెను

క్షీర సాగర మథనములో విష్ణువు పాలకడలి త్రచ్చు వారిలో నొకడుగా యుండెను. అప్పుడే అమృతం గలిగినది.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఇంద్రియాదుల కంటె జీవుడు గొప్పవాడు

2. తస్మాద్వా ఏతే దేవా అతితరామి వాన్యాన్దేవాన్య దగ్ని ర్వాయు రింద్రస్తే హ్యే నన్నేదిష్ఠం పస్పృశుస్తే హ్యేన త్ప్రథమో విదాం చకార బ్రహ్మేతి

తస్మాత్ - వా - ఏతే - దేవాః - అతితరామ్ - ఇవ - అన్యాన్ - దేవాన్ - యత్ - అగ్నిః - వాయుః - ఇంద్రః - తే - హి - ఏనత్ - నేదిష్ఠమ్ - పస్పృశుః - తే - హి - ఏనత్ - ప్రథమః - విదాంచకార - బ్రహ్మ - ఇతి

ఏతే+దేవాః+హి	=	ఈ దేవతలు అనగా
అగ్నిః+వాయుః+వా	=	అగ్ని, వాయువు
యత్+నేదిష్ఠమ్+పస్పృశుః+హి	=	బ్రహ్మను చాలా దగ్గరగా సమీపించియు
తే	=	వారు యక్షుడెవరయినదీ గ్రహించలేదు
ఏనత్+బ్రహ్మ+ఇతి	=	ఆ వచ్చినది బ్రహ్మయని ఉమ చెప్పగా
తే+ఇంద్రః+ప్రథమః+విదాంచకార	=	దేవతలలో, ఇంద్రుడు ప్రప్రథమముగా గ్రహించెను
తస్మాత్	=	అందువలన ఇంద్రుడు
అన్యాన్+దేవాన్	=	ఇతర దేవతలను మించి
అతితరామ్+ఇవ	=	సామర్థ్యమున్న వాని వలె గ్రహించెను. కావున ఆ దేవతల కంటె శ్రేష్ఠుడయ్యెను.

ఇంద్రియాదుల కంటె జీవుడు శ్రేష్ఠుడు

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఈ విషయమునే యింకొకసారి చెప్పుచున్నారు.

3. తస్మాద్వా ఇంద్రోఽతి తరామి వాన్యాన్దేవా న్స్పర్శే నన్నేదిష్టం పస్పర్శసహ్యేన త్ప్రథమో విదాంచకార బ్రహ్మేతి

తస్మాత్ - వా - ఇంద్రః - అతితరామి - ఇవ - అన్యాన్ - దేవాన్ - సః - హి - ఏనత్ - నేదిష్ఠమ్ - పస్పర్శ - సః - హి - ఏనత్ - ప్రథమః - విదాంచకార - బ్రహ్మ- ఇతి.

ఏనత్+బ్రహ్మ+ఇతి	=	ఆ వచ్చినది బ్రహ్మయని ఉమ చెప్పగా
సః	=	ఇంద్రుడు
ప్రథమః+విదాంచకార	=	ఇతర దేవతలు తెలుసుకొనని విషయమును మొదట యితడు గ్రహించెను
సః+హి	=	అదీగాక ఆ ఇంద్రుడు
ఏనత్	=	ఈ బ్రహ్మను
నేదిష్ఠమ్ +పస్పర్శ+హి	=	సమీపమునుండి చూచెను
తస్మాత్+వా	=	అందువలన
ఇంద్రః	=	ఇంద్రుడు
అన్యాన+దేవాన్	=	ఇతర దేవతలను
అతితరామి+ఇవ	=	అతిశయించెను

*****

4. తస్యైష ఆదేశో యదే తద్విద్యుతో వ్యద్యుతదా3 ఇతీన్న్యమీ మిషదా3 ఇత్యధి దైవతమ్

తస్య- ఏషః - ఆదేశః - యత్- ఏతత్- విద్యుతః -వ్యద్యుతత్ - ఆ - ఇతి - న్యమీమిషదా-ఇతి- అధిదైవతమ్.

యత్+ఏతత్	=	ఈ బ్రహ్మ యొక్క స్వయం ప్రకాశమైన కాంతి ఏదైతే కలదో అది
తస్య	=	ఆ బ్రహ్మ యొక్క స్వరూపము. అనగా బ్రహ్మ స్వయం ప్రకాశకుడు.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

విద్యుతః+వ్యద్యుతత్+ఆ= న్యమీమిషత్+ఆ+ఇతి		సహస్ర కోటి సూర్యకాంతితో, కండ్లకు మిరిమిట్లు గొలిపి, ఆ కాంతిని తేటిపాఱ చూడలేక ఱెప్పలు ఆర్పేట్లు చేస్తున్నట్లు మెఱుపులు మెఱిసినట్లు ఉండును. నీవు సాధనచే జీవత్వమును నశింప చేసుకొని
అధి దైవతమ్+ఇతి	=	అధిదైవతమయిన కూటస్థుడవై హృదయ గుహలో గల ఆత్మను దర్శించి- దేహమును వీడి ఆత్మతో ఏకీభూతుడవు కావలయును.
ఏషఃఆదేశః	=	గురువునయిన మీకు-ఇదే నా ఆదేశము-ఉపదేశము.

సాధన

సాధనతో మొదట- కర్మేంద్రియములను కర్మానుష్ఠానం ద్వారా వశము చేసుకొనవలయును. ఆ తర్వాత శబ్ద, స్పర్శ, రూప, రస, గంధాదులపై ప్రసరించు జ్ఞానేంద్రియములను నిగ్రహించవలయును. ఆ తర్వాత ప్రాణమును వశము చేసుకొనవలయును.

ఆ తర్వాత సుఖదుఃఖములకు విచలితుడు గాక- కాలానుసారము అవి గలుగునని గాంభీర్యము లేక తితీక్షగలిగి ఉండవలయును గుణములు- చిత్త, అహంకార, మనో, బుద్ధులను ప్రకోపించును.

తమోగుణము- అహంకారమును
రజోగుణము - చిత్తమును, మనస్సును
సత్త్వగుణము - బుద్ధిని ప్రకోపించును.

సత్త్వగుణము ద్వారా అనగా బుద్ధిద్వారా, రజోగుణము, తమోగుణములను జయించవలయును అనగా చిత్తము, మనస్సు, అహంకారములను వశము చేసుకొనవలయును. గుణరహిత స్థితియే శాంతము. అట్టి శాంతస్థితిని పొందవలయును. వీనినే జీవన్ముక్తుడని, విదేహుడని, కూటస్థుడని, ఆత్మదర్శనం చేసినవాడని అందురు. ఇతడు దేహమును వీడి బ్రహ్మ రంధ్రముచించి బ్రహ్మలో ఏకీభూతుడగును.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

సాధన

5. అథాధ్యాత్మం యదేతద్గచ్ఛతీవ చ మనోఽనేన చైతదుపస్మరత్య భీక్ష్ణం సంకల్పః

అథ - అధ్యాత్మం - యత్ - ఏతత్ - గచ్ఛతి - ఇవ - చ - మనః - అనేన - చ - ఏతత్ - ఉపస్మరతి - అభీక్ష్ణం - సంకల్పః

యత్+ఏతత్+	=	నదులు సముద్రము వైపు పయనించు
గచ్ఛతి+ ఇవ		విధముగా
అనేన	=	ఈ మనస్సు చేత
అభీక్ష్ణమ్	=	నిరంతర ధ్యానము వలనను
అథ+చ	=	సంసార తాపత్రయములనుంచి విడివడి ఇంద్రియములను స్వాధీన పఱచుకొని
మనః+సంకల్పః+చ	=	వికల్పము - రాహిత్యము అగుట వలనను, సంకల్పములచే
ఏతత్+అధ్యాత్మం	=	ఈ అధ్యాత్మ మయిన బ్రహ్మను దర్శించి తానే బ్రహ్మయని
ఉపస్మరతి	=	గ్రహించును

అధ్యాత్మ గుఱించి భాగవతమున ఇట్లు చెప్పబడినది. **కార్యవర్గంబును గారణ సంఘంబు నధికరించి చరించు నాత్మ తత్త్వ మధ్యాత్మ మనఁబడు**

(భాగవతము ప్రథమ స్కంధము - 56)

అనగా కారణము - ప్రకృతి. కార్య వర్గము- జగత్తు. ప్రకృతికి జగత్తుకు అవ్వలగల అనగా సృష్ట్యాదియందు గల ఆత్మ తత్త్వము అధ్యాత్మమనబడును.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

బ్రహ్మ యొక్క స్థానమునే నందన వనం అని అందురు.

6. తద్ధ తద్వనం నామ । తద్వన మిత్యు పాసితవ్యం । స య ఏతదేవం వేదాభి హైనం । సర్వాణి భూతాని సంవాంఛ్ఛంతి ॥

తత్ - హ - తత్ - వనం - నామ - తత్ - వనమ్ - ఇతి - ఉపాసితవ్యం - సః - యః - ఏతత్ - ఏవం - వేద - అభి - హ - ఏనం - సర్వాణి - భూతాని - సంవాంఛ్ఛంతి

తత్	=	ఆ బ్రహ్మ శరీరములోనికి బ్రహ్మ రంధ్రము ద్వారా ప్రవేశించెను. ఆ ప్రదేశము నందనము అనే పేరు బడసెను. కావున
తత్+వనం+హ+నామ	=	అది నందనవనం అనే పేరు బడసెను. అక్కడ బ్రహ్మ వసియించును. కావున
తత్+వనం+ ఉపాసితవ్యం+ఇతి	=	బ్రహ్మను ఉపాసించి, ఆ ప్రదేశమునకు నందనవనమునకు సాధన ద్వారా చేరి ఆ బ్రహ్మ రంధ్రమును చించి బ్రహ్మమందు కలవవలయును- అని నా ఉపదేశం
యః+సః	=	ఎవరు యీ విధముగా
ఏతత్+ఏవం+వేద	=	దీనిని - ఈ బ్రహ్మను- ఆత్మనే దర్శించి ఆత్మతో ఏకీభూతమగుట తెలుసుకొని ఏకీభూతులగుదురో
సర్వాణి+భూతాని	=	సకల భూతములు
ఏనం	=	ఆ సాధకునిని
అభి+సంవాచ్ఛంతి+ హ	=	బ్రహ్మను సేవించునట్లు సేవించును. మఱియు అతనిని బ్రహ్మను ప్రార్థించినట్లు ప్రార్థించును. ఇదే బ్రాహ్మీ స్థితి.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

-స్నాతకోత్సవం-

7. ఉపనిషదం భో బ్రూహీత్యుక్తా త ఉపనిషద్
బ్రాహ్మీం వావ త ఉపనిషదమబ్రూమేతి

ఉపనిషదం - భోః - బ్రూహి - ఇతి - ఉక్తాః - త - ఉపనిషత్ - బ్రాహ్మీం - వావ - త - ఉపనిషదమ్ - అబ్రూమ - ఇతి

భోః	=	అయ్యా
ఉపనిషదం+బ్రూహి+	=	బ్రహ్మ గుఱించి చెప్పండి- అని మీరు
ఇతి+ఉక్తాః+వావ		అడిగినారు అనగా ఈ విశ్వ నియామకు డెవడు? ఈ దేహేంద్రియ మనోబుద్ధులు ఎవని ఆజ్ఞకు లోబడి పని చేయు చున్నవి? ఈదేహము, మనస్సు, ఇంద్రియములు, ఎవని సంకల్పానుసారము పని చేయు చున్నవి? అని మీరు అడిగిరి. ఈ ప్రశ్నలతో పాటు అనుబంధముగా ఆత్మ లక్షణములు ఏమిటి? జీవుడు ఆత్మను ఎలా దర్శించవలయును? ఆత్మను దర్శించిన కలుగు లాభమేమిటి? అనే ప్రశ్నలు వేసుకొని
త (తే)	=	మీకు
ఉపనిషత్+ బ్రాహ్మీం	=	బ్రహ్మను గుఱించిన ఉపనిషత్‌ను వివరించితిని
త(తే)	=	మీకు
ఉపనిషదమ్+అబ్రూమ	=	ఆ విషయమును
ఇతి	=	చెప్పితిని

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

స్నాతకోత్సవం

సాధన గుఱించి - ఉపదేశం

8. తస్మై తపో దమః కర్మేతి ప్రతిష్ఠా
వేదాః సర్వాంగాని సత్యమాయతనమ్

తస్మై - తపః - దమః - కర్మ - ఇతి - ప్రతిష్ఠా - వేదాః - సర్వఅంగాని - సత్యమ్ - ఆయతనమ్

తస్మై	=	వారి కొఱకు- ఆ శిష్యుల కొఱకు సాధనను గురువు యిలా చెప్పుచున్నాడు.
కర్మ	=	పుణ్యకర్మానుష్ఠానము
దమః	=	బాహ్యేంద్రియ నిగ్రహము, అంతరేంద్రియ నిగ్రహము
తపః	=	తపస్సు
వేదాఃసర్వ అంగాని	=	వేదములు, వేదాంగములు చదివి
సత్యం	=	సత్యమును పాటించి బ్రహ్మను దర్శించవలయును. ఆ బ్రహ్మమందు సర్వము
ప్రతిష్ఠా	=	ప్రతిష్ఠింపబడి యున్నది. ఆ బ్రహ్మయే
ఆయతనమ్+ఇతి	=	సర్వమునకు ఆధారము

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

-మంగళాచరణం-

9. యో వా ఏతామేవం వేదాఽపహత్య పాప్మాన
మనంతే స్వర్గే లోకే జ్యేయే ప్రతితిష్ఠతి ప్రతితిష్ఠతి

ఇతి చతుర్థః ఖండః

యః -వా - ఏతామ్ - ఏవం - వేద - అపహత్య - పాప్మానమ్ - అనంతే - స్వర్గేలోకే - జ్యేయే - ప్రతితిష్ఠతి - ప్రతితిష్ఠతి

యఃవా	=	ఎవరు నే చెప్పిన యీ సాధనలతో పాటు
ఏతామ్+ఏవం		బ్రహ్మ చర్యం మొదలయినవి పాటించి
వేద		బ్రహ్మను తెలుసుకొనిన వారు
పాప్మానం+అపహత్య	=	పుణ్యపాప కర్మబంధముల నుంచి విముక్తులై
అనంతే+జ్యేమే	=	అనంత సుఖ ప్రదాయకమైన, సర్వోత్కృష్టమైన
స్వర్గేలోకే	=	బ్రహ్మ లోకము నందు
ప్రతితిష్ఠంతి	=	శాశ్వతముగా ఉందురు.
ప్రతితిష్ఠంతి	=	బ్రహ్మ లోక ప్రాప్తిని పొంది జనన మరణ వలయము నుంచి విడివడి బ్రహ్మమై విరాజిల్లి శాశ్వతముగా బ్రహ్మ స్థానమున ఉందురు.

కేన ఉపనిషత్ సమాప్తము

*****

శాంతి పాఠము

హరిః ఓం. ఓం ఆప్యాయన్తు మమాంగాని వాక్ప్రాణ శ్చక్షుః శ్రోత్ర మథోబలమింద్రియాణి చ సర్వాణి సర్వం బ్రహ్మోపనిషదం మాఽహం బ్రహ్మ నిరాకుర్యాం మా మా బ్రహ్మ నిరాకరోద నిరాకరణ మస్త్వ నిరాకరణంమఽస్తు తదాత్మని నిరతే ఉపనిషత్సు ధర్మాస్తే మయి సన్తు తే మయి సన్తు.

ఓం శాంతిః శాంతిః శాంతిః

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

యజుర్వేదము

"--అగ్నయే త్వా పరిదదామ్యసౌ సోమాయత్వా పరిదదామ్యసౌ । సవిత్రే త్వా పరిదదామ్యసౌ సరస్వత్యై త్వా పరిదదామ్యసౌ మృత్యువేత్వా పరిదదామ్యసౌ యమాయ త్వా పరిదదామ్యసౌ--దేవస్యత్వా సవితుః ప్రసవ ఉపనయనే ఽసౌ-- స్వస్తి మగ్ని ర్వాయు స్సూర్య శ్చంద్రమా ఆపోఽను సంచరంతి తాగ్ం స్వస్తి-- "

(కృష్ణ యజుర్వేదే తైత్తరీయారణ్యక భాగః ఏకాగ్ని కాండే
ద్వితీయ ప్రపాఠకః తృతీయ ఖండః)

"వటువా! నిన్ను అగ్నికి ఇచ్చుచున్నాను. నిన్ను సోమునికి ఇచ్చుచున్నాను. సూర్య భగవానునికి ఇచ్చుచున్నాను. సరస్వతీదేవికి ఇచ్చుచున్నాను. మృత్యుదేవతయగు యమునికి ఇచ్చుచున్నాను. నీకు శుభము కలుగుగాక. నీకు అగ్నివాయువు సూర్యుడు చంద్రుడు జలదేవతలు శుభములు చేకూర్చెదరు గాక."

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

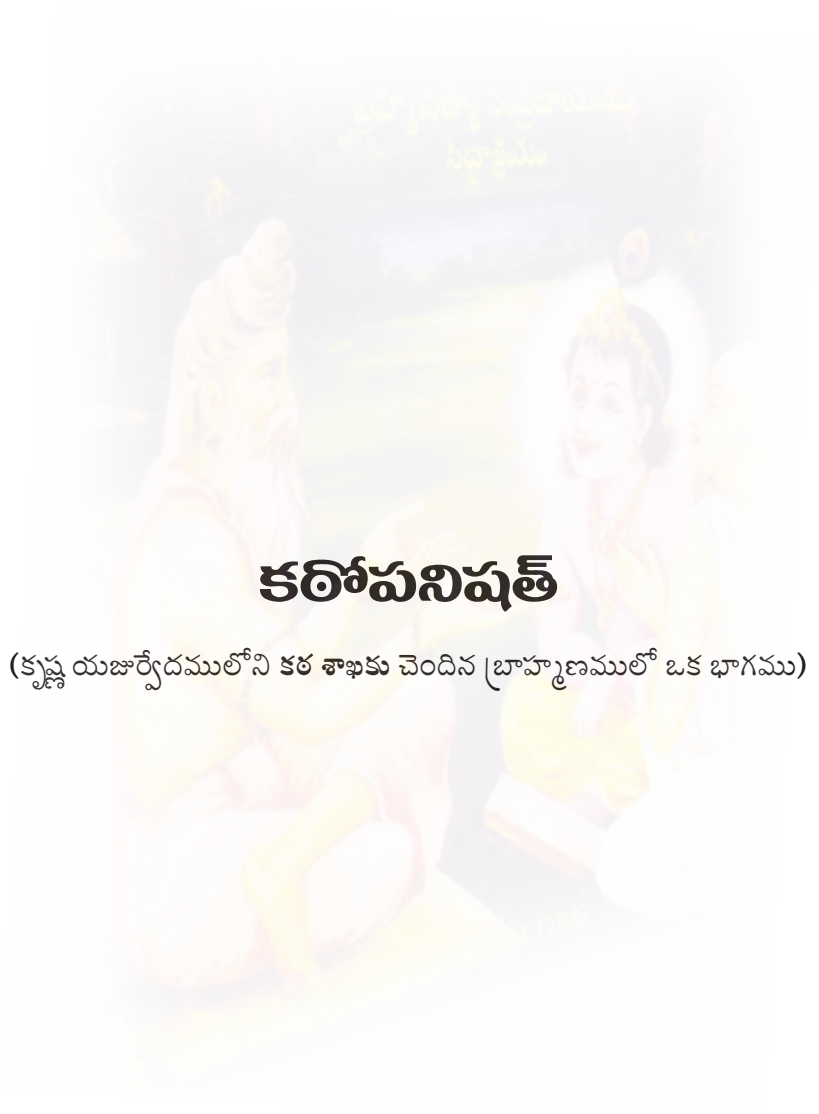

కఠోపనిషత్

(కృష్ణ యజుర్వేదములోని **కఠ శాఖకు** చెందిన బ్రాహ్మణములో ఒక భాగము)

SIDDHASHRAMAM
M: +91 8096065675 , P : +91 40 24240557
E : contactus@siddhashramam.org
W : www.siddhashramam.org

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

బ్రహ్మ సంధత్తమ్ తన్మే జిన్వతమ్ । క్షత్ర సంధత్తమ్ తన్మే జిన్వతమ్ । ఇష సంధత్తమ్ తా మే జిన్వతమ్ । ఊర్జం సంధత్తమ్ తా మే జిన్వతమ్ । రయి సంధత్తమ్ తామే జిన్వతమ్ । పుష్టి సంధత్తం తా మే జిన్వతమ్ । ప్రజా సంధత్తమ్ । తామే జిన్వతమ్ । పశూన్ సంధత్తమ్ తాన్మే జిన్వతమ్ ।

(తైత్తిరీయ బ్రాహ్మణము - ప్రథమ ప్రపాఠకము, ప్రథమ అనువాకము)

ధర్మ పరులు, వేద వేదాంగ విదులు అయిన బ్రాహ్మణులతోనూ, ధర్మ పరిపాలనా దక్షులయిన క్షత్రియులతోనూ సాంగత్యమును కలుగజేసి, నాకు అన్నము, బలము, ధన ధాన్యములు, పుష్టి, సంతానము, పశువులనూ ఒసగి నన్ను సంతోష పరచెదవుగాక.

ఓం శాంతిః శాంతిః శాంతిః

SIDDHASHRAMAM
M: +91 8096065675 , P : +91 40 24240557
E : contactus@siddhashramam.org
W : www.siddhashramam.org

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

శాంతి పాఠము

ఓం సహనావవతు। సహనౌభునక్తు । సహ వీర్యం కరవావహై ।
తేజస్వినావధీతమస్తు । మా విద్విషావహై ॥
ఓం శాంతిఃశాంతిఃశాంతిః

సహ -నా (నౌ) - అవతు - సహ - నౌ - భునక్తు - సహ - వీర్యం - కరవావహై - తేజస్వి - నా (నౌ) - అవధీతమ్ - అస్తు - మా - విద్విషావహై.

నౌ+సహ	=	ఆ పరమాత్మ గురు శిష్యులమైన మనల నిద్దఱిని
అవతు	=	రక్షించుగాక
నౌ+సహ	=	మనల నిద్దఱిని
భునక్తు	=	రక్షించుగాక
సహ+వీర్యం	=	యుద్ధంలో జయమును కాంక్షించి పోరు యుద్ధ వీరుని వీర్యం వలె అత్మ దర్శన ప్రాప్తికై
కరవావహై	=	పరిశ్రమించెదము గాక
నౌ+తేజస్వి+అవధీతమ్+ అస్తు	=	మాయిద్దఱి కృషి ఫలవంతమగుగాక
మా+విద్విషావహై	=	మేము పరస్పరము ద్వేషింపకుందుము గాక

ఓం శాంతిః శాంతిః శాంతిః

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

కఠోపనిషత్

నవనాథులలో ఒకరైన చౌరంగినాథుడు తపస్సు చేసిన ప్రదేశము చౌరంగి. ఇది ఉత్తర కాశీకి సుమారు 25 కిలోమీటర్ల దూరములో కలదు. ఈ చౌరంగి గ్రామము నుంచి సుమారు 3 కిలో మీటర్లు అడవిలో నడచి వెళ్ళిన నచికేత గుహ, ఆ గుహకు ముందు నచికేతుని పేరున వ్యవహరింపబడు ఒక చిన్న చెఱువు కలదు. గుహకు సమీపములో మఱియొక భూగర్భము కలదు. దీనినే యముని గుహగా చెప్పుదురు. చౌరంగి గ్రామమునకు దగ్గరలో ఉద్దాలకుని ఆశ్రమము కలదు. ఇప్పుడు ఆ గ్రామమును అతని పేరుననే వ్యవహరించుచున్నారు.

నచికేతుని గుహవద్ద అతని జన్మ వృత్తాంతమును తెలుపు గ్రంథమును చదివితిమి. ఆ గ్రంథములోని సారాంశము ఇది.

ఉద్దాలక మహర్షి ఒక రోజు బ్రహ్మ వద్దకువెళ్ళి తనకు భార్యను ప్రసాదించమని కోరినాడు. అంత బ్రహ్మ నీకు ముందు కొడుకు కలుగును. ఆ తరువాత భార్య గలుగును అని చెప్పినాడు. ఉద్దాలకుడు భూలోకమునకు వచ్చెను. ఒకనాడు అతడు గంగానది సమీపములో తిరుగుచుండగా అతని రేతస్సు పతన మైనది. ఆ రేతస్సును ఒక ఆకును గిన్నెగా చేసి అందులో ఉంచి, ఒక దర్భను కూడ ఆ గిన్నెలో ఉంచి గంగానదిలో ఉంచెను. కొంత సమయము గడవగా ఒక రాకుమార్తె తన చెలికత్తెలతో స్నానార్థము గంగకు వచ్చి కుతూహలంతో ఆ గిన్నెలో ఏమి ఉన్నదో చూడతలచి ఆ గిన్నెలోని దానిని వాసనచూడగా ఆ రాకుమార్తె గర్భవతి అయినది. లోకనిందకు వెఱచి, ఆ రాకుమార్తె బాలుని గనగానే అతనిని ఒక పెట్టెలో పెట్టి గంగలో విడచెను. దైవయోగమున ఆ పెట్టె స్నానార్థము గంగకు వచ్చిన ఉద్దాలక మహర్షికి దొరికెను. అతడు ఆ కుమారుని పెంచుకొను చుండెను. కుఱ్ఱవాడు ఉద్దాలకుని ఆశ్రమంలో పెరుగుచూ అతనిని తండ్రిగా భావించు చుండెను. ఇది ఇటులుండ రాజు తన కుమార్తె గర్భవతి యగుట, ఆ కుఱ్ఱవానిని గంగలో విడచుట తెలిసి ఆ రాకుమార్తెను అరణ్యములో విడచి రమ్మని పంపెను. ఆమె ఉద్దాలకుని

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఆశ్రమ సమీపంలోనికి వచ్చి ఈకుమారుడు తన కుమారుడని గుర్తించెను. ఉద్దాలకుడు సర్వము ఆమె ద్వారా తెలుసుకొని ఆమెను భార్యగా చేసుకొనెను. ఆ రాకుమార్తె పేరు చంద్రావతి. ఆమె నాసికద్వారా వాసన చూచుట వలన జన్మించినందున ఆ కుఱ్ఱవాడు నచికేతుడుగా ప్రసిద్ధుడయ్యెను.

బ్రహ్మ చెప్పినట్లు ముందు కుమారుడు ఆపై భార్య గలిగినది. ముండక ఉపనిషత్తులో అథర్వుడు బ్రహ్మను చేరి బ్రహ్మవిద్యను నేర్చుకొనెను. కైవల్య ఉపనిషత్తులో అశ్వలాయనుడు బ్రహ్మను చేరి బ్రహ్మవిద్యను నేర్చుకొనెను. బ్రహ్మ యనగా సృష్ట్యాది యందు గల ఆదిపురుషుడని అర్థము. ఆ ఆది పురుషుడే కాలస్వరూపమున తనసృష్టిని లయము చేయును. అప్పుడు అతనిని కాలుడు అని అందురు. ఆ కాలుడే యమునిగా యిందు వ్యవహరింపబడినాడు. ఈ ఉపనిషత్తులో నచికేతుడు బ్రహ్మను చేరి (యముని చేరి) బ్రహ్మవిద్యను నేర్చుకొనెను. బ్రహ్మవిద్యను చెప్పగలవాడు బ్రహ్మయే గావున వీరు బ్రహ్మను చేరి ఆత్మతత్త్వమును గ్రహించిరి. బ్రహ్మ విద్య గుఱించి అన్ని విషయములు ఒక చోటనే చెపితే హృదయానికి హత్తుకొనవు సరిగదా విసుగు గలుగును. ఆత్మవిద్య చాలాక్లిష్టము గావున ఒక చక్కని కథగా చెప్పి ప్రధాన కథ నడుచుచుండగా సందర్భోచితముగా ఆధ్యాత్మిక విషయములు, ధర్మాధర్మములు చెప్పినచో అవి హృదయమునకు హత్తుకొనును.

ఈ కథలో ముఖ్యముగా
- కథ ఇతి హాసముగా పైకి కనిపించుచూ
- అంతర్లీనముగా ఆధ్యాత్మ విషయములు
- ఆత్మ దర్శనము చేయువిధానము
- అపరవిద్యకు సంబంధించిన లోకవ్యవహారములు ధర్మాధర్మములు
- వర్ణనలు ఇవి అన్నీ కలసి వుండును.

కథ చెప్పుటకు ఒక సన్నివేశముగావలయును. ఒక విషయమును ప్రస్తావించుటకు పూర్వరంగము కావలయును. ఈ సంప్రదాయములను వాల్మీకి మహర్షి, వ్యాసభగవానులు తమ తమ గ్రంథములలో ప్రవేశపెట్టినారు.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

బ్రహ్మవిద్య నేర్చుకొనుటకు :

సర్వసంగ పరిత్యాగము, భార్యాపుత్రాదులందు సంసారమునందు ఆపేక్షలేక ఉండుట, పుణ్యకర్మాచరణము, ధర్మాధర్మముల జ్ఞానము, పుణ్యకర్మల వలన గలుగు ఫలితములందు నిర్వేదము, భూలోక, పరలోక సుఖములందు విముఖత, ఆత్మతత్త్వము తెలుసుకొనవలయుననే తీవ్ర ఆకాంక్ష. ఇవి యుండవలయును. ఈ విషయములనే ప్రథమవల్లిలో చెప్పినారు. యముడు నచికేతునకు మూడు వరములు అనుగ్రహించుట అనే నెపంతో పై విషయములు ప్రథమవల్లిలో ప్రస్తావించినాడు. అంతేగాని యముడు మూడు రోజులు ఇంట్లో లేడనగానే ఆ మూడు రోజులు నరకమును ఎవరు పరిపాలించిరి అని గాని, నచికేతునకు భోజనము పెట్టుటకు యముని యింట్లో యముని భార్య లేదా అని గాని ఆలోచించరాదు. కథలో చెప్పిన ప్రధాన విషయమునందే దృష్టిని కేంద్రీకరించి తత్త్వమును గ్రహించవలయును.

ఈ ఉపనిషత్తులో నలుగురు పాత్రధారులు కలరు :

1. ఋషి - కథ చెప్పు చున్నాడు. 2. అతని శిష్యులు - కథను వింటున్నారు. 3. యముడు - ఆత్మవిద్యను బోధించు జగద్గురువు. 4. నచికేతుడు- ఆత్మవిద్యను గ్రహించగోరు విద్యార్థి.

భగవద్గీతలో కూడా ఇదేవిధముగా నలుగురు కలరు :

1. సంజయుడు, 2. ధృతరాష్ట్రుడు, 3. శ్రీకృష్ణుడు, 4. అర్జునుడు.

వేద, పురాణములలోని ప్రతికథ రూఢికార్థముతోనూ, యౌగికార్థంతోనూ కూడి ఉండును. ఈవిధముగా చెప్పటం ఋషుల పద్ధతి. ప్రారంభస్థాయి గల వాళ్ళకు మొదట కథగా చెప్పుదురు. ఆరూఢ స్థాయిలోని వారికి అధ్యాత్మ రహస్యములు చెప్పుదురు. ఆ విధానములను ఆచరించిన జన్మసాఫల్యము నొందుదురు.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ప్రథమ వల్లీ

ఋషి తన శిష్యులకు కథగా చెప్పుచున్నాడు.

1. ఉశన్ హ వై వాజశ్రవసః సర్వవేదసం దదౌ
తస్య హ నచికేతా నామ పుత్ర ఆస

ఉశన్ - హ - వై - వాజశ్రవసః - సర్వవేదసం - దదౌ - తస్య - హ - నచికేతాః - నామ - పుత్రః - ఆస.

హ+వై	=	అనగనగా ఒకప్పుడు
వాజశ్రవసః	=	గౌతమ వంశస్థుడగు వాజశ్రవుని కుమారుడు అయిన ఉద్దాలకుడు
ఆస	=	ఉండెను
తస్య	=	అతనికి
నచికేతాః+నామ+పుత్రః	=	నచికేతుడనే పేరుగల కుమారుడు గలడు
ఉశన్	=	ఆ ఉద్దాలకుడు ఆత్మతత్త్వము పొందగోరి
సర్వవేదసం+దదౌ+హ	=	తన సమస్తమును దానం చేసెను. అనగా ఇచ్చుటకు ఏమీలేవు. సర్వసంగ పరిత్యాగి అయ్యెను. సాధారణముగా సంసారులు ధనకనక వస్తు వాహనములను సంపాదించుట, వాటిని రక్షించుట యందే కాలము గడుపుదురు. ఇట్టి వారు ఆత్మ తత్త్వమును గ్రహించలేరు. కావున వాటి యందు మమకారము, సంసార తాపత్రయములు ఉండ రాదు. ఈ విషయమునే సర్వమును దానము చేసినట్లుగా చెప్పినాడు.

ఆత్మతత్త్వము గ్రహించ గోరువాడు :

1. ధనకనక వస్తు వాహనములపై మమకారము ఉండరాదు, 2. సంసార తాపత్రయములో కూరుకొని, భార్య, పిల్లలు, బంధువులు గుఱించి-వారిపై ఆపేక్ష, మమకారము, మోహము గలిగి యుండరాదు.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఇక్కడతో ఉద్దాలకుని పరంగా సాధన రహస్యములు సంక్షిప్తముగా ఋషి వివరించినాడు. ఉద్దాలకుడు 1. సర్వము దానము చేసినాడు, 2. సంసార తాపత్రయములను వదలినాడు. బుద్ధిని పరమాత్మయందుంచి, 3. తను పరమాత్ముని సేవలో జీవితం గడుపుచున్నాడు. ఇదే భక్తి. దాని వలన ఇతడు జీవన్ముక్తుడయినాడు.

*****

ఋషి చెప్పుచున్నాడు.

2. తగ్ం హ కుమారగ్ం సంతం దక్షిణాసు
నీయమానాసు శ్రద్ధా ఽ ఽవివేశ సో ఽ మన్యత

తం - హ - కుమారం - సంతం - దక్షిణాసు - నీయమానాసు - శ్రద్ధా - ఆవివేశ - సః - అమన్యత

తం+కుమారం+	=	నచికేతుడు బాలుడుగా ఉన్నప్పటికి
సంతం+హ		అతనికి ఆత్మ తత్త్వము గ్రహించుట యందు
శ్రద్ధా	=	శ్రద్ధ
అవివేశ	=	కలిగినది

బ్రహ్మమును శ్రద్ధ, భక్తి, ధ్యాన యోగము ద్వారా గ్రహించ వలయును. కావున నచికేతునికి శ్రద్ధ కలిగినది. సాధన చిన్న వయసు నుండి చేయవలయును. **'గౌమార సమయంబున మనీషా గరిష్ఠండై పరమ భాగవత ధర్మంబు ననుష్ఠింప వలయు'**

(భాగవతము- సప్తమ స్కంధము- 213)

సః	=	అతడు - ఆ నచికేతుడు, వాళ్ళనాన్న పుణ్య ఫలితము కోరక
దక్షిణాసు+	=	దక్షిణగా తీసికొనిపోబడుచుండగా
నీయమానాసు (సత్సు)		వాటి యందు - దృష్టి నిల్పి తన మనసులో పుణ్య ఫలితము కోరరాదని
అమన్యత	=	తలచెను.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఇందు అన్యాపదేశంగా గోదాన లక్షణములను చెప్పినాడు. గోదానము ఇచ్చునపుడు ఇటువంటి గోవులను దానం చేయరాదు అని దీని భావము.

*****

ఋషి గోదాన లక్షణములను చెప్పుచున్నాడు.

3. పీతోదకా జగ్ధతృణా దుగ్ధదోహా నిరింద్రియాః
అనందా నామ తే లోకాస్తాన్ స గచ్ఛతి తా దదత్

పీతోదకాః - జగ్ధతృణాః - దుగ్ధదోహాః - నిరింద్రియాః - అనందాః - నామ - తే - లోకాః - తాన్ - సః - గచ్ఛతి - తాః - దదత్.

పీతోదకాః+జగ్ధతృణాః	=	నీరు త్రాగలేనివి, గడ్డితినలేనివి, పాలు
దుగ్ధదోహాః+నిరింద్రియాః		యివ్వనివి, సంతానోత్పత్తికి పనికిరాని ముసలివి అయిన
తాః	=	ఇటువంటి గోవులను
దదత్+సః	=	దానము యిచ్చినవాడు
అనందాః+నామ	=	ఆనంద రహితమయి దుఃఖ జనితమయిన
తే+లోకాః		ఆ చీకటిలోకాలకు
తాన్	=	వాటిని, అనగా అటువంటి గోవులను దానము యిచ్చినవాడు.
గచ్ఛతి	=	వెళ్ళును

*****

నచికేతుడు కాల స్వరూపుడయిన పరమాత్మ వద్దకు (యముని వద్దకు) వెళ్ళుట గుఱించి కారణమును ప్రతిపాదించుచున్నాడు.

నచికేతుడు చెప్పుచున్నాడు.

4. స హో వాచ పితరం తత కస్మై మాం దాస్యసీతి
ద్వితీయం తృతీయం త హో వాచ మృత్యవే త్వా దదామితి

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

సః - హ - ఉవాచ - పితరం - తత - కస్మై - మాం - దాస్యసి - ఇతి - ద్వితీయం - తృతీయం - తం - హ - ఉవాచ - మృత్యవే - త్వా - దదామి - ఇతి

సః	=	ఆ నచికేతుడు
తత	=	ఓ తండ్రీ
మాం+కస్మై+ దాస్యసి+ఇతి	=	నన్ను ఎవరికి దాస్యము చేయుటకు అనగా సేవచేయుటకు ఇచ్చుచున్నావు అని
ద్వితీయం+తృతీయం	=	రెండు మూడు పర్యాయములు
పితరం	=	తండ్రితో
ఉవాచ	=	పల్కెను.
హ	=	గురువును సేవించి సాధన రహస్యములను గ్రహించ వలయును.కావున నన్ను ఏ గురువు వద్దకు విద్యాభ్యాసమునకై పంపుచున్నావని రెండు మూడు పర్యాయములు అడిగెను. ఉద్దాలకుడు ఇట్లు పలికెను.
త్వా(త్వాం)	=	నిన్ను
మృత్యవే	=	కాలస్వరూపుడయిన పరబ్రహ్మకు దాస్యము చేయుటకు, గురుసేవ చేయుటకు
దదామి+ఇతి	=	ఇచ్చితిని అని
తం+ఉవాచ+ హ	=	నచికేతునితో ఉద్దాలకుడు పలికెను పరమాత్మకు దాస్యము చేసిన భవబంధ విమోచనము అని గుర్తించి ఉద్దాలకుడు పుత్రునిని దాస్యమునకై పరమాత్మ వద్దకు పంపెను.

సంసార జీమూత సంఘుంబు లిచ్చునే ? చక్రి దాస్యప్రభంజనము లేక

(భాగవతము, సప్తమస్కంధము-171)

అని ప్రహ్లాదుడు తన తండ్రితో పలికినాడు.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

నచికేతుడు అన్నది ఒక వ్యక్తి వాచకము. నచికేతుడు అనేవాడు ఉద్దాలకుని వీర్యము ఒక రాకుమార్తె వాసన చూడగా పుట్టినాడు. ఇలా లోకవ్యవహారములలో జరుగదు. ఇటువంటి కథలు మనము వినగానే యిందులోని యౌగికార్థమును గురుముఖతా గ్రహించవలయును. ఇటువంటి కథలు బ్రహ్మవిద్యకు సంబంధించినవి. వీటిని లౌకిక అర్థముతో చదవరాదు.

నచికేతుడనగా ఎవరో అనే విషయాన్ని ఋషి ముందు రాబోవు శ్లోకములలో చెప్పుచున్నాడు. ఆత్మతత్త్వము ఒకరు చెపితే అర్థము కాదు. వేదవేదాంగములు చదివినా అర్థము కాదు. పుణ్యకర్మానుష్ఠానం చేత ఆత్మను దర్శింపలేము. ఆత్మతత్త్వమును బుద్ధిని పరమాత్మయందుంచి ధ్యానము చేసి బుద్ధిద్వారా స్వానుభవంతో ఆత్మను దర్శించవలయును. **నచికేతుడనగా బుద్ధి.** ఉద్దాలకుడు స్వానుభవంతో బుద్ధిద్వారా ఆత్మను దర్శించినాడు. ఈ విషయమును యింత సూటిగా గాక గూఢముగా గూఢార్థముతో కథగా చెప్పినాడు. ఆత్మ తత్త్వమును బుద్ధి ద్వారా గ్రహించవలయును. స్వానుభవంతో అత్మను దర్శించవలయును.

*****

నచికేతుని స్వగతం

5. బహూనా మేమి ప్రథమో బహూనా మేమి మధ్యమః
కిం స్విత్ యమస్య కర్తవ్యం యన్మయాద్య కరిష్యతి

బహూనాం - ఏమి - ప్రథమః - బహూనాం - ఏమి - మధ్యమః - కిం - స్విత్ - యమస్య - కర్తవ్యం - యత్ - మయా - అద్య - కరిష్యతి.

బహూనాం+ఏమి+ప్రథమః = అనేక మందిలో నేను ప్రథముడను

బహూనాం+ఏమి+మధ్యమః = అనేకమందిలో నేను మధ్యముడను.

యమస్య = యమునికి నాతో

కిం+కర్తవ్యం = ఏమి పని

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

యత్+మయా = నా చేత
అద్య+స్విత్ = ఇప్పుడు ఏమి దాస్యము
కరిష్యతి = చేయించును

జ్ఞానం - మనస్సు - బుద్ధి - చిత్తం - అహంకారం అనే యీ ఐదింటిలో బుద్ధి - మధ్యముడు. ఎవరినయినా ప్రశంసించేటప్పుడు - వాడు బుద్ధిమంతుడని ఎవరినయినా తిట్టేటప్పుడు - నీకు బుద్ధి లేదా అని చెప్పుదురు. కావున అన్నంటికంటె ముఖ్యమైనది బుద్ధి. కావున బుద్ధి ప్రథమ శ్రేణిలో గణింపబడును. బుద్ధి ద్వారా ఆత్మ తత్త్వమును గ్రహించవలయునన్నది సారాంశము. గురువును సేవించి బ్రహ్మవిద్యను గ్రహించవలయును. కావున గురుసేవకై నచికేతునిని యముని వద్దకు పంపినాడు.

*****

ఋషి చెప్పుచున్నాడు.

6. అనుపశ్య యథా పూర్వే ప్రతిపశ్య తథాఽపరే
సస్య మివ మర్త్యః పచ్యతే సస్యమివా జాయతే పునఃr

అనుపశ్య - యథా - పూర్వే - ప్రతిపశ్య - తథా - అపరే - సస్యమ్ - ఇవ - మర్త్యః - పచ్యతే - సస్యమ్ - ఇవ - అజాయతే - పునఃr

సామాన్యముగా గృహస్థులు సంసారములో పడి భార్య, పుత్రులు గృహము సంపద అనే వాటియందు మమకారము గలిగి , అజ్ఞానంలో పడి ఆత్మతత్త్వము ఎఱుంగక పుట్టుచూ చనిపోవుచూ, ఇలా జనన మరణ వలయంలో చిక్కుకొని మోక్షమార్గంబు గాన లేకయున్నారు. దీనినే వరి పంటను ఉదాహరణగా తీసుకొని ఋషి చెప్పుచున్నారు.

మర్త్యః = సామాన్య మానవులు, సంసారులు
సస్యమ్+ఇవ = వరి పంటవలె
పచ్యతే = పండి రాలిపోవుచున్నారు. అనగా మరణ సమయం రాగానే మరణించుచున్నారు.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

పునః = మరల, వారి కర్మానుసారము

సస్యమ్+ఇవ+అజాయతే = వరి పంటవలె పుట్టుచున్నారు. ఈవిధముగా జనన మరణ వలయములో తిరుగుచూ మృత్యువు యొక్క ఆవలి తీరమును చేరలేకయున్నాడు.

ఇలా పుట్టని చావని త్రోవ వెతుకుకొనుట దొడ్డబుద్ధి. కావున

అపరే+పూర్వే = మోక్షమార్గమును పొందిన ఇతర సాధకులు మఱియు మీ పూర్వులు అనగా ఉద్దాలకుడు, నచికేతుడు మొదలయినవారు

యథా = సంసారములో వుండి మోక్షమును పొందుటకు ఏ విధముగా ఆచరించిరో వారి ఆచరణ విధానమును

అనుపశ్య = గమనించుము ఓ సాధకుడా

తథా = ఆ ప్రకారముగా

ప్రతిపశ్య = గమనించి వారివలె ఆచరింపుము.

*****

అతిథిని పూజింపవలయును అనే
అపర ధర్మములను ఋషి చెప్పుచున్నాడు.

7. వైశ్వానరః ప్రవిశత్యతిథి ర్బ్రాహ్మణో గృహాన్
తస్యైతాం శాంతిం కుర్వంతి హర వైవస్వతోదకమ్

వైశ్వానరః - ప్రవిశతి - అతిథిః - బ్రాహ్మణః - గృహాన్ - తస్య - ఏతాం - శాంతిం- కుర్వంతి - హర - వైవస్వత - ఉదకం

ధర్మమూర్తి అయిన యముడు కూడా తను ధర్మాన్ని ఆచరించి ఇతరులకు ఆదర్శమూర్తిగా ఉండవలయును. జ్ఞానికూడ ఇతరులకు ఆదర్శముగా ఉండుటకు పుణ్య కర్మలు శ్రద్ధగా చేయవలయును అనే విషయమును ఋషి ప్రతిపాదించు చున్నాడు.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

వైవస్వత	=	కర్మసాక్షియగు సూర్యభగవానుని పుత్రుడా ! పవిత్రుడయిన
వైశ్వానరః+బ్రాహ్మణః	=	అగ్నిహోత్రుని వంటి బ్రాహ్మణ కుమారుడు
అతిథిః	=	అతిథిగా
ప్రవిశతి	=	ప్రవేశించెను
తస్య	=	ఆ బ్రాహ్మణ కుమారునికి
ఉదకం+హర	=	నీటిని తెచ్చి అర్ఘ్యపాద్యాది విధులచే అతిథి యగు నచికేతుని పూజింపుము.
ఏతాం+శాంతిం+ గృహాన్+ కుర్వంతి	=	బ్రాహ్మణ అతిథిని అర్ఘ్యపాద్యాది విధులచే గృహస్థులు పూజించుచున్నారో అనగా పూజింప వలయును.

ఇందు అతిథి పూజయనే ధర్మాన్ని మనకు, ఋషి చెప్పినాడు.

*****

ఎంత ధర్మాన్ని ఆచరించినా ఒక్కనిషేధమును ఆచరించినచో పుణ్య ఫలితము సర్వము నశించిపోవును ఇదే విషయమును ఋషి తన శిష్యులకు చెప్పుచున్నాడు.

8. ఆశా ప్రతీక్షే సంగతం సూనృతాం చేష్టా పూర్తే పుత్ర పశూంశ్చ సర్వాన్
ఏతద్బ్యంక్తే పురుషస్యాఽల్పమేధసో యస్యా ఽనశ్నన్ వసతి బ్రాహ్మణోగృహే

ఆశాప్రతీక్షే - సంగతం - సూనృతాం - చ - ఇష్టాపూర్తే - పుత్ర పశూన్ - చ - సర్వాన్ - ఏతత్ - వృంక్తే - పురుషస్య - అల్పమేధసః - యస్య - అనశ్నన్ - వసతి - బ్రాహ్మణః - గృహే.

బ్రాహ్మణః	=	బ్రాహ్మణుడు
యస్య+అల్పమేధసః+ పురుషస్య+గృహే	=	అల్ప బుద్ధిగల ఏ పురుషుని యొక్క గృహమందు
అనశ్నన్+వసతి	=	భోజనము లేకుండా ఉపవాసముండునో ఆ ఇంటి యజమాని యొక్క

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఏతత్+సంగతం+	=	సజ్జన సాంగత్యము వలన గలిగిన పుణ్యము
సూనృతాం		సత్యవాక్ పరిపాలన వలన గలిగిన పుణ్యము
ఇష్టాపూర్తే+చ	=	ఇష్టాపూర్తములయిన యజ్ఞయాగాదులు, నూతులు మొదలయినవి నిర్మించుట వలన గలిగినపుణ్యము. ఇటువంటి అనేక పుణ్యకార్యములు చేయుట వలన గలిగిన పుణ్యము అంతయు బ్రాహ్మణ అతిథిని అభోజనునిగా ఉంచుట వలన
ఆశాప్రతీక్షే+సర్వాన్+	=	ఆ పుణ్య ఫలితము వలన గలుగు
పుత్రాన్ పశూన్+చ		సర్వాభీష్ట సిద్ధులు, పుత్రులు, పశువులు-సర్వ సంపదలు ఈ సర్వము
వృంక్తే	=	నశించును. అనగా దీని అర్థము పుణ్యము సర్వము నశించి పాపము గలుగును. దాని వలన అతనికి ఊర్ధ్వలోక ప్రాప్తిపోయి చీకటి లోకముల ప్రాప్తి (నరకనివాసము) గలుగును.

*****

యముడు నచికేతునకు మూడు వరములు అనుగ్రహించుటకు తగిన భూమికను కథా పరంగా ఋషి ఏర్పరచినాడు.

9. తిస్రో రాత్రీ ర్యదవాత్సీ ర్గృహే మేఽనశ్నన్ బ్రహ్మన్నతిథి ర్నమస్యః
నమస్తేఽస్తు బ్రహ్మన్ స్వస్తిమేఽస్తు తస్మాత్ ప్రతి త్రీన్ వరాన్ వృణీష్వ

తిస్రః - రాత్రీః - యత్ - అవాత్సీః - గృహే - మే - అనశ్నన్ - బ్రహ్మన్ - అతిథిః - నమస్యః - నమః - తే - అస్తు - బ్రహ్మన్ - స్వస్తి - మే - అస్తు - తస్మాత్- ప్రతి - త్రీన్ - వరాన్ - వృణీష్వ

బ్రహ్మన్	=	భగవత్ స్వరూపుడవయిన బ్రాహ్మణుడా
నమస్యుఃఅతిథిః (సన్)	=	పూజార్హుడవైన అతిథిగా
మే+గృహే	=	నా గృహమందు

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

అనశ్నన్	=	భోజనము లేకుండా
తిస్రః+రాత్రీః+	=	మూడు రాత్రులు
యత్+అవాత్సీః	=	ఉండిరి కావున
తస్మాత్	=	ఆ కారణమున
బ్రహ్మన్	=	ఓ బ్రాహ్మణుడా
ప్రతి+త్రీన్+వరాన్	=	మీరు ఆ దోషనివార్థమై మూడు వరములు
వృణీష్వ	=	కోరుకొనుడు
తే+ నమః+ అస్తు	=	మీకు నమస్కారము
మే+స్వస్తి+అస్తు	=	నాకు శుభము గలుగగాక అని మీరు దీవింపుడు

పుణ్యకర్మానుష్ఠాన పరులు పుణ్యఫలితము కోరి బ్రహ్మలోకము చేరి, పుణ్యము క్షీణించగానే తిరిగి భూలోకమున జన్మింతురు.

*****

నచికేతుని ప్రథమ వరము

10. శాంత సంకల్ప స్సుమనా యథా స్యాత్ వీతమన్యు ర్గౌతమో మా ఽభి మృత్యో
త్వ త్ప్రసృష్టం మాఽభి వదేత్ప్రతీత ఏతత్రయాణాం ప్రథమం వరం వృణే

శాంత సంకల్పః - సుమనాః - యథా - స్యాత్ - వీతమన్యుః - గౌతమః - మా - అభి - మృత్యో - త్వత్ - ప్రసృష్టం - మా - అభి - వదేత్ - ప్రతీతః - ఏతత్ - త్రయాణాం - ప్రథమం - వరం - వృణే.

కథా పరంగా

మృత్యో	=	ఓ యమధర్మరాజా!
గౌతమః	=	గౌతమ వంశజుడయిన మా తండ్రియగు ఉద్దాలకుడు
వీతమన్యుః	=	కోపరహితుడై,
శాంతసంకల్పః	=	శాంతమనస్కుడై,
సుమనాః	=	నిర్మలమనస్కుడై

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

యథా+స్యాత్	=	నేను తిరిగి భూలోకమునకు వెళ్ళిన తరువాత ఉండుగాక
త్వత్+ప్రసృష్టం	=	నీ అనుగ్రహమున పంపబడిన నన్ను మా తండ్రి
మా+అభి+ప్రతీతః (సన్)		చూచి తన కుమారునిగా గుర్తించినవాడై
మా+అభి+వదేత్	=	నన్ను ప్రేమతో పలకరించుగాక
ఏతత్+త్రయాణాం	=	తమరు నాకు యిచ్చిన ఆ మూడు వరములలో
ప్రథమం+వరం+వృణే	=	ఇది మొదటి వరము. ఈ వరమును ప్రసాదింప కోరుచున్నాను. ఈ వరమును అనుగ్రహింపుము.

యౌగిక అర్థంగా

గౌతమః	=	గౌ అనగా ఇంద్రియములు. తమః అనగా చీకటి అనగా ప్రారంభములో సాధకుడు ఇంద్రియలోలుడై తమో గుణయుతుడై యున్నను సాధన చేసి ఆత్మదర్శనము చేసినచో (యమునిని చూచుట అనగా ఆత్మదర్శనము)
యథా వీతమన్యుః	=	కోపరహితుడు
శాంతసంకల్పుః	=	ద్వందాతీతుడై - సుఖదుఃఖములందు విచలితుడు గాక త్రిగుణాతీతుడై శాంతత్వము గల వాడై శాంతిని పొందును.
సుమనాః	=	నిర్మల మనస్కుడు అయి
స్యాత్	=	జీవన్ముక్తుడగును అనగా నద్వేష్టి నకాంక్షతి నశోచతి అని చెప్పినట్లు ఉండును.

పుణ్యకర్మానుష్ఠానపరంగా

పుణ్యకర్మలు అనుష్ఠించి పుణ్యఫలితమును కోరినవారు బ్రహ్మ లోకము చేరి భోగభాగ్యములు అనుభవించి పుణ్యము క్షీణించగనే తిరిగి బ్రహ్మలోకము నుండి భూలోకమునకు వత్తురు.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఈ విధంగా కథగా యముడు నచికేతునకు వరము అనుగ్రహించుట, పుణ్యకర్మానుష్ఠానపరులకు గలుగు ఫలితము. ఆత్మదర్శనము చేసిన వారికి గలుగు జీవన్ముక్తత్వములనే మూడింటిని కలిపి యిందు చెప్పినాడు. ఈపద్ధతులే మనకు రామాయణం, భాగవతములలోని ప్రతికథలోనూ కనిపించును. అందులోని కథలు రూఢి అర్థములో జరిగిన కథలు అవే కథలలో యౌగికార్థము సాధన రహస్యములు ఉండును. అలా చెప్పవలయును అని అనుకునేటప్పుడు లోకవిరుద్ధమైన అసహజ మయిన విషయాన్ని ఋషి ప్రవేశపెట్టును.

ఉదా: 1. వాలి, సుగ్రీవులకు తండ్రే తప్ప తల్లిలేదు.

2. ద్రుపదుని తండ్రి పృషతుడు. అతడు మేనకను చూచెను. అప్పుడతని రేతస్సు పతనమయినది. ఆ రేతస్సును కాలితో తొక్కినాడు. అంత ద్రుపదుడు పుట్టినాడు.

3. ఇల అనే రాజు ఒక అరణ్యంలోనికి (కుమార వనము) వెళ్ళగానే ఆడపిల్ల అయినాడు.

ఈ విధముగా పురాణములలోని అన్ని కథలు ఉండును. వాటిని ఆధ్యాత్మిక భావన తెలిసిన వారినుంచే గ్రహించవలయును.

*****

యముడు చెప్పుచున్నాడు

11. యథా పురస్తాద్భవితా ప్రతీత ఔద్దాలకి రారుణిః మత్ప్రసృష్టః సుఖం రాత్రీశ్శయితా వీతమన్యుః త్వాం దదృశివాన్ మృత్యుముఖాత్ప్రయుక్తమ్

యథా - పురస్తాత్ - భవితా - ప్రతీతః - ఔద్దాలకిః - ఆరుణిః - మత్ప్రసృష్టః - సుఖం - రాత్రీః - శయితా - వీతమన్యుః - త్వాం - దదృశివాన్ - మృత్యుముఖాత్ - ప్రయుక్తం.

కథాపరంగా

ఆరుణిః+ఔద్దాలకిః = అరుణుని కుమారుడయిన ఉద్దాలకుడు

మత్ప్రసృష్టః = నా నుండి పంపబడి

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

మృత్యుముఖాత్+	=	జననమరణ వలయము నుండి విడివడిన
ప్రయుక్తం+త్వాం		నిన్ను చూచి, నిన్ను తన కుమారునిగా గుర్తించిన వాడై
ప్రతీతః+దదృశివాన్+	=	పూర్వమువలె ఉన్నవాడై- పూర్వము వలె
యథా+పురస్తాత్+ భవితా		నీయందు ప్రేమతో
వీతమన్యుః+సుఖంరాత్రీః	=	కోపము లేక రాత్రులు సుఖముగా
శయితా	=	నిద్రించును.

పుణ్యకర్మానుష్ఠానము

యముని పట్టణము వేఱు, యముని గృహము వేఱు, యమలోకము వేఱు. యముని పట్టణము సంయమి అనునగరము. మేరు పర్వత శిఖరముపై బ్రహ్మపురము ఉంది. ఆ బ్రహ్మపురానికి ఎనిమిది దిక్కులలోనూ అష్టదిక్పాలుల పట్టణములు ఉన్నవి.

ఆత్మదర్శనము చేసినవాడు సంసారములో ఉండియు సంసారములో చిక్కుకొనక ఉండును. అట్టి యోగి శాంతత్వము గలిగి సుఖముగా శయనించును. యముని గృహము-ఇందు యముడు, అతని భార్యలు మొదలయిన వారు ఉందురు.

యమసభ - యముని పట్టణము - పుణ్యలోకము- పుణ్యవంతులు ఉందురు.
యమలోకము - చీకటిలోకము. పాపులు శిక్షింపబడుదురు.

నచికేతుడనే సాధకుడు పుణ్యకర్మానుష్ఠానము వలన పుణ్యలోకము అయిన యముని పట్టణమునకు చేరినాడు. ఆ తరువాత యముని ఇంటికి వెళ్ళినాడు. యమునిచే అర్ఘ్యపాద్యాది విధులచే పూజింపబడినాడు. పుణ్యము వలన గలిగే ఫలితము పుణ్యలోక ప్రాప్తి గలిగినది. ఆ పుణ్యానుభవము క్షీణించగానే తిరిగి పునర్జన్మకు భూలోకమునకు వత్తురు. అనగా పుణ్యలోకప్రాప్తి అన్నది అశాశ్వతము. పునర్జన్మప్రాప్తి గలుగును.

*****

ఋషి స్వర్గలోకమును వర్ణించుచున్నాడు

12. స్వర్గేలోకే న భయం కిం చ నాస్తి న తత్ర త్వం న జరయా బిభేతి
ఉభే తీర్త్వా అశనాయా పిపాసే శోకాతిగో మోదతే స్వర్గలోకే

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

స్వర్గే - లోకే - న - భయం - కిం - చ - న - అస్తి - న - తత్ర - త్వం - జరయా - బిభేతి - ఉభే - తీర్త్వా - అశనయా - పిపాసే - శోకాతిగః - మోదతే - స్వర్గలోకే.

స్వర్గేలోకే	=	స్వర్గలోకమునందు అనగా బ్రహ్మలోకము నందు
తత్ర+ కించన+	=	అక్కడ కొంచెము కూడ ఆకలి దప్పులు, ముసలి
అశనయా+		తనము, మరణము శోకమోహములు - (ఈ ఆఱు
పిపాసే+న+జరయా+		జీవ లక్షణములు) కొంచెము కూడ అక్కడ ఉండవు.
భయం+న+చ+		కేవలము బ్రహ్మానందము అనుభవములో ఉండును.
శోకాతిగః+న+బిభేతి		
ఉభే+తీర్త్వా	=	స్థూల శరీరము, సూక్ష్మశరీరముల రెండింటిని
త్వం+అస్తి	=	దాటినచో హిరణ్మయ శరీరవర్తియై నీవు (ఓ సాధకుడా) బ్రహ్మలోకమున ఉందువు.
స్వర్గలోకే+మోదతే	=	శాశ్వతముగా బ్రహ్మలోకంలో పునరావృత్తి రహితులయి బ్రహ్మయై విరాజిల్లి ఆనంద స్వరూపమున ఆనందింతురు. ఈ విషయమునే ఇప్పుడు రెండవ వరముగా వివరించున్నారు.

*****

నచికేతుని రెండవ వరము

13. స త్వ మగ్నిం స్వర్గ్య మధ్యేషి మృత్యో ప్రబ్రూహి తం శ్రద్ధ ధానాయ మహ్యమ్ స్వర్గలోకా అమృతత్వం భజంతే ఏతద్ద్వితీయేన వృణే వరేణ

సః - త్వం - అగ్నిం - స్వర్గ్యం - అధ్యేషి - మృత్యో - ప్రబ్రూహి - తం - శ్రద్ధధానాయ - మహ్యం - స్వర్గలోకాః - అమృతత్వం - భజంతే - ఏతత్ - ద్వితీయేన - వృణే - వరేణ

సః	=	నచికేతుడు అంత యమ ధర్మరాజుతో కొందఱు పుణ్యాత్ములు పుణ్య ఫలితము కోరక
స్వర్గలోకాః	=	పుణ్యలోకములలో పుణ్యఫలితములను అనుభవించి బ్రహ్మస్థానములో

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

అమృతత్త్వం	=	అమృతత్త్వమును
భజంతే	=	పొందుచున్నారు
మృత్యో	=	ఓ యమ ధర్మరాజా
త్వం+స్వర్గ్యం+	=	నీవు స్వర్గలోకమును
అగ్నిం+అధ్యేషి		(బ్రహ్మలోకము) చేర్చు అగ్ని విద్యను ఎఱుగుదువు కావున
తం	=	ఆ అగ్నివిద్యను
శ్రద్దధానాయ+మహ్యం	=	శ్రద్ధావంతుడనయిన నాకు
ప్రబ్రూహి	=	చెప్పుము
ఏతత్	=	ఈ అగ్నివిద్యనే చెప్పమని నా
ద్వితీయేన+వరేణ	=	రెండవ వరముగా కోరుచున్నాను
వృణే	=	అనుగ్రహింపుము

*****

యముడు చెప్పుచున్నాడు

14. ప్రతేబ్రవీమి తదుమే నిబోధ స్వర్గ్య మగ్నిం నచికేతః ప్రజానన్
అనంత లోకాప్తి మథో ప్రతిష్ఠాం విద్ధి త్వ మేనం నిహితం గుహాయాం

ప్ర - తే - బ్రవీమి - తత్ - ఉ - మే - నిబోధ - స్వర్గ్యం - అగ్నిం - నచికేతః - ప్రజానన్ - అనంతలోకాప్తిం - అథః - ప్రతిష్ఠాం - విద్ధి - త్వం - ఏనం - నిహితం - గుహాయాం.

నచికేతః	=	ఓ నచికేతుడా
స్వర్గ్యం+అగ్నిం	=	స్వర్గమును చేర్చు అగ్నిని
ప్రజానన్	=	తెలిసి కొన్నవాడనైన నేను అనగా జ్యోతి స్వరూపుడ నయిన నేను
తే	=	పుణ్య కర్మానుష్ఠాన ఫలితము కోరని నీకు
ప్ర+బ్రవీమి	=	విశదీకరించెదను

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

తత్+మే	=	దానిని నావలన
నిబోధ	=	గ్రహించుము. అది
అనంత లోకాస్తిం	=	పదునాలుగు లోకములకు
అథఃఉ	=	మఱియు సర్వ స్థావర జంగమములకు
ప్రతిష్ఠాం	=	ఆధారమయినట్టియు అయిన
ఏనం	=	ఈ అగ్నిని
గుహాయాం	=	హృదయగుహలో జ్యోతి స్వరూపముగా
నిహితం	=	ఉన్నదానిగా
త్వం	=	నీవు
విద్ధి	=	తెలుసుకొనుము.

*****

ఈ అగ్ని బాహ్యముగా లేదు. హృదయ గుహలో స్వయం ప్రకాశమయిన జ్యోతి రూపమున ఉన్నది. దానిని ఆత్మగా చెప్పుదురు. సృష్ట్యాదియందున్న ఆత్మయే హృదయగుహలో సూక్ష్మరూపమున నెలకొని ఉన్నది అని తెలుసుకొనుము.

యముడు చెప్పుచున్నాడు

15. లోకాది మగ్నిం తమువాచ తస్మై యా ఇష్టకా యావతీర్వా యథా వా
స చాపి తత్ప్రవదత్ యథోక్త మథాస్య మృత్యుః పునరేవాహ తుష్టః

లోకాదిం - అగ్నిం - తం - ఉవాచ - తస్మై - యాః - ఇష్టకాః - యావతీః - వా - యథా - వా - సః - చ - అపి - తత్ - ప్రవదత్ - యథోక్తం - అథ - అస్య - మృత్యుః - పునః - ఏవ - ఆహ - తుష్టః

మృత్యుః	=	యమ ధర్మరాజు
తం+లోకాదిం+అగ్నిం+ తస్మై+ఉవాచ	=	లోకముల కంటె ముందుది, స్వయం జ్యోతి యైనది హృదయగుహలో ప్రకాశించునది, సృష్టిస్థితి లయములు చేయునది అగు - ఆ అగ్ని గుఱించి నచికేతునికి చెప్పెను

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

యాఃఇష్టకాఃఎ	=	ఇటుకలు అంటే ఏమిటి ? అవి ఎన్నో,
యావతీఃవా		ఎలాచేయాలో అనే విషయం చెప్పెను.
యథావా		ఈ అగ్నిని ఆరాధించుటకు భౌతికమయిన ఇటుకలు, నెయ్యి, సమిధలు వగైరాలు అవసరము లేదు. ఈ అగ్ని హృదయ గుహలో ఉంది. కావున బాహ్యముగాకాక మానసికముగా ఆరాధన చేయవలెను.

పురుష సూక్తంలో దేవతలు **" వసంతోఅస్యాసాదాజ్యం"**- అని వసంత ఋతువును నెయ్యిగా, గ్రీష్మ ఋతువును ఇధ్మముగా మానసికంగా ఇలా యజ్ఞం చేసి యజ్ఞపురుషుని దర్శించిరి.

సఃచఎపిఎ	=	నచికేతుడు కూడ యముడు చెప్పినది
తత్		చెప్పినట్లు
యథోక్తంఎప్రవదత్	=	వల్లెవేసి తిరిగి యమునకు వప్ప చెప్పినాడు
అథ	=	అంత యమ ధర్మరాజు
అస్యఎతుష్టఃఎ	=	నచికేతుని ధారణాశక్తికి సంతసించినవాడై
పునఃఎవఎఆహ	=	మరల యిట్లనెను

ఆ అగ్నిని చేయు విధానము యిందు వివరింపబడలేదు.

దీనిని గురుముఖతానే- గురువును ఆశ్రయించియే గ్రహించవలయును.

*****

యముడు చెప్పుచున్నాడు

16. తమబ్రవీత్ప్రీయమాణో మహాత్మా వరం తవేహాద్య దదామి భూయఃఎ
తవైవ నామ్నా భవితాఽయ మగ్నిఃఎ సృంకాం చేమా మనేక రూపాం గృహాణఎ

తమ్ - అబ్రవీత్ - ప్రీయమాణఃఎ - మహాత్మా - వరం - తవ - ఇహ - అద్య - దదామి - భూయఃఎ - తవ - ఏవ - నామ్నా - భవితా - అయం - అగ్నిఃఎ - సృంకాం - చ - ఇమాం - అనేకరూపాం - గృహాణ

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

మహాత్మా	=	మహాత్ముడయిన యముడు, ఓ నచికేతా లోకాదిం అగ్నింఅని లోకములకు ముందుగల అగ్నిని గూర్చి నీవు అడిగినావు గదా. ఆ అగ్ని అనగా
అయం+అగ్నిః	=	ఈ హృదయగుహలో గల అగ్ని
ఇమాం+అనేకరూపాం	=	ఈ సృష్టిలో అనేకరూపములను గలిగి వర్తించుచున్నది. అనగా యీ సృష్టి సర్వము అదే. నీకు ఆ అగ్నిని ఆరాధించు విధానమును చెప్పగా నీవు శ్రద్ధగా విని దానిని తిరిగి అప్పచెప్పితివి. కావున
తమ్+ఇహ+తవ భూయఃఅద్య+ వరం+దదామి	=	నీకు మరల ఇప్పుడే యింకొక వరమును యిచ్చుచున్నాను
తవ+ఏవ+నామ్నా భవితా+చ	=	ఈ అగ్ని నీ పేరుతోనే అనగా నచికేతాగ్నిగా ఇకపై పిలువబడును.
తమ్	=	నీకు
స్పంకాం	=	రత్నహారమును యిచ్చుచున్నాను. దీనిని
గృహాణ	=	స్వీకరించుము అని
ప్రీయమాణఃఅబ్రవీత్	=	నచికేతుని యందలి ప్రేమతో పలికెను.

*****

యముడు చెప్పుచున్నాడు

17. త్రి ణాచికేతఃత్రిభి రేత్య సంధిం త్రికర్మ కృత్తరతి జన్మ మృత్యూ
బ్రహ్మజజ్ఞం దేవ మీడ్యం విదిత్వా నిచాయ్యేమాం శాంతి మత్యంత మేతి

త్రి - నాచికేతః - త్రిభిః - ఏత్య - సంధిం - త్రికర్మకృత్ - తరతి - జన్మమృత్యూ - బ్రహ్మజజ్ఞం - దేవం - ఈడ్యం - విదిత్వా - నిచాయ్య - ఇమాం - శాంతిం - అత్యంతమ్ - ఏతి

నాచికేతః	=	ఓ నచికేతుడా హృదయ గుహలో గల

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఇమాం	=	ఈ ఆత్మ
బ్రహ్మజజ్ఞం	=	సృష్ట్యాది యందు గలది
ఈడ్యం	=	సర్వులచే స్తుతింపదగినది
దేవం	=	స్వయం ప్రకాశమైనది.
త్రికర్మకృత్	=	ఈ ఆత్మను మనసా వాచాకర్మణా పుణ్యకర్మాను ష్ఠానము చేసి - సాధనచే
నిచాయ్య+విదిత్వా	=	హృదయ గుహలో దర్శించి, సర్వజగత్తు ఆ ఆత్మయే యని గ్రహించిన
శాంతిం+అత్యంతమ్+ ఏతి	=	శాంతినిపొందుచున్నాడు జీవన్ముక్తుడగు చున్నాడు.
త్రి(త్రయః)+త్రిభిః	=	జాగ్రత్, స్వప్న, సుషుప్తి అవస్థలను దాటి, స్థూల సూక్ష్మశరీరములను అహంకార మహత్ ప్రకృతు లను దాటి హిరణ్మయ కోశముగా పిలువబడే హృదయ గుహకు చేరి, కూటస్థుని తో
సంధిం+ఏత్య	=	క్షేత్రజ్ఞునిని ఏకీభూతుని చేసినచో
జన్మమృత్యూ	=	జననమరణములు అనే సంసారసాగరమును
తరతి	=	దాటుచున్నాడు. అనగా అమృతత్వమును పొందు చున్నాడు.

*****

యముడు చెప్పుచున్నాడు

18. త్రి ణాచికేత స్త్రయ మేత ద్విదిత్వా య ఏవం విద్వాం శ్చినుతే నాచికేతం
స మృత్యుపాశాన్ పురతః ప్రణోద్య శోకాతిగో మోదతే స్వర్గలోకే.

త్రి - నాచికేతః - త్రయం - ఏతత్ - విదిత్వా - యః - ఏవం - విద్వాన్ - చినుతే - నాచికేతం - సః - మృత్యుపాశాన్ - పురతః - ప్రణోద్య - శోకాతిగః - మోదతే - స్వర్గలోకే.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

నాచికేతః	=	ఓ నచికేతుడా
యఃవిద్వాన్	=	ఏ విద్వాంసుడు
ఏతత్త్రయం	=	ఈ మూడు అవస్థలు, ఈ అవస్థలలో
విదిత్వాత్రి (త్రీణి)		వుండే వైశ్వానరుడు, తైజసుడు, ప్రాజ్ఞులను తెలుసుకొని
ఏవంనాచికేతం	=	ఈ హృదయగుహలో గల ఆత్మను దర్శించ మానసిక యజ్ఞం అయిన నచికేతాగ్నిని
చినుతే	=	చేయునో
సః	=	ఆ నచికేతాగ్నిని తెలిసిన వాడు
పురతః	=	మరణ కాలమునకు ముందే
మృత్యుపాశాన్ప్రణోద్య	=	మృత్యుపాశములను త్రెంచుకొని
శోకాతిగః	=	శోకమోహములులేనివాడై జీవన్ముక్తుడగును - దేహానంతరము
స్వర్గలోకే మోదతే	=	స్వర్గ లోకములో అనగా బ్రహ్మలోకములో ఆనందించును.

ఉదా: జనకుడు ఇతడు విదేహుడు. జీవన్ముక్తుడు.

రామ పట్టాభిషేకమునకు విఘ్నము గలిగినప్పుడు తన అల్లునికి యిలాంటి విఘ్నము గలిగినదని విచారించలేదు. సీతను రావణుడు ఎత్తుకొని వెళ్ళినపుడు శోకించలేదు. రాముడు చిత్రకూటంలో వుండగా తన కూతురుని అల్లుడిని చూచి పరామర్శించ లేదు. ఇట్టి వాడు బ్రహ్మలో ఏకీభూతుడై కర్పూర దీప సంయోగము వలె బ్రహ్మమై విరాజిల్లును.

*****

యముడు చెప్పుచున్నాడు

19. ఏష తే ఽగ్ని ర్నచికేతః స్వర్గ్యో యమ వృణీథా ద్వితీయేన వరేణ
ఏత మగ్నిం త వైవ ప్రవక్ష్యన్తి జనాస స్తృతీయం వరం నచికేతో వృణీష్వ

ఏషః - తే - అగ్నిః - నచికేతః - స్వర్గ్యః - యమ్ - అవృణీథాః - ద్వితీయేన - వరేణ
ఏతమ్ - అగ్నిం - తవ - ఏవ - ప్రవక్ష్యంతి - జనాసః - తృతీయం - వరం - నచికేతః - వృణీష్వ

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

నచికేతః	=	ఓ నచికేతా !
యమ్+ఏతం+అగ్నిం+	=	రెండవ వరముగా లోకాలకు ముందున్న
ద్వితీయేన+వరేణ+		అగ్నిని గుఱించి చెప్పమని కోరితివో
అవృణీథాః		
స్వర్గ్యః+అగ్నిః+ఏషః	=	ఆ స్వర్గం చేర్చు అగ్ని ఇదే
తే	=	నీ కొఱకు దానిని ఉపదేశించితిని
జనాసః	=	జనులు ఈ అగ్నిని
తవ+	=	నీ పేరుతోనే పలుకుదురు.
ఏవ+ప్రవక్ష్యంతి		
నచికేతః	=	ఓ నచికేతా
తృతీయం+వరం	=	మూడవ వరమును
వృణీష్వ	=	కోరుకొనుము. (హృదయ గుహలో అగ్ని జ్వాలల మధ్యలో ఆత్మ కలదు. అది నచికేతాగ్ని).

*****

నచికేతుడు చెపుచున్నాడు

20. యే యం ప్రేతే విచికిత్సా మనుష్యేఽ స్తీ త్యేకే నాఽయ మస్తీతి చైకే
ఏత ద్విద్యా మనుశిష్ట స్తయాఽహం వరాణా మేష వరస్తృతీయః

యా - ఇయం - ప్రేతే - విచికిత్సా - మనుష్యే - అస్తి - ఇతి - ఏకే - న - అయం - అస్తి - ఇతి - చ - ఏకే - ఏతత్ - విద్యాం - అనుశిష్టః - త్వయా - అహం - వరాణాం - ఏషః - వరః - తృతీయః

మనుష్యే+ప్రేతే	=	మనుష్యుడు మరణింపగా శరీరమునకు భిన్న మయినది
ఏకే+అస్తి+ఇతి	=	శరీర, ఇంద్రియ, మనోబుద్ధులను పనిచేయించుచూ ఉన్నది అయిన ఆత్మ ఒకటి యీ శరీరములో కలదు అని కొందఱు

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఏకే+అయం+న+అస్తి+=	అలాంటిది ఏదీ లేదని అనగా ఆత్మ అనేది లేదని
ఇతి+చ	కొందఱు చెప్పుచున్నారు

అనగా చక్రములు, ఇరుసు, రథసారథి కూర్చునే స్థలము, రథికుడు కూర్చునే స్థలము- ఇవి అన్నీ కలిపి రథం అని వ్యవహరింపబడును. దేనికి అవి విడగొట్టిన రథము అనే వ్యవహార నామము ఉండదు. అలానే ఈ శరీరము ఈ శరీర వ్యాపారమును కలిపి ఆత్మగా వ్యవహరించుచున్నారు తప్ప ప్రత్యేకించి ఆత్మ అనేది లేదు. ఈ శరీరమే ఆత్మయని కొందఱు ఇలా రెండు వాదనలు గలవు.

(ఈ రెండు వాదములను స్వీకరించి శ్రీకృష్ణుడు తన భగవద్గీతలో సాంఖ్యయోగంలో సమాధానం చెప్పినాడు)

యా+ఇయం+విచికిత్సా	=	కావున ఆత్మ ఉన్నదా ? లేదా అనే సంశయమును
ఏతత్+త్వయా+	=	నీచే ఉపదేశింపబడి
అనుశిష్టః		
అహం+విద్యాం	=	నేను తెలుసుకొందును
వరాణాం+ఏషః+వరః+	=	మీరు నాకు యిచ్చిన మూడు
తృతీయః		వరములలో యిది నాకు మూడవ వరము.

కావున నాకు ఆత్మ గుఱించి బోధించండి.

మొదటి వరముగా పుణ్య కర్మలు చేసి పుణ్యఫలితము కోరి, బ్రహ్మ లోకము చేరి, పుణ్యము క్షీణించగానే పునర్జన్మను పొందుదురు అనే విషయమును అన్యాప దేశముగా చెప్పెను. రెండవ వరముగా పుణ్య కర్మలు చేసి పుణ్యఫలితము కోరని వారు బ్రహ్మ లోకము చేరి అమృతత్వమును పొంది బ్రహ్మ లోకమునందే వసియించెదరు. వారికి పునర్జన్మ లేదు. ఈ కర్మానుష్ఠానమునకు బాహ్య వస్తువులతో పని లేదు. దీనిని మానసిక యజ్ఞము అని అందురు. పురుష సూక్తములో **"వసంతో అస్యాసీదాజ్యమ్ గ్రీష్మ ఇధ్మ శ్శరద్ధవి"** అని మానసిక యజ్ఞము ఎలా చేయవలయునో చెప్పబడినది. ఆ యజ్ఞ విధానమునే యముడు రెండవ వరముగా చెప్పినట్లుగా ఇందు చెప్పబడినది.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ధర్మపరుడై - పుణ్యకర్మానుష్ఠానము చేసి పుణ్య ఫలితము కోరని వారు తీవ్ర మోక్షేచ్ఛపరులు ఆత్మ తత్త్వము గుఱించి తెలుసుకొనవలయును అనే భావనను మూడవ వరముగా చెప్పబడినది. ఇలా వరముల పేరిట సాధకులను మూడు తరగతులుగా విభజించి గూఢముగా విషయమును చెప్పినారు.

*****

యముడు చెపుచున్నాడు

21. దేవై రత్రాపి విచికిత్సితం పురా న హి సువిజ్ఞేయ మణురేష ధర్మః
అన్యం వరం నచికేతో వృణీష్వ మా మోపరోత్సీ రతి మా సృజైనమ్

దేవైః - అత్ర - అపి - విచికిత్సితం - పురా - న - హి - సువిజ్ఞేయం - అణుః - ఏషః - ధర్మః - అన్యం - వరం - నచికేతః - వృణీష్వ - మా - మా - ఉపరోత్సీః - అతి - మా - సృజ - ఏనం

వ్యవసాయము తెలిసిన రైతు, విత్తనములను సుక్షేత్రములోనే చల్లును. చవిటి నేలలో చల్లడు. అటులనే ఆత్మజ్ఞానము స్వానుభవంలో గ్రహించినవ్యక్తి యోగ్యుడయిన శిష్యునకే బోధించును. లోకమున జనులు రెండు రకములు. ఒకరు సంసారులు. వీరు సంసార తాపత్రయములలో కూరుకొని భార్యా, పిల్లలు, బంధువులు, అష్టఐశ్వర్యములు, భోగభాగ్యములు, ఇహలోక పరలోక సుఖాల కొఱకు ఆలోచించేవారు. వీరికి ఆత్మవిద్య చెప్పుట అనగా చవిటి నేలలో విత్తనములు చల్లుట అనే ప్రక్రియ క్రిందకు వచ్చును. వీరు ఆలకించినా ఆచరింపలేరు. కావున పెద్దలు వీరికి ఆత్మజ్ఞానమును ఉపదేశింపరు.

ఇంకొక రకపు వారు విద్వాంసులు. వీరు నీటిలో తామరాకులా సంసారంలో ఉండి సంసారము సుఖంబని నిశ్చయించక మఱియొక మార్గంబున సిద్ధిగలదని ఆ మార్గము గుఱించి ఆలోచించుచూ ఆ మార్గమును తెలుసుకొనుటకై అన్వేషింతురు. వీరు సుక్షేత్రము వంటివారు వీరికి ఆత్మజ్ఞానము బోధించిన ఫలితముండును. ఈ కోవకు చెందినవారు విని, మననము చేసి సాధనద్వారా ఆత్మదర్శనం చేసి ఆత్మతో ఏకీభూతులగుదురు.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

నచికేతునిని పరీక్షించుట అనే నెపంతో మనకు ఈ సందేశము ఇవ్వబడినది.

అత్ర+దేవైః+అపి	=	ఆత్మ ఉన్నదాలేదా అనే విషయంలో దేవతలచే కూడ
పురా	=	పూర్వము
విచికిత్సితం	=	తర్జన భర్జనలు చేయబడినవి. వారు కూడ పూర్తిగా గ్రహించలేదు.
ఏషః+ధర్మః+అణుః	=	ఈ ఆత్మ ధర్మము కడు సూక్ష్మము
న+సువిజ్ఞేయం+హి	=	కనుక ఒకరు చెపితే అర్థము కాదు. స్వానుభవంతో శ్రద్ధా, భక్తి, ధ్యానయోగము, తపస్సు చేసి గ్రహించ వలయును.
నచికేతః	=	ఓ నచికేతా
అన్యం+వరం	=	ఆత్మ గుఱించి చెప్పుమని గాక యింకొక వరమును
వృణీష్వ	=	కోరుకొనుము
మా	=	నన్ను
మా+ఉపరోత్సీః	=	ఈ విషయముపై నన్ను బాధింపకుము పట్టుపట్టకు
మా	=	నన్ను
ఏనం+అతి+సృజ	=	ఈ వరమును గుఱించి అనగా ఆత్మ గుఱించి చెప్పమని తట్టకు

*****

నచికేతుడు చెప్పుచున్నాడు

22. దేవై రత్రాపి విచికిత్సితం కిల త్వం చ మృత్యో యన్న సువిజ్ఞేయ మాత్థ
వక్తా చాస్య త్వాదృగన్యో న లభ్యో నా న్యో వరస్తుల్య ఏతస్య కశ్చిత్

దేవైః - అత్ర - అపి - విచికిత్సితం - కిల - త్వం - చ - మృత్యో - యత్ - న - సువిజ్ఞేయం - అత్థ - వక్తా - చ - అస్య - త్వాదృక్ - అన్యః - న - లభ్యః - న - అన్యః - వరః - తుల్యః - ఏతస్య - కః - చిత్.

అత్ర+దేవైః+అపి+	=	ఆత్మ ఉన్నదా లేదా అనే విషయము పెద్దలైన

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

విచికిత్సితం+ కిల+చ		దేవతలచే కూడ తర్జన భర్జనలు చేయబడినదని తమరు చెప్పుచున్నారు గదా. మఱియు
త్వం+యత్+న+ సువిజ్ఞేయం+అస్య	=	తమరు కూడ యీ విషయము చాలా సూక్ష్మమగుట వలన అసమర్థుడయిన గురువు చెప్పిన అర్థముకాదని చెప్పుచున్నారు గదా. కావున
మృత్యో+ అస్య+వక్తా+చ+ తాదృక్+అన్యః+ న+లభ్యః	=	కాల స్వరూపుడవయిన పరమాత్మా! ఆత్మ తత్త్వమును చెప్పగల మీవంటి సమర్థుడయిన గురువు యింకొకరు లేరు
తత్	=	కావున మీరే ఆత్మ విషయమును నాకు ఉపదేశించండి
ఏతస్య+అన్యః+ వరః+తుల్యః+కః+ చిత్+న	=	ఈ వరము వంటి యింకొక వరము, అనగా దీనితో తుల్యమైనది యింకొకటి యేదియు లేదు. కావున మీరు దయచేసి నేనడిగిన ఆత్మవిషయమునే ఉపదేశించండి.

*****

ఆత్మతత్త్వము తెలియ కోరు జిజ్ఞాసి పుణ్యకర్మానుష్ఠాన ఫలితములను తెలుసుకొని నిర్వేదం పొందవలయును. ఇహలోక, పరలోక సుఖాలపై ఆపేక్ష యుండరాదు. అట్టివారలే ఆత్మ తత్త్వమును తెలుసుకొనుటకు అర్హులు. ఈ విషయమునే యముడు నచికేతునిని పరీక్షించు చున్నట్లు యిందు వర్ణింపబడినది.

యముడు చెపుచున్నాడు

23. శతాయుషః పుత్రపౌత్రాన్ వృణీష్వ బహూన్ పశూన్ హస్తి హిరణ్యమశ్వాన్
భూమే ర్మహదాయతనం వృణీష్వ స్వయం చ జీవ శరదో యావదిచ్ఛసి

శతాయుషః - పుత్రపౌత్రాన్ - వృణీష్వ - బహూన్ - పశూన్ - హస్తి - హిరణ్యం - అశ్వాన్ - భూమేః - మహత్ - ఆయతనం - వృణీష్వ - స్వయం - చ - జీవ - శరదః - యావత్ - ఇచ్ఛసి

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

శతాయుషఃస్వయం+చ+యావత్+శరదఃజీవ+ఇచ్ఛసి	=	ఓ నచికేతా నూఱు సంవత్సరముల ఆయుర్దాయము, లేదా నీకు ఎంత ఆయుర్దాయము కావాలో అంత
పుత్రపౌత్రాన్	=	మఱియు పుత్రులను, మనుమలను
వృణీష్వ	=	కోరుకొనుము
బహూన్ +పశూన్	=	అనేక లక్షల గోవులను
హస్తి+అశ్వాన్	=	ఏనుగులను, గుఱ్ఱములను
హిరణ్యం	=	బంగారమును
మహత్+భూమేః+ఆయతనం	=	విశాల సామ్రాజ్యమును
వృణీష్వ	=	కోరుకొనుము

ఇందు ఇహలోక సుఖములు ప్రస్తావించబడినవి.

*****

యముడు చెప్పుచున్నాడు.

24. ఏతత్తుల్యం యది మన్యసే వరం వృణీష్వ విత్తం చిరజీవికాం చ
మహాభూమౌ నచికేతస్త్వమేధి కామానాం త్వా కామభాజం కరోమి

ఏతత్ - తుల్యం - యది - మన్యసే - వరం - వృణీష్వ - విత్తం - చిరజీవికాం - చ - మహాభూమౌ - నచికేతః - త్వమ్ - ఏధి - కామానాం - త్వా - కామభాజం - కరోమి.

నచికేతః	=	ఓ నచికేతుడా
విత్తం	=	ధనరాసులు
చిరజీవికాం+చ	=	చిరకాల జీవనము, మణులు మాణిక్యములు
మహాభూమౌ	=	విశాల సామ్రాజ్యము
ఏతత్+తుల్యం+వరం+యది+మన్యసే	=	ఒకవేళ యివి గాక వీటితో సమానమైన యింకేమయినా కోరాలని నీవు తలంచినచో

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

వృణీష్వ	=	కోరుకొనుము
త్వా+కామానాం+	=	నీవు కోరిన కోరికలను అనుగ్రహించి
కామభాజం+కరోమి		నిన్ను కృతార్థునిని చేయుదును
త్వం+ఏధి	=	ఆ భోగభాగ్యములతో నీవు వర్ధిల్లుము. (ఇహ లోక సుఖములను గుఱించి- ఇందు ప్రస్తావించినాడు)

*****

యముడు చెప్పుచున్నాడు.

25. యే యే కామా దుర్లభా మర్త్యలోకే సర్వాన్ కామాం శ్ఛన్దతః ప్రార్థయస్వ
ఇమా రామాः స రథాः స తూర్యా న హీ దృశా లమ్భనీయా మనుష్యైः
అభిర్మత్ప్రత్తాభిः పరిచారయస్వ నచికేతో మరణం మాఽను ప్రాక్షీः

యే - యే - కామాः - దుర్లభాः - మర్త్యలోకే - సర్వాన్ - కామాన్ - ఛందతః - ప్రార్థయస్వ - ఇమాः - రామాः - సరథాः - సతూర్యాः - న - హి - ఈదృశాः - లంభనీయాः - మనుష్యైः - అభిः - మత్ప్రత్తాభిः - పరిచారయస్వ - నచికేతః - మరణం - మా - అను - ప్రాక్షీः

నచికేతః	=	ఓ నచికేతుడా
ఇమాः+సరథాः+	=	ఈ రథములతోనూ, సంగీత
సతూర్యాः+రామాः		వాయిద్యములతోనూ కూడిన యీ అప్సరసలు
మనుష్యైः	=	తపస్సు చేయని మానవులచే
ఈదృశాः+న+	=	ఇటువంటి అసమాన సౌందర్య
లంభనీయాः+హి		రాసులయిన అప్సరసలు పొందనలవి కాని వారు
అభిः+మత్ప్రత్తాభిः+	=	అటువంటి అప్సరలసను నీకు ఇచ్చెదను
పరిచారయస్వ		మాచే అనుగ్రహింపబడి యిచ్చిన వీరిచే సకల సుఖాలు పొందుట అనే పరిచర్యలు చేయించు కొనుము ఇవి గాకపోతే
మర్త్యలోకే +యే+యే+	=	భూ లోకంలో యేయే కోరికలు పొంద

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

కామాః+దుర్లభాః		అసాధ్యమో అటువంటి
సర్వాన్+ కామాన్+ ఛందతః	=	సర్వకోరికలు నీ యిష్టానుసారము
ప్రార్థయస్వ	=	కోరుకొనుము అంతేగాని
మరణం+మా+	=	మరణానంతరము కూడ
అనుప్రాక్షీః		ఉంటుందా ఉండదా అనే ఆత్మవిషయము అడగకుము.

ఇందు పరలోక సుఖాల గుఱించి ప్రస్తావించినాడు. ఇహలోక, పరలోక సుఖాపేక్షపరునికి బ్రహ్మవిద్య ఒంటబట్టదు. ఈ విషయమునే భగవద్గీతలో శ్రీకృష్ణుడు సాంఖ్యయోగములో **"యామీమాం పుష్పితాం- వాచం"** అంటూ అర్జునుని హెచ్చరించినాడు.

*****

నచికేతుడు చెప్పుచున్నాడు

26. శ్వోభావా మర్తస్య యదంతకైతత్ సర్వేంద్రియాణాం జరయంతి తేజః
అపి సర్వం జీవిత మల్పమేవ తవైవ వాహాస్తవ నృత్యగీతే.

శ్వోభావాః - మర్తస్య - యత్ - అంతక - ఏతత్ - సర్వేంద్రియాణాం - జరయంతి - తేజః - అపి - సర్వం - జీవితం - అల్పమ్ - ఏవ - తవ - ఏవ - వాహాః - తవ - నృత్యగీతే.

పరలోక సుఖాలను కోరేవారిని యోగ భ్రష్టులందురు. రామాయణంలో అరణ్యకాండలో రాముడు సీతా లక్ష్మణ సహితుడై సంచరించుచుండగా ఒక చోట ఒక యోజనము వైశాల్యము గల రమ్యమైన సరస్సును చూచిరి. ఆ రమ్యమైన సరస్సు నుండి గీత వాద్యాదుల ధ్వని వినవచ్చుచుండెను. అంత ఆ విషయమై రాముడు అడుగగా ధర్మభృత్ అనే మహాముని యిట్లు చెప్పసాగెను.

మాండకర్ణి అనే మహాముని వాయుభక్షకుడై పదివేల సంవత్సరములు తపస్సు చేసెను. దేవతలు ఆ ముని తపోభంగమునకై ఐదుగురు అప్సరస స్త్రీలను పంపిరి.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

వారు ఆమునికి భార్యలైరి. ఆ అప్సరసలు క్రీడించుటచే వాద్యధ్వని, వారి అలంకారముల ధ్వని కలసి మనోహరమైన గీత ధ్వని వినవచ్చుచున్నదని చెప్పెను.

వాల్మీకి ఈ కథ ద్వారా ఇహలోక పరలోక సుఖములు ఆత్మదర్శనమును పొంద దలచిన సాధకునికి అవరోధములని వీరు యోగభ్రష్టులని ఆచరణ పాఠమును మనకు అందించినాడు.

		ఈ సుఖభోగములు అశాశ్వతములు
శ్వోభావాః+జీవితం+	=	స్వభావముగా శరీరమునకు
అపి+అల్పమ్+ఏవ		అమృతత్వము లేదు. జీవితము అల్పము. ఈ సుఖ భోగములు
మర్తస్య+యత్+ఏతత్+	=	మానవుని యొక్క సర్వేంద్రియముల
సర్వేంద్రియాణాం+తేజః+		తేజస్సునుహరించును. మోక్షకామునకు
జరయంతి		ఈ సుఖభోగములు ఆటంకములు కావున
అంతక	=	ఓ విశ్వ లయకారకా! ప్రభో
వాహాః+తవ+ఏవ+	=	నీవు ఇచ్చెదవన్న మానుష భోగములు,
తవ+సర్వం+నృత్య గీతే		మానవులకు దుర్లభమైన ఈ నృత్య గీతములతో కూడిన ఈ అప్సరసలను తమరివద్దే ఉండనీయుడు. నాకు వాటితో పనిలేదు. నేను అడిగిన ఆత్మను గుఱించి బోధింపుడు.

*****

నచికేతుడు చెప్పుచున్నాడు

27. న విత్తేన తర్పణీయో మనుష్యో లప్స్యామహే విత్త మద్రాక్ష్మ చేత్త్వా
జీవిష్యామో యావదీశిష్యసి త్వం వరస్తు మే వరణీయ సఏవ

న - విత్తేన - తర్పణీయః - మనుష్యః - లప్స్యామహే - విత్తం - అద్రాక్ష్మ చేత్ - త్వా - జీవిష్యామః - యావత్ - ఈశిష్యసి - త్వం - వరః - తు - మే - వరణీయః - సః - ఏవ

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

త్వం+యావత్+ ఈశిష్యసి+ జీవిష్యామః	=	మీరు ఎంత కాలము యీ జగత్తును పాలించుచూ లయం చేయరో అంతకాలమే జీవులమైన మేము జీవింతుము. కావున ఈ భోగభాగ్యములు శాశ్వతములు గావు.
మనుష్యః+విత్తేన+ న+తర్పణీయః	=	సంసారములో ఉండి మునిగి తేలుతూ వుండే మానవుడు ఎంత ధనము సంపాదించినా యింకా సంపాదించాలనే తాపత్రయంలో ఉండును తప్ప, ఉన్నదానితో తృప్తి చెందడు. అనగా అగ్నిహోత్రంలో నెయ్యి వేసిన కొలదీ మండుతూ ఉండును తప్ప చల్లారదు. అటులనే యీ కామం ఎంత అనుభవించినా తృప్తి కలగదు.
త్వా+అద్రాక్ష్మచేత్+ విత్తం+లప్స్యామహే	=	మీ దర్శన భాగ్యముగలిగినది. కనుక మీవలన ఆత్మ జ్ఞానమును పొంది ఆత్మదర్శనము చేసినట్లయిన మేము కావాలనుకున్నప్పుడు ధనమును, అనంత భోగభాగ్యములను సంపదను పొందగలము.
మే+వరణీయః+వరః+ సః+ఏవ+తు	=	కావున ఆత్మతత్త్వము తెలుపుటగుఱించి నేను ప్రార్థించిన ఆ వరమే నాకు వరము. ఇంకొక వరముతో పనిలేదు.

(దీనికి ఉదాహరణగా వసిష్ఠులవారు విశ్వామిత్రునికి, అతని అక్షౌహిణి సేనకు కావలసిన భోజన పదార్థములను సమకూర్చినారు. భరద్వాజ మహర్షి భరతునికి అతని అక్షౌహిణి సేనకు సకల మర్యాదలు చేసినారు)

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

నచికేతుడు చెప్పుచున్నాడు

28. అజీర్యతా మమృతానా ముపేత్య జీర్యన్మర్త్యః క్వథః స్థః ప్రజానన్
అభిధ్యాయన్ వర్ణరతి ప్రమోదా ననతి దీర్ఘే జీవితే కో రమేత

అజీర్యతాం - అమృతానాం - ఉపేత్య - జీర్యన్ - మర్త్యః - క్వథః - స్థః - ప్రజానన్ - అభిధ్యాయన్ - వర్ణరతి - ప్రమోదాన్ - అనతి - దీర్ఘే- జీవితే - కః - రమేత

అనతి+దీర్ఘే+జీవితే = అల్పాయుర్దాయము గల ఈ జీవితములో

జీర్యన్+మర్త్యః = జరామరణములు గలిగిన మనుష్యుడు

ప్రజానన్+ క్వథః+స్థః = సంతానముకావాలని కోరేవాడు ఎవ్వడు?

వర్ణరతి+ప్రమోదాన్+ అభిధ్యాయన్ = సంపదలు, భోగభాగ్యములు, స్త్రీలతో సంభోగ సుఖంవీటిని ఆలోచిస్తూ వుండే మూర్ఖుడు ఎవ్వడు.

(తదాస్థః పుత్రాదులను కోరుటలో ఆశ గలవాడు క్వ= ఎవ్వడు)

కః+రమేత = ఈ అశాశ్వతమైన సుఖాలు పొంది ఎవడు రమించును.

అజీర్యతాం+ అమృతానాం+ ఉపేత్య = నశించనిది, అమృతత్వము గలది అయిన ఆత్మను పొంది అనగా దర్శించి ఆత్మతో ఏకీభూతుడు కావలయును అని కోరును తప్ప యీ ఇహలోక పరలోక సుఖములను ఎవ్వడూ కోరడు. గావున నాకు ఆత్మతత్వము ఉపదేశించండి.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

29. యస్మిన్నిదం విచికిత్సన్తి మృత్యో యత్సాం పరాయే మహతి బ్రూహి
న స్తత్ యోఽయం వరోగూఢ మను ప్రవిష్టో నాన్యం తస్మాన్నచికేతా వృణీతే.

(ఇతి ప్రథమవల్లీ)

యస్మిన్ - ఇదం - విచికిత్సన్తి - మృత్యో - యత్ - సాంపరాయే - మహతి - బ్రూహి - నః - తత్ - యః - అయం - వరః - గూఢం - అనుప్రవిష్టః - న - అన్యం - తస్మాత్ - నచికేతాః - వృణీతే.

మృత్యో	=	ఓ లయకారకుడా !
యస్మిన్+ఇదం+	=	ఆత్మ ఉన్నదా లేదా అనే విషయంలో తర్జన
విచికిత్సంతి		భర్జనలు జరుగుతున్నాయి.
యత్+సాంపరాయే+	=	ఏది పరలోకమునకు సంబంధించిన గొప్ప
మహతి+తత్		సంగతో దానిని - ఆత్మ గుఱించి
నః+బ్రూహి	=	మాకు విశదీకరించండి
యః+అయం+గూఢం+	=	ఈ నిగూఢమైనది ఏదో ఆ నిగూఢమైన
అనుప్రవిష్టః		ఆత్మగుఱించి తెలుసుకొనవలయునని తలంచు
		చున్నాను.
తస్మాత్	=	కావున
అన్యం+వరః	=	ఇంకొక వరము
నచికేతా	=	ఈ నచికేతుడు
న+వృణీతే	=	కోరడు

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ద్వితీయ వల్లీ

ఋషి చెప్పుచున్నాడు

1. **అన్యచ్ఛ్రేయోఽన్య దుతైవ ప్రేయ స్తేఉభే నానార్థే పురుషం సినీతః**
తయోః శ్రేయః ఆదదానస్య సాధు భవతి హీయతేఽర్థాద్య ఉ ప్రేయో వృణీతే.

అన్యత్ - శ్రేయః - అన్యత్ - ఉత - ఏవ - ప్రేయః - తే - ఉభే - నానార్థే - పురుషం - సినీతః - తయోః - శ్రేయః - ఆదధానస్య - సాధు - భవతి - హీయతే - అర్థాత్ - యః - ఉ - ప్రేయః - వృణీతే.

ప్రజలు పాటించే మార్గాలు రెండు ఉన్నాయి.

అన్యత్+శ్రేయః	=	ఒక మార్గము శ్రేయస్సును గలిగించునది
అన్యత్+ఉత+ఏవ+ ప్రేయః	=	ఇంకొక మార్గమున్నదే అది చాలా ప్రియమైనది
తే+ఉభే+నానార్థే	=	ఆ రెండూ భిన్న ప్రయోజనాలు, భిన్న ఫలితాలు యిచ్చునవి
తయోః + శ్రేయః+ ఆదధానస్య+సాధు+	=	ఈ రెండింటిలో శ్రేయోమార్గము ఎన్నుకొన్న వానికి శుభము గలుగును
భవతి+యః+ఉ+ప్రేయః+ పురుషం+వృణీతే+సినీతః	=	ఎవడు ప్రేయో మార్గమును కోరుకొనునో ఆ మార్గము ఆ పురుషునిని బంధించు చున్నది. అనగా అతడు కర్మ బద్ధుడగు చున్నాడు.
అర్థాత్+హీయతే	=	పురుషార్థములలోపరమ పురుషార్థమయిన మోక్షము నకు దూరమగుచున్నాడు అనగా కర్మ బద్ధుడై జన్మపరంపరలలో చిక్కుకొను చున్నాడు. ప్రేయో మార్గము దక్షిణాయన మార్గము. శ్రేయో మార్గము ఉత్తరాయణ మఱియు జ్యోతిర్మార్గము.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఋషి చెప్పుచున్నాడు

2. శ్రేయ శ్చ ప్రేయశ్చ మనుష్య మేత స్తౌ సమ్పరీత్య వివినక్తి ధీరః
శ్రేయో హి ధీరో ఽభి ప్రేయసో వృణీతే ప్రేయో మన్దో యోగక్షేమా ద్వృణీతే

శ్రేయః - చ - ప్రేయః - చ - మనుష్యమ్ - ఆ - ఇతః - తౌ- సమ్పరీత్య - వివినక్తి - ధీరః - శ్రేయః - హి - ధీరః - అభి - ప్రేయసః - వృణీతే - ప్రేయః - మన్దః - యోగక్షేమాత్ - వృణీతే.

మనుష్యమ్+శ్రేయః+చ+	=	మానవుని ఎదుట శ్రేయస్సు ప్రేయస్సు
ప్రేయః+ఆ+ ఇతః		అనేవి రెండు మార్గములు ఉన్నవి. ఆరెండింటిలో కోరుకొనుటలోనే అతని వివేకము వుంది.
ధీరః+తౌ	=	ధీరుడు శ్రేయస్సు, ప్రేయస్సు అను
సంపరీత్య+వివినక్తి+	=	ఈ రెండింటిలో గల గుణదోషములను
ధీరః+ప్రేయసః+		బాగుగాపరిశీలించి ధీరుడు
శ్రేయః+హి+అభి+వృణీతే		ఆరెండింటిలో ప్రేయస్సు కంటె ఇతరమయిన అచల స్థిరకళ్యాణంబయిన శ్రేయోమార్గమును ఎన్ను కొనును.
చ	=	మఱియు
మందః+యోగక్షేమాత్+	=	చాలా తెలివైన వాడిని అని భావించే ఈ
ప్రేయః+వృణీతే		వెఱ్ఱివాడు అగు బుద్ధిహీనుడు సంసారములో ఉండి భార్యా, పిల్లలు ధనధాన్యములు, ఇహలోక పరలోక సుఖములను ఆపేక్షించి ప్రేయో మార్గమును కోరుకొనును. సంసార పద్ధతికి కట్టుబడును. బద్ధుడగును.

*****

యముడు చెప్పుచున్నాడు

3. స త్వం ప్రియాన్ప్రియా రూపాంశ్చ కామా నభిధ్యాయ న్నచికేతోఽత్యస్రాక్షీః
నైతాం సృంకాం విత్తమయీమ వాప్తో యస్యాం మజ్జన్తి బహవో మనుష్యాః

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

సః - త్వం - ప్రియాన్ - ప్రియరూపాన్ - చ - కామాన్ - అభిధ్యాయన్ - నచికేతః - అతి - అస్రాక్షీః - న - ఏతామ్ - సృంకాం - విత్తమయీమ్ - అవాప్తః - యస్యాం - మజ్జన్తి - బహవః - మనుష్యాః

నచికేతః	=	ఓ నచికేతా
సః+త్వం	=	మాటిమాటికి ప్రలోభపెట్టినను ప్రలోభములకు లొంగని వాడవయిన నీవు వాటిని
అతి+అస్రాక్షీః	=	కాలదన్నితివి
ప్రియాన్+చ	=	ప్రియమైనవి అగు భోగభాగ్యములు, సంపదలు
ప్రియరూపాన్+	=	పుత్రపౌత్రులు మొదలయినవి మఱియు
కామాన్+అభిధ్యాయన్		అప్సరోజనములతోడి సురలోక సుఖములు-వివిధ కోరికలు-వీటిలోని గుణ దోష ములను విచారించి
యస్యాం+బహవః+	=	ఎందులో అనగా ఈ సుఖభోగములలో
మనుష్యాః+మజ్జంతి		అనేక వేలమంది మనుష్యులు మునిగి పోవుచున్నారో
ఏతాం+విత్తమయీం+	=	ఈ భోగభాగ్యములనే బంగారు
సృంకాం+న+అవాప్తః		సంకెలను-నీవు స్వీకరింపవైతివి.

*****

యముడు చెప్పుచున్నాడు

బ్రహ్మవిద్య నేర్చుకో గోరువాని అర్హత

4. దూరమేతే విపరీతే విషూచీ అవిద్యయా చ విద్యేతి జ్ఞాతా
విద్యాభీప్సినం నచికేతసం మన్యే న త్వా కామా బహవోఽలోలుపన్త

దూరమ్ - ఏతే - విపరీతే - విషూచీ - అవిద్యా - యా - చ - విద్యా - ఇతి - జ్ఞాతా - విద్యాభీప్సినం - నచికేతసం - మన్యే - న - త్వా - కామాః - బహవః - అలోలుపన్త.

మాయ, మర్మము, అహంకారం, సంసారతాపత్రయములు, సుఖాపేక్ష గలిగి పుణ్యకార్యాలు ఆచరించే కామ్యకర్మపరులు, ఇంద్రియలోలురకు బ్రహ్మవిద్య చెప్పరాదు. చెప్పినా వారికి వంటబట్టదు.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

త్వా+బహవః+కామాఃన+అలోలుపంత	=	నీకు ఈ అనేక కామములు లోలత్వమును గలిగించ లేకపోయినవి. కావున
నచికేతసం+ విద్యాభీప్సినం+మన్యే	=	ఓ నచికేతా ! నిన్ను బ్రహ్మవిద్యను భోధింప తగిన విద్యార్థిగ తలంచుచున్నాను.

మొదటి పాఠం

1. యా+విద్యా+ఇతి	=	ఇది విద్యయని
అవిద్యా	=	ఇది అవిద్యయని మొదట
జ్ఞాతా	=	తెలుసుకొనవలయును
ఏతే+విపరీతే+చ	=	ఈ రెండూ పరస్పర విరుద్ధములు - చీకటి వెలుగుల వంటివి
విషూచీ+చ+దూరం	=	భిన్నధ్రువాలు మఱియు ఒకదానికొకటి చాలా దూరం

ఇది విద్య. ఇది అవిద్య అని మొదట గ్రహించవలయును. అవిద్య, అనగా సంసార తాపత్రయములలో ఉండుట. విద్య అనగా తామరాకుపై నీటి బొట్టు వలె ఉండుట.

సృష్ట్యాదిని బ్రహ్మ

అహం (నేను)	-	అను దేహాభిమాన బుద్ధిగల మోహమును
అంగనా సంగమము	-	అను మహా మోహంబును
తత్పతి ఘాత జాతంబైన క్రోధంబు అనే	-	అంధతామిస్రంబును
అహమేవ మృతో ఽస్మి	-	అను తామిస్రంబును
	-	చిత్తవిభ్రమంబును

అను అవిద్యా పంచక మిశ్రమంబుగా సర్వభూతావళిని పుట్టించె. అవిద్య వలన జీవునికి దేహ,కర్మ బంధము గలుగును. అవిద్య సంసార హేతువు. అవిద్యచే కర్మ బంధము గలుగును. శరీరము, ఇంద్రియములు, మనస్సు, చిత్తము, అహంకారము, బుద్ధి, గుణములు యివి అవిద్య - ఇవి నేను గాను- నేను కూటస్థుడను అని

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

గ్రహించుట విద్య. అవిద్యను సాధన ద్వారా పాఱద్రోలి, తను జీవుడను కానని గ్రహించి, కూటస్థుడగుట విద్య.

ఈశ్వరునిదై క్రీడించుచునవిద్యయనంబడుచున్న మాయ యుపరతమై యెప్పుడు విద్యా రూపంబున బరిణత యగు నప్పుడు జీవోపాధియయిన స్థూల సూక్ష్మ రూపంబులు దహించి కాష్టంబులేక తేజరిల్లు వహ్ని చందంబున యుపరతుండయి అప్పుడు బ్రహ్మ స్వరూపంబునంబొంది పరమానందంబున విరాజమానుండగు.

(భాగవతము, ప్రథమ స్కంధము - 67)

జీవుండు మాయచేత మోహితుండై గుణవ్యతిరిక్తుండయ్యు మాయా సంగతిందాను ద్రిగుణాత్మకుండని యభిమానించుచుం ద్రిగుణత్వాభి మానంబునం గర్తయు భోక్తయుననను ననర్థంబు నొందు.

*****

ఒక రకము మూర్ఖుల గుఱించి

యముడు చెప్పుచున్నాడు

5. అవిద్యయామన్తరే వర్తమానాః స్వయం ధీరాః పండితం మన్యమానాః
దన్దహ్యమాణాః పరియన్తి మూఢాః అన్ధేనైవ నీయమానా యథాన్ధాః

అవిద్యాయామ్- అన్తరే- వర్తమానాః- స్వయం- ధీరాః - పండితం- మన్యమానాః - దన్దహ్యమాణాః - పరియన్తి- మూఢాః- అన్ధేన- ఏవ- నీయమానాః- యథా- అన్ధాః

(ముండక 1,ii-8 లో జంఘన్యమానాః అని వుంటే యిందులో దన్దహ్యమాణాః అని కలదు.) అవిద్య అనగా తను దేహమనుకొనుట. అలా భావించి దేహానికి సుఖాన్ని ఆపేక్షించి పుణ్యకర్మల ఫలితమును గోరి పుణ్యకర్మలు చేసి కర్తయు, భోక్తయు అను అనర్థము పొందును. కర్మవలన అవిద్య గలుగును. అవిద్యవలన కర్మలు చేయుదురు. దీనినే కర్మ వాసన అని అందురు. అటువంటి

అవిద్యయామ్+అన్తరే+ = అవిద్యలో ఉంటూ- ఈ మూర్ఖులు
వర్తమానాః+మూఢాః

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

స్వయం+ పండితం = వారంతట వారే పండితులము- అని అనుకొని
ధీరాఃమన్యమానాః = జీవిత పరమార్థము సాధించిన ధీరుల మనుకొని కృతార్థులము అయితిమి అనుకొని

వీరు గురువులై ఇతరులకు కర్మాసక్తిని గలిగించి పుణ్యకర్మలు తద్ద్వారా గలుగు బ్రహ్మలోక ప్రాప్తిని గుఱించియే బోధించుచున్నారు. వీరి బోధలను పాటించి రజోగుణయుతులైన మఱికొందఱు వీరిని అనుసరించుచున్నారు. ఎలా అనుసరిస్తున్నారని అంటే.

యథా+అన్ధేన+ఏవ = ఏ విధముగా గ్రుడ్డివానిచేతనే
నీయమానాఃఅన్ధాః = నడిపింపబడే గ్రుడ్డివాళ్ళవలె వీరిని అనుసరించు చున్నారు.
దంద్రమ్యమాణాః = ఇలా పెడత్రోవ పట్టిన గురువులు, వారిని అనుసరించువారు, పుణ్యఫలితము కోరి పుణ్య కర్మలు చేయుచూ బ్రహ్మలోకము చేరి పుణ్య ఫలితము క్షీణించగానే భూలోకమున పునర్జన్మకు వచ్చి ఇలా
పరియన్తి = జనన మరణ వలయములో తిరుగు చున్నారు.

ఇట్టి వారి గుఱించి భాగవతమున ఇట్లు చెప్పబడినది.

శ్రుతి గర్మ పరమని చూపుచుండు వారు వేదజ్ఞులనఁ దగువారు గారు.

(భాగవతము- చతుర్థస్కంధము- 877)

కర్మ నిష్ఠులగు నుపాధ్యాయులైన వారలీ యాత్మ తత్త్వంబును నెఱుంగరు. ఎఱింగిరేని యుపదేశింపరు. - (భాగవతము- చతుర్థస్కంధము-883)

కానని వాని నూఁతగొని కానని వాడు విశిష్ట వస్తువుల్ గానని భంగి

(భాగవతం-సప్తమస్కంధము-182)

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

యముడు చెప్పుచున్నాడు

6. న సాంప్రాయః ప్రతి భాతి బాలం ప్రమాద్యన్తం విత్తమోహేన మూఢం
అయం లోకో నాస్తి పర ఇతి మానీ పునః పునర్వశమా పద్యతే మే

న - సాంప్రాయః - ప్రతిభాతి - బాలం - ప్రమాద్యన్తం - విత్తమోహేన - మూఢం - అయం - లోకః - న - అస్తి - పరః - ఇతి - మానీ - పునః - పునః - వశమ్ - ఆపద్యతే - మే.

ఇంకొక రకం మూర్ఖులగుటించి ఇందు చెప్పుచున్నాడు.

అయం+లోకః	=	ఈ లోకము తప్ప
పరః+లోకః+న+అస్తి+	=	పరలోకమనేది లేదు. కావున యిక్కడనే
ఇతి+మానీ		సుఖపడాలి తప్ప తపస్సు మొదలయిన వాటిచే కృశీ
		భూత దేహులై పొందేది ఏముంది అని పలికే వీడు
సాంపరాయః+న+	=	పుణ్యకర్మానుష్ఠానముచే పొందబడు
ప్రతిభాతి		పుణ్యలోకములు వీనికి తెలియవు ఇట్టి
బాలం	=	బాలుడును అనగా అవివేకి అజ్ఞాని అయిన వాడు
విత్తమోహేన+	=	ధన కనక వస్తు వాహనాదులు, పుత్ర,
ప్రమాద్యంతం		పౌత్రాదుల యందు గల మోహము అంతమందు
		దుఃఖప్రాప్తిని గలుగు చేయునని తెలియని
మూఢం	=	మూర్ఖుడు
పునః పునః	=	మరల మరల
మే+వశం+ఆపద్యతే	=	నా వశమును పొందుచున్నాడు. అనగా జన్మించి,
		చనిపోయి యిలా జనన మరణవలయములో
		చిక్కుకొనుచున్నాడు.

పుణ్యకర్మలు చేయని వాడు నరకమును పొంది ఆ తరువాత భూలోకమున జన్మించుచున్నాడు. వీరు ఒకతరగతికి చెందిన మూర్ఖులు. ఇంకొకరు ఫలితము కోరి పుణ్యకర్మలు చేసి బ్రహ్మ లోకము పొంది పుణ్యము క్షీణించగానే మరల

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

భూలోకమున జన్మించుచున్నారు. వీరు ఒక తరగతికి చెందిన మూర్ఖులు. ఈ ఇద్దఱు మూర్ఖులు జన్మ పరంపరలలో చిక్కుకొనుచున్నారు. కావున జన్మ పరంపరలలో చిక్కుకొనకుండా ఉండుటకు పుణ్యఫలితము కోరని పుణ్య కర్మానుష్ఠానము చేయ వలయునన్నది సారాంశము.

*****

ఆత్మ గుఱించి యముడు చెప్పుచున్నాడు

7. శ్రవణా యాపి బహుభి ర్యో న లభ్యః శృణ్వన్తో ఽపి బహవో యం న విద్యుః
ఆశ్చర్యో వక్తా కుశలో ఽస్య లబ్ధాఽఽ శ్చర్యోజ్ఞాతా కుశలానుశిష్టః

శ్రవణాయ - అపి - బహుభిః - యః - న - లభ్యః - శృణ్వన్తః - అపి - బహవః - యం - న - విద్యుః - ఆశ్చర్యః - వక్తా - కుశలః - అస్య - లబ్ధా - ఆశ్చర్యః - జ్ఞాతా - కుశలానుశిష్టః

యః	=	ఏ ఆత్మతత్త్వము
బహుభిఃశ్రవణాయ+ అపి+న+లభ్యః	=	సంసారములో పడి కొట్టుమిట్టాడుచున్న పలువురకు ఆత్మ తత్త్వము వినుటకైనను లభ్యము కాదు
బహవఃశ్రుణ్వంతఃఅపి+యం+న+విద్యుః	=	చాలా మంది విన్నప్పటికి విన్నవారు సాధన చేయకపోవుటవలన ఈ ఆత్మ తత్త్వమును గ్రహించలేరు
అస్య+వక్తా+ ఆశ్చర్యః	=	ఆత్మతత్త్వమును ఆత్మను స్వానుభవంలో దర్శించని వాడు బోధించుట ఆశ్చర్యము.
కుశలానుశిష్టఃజ్ఞాతా+ ఆశ్చర్యః	=	ఆత్మ సాక్షాత్కారము పొందిన జ్ఞాని బోధించిననూ సాధన చేయని వాడు ఆత్మ తత్త్వమును గ్రహించితిని అని అనుకొనుట ఆశ్చర్యము.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

లబ్దా+కుశలః = సాధనచేసి ఆత్మను స్వానుభవంలో దర్శించి, ఆత్మను పొందినవాడు పునరావృత్తి రహితుడైన కుశలుడు.

ఈ విషయమునే భగవద్గీతలో సాంఖ్యయోగంలో 29వ శ్లోకంగా చెప్పినారు.

*****

యముడు చెప్పుచున్నాడు

8. న నరేణా వరేణ ప్రోక్త ఏష సువిజ్ఞేయో బహుధా చిన్త్యమానః
అనన్య ప్రోక్తే గతి రత్ర నాస్తి అణీ యాన్హ్యే తర్క్యమాణః ప్రమాణాత్

న - నరేణ - అవరేణ - ప్రోక్తః - ఏషః - సువిజ్ఞేయః - బహుధా - చిన్త్యమానః - అనన్య ప్రోక్తే - గతిః - అత్ర - న - అస్తి - అణీయాన్ - హి - అతర్క్యమ్ - అణు - ప్రమాణాత్.

అవరేణ+నరేణ = స్వానుభవంలో ఆత్మదర్శనము చేయని వానిచే
ప్రోక్తః +ఏషఃన+ = చెప్పబడినచో యీ ఆత్మగుఱించి
సువిజ్ఞేయః స్పష్టంగా తెలియదు.
బహుధా + = వేద వేదాంగములు మొదలయినవి పెక్కు
చింత్యమానఃన+ గ్రంథములు చదివి వాటిని లోతుగా అధ్యయనము
సువిజ్ఞేయః చేసి ఆలోచించినను ఆత్మ గుఱించి స్పష్టంగా తెలియదు.
అనన్యప్రోక్తే+ అత్ర+ = స్వానుభవంలో ఆత్మదర్శనం చేసిన
గతిః + న+ అస్తి మహానుభావుడు గురువుగా ఉండి అర్హుడయిన శిష్యునకు బోధించినచో ఆత్మ విషయమై ఆత్మ ఉన్నదా లేదా అనే విషయమై సందేహములు లేక స్పష్టంగా తెలియును. ఆత్మ గుఱించి
అతర్క్యం+హి = ఇది పదార్థమా ! శక్తా - ఇలా తర్కమునకు అందనిది. ఒకసారి పదార్థముగా గోచరిస్తుంది. ఆత్మ వలన ఉపాధులు వచ్చినవి. ఉపాధులు పదార్థములు.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

పంచభూతాత్మకములు. కావున పదార్థమని అనిపించును. ఆత్మ ప్రాణ రూపమున ఇంద్రియాదులకు శక్తిని గలిగించుట వలన ఇది శక్తి అని అనిపించును. సృష్ట్యాది యందున్న ఆత్మ మహత్. ప్రతి జీవరాశిలో ఉన్న ఆత్మ

అణీయాన్+ అణుప్రమాణాత్ = సూక్ష్మము అణువు కన్నను సూక్ష్మము

*****

యముడు చెప్పుచున్నాడు

9. నైషా తర్కేణ మతి రాపనేయా ప్రోక్తా న్యేనైవ సుజ్ఞానాయ ప్రేష్ఠ
యాం త్వ మాపం సత్యధృతి ర్బతాసి త్వాదృక్ నో భూయాన్నచికేతః ప్రష్ఠా

న - ఏషా - తర్కేణ - మతిః - ఆపనేయా - ప్రోక్తా - అన్యేన - ఏవ - సుజ్ఞానాయ - ప్రేష్ఠ - యాం - త్వం - ఆపః - సత్యధృతిః - బత - అసి - త్వాదృక్ - నః - భూయాత్ - నచికేతః - ప్రష్ఠా

నచికేతుని ప్రశంస

నచికేతః = ఓ నచికేతుడా

సత్యధృతిః+బత+అసి = నీవు ఆత్మతత్త్వము తెలుసుకొనవలయుననే పట్టుదల గలిగి సత్యమైన ధృతి గలవాడవు.

తాదృక్ + ప్రేష్ఠా+ నఃభూయాత్ = పనికి మాలిన రాళ్ళు పదికోట్ల కన్నా మేలు జాతి ఒక రత్నము మేలు. నీవంటి సత్యధృతి గలిగిన వాడు మాకు తటస్థ పడుగాక.

గురువు యోగ్యుడయిన శిష్యునికి తనకు తెలిసిన విద్యను బోధించును.

గురువులు ప్రియ శిష్యులకుం
బరమ రహస్యములు దెలియఁ బలుకుదు రచల
స్థిర కల్యాణం బెయ్యది
పురుషులకును నిశ్చయించి బోధింపుతగన్

(భాగవతము, ప్రథమస్కంధము- 42)

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఆత్మతత్త్వము

న+ఏషా+తర్కేణ+	=	ఆత్మ తత్త్వము కేవలము తర్కముతో
ఆపనేయా		పొందరానిది
అన్యేన + ఏవ+ప్రోక్తా+	=	ఆత్మదర్శనం చేసిన మహనీయునిచే
మతిఃసుజ్ఞానాయ		బోధింపబడి శ్రద్ధావంతుడైన శిష్యునికి సాధన వలన
		తెలియును.
యాం+త్వం+	=	ప్రియతముడా ! నీవు వరముగా పొందిన
ఆపః		ఆత్మతత్త్వము చెప్పెదను.

*****

ఋషి చెప్పుచున్నాడు.

10. జానామ్యహం శేవధి రిత్య నిత్యం న హ్య ధ్రువైః ప్రాప్యతే హి ధ్రువంతత్
తతోమయా నాచికేతశ్చితోఽగ్ని రనిత్యైర్ద్ర వ్యైః ప్రాప్తవానస్మి నిత్యమ్

జానామి - అహం - శేవధిః - ఇతి - అనిత్యం - న - హి - అధ్రువైః - ప్రాప్యతే - హి - ధ్రువం - తత్ - తతః - మయా - నాచికేతః - చితః - అగ్నిః - అనిత్యైః - ద్రవ్యైః - ప్రాప్తవాన్ - అస్మి - నిత్యమ్

శిష్యులారా !

అనిత్యైః +ద్రవ్యైఃః+	=	ద్రవ్యములయిన నెయ్యి
అధ్రువైఃన+ప్రాప్యతే+హి		సమిధలు, పురోడాశము మొదలయిన వానిచే
		చేయబడు యజ్ఞయాగాదులచే ధనముచే
		చేయబడు పుణ్యకర్మలచే,అశాశ్వతములుఅయిన
		పుణ్యలోకాను భవములు గలుగును. మఱియు
		వాటిచే శాశ్వత సుఖము పొందబడదు.
శేవధిఃఅనిత్యం+ఇతి+	=	ఈ ఇహలోక పరలోక సుఖములు,
అహం+ జానామి		పుణ్యలోకాను భవములు అనే నిధి అనిత్యములని
		అని నాకు తెలియును. నేను ఎఱుగుదును.
తతః	=	అందువలన

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

మయా+నచికేతః	=	నా చేత ఓ నచికేతుడా నీ పేరున పిలువబడే
తత్+అగ్నిః+ నిత్యమ్		ఆ అగ్ని నిత్యము ఆరాధింపబడినది. నేను
చితః +హి		నచికేతాగ్నిని చేసి ఆత్మతత్త్వము తెలుసుకొని ఆత్మను దర్శించితిని. కావున
ధ్రువం+ప్రాప్తవాన్+అస్మి=		పునరావృత్తి భయము లేని ధ్రువ స్థానమును పొందితిని. అనగా జీవన్ముక్తుడనయితిని.

గురువు స్వానుభవములో ఆత్మను దర్శించినవాడై ఉండవలయును అన్నది సారాంశము.

*****

ఋషి చెప్పుచున్నాడు

11. కామస్యాప్తిం జగతః ప్రతిష్ఠాం క్రతో రానన్త్య మభయస్య పారమ్
స్తోమ మహదురుగాయం ప్రతిష్టాం దృష్ట్వా ధృత్యా ధీరో నచికేతోఽత్యస్రాక్షీః

కామస్య - ఆప్తిం - జగతః - ప్రతిష్ఠాం - క్రతోః - అనంత్యం - అభయస్య - పారమ్ - స్తోమం - మహత్ - ఉరుగాయం - ప్రతిష్ఠాం - దృష్ట్వా - ధృత్యా - ధీరః - నచికేతః - అత్యస్రాక్షీః

ఋషి నచికేతునిని ప్రశంసించుచున్నాడు.

నచికేతః	=	ఓ నచికేతుడా!
కామస్య+ఆప్తిం	=	సకల కామములకు పరిసమాప్తి అయినట్టిదియు
జగతః+ప్రతిష్ఠాం	=	ఈ సకల జగత్తుకు ఆశ్రయమైనట్టిదియు
క్రతోః + అనంత్యం	=	క్రతువుల యొక్క అనంత ఫలరూపమయి నట్టిదియు
అభయస్య+పారం	=	అభయము యొక్క అనగా అమృతత్త్వమే ఆవలి ఒడ్డుగా గలదియు, (భయము మృత్యువు, అభయము - అమృతత్త్వము)
స్తోమం	=	సకల జనులచే స్తుతింప దగినట్టిదియు
మహత్+ఉరుగాయం+	=	మహత్ శబ్దవాచ్యమైన గొప్ప విరాట్

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ప్రతిష్ఠాం		పురుషునికి జగత్తుకు ఆధారమైనట్టియు అగు ఆత్మను
దృష్ట్వా	=	దర్శించి
ధృత్యా	=	విద్యను తెలుసుకొని,
ధీరః+ అత్యస్రాక్షీః	=	ధీరుడవై కర్మ బంధములను తొలగించు కొంటివి.

*****

ఆత్మదర్శనము వలన గలుగు ఫలితమును యముడు చెప్పుచున్నాడు.

12. తం దుర్దర్శం గూఢమనుప్రవిష్టం గుహాహితం గహ్వరేష్ఠం పురాణమ్
అధ్యాత్మయోగాధిగమేన దేవం మత్వా ధీరో హర్షశోకౌ జహాతి

తం - దుర్దర్శం - గూఢమ్ - అనుప్రవిష్టం - గుహాహితం - గహ్వరేష్ఠం - పురాణం- అధ్యాత్మయోగాధిగమేన - దేవం - మత్వా - ధీరః - హర్షశోకౌ - జహాతి

దుర్దర్శం+ గూఢమ్+	=	సామాన్యులచే దర్శింపరానిదియు,
అనుప్రవిష్ఠం+గుహాహితం+		నిగూఢమైనదియు, అంతరాత్మగా కలదియు,
గహ్వరేష్ఠం+పురాణం+దేవం		హృదయ గుహలో గలదియు, ప్రాకృతవిషయ వికారముల లేనట్టిదియు, లోకాదియు, జ్యోతి స్వరూపమైనదియు అగు
తమ్	=	ఆ ఆత్మను
అధ్యాత్మయోగాధిగ	=	అధ్యాత్మ యోగముచే, శ్రద్ధాభక్తి
మేన+మత్వా		ధ్యానయోగములచే నిరంతరము ధ్యానించి ఆత్మను తెలుసుకొని అనగా ఆత్మను హృదయ గుహలో దర్శించి, సర్వత్రా దర్శించిన
ధీరః	=	ధీరుడు
హర్షశోకౌ	=	హర్షము, శోకము అనగా సుఖదుఃఖాధి ద్వంద ములను
జహాతి	=	జయించుచున్నాడు. ఇతడే పండితుడు. ఇతడే సమదర్శనుడు. ఇతడే గురువు.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఋషి చెప్పుచున్నాడు

13. ఏతచ్ఛ్రుత్వా సమ్పరిగృహ్య మర్త్యః ప్రవృహ్య ధర్మ్యమణు మేత మాప్య
స మోదతే మోదనీయం హి లబ్ధ్వా వివృతం సద్మ నచికేతసం మన్యే

ఏతత్ - శ్రుత్వా - సమ్పరిగృహ్య - మర్త్యః - ప్రవృహ్య - ధర్మ్యం - అణుం - ఏతం- ఆప్య - సః - మోదతే - మోదనీయం - హి - లబ్ధ్వా - వివృతం - సద్మ- నచికేతసం - -మన్యే

మర్త్యః	=	మానవుడు శరీర
ధర్మ్యం+అణుం+	=	ధర్మాధర్మములకు భిన్నమయినదియు.
మోదనీయం+ఏతత్		అణువు అయినదియు, సంతోషదాయక
శ్రుత్వా+హి		మైనదియు అగు యీ ఆత్మతత్త్వమును అనుభవ శాలురయిన అనగా ఆత్మను దర్శించిన పెద్దలు చెప్పగా విని
ప్రవృహ్య	=	శరీర లక్షణముల నుండి వేఱు చేసి
ఏతం+ఆప్య	=	ఈ ఆత్మను పొంది అనగా ఆత్మను దర్శించిన
సః	=	వాడు
సమ్పరిగృహ్య	=	శరీర త్యాగము తరువాత
లబ్ధ్వా+మోదతే		ఆత్మను పొంది అనగా ఆత్మతో ఏకీభూతుడై శాశ్వతానందమును పొందుచున్నాడు. కావున ఓ నచికేతుడా !
నచికేతసం	=	నీవు యముని ద్వారా ఆత్మతత్త్వమును తెలుసుకొని దర్శించితివి అందు వలన నీకు
సద్మ+వివృతం+మన్యే	=	బ్రహ్మలోక ద్వారములు తెఱువబడినట్లు నేను భావించుచున్నాను.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

శిష్యులు గురువగు ఋషితో-

14. అన్యత్ర ధర్మాదన్యత్రాఽధర్మా దన్యత్రాఽస్మా త్కృతాఽకృతాత్
అన్యత్ర భూతాచ్చ భవ్యాచ్చ యత్త త్పశ్యసి తద్వద

అన్యత్ర - ధర్మాత్ - అన్యత్ర - అధర్మాత్ - అన్యత్ర - అస్మాత్ - కృత - అకృతాత్ - అన్యత్ర - భూతాత్ - చ - భవ్యాత్ - చ - యత్ - తత్ - పశ్యసి - తత్ - వద

అన్యత్ర+ధర్మాత్+ అధర్మాత్	=	ధర్మాధర్మముల కంటె భిన్నమయినది
అన్యత్ర+ కృత+ అకృతాత్	=	కృతమనగా చేయబడినది. దేహము. అకృతాత్ అనగా స్వయంగా ఉద్భవించినది. జీవాత్మ. ఆత్మ-దేహలక్షణముల కంటె, జీవాత్మ లక్షణముల కంటె భిన్నమయినది.
అన్యత్ర + భూతాత్+చ భవ్యాత్	=	భూత భవిష్యత్ వర్తమాన కాలములో గల విశ్వము కంటె భిన్నమయినది.
ఆస్మాత్+అన్యత్ర+చ	=	అధిభౌతికము, అధిదైవికముల కంటె భిన్న మయినది.
యత్	=	ఏది కలదో
తత్+పశ్యసి	=	దానిని, ఆ ఆత్మను తమరు దర్శించితిరి
తత్+వద	=	మీరు దర్శించిన ఆత్మను గురించి మాకు చెప్పండి. అలా ఆత్మను దర్శించుటకు యముడు నచికేతు నకు చెప్పినది మాకు చెప్పండి.

*****

ఓంకారమును ధ్యానించుమని యముడు చెప్పుచున్నాడు

15. సర్వే వేదా యత్పద మామనన్తి తపాంసి సర్వాణి చ యద్వదన్తి
యది చ్ఛన్తో బ్రహ్మచర్యం చరన్తి తత్తే పదం సంగ్రహేణ బ్రవీమి ఓమిత్యేతత్

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

సర్వే - వేదాః - యత్ - పదం - ఆమనంతి - తపాంసి - సర్వాణి - చ - యత్ - వదన్తి - యత్ - ఇచ్ఛన్తః - బ్రహ్మచర్యం - చరంతి - తత్ - తే - పదం - సంగ్రహేణ - బ్రవీమి - ఓం - ఇతి - ఏతత్.

సర్వే+వేదాః	=	సకల వేదములు
యత్+పదం+ఆమనంతి=		ఏ పదమును లక్ష్యస్థానముగా చెప్పుచున్నవో
యత్+ఇచ్ఛన్తః	=	ఏ పదవిని పొంద
తపాంసి+ బ్రహ్మచర్యం+=		తపస్సు, బ్రహ్మచర్యము
సర్వాణి+చ		సర్వపుణ్యకర్మలు,యోగము,
చరంతి	=	ఆచరించుచున్నారో
యత్+వదంతి	=	పెద్దలు, ఆత్మ దర్శనము చేసినవారు ఏ పదవి గుఱించి చెప్పుచున్నారో
తత్+పదం	=	ఆ పదమును పొందుటకు
తే	=	నచికేతా నేను మీ కొఱకు
సంగ్రహేణ	=	సంగ్రహముగా
బ్రవీమి	=	చెప్పుచున్నాను. శ్రద్ధగా విని ఆచరించండి
ఏతత్+ఓమ్+ఇతి	=	ఓమ్ అను అక్షర పరబ్రహ్మ. అనగా ఓంకారమును ధ్యానించండి.

*****

ఓంకారమును ధ్యానించుమని యముడు చెప్పుచున్నాడు

16. ఏతద్ధ్యే వాక్షరం బ్రహ్మ ఏతద్ధ్యే వాక్షరం పరమ్
ఏ తద్ధ్యే వాక్షరం జ్ఞాత్వా యో యదిచ్ఛతి తస్య తత్

ఏతత్ - హి - ఏవ - అక్షరం - బ్రహ్మ - ఏతత్ - హి - ఏవ - అక్షరం - పరమ్ - ఏతత్ - హి - ఏవ - అక్షరం - జ్ఞాత్వా - యః - యత్ - ఇచ్ఛతి - తస్య - తత్.

ఏతత్+అక్షరం+ఏవ+ = ఈ ఓమ్ అక్షరమే బ్రహ్మ
హి+బ్రహ్మ

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఏతత్+అక్షరం+ఏవ+ హి+పరం = ఈ ఓమ్ అను అక్షరమే ఉత్కృష్టము

ఏతత్+అక్షరం+ఏవ+ జ్ఞాత్వా = ఈ ఓం అను అక్షరమును ఉపాసించిన

తస్య = వానికి అనగా

యః+తత్ = ఎవడు ఆత్మను ఉపాసించి

యత్+ఇచ్ఛతి+హి = దేనినికోరునో అనగా మోక్ష కామునకు మోక్షము, కామ్యపరునికి కామ్యఫలసిద్ధి లభ్యమగును.

*****

యముడు చెప్పుచున్నాడు

-ఓంకారము-

17. ఏతదాలంబనం శ్రేష్ఠ మేతదా లంబనం పరమ్
ఏతదా లంబనం జ్ఞాత్వా బ్రహ్మలోకే మహీయతే

ఏతత్ - ఆలంబనం - శ్రేష్ఠమ్ - ఏతత్ - ఆలంబనం - పరమ్ - ఏతత్ - ఆలంబనం - జ్ఞాత్వా - బ్రహ్మలోకే - మహీయతే

ఏతత్+ఆలంబనం+ శ్రేష్ఠం = ఓంకారోపాసన అనే యీ పట్టుకొమ్మయే శ్రేష్ఠము

ఏతత్+ఆలంబనం+ పరమ్ = ఈ పట్టుకొమ్మయే ఉత్కృష్టము.

ఏతత్+ఆలంబనం+ జ్ఞాత్వా = ఈ ఓంకారోపాసన అనే పట్టుకొమ్మని గట్టిగా పట్టుకొని ఆ పట్టుకొమ్మని ఆధారంగా చేసుకొని మెల్లగా చెట్టులెక్కినట్లు సాధకుడు

బ్రహ్మలోకే+మహీయతే = బ్రహ్మ లోకమునందు శాశ్వతముగా వసియించి పూజనీయుడగుచున్నాడు.

ఆత్మ గుఱించి గాక ఆత్మను తెలియు విధానము గుఱించి బోధించి ఆపై ఆత్మ గుఱించి విశదీకరించు చున్నాడు.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఆత్మ గుఱించి యముడు చెప్పుచున్నాడు

18. నజాయతే మ్రియతే వా విపశ్చి న్నాఽయం కుతశ్చిన్న బభూవ కశ్చిత్
అజో నిత్యః శాశ్వతోఽయం పురాణో న హన్యతే హన్యమానే శరీరే

(భగవత్ గీత- సాంఖ్య యోగం-20లో కూడ గలదు)

న - జాయతే - మ్రియతే - వా - విపశ్చిత్ - న - అయం - కుతః - చిత్ - న - బభూవ - కః - చిత్ - అజః - నిత్యః - శాశ్వతః - అయం - పురాణః - న - హన్యతే- హన్యమానే - శరీరే.

సృష్ట్యాదియందున్న ఆత్మ

అయం+కుతః+చిత్+	=	ఈ ఆత్మ ఎవరి వలనను జన్మించుట లేదు
న+బభూవ		ఇది స్వయంభువు
కః+చిత్	=	ఈ ఆత్మనుంచి సృష్టిలోనిది ఏదీ రాలేదు. ఈ ఆత్మ సృష్టి కారకుడు కాడు. సృష్టి కారకుడు విరాట్ పురుషుడు.
అయం+న+అజః	=	ఇది పుట్టుక లేనిది
నిత్యః+ శాశ్వతః	=	నిత్యము శాశ్వతము
పురాణః	=	సనాతనుడు
విపశ్చిత్+న+జాయతే+ మ్రియతే+వా	=	ఎప్పుడును పుట్టుట లేదు. చనిపోవుట లేదు
శరీరే + హన్యమానే+ న+హన్యతే	=	శరీరము నశించినా ఇది నశింపదు. దేహము పుట్టును. చనిపోవును. కాని శరీరము చంపబడినా ఆత్మ చంపబడదు.

ఈ విషయమును హిరణ్యకశిపుడు తన తల్లికి

జెడు నేని దేహంబు సెడు గానిఁ పురుషుండు సెడఁడాతనికి నింత సేటు లేదు
పురుషునికిని దేహ పుంజంబునకు వేఱుగాని యేకత్వంబు గానరాదు

అని వివరించినాడు. (భాగవతము, సప్తమ స్కంధము-51)

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

యముడు ఆత్మ గుఱించి చెప్పుచున్నాడు

19. హన్తా చేన్మన్యతే హన్తుం హత శ్చేన్మన్యతే హతమ్
ఉభౌ తౌ న విజానీతో నా యం హన్తి న హన్యతే

(ఇది భగవద్గీత, సాంఖ్య యోగం.19 లో కూడ కలదు)

హంతా - చేత్ - మన్యతే - హంతుం - హతః - చేత్ - మన్యతే - హతమ్ - ఉభౌ - తౌ - న - విజానీతః - న - అయం - హన్తి - న - హన్యతే.

హంతా	=	హంతకుడు
హంతుం+ చేత్+ మన్యతే	=	నేను చంపితిని అని అనుకొన్నట్లయిన
హతః	=	హతుడు
హతమ్+చేత్+మన్యతే	=	నేను చనిపోయానని భావించినా
తౌ+ఉభౌ	=	ఆ యిద్దఱు
న+విజానీతః	=	ఆత్మ తత్త్వము తెలియని వారు. చంపినది, చని పోయినది ఆధి భౌతికమయిన దేహము. ఆధి దైవికమయిన జీవుడు- అధ్యాత్మ మయిన ఆత్మ నశించలేదు.
అయం	=	ఈ ఆత్మ
న+హంతి+న+హన్యతే	=	చంపదు. చంపబడదు. అనగా ఆత్మ కర్తగాదు. భోక్తాకాదు. ఆత్మ సాక్షీభూతుడు. కార్యాకారణ కర్తృత్వములు ప్రకృతివే గాని పురుషునివి కావు. ప్రకృతి సంసర్గము వలన జీవుడు తనే కర్తయని భావించి భోక్తయనే అనర్థంబు నొందుచున్నాడు.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

యముడు ఆత్మ గుఱించి చెప్పుచున్నాడు.

ఆత్మ లక్షణం- దర్శన ఫలితం

20. అణో రణీయా న్మహతో మహీయా నాత్మాఽస్య జన్తోర్నిహితో గుహాయాం
తమక్రతుః పశ్యతి వీతశోకో ధాతుః ప్రసాదాన్మహిమాన మాత్మానః

అణోః - అణీయాన్ - మహతః - మహీయాన్ - ఆత్మా - అస్య - జన్తోః - నిహిత- గుహాయాం - తమ్ - అక్రతుః - పశ్యతి - వీతశోకః - ధాతుః - ప్రసాదాత్ - మహిమానమ్ - ఆత్మనః

సృష్ట్యాది యందున్న ఆత్మ

మహతః+ మహీయాన్	=	సర్వ విశ్వము అదే అగుట వలన గొప్ప పరిమాణం గల వానికంటె కూడ గొప్పది.
ఆత్మా+అస్య+ జన్తోఃనిహితః+ గుహాయాం	=	ఆ ఆత్మ ఈ జీవుల యొక్క హృదయ గుహలో గలదు. జీవులలో గల ఆత్మ
అణోః + అణీయాన్	=	సూక్ష్మాతి సూక్ష్మము
తమ్	=	స్వయంజాతమయిన దానిని ఆ హృదయగుహలో గల ఆత్మను
అక్రతుః	=	విరక్తి, వైరాగ్యములు గలవాడు
ధాతుః + ప్రసాదాత్	=	నిర్మలమయిన అంతఃకరణములు గలవాడు
వీత శోకః	=	శోక మోహములు లేనివాడగుచున్నాడు
ఆత్మానః	=	ఆత్మ యొక్క
మహిమానమ్	=	గొప్పతనమును
పశ్యతి	=	దర్శించుచున్నాడు

*****

ఋషి చెప్పుచున్నాడు

21. ఆసీనో దూరం వ్రజతి శయానో యాతి సర్వతః
కస్తం మదామదం దేవం మదన్యో జ్ఞాతు మర్హతి

ఆసీనః - దూరం - వ్రజతి - శయానః - యాతి - సర్వతః - కః - తం - మదామదం - దేవం - మదన్యః - జ్ఞాతుమ్ - అర్హతి.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఆసీనః + దూరం+ వ్రజతి	=	ఒక్క చోట ఉన్నను దూరముగా వెళ్ళుచున్నాడు అనగా అది హృదయ గుహలో సమీపమున నున్నను- అది కంటికి కనిపించనంత దూరంలో సంచరించు చున్నట్లు జాగ్రతావస్థలో కనిపించదు.
శయానః+ సర్వతః+ యాతి	=	శయనించియు సర్వత్రా వెళ్ళుచున్నాడు అనగా నిద్రలో, స్వప్నావస్థలో ఆత్మమాయచే కల్పింపబడిన జీవలోకములో జీవుని వశములో లేక తన ఇష్టము వచ్చినట్లు సంచరించును.
మదామదం	=	జాగ్రతావస్థలో సుఖదుఃఖములను సుషుప్తిలో దుఃఖము లేనిదియు అగు
తం+దేవం	=	ఆ స్వయం జ్యోతియైన ఆత్మను
మదన్యః	=	నావంటి వాడు గాక
కః	=	ఎవ్వడు
జ్ఞాతుం+అర్హతి	=	గ్రహించ సమర్థుడు. అనగా అహం బ్రహ్మ అస్మి అని ఆత్మను గ్రహించినవాడు తన స్వానుభవమును ప్రకటించినాడు. గురువు ఆత్మను దర్శించినవాడై ఉండవలయును అని అర్థము.

*****

ఆత్మ దర్శనము

యముడు చెప్పుచున్నాడు

22. అశరీరం శరీరేష్వ నవస్థేష్వ వస్థితమ్
మహాంతం విభుమాత్మానం మత్వా ధీరో నశోచతి

అశరీరం - శరీరేషు - అనవస్థేషు - అవస్థితమ్ - మహాంతం - విభుం - ఆత్మానం - మత్వా - ధీరః - న - శోచతి

శరీరేషు+అశరీరం	=	దేహ లక్షణములు లేనిదియు
అనవస్థేషు	=	జాగ్రత్, స్వప్న, సుషుప్తి అను అవస్థా త్రయంబులు లేనిదియు

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

అవస్థితమ్	=	జీవుల శరీరములలోగల హృదయ గుహలో గలదియు
మహాంతం	=	గొప్పదియు
విభుం	=	సర్వజగత్తుకు ప్రభువు అయినదియు అగు
ఆత్మానం	=	ఆత్మను
ధీరః	=	ధీరుడు
మత్వా	=	తనే ఆ ఆత్మనని తెలుసుకొని తను శరీరము కానని గ్రహించి
న+శోచతి	=	దుఃఖింపడు అనగా ద్వందాతీతుడగును

*****

ఆత్మ దర్శనము

యముడు చెప్పుచున్నాడు

23. నా యమాత్మా ప్రవచనేన లభ్యో న మేధయా న బహునా శ్రుతేన
యమే వైష వృణుతే తేన లభ్య స్తస్యైష ఆత్మా వివృణుతే తనూం స్వాం

(ముండక 3-2-3 లోకూడ కలదు)

న - అయమ్ - ఆత్మా - ప్రవచనేన - లభ్యః - న - మేధయా - న - బహునా - శ్రుతేన - యం - ఏవ - ఏషః - వృణుతే - తేన - లభ్యః - తస్య - ఏషః - ఆత్మా - వివృణుతే - తనూం - స్వాం.

అయం+ ఆత్మా	=	ఈ ఆత్మ
ప్రవచనేన + న	=	శాస్త్రములు చదువుట వలన గాని
న+ మేధయా	=	బుద్ధిచే గాని
బహునా+ శ్రుతేన	=	వేద పురాణములు వినుట వలన గాని
న+లభ్యః	=	లభ్యము కాదు

మఱి ఎవ్వరికి లభ్యమగును?

యం+ఏవ	=	సాధన చేసినవానికే
ఏషఃలభ్యః	=	ఈ ఆత్మ లభించును
వృణుతే	=	ఆ సాధకునినే వరించును
తేన	=	ఓంకారోపాసనచేతనే

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఏషః + ఆత్మా	=	ఈ ఆత్మ
తస్య	=	తన యొక్క
స్వాం+ తనూం	=	నిజ రూపమును
వివృణుతే	=	చూపి దర్శనమిచ్చును

*****

యముడు చెప్పుచున్నాడు

24. నాఽ విరతో దుశ్చరితా న్నాఽశాంతో నాఽసమాహితః
నాఽశాంత మనసో వాపి ప్రజ్ఞానేనైన మాప్నుయాత్

న - అవిరతః - దుశ్చరితాత్ - న - అశాంతః - న - అసమాహితః - న - అశాంతమానసః - వా - అపి - ప్రజ్ఞానేన - ఏనమ్ - ఆప్నుయాత్.

న+ దుశ్చరితాత్	=	పాప కార్యముల నుండి మరలని వానికి
న+అవిరతః	=	భోగాపేక్షల నుంచి మరలని వానికి
న+ అశాంతః	=	గుణయుతుడై సుఖదుఃఖములకు విచలితుడగు అశాంతి గల వానికి
న+అసమాహితః	=	ఇంద్రియ స్వాధీనము లేనివానికి
అశాంతమానసః	=	అశాంతమనస్కుడగు వానికి మఱియు
వా+అపి	=	ఏకాగ్రచిత్తము లేని వానికి - ఇలాంటి వారికి ఆత్మ దర్శనం లభింపదు.
ప్రజ్ఞానేన + ఏనమ్+ ఆప్నుయాత్	=	ప్రజ్ఞానము చేతనే ఈ ఆత్మను పొందగలడు అనగా సర్వము బ్రహ్మ స్వరూపమని-తనయందు అఖిల భూతములందు ఆత్మను దర్శించువాడే ఈ బ్రహ్మజ్ఞానము పొందగలడు.

*****

ఋషి చెప్పుచున్నాడు

25. యస్య బ్రహ్మ చ క్షత్రం చ ఉభే భవత ఓదనః
మృత్యుర్యస్యోపసేచనం క ఇత్థా వేద యత్ర సః

(ఇతి ద్వితీయ వల్లీ)

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

యస్య - బ్రహ్మ - చ - క్షత్రం - చ - ఉభే - భవతః - ఓదనః - మృత్యుః - యస్య- ఉపసేచనం - కః - ఇత్థా - వేద - యత్ర - సః

అలా ఆత్మ దర్శనం చేయని వారిని మృత్యువు, మనము ఎలా అన్నము కూర పచ్చడి, పులుసు, పెరుగు వేసుకొని భోజనం చేయుదుమో, అలా కబళించును.

మృత్యుః+ యస్య	=	మృత్యువుకు - ఆత్మను దర్శించని
బ్రహ్మ + క్షత్రం+ ఉభే	=	వేద వేదాంగ పారంగతులయిన బ్రాహ్మణులు; ధర్మపరిపాలనా నిరతు లయిన రాజులు - వీరిరువురు.
చ	=	మఱియు మిగిలిన సర్వ ప్రజలు
ఓదనః+చ+ఉపసేచనం	=	అన్నము, కూర, పచ్చడి, పులుసు, పెరుగు వంటివి
భవతః	=	అగును. అనగా మృత్యువు కబళించును. ఈ జ్ఞానము
యస్య	=	ఎవరికి
వేద	=	గలుగునో
కః+ ఇత్థా	=	ఎవడు ఆత్మదర్శనము వలన గలుగు ప్రయోజనము, ఆత్మ దర్శనము లేనిచే గలుగు అనర్థమును ఇట్లు గ్రహించునో
సః	=	వాడు
యత్ర	=	ఎక్కడ ఆత్మ గలదో అక్కడకు చేరును అనగా మృత్యువును దాటి అమృతత్వమును పొందును.

ఈ జన్మలో ఆత్మను దర్శించనిచో గొప్ప అనర్థము కలుగును అని చెప్పినదానిని ఈ విధముగా ఇందు చెప్పబడినది.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

తృతీయవల్లీ

జీవేశ్వరులకు గల భేదము

యముడు చెప్పుచున్నాడు

1. ఋతం పిబంతౌ సుకృతస్య లోకే గుహాం ప్రవిష్టౌ పరమే పరార్ధ్యే
ఛాయా తపౌ బ్రహ్మవిదో వదన్తి పఞ్చాగ్నయో యే చ త్రిణాచికేతాః

ఋతం - పిబంతౌ - సుకృతస్య - లోకే - గుహాం - ప్రవిష్టౌ - పరమే - పరార్ధ్యే - ఛాయాతపౌ - బ్రహ్మవిదః - వదన్తి - పంచాగ్నయః - యే - చ - త్రి - నాచికేతాః

లోకే+ఛాయాతపౌ+	=	శరీరమునందు జీవాత్మ, పరమాత్మలనేవి
ప్రవిష్టౌ		వెలుగు నీడలుగా ఉండి, ఫలితమును
పిబంతౌ		అనుభవించుచూ ఒకటి, సాక్షిత్వమును అనుభవించుచూ మఱియొకటి గలవని
బ్రహ్మ విదః+ వదంతి	=	బ్రహ్మజ్ఞానులు చెప్పుచున్నారు
పరమే+ గుహాం+	=	ఆత్మ సాక్షీ భూతమయినది. అది
పరార్ధ్యే+ సుకృతస్య		బ్రహ్మాండమునకు వెలుపల ఉన్నది.
+ఋతం		ఉత్కృష్టమైనది. అదే హృదయాకాశము అనే హృదయ గుహలో ఉన్నది మఱియు దేహ ధ్యాస గల జీవాత్మగా సుకృత దుష్కృతముల యొక్క ఫలితములను అనుభవించుచున్నదనే సత్యమును
బ్రహ్మవిదః	=	బ్రహ్మవిదులు
వదంతి	=	చెప్పుచున్నారు.
యే+ పంచాగ్నయః+చ+	=	ఎవరు పంచాగ్నుల మధ్యలో తపస్సు
నాచికేతాః+త్రి		చేయుచున్నారో ఎవరు నచికేతాగ్నిని చేయుచున్నారో ఎవరు అవస్థాత్రయములను దాటు చున్నారో వారు హృదయ గుహలో గల ఆత్మయందు ప్రవేశించుచున్నారు.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఋషి చెప్పుచున్నాడు

2. యస్సేతు రీజానానా మక్షరం బ్రహ్మ యత్పరమ్
అభయం తితీర్షతాం పారం నాచికేతం శకేమహి

యః - సేతుః - ఈజానానామ్ - అక్షరం - బ్రహ్మ - యత్ - పరం - అభయం- తితీర్షతాం - పారం - నాచికేతం - శకేమహి

యః	=	ఏ అగ్ని అనగా నాచికేతమనే పేరుగల హృదయ గుహలో గల ఆత్మ
ఈజానానాం	=	కర్మపరులకుదుఃఖమును తొలగించుటకు
సేతుః	=	సేతువుయో
యత్	=	ఏది
అభయం	=	అభయ ప్రదము అయినదో
తితీర్షతాం+ పారం	=	అజ్ఞాన సాగరము యొక్క ఆవలితీరమున గలదియో
పరం	=	ప్రకృతికి పరమయినదియో
అక్షరం	=	శాశ్వతమయినదియో
బ్రహ్మ	=	ఆత్మయో, సృష్టికారణమో ఆ
నాచికేతం	=	నాచికేతాగ్నిని- అనగా హృదయగుహలో గల జ్యోతిని
శకేమహి	=	మీరు గ్రహించవలయును.

*****

యముడు చెప్పుచున్నాడు

సాధన

3. ఆత్మానం రథినం విద్ధి శరీరం రథమేవ తు
బుద్ధిం తు సారథిం విద్ధి మనః ప్రగ్రహమేవ చ

ఆత్మానం - రథినం - విద్ధి - శరీరం - రథం - ఏవ - తు - బుద్ధిం - తు - సారథిం - విద్ధి - మనః - ప్రగ్రహ - ఏవ - చ

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

రథమును ఉదాహరణగా తీసుకొని సాధనను వివరించుచున్నాడు.

ఆత్మానం+ రథినం+విద్ధి	=	జీవునిని రథికునిగ గ్రహించుము
శరీరం+తు+ రథమ్+ఏవ (విద్ధి)	=	శరీరమును రథముగా తెలియుము
బుద్ధిం+ విద్ధి+ సారథిం	=	బుద్ధిని సారథిగ తెలియుము
మనః+తు+ప్రగ్రహ+ తు+ఏవ+(విద్ధి)	=	మనస్సును పగ్గములుగా కొరడాగా తెలియుము
చ	=	మఱియు (రాబోవు శ్లోకములో వివరింప బడును)

*****

4. ఇంద్రియాణి హయా నాహు ర్విషయాం స్తేషు గోచరాన్
ఆత్మేంద్రియ మనో యుక్తం భోక్తే త్యాహుర్మనీషిణః

ఇంద్రియాణి - హయాన్ - ఆహుః - విషయాన్ - తేషు - గోచరాన్ - ఆత్మేంద్రియ-మనోయుక్తమ్- భోక్తా- ఇతి- ఆహుః- మనీషిణః

మనీషిణః	=	వివేకవంతులు
ఇంద్రియాణి+హయాన్	=	ఇంద్రియములు గుఱ్ఱములని
ఆహుః	=	చెప్పుదురు.
తేషు+విషయాన్+ గోచరాన్ + ఆహుః	=	ఇంద్రియముల యందు గల విషయములు ఇంద్రియములు అనే గుఱ్ఱములు నడచే మార్గము లనిచెప్పుదురు
ఆత్మేంద్రియ+ మనోయుక్తం	=	దేహము, యింద్రియములు, మనస్సులతో కూడి జీవుడు
భోక్తా+ఇతి+ఆహుః	=	భోక్త అని చెప్పుదురు
రథికుడు	-	జీవ ఆత్మ
రథము	-	శరీరము
సారథి	-	బుద్ధి

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

పగ్గము,కొరడా - మనస్సు
గుఱ్ఱములు - ఇంద్రియములు
మార్గములు - ఇంద్రియార్థములు

సాధకుడు - శరీరము, బుద్ధి,మనస్సు, ఇంద్రియములు ఇంద్రియార్థములచే సాధన చేయవలయును. ఈ సాధనకు ధనముతో పని లేదు. ఈ సాధన వలననే ఆత్మ దర్శనము అగును.

*****

5. యస్త్వ విజ్ఞానవాన్భవ త్య యుక్తేన మనసా సదా
తస్యేంద్రియాణ్య వశ్యాని దుష్టాశ్వా ఇవ సారథేః

యః - తు - అవిజ్ఞానవాన్ - భవతి - అయుక్తేన - మనసా - సదా - తస్య - ఇంద్రియాణి - అవశ్యాని - దుష్టాశ్వాః - ఇవ - సారథేః

యః = ఎవడు
సదా = ఎల్లప్పుడు
అయుక్తేన+మనసా = అస్వాధీనమైన మనస్సుచే
అవిజ్ఞానవాన్ = వివేకము లేని
భవతి = వాడగుచున్నాడో - పగ్గములను (కొరడాను) సరిగా పట్టుకోనందున
తస్య+ సారథేః = ఆ బుద్ధి సారథికి
ఇంద్రియాణి = ఇంద్రియములనే గుఱ్ఱములు
అవశ్యాని+ దుష్టాశ్వాః+ = వశము లేని దుష్ట అశ్వములవలె
ఇవ+తు = అటు యిటూ రథమును యీడ్చి చివరకు రథికునిని గోతిలో పడవేయును

బుద్ధి సరిగా పనిచేయనిచో జీవుడు అధోగతి పాలగును. ఇంద్రియములను వాటి వాటి ఇంద్రియార్థములనుంచి మరలించ వలయును. ఇది సాధనలో ప్రథమ సోపానము. ఆ తరువాత మనస్సులోని వికల్పములను నశింప చేసుకొని మనస్సును

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

నిశ్చలము చేయవలయును. ఇది సాధనలో రెండవ సోపానము. మనో బుద్ధులను ఏకీకృతము చేయవలయును. ఇది సాధనలో మూడవ సోపానము.

*****

6. యస్తు విజ్ఞానవాన్భవతి యుక్తేన మనసా సదా
తస్యేంద్రియాణి వశ్యాని సదశ్వా ఇవ సారథేః

యః - తు - విజ్ఞానవాన్ - భవతి - యుక్తేన - మనసా - సదా - తస్య - ఇంద్రియాణి- వశ్యాని - సత్ - అశ్వాః - ఇవ - సారథేః

యః	=	ఎవడు
సదా+యుక్తేన+మనసా	=	ఎల్లప్పుడు స్వాధీనమయిన మనస్సు చేత
విజ్ఞానవాన్ + భవతి	=	విజ్ఞానవంతుడై యుండి - పగ్గములు, కొరడా సరిగా పట్టుకొన్న
తస్య+ సారథేః	=	ఆ బుద్ధి సారథికి
ఇంద్రియాణి	=	ఇంద్రియములు
సత్+ అశ్వాః + వశ్యాని+ ఇవ+తు	=	వశములో యున్న మంచి గుఱ్ఱముల వలె రథమును సక్రమముగా నడిపించి రథికునిని గమ్య స్థానమును చేర్చును.

*****

7. యస్తు విజ్ఞానవాన్ భవ త్య మనస్కః సదాఽశుచిః
న స తత్పదమాప్నోతి సంసారం చాఽధి గచ్ఛతి

యః - తు - అవిజ్ఞానవాన్ - భవతి - అమనస్కః - సదా - అశుచిః - న - సః - తత్ - పదం - ఆప్నోతి - సంసారం - చ - అధిగచ్ఛతి

యః	=	ఎవడు
సదా	=	ఎల్లప్పుడూ
అశుచిః+అమనస్కః	=	అస్వాధీనమయిన మనస్సు గలిగి, విషయవాంఛలనే మనోవికారములు గలిగి

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

అవిజ్ఞానవాన్+ భవతి	=	వివేకము లేక యుండునో
సః	=	అతడు
తత్+ పదం+ న+ ఆప్నోతి	=	బ్రహ్మపదమును పొందడు
చ	=	మఱియు అతడు
సంసారం+అధిగచ్ఛతి +తు	=	సంసార సాగరములో పడును. సుఖదుఖములు పొందును.

*****

8. య స్తు విజ్ఞానవాన్ భవతి స మనస్కః సదా శుచిః
స తు తత్పదమాప్నోతి యస్మాద్భూయో న జాయతే

యః - తు - విజ్ఞానవాన్ - భవతి - సమనస్కః - సదా - శుచిః - సః - తు - తత్ - పదం - ఆప్నోతి - యస్మాత్ - భూయః - న - జాయతే

యః	=	ఎవడు
సదా	=	ఎల్లప్పుడు
శుచిః	=	స్వాధీనమయిన మనస్సు గలిగి
సమనస్కః	=	ఇంద్రియములను స్వాధీనపఱచుకొని
విజ్ఞానవాన్+భవతి	=	విజ్ఞానవంతుడు అగుచున్నాడో
సః	=	అతడు
తత్+పదం+ఆప్నోతి +తు	=	ఆ పరమ పదమును పొందుచున్నాడు. బ్రహ్మానందమును అనుభవించుచున్నాడు.
యస్మాత్+తు	=	అందువలన, పరమపదమును పొందుట వలన అతడు
భూయః +న+జాయతే	=	మరల పుట్టడు

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

9. విజ్ఞాన సారథిర్యస్తు మనః ప్రగ్రహవాన్నరః
సోఽధ్వనః పారమాప్నోతి తద్విష్ణోః పరమం పదమ్

విజ్ఞాన సారథిః - యః - తు - మనః - ప్రగ్రహవాన్ - నరః - సః - అధ్వనః - పారం - ఆప్నోతి - తత్ - విష్ణోః - పరమం - పదమ్

యః+నరః+విజ్ఞాన+ సారథిః	=	ఏ రథికుడు విజ్ఞానవంతుడయిన బుద్ధి సారథిని గలిగి
మనః+ ప్రగ్రహవాన్	=	ఆ బుద్ధి సారథి మనో పగ్గములచే ఇంద్రియ ములనే గుఱ్ఱములను సక్రమ మార్గమున నడిపించునో
సః	=	అతడు, ఆ రథికుడయిన జీవుడు
అధ్వనః+ పారం	=	త్రోవల అద్దరిని అనగా సంసారము యొక్క ఆవలి ఒడ్డు అయినదియు
పరమం+పదం+తు	=	పరమ పదము అయిన పునర్జన్మ రహిత మయిన
తత్+విష్ణోః	=	ఆ సర్వవ్యాపకత్వమయిన ఆత్మ స్థానమును
ఆప్నోతి	=	పొందును

*****

10. ఇంద్రియేభ్యః పరా హ్యర్థా అర్థేభ్యశ్చ పరం మనః
మనసస్తు పరా బుద్ధిః బుద్ధేరాత్మా మహాన్ పరః

ఇంద్రియేభ్యః - పరా - హి - అర్థాః - అర్థేభ్యః - చ - పరం- మనః - మనసః - తు - పరా - బుద్ధిః - బుద్ధేః - ఆత్మా - మహాన్ - పరః

ఇంద్రియేభ్యః	=	ఇంద్రియముల కంటె
అర్థాః+ పరా+హి	=	ఇంద్రియార్థములు గొప్పవి
అర్థేభ్యః +చ+మనః+ పరం	=	ఇంద్రియార్థముల కంటె మనస్సు గొప్పది

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

మనసఃతు+పరా+ బుద్ధిః	=	అహంకారము, చిత్తము, మనసు కంటె బుద్ధి గొప్పది
బుద్ధేఃపరః +మహాన్+ ఆత్మా	=	బుద్ధి కంటె మహత్తు గొప్పది.

*****

11 మహతః పరమవ్యక్త మవ్యక్తాత్పురుషం పరః
పురుషాన్న పరం కించిత్ సా కాష్ఠా సా పరాగతిః

మహతః - పరం - అవ్యక్తం - అవ్యక్తాత్ - పురుషః - పరః - పురుషాత్ - న - పరం - కించిత్ - సా - కాష్ఠా - సా - పరా - గతిః

మహతఃఅవ్యక్తం+ పరం	=	మహతత్త్వము కంటె అవ్యక్తము అనగా ప్రకృతి గొప్పది
అవ్యక్తాత్+పురుషఃపరంః	=	అవ్యక్తము అనగా ప్రకృతి పురుషుడు కంటె గొప్పవాడు అనగా ఆత్మ గొప్పది
పురుషాత్+న+పరం+ కించిత్	=	(ఆది) పురుషుని కంటె ఏదియు గొప్పది లేదు
సా+కాష్ఠా	=	ఆ స్థానమే ఉత్కృష్టము
సా+పరా+గతిః	=	అదే పరమాగతి (సృష్ట్యాది యందున్న ఆత్మయే స్వయముగా ఉపాధిని నిర్మించుకొని పురుషుడ యినది. ఆత్మ నిరాకారము. సాకారముగా చెప్పిన పురుషుడు.

*****

12. ఏష సర్వేషు భూతేషు గూఢోఽఽత్మా న ప్రకాశతే
దృశ్యతే త్వగ్ర్యయా బుద్ధ్యా సూక్ష్మయా సూక్ష్మదర్శిభిః

ఏషః - సర్వేషు - భూతేషు - గూఢః - ఆత్మా - న - ప్రకాశతే - దృశ్యతే - తు - అగ్ర్యయా - బుద్ధ్యా - సూక్ష్మయా - సూక్ష్మదర్శిభిః

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఏషః	=	ఈ ఆత్మ
సర్వేషు + భూతేషు	=	సర్వభూతములయందు
గూఢః (సన్)	=	అంతర్యామి. అందువలన బాహ్య చక్షువులకు
న+ప్రకాశతే	=	కనబడుట లేదు
ఆత్మా	=	సృష్ట్యాదియందు గలదియు, ప్రాణుల శరీరములలో సూక్ష్మమైనదియు అయిన ఈ ఆత్మ
అగ్ర్యయా	=	ఏకాగ్రతగల
సూక్ష్మయా+ సూక్ష్మదర్శిభిః	=	సూక్ష్మ దృష్టి గలవారి చేత
బుద్ధ్యా+తు	=	బుద్ధిచే
దృశ్యతే	=	కనబడునో దీనినే శ్రద్ధ, భక్తి, ధ్యాన యోగముచే ఆత్మను గ్రహించవలయునని చెప్పిరి.

*****

యముడు చెప్పుచున్నాడు - సాధన రహస్యమును చెప్పుచున్నాడు.

13. యచ్ఛే ద్వాఙ్మనసీ ప్రాజ్ఞః తద్యచ్ఛేత్ జ్ఞాన ఆత్మని
జ్ఞాన మాత్మని మహతి నియచ్ఛేత్ తద్యచ్ఛే చ్ఛాంత ఆత్మని

యచ్ఛేత్ - వాక్ - మనసీ - ప్రాజ్ఞః - తత్ - యచ్ఛేత్ - జ్ఞానే - ఆత్మని - జ్ఞానం - ఆత్మని - మహతి - నియచ్ఛేత్ - తత్ - యచ్ఛేత్ - శాంతే - ఆత్మని

ప్రాజ్ఞః	=	వివేకవంతుడు
వాక్+మనసీ+యచ్ఛేత్	=	వాగింద్రియమును మనస్సునందు కలపవలయును
తత్	=	ఆ మనసును
ఆత్మని +జ్ఞానే+ యచ్ఛేత్	=	బుద్ధి యందు కలపవలయును
జ్ఞానం+మహతి + ఆత్మని+నియచ్ఛేత్	=	బుద్ధిని మహత్తత్వమునూ కలపి

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

తత్+శాంతే+ఆత్మని+ యచ్ఛేత్ = ఆ మహతత్త్వమును ప్రకృతి యందు కలిపి ఆ ప్రకృతిని వీడి శాంతుడై ఆనందమయుండై బ్రహ్మమందు కలియును.

ఈ శ్లోకమునకు వివరముగా భాగవతములో ధృతరాష్ట్రునిని ఉదాహరణగా తీసుకొని వివరించినారు.

1. విన్యస్తాసనుండై
2. ప్రాణంబుల నియమించి
3. మనస్సహితంబులయిన చక్షురాదీంద్రియంబుల నాఱింటిని విషయంబుల బ్రవర్తింపనీక నివర్తించి
4. హరిభావనచే ధారణాయోగంబు వహించి
5. రజస్సత్త్వతమో రూపంబులగు మలంబుల మూటిని హరించి
6. మనంబు, అహంకారాస్పదంబైన స్థూల దేహంబు వలనంబాపి - బుద్ధియందు నేకీకరణంబు సేసి
7. అట్టి విజ్ఞాన ఆత్మను దృశ్యాంశంబున వలన నియోగించి
8. క్షేత్రజ్ఞునియందు బొందించి
9. దృష్టంబైన ఈశ్వరుని వలన క్షేత్రజ్ఞునిం బాపి
10. నాధారభూతంబైన బ్రహ్మమందు గలసి ..... ఆత్మస్వరూపుడయ్యెను. (భాగవతము, ప్రథమ స్కంధము, 328)

*****

యముడు చెప్పుచున్నాడు

14. **ఉత్తిష్ఠత జాగ్రత ప్రాప్య వరాన్నిబోధత**
క్షురస్య ధారా నిశితా దురత్యయా దుర్గం పథస్తత్కవయో వదంతి

ఉతిష్ఠత - జాగ్రత - ప్రాప్య - వరాన్ - నిబోధత - క్షురస్య - ధారా - నిశితా - దురత్యయా - దుర్గం - పథః - తత్ - కవయః - వదంతి

కవయః = జ్ఞానులు

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

తత్+పథః	=	ఆ తత్త్వమును పొందు మార్గమును
దుర్గం	=	దాట శక్యముగానిది, బహుకష్టమైనది
క్షురస్య+నిశితా+ధారా+ దురత్యయా	=	కత్తి యొక్క పదును పెట్టిన అంచుపై నడక వంటిది. అని
వదంతి	=	చెప్పుదురు కావున ఓ నచికేతా ! నీవు
వరాన్ + ప్రాప్య	=	సాధన కొఱకు ఆత్మను దర్శించిన జీవన్ముక్తు లయిన గురువులను ఆశ్రయించి గురుకుల వాసములో ఉండి
నిబోధత	=	గ్రహించుము
ఉతిష్ఠత+జాగ్రత	=	సాధనకు ఉపక్రమింప లెమ్ము జాగ్రత. యోగ భ్రష్టుడవు గావద్దు.

ఈ భావననే శ్రీకృష్ణుడు అర్జునునితో పరిప్రశ్నేన సేవయా అని చెప్పినాడు.

*****

ఆత్మ గుఱించి యముడు చెప్పుచున్నాడు

15. అశబ్ద మస్పర్శ మరూప మవ్యయం తథాఽరసం నిత్య మగంధ వచ్చయత్
అనాద్యనంతం మహతః పరం ధ్రువం నిచాయ్య తం మృత్యుముఖాత్ప్రముచ్యతే

అశబ్దమ్ - అస్పర్శమ్ - అరూపమ్ - అవ్యయమ్ - తథా - అరసమ్ - నిత్యమ్ - అగంధవత్ - చ - యత్ - అనాది - అనంతమ్ - మహతః - పరమ్ - ధ్రువమ్ - నిచాయ్య - తమ్ - మృత్యుముఖాత్ - ప్రముచ్యతే

అశబ్దం+అస్పర్శమ్ అరూపమ్+ అరసమ్+ అగంధవత్	=	శబ్ద, స్పర్శ, రూప, రస, గంధములనే పంచతన్మాత్రలు గానిది
తథా	=	ఆ విధముగనే అహంకారము, మహత్, ప్రకృతులు గానిది.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

యత్	=	అట్టి ఆత్మ సృష్ట్యాదియందు ఏది కలదో అది
అవ్యయం	=	నాశనము లేనిదియు
నిత్యం	=	శాశ్వతమైనదియు
అనాది+ అనంతం	=	అనాదియు, అనంతమయినదియు
ధ్రువం	=	ధ్రువమైనదియు
మహతః+పరమ్	=	మహత్ కంటె గొప్పదియు ప్రకృతికి పరమయి నదియు అగు
తం	=	ఆత్మను
నిచాయ్య	=	దర్శించి
మృత్యుముఖాత్+ ప్రముచ్యతే	=	జనన మరణ వలయుమునుండి విడి వడుచున్నాడు. అమృతుడగుచున్నాడు.

*****

ఋషి చెప్పుచున్నాడు - ఫల శ్రుతి

16. నాచికేత ముపాఖ్యానం మృత్యుప్రోక్తం సనాతనమ్
ఉక్త్వా శ్రుత్వా చ మేధావీ బ్రహ్మలోకే మహీయతే

నాచికేతం- ఉపాఖ్యానం- మృత్యుప్రోక్తం- సనాతనం- ఉక్త్వా- శ్రుత్వా- చ- మేధావీ- బ్రహ్మలోకే- మహీయతే

సనాతనం	=	సనాతనమయినదియు
మృత్యుప్రోక్తం	=	కాలపురుషునిచే చెప్పబడినదియు అయిన
నాచికేతం+ఉపాఖ్యానం	=	ఈ నాచికేతో పాఖ్యానము
మేధావీ+శ్రుత్వా+చ +ఉక్త్వా	=	నిత్యా నిత్య వివేకము గలిగిన వివేక వంతుడు విని, ఆచరించి తన శిష్యులకు చెప్పిన
బ్రహ్మలోకే +మహీయతే	=	బ్రహ్మలోకము చేరి బ్రహ్మయై పూజింప బడును

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఋషి చెప్పుచున్నాడు

17. య ఇమం పరమం గుహ్యం శ్రావయేద్బ్రహ్మ సంసది ప్రయతః
శ్రాద్ధకాలే వా తదానంత్యాయ కల్పతే తదానంత్యాయ కల్పత ఇతి
(ఇతి తృతీయ వల్లీ)

యః - ఇమం - పరమం - గుహ్యం - శ్రావయేత్ - బ్రహ్మసంసది - ప్రయతః - శ్రాద్ధకాలే - వా - తత్ - అనంత్యాయ - కల్పతే - తత్ - అనంత్యాయ - కల్పతే - ఇతి

యః	=	ఎవడు - అంతఃకరణ
ప్రయతః	=	శుచియై
ఇమం+పరమం+	=	ఈ పరమ రహస్యమయిన
గుహ్యం		నచికేతో పాఖ్యానమును
బ్రహ్మ సంసది+వా	=	బ్రాహ్మణుల సభలోనూ
శ్రాద్ధకాలే	=	శ్రాద్ధకాలమున
శ్రావయేత్	=	వినిపించవలయును.
తత్	=	అటుల చేయుట వలన
అనంత్యాయ+కల్పతే	=	అతనికి అనంత ఫలము గలుగును
తత్+ అనంత్యాయ+ కల్పతే+ఇతి	=	అనంత ఫలము గలుగును

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

చతుర్థవల్లీ

(ఈ చతుర్థ వల్లి అంతా యముడు చెప్పుచున్నాడు)

దేహవిచారణ - ఇంద్రియములు

1. పరాంచిఖాని వ్యతృణత్ స్వయం భూ స్తస్మాత్ పరాఙ్ పశ్యతి నాంతరాత్మన్
కశ్చిద్ధీరః ప్రత్యగాత్మాన మైక్ష దా వృత్త చక్షు రమృతత్వ మిచ్ఛన్

పరాంచి - ఖాని - వ్యతృణత్ - స్వయంభూః - తస్మాత్ - పరాఙ్ - పశ్యతి - న - అంతరాత్మన్ - కశ్చిత్ - ధీరః - ప్రత్యగాత్మానమ్ - ఐక్షత్ - ఆవృత్త - చక్షుః - అమృతత్వమ్ - ఇచ్ఛన్.

స్వయంభూః	=	స్వయం భువుడయిన ఆత్మ
ఖాని	=	ఇంద్రియములను
పరాంచి+ వ్యతృణత్	=	బాహ్య విషయములను గ్రహించువానిగా మాత్రమే నిర్మించినాడు. బాహ్య ఇంద్రియములు - బాహ్య విష యములనే గ్రహించును.
తస్మాత్+పరాఙ్+పశ్యతి	=	అందుచేత అవి బాహ్య విషయములనే గ్రహించును - కన్ను బాహ్య దృశ్యమునే చూచును. అటులనే మిగిలినవి ఊహించుకొనవలయును.
న+అంతరాత్మన్	=	అంతరాత్మను చూడలేవు
అమృతత్వమ్+ఇచ్ఛన్	=	అమృతత్వమును కోరినవాడై
ఆవృత్తచక్షుః	=	అంతర్దృష్టి గల
కశ్చిత్+ధీరః	=	ఒకానొక ధీరుడు సాధనచే
ప్రత్యగాత్మానమ్+ఐక్షత్	=	హృదయ గుహలో గల ప్రత్యగాత్మను చూచును.

*****

2. పరాచః కామాననుయంతి బాలా స్తే మృత్యోర్యంతి విత తస్య పాశమ్
అథ ధీరా అమృతత్వం విదిత్వా ధ్రువ మధ్రువేష్వి హ న ప్రార్థయంతే

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

పరాచః - కామాన్ - అనుయంతి - బాలాః - తే - మృత్యోః - యంతి - వితతస్య-
పాశమ్ - అథ - ధీరాః - అమృతత్వం - విదిత్వా - ధ్రువమ్ - అధ్రువేషు - ఇహ -
న - ప్రార్థయంతే.

బాలాః	=	అజ్ఞానులు, మూర్ఖులు
పరాచః + కామాన్	=	ఐహిక, ఆముష్మిక సుఖములను
అనుయంతి	=	కోరుదురు - సుఖములవైపు పయినింతురు
తే	=	అట్టి మూర్ఖులు
వితతస్య+మృత్యోః	=	అతి విస్తారమయిన మృత్యువు యొక్క
పాశమ్	=	పాశములలో
యంతి	=	పడిపోవుదురు. అనగా యమపాశములలో చిక్కు కొందురు
అథ+ధీరాః	=	ధీరులు
ధ్రువమ్+అమృతత్వమ్	=	నిత్యమగు అమృతత్వమును
విదిత్వా	=	తెలుసుకొని
ఇహ+ అధ్రువేషు	=	ఈ లోకములోని అనిత్య విషయములను
న+ ప్రార్థయంతే	=	కోరరు

*****

3. యేన రూపం రసం గంధం శబ్దాన్ స్పర్శాంశ్చమైథునాన్
ఏతేనైవ విజానాతి కిమత్ర పరిశిష్యతే ఏతద్వైతత్

యేన - రూపం - రసం - గంధం - శబ్దాన్ - స్పర్శాన్ - చ - మైథునాన్ - ఏతేన -
ఏవ - విజానాతి - కిమ్ - అత్ర - పరిశిష్యతే - ఏతత్ - వై - తత్.

యేన	=	ఆత్మ ప్రకాశమున - జీవరూపముచే
ఏతేన+ఏవ	=	(మనస్సు, ఇంద్రియములతోనే) మనస్సుతోనే
రూపం+రసం+గంధం	=	కంటితో రూపమును, నాలుకతో
శబ్దాన్+స్పర్శాన్+చ+		రసమును, ముక్కుతో గంధమును,

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

మైథునాన్		చెవులతో శబ్దమును,చర్మముతో స్పర్శను మఱియు సంభోగ సుఖము
విజానాతి	=	గ్రహించును
అత్ర	=	ఈ ప్రపంచంలో- సృష్ట్యాదియందున్న ఆత్మకు తెలియనిది
కిమ్+పరిశిష్యతే	=	ఏమి మిగిలియున్నది. అనగా ఆత్మకు సర్వము తెలియును.
ఏతత్+వై+తత్	=	సృష్ట్యాదియందున్నదేదో అదే ఈ హృదయ గుహలో ఉన్నది. ఈశ్వరుడే జీవరూపమున దేహమున ఉన్నాడు.

*****

4. స్వప్నాంతం జాగరితాంతం చోభౌ యే నానుపశ్యతి
మహాంతం విభుమాత్మానం మత్వా ధీరో న శోచతి

స్వప్నాంతం - జాగరితాంతం - చ - ఉభౌ- యేన - అనుపశ్యతి - మహాంతం - విభుం - ఆత్మానం - మత్వా - ధీరః - న - శోచతి.

యేన+జాగరితాంతం+	=	దేనిచే జాగ్రతావస్థ యొక్క అంతము-
స్వప్నాంతం+ఉభౌ+చ+		(స్వప్నము) స్వప్నా వస్థ యొక్క
అనుపశ్యతి		అంతము - (సుషుప్తి) అనే ఈ రెండు అవస్థలను మఱియు, జాగ్రతావస్థను అనగా ఈ అవస్థాత్రయ ములను సాక్షీభూతుడై చూచునో ఇట్టి
మహాంతం	=	గొప్ప లయకారకమయినదియు (అనగా లయ కారుడు)
విభుం	=	సర్వలోకాలకు ప్రభువు అయిన
ఆత్మానం	=	ఆత్మను
ధీరః	=	ధీరుడు

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

మత్వా	=	గ్రహించి
న+శోచతి	=	ఇహలోక సుఖదుఃఖముల గుఱించి ఆలోచించడు. ఎవరినీ ద్వేషింపడు. ఏదీ కోరడు.

*****

5. య ఇమం మధ్వదం వేద ఆత్మానం జీవమంతికాత్
ఈశానం భూత భవ్యస్య న తతో విజుగుప్సతే ఏతద్వై తత్

యః - ఇమం - మధ్వదం - వేద - ఆత్మానం - జీవమ్ - అంతికాత్ - ఈశానం- భూత - భవ్యస్య - న - తతః - విజుగుప్సతే - ఏతత్ - వై - తత్.

యః	=	ఎవడు
ఇమమ్+జీవమ్	=	ఈ జీవితమునకు ఆధారమైనట్టియు
మధ్వదమ్	=	కర్మ ఫలరూపమున అనుభవించునట్టియు
భూతభవ్యస్య+ఈశానం	=	ఎవరు భూత భవిష్యత్ వర్తమానములకు ఈశ్వరుడు అగునట్టియు
ఆత్మానం	=	ఆత్మను
అంతికాత్+వేద	=	అతి సమీపమున దర్శించు వాడు- అలా
తతః	=	ఆత్మను దర్శించుట వలన
న+విజుగుప్సతే	=	దేనిని అసహ్యించుకొనడు. అనగా ద్వేషింపడు దేని గుఱించి ఆలోచింపడు.
ఏతత్+వై+తత్	=	ఏది ఈ హృదయ గుహలో ఉన్నదో అదే సృష్ట్యాది యందును ఉన్నది. ఈశ్వరుడు సాక్షి. జీవుడు భోక్త.

*****

6. యః పూర్వం తపసో జాత మద్భ్యః పూర్వమజాయంత
గుహాం ప్రవిశ్య తిష్ఠంతం యో భూతేభిర్వ్య పశ్యత ఏతద్వైతత్

యః - పూర్వం - తపసః - జాతమ్ - అద్భ్యః - పూర్వమ్ - అజాయంత - గుహాం - ప్రవిశ్య - తిష్ఠంతం - యః - భూతేభిః - వ్యపశ్యత - ఏతత్ - వై - తత్

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

యః	=	ఎవడు
పూర్వం	=	సృష్ట్యాది యందు ఆత్మగా గలడో
యః	=	ఎవడు స్వయంగా ఉపాధిని నిర్మించుకొని
పూర్వం+జాతమ్	=	సృష్ట్యాది యందు స్వయంభువుగా ఆవిర్భవించెనో
తపసః+ అద్భ్యః+ భూతేభిః + అజాయత	=	సంకల్పము వలన ఆది పురుషుడుగా ఉన్నఆత్మయే ప్రకృతిని సృజించి, ప్రకృతి తో గూడి విరాట్‌పురుషుడై జలము మొదలయిన పంచ భూతముల వలన ప్రాణుల ఉపాధులను నిర్మించెనో - ఎవడు
గుహాం+ ప్రవిశ్య+ తిష్ఠంతం	=	హృదయ గుహలో ఉన్నాడో
వ్యపశ్యత	=	ఆ ఆత్మను దర్శించి, జన్మ కర్మల నుంచి విముక్తులై అమృతులగుదురు.
ఏతత్+వై+తత్	=	ఏది హృదయ గుహలో ఉన్నదో అదే సృష్ట్యాది యందును ఉన్నది.

*****

7. యా ప్రాణేన సంభవత్యదితిర్దేవతామయీ
గుహాం ప్రవిశ్య తిష్ఠంతీం యా భూతేభిర్వ్యజాయత ఏతద్ వైతత్

యా - ప్రాణేన - సంభవతి - అదితిః - దేవతామయీ - గుహాం - ప్రవిశ్య - తిష్ఠంతీం - యా - భూతేభిః - వ్యజాయతా - ఏతత్ - వై - తత్

ప్రాణేన+సంభవతి	=	ప్రాణము చేత అనగా ఏది ప్రాణరూపమున అభివ్యక్తమగునో
యా+దేవతామయీ+ అదితిః	=	ఏది అదితి దేవతయో- అదితి అనగా సర్వమును తినునది అనగా ఏది లయము చేయునో
గుహాం+ప్రవిశ్య+ తిష్ఠంతీం	=	ఏది హృదయగుహలో స్వయంగా ప్రవేశించి ఉన్నదో

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

యా+భూతేభిఃవ్యజాయత	=	ఏది ప్రకృతిని అధిష్ఠించి పంచ భూతములను సృజియించి తద్వారా ఉపాధులను సృజియించినదో
ఏతత్+వై+తత్	=	అదే ఇది

*****

8. అరణ్యోర్నిహితో జాతవేదా గర్భ ఇవ సుభృతో గర్భిణీభిఃదివేదివే ఈడ్యో జాగృవద్భిర్హ విష్మద్భిర్మనుష్యేభి రగ్నిఃఏతద్ వైతత్

అరణ్యోః - నిహితః - జాతవేదాః - గర్భః - ఇవ - సుభృతః - గర్భిణీభిః - దివేదివే- ఈడ్యః - జాగృవద్భిః - హవిష్మద్భిః - మనుష్యేభిః - అగ్నిః - ఏతత్ - వై - తత్.

అరణ్యోః +నిహితఃజాతవేదఃఇవ	=	కట్టలలో దాగియున్న అగ్నివలె
గర్భిణీభిఃసుభృతఃగర్భఃహవిష్మద్భిః దివేదివేఈడ్యఃఅగ్నిఃజాగృవద్భిఃమనుష్యేభిఃఏతత్+వై+తత్	=	గర్భిణీ స్త్రీల గర్భములో యున్న శిశువు వలె అనగా గర్భములో ఉండగా బాహ్యచక్షువులకు గోచరము కానట్లు ఆత్మ అంతర్లీనముగా బాహ్య చక్షువులకు గోచరము గాక యున్నది. అట్టి ఆత్మను నిత్యాగ్నిహోత్రులు ప్రతిదినము స్తుతింపదగిన అగ్ని హోత్రమునకై అగ్నిని, ఋత్విజులు, అరణిని మధించి వెలుపలికి తీసి యజ్ఞము చేయునట్లు సాధనచే ఆత్మను గ్రహించ వలయును.
	=	సృష్ట్యాదియందున్న ఆత్మయే హృదయ గుహలో ఉన్నది.

*****

9. యతశ్చోదేతి సూర్యోఽస్తం యత్ర చ గచ్ఛతితం దేవాఃసర్వేఽర్పితాస్తదు నాత్యేతి కశ్చన ఏతద్ వైతత్

యతః - చ- ఉదేతి - సూర్యః - అస్తం - యత్ర - చ - గచ్ఛతి - తం - దేవాః - సర్వే - అర్పితాః - తత్ - ఉ - న - అత్యేతి - కశ్చన - ఏతత్ - వై - తత్

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

యత్ర	=	ఎక్కడ నుండి
సూర్యః+ఉదేతి	=	సూర్యుడు ఉదయించునో
చ+అస్తం+గచ్ఛతి	=	మఱియు అస్తమించునో
చ	=	మఱియు
యతః	=	ఎక్కడ
సర్వే+దేవాః	=	సర్వదేవతలు
అర్పితాః+ఉ	=	రథచక్రపు నాభికి ఆకులు అమర్పబడినట్లు అమర్పబడి యున్నారో
తం+తత్	=	ఆ ఆత్మను
కశ్చన	=	ఎవరుగాని
న+అత్యేతి	=	అతిక్రమించలేరు. అదే సర్వోత్కృష్టస్థానము
ఏతత్+వై+తత్	=	ఇదే సృష్ట్యాదియందుగల ఆత్మ. అదే హృదయ గుహలో గలదు.

*****

10. యదేవేహ తదముత్ర యదముత్ర తదన్విహ
మృత్యోః సః మృత్యుమాప్నోతి య ఇహ నానేవ పశ్యతి

యత్ - ఏవ - ఇహ - తత్ - అముత్ర - యత్ - అముత్ర - తత్ - అను - ఇహ - మృత్యోః - సః - మృత్యుమ్ - ఆప్నోతి - యః - ఇహ - నానా - ఇవ - పశ్యతి

యత్+ఇహ	=	ఈ సర్వసృష్టిలో ఏది కలదో
తత్+అముత్ర+ఏవ	=	అది అక్కడ గలదు - సృష్ట్యాది యందు గలదు
యత్+అముత్ర	=	ఏది అక్కడ గలదో
తత్+అను+ ఇహ	=	అది యీ హృదయ గుహలో గలదు
యః	=	ఎవడు
ఇహ+నానా+ఇవ	=	ఇక్కడ భిన్నముగా కనిపించే ఉపాధులనే
పశ్యతి	=	దర్శించి ఆత్మకు భిన్నముగా చూచునో
సః	=	వాడు

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

మృత్యోః + మృత్యుమ్ = జనన మరణములను
ఆప్నోతి = పొందును

*****

11. మనసై వేద మాప్తవ్యం నేహనాస్తి కించన
మృత్యోః స మృత్యుం గచ్ఛతి య ఇహ నానేవ పశ్యతి

మనసా - ఏవ - ఇదమ్ - ఆప్తవ్యం - న - ఇహ - న - అస్తి - కించన - మృత్యోః - సః - మృత్యుం - గచ్ఛతి - యః - ఇహ - నానా - ఇవ - పశ్యతి

మనసా+ఏవ+ఇదం = శుద్ధమనస్సు చేత సాధన చేసి మాత్రమే ఆ ఆత్మ
ఆప్తవ్యం = పొందదగినది. దర్శించతగినది.
న = ఇంకొక మార్గము లేదు
కించన+ఇహ+న+అస్తి = ఆత్మ కానిది యిక్కడ ఏదీ లేదు. సర్వమూ ఆత్మ స్వరూపమే.
యః = ఎవడు
ఇహ = ఈ విశ్వంలో ఉపాధులలో గల ఆత్మను- సృష్ట్యాది యందున్న
నానా+ఇవ+పశ్యతి = ఆత్మకు భిన్నముగా చూచునో
సః = వాడు
మృత్యోః+మృత్యుమ్+గచ్ఛతి = జనన మరణములను పొందును.

*****

12. అంగుష్ఠ మాత్రః పురుషో మధ్య ఆత్మని తిష్ఠతి
ఈశానో భూత భవ్యస్య న తతో విజుగుప్సతే ఏతద్ వై తత్

అంగుష్ఠమాత్రః - పురుషః - మధ్యే - ఆత్మని - తిష్ఠతి - ఈశానః - భూత భవ్యస్య - న - తతః - విజుగుప్సతే - ఏతత్ - వై - తత్.

అంగుష్ఠమాత్రః+పురుషః = అంగుష్ఠమాత్ర పురుషుడు

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఇది ఒక వినూత్న ప్రయోగము. ఆత్మ సూక్ష్మాతి సూక్ష్మమని చెప్పి ఇప్పుడు బొటన వ్రేలంత పరిమాణము కలది అని చెప్పిన పొసగదు గదా! ఈ పదము జీవేశ్వరుల గుఱించి వివరించినది. చేతిలో నాలుగు వ్రేళ్ళు కలసి ఉండును. బొటనవ్రేలు ఈ నాలుగు వ్రేళ్ళకు అంటక విలక్షణముగా ఆ చేతిలోనే ఉండును. వ్రేళ్ళలో బొటన వ్రేలు ప్రధానము. అటులనే జీవుడిగా శరీరముతో మమేకం అయి ఈశ్వరునిగా శరీర లక్షణములకు విలక్షణముగా హృదయగుహలోనూ ఉండును. అట్లు జీవేశ్వరులిద్దఱు ఈ శరీరములోనే ఉందురు. అని ఈ పదమునకు అర్థము.

ఆత్మని+మధ్యే+ తిష్ఠతి = హృదయగుహలో గలడు. **"తస్య శిఖాయా మధ్యే పరమాత్మా వ్యవస్థితః"**

భూతభవ్యస్య+ఈశానః = భూతభవిష్యత్ వర్తమానములోగల సర్వవిశ్వమునకు నియామకుడు.

తతః = అందువలన ఆత్మను దర్శించినవాడు

న+విజుగుప్సతే = శోక, మోహములు, రాగ, ద్వేషములు, ఈర్ష్యా అసూయలు - యిలాంటి గుణాలు ఏవీ అతనికి ఉండవు. అతడు గుణ రహితుడు.

ఏతత్+వై+తత్ = సృష్ట్యాదియందున్నదే ఈ హృదయగుహలో కలదు.

*****

13. అంగుష్ఠమాత్రః పురుషో జ్యోతిరివా ధూమకః
ఈశానో భూత భవ్యస్య స ఏవాద్య స ఉ శ్వః ఏతద్ వై తత్

అంగుష్ఠమాత్రః - పురుషః - జ్యోతిః - ఇవ - అధూమకః - ఈశానః - భూతభవ్యస్య- సః - ఏవ - అద్య - సః - ఉ - శ్వః - ఏతత్ - వై - తత్

అంగుష్ఠమాత్రః+పురుషః = అంగుష్ఠమాత్ర పురుషుడు

జ్యోతిః+ ఇవ+అధూమకః= పొగలేని అగ్నివంటి స్వయంజ్యోతి

భూతభవ్యస్య +ఈశానః = భూత భవిష్యత్ వర్తమానములకు ప్రభువు

సః = ఆ ఆదిపురుషుడు

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

అద్య+ఏవ+సః+	=	అతడు ఇప్పుడు గలడు. రేపు గలడు
ఉ+శ్వః		నిన్న గలడు. త్రికాలములయందు గలడు
ఏతత్+వై+తత్	=	ఇదే అది

*****

14. యథోదకం దుర్గే వృష్టం పర్వతేషు విధావతి
ఏవం ధర్మాన్ పృథక్ పశ్యన్ తానేవాను విధావతి

యథా - ఉదకం - దుర్గే - వృష్టం - పర్వతేషు - విధావతి - ఏవం - ధర్మాన్ - పృథక్ - పశ్యన్ - తాన్ - ఏవ - అను - విధావతి

యథా	=	ఏ విధముగా
పర్వతేషు+దుర్గే+వృష్టమ్	=	పర్వత శిఖరములందు కురిసిన వర్షపు
ఉదకమ్	=	నీరు
విధావతి	=	అనేక పాయలై ప్రవహించి చివరకు సముద్రము చేరునో అటులనే
ఏవం+పృథక్+ధర్మాన్ +పశ్యన్	=	ఆత్మ ధర్మము ఒకటయినను వివిధ ఉపాధులలో జీవరూపమున ఉండి వివిధ ధర్మములను చూచి
తాన్+ఏవ+అను+ విధావతి	=	వాటిని అనుసరించి చివరకు ఒకటగును. అనగా లయ కాలమున భిన్నత్వము నశించి ఆత్మ ఒకటే ఉండును.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

15. యథోదకం శుద్ధే శుద్ధ మాసిక్తం తాదృగేవ భవతి
ఏవం మునేర్విజానత ఆత్మా భవతి గౌతమ

(ఇతి చతుర్థ వల్లీ)

యథా - ఉదకం - శుద్ధే - శుద్ధమ్ - ఆసిక్తం - తాదృక్ - ఏవ - భవతి - ఏవం - మునేః - విజానతః - ఆత్మా- భవతి - గౌతమ

గౌతమ	=	ఓ నచికేతా
యథా	=	ఏ విధముగా
శుద్ధే + ఉదకం	=	శుభ్రమయిన నీరు
శుద్ధం+ ఆసిక్తం	=	శుభ్రమయిన నీటిలో పోయబడి
తాదృక్ + ఏవ	=	ఒకటే
భవతి	=	అగునో అటులనే
ఏవం+మునేఃr+	=	ఈ విధముగా ఆత్మను దర్శించిన
విజానతః		జితేంద్రియుడయిన వాని వలన- ఆత్మ గ్రహింప బడి అతడు
ఆత్మా+భవతి	=	ఆత్మ యగును అనగా ఆత్మతో ఏకీ భూతుడగును.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

పంచమవల్లీ

ఈ పంచమ వల్లిలో 14వ శ్లోకము నచికేతుడు, మిగిలినది యముడు చెప్పుచున్నాడు.

1. పురమేకాదశ ద్వార మజస్యా వక్ర చేతసః
అనుష్ఠాయ న శోచతి విముక్తశ్చ విముచ్యతే ఏతద్ వైతత్

పురమ్ - ఏకాదశ ద్వారమ్ - అజస్య - అవక్రచేతసః - అనుష్ఠాయ - న - శోచతి - విముక్తః - చ - విముచ్యతే - ఏతత్ - వై - తత్

అవక్రచేతసఃఅజస్య+చ= అకుంఠిత ప్రజ్ఞగల స్వయంభువు అయిన ఆత్మకు సూక్ష్మ శరీరములో గల హృదయ గుహ స్థానము

ఏకాదశద్వారమ్+పురమ్ = జీవరూపమున ఉండుటకు 11 ద్వారములు గల యీ స్థూల శరీరమే ఒక పట్టణము. ఇంకొకటి సూక్ష్మ శరీరము. ఈ విధముగా స్థూల సూక్ష్మ శరీరములలో జీవరూపమున త్రయావస్థలలో సంచరించును.

అనుష్ఠాయ = ఆ ఆత్మను ధ్యానించిన వాడు

న+శోచతి = ఇహ లోక పరలోకములను గుఱించి ఆలోచింపడు.

విముక్తః = భవబంధముల నుంచి విముక్తుడై

విముచ్యతే = జన్మ బంధములనుంచి విడివడునని చెప్పబడును

ఏతత్+వై+తత్ = హృదయగుహలో గల ఆత్మ. సృష్ట్యాది యందున్న ఆత్మ ఒకటి. అదే ఇది.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

జీవుడు	ఈశ్వరుడు
రూపము : అరూపుడు, సూక్ష్ముడు, చిదాత్మకుడు	అరూపుడు
స్థానము : స్థూల శరీరము, సూక్ష్మ శరీరము	హృదయ గుహ
గాలిలో ధూళి వలె జీవుడు శరీరము తో మమేకం అయి ఉండును. తను చేసిన కర్మ వలన ఊర్ధ్వ అధో లోకము లకు పయనించి పునర్జన్మకు వచ్చును.	ఆకాశములో మేఘము వలె శరీరమునకు అంటక విలక్షణముగా ఉండును

*****

2. హగ్ంసః శుచిషద్ వసురంతరిక్షసద్ హోతా వేదిషదతిథిర్దురోణసత్
నృషద్ వరసదృతసద్ వ్యోమసదబ్జా గోజా ఋతజా అద్రిజా ఋతం బృహత్

హంసః - శుచిషత్ - వసుః - అంతరిక్షసత్ - హోతా - వేదిషత్ - అతిథిః - దురోణసత్ - నృషత్ - వరసత్ - ఋతసత్ - హ్యోమసత్ - అబ్జా - గోజా - ఋతజా - అద్రిజా - ఋతం - బృహత్.

పురుషునిగా

హంసః(సన్)	=	ఆదిత్య రూపుడై
అంతరిక్షసత్	=	అంతరిక్షమున సంచరించు చున్నాడు.
వసుః(సన్)	=	వాయురూపుడై
వ్యోమసత్	=	ఆకాశమున సంచరించుచున్నాడు
శుచిషత్	=	నిర్మలుడు, హృదయగుహలో ఉండెను గుణ రహితుడు
హోతా(సన్)	=	అగ్ని రూపుడై
వేదిషత్	=	యజ్ఞవేది యందు ఉండెను
అతిథిః	=	సోమరసముగా
దురోణసత్	=	ద్రోణ కలశములో ఉండెను
నృషత్	=	మానవులలో ఉండెను
వరసత్	=	శ్రేష్ఠమైన వాటిలో ఉన్నాడు-ఇవే అవతారములు

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఋతసత్ = సత్యములో ఉండెను
ఋతమ్ = సత్య స్వరూపుడు
ఋతజా = సత్యములోనుంచి జన్మించినవాడు

ప్రకృతిగా

అబ్జా = నీటి నుంచి పుట్టుచున్నాడు (లక్ష్మిగా)
గోజా = భూమినుంచి పుట్టుచున్నాడు (సీతగా)
అద్రిజా = పర్వతమునుంచి పుట్టుచున్నాడు (పార్వతిగా)
బృహత్ = బృహత్ స్వరూపుడు అనగా **పురుష - ప్రకృతులు అతడే.**

ఈ పురుష ప్రకృతులను గ్రహించవలయుననే ఉపదేశము మధ్యాహ్న సంధ్యా వందనములో చెప్ప బడినది.

*****

3. ఊర్ధ్వం ప్రాణమున్న యత్యపానం ప్రత్యగస్యతి
మధ్యే వామనమాసీనం విశ్వేదేవా ఉపాసతే

ఊర్ధ్వం - ప్రాణమ్ - ఉన్నయతి - అపానం - ప్రత్యక్ - అస్యతి - మధ్యే - వామనమ్ - ఆసీనం - విశ్వేదేవాః - ఉపాసతే

మధ్యే+ఆసీనం+వామనం= హృదయ కమలం మధ్యలో అణురూపమున ఆసీనుడై (వమ్-వృద్ధౌ అనుధాతువు వలన వమ్ అనగా సర్వత్రా వ్యాపించి యున్నవాడని అర్థము. ఇట్టి వామనుడు వృద్ధి పొంది త్రివిక్రముడు అయినాడు).
ప్రాణం = ప్రాణమును
ఊర్ధ్వం+ఉన్నయతి = పైకి పంపించును
అపానం+ప్రత్యక్+అస్యతి = అపానమును క్రిందకి పంపించును. అనగా ప్రాణచర్య ఆత్మపై ఆధారపడి యున్నది. ఒకరోజు ప్రాణమును ఈ దేహమునుంచి పంపించును. దానినే మరణమని అందురు.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

విశ్వేదేవాః	=	సర్వ దేవతలు
ఉపాసతే	=	ఇతనిని పూజింతురు అనగా సర్వయింద్రియములు ఆత్మవలన పనిచేయును. దీనినే అందముగా సర్వదేవతలు యీ ఆత్మను పూజింతురు. అని వర్ణించినారు.

*****

4. అస్య విస్రం సమానస్య శరీరస్థస్య దేహినః
దేహాద్విముచ్య మానస్య కిమత్ర పరిశిష్యతే ఏతద్ వై తత్

అస్య - విస్రంసమానస్య - శరీరస్థస్య - దేహినః - దేహాత్ - విముచ్యమానస్య - కిమ్ - అత్ర - పరిశిష్యతే - ఏతత్ - వై - తత్

అస్య+దేహినః+ శరీరస్థస్య	=	ఈ దేహి దేహమును నశించిపోకుండా పరిరక్షించు చున్నాడు. శరీరములోపల ఉండి
దేహాత్+విముచ్య మానస్య+విస్రంసమానస్య	=	దేహము నుండి వెడలు సమయమున దేహమున గల ఇంద్రియములు, మనస్సు మొదలయిన వాటితో ఒక్కొక్క దానితోసంబంధం వదిలించుకొని, దేహము నుండి పూర్తిగా బయటకు వచ్చిన దేహికి యిక ఆ దేహముతో సంబంధం లేనందున
అత్ర+కిమ్+పరిశిష్యతే	=	ఈ స్థూల శరీరములో నశించకుండా ఏమి మిగులుతుంది. అనగా దేహి, దేహము నుండి పూర్తిగా బయటకు వచ్చిన తర్వాత స్థూల శరీరం పూర్తిగా నశించును. సూక్ష్మ శరీరము ఉంటుంది. అది పునర్జన్మకు కారణమవుతుంది.
ఏతత్+వై+తత్	=	ఇదే అది.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

5. న ప్రాణేన నాపానేన మర్త్యో జీవతి కశ్చన
ఇతరేణ తు జీవంతి యస్మిన్నేతౌ ఉపాశ్రితౌ

న - ప్రాణేన - న - అపానేన - మర్త్యః - జీవతి - కశ్చన - ఇతరేణ - తు - జీవంతి-
యస్మిన్ - ఏతౌ - ఉపాశ్రితౌ

కశ్చన+మర్త్యః	=	ఏ ఒక్క మానవుడు
న+ప్రాణేన+జీవతి	=	కేవలము ప్రాణము చేత జీవించడు
న+అపానేన	=	కేవలము అపానము చేతను విసర్జించడు
యస్మిన్+ఏతౌ	=	ఏ ఆత్మ యందు యీ ప్రాణము, అపానము మొదలైనవి
ఉపాశ్రితౌ	=	ఆధారపడి యున్నవో
ఇతరేణ+తు	=	అవిగాక యితరమయిన ఆ ఆత్మచేతనే సర్వజీవరాసులు
జీవంతి	=	జీవించుచున్నారు.

*****

6. హంత తే ఇదం ప్రవక్ష్యామి గుహ్యం బ్రహ్మ సనాతనం
యథా చ మరణం ప్రాప్య ఆత్మా భవతి గౌతమ

హంత - తే - ఇదం - ప్రవక్ష్యామి - గుహ్యం - బ్రహ్మ - సనాతనం - యథా - చ-
మరణం - ప్రాప్య - ఆత్మా - భవతి - గౌతమ

కర్మానుసారము జీవునికి పునర్జన్మ కలుగును

గౌతమ	=	గౌతమ వంశజుడవయిన ఓ నచికేతా
బ్రహ్మ+ సనాతనం+ హంత	=	సనాతనమైన ఆత్మ, జీవుడు దేహమును వదలిన తర్వాత ఏమగునో అన్న
ఇదం+గుహ్యం	=	ఈ విషయం పరమ రహస్యమైనది. ఆ రహస్యమును
తే	=	నీకు (మీకు)
ప్రవక్ష్యామి	=	చెప్పుచున్నాను

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

యథా+చ+మరణం+	=	మరణించిన తర్వాత స్థూల శరీరము
ప్రాప్య		నశించి దేహి సూక్ష్మ శరీరమును పొంది
ఆత్మా	=	దేహి
భవతి	=	ఉత్క్రాంతమును పొంది, కర్మఫలితము క్షీణించగనే తిరిగి కర్మానుసారము జన్మకు వచ్చును.

*****

7. యోని మన్యే ప్రపద్యంతే శరీరత్వాయ దేహినః
స్థాణు మన్యేఽను సంయంతి యథా కర్మ యథా శ్రుతమ్

యోనిమ్ - అన్యే - ప్రపద్యంతే - శరీరత్వాయ - దేహినః - స్థాణుమ్ - అన్యే - అనుసంయంతి - యథా - కర్మ - యథా - శ్రుతమ్

దేహినః	=	దేహి యొక్క
యథా+కర్మ	=	కర్మానుసారము
శరీరత్వాయ	=	ఉపాధి కొఱకు
అన్యే+యోనిమ్	=	కొందఱు గర్భములో ప్రవేశించి మానవులుగా,
ప్రపద్యంతే	=	కొందఱు జంతువులుగా జన్మింతురు
అన్యే+స్థాణుమ్+	=	కొందఱు చెట్లు, లతలు తీగలుగా
అనుసంయంతి		కొందఱు ఊళ్ళురప్పలుగా స్థావర రూపములు పొందుచున్నారు.
యథా+శ్రుతమ్	=	దేహికి పునర్జన్మ - కర్మానుసారము గలుగునని వినబడుచున్నది.

*****

జీవుడు-అవస్థాత్రయములు

8. య ఏష సుప్తేషు జాగర్తి కామం కామం పురుషో నిర్మిమాణః
తదేవ శుక్రం తద్ బ్రహ్మ తదేవామృతముచ్యతే
తస్మిం ల్లోకాః శ్రితాః సర్వే తదునాత్యేతి కశ్చనఏతద్ వైతత్

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

యః - ఏషః - సుప్తేషు - జాగర్తి - కామం - కామం - పురుషః - నిర్మిమాణః - తత్ - ఏవ - శుక్రం - తత్ - బ్రహ్మ - తత్ - ఏవ - అమృతమ్ - ఉచ్యతే - తస్మిన్ - లోకాః - శ్రితాః - సర్వే - తత్ - ఉ - న - అత్యేతి - కశ్చన - ఏతత్ - వై - తత్

యఃపురుషః	=	ఏ పురుషుడు జీవరూపమున
జాగర్తి+ కామం+కామం	=	జాగ్రతావస్థలో వుండి సర్వకోరికలను కోరుకొని (తలచుకొని) అనుభవించుచూ
నిర్మిమాణః	=	స్వప్నంలో తన స్వప్నలోకంలో తనమాయచే గల్పింపబడిన జీవలోకమున సుఖదుఃఖములను అనుభవించుచూ
ఏషఃసుప్తేషు	=	ఈ జీవుడు సుషుప్తి నందు హృదయ గుహలో గల ఆత్మస్థానమందు సర్వము విలీనమయి సుఖమును పొందుచున్నాడో
తత్+ఏవ+శుక్రం	=	ఆ హృదయ గుహలో గల ఆత్మయే. నిర్మలమైనది.
తత్+ బ్రహ్మ	=	అదియే సృష్టి స్థితి లయములు చేయు ఆత్మ.
తత్+ఏవ+అమృతమ్	=	అదియే అమృతత్వము గలదని
ఉచ్యతే	=	చెప్పబడుచున్నది
తస్మిన్+సర్వే+లోకాఃశ్రితాః	=	ఆ ఆత్మయందు సర్వలోకములు ఆశ్రయించుకొని ఉన్నవి సర్వ స్థావర జంగమములు రథనాభిలో చక్రపు ఆకులవలె నెలకొని ఉన్నవి
తత్+ఉ+న+కశ్చన+అత్యేతి	=	ఆ ఆత్మస్థానమును దాటి ఎవడునూ అధిగమించలేడు. ఇదే పరాయణము
ఏతత్+వై+తత్	=	అదే ఇది

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

9. అగ్ని ర్యథైకో భువనం ప్రతిష్టో రూపం రూపం ప్రతిరూపో బభూవ
ఏకస్తథా సర్వభూతాంత రాత్మా రూపం రూపం ప్రతిరూపో బహిశ్చ

అగ్నిః - యథా - ఏకః - భువనం - ప్రతిష్టః - రూపం రూపం - ప్రతిరూపః - బభూవ - ఏకః - తథా - సర్వభూతాంతరాత్మా - రూపం రూపం - ప్రతిరూపః - బహిః - చ

ఒక ఉదాహరణ చెప్పుచున్నాను ఆత్మ అంతర్యామి

అగ్నిః+ఏకః	=	అగ్ని ఒక్కడయ్యు
యథా	=	ఏ విధముగా
భువనం+ప్రతిష్టః+	=	ప్రపంచములో కట్టలలో - వివిధ కట్టలలో
రూపం రూపం		ఉండి
ప్రతిరూపః+బభూవ	=	ఆ కట్టలను మండించుచూ అగ్నిగా వెలుగుచున్నదో అగ్ని ఒక్కటి, కట్టలలో అంతర్యామిగా వుంది. ఆ అగ్ని - కట్టలను మండించుచున్నది ఆ కట్టలు మండుతూ - అగ్ని అవుచున్నవి.
తథా	=	అటులనే
ఏకః	=	ఆత్మ ఒక్కటి
సర్వభూతాంతరాత్మా+	=	సృష్టిలోని సర్వ ఉపాధులలో
రూపం రూపం+		అంతర్యామిగా ఉంది. ఆ ఉపాధులలో
ప్రతిరూపః		ఉండి వాటిని పనిచేయించుచున్నది.
బహిః+చ	=	విశ్వము బయట మఱియు లోపల ఉన్నది. అగ్ని ఒక్కండయ్యు పెక్కు ప్రాణులందు చరించు చందంబున - ఆత్మ సర్వ ఉపాధులలో ఉన్నది.

*****

10. వాయుర్యథైకో భువనం ప్రవిష్టో రూపం రూపం ప్రతిరూపో బభూవ
ఏకస్తథా సర్వభూతాంతరాత్మా రూపం రూపం ప్రతిరూపో బహిశ్చ

వాయుః -యథా - ఏకః - భువనం - ప్రవిష్టః - రూపం రూపం - ప్రతిరూపః - బభూవ - ఏకః - తథా - సర్వభూత - అంతరాత్మా - రూపం - రూపం - ప్రతిరూపః - బహిః - చ

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఇంకొక ఉదాహరణ ఆత్మ ఉపాధులలో ఉండి ఆ ఉపాధులను అంటక ఉన్నది. నిర్మలుడు.

ఏకః+వాయుః	=	బాహ్య జగత్తులో ఒకటే అయిన వాయువు
యథా	=	ఏ విధముగా
భువనం+ప్రవిష్ఠః+ రూపం రూపం+ ప్రతిరూపః+బభూవ	=	ప్రపంచములో సర్వవస్తువులపై చరిస్తూ కూడ ఆ వస్తువుతో మమేకం కాలేదో
తథా	=	అటులనే
ఏకః	=	ఆత్మ ఒక్కటయ్యు
సర్వభూత అంతరాత్మా+రూపం రూపం+ప్రతిరూపః	=	సృష్టిలోని సర్వ ఉపాధులలో సంచరిస్తూ ఆఉపాధిలక్షణములు పొందకఉంటున్నది.
బహిఃచ	=	ఆఆత్మ విశ్వమునకు బయట, విశ్వమునకు లోపల ఉన్నది.

సర్వత్రా వాయువు సంచరించుచున్నట్లు ఆత్మ సర్వ వ్యాపకత్వము కలది.

*****

11. సూర్యో యథా సర్వలోకస్య చక్షు ర్నలిప్యతే చాక్షుషైర్బాహ్య దోషైః
ఏకస్తథా సర్వభూతాంత రాత్మా న లిప్యతే లోకదుఃఖేన బాహ్యః

సూర్యః - యథా - సర్వలోకస్య - చక్షుః - న - లిప్యతే - చాక్షుషైః - బాహ్య - దోషైః - ఏకః - తథా - సర్వభూతాంతరాత్మా - న - లిప్యతే - లోకదుఃఖేన - బాహ్యః

ఇంకొక ఉదాహరణ.ఆత్మ సుఖదుఃఖములకు లోను కాదు.

యథా	=	ఏ విధముగా
సర్వలోకస్య+చక్షుః+ సూర్యః	=	సర్వ ప్రాణులకు నేత్రమగు సూర్యుడు
బాహ్య+చాక్షుషైఃదోషైః	=	ప్రాణుల బాహ్య చక్షువుల దోషముచేత
న+ లిప్యతే	=	అంటకుండా ఉన్నాడో

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

తథా	=	అటులనే
ఏకః	=	ఒకటయిన ఆత్మ
సర్వభూతాంతరాత్మా	=	సర్వ భూతములలో అంతరాత్మగా ఉన్నా
బాహ్యాః+లోకదుఃఖేన	=	బాహ్య జగత్తులో గల సుఖదుఃఖముల చేత
న+లిప్యతే	=	అంటకుండా సాక్షీమాత్రముగా ఉంటున్నాడు.

ఆకాశమున గల సూర్యునియొక్క కిరణములు సువాసన ఇచ్చు వస్తువుల పైనను దుర్వాసన ఇచ్చు వస్తువులపైనను ప్రసరించినను వాటి సువాసన దుర్వాసనలు సూర్యునికి అంటనట్లు హృదయాకాశమున గల ఆత్మకు సుఖ దుఃఖములు అంటవు.

*****

12. ఏకోవశీ సర్వభూతాంతరాత్మా ఏకం రూపం బహుధా యః కరోతి
తమాత్మస్థం యేఽను పశ్యంతి ధీరా స్తేషాం సుఖం శాశ్వతం నేతరేషామ్

ఏకః - వశీ - సర్వభూతాంతరాత్మా - ఏకం - రూపం - బహుధా - యః - కరోతి- తమ్ - ఆత్మస్థం - యే - అనుపశ్యంతి - ధీరాః - తేషాం - సుఖం - శాశ్వతం - న - ఇతరేషామ్

ఏకః	=	ఆత్మ ఒక్కటి
సర్వభూతాంతరాత్మా	=	అదే సర్వభూతములలో అంతరాత్మగా ఉంటున్నది
ఏకం+ రూపం	=	ఒక్కటిగా ఉన్నతననే
యః+బహుధా+కరోతి	=	వివిధనామ రూపములుగా చేయుచున్నాడు అనగా తనే యీ దృశ్యమాన విశ్వమంతా అయి
వశీ	=	ఆ విశ్వమునకు నియామకుడు. ఆ విశ్వమును లీల త్రిప్పును.
తమ్+ఆత్మస్థం	=	అట్టి ఆత్మను- ఈ ఉపాధి యందున్న దానిని
యే+ధీరాః	=	ఏ ధీరులు
అనుపశ్యంతి	=	దర్శించెదరో
తేషాం	=	వారి యొక్క
సుఖం+శాశ్వతం	=	సుఖము శాశ్వతము

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

న+ఇతరేషామ్	=	ఆత్మను దర్శించని వారి యొక్క సుఖము శాశ్వతము కాదు.

ఈ విషయము గుఱించి శౌనకాది మహాముునులు భాగవతము ప్రారంభంలో సూతమహర్షిని- ఎయ్యది సర్వసౌఖ్యమై అలవడు? అని వినయముగా ప్రశ్నించినారు. అంతసూత మహర్షి ఆత్మదర్శనము వలననే సర్వసౌఖ్యములు దొరకును. అని వివరించినాడు.

*****

13. నిత్యోఽనిత్యానాం చేతనాశ్చేతనానా మేకో బహూనాం యో విదధాతి కామాన్ తమాత్మస్థం యేఽను పశ్యంతి ధీరా స్తేషాం శాంతిః శాశ్వతీ నేత రేషామ్

నిత్యః - అనిత్యానాం - చేతనః - అచేతనానామ్ - ఏకః - బహూనాం - యః - విదధాతి - కామాన్ - తమ్ - ఆత్మస్థం - యే - అనుపశ్యంతి - ధీరాః - తేషాం - శాంతిః - శాశ్వతీ - న - ఇతరేషామ్

యః	=	ఎవడు
అనిత్యానాం+నిత్యః	=	అనిత్యములయిన సృష్టిలోని ఉపాధులలో నిత్యమై యుండునదియు
అచేతనానామ్+చ+ చేతనః	=	అచేతనము లయిన వాటిలో చైతన్యరూపమయినదియు.
బహూనాం+ఏకః	=	దృశ్యమాన ప్రపంచంలో గల స్థావర జంగమాత్మకములలో ఏకరూపమున విలసిల్లునదియు
కామాన్	=	సర్వకోరికలను
విదధాతి	=	అనుగ్రహించునదీ అయిన
తమ్+ఆత్మస్థం	=	దేహమందు గల ఆత్మను
యే+ధీరాః	=	ఏ ధీరులు
అనుపశ్యంతి	=	దర్శించెదరో
తేషాం	=	వారికి

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

శాశ్వతీ+శాంతిః	=	శాశ్వతమైన శాంతి.
న+ఇతరేషామ్	=	ఆత్మదర్శనము చేయని వారి యొక్క శాంతి శాశ్వతమయినది కాదు.

ఈ విషయమునే భాగవతం ప్రారంభంలో శౌనకాది మహర్షులు సూతమహర్షిని ఏమిటం బొడము ఆత్మకు శాంతి మునీంద్రచెప్పవే అని వినయంగా అడిగారు. దీనికి సూత మహర్షి స్థూలంగా ఆత్మదర్శనం అని చెప్పి ఆ ఆత్మను ఎలా దర్శించవలయునో విపులంగా చెప్పినాడు. ఈ ఆత్మను దర్శించు విధి విధానమును రామాయణము, భారతము, భాగవతములు కథలుగా చెప్పినవి.

*****

నచికేతుడు చెప్పుచున్నాడు.

14. తదేతదితి మన్యంతేఽనిర్దేశ్యం పరమం సుఖమ్
కథం ను తద్విజానీయాం కిముభాతి విభాతి వా

తత్ - ఏతత్ - ఇతి - మన్యంతే - అనిర్దేశ్యం - పరమం - సుఖమ్ - కథం - ను
తత్ - విజానీయాం - కిమ్ - ఉ - భాతి - విభాతి - వా

తత్+ఏతత్+ అనిర్దేశ్యం+ఇతి	=	ఇది ఈ విధముగా ఉండునని నిర్దేశింప రానిదని
మన్యంతే	=	భావించెదరో
పరమం+సుఖం	=	ఆత్మను దర్శించిన పరమ సుఖమని భావించెదరో అట్టి ఆత్మను
కథం+ను+తత్+ విజానీయాం	=	ఎట్లు దర్శింపగలను. కావున ఆ ఆత్మను
కిమ్+ఉ+భాతి+వా+ విభాతి	=	ఏ ప్రకాశంలో దర్శించవలయునో ఆత్మ స్వయం ప్రకాశమా? లేక ఇతర వెలుగుల సాయంతో ఆత్మను దర్శించాలా? అని నచికేతుడు యమునిని అడిగెను.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

15. న తత్ర సూర్యోభాతి న చంద్రతారకం నేమా విద్యుతో భాంతి కుతోఽ
యమగ్నిః తమేవ భాంత మనుభాతి సర్వం తస్య భాసా సర్వమిదం విభాతి

(ఇతి పంచమ వల్లీ)

న - తత్ర - సూర్యః - భాతి - న - చంద్రతారకం - న - ఇమాః - విద్యుతః - భాంతి - కుతః - అయమ్ - అగ్నిః - తమ్ - ఏవ - భాంతమ్ - అనుభాతి - సర్వం - తస్య - భాసా - సర్వమ్ - ఇదం - విభాతి

తత్ర	=	ఆ హృదయగుహలో
న+సూర్యః+భాతి	=	సూర్యుడు ప్రకాశింపడు. కావున సూర్యుని వలన గలుగు వెలుతురు లేదు.
న+చంద్రతారకం+ భాంతి	=	చంద్రుడు నక్షత్రాలు లేవు. కావున వాటి వెలుతురు లేదు.
న+ఇమాః+విద్యుతః	=	ఈ మెఱుపులు లేవు. కావున మెఱుపుల కాంతి లేదు.
అయమ్+అగ్నిః +కుతః	=	ఆకాశమందు స్వయముగా వెలుతురు యిచ్చే అవే లేవన్న భూలోకములో మనము వెలుతురు కోసము మండించే అగ్ని ఎక్కడ ఉండును. అనగా అగ్ని యొక్క వెలుతురు కూడ లేదు.
తమ్+ఏవ+భాంతమ్	=	అది స్వయంప్రకాశమును యిచ్చునది
సర్వమ్+అనుభాతి	=	అదే సర్వమునకు వెలుగు నిచ్చునది
ఇదం+సర్వమ్+తస్య+ భాసా+విభాతి	=	ఈ సర్వము ఆ ఆత్మయొక్క ప్రకాశము చేత ప్రకాశింపబడుచున్నవి. కావున ఆత్మ ప్రకాశముననే ఆత్మను దర్శించవలయును.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

షష్ఠీవల్లీ

17వ శ్లోకము వరకు యముడు చెప్పుచున్నాడు

1. **ఊర్ధ్వమూలోఽవాక్ శాఖ ఏషోఽశ్వత్థః సనాతనః**
తదేవ శుక్రం తద్ బ్రహ్మ తదేవా మృత ముచ్యతే
తస్మిం ల్లోకాః శ్రితాః సర్వే తదునా త్యేతి కశ్చన ఏతద్ వై తత్.

ఊర్ధ్వమూలః - అవాక్‌శాఖః - ఏషః - అశ్వత్థః - సనాతనః - తత్ - ఏవ - శుక్రం - తత్ - బ్రహ్మ - తత్ - ఏవ - అమృతమ్ - ఉచ్యతే - తస్మిన్ - లోకాః - శ్రితాః - సర్వే - తత్ - ఉ - న - అత్యేతి - కశ్చన - ఏతత్ - వై - తత్

ఏషఃఊర్ధ్వమూలఃఅవాక్‌శాఖఃఅశ్వత్థఃసనాతనః = ఊర్ధ్వమూలము, క్రిందకు శాఖలు గల అశ్వత్థ వృక్షము సనాతనమైనది.

సృష్టిని ఒక వృక్షముగా భావించు. మామూలుగా మనము చూచే వృక్షములకు మూలము భూమిలో ఉండును. శాఖలు పైన ఉండును కాని, సృష్టి అనే వృక్షానికి మూలము 14 లోకాలకు పైన ఉన్నది. బ్రహ్మాది దేవతలు, దానవులు, రాక్షసులు, మానవులు, జంతువులు, మృగములు, పక్షులు, జలచరములు, కొండలు, నదులు, పర్వతములు అనే యీ జగత్తు ఆ వృక్షమునకు శాఖలు. ఈ శాఖలు పరమాత్మ కంటే దిగువున ఉన్నవి. ఈ వృక్షమునకు మూలము సనాతనమైన ఆత్మ. మూలము ఉంటుంది. శాఖలు నశించును. అ-శ్వ-త్థః - రేపటికి వుండదు. అనగా మూలము శాశ్వతము. శాఖలు అశాశ్వతము. ఈ ఆత్మ.

తత్ +ఏవ+ శుక్రం = హృదయ గుహలో గల ఆత్మయే నిర్మలమైనది
తత్+బ్రహ్మ = అదియే సృష్టి స్థితి లయములు చేయు ఆత్మ.
తత్+ఏవ+అమృతమ్+ఉచ్యతే = అదియే నశింపబడనిది అని చెప్ప బడుచున్నది
తస్మిన్+సర్వే+లోకాఃశ్రితాః = ఆ ఆత్మయందు సర్వలోకములు ఆశ్రయించుకొని యున్నవి.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

తత్+ఉ+న+కశ్చన+	=	ఆ ఆత్మ స్థానమును దాటి ఎవడును
అత్యేతి		అధిగమించలేడు. ఇదే పరాయణమ్.
ఏతత్+వై+తత్	=	అదే ఇది

*****

2. యదిదం కించ జగత్సర్వం ప్రాణ ఏజతి నిఃసృతమ్
మహద్భయం వజ్రముద్యతం య ఏతద్ విదురమృతాస్తే భవంతి

యత్ - ఇదం - కిం - చ - జగత్ - సర్వం - ప్రాణే - ఏజతి - నిఃసృతమ్ - మహత్ - భయం - వజ్రమ్ - ఉద్యతం - యః - ఏతత్ -విదుః - అమృతాః - తే- భవంతి.

ఇదం+సర్వం+జగత్	=	ఈ సర్వ జగత్తుగా
యత్+కిం+చ	=	ఏదైతే కలదో
ప్రాణే+ఏజతి	=	దేని వలన ఈ ప్రాణము ఉపాధులలో చరించు చున్నదో ఎవని వలన ఈ జగత్తు
నిఃసృతమ్(సతి)	=	లయకాలమున లయమై, సృష్టి కాలమున బహిర్గత మయినదో అతడు
వజ్రం+ఉద్యతం+	=	ఎత్తబడిన వజ్రాయుధం గలిగిన వాని
మహత్+భయం		వలె గొప్ప భయమును గలిగించే వాడు అనగా లోక నియంత-ప్రభువు
యః+ఏతత్+విదుః	=	ఎవరు ఈ విధముగా అత్మను దర్శింతురో
తే	=	వారు
అమృతాః+ భవంతి	=	అమృతులగుదురు.

భగవంతుని యందు భయము గలిగి సాధన చేసి కంసుడు అమృతుడైన విధము భాగవతము దశమ స్కంధమున వర్ణింపబడినది.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

3. **భయా దస్యాగ్ని స్తపతి భయాత్తపతి సూర్యః**
భయాదింద్రశ్చ వాయుశ్చ మృత్యుర్ధావతి పంచమః

భయాత్ - అస్య - అగ్నిః - తపతి - భయాత్ - తపతి - సూర్యః - భయాత్ - ఇంద్రః - చ - వాయుః - చ - మృత్యుః - ధావతి - పంచమః

చక్రవర్తి వలన భయముచే సర్వ ప్రజలు - అధికారులు వారి వారి విద్యుక్త ధర్మములు చేయుచున్నారు. ఇది లోక వ్యవహారములో మనము చూచుచున్నాము. అటులనే జగత్ చక్రవర్తి అయిన యితని భయము వలననే అధిదైవికములు వారివారి విధులను సక్రమముగా చేయుచున్నారు. వారివారి నియత ధర్మములను అతిక్రమించక ఉన్నారు. ఆత్మ ప్రభువు. విభుడు. నియంత. విశ్వనియామకుడు. విశ్వేశుడు అని దీని భావము.

అస్య+భయాత్	=	ఇతని యొక్క భయము వలన
అగ్నిః+ తపతి	=	అగ్ని తన ధర్మమయిన మండుట అనే కార్యమును చేయుచున్నాడు.
భయాత్+	=	ఇతని యొక్క భయము వలన వెలుతురు
సూర్యః+తపతి		ఇచ్చుట అనే తన ధర్మమయిన కార్యమగు వెలుతురును సూర్యుడు ఇచ్చుచున్నాడు.
చ	=	మఱియు
భయాత్+ఇంద్రః	=	భయము వలన ఇంద్రుడు త్రిలోకపాలన చేయు చున్నాడు
చ+వాయుః	=	మఱియు వాయువు వీచుచున్నది.
పంచమః+మృత్యుః+	=	బాల్యకైశోర యవ్వన జరామృత్యువు అనే
ధావతి		5 అవస్థలలో చివరిదగు మృత్యువును కలిగించి ప్రాణులను సంహరింప మృత్యువు పరుగెత్తు చున్నాడు. లేదా. అగ్ని, సూర్యుడు, ఇంద్రుడు, వాయువు, వీరు నలుగురు తరువాత ఐదవవాడు మృత్యువు. ఆ మృత్యువు యితని భయము వలనజీవరాసులను సంహరించుచున్నాడు.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

అనగా యీ దేవతలు స్వతంత్రులు గారు. వీరిని నియమించిన చక్రవర్తి యింకొకడు గలడు. అతడే ఆత్మ.

*****

4. ఇహ చేదశకద్ బోద్ధుం ప్రాక్ శరీరస్య విస్రసః
తతః సర్గేషు లోకేషు శరీరత్వాయ కల్పతే

ఇహ - చేత్ - అశకత్ - బోద్ధుం - ప్రాక్ - శరీరస్య - విస్రసః - తతః - స్వర్గేషు - లోకేషు - శరీరత్వాయ - కల్పతే

శరీరస్య+ విస్రసః+ప్రాక్	=	శరీరము యొక్క పతనానికి ముందే
ఇహ+బోద్ధుం+అశకత్ చేత్	=	ఇక్కడ బ్రహ్మను దర్శించినచో అనగా హృదయగుహలో గల ఆత్మను దర్శించినచో అమృతుడగును
స్వర్గేషు+ లోకేషు	=	కామ్య కర్మపరుడయినచో శరీరత్యాగా నంతరము బ్రహ్మలోకము చేరి, పుణ్య కర్మ ఫలితము క్షీణించగనే
తతః	=	పిమ్మట
శరీరత్వాయ+కల్పతే	=	ఉపాధులలో జన్మించుట అనేది కల్పింపబడుతుంది. అనగా పునర్జన్మకు వచ్చును.

*****

జీవుడు - ఈశ్వరుడు

5. యథా దర్శే తథాత్మని యథా స్వప్నే తథా పితృలోకే
యథాప్సు పరీవ దదృశే తథా గంధర్వ లోకే ఛాయా తపయో రివ బ్రహ్మలోకే

యథా - అదర్శే - తథా - ఆత్మని - యథా - స్వప్నే - తథా - పితృలోకే - యథా-అప్సు - పరి - ఇవ - దదృశే - తథా - గంధర్వలోకే - ఛాయా - తపయోః - ఇవ - బ్రహ్మలోకే

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఆత్మని	=	తనయందు గల జీవుడు - ఈశ్వరుడు వీరు
ఛాయా+తపయోః	=	వెలుగు నీడల వలె మఱియు
యథా+అదర్శే	=	అద్దములో కనిపించునట్లు బింబ ప్రతిబింబముల వలె ఉందురు.
తథా+పరి+దదృశే+ఇవ	=	అనగా ఈశ్వరుడు వెలుగు. స్వతంత్రుడు. జీవుడు నీడ. అస్వతంత్రుడు. ఈశ్వరుడు బింబము, జీవుడు ప్రతిబింబము.
యథా+స్వప్నే+ తథా పితృలోకే + తథా గంధర్వలోకే	=	ఒక వ్యక్తి స్వప్నమవగానే తిరిగి జాగ్రతావస్థకు వచ్చును. అటులనే కర్మఫలితము కోరి దక్షిణాయన మార్గమున పితృలోకము చేరి-గంధర్వలోకము, పుణ్యలోకములు చేరి ఆలోకములందు వసియించి తిరిగి పునర్జన్మకు వత్తురు.
యథా + అప్సు+ ఇవ	=	నది ఒడ్డున ఉన్న వృక్షములు నీటిలో ప్రతిబింబించి నీటి అలలకు కదిలినట్లు సుఖదుఃఖములకు జీవుడు కంపించును. ఒడ్డున ఉన్న వృక్షములు కంపించవు. అటులనే హృదయ గుహలోని ఆత్మ సుఖదుఃఖములకు లోనుగాదు.
బ్రహ్మలోకే	=	నిష్కామకర్మపరులై బ్రహ్మలోకము చేరినవారు బ్రహ్మలోకము నందు శాశ్వత సుఖము పొంది - పునర్జన్మ లేక అమృతులై యుందురు.

*****

6. ఇంద్రియాణాం పృథగ్భావ ముదయాస్త మయౌ చ యత్
పృథగుత్పద్య మానానాం మత్వాధీరో న శోచతి

ఇంద్రియాణాం - పృథక్ - భావమ్ - ఉదయాస్త మయౌ - చ - యత్ - పృథక్ - ఉత్పద్యమానానాం - మత్వా - ధీరః - న - శోచతి

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

యత్	=	ఎవడు
ఇంద్రియాణాం	=	ఇంద్రియముల యొక్క
పృథక్	=	వేఱు వేఱుగా
ఉత్పద్యమానానాం	=	పుట్టుచున్న - ఇంద్రియార్థములను
చ	=	మఱియు మనస్సు నందలి
పృథిక్+భావమ్	=	వివిధ భావములను
ఉదయాస్తమయౌ	=	ఆ ఇంద్రియార్థముల, భావముల ఉత్పత్తి వినాశనములను
మత్వా	=	గ్రహించిన
ధీరః	=	ధీరుడు- ఆత్మను దర్శించి
న+ శోచతి	=	నశోచతి నకాంక్షతి, నద్వేష్టి - దేనికి ఆలోచించడు.

*****

7. ఇంద్రియేభ్యః పరం మనో మనసః సత్వముత్తమమ్
సత్వాదధి మహానాత్మా మహతోఽవ్యక్త ముత్తమమ్

ఇంద్రియేభ్యః - పరం - మనః - మనసః - సత్వమ్ - ఉత్తమమ్ - సత్వాత్ - అధి- మహాన్ - ఆత్మా - మహతః - అవ్యక్తమ్ - ఉత్తమమ్ -

ఇంద్రియేభ్యః+పరం+ మనః	=	ఇంద్రియముల కంటె మనస్సు గొప్పది
మనసః+సత్వమ్+ ఉత్తమమ్	=	మనస్సు కంటె బుద్ధి గొప్పది
సత్వాత్+అధి+మహతః	=	బుద్ధి కంటె మహత్ గొప్పది
అవ్యక్తమ్	=	మహత్ కంటె అవ్యక్తము అనగా ప్రకృతి గొప్పది
మహాన్+ఆత్మా+ ఉత్తమమ్	=	అన్నింటి కంటె ఉత్తమమయిన ఆత్మ శ్రేష్ఠమైనది. ఈ ఆత్మయే పురుషుడు.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

8. అవ్యక్తాత్తు పరః పురుషోఃవ్యాపకోఽలింగ ఏవ చ
యం జ్ఞాత్వా ముచ్యతే జంతు రమృతత్వం చ గచ్ఛతి

అవ్యక్తాత్ - తు - పరః - పురుషః - వ్యాపకః - అలింగః - ఏవ - చ - యం - జ్ఞాత్వా - ముచ్యతే - జంతుః - అమృతత్వం - చ - గచ్ఛతి

అవ్యక్తాత్+తు	=	అవ్యక్తము కంటె శ్రేష్ఠమని చెప్పబడిన ఆత్మయే
పరః + పురుషః	=	పరమ పురుషుడు
వ్యాపకః	=	సర్వవ్యాపకుడు
అలింగఃఏవ+చ	=	లింగ రహితుడు. స్త్రీ పురుష నపుంసక మూర్తి గాడు మఱియు స్త్రీ పురుష నపుంసక మూర్తి అతడే.
యం+జంతుఃజ్ఞాత్వా	=	అట్టి ఎవనిని- ఈ పురుషుని యీ జీవుడు దర్శించి
ముచ్యతే	=	బంధ విముక్తుడగునని చెప్పబడు చున్నాడు
చ	=	మఱియు దేహాంతరమున
అమృతత్వం+గచ్ఛతి	=	బ్రహ్మలోకమునకువెళ్ళును. అమృతుడగును.

*****

9. న సందృశే తిష్ఠంతి రూపమస్య న చక్షుషా పశ్యతి కశ్చనైనమ్
హృదా మనీషా మనసాభి క్లుప్తో య ఏతద్ విదురమృతాస్తే భవంతి

న - సందృశే - తిష్ఠంతి - రూపమ్ - అస్య - న - చక్షుషా - పశ్యతి - కశ్చన - ఏనమ్ - హృదా - మనీషా - మనసా - అభిక్లుప్తః - యః - ఏతత్ - విదుః - అమృతాః - తే - భవంతి

అస్య+ రూపమ్	=	ఇతని యొక్క రూపమును
కశ్చన+న+చక్షుషా+ పశ్యతి	=	ఎవడును నేత్రములచే చూడలేడు
న+ఏనమ్+హృదా+ మనీషా+మనసా	=	ఎవడును ఇతనిని హృదయము చేతను, బుద్ధిచేతను మనస్సు చేతను గ్రహించలేడు
సందృశే+తిష్ఠంతి	=	దృశ్యమాన ప్రపంచములో అంతరాత్మగా ఉండును

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

అభిక్లుప్తః	=	ప్రాణము ద్వారా ప్రకటితుడగును.
యః+ఏతత్+విదుః	=	ఎవరు యీ విధముగా ఆత్మను తెలుసు కుందురో
తే	=	వారు
అమృతాః+భవంతి	=	అమృతులగుదురు

*****

యోగ సాధన

10. యదా పంచావ తిష్ఠంతే జ్ఞానాని మనసా సహ
బుద్ధిశ్చ న విచేష్టతి తా మాహుః పరమాం గతిమ్

యదా - పంచ - అవతిష్ఠంతే - జ్ఞానాని - మనసా - సహ - బుద్ధిః - చ - న - విచేష్టతి - తామ్ - ఆహుః - పరమాం గతిమ్

యదా	=	ఎప్పుడు
బుద్ధిః+మనసా+సహ +అవతిష్ఠంతే	=	బుద్ధి మనస్సుతో సహా నిశ్చలముగా ఉండునో
చ	=	మఱియు
పంచ+జ్ఞానాని+న విచేష్టతి	=	ఐదు జ్ఞానేంద్రియములు వాటి విషయములపై ప్రసరించవో
తామ్	=	ఆ స్థితిని
పరమాంగతిమ్+ ఆహుః	=	ఉత్కృష్టమైన గతిగా చెప్పుదురు. అనగా నిశ్చల సమాధి స్థితి గొప్పది.

*****

యోగ సాధన

11. తాం యోగమితి మన్యంతే స్థిరా మింద్రియ ధారణామ్
అప్రమత్త స్తదా భవతి యోగో హి ప్రభవాప్యయౌ

తాం - యోగమ్ - ఇతి - మన్యంతే - స్థిరామ్ - ఇంద్రియధారణామ్ - అప్రమత్తః - తదా - భవతి - యోగః - హి - ప్రభవాప్యయౌ

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

అప్రమత్తుఃఇంద్రియ	=	అప్రమత్తతో నిరంతరము ఏ మాత్ర
ధారణామ్+స్థిరామ్+		అశ్రద్ధ లేక పంచేంద్రియములను వాటి
భవతి		వాటి విషయముల నుంచి మరలించి చిత్తశుద్ధి గలిగి
		మనస్సును నిశ్చలముగా ఉంచునో
తాం+యోగమ్+ఇతి+	=	దానిని యోగమని అందురు
మన్యంతే		
తదా	=	ఆ విధముగనే మనస్సు
యోగః +హి	=	యోగమునకు అనగా
ప్రభవాప్యయౌ	=	ఆత్మస్థానమును పొందుటకు యోగ భ్రష్టతకు
		కారణము

*****

12. నైన వాచా న మనసా ప్రాప్తుం శక్యో న చక్షుషా
అస్తీతి బ్రువతోఽన్యత్ర కథం తదుప లభ్యతే

న - ఏవ - వాచా - న - మనసా - ప్రాప్తుం - శక్యః - న - చక్షుషా- అస్తి - ఇతి - బ్రువతః - అన్యత్ర - కథం - తత్ - ఉప లభ్యతే

న+వాచా+న+చక్షుషా	=	వాక్ చేతగాని మిగిలిన కర్మేంద్రియముల
న+మనసా+ఏవ+అన్యత్ర		చేతగాని, కన్ను ద్వారా గాని, మిగిలిన
+శక్యఃప్రాప్తుం		జ్ఞానేంద్రియముల ద్వారాగాని, మనస్సు చేత గాని
		లేదా బుద్ధిచేత కాని ఆత్మను పొందలేము.
బ్రువతఃఅస్తి+ఇతి	=	ఆత్మ ఉన్నదని చెప్పేవారి మాటలను విని
కథం+తత్+ఉపలభ్యతే	=	ఎట్లు ఆత్మను పొందగలము? అనగా ఎట్లు
		గ్రహించగలము? అని నచికేతుడు అడుగగా
		యముడు జీవుని ద్వారానే శరీరమందున్న ఆత్మను
		గ్రహించ వలయును అని చెప్పుచున్నారు.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

13. అస్తీత్యే వోపలబ్ధ వ్యస్తత్వ భావేన చోభయోః
అస్తీత్యే వోప లబ్ధస్య తత్త్వభావః ప్రసీదతి

అస్తి - ఇతి - ఏవ - ఉపలబ్ధవ్యః - తత్వభావేన - చ - ఉభయోః - అస్తి - ఇతి - ఏవ - ఉపలబ్ధస్య - తత్త్వభావః - ప్రసీదతి

ఉభయోః	=	రెండింటి యొక్క- (స్వరూప, సమ్యక్ జ్ఞానముల చేతను అని వ్యాస భగవానుడు భాగవతం ప్రారంభంలో ఆత్మకు శాంతి ఎలా గలుగుతుంది అని శౌనకాది మహా మునులడుగ సూతమహర్షి చెప్పినట్లు వివరించినారు. కావున రెండింటి యొక్క) అనగా స్వరూప, సమ్యక్ జ్ఞానములనే యీ రెండింటి యొక్క
తత్త్వభావేన+చ	=	తత్త్వభావము చేత
ఉపలబ్ధవ్యః+అస్తి+ ఇతి+ఏవ	=	పొందదగినది. పరమేశ్వరుని మాయా గుణంబగు అవిద్య - విద్యచేతనే ఎప్పుడు ప్రతిషే ధింపబడు అప్పుడు జీవుడు బ్రహ్మ యగునని గ్రహించి
తత్త్వభావః+ఉప లబ్ధస్య+అస్తి+ ఇతి+ ఏవ+ప్రసీదతి	=	ఆ విధముగా అవిద్యను దాటి విద్యను పొంది హృదయ గుహలో గల ఆత్మను పొందుటకు సాధన చేయుట చేతనే బ్రహ్మత్వము పొందబడుచున్నది.

*****

కోరికలు నశించవలయును

14. యదా సర్వే ప్రముచ్యంతే కామాయేఽస్య హృదిశ్రితాః
అథ మర్త్యోఽమృతో భవత్యత్ర బ్రహ్మ స మశ్నుతే

యదా - సర్వే - ప్రముచ్యంతే - కామాః - యే - అస్య - హృది - శ్రితాః - అథ - మర్త్యః - అమృతః - భవతి - అత్ర - బ్రహ్మ - సమశ్నుతే

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

యదా	=	ఎప్పుడు
అస్య+హృది+శ్రితాః+	=	ఈ యొక్క హృదయమును
యే+సర్వే +కామాః		ఆశ్రయించుకొనియున్న సర్వ కోరికలు
ప్రముచ్యంతే	=	విడచిపోవునో, నశించునో
అథ	=	అప్పుడు
మర్త్యః+అమృతః+	=	మానవుడు అమృతుడగును
భవతి		

ఆత్మదర్శనం అయిన తర్వాత, బ్రహ్మవలన కోరికలను పొందును. అతడు అమృతుడు కాడు. తిరిగి జననమరణ వలయములో చిక్కుకొనును. దీనికి ఉదాహరణగా రాక్షసుల కథలు చెప్పుదురు. వారు తపస్సు చేసి బ్రహ్మను దర్శించి వరములు పొంది చివరకు జననమరణ వలయములో చిక్కుకొనినారు.

అలా కోరికలు నశించినచో

అత్ర	=	ఇక్కడ జీవన్ముక్తుడై, దేహాంతరమున
బ్రహ్మ+సమశ్నుతే	=	బ్రహ్మ పదవిని పొంది బ్రహ్మయగును

*****

గ్రంథుల విభేదన జరగవలయును

15. యథా సర్వే ప్రభిద్యంతే హృదయస్యే హ గ్రంథయః
అథ మర్త్యోఽమృతో భవత్యేతావద్ధ్యనుశాసనమ్

యథా - సర్వే - ప్రభిద్యంతే - హృదయస్య - ఇహ - గ్రంథయః - అథ - మర్త్యః - అమృతః - భవతి - ఏతావత్ - హి - అనుశాసనమ్

ఓ నచికేతా!

యథా	=	ఎప్పుడు జీవుడు
ఇహ	=	జీవించియుండగనే
హృదయస్య+	=	హృదయము యొక్క సర్వగ్రంథులను
సర్వే+గ్రంథయః		అనగా బ్రహ్మగ్రంథి, విష్ణుగ్రంథి, రుద్రగ్రంథులను
ప్రభిద్యంతే	=	ఛేదించునో, అనగా గుణ రహితుడగునో

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

అథ	=	అప్పుడు
మర్త్యః+అమృతఃభవతి	=	మానవుడు అమృతుడగును
ఏతావత్+హి	=	అంతవఱకు అమృతుడు కాడు
అనుశాసనమ్	=	ఇదే నీకు నా ఉపదేశము

*****

నాడులు

16. శతం చైకా హృదయస్య నాడ్యః తాసాం మూర్ధాన మభినిః సృతైకా
తయోర్ధ్వమాయన్న మృతత్వమేతి విష్వంగన్యా ఉత్క్రమణే భవంతి

శతం - చ -ఏకా - హృదయస్య - నాడ్యః - తాసాం - మూర్ధానమ్ - అభి - నిఃసృతా - ఏకా - తయా - ఊర్ధ్వమ్ - ఆయన్ - అమృతత్వమ్ - ఏతి - విష్వక్ - అన్యాః - ఉత్క్రమణే - భవంతి

హృదయస్య+నాడ్యః+శతం+చ+ఏకా	=	హృదయము యొక్క అధో భాగము గల నాభి నుంచి 101 నాడులు బయలు దేరినవి.
తాసాం+ఏకా+మూర్ధానమ్+అభి+నిఃసృతా	=	వాటిలో ఒకటి శిరస్సుపై భాగమున గల బ్రహ్మ రంధ్రము వఱకు వ్యాపించియున్నది. ఇదే సుషుమ్న.
తయా+ ఊర్ధ్వం+ఆయన్+అమృతత్వం+ఏతి	=	ఆ సుషుమ్న నాడి చేత ఊర్ధ్వం అయిన బ్రహ్మ రంధ్రమునకు పయనించి ఆ స్థానమును చేరిన జీవన్ముక్తుడగును. అమృతుడగును.
అన్యాఃవిష్వక్+ఉత్క్రమణే+భవంతి	=	అలా గాక ఇతర నాడులలో పయనించిన ఊర్ధ్వలోకములకు చేరి మరల పునర్జన్మ గలుగును. నాడీ కేంద్రమునే రామాయణములో కిష్కింధగా వర్ణించిరి.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

దేహము నుండి జీవాత్మను వేఱుచేయవలయును.

17. అంగుష్ఠమాత్రః పురుషోఽంతరాత్మా సదా జనానాం హృదయే సన్నివిష్టః
తం స్వాచ్ఛరీరాత్ ప్రవృహేన్ముంజాది వేషీకాం ధైర్యేణ తం
విద్యాచ్ఛుక్ర మమృతం తం విద్యాచ్ఛుక్ర మమృతమితి

అంగుష్ఠమాత్రః - పురుషః - అంతరాత్మా - సదా - జనానాం హృదయే - సన్నివిష్టః - తం - స్వాత్ - శరీరాత్ - ప్రవృహేత్ - ముంజాత్ - ఇవ - ఇషీకాం - ధైర్యేణ - తం - విద్యాత్ - శుక్రమ్ - అమృతం - తం - విద్యాత్ - శుక్రమ్ - అమృతమ్ - ఇతి.

అంగుష్ఠ మాత్రః+	=	చేతికి బొటన వ్రేలు ప్రధానము. అటులనే జగత్తుకు
పురుషః		ప్రధానమయిన పురుషుడు ఆత్మగా
అంతరాత్మా	=	సర్వఉపాధులలో అంతర్యామిరూపంబున గలడు.
సదా+జనానాం+	=	ఎల్లప్పుడూ జనుల యొక్క హృదయము
హృదయే+సన్నివిష్టః		నందు వసియించియుండును.
తం	=	ఆ ఆత్మను
శరీరాత్ +స్వాత్	=	శరీరము నుండి, ధీరుడవై
ధైర్యేణ+ప్రవృహేత్	=	ధైర్యముతో వేఱుచేయవలయును. ఉదాహరణ
		యిచ్చుచున్నాడు
ముంజాత్+ఇషీకాం+ఇవ=		ముంజగడ్డి నుండి లోపలి పొరను వేఱుచేసినట్లు
		ఆత్మను శరీరము నుండి వేఱుచేయవలయును.
విద్యాత్+శుక్రమ్+తం	=	అవిద్యను తొలగించి విద్యవలన
అమృతం+		స్వచ్ఛమైనదియు, అమృత స్వరూపమయి నదియు
		అగు ఆత్మను పొందవలయును
విద్యాత్+శుక్రమ్+తం	=	విద్యవలననే స్వచ్ఛమైన అమృత
అమృతమ్+ఇతి		స్వరూపమైన ఆత్మను పొందవలయును.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

దీనికి ఉదాహరణగా రామాయణములో శరభంగ మహర్షి మొదలయినవారు, వారు జీవించి ఉండగనే వారు దేహమునుండి విడివడి వారి దేహమును అగ్నికి ఆహుతి చేసి దివ్య దేహముతో అగ్ని నుంచి వచ్చినట్లు వివరింపబడినది.

యముడు తన ఉపదేశమును పూర్తిచేసినాడు. యముడు నచికేతునికి ఆత్మ తత్త్వమును గుఱించి చెప్పి తన మూడవ వరమును అనుగ్రహించినాడు. నచికేతుడు మరల తన తండ్రి యగు ఉద్దాలకుని చేరి సాధన చేసి అమృతుడయినాడు.

*****

ఋషి చెప్పుచున్నాడు

మంగళా శాసనము

18. మృత్యుప్రోక్తాం నచికేతోఽథ లబ్ధ్వా విద్యామేతాం యోగవిధించ కృత్స్నామ్
బ్రహ్మప్రాప్తో విరజోఽభూత్ విమృత్యు రన్యోఽప్యేవం యో విదధ్యాత్మమేవ

(ఇతి షష్ఠీవల్లీ)

మృత్యుప్రోక్తామ్ - నచికేతః - అథ - లబ్ధ్వా - విద్యామ్ - ఏతాం - యోగవిధిం - చ - కృత్స్నామ్ - బ్రహ్మప్రాప్తః - విరజః - అభూత్ - విమృత్యుః - అన్యః - అపి - ఏవం - యః - విత్ - అధ్యాత్మమ్ - ఏవ

అథః	=	ఆ తర్వాత
మృత్యుప్రోక్తామ్+ఏతాం	=	కాలస్వరూపుడయిన పరబ్రహ్మ చెప్పిన ఈ
కృత్స్నామ్+విద్యామ్+చ	=	సమస్త విషయములతో కూడిన
యోగవిధిం	=	పరవిద్యను మఱియు యోగమును
లబ్ధ్వా	=	పొంది నచికేతుడు
విరజఃఅభూత్	=	గుణరహితుడు అయ్యెను
విమృత్యుః	=	మృత్యురహితుడై అమృతుడు అయ్యెను
బ్రహ్మప్రాప్తః	=	బ్రహ్మ ప్రాప్తిపొందెను
నచికేతః	=	ఓ నచికేతుడా నీ జన్మ ధన్యము

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

యఃఅన్యఃఅపి+	=	ఎవరయినా
ఏవం+అధ్యాత్మమ్+		నచికేతుడు గ్రహించినట్లుగా ఆత్మతత్త్వమును
ఏవం+విత్		గ్రహించి సాధన చేసిన బ్రహ్మయగును. బ్రహ్మ ప్రాప్తిని పొందును.

ఓం శాంతిఃశాంతిఃశాంతిః

*****

ఓం సహనావవతు। సహనౌభునక్తు। సహ వీర్యం కరవావహై।
తేజస్వినావధీతమస్తు। మా విద్విషావహై॥
ఓం శాంతిఃశాంతిఃశాంతిః

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

యజుర్వేదము

అగ్నా విష్ణూ సజోష సేమా వర్ధంతు వాం గిరః।
ద్యుమ్నై ర్వాజేభిరా గతమ్॥

(కృష్ణ యజుర్వేదము - తైత్తిరీయసంహిత - చతుర్థకాండము - సప్తమ ప్రపాఠకము)

అగ్నా విష్ణూ	=	ఓ అగ్నీ విష్ణువులారా మీరు
వాం	=	మీ యొక్క
ఇమాః + గిరః	=	ఈ స్తోత్రములు
వర్ధంతు	=	వృద్ధినొందు గాక అనగా మిమ్ములను నేను వేయి నోళ్ళ ప్రస్తుతించెదను. ఆ స్తోత్రము విని
సజోషసా	=	నా యందు ప్రీతి కలవారై
ద్యుమ్నైః	=	ధనములతోనూ
వాజేభిః	=	అన్నముతోనూ ఇక్కడకు
ఆగతమ్	=	మీరు రండు. అనగా నాకు ధన ధాన్యములను అష్టఐశ్వర్యములను ప్రసాదించుడు

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

తైత్తిరీయ ఉపనిషత్

(కృష్ణ యజుర్వేదమునకు చెందిన **తైత్తరీయ ఆరణ్యకము**లోని ఏడవ, ఎనిమిదవ, తొమ్మిదవ ప్రపాఠకములలో ఈ ఉపనిషత్తు యందలి శీక్షావల్లి, ఆనందవల్లి (బ్రహ్మ వల్లి), భృగువల్లి చెప్పబడినవి)

SIDDHASHRAMAM
M: +91 8096065675 , P : +91 40 24240557
E : contactus@siddhashramam.org
W : www.siddhashramam.org

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

శిక్షావల్లీ

హరిః ఓం॥ శం నో మిత్రః శం వరుణః। శం నో భవత్వర్యమా శం న ఇంద్రో బృహస్పతిః । శంనో విష్ణు రురుక్రమః । నమో బ్రహ్మణే । నమస్తే వాయో । త్వమేవ ప్రత్యక్షం బ్రహ్మాసి । త్వ మేవ ప్రత్యక్షం బ్రహ్మ వదిష్యామి । ఋతం వదిష్యామి । సత్యం వదిష్యామి । తన్మామవతు । తద్వక్తార మవతు । అవతుమామ్। అవతు వక్తారమ్

ఓం శాంతిః శాంతిః శాంతిః

ఇతి ప్రథమోఽను వాకః

హరిః - ఓం - శం - నః - మిత్రః - శం - వరుణః - శం - నః - భవతు - అర్యమా- శం - నః - ఇంద్రః - బృహస్పతిః - శం - నః - విష్ణుః - ఉరుక్రమః - నమః - బ్రహ్మణే - నమః - తే - వాయో - త్వమ్ - ఏవ - ప్రత్యక్షం - బ్రహ్మ - అసి - త్వమ్ - ఏవ - ప్రత్యక్షం - బ్రహ్మ - వదిష్యామి - ఋతం - వదిష్యామి - సత్యం- వదిష్యామి - తత్ - మామ్ - అవతు - తత్ - వక్తారమ్ - అవతు - అవతు - మామ్ - అవతు - వక్తారమ్.

హరిః ఓం - ఈ ఉపనిషత్ ప్రాచీన యోగ్యుడనే వానికి చెప్పబడుచున్నది.

నః	=	మాకు
మిత్రః	=	మిత్రుడు. (పగటికి అధిదేవత. నిశ్వాసమునకు, ప్రాణమునకు అధిదేవత.)
శం	=	సుఖమును ఇచ్చుగాక
వరుణః	=	వరుణుడు (రాత్రికి అధిదేవత. ఉచ్ఛ్వాసమునకు అపానమునకు అధిదేవత)
శం	=	సుఖమును మాకు యిచ్చుగాక
నః	=	మాకు
అర్యమా	=	అర్యముడు. (కన్నులకు, సూర్యమండల మునకు అధిదేవత, తేజస్సునకు, కాంతికి అధిదేవత.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

కాంతివలననే కన్నులకు వస్తు జ్ఞానము గలుగు చున్నవి. ఇట్టి వస్తు జ్ఞానమును గలిగించువాడు అర్యముడు.)

శం+భవతు	=	సుఖమును యిచ్చుగాక
నః	=	మాకు
ఇంద్రః	=	ఇంద్రుడు (బలమునకు అధిదేవత. ఇంద్రియ ములకు అధిదేవత)
శం	=	సుఖమును యిచ్చుగాక.
బృహస్పతిః	=	బృహస్పతి (వాక్కుకు, బుద్ధికి అధిదేవత)
శం	=	మాకు సుఖమును యిచ్చుగాక
ఉరుక్రమః	=	విశాలమైన పాదములు గల వాడు అనగా సర్వ వ్యాపకుడు
విష్ణుః	=	అయిన విష్ణువు

"పాదోఽస్య విశ్వాభూతాని త్రిపాదస్యా మృతం దివి" - అన్నది శ్రుతి. ఒక పాదముతో సమస్త విశ్వమును మిగిలిన మూడు పాదములతో దివిని ఆక్రమించిన విశాలమైన పాదములు కలవాడు. త్రివిక్రమావతారుడు. విష్ణువు.

నఃశం	=	మాకు సుఖమును యిచ్చుగాక
బ్రహ్మణే	=	బ్రహ్మమునకు
నమః	=	నమస్కారము
వాయో	=	ఓ వాయుదేవుడా
తే	=	నీకు
నమః	=	నమస్కారము
త్వం+ఏవ	=	నీవే
ప్రత్యక్షం	=	ప్రత్యక్షముగా కనిపించే
బ్రహ్మ+అసి	=	బ్రహ్మవు. నేను

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

త్వం+ఏవ	=	నిన్నే
ప్రత్యక్షం	=	ప్రత్యక్షముగా కనిపించే
బ్రహ్మ	=	బ్రహ్మవు అని
వదిష్యామి	=	చెప్పుచున్నాను.
ఋతం	=	నేను ఋతమును
వదిష్యామి	=	చెప్పుచున్నాను
సత్యం	=	నేను సత్యమును
వదిష్యామి	=	చెప్పుచున్నాను
తత్+మామ్	=	వాయుదేవుడు నన్ను
అవతు	=	రక్షించుగాక
తత్+వక్తారమ్	=	వాయుదేవుడు మా గురువును
అవతు	=	రక్షించుగాక
మామ్	=	నన్ను
అవతు	=	రక్షించుగాక
వక్తారమ్	=	గురువును
అవతు	=	రక్షించుగాక నొక్కి వక్కాణించుచున్నాడు.

ఓం శాంతిః శాంతిః శాంతిః। అధ్యాత్మిక అదిభౌతిక, అధి దైవికములనే త్రివిధ తాపత్రయములు నశించి శాంతి గలుగుగాక తైత్తరీయ ఉపనిషత్ ప్రథమాను వాకములో నమస్కారము, మంగళాచరణము వస్తు నిర్దేశము చేయబడినది.

మిత్రుడు, వరుణుడు, అర్యముడు, ఇంద్రుడు, బృహస్పతి, విష్ణువు- వీరలకు నమస్కరించినాడు. నాకు, మా గురువుకు సుఖమును యిచ్చుగాక అనియు మఱియు రక్షించుగాక అనియు మంగళాచరణము చేసినాడు.

ప్రత్యక్షముగా కనిపించే బ్రహ్మయే వాయువని - వాయువును వస్తు నిర్దేశము ఈ విధముగా చేసినాడు. వాయువు.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

మిత్రుడు-వరుణుడు: నిశ్వాస ఉచ్ఛ్వాసలే మిత్రుడు - వరుణుడు. వాయువును మనము లోపలికి పీల్చుతూ - వదలుచూ ఉండుదుము. రాత్రింపగళ్ళు ఇలా గాలి పీల్చుతూ వదలుతూ ఉందుము. పగటి వేళ వాయువును మిత్రుడని రాత్రివేళ వరుణుడు అని అందురు. సాధకుడు వీటిని గమనించును. ఉచ్ఛ్వాస నిశ్వాసము రెండూ కలిపి ఒక హంస. అటుల నిముషానికి 15 హంసలు. దినముకు 21600 హంసలు గడచును. ఈ హంస గమనము యోగములో ప్రధానపాత్ర వహించును. కావున మొదట మిత్రావరుణులను స్తుతియించినాడు. ఉచ్ఛ్వాస నిశ్వాసలనే ప్రశ్నోపనిషత్‌లో అగ్ని హోత్రంలో వేయు ఆహుతులుగా - పేర్కొనినారు.

ఆసన శుద్ధిని పొంది ఒక క్రమపద్ధతిన ప్రాణసంచారము జరపవలయునని సూచించాడు.

అర్యముడు - ఒక వస్తువు గుఱించి జ్ఞానము మనకు వెలుతురులో కన్ను ద్వారా గలుగును. బ్రహ్మ జ్ఞానము మనకు ఆత్మ ప్రకాశములో జ్ఞాననేత్రమువలనగలుగును. వాయు సంచారమును ఒక క్రమపద్ధతిన జరిపిన యోగములో సమాధి స్థితి గలిగి బ్రహ్మ సాక్షాత్కారముగలుగును. ప్రాణాయామసిద్ధిని పొంద వలయునని సూచించినాడు.

ఇంద్రుడు - సర్వదేవతలపై ఇంద్రుడు ఆధిపత్యము గలవాడు. అటులనే సర్వఇంద్రియములపై ప్రాణము ఆధిపత్యము గలది. ఆ ప్రాణము వాయు స్వరూపము. ప్రాణమును యోగములో పూర్ణముగా కుంభించి తద్ద్వారా సర్వేంద్రియములను యోగి తన స్వాధీనము లోనికి తెచ్చుకొనును. చిత్తము శుద్ధి అగును. తద్ద్వారా ప్రత్యాహారము సిద్ధించును. ఆ విధముగా ప్రత్యాహార స్థితిని దాట వలయునని సూచించినాడు.

బృహస్పతి - నిశ్చయ జ్ఞానమును గలుగ చేయునది బుద్ధి. ఆత్మ జ్ఞానమును బుద్ధి ద్వారా పొందవలయును. మనస్సు నిశ్చలమై బుద్ధితో గలసిన ధారణయని యందురు. వాయు సంచారముచే

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ప్రాణమును స్వాధీనము చేసుకొని ధారణకు చేరవలయును అని సూచించినాడు.

విష్ణువు - విష్ణువు అనగా సర్వవ్యాపకుడు అని అర్థము. లోపలబయట గలడు. వాయువు సర్వవ్యాపకుడు. శరీరము లోపలబయట గలడు. యోగి తన శరీరములోపలి వాయువును జయించి ధారణ నుంచి నిశ్చల నిర్వికల్ప సమాధిలోకి చేరును. నిర్వికల్ప సమాధిని చేరవలయునని సూచించినాడు.

బ్రహ్మ - బ్రహ్మ జగత్తుకు ఆధారము. వాయువు జీవకోటికి ఆధారము. సాధన ద్వారా బ్రహ్మత్వము పొందవలయునని సూచించినాడు. వాయువుని ఆధారముగా చేసుకొని ఉచ్ఛ్వాస నిశ్వాసలను, హంసను, ఒక క్రమ పద్ధతిలో జరిపి హంసను స్వాధీన పఱచుకొనవలయును. హంస స్వాధీనమయిన ప్రాణాయామము సిద్ధించును. ప్రాణాయామము సిద్ధించుట వలన ప్రత్యాహారము సిద్ధించును. తద్ద్వారా ధారణ సిద్ధించును. ఆపై నిర్వికల్ప సమాధికి సాధకుడు చేరును. జీవన్ముక్తుడై దేహత్యాగానంతరము బ్రహ్మమై విరాజిల్లును.

వాయువును స్తుతించు మాటలతో యోగపాఠమును రహస్యముగా, మనకు అందించినారు. వాయువు స్వాధీనమయిన మనస్సు స్వాధీనమగును.

ఆహారమునకు మనస్సునకు; ఆహారమునకు ప్రాణమునకు; అవినాభావ సంబంధము గలదు. కావున సాధన ప్రారంభములో ఆహారము ప్రముఖ పాత్ర వహించును. యోగము చేయునప్పుడు ఆహారము గుఱించి తగు జాగ్రత్తలు తీసుకొనవలయును.

జాగ్రత్, స్వప్న, సుషుప్తి యనే మూడు అవస్థలలోనూ ప్రాణ వ్యాపార ముండును. మనస్సు, ఇంద్రియములు, ఇంద్రియ వ్యాపారములు సుషుప్తి అవస్థలో ఉండవు. కావున ప్రాణము ముఖ్యము. ప్రాణమే వాయువు. కావున వాయువును, దాని స్వరూప స్వభావములను మనకు వాయువును పొగడుచున్నట్లుగా విశదీకరించినారు.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

యోగ సాధన:

బ్రహ్మ సాక్షాత్కారమునకు యోగమవసరము. ఆ యోగము గుఱించి ప్రాణసంచారము గుఱించి వాక్కును ఉదాహరణగా తీసుకొని వివరించుచున్నాడు.

ఓం శీక్షాం వ్యాఖ్యాస్యామః । వర్ణః స్వరః । మాత్రాబలమ్ ।
సామ సంతానః । ఇత్యుక్తః శీక్షాధ్యాయః

(ఇతి ద్వితీయోఽను వాకః)

ఓం - శీక్షాం (శిక్షాం) - వ్యాఖ్యాస్యామః - వర్ణః - స్వరః - మాత్రా - బలమ్ - సామ - సంతానః - ఇతి - ఉక్తః - శీక్ష - అధ్యాయః

మీ అందఱికీ ఒక అక్షరము, ఒక పదము, ఒక వాక్యము ఎలా పలక వలయునో తెలియును. ఉదాత్త అనుదాత్త ప్లుతములుగా వేద మంత్రములు పలకటము తెలియును. ఏకమాత్ర, ద్విమాత్ర, త్రిమాత్రలుగా వేద మంత్రములలోని అక్షరములు పలకటము తెలియును. వేద సంహితలు మీకు తెలియును.

కావున మీకు తెలిసిన దానినే ఉదాహరణగా తీసుకొని వాయు సంచారమును గూర్చి వివరించుచున్నాము.

శీక్షాం (శిక్షాం) = బ్రహ్మ సాక్షాత్కారమునకై వలయు ఆచరణ విధానమును అనగా యోగ, సాంఖ్య పద్ధతులను, సాధనలను అపరధర్మములను అనగా యోగ సాంఖ్య పద్ధతులను, సాధనలను, అపరధర్మములను

వ్యాఖ్యాస్యామః = మేము వివరించుచున్నాము.

వర్ణః = అకారాది అక్షరములు నాభినుంచి బయలుదేరి తాళువులు, ఓష్ఠ్యములు, దంతవ్యములు మొదలగు వాటిని చేరి, ఆ అక్షరములు నోటి ద్వారా బహిర్గత మగును అనే విషయము మీకు తెలుసు గదా.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

అటులనే నాభి నుంచి బయలు దేరిన వాయువు ఊర్ధ్వముఖముగా వచ్చి ముక్కు ద్వారా బహిర్గత మగును. అక్షరములు ఏవిధముగ పలకవలయునని చెపితే అది వర్ణము. అటులనే గాలిని ఎలా పీల్చవలయునో చెప్పుచున్నాము.

స్వరః = ఉదాత్తము, అనుదాత్తము, స్వరితముగా వేదమంత్ర ములను చదువుదుము. ఈ విషయము మీకు తెలుసుగదా.

ఉచ్ఛ్వాస నిశ్శ్వాసములు జరుపునపుడు నాభినుంచి గాలిని పైకి లాగుట ఉదాత్తము. అటులనే గాలిని ముక్కు ద్వారా పీల్చి నాభివైపుకు పంపుట అనుదాత్తము. సమానముగా గాలిని పీల్చుట స్వరితము.

మాత్రా = మాత్ర అనగా
ఏకమాత్ర = హ్రస్వము
ద్విమాత్ర = దీర్ఘము
త్రిమాత్ర = ప్లుతము

అటులనే గాలిని పీల్చి అప్రయత్నముగా వెంటనే విడచుట ఏకమాత్ర. గాలిని బాగా పీల్చి ప్రయత్న పూర్వకముగా కొంత సేపునిలపి బయటకు విడచుట దీర్ఘము. గాలిని పీల్చి ప్రయత్నముచే శరీరమునకు ఎటువంటి యిబ్బందిగలుగ చేయనీయ కుండా సాధనచే ఎక్కువసేపు నిలిపి బయటకు విడచుట ప్లుతము. ఓంకారమును మూడు మాత్రలు పట్టుసమయముగా ఉచ్చరించ వలయును.

బలం = దీర్ఘాక్షరములగు ఆ, ఈ మొదలయిన వాటిని దీర్ఘముగాను ఖ, ఘ, ఛ, ఠ మొదలయిన వత్తు అక్షరములను గట్టిగా వత్తి పలుకుటయే బలం- అని మీకు తెలుసుగదా.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

అలాగే గాలిని కంఠస్థానము వఱకు, ఆపై దవుడలు, ఆపై భ్రూమధ్య స్థానము వఱకు గాలిని పీల్చి పూర్ణకుంభకములో నుండుటయే బలం.

సామ+సంతానః = ఒక క్రమ పద్ధతితో పలుకుట సామము అని తగు విరామముతో పదము పలుకుట సంహిత అని అందురు.

రాముడు అరణ్యమునకు వెళ్ళెను అను పదములో తగు విరామముతో పలికిన అర్థమగును. వాటినే వేగవంతముగా పలికినా అర్థము కాదు. అటులకాక రా...ముడు అ...రణ్య....ము... నకు..వె....ళ్ళెను.. అని పలికిన అవతల వ్యక్తికి అర్థము కాదు. మనము అన్ని అక్షరములను పలికినను అవతల వ్యక్తికి మనము చెప్పినది సరిగా అర్థము ఎట్లు కాలేదో అట్లే మన ఉచ్ఛ్వాస నిశ్వాసలను గాలిని పీల్చి వదలుట, మరల గాల్చిని పీల్చుట వదలుట అనే క్రియలు కూడ తగు విరామముతో చేయవలయును. అటుల గాక విరామము యివ్వక వెనువెంటనే ఉచ్ఛ్వాస నిశ్వాసలు చేసినా ఫలితముండదు. ఒక ఉచ్ఛ్వాస నిశ్వాసకు మఱి యొకసారి చేయు ఉచ్ఛ్వాస నిశ్వాసకు విరామము ఎక్కువయినా ఫలితముండదు. ఒక క్రమ పద్ధతిలేని గాలి పీల్చి వదలుట వలన ప్రాణాయామ ఫలితముండదు. కావున ప్రాణమును యేయే ప్రదేశములో ఎంత సేపు ఆపవలయును ఎంత విరామము ఇవ్వవలయును వివరించెదము. గాలిని పీల్చుటకు, వదలుటకు గల కాలపరిమితిని వివరించెదము.

శీక్షాధ్యాయః = శీక్ష అధ్యాయము అనగా యోగ ఆచరణ విధానము.

ఉక్తఃఇతి = చెప్పబడుచున్నది. ఇలా ఆఱు పద్ధతులతో గాలిని పీల్చుటము, వదలటమనే ప్రాణాయామము చెప్పబడుచున్నది. (దీని గుఱించి విపులముగా భృగు వల్లిలో వివరింపబడినది.)

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

సహ నౌ యశః । సహ నౌ బ్రహ్మవర్చసమ్
అథాతః సగ్ంహితాయా ఉపనిషదం వ్యాఖ్యాస్యామః ।
పంచస్వధికరణేషు । అధిలోక మధిజ్యౌతిష మధి విద్య
మధి ప్రజ మధ్యాత్మమ్ । తా మహా సగ్ంహితా ఇత్యా చక్షతే

అథాధి లోకమ్ । పృథివీ పూర్వరూపమ్ । ద్యౌ రుత్తర రూపమ్ ।
ఆకాశః సంధిః । వాయుః సంధానమ్ । ఇత్యధి లోకమ్
అథాధి జ్యౌతిషమ్ । అగ్నిః పూర్వరూపమ్ । ఆదిత్య ఉత్తరరూపమ్ ।
ఆపః సంధిః । వైద్యుతః । సంధానమ్ । ఇత్యధి జ్యౌతిషమ్
అథాధి విద్యమ్ । ఆచార్యః పూర్వరూపమ్ । అన్తే వాస్యుత్తర రూపమ్ ।
విద్యా సంధిః । ప్రవచనగ్ం సంధానమ్ । ఇత్యధి విద్యమ్
అథాధి ప్రజమ్ । మాతా పూర్వరూపమ్ । పితోత్తర రూపమ్ ।
ప్రజాసంధిః । ప్రజననగ్ం సంధానమ్। ఇత్యధి ప్రజమ్
అథాధ్యాత్మమ్ । అధరాహనుః పూర్వరూపమ్ । ఉత్తరాహనురుత్తర
రూపమ్ । వాక్సంధిః జిహ్వా సంధానమ్ । ఇత్యధ్యాత్మమ్
ఇతీమా మహాసగ్ం హితాః । య ఏవ మేతా మహాసగ్ం హితా
వ్యాఖ్యాతా వేద। సంధీయతే ప్రజయా పశుభిః । బ్రహ్మ వర్చ
సేనా న్నా ద్యేన సువర్గ్యేణ లోకేన (ఇతి తృతీయోఽను వాకః)

సహ - నౌ - యశః - సహ - నౌ - బ్రహ్మవర్చసమ్ - అథః - అతః - సంహి
తాయాః - ఉపనిషదం - వ్యాఖ్యాస్యామః - పంచసు - అధికరణేషు - అధిలోకమ్ -
అధిజ్యౌతిషమ్ - అధివిద్యమ్ - అధి ప్రజమ్ - అధ్యాత్మమ్ - తాం - మహా
సంహితాః - ఇతి - ఆచక్షతే - అథ - అధి లోకమ్ - పృథివీ - పూర్వరూపమ్ -
ద్యౌః - ఉత్తరరూపమ్ - ఆకాశః - సంధిః -వాయుః - సంధానమ్ - ఇతి - అధి
లోకమ్ - అథ - అధిజ్యోతిషమ్ - అగ్నిః - పూర్వరూపమ్ - ఆదిత్యః - ఉత్తరరూపమ్-

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఆపః - సంధిః - వైద్యుతః - సంధానమ్ - ఇతి - అధిజ్యౌతిషమ్ - అథ - అధి విద్యమ్ - ఆచార్యః - పూర్వరూపమ్ - అన్తే వాసి - ఉత్తరరూపమ్ - విద్యా - సంధిః - ప్రవచనగ్ం - సంధానమ్ - ఇతి - అధివిద్యమ్ - అథ - అధి ప్రజమ్ - మాతా - పూర్వరూపమ్ - పితా - ఉత్తరరూపమ్ - ప్రజా - సంధిః - ప్రజననగ్ం - సంధానమ్ - ఇతి - అధిప్రజమ్ - అథ - అధ్యాత్మమ్ - అధరాహనుః - పూర్వరూపమ్ - ఉత్తరాహనుః - ఉత్తరరూపమ్ - వాక్ - సంధిః - జిహ్వా - సంధానమ్- ఇతి - అధ్యాత్మమ్ - ఇతి - ఇమాః - మహాసగ్ంహితాః - యః - ఏవమ్ - ఏతా - మహాసగ్ంహితాః - వ్యాఖ్యాతాః - వేద - సంధీయతే - ప్రజయా - పశుభిః - బ్రహ్మవర్చసేన - అన్నాత్ - ఏన - సువర్గ్యేణ - లోకేన.

పరవ్యిదలో సాధన

అత్యున్నత మయిన బ్రహ్మోపాసనలో గురు శిష్యుల మధ్య జీవితాంతము అభేదము ఉండవలయునని ఈ మంత్రము సూచించుచున్నది.

సహ+నౌ	=	మా యిద్దటికి కూడ
యశః	=	యశము, కీర్తి - గలుగునుగాక
సహ+నౌ	=	మా యిద్దటికి కూడ
బ్రహ్మవర్చసం	=	బ్రహ్మ తేజస్సు - గలుగునుగాక

శిష్యుని వలన గురువుకు యశస్సు గలుగును. శ్రీకృష్ణుడు శిష్యుడగుట వలన సాందీపునికి యశస్సు గలిగినది. చక్కని శిష్యుని తయారు చేసిన ఘనత గురువుకు వచ్చును. గురువు వలన శిష్యునికి యశస్సు గలుగును. అంతటి మహానుభావుని శిష్యుడీతడనే యశస్సు గలుగును. శ్రీకృష్ణుని శిష్యుడు ఉద్దవుడు. అంతటి శ్రీకృష్ణ భగవానునకు శిష్యుడగుట వలన ఉద్దవునికి యశస్సు గలిగినది. బదరీలో శ్రీకృష్ణునితో పాటు ఉద్దవుడు కూడ పూజింపబడుచున్నాడు. ఇటుల గురుశిష్య లిరువురకు యశస్సు గలుగును. సద్గురువు వద్ద శిక్షణ పొందిన శిష్యుడు బ్రహ్మ తేజస్సును పొంది కాలక్రమమున గురువగును.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

సద్గురువునకు మంచి శిష్యుడు, మంచివానికి సద్గురువు దొరకుట అన్నది అరుదైన శుభ సంఘటన. అందువలన గురువు తనకు మంచి శిష్యుడు దొరకవలయునని, శిష్యుడు తనకు సద్గురువు దొరకవలయునని ప్రార్థింతురు. కావున ఈ మంత్రములో గురుశిష్యులు వేఱువేఱుగా ప్రార్థించక ఇద్దఱూ కలసి సమిష్టిగా (భగవంతుని) వాయుదేవుని ప్రార్థించిరి.

అథః	=	ఇప్పుడు
అతః	=	మొదట వాటి పేర్లను చెప్పి ఆ తర్వాత ఒక్కొక్క దాని గుఱించి విపులముగా చెప్పెదము
అధి విద్య	=	అధి విద్య
అధిప్రజమ్	=	అధిప్రజ
అధి లోకమ్	=	అధి లోకము
అధి జ్యౌతిషమ్	=	అధి జ్యౌతిషము
అధ్యాత్మమ్	=	అధ్యాత్మముఅని ఐదు విభాగములు
తాం	=	వాటిని ఆ ఐదు విభాగములను
మహాసంహితాః	=	మహా సంహితలు
ఆచక్షతే+ఇతి	=	అని చెప్పుదురు
పంచసు+అధికరణేషు	=	ఈ ఐదు
సంహితాయాఃఉపనిషదం	=	సంహితలయొక్క వివరణను అనగా ఒక్కొక్క సంహిత గుఱించి విపులముగా ఇప్పుడు
వ్యాఖ్యాస్యామః	=	విపులీకరించుచున్నాము
అథ	=	ఇప్పుడు
అధి విద్యమ్	=	విద్యను గుఱించిన సంహితను చెప్పుచున్నాను

1. శాస్త్ర పాఠములను గ్రహించవలయును.

అన్తేవాసి	=	శిష్యుడు
పూర్వరూపమ్	=	ప్రారంభ స్థానము - ఇది ప్రారంభ స్థితి.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఆచార్యః	=	గురువు
ఉత్తరరూపము	=	ముగింపుస్థానము - ఇది ఆరూఢ స్థితి.
విద్యా	=	విద్య - శాస్త్ర పాఠము
సంధిః	=	మధ్యమ స్థానము - ప్రారంభ స్థితి, ఆరూఢ స్థితుల మధ్య స్థితి.
ప్రవచనగ్ం	=	బోధన గురు శిష్యులను
సంధానం	=	కలుపునది
ఇతి+అధివిద్యమ్	=	ఇది అధివిద్యను గుఱించి చెప్పిన సంహిత **ఆచార్యోఽరణి రాధ్యః స్యాదన్తే వా స్యుత్తరారణిః తస్తంధానం ప్రవచనం విద్యా సంధిః సుఖావహః** (భాగవతం ఏకాదశస్కంధం-అధ్యాయం-10 శ్లోకము -12)

2. విద్యానంతరము గృహస్థాశ్రమమును స్వీకరించ వలయును.

అథ	=	ఇప్పుడు
అధిప్రజమ్	=	ప్రజలను గుఱించిన సంహితను చెప్పుచున్నాను
మాతా	=	తల్లి
పూర్వరూపమ్	=	ప్రారంభస్థానము
పితా	=	తండ్రి
ఉత్తరరూపమ్	=	ముగింపుస్థానము
ప్రజా	=	సంతానము
సంధిః	=	మధ్యమస్థానము
సంధానమ్	=	వీరిని కలుపునది
ప్రజననగ్ం	=	సృష్టి కార్యక్రమము
ఇతి+అధిప్రజమ్	=	ఇది అధిప్రజను గుఱించి చెప్పిన సంహిత.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

అనగా విద్యానంతరము గృహస్థుడై సంతానమును బడయ వలయును. పుణ్య కర్మానుష్ఠానము చేయవలయును.

వేదకాలంలో తల్లికి ప్రథమ స్థానము ఇవ్వబడినది. ఆ తరువాత పితృవ్యవస్థ ఏర్పడి తండ్రికి ప్రథమ స్థానము యివ్వబడినది. (రామాయణములో కౌసల్య రాముడు అరణ్యమునకు వెళ్ళినప్పుడు చెప్పుటను గమనించ వలయును)

తల్లిదండ్రి, గురువు, దైవము. ఇవి ఒకదాని తరువాత ఒకటి ప్రాధాన్యము కలిగి ఉన్నవి. తల్లి, తండ్రి, గురువులను మాని దైవమును ఆరాధించుట అపరవిద్యలో దోషము. పరవిద్యలో దేహసంబంధీకులైన తల్లిదండ్రులకంటే దైవమునకు ప్రాధాన్యము. కావుననే గోపికలు తల్లి, తండ్రి, పుత్రులు, సోదరులు మొదలైన దేహసంబంధీకులను వదలి దైవమైన శ్రీకృష్ణుని సేవించినారు.

3. యోగపాఠమును బోధించుచున్నాడు.

అథ	=	ఇప్పుడు
అధిలోకమ్	=	లోకమును గుఱించిన సంహితను చెప్పుచున్నాను.
పృథివీ	=	భూమి. (ఆధార చక్రము కుందలిని శక్తి)
పూర్వరూపమ్	=	ప్రారంభస్థానము
ద్యౌః	=	ద్యులోకము, బ్రహ్మలోకము
ఉత్తరరూపమ్	=	ముగింపు స్థానము అనగా జీవుడు చేరవలసిన గమ్య స్థానము.
ఆకాశః	=	ఆకాశము
సంధిః	=	మధ్యస్థానము హృదయాకాశము లేక అనాహత చక్రము, ఆధార సహస్రార చక్రములకు మధ్య స్థానము.
వాయుః	=	వాయువు. ఈ ప్రారంభ, మధ్య, ముగింపు స్థానములను

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

సంధానం	=	కలుపునది
అధిలోకమ్+ఇతి	=	శరీరములోని ఆధారాది చక్రముల గుఱించి చెప్పిన సంహితను అధిలోక సంహిత అని అందురు.

4. యోగపాఠమును బోధించు చున్నాడు.

అథ	=	ఇప్పుడు
అధిజ్యోతిషమ్	=	అధి జ్యోతిషమును గుఱించిన సంహితను చెప్పుచున్నాను
అగ్నిః	=	అగ్ని
పూర్వరూపమ్	=	ప్రారంభస్థానము
ఆదిత్యః	=	సూర్యుడు
ఉత్తరరూపమ్	=	ముగింపు స్థానము.
ఆపః	=	జలము
సంధిః	=	మధ్యమస్థానము
వైద్యుతః	=	మెఱుపు
సంధానమ్	=	కలుపునది
అధి జ్యోతిషమ్+ఇతి	=	ఇది అధి జ్యోతిషమును గుఱించి చెప్పిన సంహిత

5. యోగ పాఠమును బోధించుచున్నాడు.

అథ	=	ఇప్పుడు
అధ్యాత్మమ్	=	అధ్యాత్మము గుఱించిన సంహితను చెప్పుచున్నాను.
అధరాహనుః	=	క్రిందిదౌడ
పూర్వరూపమ్	=	ప్రారంభస్థాయి
ఉత్తరాహనుః	=	పై దౌడ
ఉత్తరరూపమ్	=	ముగింపు స్థాయి
వాక్	=	వాక్కు
సంధిః	=	మధ్యమస్థానము

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

జిహ్వా	=	నాలుక
సంధానమ్	=	కలుపునది
అధ్యాత్మమ్+ఇతి+	=	ఇది అధ్యాత్మ సంహిత అని అందురు.

బ్రహ్మ రంధ్రము	-	బ్రహ్మ రంధ్ర స్థానము	-	ద్యౌ(బ్రహ్మలోకము)
ఆజ్ఞేయ	-	భ్రూ మధ్య స్థానము (కన్నులు)	-	ఆదిత్యుడు
విశుద్ధ	-	కంఠస్థానము		
అనాహత	-	హృదయ స్థానము	-	ఆకాశము
మణిపూరకము	-	నాభి స్థానము	-	జలము
స్వాధిష్ఠాన	-	యోనిస్థానము	-	అగ్ని
ఆధార	-	ఆసన స్థానము	-	భూమి

ఇమాః	=	ఈ ఐదు
మహాసంహితాఃఇతి	=	మహాసంహితలు అని చెప్పుదురు
యః	=	ఎవడు
ఏతాః	=	ఈ ఐదు
మహా సగ్ంహితాః	=	మహా సంహితలను
ఏవం	=	ఆవిధముగా
వ్యాఖ్యాతాః	=	వివరింపబడిన విషయములను
వేద	=	తెలుసుకొనునో-అతడు

ఫలశ్రుతి

లోకేన	=	ఈ లోకములో
ప్రజయా	=	సంతానమును
పశుభిః	=	పశువులను
అన్నాత్	=	అన్నమును

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఏన	=	మొదలయిన వానిని గలిగియుండి మఱియు
బ్రహ్మవర్చసేన	=	బ్రహ్మవర్చస్సును గలిగి
సువర్యేణ	=	స్వర్గ సుఖములతో బ్రహ్మ లోకములో
సంధీయతే	=	స్థిరనివాసము గలిగియుండును.

1. మొదట వేదమును చదివి గ్రహించవలయును.
2. ఆ తరువాత గృహస్థాశ్రమమును స్వీకరించి, సంతానమును పొంది వంశమును నిలుపవలయును. పుణ్య ఫలితము కోరకుండా పుణ్య కర్మానుష్ఠానము చేయవలయును. ఆ తరువాత బ్రహ్మలోకము చేరవలయుననే ఆకాంక్ష కలిగి యోగమును అభ్యసించ వలయును.
3. ఆసన శుద్ధి పొందవలయును.
4. తారక సిద్ధిని పొందవలయును.
5. నిశ్చల సమాధిని పొందవలయును.

ఇవియే ఐదు సంహితలు.

ఇహలోక సుఖములను పొంది యోగ సిద్ధిని పొందును. అమృతత్వమును పొందును. అపరవిద్యను పాటించుట వలన ఇహలోక సౌఖ్యములను పొందును. పరవిద్యను పాటించుట వలన పునరావృత్తి రహిత బ్రహ్మలోకమును పొంది బ్రహ్మయై విరాజిల్లును.

పృథివి అనగా ఆసన భాగము. ఆధార చక్రము. మొదట సాధనలో ఆసనశుద్ధి ఏర్పడ వలయును. కనీసము ఒకే ఆసనముపై 3 గంటలు కూర్చొనవలయును.

ఆహారము (సాత్వికాహారము), బ్రహ్మచర్యము సాధనలో ముఖ్యాంశములు. నాడీ శుద్ధి అయిన తర్వాత దృష్టిని ముక్కుకొనపై ప్రారంభములో నిలిపి దృష్టిని అటు యిటూ మరల్చరాదు. దృష్టి నిలబడిన తర్వాత అంతర దృష్టిని భ్రూమధ్య స్థానములో నిలుపవలయును.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఇటుల దృష్టిని కేంద్రీకరించి మెల్లమెల్లగా గాలిని నాభిస్థానము నుండి పైకి బలముగా లాగవలయును. లోపలి గాలిని అంతా బయటకు పంపి బాహ్య కుంభకము చేయవలయును. బాహ్యకుంభకము చేసి విడచిన తర్వాత బయట గాలి లోనికి వేగముగా వచ్చును. ఆ తర్వాత అంతఃకుంభకము చేయవలయును. ఇటుల బాహ్యకుంభకము, అంతః కుంభకము చేయుట ద్వారా గాలి వేడెక్కి గుదస్థానము వద్ద సుషుమ్నలో ప్రవేశించును. ఆపై దానిని స్వాధిష్టానం, మణిపూరకం నుంచి అనాహత చక్రస్థానముకు (హృదయము వఱకు) తెచ్చి చాలా కాలము ఇటుల అభ్యాసము చేయవలయును. గాలిని నిలుపుట బలం అని ఇంతకు ముందు వివరింపబడినది.

మనస్సును ప్రయత్న పూర్వకముగా ఆలోచనలనుంచి మరల్చవలయును. ముక్కు కొనవద్ద దృష్టిని నిలిపి అభ్యాసము చేయగా భూతత్త్వము వశమగును. అప్పుడు సువాసనలు (అక్కడ సువాసన వచ్చు వస్తువులు యేవియు లేకపోయినను) ముక్కుకు తగులును. ఆహారము, బ్రహ్మచర్యము పాటింపగా జలతత్త్వము వశమగును.

భూతత్త్వము జలతత్త్వము వశమయినవి.

అగ్నితత్త్వమునకు చేరును. వాయువు వశమగును. దీనినే రామాయణంలో రామునికి సుగ్రీవాదులు పరిచయమగుటగా వర్ణింపబడినది. ఈ స్థితిలో వాయువు సప్త మరుత్తులుగా మారును.

వాయువు పరిశుద్ధ వాయువగును. పరిశుద్ధవాయువే కంఠస్థానమును దాటును. జలతత్త్వము వశమయిన తదుపరి సాధకుడు అగ్నితత్త్వమునకు చేరును. నాలుకపై అంగడికి తగులును. నోరు మూతపడి వెంటనే తెఱుచుకొనదు. కొంత ప్రయత్నము చేసిన గాని మాట వెలువడదు.

ఇప్పుడు జ్ఞాననేత్రమగు మూడవ కన్ను ఉనికి స్పష్టముగా కనిపించును. ఈ స్థితిలో కోపమును నిగ్రహించుకొనుటకు. మౌనముగా నుండవలయును. కామం నశింపదు గాని వశమగును. కామ క్రోధములు విజృంభించును. భ్రూమధ్య స్థాన పరిసరములకు సాధకుడు చేరినాడని అర్థము.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

లక్ష్యము భ్రూమధ్యస్థానమగును. కన్నులు అరమోడ్పుకన్నులగును. తలచిన కార్యములు నెఱవేఱును. కొన్ని శక్తులు అనుకోకుండా వచ్చును. కీర్తి ప్రతిష్ఠలు వచ్చును. జనులు ఆకర్షితులగుదురు. **యోగ భ్రష్టతకు** ఇది మొదటిమెట్టు.

సాధనకునిలో అహంకారముగలుగును. అష్టరాగములు గలిగి యోగి భ్రష్ఠుడగును. వైకుంఠపాళి ఆటలో అహంకారమనే పెద్దపాము మ్రింగి కోతివద్దకు చేరును. ఒకసారి పతనమయిన ఈ జీవితంలో తిరిగి కోలుకోలేడు. మరల పునర్జన్మలో తిరిగి యోగము అవలంభించవలయునే గాని ఈ జన్మలో చేసిన తప్పు సరిదిద్దుకొనుటకు అవకాశము లేదు. వీటినే పురాణములలో శాపముగా చెప్పుదురు. శాపగ్రస్థుడు మఱుజన్మలో ఆ శాపమునుంచి విముక్తుడగును.

ఈ స్థితిలో వాయువు కంటె మనస్సుకు, బుద్ధికి ప్రాధాన్యత ఎక్కువ. గుణముల చర్య తెలియును.

తనని తానురక్షించుకొని, పతనమవకుండా ఉండుటకు సంగరాహిత్యము అవసరము. జగత్తులో తను సామాన్య వ్యక్తి వలె సంచరించవలయును. ఇది అజ్ఞాతవాసము. సర్వకార్యములు నుంచి తప్పుకొనవలయును. ఏ పుణ్యకార్య మయినా తలపెట్టవలయునని ఆలోచించరాదు. ఎవరినీ ద్వేషింపరాదు.

తనకంటె పెద్దల సేవ చేయుచూ, దయ, వాత్సల్యము గలిగి బంధుమిత్రులతో సంగరాహిత్యము కలిగియుండవలయును. సంగరాహిత్యము లేనిచో పతనమగుటకు అవకాశములు ఎక్కువ.బుద్ధిచే పరమాత్మతో నిత్యాను సంధానముగలిగి ఉండవలయును.

సాధకుడు మనస్సును దాని వికారములను వదలి బుద్ధిని ఆశ్రయించవలయును. బుద్ధిద్వారా హృదయగుహలోగల ఆత్మను దర్శించి తనే బ్రహ్మయని స్వానుభవంతో గ్రహించవలయును. వ్యష్టిలో తను బ్రహ్మయని గ్రహించిన తర్వాత ఇంటగెలచి రచ్చగెలవవలయునన్న సామెతగా సర్వము బ్రహ్మయని స్వానుభవంతో గుర్తెఱిగిన

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

వాడు జీవన్ముక్తుడు. గుణరహితుడు. బంధరహితుడు. బ్రహ్మజ్ఞాని. అమృత ఇహ భవతి. అతనికి

కఃశోకః = శోకము ఎక్కడిది
కఃమోహః = మోహము ఎక్కడిది

అవిద్యయా మృత్యుంతీర్త్వా విద్యయాఽమృతమశ్నుతే.

ఇప్పుడు ఇతనికి శాంతి లభించినది. దీనినే కథా పరంగా ఋష్యశృంగుని భార్య శాంతి అని రామాయణంలో చెప్పినారు. ఇప్పుడు అతడు నకాంక్షతి, నశోచతి, నద్వేష్టి అనే స్థితిలో యుండును. సుఖము గలిగినప్పుడు సంతోషింపక, దుఃఖము గలిగినప్పుడు విచారింపక, క్రుంగిపోక, పూర్వజన్మ కర్మ ఫలితముల వలన సుఖదుఃఖములు గలుగునని తను వాటికి కర్తగాక నిరీక్షకుడుగా వుండును.

దేహము విసర్జించు తలంపు గలుగగానే ప్రాణమును ఆధారము నుంచి బ్రహ్మ రంధ్రమునకు చేర్చి బ్రహ్మ రంధ్రము చించి ఉపాధి పరంపరావ స్థానంబయిన ప్రకృతిం బాసి ఆనందమయుండై బ్రహ్మమందు గలియును.

అధ్యాత్మమునకు సంబంధించిన ఐదు సంహితలు :

1. అంఘ్రి మూలమున ఆధారచక్రమును బీడించి ప్రాణంబు బిగియబట్టి
2. నాభితలము చేర్చి
3. హృత్సరోజము నందు హత్తించి
4. తాలుమూలములకు తఱిమి భ్రూయుగ మధ్యంబు సేర్చి
5. బ్రహ్మరంధ్రము చించి బ్రహ్మమందు గలియును.
    1. మనస్సును బుద్ధితో కలిపి
    2. బుద్ధిని క్షేత్రజ్ఞునితో
    3. క్షేత్రజ్ఞునిని ఆత్మలోపల చేర్చి - ఒకటి గావించి
    4. శాంతిగలిగి - జీవన్ముక్తుడై
    5. దేహత్యాగానంతరము బ్రహ్మమందు గలియును.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఈ 5 స్థాయిలు ఒకదానికంటె యింకొకటి గొప్పవిగాన వీటిని మహాసంహితలనినాడు. ఈ ఐదు సంహితలను కలపి "హంస" ఉపాసన అని చెప్పుదురు. ఇతడే పరమహంస. ఇతడే హంస వాహనంగాగల బ్రహ్మ, ఐదు మహాసంహితలను స్వానుభవంలో గ్రహించిన భూలోక, స్వర్గలోక సుఖములు పొందునని ఫలశ్రుతి చెప్పినాడు.

*****

య శ్ఛన్ద సా మృషభో విశ్వరూపః । చన్దో భ్యోఽ ధ్యమృతా త్సంబభూవ । సమేన్ద్రో మేధయా స్పృణోతు । అమృతస్య దేవ ధారణో భూయాసమ్ । శరీరం మే విచర్షణమ్ । జిహ్వా మే మధుమత్తమా । కర్ణాభ్యాం భూరి విశ్రువమ్ । బ్రహ్మణః కోశోఽ సి మేధయా పిహితః। శ్రుతం మే గోపాయ । ఆవహన్తీ వితన్వానా । కుర్వాణాచీర మాత్మనః । వాసాగ్ంసి మమగావశ్చ । అన్నపానేచ సర్వదా । తతో మే శ్రియ మా వహ । లోమశాం పశుభి స్సహ స్వాహా। అమాయన్తు బ్రహ్మచారిణః స్వాహా । విమాయన్తు బ్రహ్మచారిణః స్వాహా । ప్రమాయన్తు బ్రహ్మచారిణః స్వాహా దమాయన్తు బ్రహ్మ చారిణః స్వాహా । శమాయన్తు బ్రహ్మచారిణః స్వాహా యశో జనేఽ సాని స్వాహా । శ్రేయాన్ వస్యసోఽ సాని స్వాహా । తం త్వా భగ ప్రవిశాని స్వాహా । స మా భగ ప్రవిశ స్వాహా । తస్మిం త్సహస్రశాఖే । ని భగాహం త్వయి మృజే స్వాహా । యథా పః ప్రవతాయంతి యథా మాసా అహర్జరమ్ ।
ఏవం మాం బ్రహ్మచారిణః స్వాహా । ధాతరా యన్తు సర్వతః స్వాహా ।
ప్రతి వేశోఽ సి । ప్ర మాభాహి । ప్రమా పద్యస్వ. (ఇతి చతుర్థోఽను వాకః)

యః - చన్దసామ్ - ఋషభః - విశ్వరూపః - చందోభ్యః - అధి - అమృతాత్ - సంబభూవ - సః- మా - ఇన్ద్రః - మేధయా - స్పృణోతు - అమృతస్య - దేవ - ధారణః - భూయాసమ్ - శరీరం - మే - విచర్షణమ్ - జిహ్వా - మే - మధు మత్తమా - కర్ణాభ్యాం - భూరి - విశ్రువమ్ - బ్రహ్మణః - కోశః - అసి - మేధయా- పిహితః - శ్రుతం - మే - గోపాయ - ఆవహంతీ - వితన్వానా - కుర్వణా - అచీరమ్ - ఆత్మనః - వాసాంసి - మమ - గావః - చ - అన్నపానే - చ - సర్వదా -

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

తతః - మే - శ్రియమ్ - ఆవహ - లోమశాం - పశుభిః - సహ - స్వాహా - మా - ఆయంతు - బ్రహ్మచారిణః - స్వాహా - వి- మా - ఆయంతు - బ్రహ్మచారిణః - స్వాహా - ప్ర - మాఆయంతు - బ్రహ్మచారిణః - స్వాహా - దమ - ఆయంతు - బ్రహ్మచారిణః - స్వాహా - శమ - ఆయంతు - బ్రహ్మచారిణః - స్వాహా - యశః - జనే - ఆసాని - స్వాహా - శ్రేయాన్ - వస్యసః - ఆసాని - స్వాహా - తం - త్వా - భగ - ప్రవిశాని - స్వాహా - సః - మా - భగ - ప్రవిశ - స్వాహా - తస్మిన్ - తత్ - సహస్రశాఖే - నిభగ - అహం - త్వయి నిమృజే - స్వాహా - యథా - ఆపః - ప్రవతాయంతి - యథా - మాసాః - అహర్జరమ్ - ఏవం - మాం - బ్రహ్మ చారిణః - స్వాహా - ధాతః - ఆయంతు - సర్వతః - స్వాహా - ప్రతివేశః - అసి - మా - ప్రభాహి - ప్రమా - పద్యస్వ.

శరీరము - మనస్సు - బుద్ధి - జ్ఞానేంద్రియములతో సాధన చేయవలయును.

యః	=	ఎవడు
చందసాం	=	వేదములలో
ఋషభః	=	శ్రేష్ఠుడో అనగా శ్రేష్ఠుడుగా వర్ణింపబడినాడో
విశ్వరూపః	=	ఎవడు విశ్వరూపుడో (సర్వము తనే అయినవాడో)
చందోభ్యః+అమృతాత్	=	ఎవడు అమృతత్వమయిన వేదముల చేత
అధి+సంబభూవ	=	స్వయముగా ఉద్భవించెనని వర్ణింప బడినాడో
సః+ఇంద్రః	=	అట్టి ఇంద్రుడు - పరమాత్మ
మా	=	నన్ను
మేధయా	=	ప్రజ్ఞతో, బుద్ధితో
స్పృణోతు	=	నింపునుగాక. అనగా ఇంద్రుని వలన నాకు సద్బుద్ధి గలుగుగాక.
దేవ	=	ఓ ఇంద్రుడా - పరమాత్మ
అమృతస్య	=	బ్రహ్మజ్ఞానము యొక్క
ధారణః	=	ధారణ వలన - నిరంతర నామస్మరణ అనే ధారణ వలన

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

భూయాసం (భూయాత్)	=	బ్రహ్మజ్ఞానిని అయ్యెదను గాక.
మే	=	నా యొక్క
శరీరం	=	దేహము
విచర్షణమ్	=	బ్రహ్మజ్ఞానసముపార్జనా యోగ్యమైనది అగుగాక
మే	=	నా యొక్క
జిహ్వా	=	నాలుక
మధుమత్తమా	=	మధుర సంభాషణ చేయునది అగుగాక. లేక బ్రహ్మ గుఱించి పలుకును గాక.
కర్ణాభ్యాం	=	నా యొక్క చెవుల చేత
భూరి	=	బ్రహ్మ గుఱించి ఎక్కువగా
విశ్రువం	=	విందునుగాక. లేక మంచి మాటలను విందునుగాక.
బ్రహ్మణః	=	ఓంకారమా. నీవు బ్రహ్మమునకు
కోశఃఅసి	=	కోశము అయి ఉన్నావు. ఖడ్గమునకు ఒర ఎటులో అటుల నీవు బ్రహ్మమునకు ఒర. ఓంకారమా నీవు
మేధయాఃఅ	=	ప్రజ్ఞచే
పిహితఃఅ	=	కప్పబడి యున్నావు
శ్రుతం	=	బ్రహ్మ గుఱించి విన్నజ్ఞానమును ఓంకారమా ! నీవు
మే	=	నాకు
గోపాయ	=	ఫలవంతము చేయుము.

అక్షరపరబ్రహ్మమగు ఓంకారమును, అక్షరుడగు ఇంద్రుని ప్రార్థించినట్లు కనబడును. ఇందు సాధన రహస్యముగా చెప్పబడినది.

సర్వదా	=	ఎల్లప్పుడు
మే	=	నాకు ఇంద్రుడు సుఖసంపదలను
అచీరం(అచిరం)	=	వెంటనే
కుర్వణా	=	కలుగచేయుచు - సంపదలను

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఆవహంతీ	=	తీసుకొనివచ్చుచూ, సంపద సుఖశాంతు లతో
వితన్వానా	=	వృద్ధిపొందించుచూ ఉండుగాక
ఆత్మనః	=	నాకు పరమాత్మ అనుగ్రహమున
వాసాంసి+చ	=	వస్త్రములు
గావః (గాః)	=	గోవులు
చ	=	మఱియు అష్టఐశ్వర్యములు, సర్వ సౌఖ్యములు
అన్నపానే	=	అన్ని పానీయములు గలుగుగాక
తతః	=	ఆ తర్వాత పునరావృత్తి రహిత బ్రహ్మలోకప్రాప్తి గలుగుగాక.
మమ	=	నాకు
శ్రియమ్	=	భోగభాగ్యములు
ఆవహ	=	ఓ ఇంద్రుడా ! తెమ్ము
పశుభిః+సహ	=	పశువులతో కూడ
లోమశాం	=	మేకలు, గొట్టెలు అనగా పశుసంపద నాకుయిమ్ము.
స్వాహా	=	ఓం స్వాహా ఇలా మంత్రము చెపుతూ ఆహుతిని యిచ్చుచున్నాడు.

ఇంద్రుని యజ్ఞము ద్వారా ఆరాధించుచూ ఇహలోక సుఖములను గూర్చి ప్రార్థించినాడు. ఉపాసన ప్రారంభములో సాధకునికి ఇహలోక సుఖవాంఛ అధికముగా యుండును. కావున ఈ విధముగా ఆహుతులనిచ్చుచూ ప్రార్థించినాడు.

బ్రహ్మచారులు వచ్చెదరు గాక

గురు పరంపరాన్యాయముగా శిష్యులకు జ్ఞానమును అందించవలయును. కావున

బ్రహ్మచారిణః	=	బ్రహ్మచారులు, బ్రహ్మజ్ఞానమును పొందగోరు విద్యార్థులు
మా	=	నా వద్దకు

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఆయంతు	=	వచ్చెదరుగాక.
స్వాహా	=	ఓం స్వాహా
వి	=	నలుదిక్కులనుండి
మా	=	నా వద్దకు
బ్రహ్మచారిణః	=	విద్యార్థులు
ఆయంతు	=	వచ్చెదరు గాక
స్వాహా	=	ఓం స్వాహా
ప్ర	=	ఎక్కువమంది
మా	=	నా వద్దకు
బ్రహ్మచారిణః	=	విద్యార్థులు
ఆయంతు	=	వచ్చెదరు గాక
స్వాహా	=	ఓం స్వాహా
దమ	=	బాహ్యేంద్రియ నిగ్రహము గల
బ్రహ్మచారిణః	=	విద్యార్థులు
ఆయంతు	=	వచ్చెదరుగాక.
స్వాహా	=	ఓం స్వాహా
శమ	=	అంతరేంద్రియ నిగ్రహము గల
బ్రహ్మచారిణః	=	విద్యార్థులు
ఆయంతు	=	వచ్చెదరు గాక
స్వాహా	=	ఓం స్వాహా
యశః	=	యశస్సు
జనే	=	జనులలో సద్గురువు అనే మంచి పేరు నాకు
ఆసాని+ స్వాహా	=	కలుగును గాక (ఓం స్వాహా)
శ్రేయాన్	=	శ్రేయస్సు గల వాటిలో
వస్యసః (వసాయసః)	=	విలువైనది ఆత్మాను సంధానము నాకు

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఆసాని+ స్వాహా	=	కలుగును గాక (ఓం స్వాహా)
తం (త్వా)	=	నీలో బ్రహ్మవైననీలో
భగ	=	ఓ భగవంతుడా
ప్రవిశాని+స్వాహా	=	ప్రవేశించెదను గాక (ఓం స్వాహా)
సః	=	నీవు కూడ
మా	=	నాలో
భగ	=	ఓ భగవంతుడా
ప్రవిశ+స్వాహా	=	ప్రవేశించుము. (ఓం స్వాహా)
తత్‌తస్మిన్	=	నీలో
సహస్రశాఖే	=	అనంత శాఖలతో నొప్పు
త్వయి	=	నీయందు
(ని) భగ	=	భగవంతుడా
అహం	=	నేను
నిమృజే+స్వాహా	=	పాపములను కడుగుకొని పరిశుద్ధుడ య్యెదను గాక
యథా	=	ఏ విధముగా
ఆపః	=	నీరు సహజముగా
ప్రవతా+యంతి	=	పల్లమునకు ప్రవహించునో
యథా	=	ఏ విధముగా
మాసాః	=	నెలలు
అహర్జరం	=	సంవత్సరముగామారుచున్నవో
ఏవం	=	ఆవిధముగా, నా ప్రయత్నము ఏమియు లేకుండగనే
సర్వతః	=	అన్ని ప్రాంతములనుంచి
బ్రహ్మచారిణః	=	విద్యార్థులు
మాం	=	నా వద్దకు
ఆయంతు+స్వాహా	=	వచ్చెదరు గాక

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

బ్రహ్మత్వమును పొందుట

ధాతః	=	సృష్టికర్త వయిన నీవు ఓ ధాతా
ప్రతివేశఃఅసి	=	నీవు సర్వజీవులకు ఆశ్రయ స్థానమయి ఉన్నావు
మా	=	కావున నాకు
ప్రభాహి	=	నీ దర్శన భాగ్యము కలుగ చేయుము.
ప్రమా	=	నన్ను నీవు
పద్యస్వ+స్వాహా	=	పొందుము. ఆ విధముగా నేను-నీవు ఒకటి అవుదుము.

కర్పూర దీప సంయోగముగా దీనిని వర్ణింతురు. కర్పూరమును దీపము కలిసిన కర్పూరదీపమై కర్పూరము హరించి దీపమే మిగులును. అటుల జీవత్వము నశించి బ్రహ్మత్వము మిగులును.

ఇది గురువు ప్రార్థన. సుక్షేత్రము నందే మంచి విత్తనములు నాటుటకు వ్యవసాయ దారుడు ప్రయత్నించును. కావున క్షేత్రము విత్తనము మంచివై యుండ వలయును. క్షేత్రము బ్రహ్మచారులు. విత్తనము బ్రహ్మజ్ఞానము కావున బ్రహ్మ జ్ఞానమనే విత్తనమునకు వలయు సుక్షేత్రమగు బ్రహ్మచారులను పంపవలసినదిగా భగవంతుని ప్రార్థించినాడు. గురువు స్థిత ప్రజ్ఞుడు. గుణరహితుడు. కావున తను దేనికి కర్తకాడు. కావున కర్తృత్వముండదు. భగవంతుడే కారకుడు, ప్రేరకుడు. కావున నీరు పల్లమునకు ప్రవహించునటుల, నెలలు సంవత్సరములగునటుల తన ప్రయత్నము లేకనే విద్యార్థులు రావలయునని ప్రార్థించినాడు.

భగవంతుడే తనని పొందవలయునని ప్రార్థించినాడు. దీనినే రతి అని అందురు. కుబ్జ శ్రీకృష్ణుని, గోపికలు కృష్ణుని రతి కోరినారు అని కథలుగా వర్ణింపబడినది. ఆ గోపికలు శ్రీకృష్ణునితో రతి చేయుటకు ముందు-

1. తల్లుల్ దండ్రులన్ తనుజుల్, సోదరుల్, మఱదులు బంధువుల్, గురుల్- అడ్డంబుచని నివారింప తలారింపక అనగా సంగరాహిత్యము గలిగి

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

2. ప్రకృతిలో పురుషుని వెతకి. (పున్నాగకానవే పున్నాగ వందితు మొదలయినవి)
3. ఉన్మత్తచిత్తులై కృష్ణలీలలు అనుకరింపుచు
4. కృష్ణుని నుతించి
5. బంధ నిర్ముక్తులై
6. గుణమయ దేహములు విడచి
7. జ్ఞానకాండమున ఈశ్వరుని గని ఆత్మను సంధానము గలిగి ఉండిరి.

*****

బ్రహ్మ జిజ్ఞాస

ఓం భూర్భువః సువరితి వా ఏతాస్తిస్రో వ్యాహృతయః తాసాము హస్మైతాం చతుర్థీమ్ । మహాచమస్యః ప్రవేదయతే । మహ ఇతి। తత్ బ్రహ్మ। స ఆత్మా। అంగాన్యన్యా దేవతాః । భూరితి వా అయం లోకః । భువ ఇత్యన్తరిక్షమ్ । సువరిత్యసౌలోకః మహ ఇత్యాదిత్యః । ఆదిత్యేన వావ సర్వేలోకా మహీయంతే । భూరితివాఅగ్నిః । భువ ఇతి వాయుః। సువరిత్యాదిత్యః మహ ఇతి చంద్రమాః। చంద్రమసా వావ సర్వాణిజ్యోతీగ్ంషి మహీయంతే । భూరితివా ఋచః । భువ ఇతి సామాని । సువరితి యజూగ్ంషి। మహ ఇతి బ్రహ్మ । బ్రహ్మణా వావ సర్వే వేదా మహీయంతే । భూరితివై ప్రాణః । భువ ఇతి అపానః। సువరితి వ్యానః । మహ ఇత్యన్నమ్ । అన్నేన వావ సర్వే ప్రాణా మహీయంతే । తా వా ఏతాశ్చతస్రశ్చతుర్థా । చతస్రశ్చ తస్రో వ్యాహృతయః తా యో వేద । స వేద బ్రహ్మ । సర్వేఽస్మై దేవా బలి మావహంతి ।
(ఇతి పంచమోఽను వాకః)

ఓం - భూః - భువః -సువః -ఇతి - వా - ఏతాః - తిస్రః - వై - వ్యాహృతయః - తాసాం - ఉ - హ - స్మ - ఏతాం - చతుర్థీమ్ - మహాచమస్యః - ప్రవేదయతే - మహః - ఇతి - తత్ - బ్రహ్మ - సః - ఆత్మా- అంగాని - అన్యాః - దేవతాః భూః - ఇతి - వా - అయం - లోక - భువః - ఇతి - అన్తరిక్షమ్ - సువః - ఇతి - అసౌలోకః - మహాః - ఇతి - ఆదిత్యః - ఆదిత్యేన - వావ - సర్వే - లోకాః - మహీయంతే - భూః - ఇతి - వా - అగ్నిః - భువః - ఇతి - వాయుః - సువః -

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఇతి - ఆదిత్యః - మహః - ఇతి - చంద్రమాః - చంద్రమసా - వావ - సర్వాణి - జ్యోతీగ్ంషి - మహీయంతే - భూః - ఇతి - వా - ఋచః - భువః - ఇతి - సామాని - సువః - ఇతి - యజూంషి - మహః - ఇతి - బ్రహ్మ - బ్రహ్మణా - వావ - సర్వే - వేదా - మహీయంతే - భూః - ఇతి - వై - ప్రాణః - భువః - ఇతి - అపానః - సువః - ఇతి - వ్యానః - మహః - ఇతి - అన్నమ్ - అన్నేన - వావ - సర్వే - ప్రాణాః - మహీయంతే - తాః - వై - ఏతాః - చతస్రః - చతుర్థా - చతస్రః - చతస్రః - వ్యాహృతయః - తాః - యః - వేద - సః - వేద - బ్రహ్మ - సర్వే - అస్మై - దేవాః - బలిం - ఆహరంతి.

ఉ+హ+స్మ	=	ఇంతకు పూర్వము
భూః	=	భూః
భువః	=	భువః
సువః	=	సువః
ఇతి+వా+ఏతాః	=	అను యీ
తిస్రః+వై	=	మూడు
వ్యాహృతయః	=	వ్యాహృతులు సంధ్యా వందనములో
తాసాం	=	మనకు తెలుసు
ఏతాం+చతుర్థీమ్	=	ఈ నాలుగవ వ్యాహృతుని
మహః+ఇతి	=	మహః-అనుదానిని
మహాచమస్యః	=	మహాచమసుని పుత్రుడు
ప్రవేదయతే	=	కనుగొనెను
తత్	=	అది
సః+బ్రహ్మ	=	ఆ నాలుగవ వ్యాహృతి బ్రహ్మ. ఈ నాలుగవ దానికి అనగా
ఆత్మా	=	ఆత్మ, అనే దానికి
అన్యాః+దేవతాః	=	ఇతర దేవతలు

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

అంగాని	=	అంగములు. బ్రహ్మకు ఒక్కొక్క దేవత ఒక్కొక్క అంగము కావున ఇతర దేవతలు యీ బ్రహ్మకు అంగములు.
భూఃఇతివా	=	భూః యను వ్యాహృతి
అయంలోకః	=	ఈ భూలోకము
భువఃఇతి	=	భువః అను వ్యాహృతి
అన్తరిక్షమ్	=	అన్తరిక్షము
సువఃఇతి	=	సువః అను వ్యాహృతి
అసౌలోకః	=	సువర్లోకము. ఈ త్రిలోకములు నశించును
మహఃఇతి	=	మహః అను వ్యాహృతి
ఆదిత్యః	=	ఆదిత్య లోకము. అనగా ఆత్మస్థానము.
ఆదిత్యేనవావ	=	ఆదిత్యుని చేతనే గదా (స వై ఆదిత్యోపురుషః- శ్రుతి)
సర్వేలోకాః	=	సర్వలోకములు సృజియింపబడినవి. మఱియు
మహీయంతే	=	సర్వలోకములు
భూఃఇతివా	=	వృద్ధి పొందుచున్నవి.
అగ్నిః	=	భూః యను వ్యాహృతి
భువఇతి	=	అగ్ని
వాయుః	=	భువః అనువ్యాహృతి
సువఃఇతి	=	వాయువు
ఆదిత్యః	=	సువః అను వ్యాహృతి
మహఃఇతి	=	ఆదిత్యుడు
చంద్రమాః	=	మహః అను వ్యాహృతి
	=	చంద్రుడు

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

చంద్రమసా+వావ	=	చంద్రుని చేతనే గదా
సర్వాణి+జ్యోతీగ్ంషి	=	సర్వజ్యోతిస్సులు
మహీయంతే	=	వృద్ధి పొందుచున్నవి

ఆదిత్యుని వలన సర్వలోకములు వృద్ధి పొందుచున్నవి. చంద్రునివలన సర్వ జ్యోతిస్సులు (కాంతిని ప్రసరించునవి అన్నీ) వృద్ధి పొందుచున్నవి. ఈ చంద్రుడు భూమికి ఉపగ్రహమగు చంద్రుడు కాడు. అత్రి అనసూయ తనయుడగు చంద్రుడు కాడు. బృహస్పతి భార్యయైన తారతో సంసారము చేసిన చంద్రుడుకాడు. చంద్రవంశమునకు మూలపురుషుడగు చంద్రుడు కాడు. అమృతోత్పాదనమున జన్మించిన చంద్రుడు కాడు. శివుని జటాజూటమున గల చంద్రుడు కాడు

చంద్రుడనగా అమృత స్వరూపుడయిన ఆత్మ. బ్రహ్మరంధ్రమనే నందనవనం దీని స్థానము. ఈ చంద్రుని వలన సర్వజ్యోతిస్సులు వృద్ధి అగుటయే గాక శరీరములోని సర్వనాడులు అమృతముతో తడుపబడును.

భూః+ఇతి+వా	=	భూః యను వ్యాహృతి
ఋచః	=	ఋక్కు
భువః+ఇతి	=	భువః యను వ్యాహృతి
సామాని	=	సామము
సువః+ఇతి	=	సువః యను వ్యాహృతి
యజూంషి	=	యజస్సు
మహః+ఇతి	=	మహః యను వ్యాహృతి
బ్రహ్మ	=	బ్రహ్మ
బ్రహ్మణా+వావ	=	బ్రహ్మము చేతనేగదా
సర్వే+వేదాః	=	నాలుగు వేదములు
మహీయంతే	=	వృద్ధిని పొందుచున్నవి. బ్రహ్మయే వేదపురుషుడు. కావున వేదములు వృద్ధి పొందుచున్నవి.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

భూః+ఇతి+వై	=	భూః యను వ్యాహృతి
ప్రాణః	=	ప్రాణము
భువః+ఇతి	=	భువః అను వ్యాహృతి
అపానః	=	అపానము
సువః+ఇతి	=	సువః యను వ్యాహృతి
వ్యానః	=	వ్యానము
మహః+ఇతి	=	మహః యను వ్యాహృతి
అన్నమ్	=	అన్నము
అన్నేన వావ	=	అన్నము చేతనే గదా
సర్వే+ప్రాణాః	=	పంచ ప్రాణములు, ఇంద్రియములు, దేహము
మహీయంతే	=	వృద్ధి పొందుచున్నవి. అన్నము వలన ప్రాణములు వృద్ధి పొందుట అనుభవైక విషయము. జాగ్రతావస్థలో నిరాహారము వలన ప్రాణము శోషపడును. ఇంకను నిరాహారమున్న ప్రాణము పోవును.
తాః+వై	=	అవి
ఏతాః	=	ఈ భూః భువః సువః మహః అనే
చతస్రః	=	నాలుగు వ్యాహృతులు
చతుర్ధా	=	ఒక్కొక్కటి నాలుగయి
చతస్రః+చతస్రః	=	నాలుగు నాలుగులు-16
వ్యాహృతయః	=	వ్యాహృతులు అగుచున్నవి
తాః	=	ఈ 16 వ్యాహృతులను
యః+వేద	=	ఎవడు తెలుసుకొనునో
సః+బ్రహ్మ+వేద	=	అతడు బ్రహ్మను తెలిసిన వాడు. అతడే బ్రహ్మ. కావున
అస్మై	=	అతనికి

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

సర్వే+దేవాః	=	అందఱు దేవతలు
బలిం	=	కానుకలు
ఆవహంతి	=	కొనితెత్తురు

ఆత్మ వలన వ్యాహృతులు, సర్వలోకములు, సర్వజ్యోతిస్సులు, సర్వ వేదములు, సర్వ ప్రాణములు, అన్నము, సర్వ స్థావర జంగమములు మొదలయిన సర్వము వచ్చినవి.

భూః -	భూలోకము	అగ్ని	ఋక్	ప్రాణము
	1	5	9	13
భువః	అన్తరిక్షం	వాయువు	సామము	అపానము
	2	6	10	14
సువః	సువర్లోకం	ఆదిత్యుడు	యజస్సు	వ్యానం
	3	7	11	15
మహః	ఆదిత్యలోకం	చంద్రుడు	బ్రహ్మ	అన్నము
	4	8	12	16

ఈ 16 తెలిసినవాడు బ్రహ్మ యగును. కావున అతనికి దేవతలు చక్రవర్తికి సామంతులు కానుకలు సమర్పించినట్లు అతనికి కానుకలు కొని తెత్తురు.

ఈ ఆత్మయే ఆదిత్యునిగా, చంద్రునిగా, బ్రహ్మగా పిలువబడి సృష్టిచేయుచున్నది. ఈ బ్రహ్మయే అన్నముగా అధి భౌతికముగా ఉంది. ఈ ఆత్మ స్వరూపము దర్శించవలయును. సాధన ద్వారా బ్రహ్మను గ్రహించవలయును.

పుణ్యకర్మానుష్ఠానపరులు పుణ్య ఫలితము కోరి పుణ్య లోకమును పొంది పుణ్య ఫలితము క్షీణించగానే తిరిగి జన్మకు వత్తురు. పుణ్య ఫలితము కోరని వారు క్రమ ముక్తిలో మహర్లోకము చేరి, భూఃభువఃసువః అనే మూడు లోకములు దహింపబడుట చూచి బ్రహ్మలోకము చేరుకొని అక్కడ వసియింతురు.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

భూలోకము, అంతరిక్షము, సువర్లోకములు అనగా త్రిభువనములు లయకాలమున నశించును. ఆదిత్య లోకముగా చెప్పబడే ఆత్మ స్థానము లయకాలమున కూడా నశింపదు. కావున సాధకుడు ఆ ఆత్మ స్థానము చేరుకొనవలయును.

చంద్రుడనగా అమృతస్వరూపుడయిన ఆత్మ. అగ్ని అనగా వాక్కు. అనగా **కర్మేంద్రియములను జయించి;** అదిత్యుడనగా కన్ను-అనగా **జ్ఞానేంద్రియములను జయించి;** వాయువు అనగా ప్రాణము. **ప్రాణాయామ సిద్ధిని పొంది;** చంద్రుడు లింగ శరీరమునకు అధిష్టాత. **లింగశరీరమును భంగము చేసుకొని** ఆత్మ స్థానమును పొందవలయును.

నాలుగు వేదములు చదివి, వాటిలో చెప్పినదానిని ఆచరించి సాధన చేసి, ఆత్మ స్థానమును పొందవలయును. అన్నమయకోశము, ప్రాణమయ కోశము మొదలయిన కోశములను దాటి ఆత్మ స్థానమును పొందవలయును. ఇటుల సాధన చేయ వలయునని ఇంతకు పూర్వము చతుర్థానువాకమున చెప్పినదానినే ఇందు చెప్పినాడు.

భూః - భువః - సువః లనే లయకాలమున నశించు మూడు లోకములనుదాటి మహర్లోకము చేరి బ్రహ్మ లోకము చేరుటకు ఆదిత్యునిని ఉపాసించ వలయును. ఈవిధానమే సంధ్యావందనమున చెప్పబడినది.

*****

బ్రహ్మ జిజ్ఞాస

ఆత్మ లక్షణము :- ఆత్మను దర్శించిన జీవన్ముక్తుడు, అమృతుడు అగును. ఇదే ప్రాచీన యోగ్యునికి చెప్పిన ఉపదేశం

స యఏషోఽన్తర్హృదయ ఆకాశః । తస్మిన్నయం పురుషోమనోమయః । అమృతో హిరణ్మయః । అంతరేణ తాలుకేయ ఏషస్తనఇవావలంబతే । సేంద్ర యోనిః । యత్రాసౌ కేశాన్తో వివర్తతే । వ్యపోహ్య శీర్షకపాలే భూరిత్యగ్నౌ ప్రతితిష్ఠతి । భువ ఇతి వాయౌ । సువరిత్యాదిత్యే । మహ ఇతి బ్రహ్మణి ఆప్నోతి స్వారాజ్యమ్ । ఆప్నోతి మనస స్పతిమ్ । వాక్పతిశ్చక్షుష్పతిః । శ్రోత్ర పతిర్విజ్ఞానపతిః । ఏతత్తతో

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

భవతి। ఆకాశ శరీరం బ్రహ్మ । సత్యాత్మ ప్రాణారామం మన ఆనన్దమ్ । శాన్తి సమృద్ధ మమృతమ్ । ఇతి ప్రాచీన యోగ్యోపాస్వ । (ఇతి షష్ఠోఽను వాకః)

సః - యః - ఏషః - అన్తర్ - హృదయః - ఆకాశః - తస్మిన్ - అయం - పురుషః - మనోమయః - అమృతః - హిరణ్మయః - అంతరేణ - తాలుకే - యః - ఏషః - స్తన - ఇవ - అవలంబతే - సా - ఇంద్రయోనిః - యత్ర - అసౌ - కేశాన్తః - వివర్తతే - వ్యపోహ్య - శీర్షకపాలే - భూః - ఇతి - అగ్నౌ - ప్రతితిష్ఠతి - భువః - ఇతి - వాయౌ - సువః - ఇతి - ఆదిత్యే - మహః - ఇతి - బ్రహ్మణి - ఆప్నోతి - స్వారాజ్యమ్ - ఆప్నోతి - మనసస్పతిమ్ - వాక్పతిః - చక్షుష్పతిః - శ్రోత్రపతిః - విజ్ఞానపతిః - ఏతత్ - తతః - భవతి - ఆకాశశరీరం - బ్రహ్మ - సత్యాత్మ - ప్రాణారామం - మనః - ఆనన్దమ్ - శాంతి - సమృద్ధమ్ - అమృతమ్ - ఇతి - ప్రాచీనయోగ్య - ఉపాస్వ.

యః	=	ఎవడు చందసామృషభో విశ్వరూపః అని (4వ అనువాకంలో) కీర్తింపబడినాడో
సః	=	ఆ బ్రహ్మ
ఏషఃఅన్తర్+ హృదయఃఆకాశః	=	ఈ హృదయ ఆకాశము లోపల గలదు
తస్మిన్	=	అందులో - ఆ హృదయ ఆకాశంలో గల (ఇతడు)
అయం+పురుషః	=	ఈ పురుషుడు - ఈ దేహమందు గల ఆత్మ
మనోమయః	=	మనోమయుడు.
అమృతః	=	అమృతుడు, కాలాతీతుడు కావున అమృతుడు. శాశ్వతుడు.
హిరణ్మయః	=	జ్యోతిర్మయుడు.

ఆత్మ (బ్రహ్మ) పురుషుడు. మనో మయుడు. అమృతుడు. జ్యోతిర్మయుడు, విశ్వరూపుడు, వేదవేద్యుడు.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

బ్రహ్మలో ఏకీభూతుడగుట

అంతరేణ+తాలుకే	=	అంగిలి మధ్యలో
యః	=	ఏది
స్తన+ఇవ+అవలంబతే	=	కొండ నాలుక- స్తనమువలె క్రిందకి వ్రేలాడుచున్నదో
ఏషః	=	అది
సా+ఇంద్రయోనిః	=	ఇంద్రమార్గము. సుషుమ్ననాడి మరల యిక్కడ కనిపించును. ఆ సుషుమ్ననాడిలో మరల ప్రవేశించి
యత్ర	=	ఎక్కడ అనగా ఆ ఇంద్రమార్గము ద్వారా ప్రాణములను భ్రూమధ్యమునకు చేర్చి ఆపై
అసౌ+కేశాంతః	=	ఈ తలమీద వెంట్రుకలు గల భాగమయిన మాడును
వివర్తతే+శీర్షకపాలే	=	ప్రవేశించి ఆ మాడును
వ్యపోహ్య	=	పగులగొట్టి బ్రహ్మరంధ్రముచించి బ్రహ్మమందు కలియును. ఇటుల దేహత్యాగము చేసినవాడు మరల జన్మపరంపరలకు రాడు.

రాజు తన శత్రువులను పూర్తిగా నిర్మూలించిన గాని అతని రాజ్యాధికారము సుస్థిరము కాదు. లేనిచో శత్రువులు పెచ్చు పెరిగి రాజు భ్రష్టుడై బందీ అగును. దేహము ఒక సామ్రాజ్యము. జీవుడు యువరాజు. ఇంద్రియములు, మనస్సు, అరిషడ్వర్గములు శత్రువులు. ఈ శత్రువులను జయించి రాజ్యాధికారమును సుస్థిరము చేసుకోవలయును. ఇంద్రియాది వర్గములపై అదుపు సాధించు స్థాయిని యువరాజ్య పట్టాభిషేకమనియు, ఇంద్రియాది అరిషడ్వర్గములనే వైరులను పూర్తిగా జయించిన స్థాయిని సామ్రాజ్య పట్టాభిషేకమనియు అందురు. రాముడు, అరణ్యవాసము చేసి ఇంద్రియాది అరిషడ్వర్గములనే రాక్షసులను సంహరించి, జీవత్వమనే రావణుని సంహరించి తను బ్రహ్మమై సామ్రాజ్య పట్టాభిషిక్తుడయినాడు. ఎటుల సామ్రాజ్య పట్టాభిషిక్తుడగుటయో వివరించినది రామాయణము. అది దశరథ

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

రాముని యొక్క కథయే కాదు. అది సాధకులందఱు సాధన చేయవలసిన విధివిధానము, ఆ సాధనలో వచ్చు అంతరాయములను వివరించిన కథ. కావున రామాయణంలోని సాధన రహస్యములను గ్రహించి ఆచరించుటయే రామాయణ పారాయణ.

ఎటుల సామ్రాజ్య పట్టాభిషేకుడగుటయో వివరించినది భారతము. ఇలా వైరివీరులను సంహరింపక యువరాజ పట్టాభిషేకము పొందినను దేహ సామ్రాజ్యముపై ఆధిపత్యము గలుగదు సరిగదా రాజ్యభ్రష్ఠుడగును. **రామునిని రాజ్యభ్రష్టుడు గాకుండా కాపాడినది కైక**. అలాగ కాపాడు వాళ్ళు లేక ధర్మరాజు యువరాజు పట్టాభిషేకమును పొంది కౌరవులను నిర్మూలింపక రాజ్య భ్రష్టుడయినాడు. అరణ్యవాస అజ్ఞాతవాసములను చేసి ఆ తర్వాత యుద్ధములో కౌరవులను సంహరించి మరల సామ్రాజ్య పట్టాభిషిక్తుడయినాడు.

ఈ మంత్రమునకు విపుల వ్యాఖ్యానము రాముడు, ధర్మరాజుల కథగా రామాయణ-భారతములలో ఋషులు వివరించినారు.

భూఃఇతి	=	భూ అనునది
అగ్నౌ	=	అగ్ని యందు
భువఃఇతి	=	భువః అనునది
వాయౌ	=	వాయువు నందును
సువఃఇతి	=	సువః అనునది
ఆదిత్యే	=	ఆదిత్యుని యందును
మహఃఇతి	=	మహ అనునది
బ్రహ్మణి	=	బ్రహ్మము నందును
ప్రతి తిష్ఠతి	=	ప్రతిష్ఠింప బడి ఉన్నది. భూతత్త్వము మొదలయిన తత్త్వములను లయింప చేయవలయును. అప్పుడు
స్వారాజ్యమ్ఆప్నోతి	=	బంధవిముక్తి గలుగును

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

మనసస్పతిమ్	=	మనస్సుపై ఆధిపత్యమును
వాక్పతిః	=	వాక్కుపై ఆధిపత్యమును
చక్షుష్పతిః	=	నేత్రములపై ఆధిపత్యమును
శ్రోత్రపతిః	=	చెవులపై ఆధిపత్యమును
విజ్ఞానపతిః	=	విజ్ఞానముపై ఆధిపత్యమును
ఆప్నోతి	=	పొందు చున్నాడు. దేహ సామ్రాజ్యముపై ఆధిపపత్యము కలుగును.

అనగా తన శరీరమందలి జ్ఞానేంద్రియ, కర్మేంద్రియ, మనఃప్రాణములపై-సర్వముపై ఆధిపత్యము సర్వాధిపత్యము పొందుచున్నాడు. దీనినే కథాపరంగా చెప్పిన సామ్రాజ్యపట్టాభిషిక్తుడయినట్లు పురాణములలో వర్ణించుతారు. జీవన్ముక్తుడై దేహ త్యాగానంతరము

ఏతత్	=	ఈ విధముగా సామ్రాజ్య పట్టాభిషిక్తుడై
తతః	=	ఆ తర్వాత
ఆకాశ శరీరం	=	సర్వ వ్యాపకత్వము గలవాడై విదేహస్థితిని పొంది దేహ లక్షణములను వీడి
సత్యాత్మా	=	సత్య స్వరూప మైనట్టిదియు
ప్రాణారామం	=	తోటలో ఒకవ్యక్తి విహరించునట్లు పంచప్రాణములు బ్రహ్మ అయిన ఆ వ్యక్తిలో విహరించును. అటుల విహరించునట్టిదియు
మనఃఆనందమ్	=	ఆనందమయ మనస్సు గలట్టియు
శాంతి సమృద్ధం	=	శాంతి స్వరూప మైనట్టిదియు
అమృతమ్	=	అమృతస్వరూపమైనట్టిదియు అగు
బ్రహ్మ + భవతి	=	బ్రహ్మ అగుచున్నాడు
ప్రాచీనయోగ్య	=	కావున ఓ ప్రాచీన యోగ్యుడా

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఉపాస్వ+ఇతి = ఇంత వఱకు నీకు చెప్పిన పద్ధతుల ద్వారా బ్రహ్మను ఉపాసించుము. ఆ ఉపాసన ద్వారా బ్రహ్మవగుము. ఇది నా ఉపదేశము శీక్షావ్యాఖ్యాస్యామః - అని చెప్పిన యోగ ఆచరణ పద్ధతులను వివరించినాడు మఱియు సాంఖ్య పద్ధతిని రాబోవు మంత్రములో వివరించుచున్నాడు.

*****

సృష్టివిచారణ

పృథివ్యంతరిక్షం ద్యౌర్దిశోఽవాంతర దిశాః। అగ్నిర్వాయు రాదిత్య శ్చన్ద్రమా నక్షత్రాణి। ఆప ఓషధయో వనస్పతయ ఆకాశ ఆత్మా। ఇత్యధి భూతమ్ అథాధ్యాత్మమ్। ప్రాణో వ్యానోఽపాన ఉదాన స్సమానః చక్షు శ్శ్రోత్రం మనో వాక్ త్వక్। చర్మ మాగ్ం సగ్ గ్ం స్నావాస్థి మజ్జా। ఏత దధి విధాయ ఋషి రవోచత్ పాక్తం వా ఇదగ్ం సర్వమ్। పాంక్తేనైవ పాంక్త్గ్ం స్పృణోతీతి (ఇతి సప్తమోఽను వాకః)

పృథివీ - అంతరిక్షం - ద్యౌ: -దిశః - అవాంతరదిశాః - అగ్నిః - వాయుః - ఆదిత్యః - చంద్రమాః - నక్షత్రాణి - ఆపః - ఓషధయః - వనస్పతయః - ఆకాశః - ఆత్మా - ఇతి - అధిభూతమ్ - అథ - అధ్యాత్మమ్ - ప్రాణః -వ్యానః - అపానః - ఉదానః - సమానః - చక్షుః - శ్రోత్రం - మనః - వాక్ - త్వక్ - చర్మ - మాంసం - స్నావా - అస్థి - మజ్జా - ఏతత్ - అధివిధాయ - ఋషిః - అవోచత్ - పాక్తం - వా - ఇదగ్ం - సర్వమ్ -పాంక్తేన - ఏవ - పాంక్త్గ్ం - స్పృణోతి - ఇతి.

స్థూల శరీరమునకు సంబంధించినవి:

జ్ఞానేంద్రియ పంచకము:-

శ్రోత్రం = చెవులు

త్వక్ = చర్మము

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

చక్షుః = నేత్రములు నాలుక, ముక్కు
మనః = మనస్సు వీటిని ఇంద్రియార్థములపై ప్రసరించకుండ నిగ్రహించవలయును.

కర్మేంద్రియ పంచకము:-

వాక్(వాక్కు)నోరు, చేతులు, పాదములు, గుహ్యము, గుదము- వీటిని పుణ్యకర్మానుష్ఠానము చేసి పునీతము గావించవలయును

ధాతు పంచకము:-

చర్మ = చర్మము
మాంసం = మాంసం
స్నావా = నరములు
అస్థి = ఎముకలు
మజ్జా = కొవ్వు - స్థూలశరీరమునకు సంబంధించినవి శరీరమును పరిశుద్ధముగా ఉంచవలయును

ఓషధి పంచకము:-

వనస్పతయః = వనస్పతులు (మట్టి, రావి, పనస, మేడి)
ఓషధయః = ఓషధులు
అధిభూతమ్+ఇతి = ఇవి అధి భూతముగా చెప్పబడును.
అథ = ఆ తర్వాత

అధి దైవికముల గుఱించి వివరించుచున్నాను.

ప్రాణపంచకము:-

ప్రాణః = ప్రాణము
అపానః = అపానము
సమానః = సమానము
వ్యానః = వ్యానము

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఉదానః = ఉదానము - పంచప్రాణములను స్వాధీనపఱచుకొనవలయును

భూత పంచకము:-

పృథివీ = భూమి
ఆపః = జలము
అగ్నిః = అగ్ని
వాయుః = వాయువు
ఆకాశః = ఆకాశము-వీటివలన స్థూలదేహము ఏర్పడును. స్థూలదేహము నశించును అని గ్రహించవలయును.

దిశా పంచకము:-

భూమి

అంతరిక్షం = అంతరిక్షము
దిశః = దిశలు
అవాంతరదిశః = మూలలు
ద్యౌః = ద్యులోకము (బ్రహ్మలోకము) - సర్వము విరాట్ దేహము అని ఆత్మ సర్వవ్యాపకము అని గ్రహించవలయును

జ్యోతి పంచకము:-

అగ్ని

ఆదిత్యః = సూర్యుడు
చంద్రమాః = చంద్రుడు
నక్షత్రాణి = నక్షత్రములు
ఆత్మా = స్వయం జ్యోతియైన ఆత్మ - అధిభౌతికమయిన జ్యోతులను దర్శించి, అధ్యాత్మమయిన ఆత్మ జ్యోతిని దర్శించవలయును.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

అధ్యాత్మ పంచకము:- పురుషుడు, విరాట్‌పురుషుడు, అధిభూతం, అధిదైవం, అధియజ్ఞము

అధ్యాత్మమ్	=	అధ్యాత్మముగా చెప్పబడును
ఏతత్	=	ఈ విధముగా
ఋషిః	=	ఒక ఋషి
అధివిధాయ	=	ఏర్పఱచి
అవోచత్	=	ఐదేసి, ఐదేసి వాటిని ఒక జట్టుగా ఏర్పఱచి చెప్పెను.
ఇదగ్‌ం+సర్వం	=	ఈ సర్వము
పాంక్తం+వా	=	ఐదు భాగములే
పాంక్తేన+ఏవ	=	ఐదు భాగములుగానే అనగా
పాంక్తగ్‌ం	=	ఐదు భాగములుగా సృష్టి
స్పృణోతి+ఇతి	=	విభజింపబడుచున్నది.

(వైదిక ఛందస్సులలో పాంక్తం అనే పేరు గల చంధస్సు ఐదు పాదములు కలది. కావున ఐదు భాగములు అనుటకు పాంక్తం అని వాడబడినది.) ఈ విధముగా అధి భౌతిక, అధి దైవిక, అధ్యాత్మములను గ్రహించి బ్రహ్మమై విరాజిల్ల వలయును.

ఇందు సాంఖ్య పద్ధతి వివరింపబడినది. ఉపాధి లక్షణములను అనగా స్థూల దేహమునందలి ధాతువులను, జ్ఞానేంద్రియ కర్మేంద్రియములను సూక్ష్మ శరీరమందలి అంతఃకరణ చతుష్టయములు, ప్రాణములను, వాటి వాటి వ్యాపారములను గ్రహించ వలయును. సృష్టి గుఱించి గ్రహించ వలయును. ఆపై ఉపాధి లక్షణములను పొందక తను ఆత్మ అని గ్రహించి ద్వందాతీతుడై ఆత్మాను సంధానము చేసి అహం బ్రహ్మ అస్మి అని స్వానుభవమును పొందవలయును. ఇదియే సాంఖ్య పద్ధతి.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

పరవిద్యలో సాధన

సాధన - 1

ఓం కారమును ఉపాసించవలయును

ఓ మితి బ్రహ్మ । ఓ మితీదగ్ం సర్వమ్ । ఓ మిత్యేత దనుకృతి హస్మవా ఆప్యా శ్రావయేత్యా శ్రావయన్తి। ఓ మితి సామాని గాయంతి। ఓగ్ం శోమితి శస్త్రాణి శగ్ంసన్తి । ఓ మిత్యధ్వర్యుః ప్రతిగరం ప్రతి శృణోతి । ఓమితి బ్రహ్మ ప్రసౌతి । ఓ మిత్యగ్ని హోత్ర మను జానాతి। ఓ మితి బ్రాహ్మణః ప్రవక్ష్యన్నాహ బ్రహ్మోపాప్నవానీతి । బ్రహ్మై వో పాప్నోతి । (ఇతి అష్టమోఽను వాకః)

ఓమ్ - ఇతి - బ్రహ్మ - ఓమ్ - ఇతి - ఇదగ్ం - సర్వమ్ - ఓమ్ - ఇతి - ఏతత్ - అనుకృతి - హ - స్మ - వా - అపి - ఓశ్రావయ - ఇతి - ఆశ్రావయన్తి - ఓమ్ - ఇతి - సామాని - గాయంతి - ఓం - శోమ్ - ఇతి - శస్త్రాణి - శంసన్తి - ఓమ్ - ఇతి - అధ్వర్యుః - ప్రతిగరం - ప్రతి - శృణోతి - ఓమ్ - ఇతి - బ్రహ్మ - ప్రసౌతి- ఓమ్ - ఇతి - అగ్నిహోత్రమ్ - అనుజానాతి - ఓమ్ - ఇతి - బ్రాహ్మణః - ప్రవక్ష్యన్ - ఆహ - బ్రహ్మ - ఉపాప్నవాన్ - ఇతి - బ్రహ్మ - ఏవ - ఉపాప్నోతి.

ఓం+బ్రహ్మ+ఇతి	=	ఓం అను అక్షరమే బ్రహ్మ. కావున
ఇదగ్ం+సర్వమ్	=	ఈ సర్వ చరాచర జగత్తు
ఓం +ఇతి	=	ఓం కారమే
అనుకృతి	=	యజ్ఞాది వైదిక కార్యక్రమములో సమ్మతి తెలుపు విధానము-సమ్మతి సూచకముగా
ఏతత్+ఓమ్+ఇతి	=	ఈ ఓం అనే చెప్పుట
హ+స్మ+వా	=	సర్వ విదితము కదా
అపి	=	యజ్ఞ సమయములో అధ్వరువు అగ్ని ధ్రునుద్దేశించి హవిస్సులను సమర్పించు సమయము వచ్చినదని
ఓ శ్రావయ	=	తెల్పుము అని చెప్పుటకు ఓం

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఆశ్రావయంతి	=	చెప్పుచున్నాడు.
ఓమ్+ఇతి	=	ఓం అని పలికి
సామాని+గాయంతి	=	సామమములు (సామవేదము) (చదువుదురు) పాడుదురు
ఓం+శోమ్+ఇతి	=	ఓం అని పలికియే
శస్త్రాణి	=	పాటకు అనువైన బుక్ మంత్రములు అలా అనువు కానివి శస్త్రములు
శంసంతి	=	పఠించుచున్నారు
ఓం+ఇతి	=	ఓం అని పలికియే
అథ్వర్వుఃః	=	అథ్వర్వుడు
ప్రతిగరం	=	ప్రోత్సాహకర వాక్యములను
ప్రతి శృణోతి	=	పలుకు చున్నాడు
ఓం+ఇతి	=	ఓం అని పలికియే
బ్రహ్మా	=	యజ్ఞము చేయించు ఋత్విక్కులలో ముఖ్యుడు.
ప్రసౌతి	=	అనుజ్ఞ యిచ్చుచున్నాడు
ఓం+ఇతి	=	ఓం అని పలికియే
అగ్నిహోత్రం	=	అగ్నిహోత్రమును చేయుటకు
అనుజానాతి	=	అనుమతి యిచ్చుచున్నాడు
ఓం+ఇతి	=	ఓం అని
బ్రాహ్మణః	=	బ్రహ్మణ్యుడు వేదము
ప్రవక్ష్యన్+ఓం+ఇతి	=	చదువుటకు ప్రారంభించి ఓం అని మొదట
ఆహ	=	చెప్పును
బ్రహ్మా+ఉపాప్మవాన్ +ఇతి	=	ఓంకారో పాసనచే బ్రహ్మను పొందు వాడనగుదును గాక అని
బ్రహ్మా+ఏవ	=	ఓంకారోపాసన చేసినవాడు

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఉపాప్నోతి = బ్రహ్మనే పొందుచున్నాడు

ఎవరు యే దేవతను ఉపాసించునో వాడు ఆ దేవతను పొందును. ఓం బ్రహ్మ గావున అతడు బ్రహ్మను పొందుచున్నాడు.

ఇందు ఓంకారమును ఉపాసించ వలయునని చెప్పబడినది.

*****

పరవిద్యకు సాధన:

సాధన - 2 : స్వాధ్యాయము. సాధన - 3 : సత్యము. సాధన - 4 : తపస్సు.

ఋతం చ స్వాధ్యాయ ప్రవచనే చ । సత్యం చ స్వాధ్యాయ ప్రవచనే చ । తపశ్చ స్వాధ్యాయ ప్రవచనే చ । దమశ్చ స్వాధ్యాయ ప్రవచనే చ । శమశ్చ స్వాధ్యాయ ప్రవచనే చ । అగ్నయశ్చ స్వాధ్యాయ ప్రవచనే చ । అగ్నిహోత్రం చ స్వాధ్యాయ ప్రవచనే చ । అతిథియశ్చ స్వాధ్యాయ ప్రవచనే చ । మానుషం చ స్వాధ్యాయ ప్రవచనే చ । ప్రజా చ । స్వాధ్యాయ ప్రవచనే చ । ప్రజనశ్చ స్వాధ్యాయ ప్రవచనే చ । ప్రజాతిశ్చ స్వాధ్యాయ ప్రవచనే చ । సత్యమితి సత్యవచా రాథీతరః । తప ఇతి తపో నిత్యః పౌరుశిష్టిః । స్వాధ్యాయ ప్రవచనే ఏవేతి నాకో మౌద్గల్యః । తద్ధి తపస్తద్ధి తపః (ఇతి నవమోఽను వాకః)

ఋతం - చ - స్వాధ్యాయ - ప్రవచనే - చ - సత్యం - చ - స్వాధ్యాయ ప్రవచనే - చ - తపః - చ - స్వాధ్యాయ ప్రవచనే - చ - దమః - చ - స్వాధ్యాయ ప్రవచనే - చ - శమః - చ - స్వాధ్యాయ - ప్రవచనే - చ - అగ్నయః - చ - స్వాధ్యాయ - ప్రవచనే - చ - అగ్నిహోత్రం - చ - స్వాధ్యాయ ప్రవచనే - చ - అతిథియః - చ - స్వాధ్యాయ - ప్రవచనే - చ - మానుషం - చ - స్వాధ్యాయ ప్రవచనే - చ - ప్రజాః - చ - స్వాధ్యాయ ప్రవచనే - చ - ప్రజనః - చ - స్వాధ్యాయ ప్రవచనే - చ - ప్రజాపతిః - చ - స్వాధ్యాయ ప్రవచనే - చ - సత్యమ్ - ఇతి - సత్యవచాః - రాథీతరః - తపః - ఇతి - తపోనిత్యః - పౌరుశిష్టిః - స్వాధ్యాయ ప్రవచనే - ఏవ - ఇతి - నాకః - మౌద్గల్యః - తత్ - హి - తపః - తత్ - హి - తపః

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

సాధన :- నిత్యము స్వాధ్యాయము చేయవలయును

ఋతం+చ+స్వాధ్యాయ+ప్రవచనే+చ	=	ఋతము పాటించుచూ స్వాధ్యాయము, ప్రవచనము చేయవలయును. స్వాధ్యాయము-అనగా వేదాది గ్రంథములు నిత్యము చదువుట. ప్రవచనము-అనగా శిష్యులకు చెప్పుట. స్వాధ్యాయ-ప్రవచనములవలన చదివిన చదువు పూర్తిగా గుర్తుండును.
సత్యం+చ+స్వాధ్యాయ ప్రవచనే+చ	=	సత్యము పాటించుచూ స్వాధ్యాయ ప్రవచనములు చేయవలయును
తపః+చ+స్వాధ్యాయ ప్రవచనే+చ	=	తపస్సు చేయుచూ స్వాధ్యాయ ప్రవచన ములు చేయవలయును
దమః+చ+స్వాధ్యాయ ప్రవచనే+చ	=	బాహ్యేంద్రియ నిగ్రహం కలిగి స్వాధ్యాయ ప్రవచనములు చేయవలయును.
శమః+చ+స్వాధ్యాయ ప్రవచనే+చ	=	అంతరేంద్రియ నిగ్రహము గలిగి స్వాధ్యాయ ప్రవచనములు చేయవలయును.
అగ్నయః+చ+ స్వాధ్యాయప్రవచనే+చ	=	యజ్ఞయాగాది క్రతువులలో అగ్నులను ఆరాధించుచూ స్వాధ్యాయ ప్రవచనములు చేయ వలయును.
అగ్నిహోత్రం+చ+ స్వాధ్యాయప్రవచనే+చ	=	నిత్యాగ్నిహోత్రం చేయుచూ స్వాధ్యాయ ప్రవచనములు చేయవలయును.
అతిథియః+చ+ స్వాధ్యాయప్రవచనే+చ	=	అతిథి, అభ్యాగతులను ఆదరించుచూ స్వాధ్యాయ ప్రవచనములు చేయవలయును.
మానుషం+చ+ స్వాధ్యాయప్రవచనే+చ	=	మానవసేవ చేయుచూ, సచ్ఛరిత్ర గలిగి స్వాధ్యాయ ప్రవచనములు చేయవలయును.
ప్రజాః+చ+స్వాధ్యాయ ప్రవచనే+చ	=	సంతానము గుఱించి పట్టించుకొనుచూ స్వాధ్యాయ ప్రవచనములు చేయవలయును.
ప్రజనః+చ+స్వాధ్యాయ ప్రవచనే+చ	=	సంసారివై స్వాధ్యాయ ప్రవచనములు చేయవలయును.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ప్రజాతిః+చ+స్వాధ్యాయ ప్రవచనే+చ	=	కొడుకులకు, కూతుళ్ళకు వివాహాది శుభ కార్యక్రమములు చేయుచూ స్వాధ్యాయ ప్రవచనములు చేయవలయును.
స్వాధ్యాయప్రవచనే+ఏవ	=	స్వాధ్యాయ ప్రవచనములే సాధనామార్గములు అదే
తత్+హి+తపః+తత్+ హి+తపః	=	తపస్సు అని
నాకః+మౌద్గల్యః+ఇతి	=	మౌద్గల్యుని కొడుకు - నాకుడు అను ఋషి చెప్పెను

సాధన :- సత్యము పలుకవలెను.

సత్యమ్+ఇతి	=	సత్యమే తపస్సు అని
సత్యవచాః+రాథీతరః	=	రాథీతరుని కొడుకు సత్యవచుడు అను ఋషి చెప్పెను

సాధన :- తపస్సు చేయవలయును

తపః+ఇతి	=	తపస్సే చేయవలయునని
తపోనిత్యః+పారుశిష్ఠిః	=	పారుశిష్ఠి కొడుకు తపోనిత్యుడు అను ఋషి చెప్పెను

వేదకాలములో బ్రహ్మచారి- గృహస్థ - వానప్రస్థ- సన్న్యాస ఇవి క్రమ పరిణామ ఆశ్రమములు. వేదకాలములో గృహస్థునకే విలువ. వేదములు చదువుట స్వాధ్యాయము. శిష్యులకు వివరించి చెప్పుట ప్రవచనము. వేదాది గ్రంథములు చదువుచూ ఋతం, సత్యం, తపస్సు, దమము, శమము గలిగి అగ్నులను ఆరాధించ వలయును, నిత్యాగ్నిహోత్రము చేయవలయును. అటులనే మానవసేవ, అతిథి, అభ్యాగతులను ఆదరించుట చేయవలయును. వేదాధ్యయన ప్రవచనములలోబడి తన సంసారమును నిర్లక్ష్యము చేయరాదు. బాధ్యతా రాహిత్యము కూడదు. కావున సంసారిగా సంతానం గుఱించి శ్రద్ధ తీసుకొని, కొడుకులను, కూతుళ్ళల వివాహాది శుభకార్యక్రమములు చేయుచూ సంసారము చేయుచూ స్వాధ్యాయ ప్రవచనములు చేయవలయును. సాధ్యాయమే తపస్సు అని మౌద్గల్యుని కొడుకు నాకుడు అను ఋషి చెప్పెను. సత్యమే తపస్సు అని రాథీతరుని కొడుకు సత్యవచుడు అను ఋషి చెప్పెను. తపస్సే చేయవలయును. అని పారుశిష్ఠ కొడుకు తపోనిత్యుడు అను ఋషి చెప్పెను.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

బ్రహ్మత్వము పొందిన సాధకుడయిన త్రిశంకుడు స్వానుభవమును ప్రకటించు చున్నాడు.

అహం వృక్షస్య రేరివా । కీర్తిః పృష్ఠంగిరేరివ । ఊర్ధ్వ పవిత్రో వాజినీవ స్వమృతమస్మి । ద్రవిణగ్ం సవర్చసమ్ । సుమేధా అమృతోఽక్షితః ఇతి త్రిశంకోర్వేదాను వచనమ్ ।

(ఇతి దశమోఽను వాకః)

అహం - వృక్షస్య - రేరివా - కీర్తిః - పృష్ఠం - గిరేః - ఇవ - ఊర్ధ్వ - పవిత్రః - వాజినీ - ఇవ - స్వమృతమ్ - అస్మి - ద్రవిణగ్ం - సవర్చసమ్ - సుమేధా - అమృతః - అక్షితః - ఇతి - త్రిశంకోః - వేదానువచనమ్ -

జగత్తు అనే వృక్షము ఆత్మ అనే బీజము వలననే గలిగినది. కావున

అహం	=	నేను, ఊర్ధ్వమూలము అధ శాఖగా గలిగిన
వృక్షస్య	=	సంసార లేక జగత్ వృక్షమునకు
రేరివా	=	ప్రేరకుడను. ఆత్మ జగత్తు అనే వృక్షమునకు ప్రేరకము. నేను నాది అనే భావనవలన జీవాత్మ వలన సంసార వృక్షము గలిగినది. జీవాత్మకు ప్రేరకుడయిన ఆత్మను నేను.
గిరేః+పృష్ఠం+ఇవ	=	పర్వతము యొక్క శిఖరము వలె
కీర్తిః	=	నా పేరు ప్రతిష్ఠలు ఉన్నతములు
ఊర్ధ్వ+వాజినీ+ఇవ+ పవిత్రః	=	ఊర్ధ్వమున గల సూర్యునివలన పవిత్రుడను.
స్వమృతం+అస్మి	=	నేను అమృత స్వరూపుడను.
ద్రవిణగ్ం	=	జ్ఞానధనుడను
సవర్చసం	=	ప్రకాశవంతమైన వాడను
సుమేధా	=	బ్రహ్మ జ్ఞానము గలవాడను. సర్వజ్ఞుడను
అక్షితః	=	అవ్యయుడను
అమృతఃఇతి	=	శాశ్వతుడను అని

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

త్రిశంకోఃవేద+అనువచనమ్	=	ఆత్మ జ్ఞానము పొందిన త్రిశంకుడనే ఋషి చెప్పెను.

ఉపాసనలో పరిపూర్ణత గలిగినవాడు ఆత్మ స్వరూపము నెఱిగి ఆత్మయగును. ఆత్మ స్వరూపము పొందిన ప్రతి సాధకుడు త్రిశంకుని అనుభవములనే పొందును.

*****

సాధన

అపర విద్యలోని ధర్మములను బోధించుచున్నాడు.

వేద మనూచ్యా చార్యోఽన్తే వాసిన మనుశాస్తి।

సత్యం వద । ధర్మం చర । స్వాధ్యాయాన్మా ప్రమదః । ఆచార్యాయ ప్రియం ధనమాహృత్య । ప్రజాతం తుం మా వ్యవచ్ఛేథ్సీః సత్యాన్న ప్రమది తవ్యమ్ । ధర్మాన్న ప్రమది తవ్యమ్। కుశలాన్న ప్రమది తవ్యమ్। భూత్యైన ప్రమది తవ్యమ్ । స్వాధ్యాయ ప్రవచనాభ్యాం న ప్రమది తవ్యమ్। దేవ పితృకార్యాభ్యాం న ప్రమది తవ్యమ్ । మాతృదేవో భవ । పితృదేవోభవ । ఆచార్య దేవోభవ । అతిథి దేవోభవ । యాన్యనవద్యాని కర్మాణి తాని సేవితవ్యాని । నో ఇతరాణి । యాన్యస్మాకగ్ం సుచరితాని । తాని త్వయో పాస్యాని । నో ఇతరాణి । యేకే చాస్మచ్ఛ్రేయాగ్ం సో బ్రాహ్మణాః । తేషాం త్వయాఽఽసనేన ప్రశ్వసితవ్యమ్ । శ్రద్ధయా దేయమ్ । అశ్రద్ధయాఽదేయమ్ । శ్రియాదేయమ్ । హ్రియా దేయమ్ । భియా దేయమ్ । సంవిదా దేయమ్ । అథ యదితే కర్మ విచికిత్సావా వృత్త విచికిత్సా వాస్యాత్ । యే తత్ర బ్రాహ్మణా స్సమ్మర్శిన । యుక్తాఅయుక్తాః అలూక్షా ధర్మ కామాస్స్యుః । యథా తే తత్ర వర్తేరన్ । తథా తత్ర వర్తేథాః । అథా భ్యాఖ్యాతేషు । యే తత్ర బ్రాహ్మణా స్సమ్మర్శినః । యుక్తా అయుక్తా । అలూక్షా ధర్మ కామాస్యుః యథా తే తేషు వర్తేరన్ । తథా తేషు వర్తేథాః । ఏష ఆదేశః ఏష ఉపదేశః । ఏషా వేదోపనిషత్ । ఏతదను శాసనమ్ । ఏవముపాసితవ్యమ్ । ఏవము చైత దుపాస్యమ్ ।

(ఇతి ఏకాదశోఽను వాకః)

(ఇతి శిక్షావల్లీ)

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

వేదం- అనూచ్య- ఆచార్యః - అన్తే వాసినః - అనుశాస్తి

వేదం = వేదమును

అనూచ్య = బోధించి, పూర్తిగా బోధించి విద్యానంతరము

అన్తేవాసినః = గురుకులా శ్రమము వదలి యింటికి వెళ్ళు శిష్యునికి

ఆచార్యః = గురువు యీ విధముగా

అనుశాస్తి = ఆదేశించుచున్నాడు. ఇది స్నాతకోత్సవము వంటిది. సామాన్య ధర్మములు చెప్పుచున్నాడు.

సత్యం - వద- ధర్మం - చర - స్వాధ్యాయాత్ - మా - ప్రమదః

సత్యం+వద = సత్యమును పలుకుము.

సత్యవంతుడవు కమ్ము. అప్పుడు త్రికాల సంధ్యావందనములో గాయత్రి-సావిత్రియై నిన్ను నీ ప్రాణములను యముని నుంచి రక్షించును. సత్యవంతుని ప్రాణము లను యముడు తీసుకొనిపోవుచుండగా సావిత్రి యముని వద్ద నుంచి సత్యవంతుని ప్రాణములను తీసుకొని వచ్చినట్లు భారతములో కథగా వర్ణింప బడినది.

ధర్మం+చర = ధర్మమును ఆచరింపుము.

రామాయణములో రాముడు-రామో విగ్రహవాన్ ధర్మః అని రాముడే ధర్మస్వరూప మని చెప్పినారు. భారతములో ధర్మరాజు ధర్మ దేవత అంశ మటియు ధర్మదేవత కుమారుడు. ధర్మరాజుకు యమ విశేషణమై యమధర్మరాజు అయినాడు.

స్వాధ్యాయాత్ = స్వాధ్యాయము వలన అనగా వేద విద్యవలన గ్రహించిన జ్ఞాన మార్గము నుంచి

మా+ప్రమదః = వైదొలగకుము అనగా జ్ఞానమార్గమును విడవకుము

ఆచార్యాయ - ప్రియం - ధనమ్ - ఆహృత్య - ప్రజాతంతుమ్ -మా - వ్యవచ్ఛేథ్సీః

ఆచార్యాయ = గురువునకు

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ప్రియం+ధనం = ప్రియమైన ధనమును
ఆహృత్య = అర్పించుము.

అనగా గురుదక్షిణ యిమ్ము. లౌకికముగా గురుకులా శ్రమము నడుచుటకు ధనము కావలయును గాన, నీవు ధనవంతుడవయినచో గురుకులా శ్రమ నిర్వహణకై కొంత ధనముయిమ్ము. పారలౌకికముగా గురువు వద్ద నేర్చుకున్న జ్ఞానమును స్వానుభవంలో పొంది జీవత్వమును వదలి ఆత్మస్వరూపుడ వగుము. ఇదియే గురుదక్షిణ. అయితే గురుదక్షిణకు సంబంధించిన కథలు పురాణములలో గూఢార్థ ముతో వుండును. అర్జునుడు ద్రుపదుని బంధించి గురువగు ద్రోణునికి గురుదక్షిణ యిచ్చినాడు. శ్రీకృష్ణుడు- తన గురువయిన సాందీపుని కొడుకుని తిరిగి బ్రతికించి గురువునకు గురుదక్షిణగా యిచ్చినాడు. రాముడు శివధనుర్భంగము చేసి సీతను వివాహమాడి విశ్వామిత్రునికి గురుదక్షిణ యిచ్చినాడు. ఇవి అన్నీ బ్రహ్మవిద్యకు సంబంధించిన కథలు.

ప్రజాతంతుమ్ = వంశమును వృద్ధిచేయుము.
మా+వ్యవచ్ఛేథ్సీః వంశమును విచ్ఛిన్నము చేయకుము.

గురువు వద్ద వేదమును గ్రహించు కాలములో గురువు పదే పదే సంసారములో చిక్కుకొనక స్వస్వరూప జ్ఞానమును పొందుమని చెప్పును. ఋషులందఱు గృహస్థులే.

సత్యాత్ - న - ప్రమది తవ్యమ్ - ధర్మాత్ - న - ప్రమది - తవ్యమ్ - కుశలాత్ - న - ప్రమది తవ్యమ్ - భూత్యై - న - ప్రమది - తవ్యమ్ - స్వాధ్యాయ ప్రవచనాభ్యాం- న - ప్రమది తవ్యమ్ - దేవపితృకార్యాభ్యాం - న - ప్రమది - తవ్యమ్.

నీవు గృహస్థువు కావలయును. నీవు గృహస్థాశ్రమము స్వీకరించినను

సత్యాత్+న+ప్రమదితవ్యమ్ = సత్యమునుంచి సత్యమార్గమునుంచి వైదొలగ వద్దు.
ధర్మాత్+న+ప్రమదితవ్యమ్ = ధర్మమార్గము నుంచి వైదొలగవద్దు

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

కుశలాత్+న+ప్రమదితవ్యమ్	=	క్షేమమైన మార్గము నుంచి వైదొలగొద్దు
భూత్యై+న+ప్రమదితవ్యమ్	=	జనన మరణ వలయములో చిక్కు కొనకుండా ఉండుటయే భద్రమైన మార్గము. భద్రమైన మార్గము నుంచి వైదొలగ వద్దు.
స్వాధ్యాయ ప్రవచనాభ్యాం+ న+ప్రమదితవ్యమ్	=	మావలె గృహస్థుడవై, వేదము నిత్యము చదువుచూ శిష్యులకు బోధించ వలయును. ఇటుల చేయకుండా వుండరాదు.
దేవపితృకార్యాభ్యాం+ న+ప్రమది తవ్యమ్	=	దేవతల కొఱకు చేయు యజ్ఞ యాగాది క్రతువులు-(హవ్య) పితృదేవతల కొఱకు చేయు తద్దినాదులు (కవ్యములు) మానరాదు.

కాశీ వెళ్ళి పిండం పెట్టితిని అనో, బ్రహ్మకపాలంలో పిండం పెట్టితిని అనో యిలా ఏదో వంకతో పితృదేవతలకు తద్దినాదులు పెట్టకుండా ఉండవద్దు. కర్మ విభాగమును శ్రద్ధతో ఆచరించి ఆత్మజ్ఞానమును పొందుము.

మాతృ - దేవోభవ - పితృ - దేవోభవ - ఆచార్య - దేవోభవ - అతిథి - దేవో భవ

(మాతృ)-మాతా+దేవోభవ=		తల్లిని దైవముగా భావింపుము
(పితృ)-పితా+దేవోభవ	=	తండ్రిని దైవముగా భావింపుము
ఆచార్య+దేవోభవ	=	గురువుని దైవముగా భావింపుము
అతిథిః+దేవోభవ	=	అతిథిని దైవముగా భావింపుము

ఇవి సామాన్య ధర్మములు. తీవ్ర మోక్షేచ్ఛ కలుగువఱకు అపరధర్మములను పాటించ వలయును. తీవ్ర మోక్షేచ్ఛ కలిగినవారు మాత్రమే పర ధర్మములను పాటించ వలయును. కావున కర్మ విభాగములో విధి, నిషేధములను వివరించుట కష్టము. కావున సంగ్రహముగా వాటిని చెప్పుచున్నాము. విశేష ధర్మములను పెద్దల నుంచి వారిని చూచిగ్రహించుము.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

యాని - అనవద్యాని - కర్మాణి - తాని - సేవితవ్యాని - న - ఉ - ఇతరాణి - యాని - అస్మాకం - సుచరితాని - తాని - త్వయా - ఉపాస్యాని - న - ఉ - ఇతరాణి.

యాని+కర్మాణి	=	ఏ కర్మలు- ఏ పనులు
అనవద్యాని	=	పెద్దలచే నిందితములు కావో
తాని	=	ఆ కర్మలు - ఆపనులు
సేవితవ్యాని	=	ఆచరింపదగినవి
న+ఉ+ఇతరాణి	=	ఇతరములకు అనగా పెద్దలచే నిందితము - లయిన కర్మలను ఆచరించవద్దు. నారాయణ కథలవలన నెయ్యే ధర్మంబులు తగులువడవవి నిరర్థకంబులు (ప్రథమస్కంధము -58)
యాని	=	ఏ కర్మలు
అస్మాకం	=	మా చేత
సుచరితాని	=	ఆచరింపబడినవో
తాని	=	ఆ పనులు
త్వయా	=	నీచేత
ఉపాస్యాని	=	చేయదగినవి. ఇంతకాలం మా ఆశ్రమంలో వుండి చూచితివి గదా. మేము చేసిన పనులనే చేయుము.
న+ఉ+ఇతరాణి	=	ఇతరములైన మేము చేయని పనులు నీవు చేయకుము

యేకే - చ - అస్మత్ - శ్రేయాంసః - బ్రహ్మణాః - తేషాం - త్వయా - ఆసనేన - ప్రశ్వసితవ్యమ్.

యేకే	=	మా ఆశ్రమమునుంచి వెళ్ళిన తర్వాత నీకు ఎవరయినా
చ+అస్మత్	=	మా వంటివారుగాని లేదా మా కంటె
శ్రేయాంసః+బ్రహ్మణాః	=	శ్రేష్ఠులయిన బ్రహ్మవిదులు గాని నీయింటికి వచ్చిన

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

తేషాం	=	వారికి
త్వయా+ఆసనేన	=	నీవు కూర్చుండబెట్టి అర్ఘ్యపాద్యా దులిచ్చి-అతిథి పూజను నీకున్నంతలో
ప్రశ్వసితవ్యమ్	=	గావించవలయును.

శ్రద్ధయా - దేయమ్ - అశ్రద్ధయా - అదేయమ్ - శ్రియా - దేయమ్ - హ్రియా - దేయమ్ - భియా - దేయమ్ - సంవిదా - దేయమ్.

దానం యిచ్చునప్పుడు పాటించ వలసిన విధులు చెప్పుచున్నాను.

సంవిదా+దేయమ్	=	పాత్రత నెఱిగి దానము యివ్వవలయును.
శ్రద్ధయా+దేయమ్	=	శ్రద్ధతో దానము యివ్వవలయును
శ్రియా+దేయమ్	=	ఉన్నంతలో ఎక్కువగా దానము యివ్వవలయును
హ్రియా+దేయమ్	=	వినయముతో దానము యివ్వవలయును
భియా+దేయమ్	=	కరుణతో దానము యివ్వవలయును.

బలిచక్రవర్తి, వచ్చినవాడు విష్ణువని పాత్రత నెఱిగి, శ్రద్ధతో దానం ఇచ్చినాడు. వామనుడు తనకు మూడు అడుగులు దానమిచ్చిన చాలుననినను మణులో, రత్నములో యింకా ఎక్కువ అడగమని తనకున్నంతలో ఎక్కువగా దానము యివ్వ సంకల్పించినాడు. కాళ్ళు కడిగి వినయముతో కరుణతో దానం ఇచ్చినాడు. భగవంతుడు తనకు ఈ సిరిసంపదలను ఇచ్చినాడు. అతనిచ్చిన సిరిసంపదలలో కొంత మాత్రమే తిరిగి భగవత్ స్వరూపుడయిన వానికి ఇచ్చు చున్నాననే భావన కలుగగానే దాతలో వినయము గలుగును. కరుణ సత్త్వగుణము. సత్త్వగుణ ప్రధానముగా దానం ఇవ్వవలయును. ఇక నిషేధం చెప్పుచున్నాను.

అశ్రద్ధయా+అదేయమ్ = అశ్రద్ధతో దానం ఇవ్వరాదు.

నృగుమహారాజు అశ్రద్ధగా ఒక గోవును బ్రాహ్మణునికి దానం ఇచ్చినందువలన ఊసరవెల్లిగా పుట్టినాడు. అహంకారంతో దానం ఇవ్వరాదు. తమోగుణ ప్రధానము, రజోగుణ ప్రధానముగా దానం ఇవ్వరాదు. అటుల చేసిన దానం వలన సత్ఫలితము కలుగదు.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

కర్మవిభాగములోని విధి నిషేధములు చూచి గ్రహించవలయునే గాని వాక్ రూపమున ఎంత బోధించినను అసంపూర్తిగనే యుండును. కావున

అథ - యది - తే - కర్మ విచికిత్సా - వా - వృత్త విచికిత్సా - వా - స్యాత్ - యే - తత్ర - బ్రాహ్మణాః - సంమర్శినః - యుక్తాః - అయుక్తాః - అలూక్షాః - ధర్మకామాస్స్యుః - యథా - తే - తత్ర - వర్తేరన్ - తథా - తత్ర - వర్తేథాః - అథ - అభ్యాఖ్యాతేషు - యే - తత్ర - బ్రాహ్మణాః - సంమర్శిన ః - యుక్తాః - అయుక్తాః - అలూక్షాః - ధర్మకామాస్స్యుః - యథా - తే - తేషు - వర్తేరన్ - తథా - తేషు - వర్తేథాః

వ్యవసాయాత్మక బుద్ధి గల జ్ఞానులు ఆచరించినటుల ఆచరింపుము. జ్ఞానులు ఆచరణ విధానమును అనగా వారు ఆచరించి మనకు బోధింతురు.

అథ	=	ఆ తర్వాత, నీవు పుణ్యకర్మలు చేయుచూ
యది	=	ఒక వేళ
తే	=	నీకు
కర్మవిచికిత్సా+వా	=	కర్మ విభాగము గూర్చిన సందేహము, లేక
వృత్త విచికిత్సా+వా	=	ఆచార వ్యవహారములను గూర్చిన సందేహము లేక ధర్మము గుఱించిన సందేహము
స్యాత్	=	గలిగినచో
యే	=	ఎవరు
తత్ర	=	అక్కడ
బ్రాహ్మణాః	=	వేదవిదులు
సంమర్శినః	=	వివేకశీలురు
యుక్తాః	=	ధర్మపరులు
అయుక్తాః	=	స్వతంత్రులు అనగా ఒక రాజు ఆధీనములో ఉండి పడుపు కూడు భుజించు వారు గాక ఆత్మాన్వేషణ చేయుచున్నవారు.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

అలూక్షాః	=	క్రూరులుగాక సత్త్వగుణసంపన్నులు
ధర్మకామాస్యుః	=	ధర్మయుతమైన జీవితమును గడపువారు
తే	=	వారు
యథా+తత్ర+వర్తేరన్	=	అచ్చట ఏ విధముగా ప్రవర్తింతురో
తథా	=	ఆ విధముగా
తత్ర	=	అక్కడ
వర్తేథాః	=	ప్రవర్తించుము
అథ	=	ఆ తర్వాత
అభ్యాఖ్యాతేషు	=	సమాజములో నిందితులుగా గుర్తింపబడిన వారి యందు. అనగా దుర్మార్గులయందు
యే+తత్ర+ బ్రాహ్మణాః	=	పై చెప్పిన లక్షణములు గల వారు ఆ నిందితులయందు ఏ విధముగా ప్రవర్తింతురో
సంమర్శినః	=	నీవును ఆ విధముగా ప్రవర్తింపుము.
యుక్తాః+	=	అనగా దుర్మార్గులతో చెలిమి చేయకుము.
అయుక్తాః+అలూక్షాః+ ధర్మకామాస్యుః+ యథా+తే+తేషు+వర్తేరన్+ తథా+తేషు+వర్తేథాః		ఇదే విషమయును నొక్కి వక్కాణించినాడు

ఏషః - ఆదేశః - ఏషః - ఉపదేశః - ఏషా - వేద - ఉపనిషత్ - ఏతత్ - అనుశాసనమ్- ఏవం - ఉపాసితవ్యమ్ - ఏవమ్ - ఉ - చ - ఏతత్ - ఉపాస్యం

ఏషః+ఆదేశః	=	ఇంతవఱకు చెప్పిన ఆచరణ పద్ధతులను నీవు పాటించవలయును. ఇది మా ఆదేశము
ఏషః+ఉపదేశః	=	ఇదే మా ఉపదేశము

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఏషా+వేద+ ఉపనిషత్	=	ఇదే వేదసారము
ఏతత్+అనుశాసనం	=	ఇదే అనుశాసనం. తప్పనిసరిగా పాటించవలయును.
ఏవం+ఉపాసితవ్యమ్	=	ఈ విధముగా ఆచరింపవలయును.
ఏవం+ఉ+చ+ ఏతత్+ఉపాస్యం	=	ఈ విధముగా, ఈ ప్రకారముగానే ఆచరింపవలయును.

*****

హరిః ఓం । శం నో మిత్రః శం వరుణః । శం నో భవత్వర్యమా శం న ఇంద్రో బృహస్పతిః । శంనో విష్ణు రురుక్రమః । నమో బ్రహ్మణే । నమస్తే వాయో । త్వమేవ ప్రత్యక్షం బ్రహ్మాసి । త్వా మేవ ప్రత్యక్షం బ్రహ్మ వదిష్యామి । ఋతం వదిష్యామి । సత్యం వదిష్యామి । తన్మామవతు । తద్వక్తార మవతు । అవతుమామ్ । అవతు వక్తారమ్

ఓం శాంతిః శాంతిః శాంతిః

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

బ్రహ్మవల్లీ (ఆనందవల్లీ)

గురు శిష్యుల ప్రార్థన

ఓం సహ నా వవతు । సహ నౌ భునక్తు । సహ వీర్యం కరవావహై । తేజస్వినా వధీత మస్తు మా విద్విషా వహై ।

ఓం శాంతిః శాంతిః శాంతిః

సహ - నౌ - అవతు - సహ -నౌ - భునక్తు - సహ - వీర్యం - కరవావహై - తేజస్వి - నౌ - అధీతమ్ - అస్తు - మా - విద్విషావహై.

నౌ+ సహ = గురుశిష్యులమయిన మా యిద్దఱను కూడ

అవతు = బ్రహ్మము కాపాడుగాక. సాధనలో త్రివిధ దుఃఖములు గలుగవచ్చును. లేదా సాధన వక్ర మార్గంలో బడి లక్ష్యమును చేరలేక సాధన పతనము కావచ్చును. అలా సాధన పతనము గాకుండా, త్రివిధ దుఃఖములు గలుగకుండా మమ్ములను బ్రహ్మము కాపాడుగాక.

నౌ+సహ = మమ్ములను

భునక్తు = బ్రహ్మము పోషించుగాక.

సర్వజీవరాసుల పోషణ భారము వహించు బ్రహ్మము మమ్ములను కూడ పోషించుటతో పాటు బ్రహ్మజిజ్ఞాసను కూడ పోషించి లక్ష్యమును మమ్ములను చేర్చుగాక.

వీర్యం+సహ+కరవావహై = మేమిరువురము కూడ బలమును పొందుదుముగాక. దైవబలము, శారీరక బలమును కూడ పొందుదుముగాక. శరీరము అనారోగ్యముగా వుండి, బలహీనమయినచోసాధనకు అంతరాయ మేర్పడును. కావున శారీరకబలము అవసరము. ఒక్క శారీరక బలమున్న అదిపశుబలమగును. అటులగాక దైవబలము,బ్రహ్మ జ్ఞానము వలన గలుగు దైవబలమును కూడ పొందుదుముగాక.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

నౌ	=	మేమిరువురము
అధీతం	=	నేర్వబడిన విద్య వలన బ్రహ్మజ్ఞానము వలన
తేజస్వి+అస్తు	=	మేమిద్దఱము తేజోవంతులము అగుదుము గాక.
మా+విద్విషావహై	=	ఎప్పుడు కూడ మేము ఒకరినొకరము ద్వేషించ కుండా వుందుము గాక. శిష్యునిలోనూ, గురువు లోనూ ఒకానొక సమయములో పరస్పర అవగాహన లోపించటం జరగవచ్చు. పరస్పర అవగాహన లోపము వలన ద్వేషం గలుగును. కావున మాలో పరస్పర అవగాహన లోపము గలుగకుండా వుండుగాక.

ఆనందవల్లి శాస్త్ర పాఠమును, భృగువల్లి ఆచరణ విధానమును బోధించును.

బ్రహ్మము అధిభౌతికముగా అన్నము. అధి దైవికముగా ప్రాణము. అధ్యాత్మముగా ఆత్మ లేక ఆదిత్యుడు. శరీరమందలి హృదయ గుహ ఆత్మ యొక్క స్థానము.

స్థూలశరీరము, సూక్ష్మ శరీరములనే రెండింటిని జీవాత్మ ఆశ్రయించి దేహముతో మమేకము అయి ఉండును. ఈ స్థూల శరీరమునే అన్నమయ కోశము అని, సూక్ష్మ శరీరమునే ప్రాణమయ కోశము, మనోమయ కోశము, విజ్ఞానమయ కోశము, ఆనందమయ కోశములుగా ఇందు వర్ణింపబడినది. సాధన ద్వారా జీవాత్మను దేహధ్యాస నుంచి వేఱు చేసి హృదయ గుహలోగల ఆత్మను దర్శించి జీవన్ముక్తుడై దేహత్యాగానంతరము బ్రహ్మమందు కలియవలయునని ఆనందవల్లి, భృగువల్లి యందు వివరింపబడినది. దీనిని వరుణుడు తన కుమారుడైన భృగువునకు విశదీకరించెను.

ఓం శాంతిః శాంతిః శాంతి

ఇది శాంతి పాఠము.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

బ్రహ్మ గుఱించి

ఓం॥ బ్రహ్మ విదాప్నోతి పరమ్ । తదేషాఽభ్యుక్తా । సత్యం జ్ఞాన మనంతం బ్రహ్మ । యో వేద నిహితం గుహాయాం పరమే వ్యోమన్ । సోఽశ్నుతే సర్వాన్ కామాన్సహ । బ్రహ్మణా విపశ్చితేతి । తస్మాద్వా ఏతస్మాదాత్మన ఆకాశః సంభూతః । ఆకాశా ద్వాయుః । వాయో రగ్నిః । అగ్నే రాపః । అద్భ్యః పృథివీ । పృథివ్యా ఓషధయః । ఓషధీభ్యోఽన్నమ్ । అన్నాత్ పురుషః । స వా ఏష పురుషోఽన్నరసమయః । తస్యేద మేవ శిరః । అయం దక్షిణః పక్షః । అయ ముత్తరః పక్షః । అయమాత్మా । ఇదం పుచ్ఛం ప్రతిష్ఠా । తదప్యేష శ్లోకో భవతి । (ఇతి ప్రథమోఽను వాకః)

ఓం - బ్రహ్మవిత్ - ఆప్నోతి - పరమ్ - తత్ - ఏషా - అభ్యుక్తా - సత్యం - జ్ఞానం - అనంతం - బ్రహ్మ - యః - వేద - నిహితం - గుహాయాం - పరమే - వ్యోమన్ - సః - అశ్నుతే - సర్వాన్ - కామాన్ - సహ - బ్రహ్మణా - విపశ్చితా - ఇతి - తస్మాత్ - వా - ఏతస్మాత్ - ఆత్మనః - ఆకాశః - సంభూతః - ఆకాశాత్ - వాయుః - వాయోః - అగ్నిః - అగ్నేః - ఆపః - అద్భ్యః - పృథివీ - పృథివ్యాః - ఓషధయః - ఓషధీభ్యః - అన్నమ్ - అన్నాత్ - పురుషః - సః - వా - ఏషః - పురుషః - అన్నరసమయః - తస్య - ఇదమ్ - ఏవ - శిరః - అయం - దక్షిణః - పక్షః - అయమ్ - ఉత్తరః - పక్షః - అయమ్ - ఆత్మా- ఇదం - పుచ్ఛం - ప్రతిష్ఠా- తత్ - అపి - ఏషః - శ్లోకః - భవతి.

బ్రహ్మ విచారణ

ఓం

బ్రహ్మవిత్	=	బ్రహ్మను తెలుసుకున్నవాడు
పరం+ఆప్నోతి	=	సర్వోత్కృష్ట స్థానమును పొందును
తత్+ఏషా+అభ్యుక్తా	=	ఆ బ్రహ్మము గుఱించి ఆ విధముగా చెప్పబడినది. ఇందు బ్రహ్మవిచారణ చేయబడినది. బ్రహ్మ యొక్క లక్షణములు ఎట్టివి? అది దేహములో ఎచ్చట ఉన్నది? బ్రహ్మను తెలుసుకొనుటవలన గలుగు ఫలితము ఏమిటి ? అని బ్రహ్మవిచారణ చేయబడినది

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

బ్రహ్మ	=	బ్రహ్మ
సత్యం+జ్ఞానం+	=	సత్యస్వరూపము. జ్ఞాన స్వరూపము. అంతము
అనంతం		లేనిది అనగా ఆదిమధ్యాంత రహితము.
పరమే+వ్యోమన్+	=	హృదయగుహలో గల
గుహాయాం+నిహితం		పరమాకాశమందు ఉన్నటువంటి
యః+వేద	=	బ్రహ్మను ఎవడు స్వానుభవంలో దర్శించునో, తెలుసుకొనునో
సః	=	అతడు
సర్వాన్+కామాన్+అశ్నుతే=		సర్వ కోరికలను పొందును. మఱియు
బ్రహ్మణా+సహ+	=	బ్రహ్మముతో కూడ కలసియుండి
విపశ్చితా+ఇతి		అమృతత్వమును పొందును.

బ్రహ్మవిచారణ చేసిన తర్వాత ఇక మీదట సృష్టివిచారణ చేయుచున్నాడు. శరీర నిర్మాణమునకు అవసరమయిన ఈ పంచభూతములు ఎట్లు వచ్చినవి ? అన్నము ఎట్లు గలిగినది ? పురుషుడు (జీవుడు) - పురుషుడు (ఆత్మ) యేయే కోశములలో గలరు ?

సృష్టి విచారణ

తస్మాత్+ఏతస్మాత్+	=	సృష్టికి పూర్వము ఆత్మ తప్ప మఱి
ఆత్మనఃవా		యితరమేదియు లేదు.

ఆత్మ సృష్టి చేయవలయునని సంకల్పించినది. ఈశ్వరాధిష్ఠితంబైన ప్రకృతి అంశంబున మహత్ గలిగినది. మహత్ అంశమున అహంకారము గలిగినది. అహంకారము సత్వ, రజో, తమో విధములని మూడు విధములుగా భాసిల్లినది. సత్వ అహంకారము నుంచి యింద్రియాధిష్ఠాన దేవతలు, మనసు; రజో అహంకారము నుండి ఇంద్రియములు, ప్రాణము, బుద్ధి గలిగినవి. తమో అహంకారమునుంచి శబ్ద తన్మాత్ర గలిగినది. దాని నుంచి

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఆకాశః+సంభూతః	=	ఆకాశము గలిగినది
ఆకాశాత్	=	ఆకాశము వలన స్పర్శ తన్మాత్ర గలిగినది. ఆ స్పర్శ తన్మాత్ర వలన
వాయుః	=	వాయువు గలిగినది
వాయోః	=	వాయువు వలన రూప తన్మాత్ర గలిగినది. ఆ రూప తన్మాత్ర వలన
అగ్నిః	=	అగ్ని గలిగినది
అగ్నేః	=	అగ్ని నుంచి రసతన్మాత్ర గలిగినది. ఆ రసతన్మాత్ర వలన
ఆపః	=	జలము గలిగినది
అద్భ్యః	=	జలము నుంచి గంధతన్మాత్ర గలిగినది. ఆ గంధ తన్మాత్ర వలన
పృథివీ	=	భూమి గలిగినది
పృథివ్యాః	=	భూమి వలన
ఓషధయః	=	శరీరమునకు బలము కలిగించునవి (ఆరోగ్యము కలిగించునవి) వనస్పతులు, ఓషధులు కలిగినవి.
ఓషదీభ్యః+అన్నమ్	=	ఓషధుల వలన అన్నము గలిగినది. (మనము తిను శాఖాహారములోని అన్ని దినుసులు ఓషధులే. వరి-చోడి - యవ - గోధుమ - మిరియాలు - ధనియాలు వగైరాలు. కొన్ని ఓషధులు, ఆహారము గానూ కొన్ని ఆరోగ్యమునకు గానూ ఉపకరించు చున్నవి.)
అన్నాత్	=	అన్నము వలన వీర్యము గలిగినది.

అది స్త్రీ యోనియందు శుక్లశోణితములతో కలసి పిండ మేర్పడి స్థూల శరీరము, తల, పాదములు, చేతులు వగైరాలతో, స్త్రీ పురుష అవయవ బేధముతో గలిగినది. ఆ స్త్రీ, పురుష విభాగముగా ఏర్పడిన శరీరములోనికి

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

పురుషః = జీవుడు పూర్వజన్మకర్మానుసారము ప్రవేశించినాడు.

స్థూలశరీరమునకే లింగ బేధముగాని లింగశరీరమునకు స్త్రీ, పురుష బేధము లేదు. జీవునకు స్త్రీ, పురుష బేధముండదు. పురుషుడు అనగా దేహమును పురమందురు. ఆ పురమందు గల జీవునిని జీవ పరముగా చెప్పునప్పుడు మగవాళ్ళను ఆడవాళ్ళను కూడ పురుషుడు అనియే వ్యవహరింతురు పురుషుడు దేనినుంచి పుట్టడు.

దేహ విచారణ చేయుచున్నాడు

సః+వా = సృష్టి ప్రారంభములో గల ఆత్మయే

ఏషః+పురుషః = హృదయగుహలో గల పురుషుడు. శరీరాభిమానియై జీవ పురుషుడుగా ఉన్నవాడు కూడ అతడే.

అన్న రసమయః = స్థూల శరీరము అన్న రసమయము. అనగా అన్నము తినుటచే గలిగిన రసముచే వృద్ధి పొందుచున్నది.

అన్న రసము వలన గలిగిన వీర్యముచే పుట్టుచున్నది. అన్నరసము వలన బలము గలిగి వృద్ధి పొందుచున్నది. చాలాకాలము నిరాహారిగాయున్న మరణము గలుగుచున్నది. కావున ఈ స్థూల శరీరము అన్నరసమయము. దేహమనే చెట్టును ఆశ్రయించి జీవ ఈశ్వర పక్షులు ఉండును. కావున పక్షులుగా చిత్రీకరించి, ఉదహరించి పాఠమును బోధించు చున్నాడు.

తస్య = స్థూల శరీరమునకు

ఇదం+ఏవ+శిరః = ఇదియే శిరస్సు

అయం+దక్షిణః +పక్షః = ఇది కుడి రెక్క

అయం+ఉత్తరః +పక్షః = ఇది ఎడమరెక్క

ఇదం+పుచ్ఛం = ఇది తోక

అయం+ఆత్మా+ప్రతిష్ఠా = ఈ ఆత్మ (జీవుడు) వైశ్వానరునిగా జాగ్రతావస్థలో స్థూల శరీరమందు గలడు.

తత్+అపి+ఏషః+ శ్లోకః+భవతి = ఈ విధముగా యీ శ్లోకము చెప్పుచున్నది.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

దేహలక్షణములను, ఆత్మ లక్షణములను వివరించి దేహాత్మల సంబంధమును వివరించినాడు. వివేకశుద్ధమైన మనంబున విచారించి దేహమునందు ఆత్మను వెతకవలయును. పురుష ప్రకృతులను గ్రహించవలయును. ప్రకృతిని అన్వేషించి పురుషునిని తెలుసుకొనవలయును. ప్రకృతి అన్వేషణయే సీతాన్వేషణ. ఆత్మ లక్షణములు వేఱు. స్థూల శరీర లక్షణములు వేఱు. శరీరము నశించును. ఆత్మ నశింపదు. శరీరమునకు పుట్టుక, వృద్ధి, నశించుట అనే అవస్థలు కలవు. ఆత్మకు పుట్టుక, వృద్ధి, నశించుట లేవు. ఈ విధముగా లక్షణ-లక్షణములచే, దేహమునకు-దేహికి వేఱు తెలియవలయును.

ఈ స్థూల శరీరములో ఆత్మ (జీవుడు)

స్థూల శరీరము :- అన్నమయకోశము

శిరస్సు - జీవుడు	ఎడమ రెక్క - జ్ఞానేంద్రియములు
కుడిరెక్క - మనస్సు	తోక - కర్మేంద్రియములు

*****

అన్నము వలన సృష్టి అభివృద్ధి

అన్నా ద్వై ప్రజాః ప్రజాయంతే । యాః కా శ్చ పృథివీగ్ం శ్రితాః । అథో అన్నేనైవ జీవంతి। అథైనదపి యన్త్యంతతః । అన్నగ్ం హి భూతానాం జ్యేష్ఠమ్ । తస్మాత్ సర్వౌషధముచ్యతే । సర్వం వై తేఽన్న మాప్నువంతి । యేఽన్నం బ్రహ్మోపాసతే । అన్నగ్ం హి భూతానాం జ్యేష్ఠమ్ । తస్మాత్ సర్వౌషధముచ్యతే । అన్నాద్భూతాని జాయంతే । జాతాన్నన్నేన వర్ధంతే । అద్య తేఽత్తి చ భూతాని । తస్మాదన్నం తదుచ్యత ఇతి । తస్మాద్వాఏతస్మా దన్నరసమయాత్ । అన్యోఽన్తర ఆత్మా ప్రాణమయః । తే నైష పూర్ణః స వా ఏష పురుష విధ ఏవ । తస్య పురుష విధతామ్ । అన్వయం పురుష విధః । తస్య ప్రాణ ఏవ శిరః । వ్యానో దక్షిణః పక్షః । అపాన ఉత్తరః పక్షః । ఆకాశ ఆత్మా । పృథివీ పుచ్ఛం ప్రతిష్ఠా । తద ప్యేష శ్లోకో భవతి

(ఇతి ద్వితీయోఽను వాకః)

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

అన్నాత్ - వై - ప్రజాః - ప్రజాయంతే - యాః - కాః - చ - పృథివీం - శ్రితాః - అథః - అన్నేన - ఏవ - జీవంతి - అథ - ఏనత్ - అపి - యంతి - అంతతః - అన్నం - హి - భూతానాం - జ్యేష్ఠమ్ - తస్మాత్ - సర్వ - ఔషధమ్ - ఉచ్యతే - సర్వం - వై - తే - అన్నమ్ - ఆప్నువంతి - యే - అన్నం - బ్రహ్మ - ఉపాసతే - అన్నం - హి - భూతానాం - జ్యేష్ఠమ్ - తస్మాత్ - సర్వ - ఔషధమ్ - ఉచ్యతే - అన్నాత్ - భూతాని - జాయంతే - జాతాని - అన్నేన - వర్ధంతే - అద్యతే - అత్తి - చ - భూతాని - తస్మాత్ - అన్నం - తత్ - ఉచ్యత - ఇతి - తస్మాత్ - వై - ఏతస్మాత్ - అన్నరసమయాత్ - అన్యః - అన్తరః - ఆత్మా - ప్రాణమయః - తేన- ఏషః - పూర్ణః - సః - వా - ఏషః - పురుషవిధః - ఏవ - తస్య - పురుష విధతాం - అను - అయం - పురుషవిధః - తస్య - ప్రాణః - ఏవ - శిరః - వ్యానః - దక్షిణః - పక్షః - అపానః - ఉత్తరః - పక్షః - ఆకాశః - ఆత్మా- పృథివీ - పుచ్ఛం - ప్రతిష్ఠా - తత్ - అపి - ఏషః - శ్లోకః - భవతి.

అన్నము గుఱించి అధిభౌతికముగా అన్నం బ్రహ్మ

స్థూల శరీరమునకు అన్నము ముఖ్యము. కావున అన్న ప్రశంస చేయుచున్నాడు.

అన్నాత్+వై	=	అన్నము నుండి తయారయిన వీర్యమువలన ప్రజలు గలుగుచున్నారు. కావున అన్నము నుండియే
ప్రజాః	=	ప్రజలు
ప్రజాయంతే	=	పుట్టిరి
చ	=	మఱియు
యాఃకాః	=	ఏఏ జీవరాసులు
పృథివీం+శ్రితాః	=	భూమిపై కలవో అవిఅన్నియు అన్నము నుండియే పుట్టినవి.
అథః	=	ఆ తర్వాత - పుట్టిన తర్వాత సర్వ జీవరాసులు
అన్నేన+ఏవ+జీవంతి	=	అన్నము వలననే జీవించుచున్నవి
అథ	=	ఆ తర్వాత మరల

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

అంతతః	=	అంత్యకాలము నందు మరణ సమయమున ఈ స్థూల శరీరము
ఏనత్+అపి	=	ఆహారమునందు లేక మట్టి యందు
యంతి	=	కలియుచున్నవి. ప్రాణులు తిరిగి మటియొక ప్రాణికి ఆహారమగుచున్నవి.
తస్మాత్	=	బాధను నివారించునది ఔషధము. కావున సర్వులకు ఆకలి బాధను నివారించునది అన్నము కావున అన్నము
సర్వ+ఔషధమ్+ ఉచ్యతే	=	సర్వులకు ఆకలి బాధను నివారించు ఔషధమని చెప్పబడినది
యే	=	ఎవరు
అన్నం+బ్రహ్మ	=	అన్నమును బ్రహ్మగా
ఉపాసతే	=	ఉపాసించుచున్నారో
తే+సర్వం+వై	=	వారు అందఱు
అన్నం	=	అన్నమును
ఆప్నువంతి	=	పొందుదురు
అన్నం+హి	=	అన్నము
భూతానాం	=	భూతములకు
జ్యేష్ఠమ్	=	ముందు పుట్టినది
తస్మాత్	=	అందువలన - ఆకలి బాధను నివారించుట వలన
సర్వ	=	సర్వప్రాణులకు
ఔషధమ్	=	ఔషధము అని
ఉచ్యతే	=	చెప్పబడుచున్నది
అన్నం+హి	=	అన్నము
భూతానాం	=	భూతములకు

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

జ్యేష్ఠమ్	=	ముందు పుట్టినది
తస్మాత్	=	అందువలన - ఆకలి బాధను నివారించుట వలన
సర్వ	=	సర్వ ప్రాణులకు
ఔషధమ్	=	ఔషధము అని
ఉచ్యతే	=	చెప్పబడుచున్నది. ఒకటికి రెండు సార్లు నొక్కి చెప్పడ మైనది.
అన్నాత్	=	అన్నము నుంచి
భూతాని	=	సర్వ జీవరాసులు
జాయంతే	=	పుట్టుచున్నవి
జాతాని	=	పుట్టిన జీవరాసులు
అన్నేన	=	అన్నముచే
వర్ధంతే	=	వృద్ధిపొందుచున్నవి
చ	=	మఱియు
భూతాని	=	జీవరాసులు మఱియొక జీవరాసులకు ఆహారముగా
అద్యతే	=	తినబడుచున్నవి. ఆ విధముగా ఆహారముగా జీవరాసి మఱియొక జీవరాసిని
అత్తి	=	తినుచున్నది.

పురుగు చనిపోయి కప్పకు ఆహారమగుచున్నది. కప్ప చనిపోయి పాముకు ఆహారమగుచున్నది. పాము చనిపోయి గరుత్మంతునకు ఆహారమగు చున్నది. అనగా జీవరాసులు వాటి అంత్య కాలమందు మఱియొక జీవికి ఆహారమగుచున్నవి. ఒక జీవి యొక్క స్థూల శరీరమే మఱియొక జీవికి ఆహారము. బ్రహ్మవలన జీవరాసులు పుట్టుచున్నవి. వృద్ధి పొందుచున్నవి. లయమగుచున్నవి. అటులనే

తస్మాత్	=	అన్నము వలన జీవరాసులు పుట్టుచున్నవి. వృద్ధి పొందుచున్నవి. మరణించుచున్నవి.
తస్మాత్+వై	=	అందువలన

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

అన్నం	=	అన్నము
తత్+ఉచ్యతే+ఇతి	=	బ్రహ్మమని చెప్పబడుచున్నది.

ఆహార నియమములు పాటించవలయును.

ప్రాణమయకోశము

ఏతస్మాత్+ అన్నరసమయాత్	=	ఈ అన్నమయ కోశము కంటె
అన్యః	=	ఇంకొకటి
అన్తరః+ప్రాణమయః	=	ప్రాణమయకోశము లోపల గలదు
తేన	=	ఆత్మ చేత
ఆత్మా+ఏషః+ పూర్ణః	=	ఈ ప్రాణమయకోశమంతా ఆత్మ (జీవాత్మ) వ్యాపించి ఉన్నది
సః+వా+ఏషః పురుషవిధః+ఏవ	=	ఈ ప్రాణమయ కోశమందు గల పురుషుడు కూడ అన్నమయ కోశమందు గల జీవపురుషునివలె ఉండును. అన్నమయ కోశమందు గల జీవ ఆత్మయే ఈ ప్రాణమయ కోశమందూ కలదు.
తస్య+పురుషవిధతాం+	=	ఆత్మకు యీ ప్రాణమయకోశము ఒక వొరవంటిది
అయం+పురుషవిధః	=	ప్రాణమయ కోశముతోగల ఆత్మ స్థూల శరీరము లోని జీవ ఆత్మవలె వుండును.
తస్య	=	ఈ జీవ పురుషునకు
ప్రాణః+ఏవ+శిరః	=	ప్రాణము శిరస్సు వంటిది
వ్యానః+దక్షిణః+ పక్షః	=	వ్యానవాయువు కుడిరెక్కవంటిది
అపానః+ఉత్తరః +పక్షః	=	అపానవాయువు ఎడమరెక్కవంటిది

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

పృథివీ+పుచ్ఛం	=	భూమి తోక వంటిది
ఆకాశః + ఆత్మా+ ప్రతిష్ఠా	=	ఈ హృదయాకాశములో ఆత్మ ప్రతిష్ఠితమై యున్నది.
తత్+అపి+ఏషః+ శ్లోకః+భవతి	=	ఆ విధముగా ఈ శ్లోకము చెప్పుచున్నది.

ప్రాణమయ కోశము

ప్రాణము	-	శిరస్సు
వ్యాన వాయువు	-	కుడి రెక్క
అపాన వాయువు	-	ఎడమ రెక్క
భూమి	-	తోక

ప్రాణాయామము చేయవలయును.

ప్రాణము - ప్రాణమయశరీరం

ప్రాణం దేవా అను ప్రాణంతి । మనుష్యాः పశవశ్చయే । ప్రాణో హి భూతానామాయుः తస్మాత్ సర్వాయుష ముచ్యతే । సర్వ మేవ త ఆయుర్యంతి । యే ప్రాణం బ్రహ్మోపాసతే । ప్రాణో హి భూతానా మాయుः తస్మాత్ సర్వాయుష ముచ్యత ఇతి । తస్యైష ఏవ శారీర ఆత్మా । యః పూర్వస్య । తస్మాద్వా ఏతస్మాత్ ప్రాణమయాత్ । అన్యోఽన్తర ఆత్మా మనోమయః । తేనైష పూర్ణః । సవా ఏష పురుష విధ ఏవ । తస్య పురుష విధతామ్ అన్వయం పురుషవిధః తస్య యజురేవ శిరః । ఋగ్దక్షిణः పక్షः । సామోత్తర పక్షः । ఆదేశ ఆత్మా । అథర్వాంగిరసः పుచ్ఛం ప్రతిష్ఠా । తదప్యేషః శ్లోకో భవతి । (ఇతి తృతీయోఽను వాకः)

ప్రాణం - దేవాः - అనుప్రాణంతి - మనుష్యాः - పశవः - చ - యే - ప్రాణः - హి - భూతానామ్ - ఆయుः - తస్మాత్ - సర్వాయుషమ్ - ఉచ్యతే - సర్వమ్ - ఏవ - త - (తే) - ఆయుః - యంతి - యే - ప్రాణం - బ్రహ్మోపాసతే - ప్రాణः - హి - భూతానామ్ - ఆయుः - తస్మాత్ - సర్వాయుషమ్ - ఉచ్యత - ఇతి - తస్య -

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఏషః - ఏవ - శారీరః - ఆత్మా - యః - పూర్వస్య - తస్మాత్ - వా - ఏతస్మాత్ - ప్రాణమయాత్ - అన్యః - అన్తరః - ఆత్మా - మనోమయః - తేన - ఏవ - పూర్ణః - సః - వా - ఏషః - పురుషవిధః - ఏవ - తస్య - పురుషవిధతామ్ - అను - అయం- పురుష విధః - తస్య - యజుః - ఏవ - శిరః - ఋక్ - దక్షిణః - పక్షః - సామ - ఉత్తరః - పక్షః - ఆదేశ - ఆత్మా - అధ - వా - అంగిరసః - పుచ్ఛం - ప్రతిష్ఠా - తత్ - అపి - ఏషః - శ్లోకః - భవతి

దేవాః	=	దేవతలు అనగా యిం(ద్రియములు
ప్రాణం+అను	=	ప్రాణము వలననే జీవించుచున్నవి. అనగా
ప్రాణంతి		పని చేయుచున్నవి.
మనుష్యాః	=	మనుష్యులు
పశవః	=	పశువులు
చ+యే	=	మఱియు ఏఏ జీవరాసులు కలవో ఆ జంగమములు
		అవి అన్నియు ప్రాణం వలననే జీవించుచున్నవి.
ప్రాణఃహి	=	ప్రాణము
భూతానాం	=	జీవరాసులకు
ఆయుః	=	ఆయువు
తస్మాత్	=	అందువలన
సర్వాయుషమ్+ఇతి	=	సర్వజీవరాసులకు ఆయుస్సు అని
ఉచ్యతే	=	చెప్పుదురు
యే	=	ఎవరు
ప్రాణఃబ్రహ్మ+ఇతి	=	ప్రాణమును బ్రహ్మము అని
ఉపాసతే	=	ఉపాసించుచున్నారో
తే+సర్వం+ఏవ	=	వారు అందఱు
ఆయుః	=	ఆయువును

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

యంతి	=	పొందుదురు
ప్రాణఃహి	=	సర్వభూతములకు ప్రాణమే ఆయుస్సు.
భూతానాం+ఆయుః	=	అందువలన సర్వాయుషమ్ అని పిలువబడుచున్నది.
తస్మాత్+ఇతి సర్వాయుషమ్	=	సర్వులకు ప్రాణమే ఆయువు.
ఉచ్యత+ఇతి	=	ప్రాణమువలన సర్వయింద్రియములు వాటి వాటి పనులు నిర్వర్తించుచున్నవి. కావున ప్రాణము బ్రహ్మము. ప్రాణమునకు మనస్సునకు అవినాభావ సంబంధము కలదు.
తస్య	=	అతనికి
ఏషఃశరీరఃఏవ	=	ఈ శరీరమే
ఆత్మా	=	ఆత్మ
తస్మాత్+వై	=	అందువలన
యఃపూర్వస్య	=	ఏది పూర్వము వివరించితినో అనగా

మనోమయ శరీరం

ఏతస్మాత్+ ప్రాణమయాత్	=	ఈ ప్రాణమయ కోశము కంటె
అన్యఃఏవ	=	ఇంకొకటి
మనోమయఃఅంతరఃఆత్మా	=	మనోమయ కోశము కలదు. దాని లోపల జీవ ఆత్మగలదు.
తేన+ఏషఃపూర్ణఃఆత్మ	=	ఆ జీవ ఆత్మ ఈ మనోమయ శరీరమంతా వ్యాపించి యున్నది.
సఃవా+పురుష+	=	ఈ మనోమయ కోశమందుగల జీవపురుషుడు కూడ

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

విధః+ఏవ+		పూర్వము చెప్పిన అన్నమయ ప్రాణమయ
తస్య+పురుష+		కోశమునందు గల జీవ పురుషుని వలె
విధతామ్+		ఉండును.
అయం+పురుషవిధః +ఏవ		
తస్య	=	మనోమయ పురుషునకు
యజుః+ఏవ+శిరః	=	యజుర్వేదము శిరస్సు
ఋక్+దక్షిణః+పక్షః	=	ఋగ్వేదము కుడిరెక్క
సామ+ఉత్తరః+పక్షః	=	సామవేదము ఎడమరెక్క
అంగిరసః+పుచ్ఛమ్	=	అంగిరసము తోక
అధ+వా	=	ఇప్పుడు మనోమయ కోశములో
ఆదేశః+ఆత్మా+	=	జీవాత్మ ప్రతిష్ఠితమైయున్నది.
ప్రతిష్ఠా		
తత్+అపి+ఏషః+	=	ఆ విధముగా యీ శ్లోకము
శ్లోకః+అను+భవతి		వివరించుచున్నది

మనోమయ శరీరం

శిరస్సు	-	యజుర్వేదము
కుడిరెక్క	-	ఋగ్వేదము
ఎడమరెక్క	-	సామవేదము
తోక	-	ప్రాణం

స్వాధ్యాయనమము చేయవలయును. మనస్సును స్వాధీనం చేసుకొనవలయును. జాగ్రతావస్థలో మనస్సు, ప్రాణము, ఇంద్రియములు పని చేయును. స్వప్నావస్థలో ఇంద్రియములు పనిచేయవు. మనసు ప్రాణము పనిచేయును. సుషుప్తిలో మనస్సు, ఇంద్రియములు కూడ పనిచేయవు. కేవలము ప్రాణము మాత్రమే పనిచేయును.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

యతో వాచా నివర్తంతే । అప్రాప్య మనసా సహ । ఆనందం బ్రహ్మణో విద్వాన్ న బిభేతి కదాచనేతి । తస్యైష ఏవ శారీర ఆత్మా । యః పూర్వస్య । తస్మాద్వా ఏతస్మాన్మనో మయాత్ । అన్యోఽన్తర ఆత్మా విజ్ఞానమయః । తేనైష పూర్ణః । సవా ఏష పురుష విధ ఏవ । తస్య పురుష విధతామ్ । అన్వయంపురుషవిధః । తస్య శ్రద్ధైవ శిరః । ఋతం దక్షిణః పక్షః । సత్యముత్తరః పక్షః । యోగ ఆత్మా । మహః పుచ్ఛం ప్రతిష్ఠా । తదప్యేష శ్లోకో భవతి । (ఇతి చతుర్థోఽనువాకః)

యతః - వాచా - నివర్తంతే - అప్రాప్య - మనసా - సహ - ఆనందం - బ్రహ్మణః - విద్వాన్ - న - బిభేతి - కదాచన - ఇతి - తస్య - ఏషః - ఏవ - శారీరః - ఆత్మా- యః - పూర్వస్య - తస్మాత్ - వా - ఏతస్మాత్ - మనోమయాత్ - అన్యః - అన్తరః - ఆత్మా - విజ్ఞానమయః - తేన - ఏషః - పూర్ణః - సః - వా - ఏషః - పురుషవిధః - ఏవ - తస్య - పురుషవిధతామ్ - అను - అయం - పురుష విధః - తస్య - శ్రద్ధ - ఏవ - శిరః - ఋతం - దక్షిణః - పక్షః - సత్యమ్ - ఉత్తరః - పక్షః - యోగ - ఆత్మా - మహః - పుచ్ఛం - ప్రతిష్ఠా - తత్ - అపి - ఏషః - శ్లోకః - భవతి

యతః	=	ఆత్మ స్థానమును
అప్రాప్య	=	పొందలేక
మనసా+సహ	=	మనసుతో కూడి, ప్రాణము
వాచా	=	వాక్కు-అనగా ఇంద్రియములు
నివర్తంతే	=	మరలుచున్నవో ఆ ఆత్మస్థానము
ఆనందం	=	ఆనందము. అదియే బ్రహ్మానందము. ఈ స్థాయిని పొందినవానిని ఆనందుడని, నందుడని వ్యవహరింతురు. శ్రీకృష్ణుని తండ్రి నందుడుగా చెప్పబడినాడు.
బ్రహ్మణః+విద్వాన్	=	ఆ స్థానమునుపొందిన విద్వాంసుడగు బ్రహ్మజ్ఞుడు
కదాచన	=	దేనిగురించి
న+బిభేతి+ఇతి	=	భయపడడు. అతడు నిర్భయుడు.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

తనకంటె అన్యమయినది ఇంకొకటి వుంటే అది భయ కారకము. కాని తనకంటె అన్యమయినది లేనపుడు భయముండదు. తనకి తను భయపడడు గదా. సర్వము తనే అని తెలిసిన విద్వాంసుడగు బ్రహ్మణ్యుడు భయపడడు. (ఉదాహరణకు ప్రహ్లాదుడు) ఆత్మస్థానమునకు మనస్సు, ప్రాణము ఇంద్రియములు చేరలేవు. అది ఆనందమయ స్థానము. ఆత్మగుఱించి గ్రహించిన

తస్య	=	అతనికి
ఆత్మా	=	ఆత్మ గమ్య స్థానము
యః+పూర్వస్య	=	ఏదియింతకు పూర్వము వివరించితినో
ఏషః+శారీరః+ఏవ	=	ఈ శరీరమందు గల
తస్మాత్+వా+ ఏతస్మాత్	=	ఈ మనోమయ కోశము కంటె
విజ్ఞానమయశరీరం	=	విజ్ఞానమయ కోశము
మనోమయాత్	=	మనోమయ కోశము
అన్తరః+అన్యః	=	లోపల
విజ్ఞానమయః+ఆత్మా	=	విజ్ఞానమయ జీవ ఆత్మ కలదు.
తేన+ఏషః+పూర్ణః	=	దానిచే విజ్ఞానమయ కోశమంతా వ్యాపింపబడి యున్నది.
సః+వా+పురుషవిధః +ఏషః+తస్య+పురుష విధతామ్+అను+ అయం+పురుషవిధః+ ఏవ	=	అతడు విజ్ఞానమయ కోశమందు గల జీవ పురుషుడు కూడ పూర్వము చెప్పిన అన్నమయ, ప్రాణమయ,మనోమయ శరీరమందలి జీవ పురుషునివలె ఉండును.
తస్య	=	విజ్ఞానమయ జీవ పురుషునికి
శ్రద్ధ+ఏవ+శిరః	=	శ్రద్ధ యనునది శిరస్సు
ఋతం+దక్షిణః+పక్షః	=	ఋతము - కుడిరెక్క

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

సత్యం+ఉత్తరః+పక్షః	=	సత్యము - ఎడమరెక్క
మహః+పుచ్ఛం	=	మహత్ తోక
యోగ+ఆత్మా	=	యోగ ఆత్మ, ఆ విజ్ఞానమయ శరీరము నందు
ప్రతిష్ఠా	=	జీవ ఆత్మ ప్రతిష్ఠింపబడి యున్నది.
తత్+అపి+ఏషః+	=	ఈ విధముగా యీ శ్లోకము
శ్లోకః+అను+భవతి		వివరించుచున్నది

విజ్ఞానమయ శరీరం :

శిరస్సు	-	శ్రద్ధ
కుడిరెక్క	-	ఋతము
ఎడమరెక్క	-	సత్యము
తోక	-	మహత్

బుద్ధి సమిష్ఠిలో మహత్. బుద్ధిద్వారా మనస్సు యింద్రియములను గ్రహించి బుద్ధి ద్వారా ఆత్మను గ్రహించవలయును.

*****

విజ్ఞానము - విజ్ఞానమయశరీరం

విజ్ఞానం యజ్ఞం తనుతే । కర్మాణి తనుతేఽపి చ విజ్ఞానం దేవాః సర్వే । బ్రహ్మ జ్యేష్ఠముపాసతే విజ్ఞానం బ్రహ్మ చేద్వేద । తస్మాచ్చేన్న ప్రమాద్యతి శరీరే పాప్మనోహిత్వా । సర్వాన్కామాన్స మశ్నుత ఇతి। తస్యైష ఏవ శారీర ఆత్మా । యః । పూర్వస్య । తస్మాద్వా ఏతస్మాద్విజ్ఞాన మయాత్ । అన్యోఽన్తర ఆత్మాఽఽనందమయః । తేనైష పూర్ణః। సవా ఏష పురుష విద ఏవ । తస్య పురుష విధతామ్ । అన్వయం పురుషవిధః । తస్య ప్రియ మేవ శిరః । మోదో దక్షిణః పక్షః । ప్రమోద ఉత్తరః పక్షః ఆనంద ఆత్మా । బ్రహ్మ పుచ్ఛం ప్రతిష్ఠా। తదప్యేష శ్లోకో భవతి ।

(ఇతి పంచమోఽను వాకః)

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

విజ్ఞానం - యజ్ఞం - తనుతే - కర్మాణి - తనుతే - అపి - చ - విజ్ఞానం - దేవాః - సర్వే - బ్రహ్మ - జ్యేష్ఠమ్ - ఉపాసతే - విజ్ఞానం - బ్రహ్మ - చేత్ - వేద - తస్మాత్ - చేత్ - న - ప్రమాద్యతి - శరీరే - పాప్మనః - హిత్వా - సర్వాన్ - కామాన్ - సమశ్నుతే - ఇతి - తస్య - ఏషః - ఏవ - శారీరః - ఆత్మా - యః - పూర్వస్య - తస్మాత్ - వా - ఏతస్మాత్ - విజ్ఞానమయాత్ - అన్యః - అన్తరః - ఆత్మా - ఆనందమయః - తేన - ఏషః - పూర్ణః - సః - వా - ఏషః - పురుషవిధః - ఏవ - తస్య - పురుషవిధతామ్ - అను - అయం - పురుషవిధః - తస్య - ప్రియమ్ - ఏవ - శిరః - మోదః - దక్షిణః - పక్షః - ప్రమోదః - ఉత్తరః - పక్షః - ఆనందః - ఆత్మా - బ్రహ్మ - పుచ్ఛం - ప్రతిష్ఠా - తత్ - అపి - ఏషః - శ్లోకః - భవతి

విజ్ఞానం	=	విజ్ఞానము
యజ్ఞం	=	బ్రహ్మ గుఱించి తెలుసుకొనే ప్రయత్నం
తనుతే	=	చేయుచున్నది
చ	=	మఱియు
కర్మాణి+అపి	=	తన విద్యుక్త విధులను కూడ, కర్మలను కూడ
తనుతే	=	చేయుచున్నది
విజ్ఞానం+బ్రహ్మ	=	విజ్ఞానము బ్రహ్మ
జ్యేష్ఠమ్	=	సర్వదేవతల కంటె ముందుది
సర్వే+దేవాః	=	సర్వదేవతలు
విజ్ఞానం	=	విజ్ఞానమును
ఉపాసతే	=	ఉపాసించుచున్నారు
చేత్	=	ఒకవేళ
బ్రహ్మ+వేద	=	బ్రహ్మ గుఱించి జీవాత్మ, పరమాత్మల గుఱించి తెలుసుకున్నవాడు బ్రహ్మయగును
తస్మాత్	=	అందువలన
చేత్	=	ఒకవేళ అతడు ఇతరములను చూచినను, ఇతర సుఖములను పొందినను

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

న+ప్రమాద్యతి	=	బ్రహ్మ గుఱించి పొరపడడు. విజ్ఞానము ఏది చేయవలయును. ఏది చేయకూడదో తెలుపును. కావున బ్రహ్మగుఱించి పొరపడడు.
శరీరే	=	శరీరమునందు
పాప్మనః	=	పాపములను
హిత్వా	=	విడచి అనగా పాపరహితుడై
సర్వాన్+కామాన్	=	అన్ని కోరికలను
సమశ్నుతే+ఇతి	=	పొందుచున్నాడు
తస్య	=	అతనికి
ఏషః+శారీరః+ఏవ	=	ఈ శరీరమే
ఆత్మా	=	ఆత్మ
యః+పూర్వస్య	=	ఏది యింతకు పూర్వము వివరించితినో
తస్మాత్+వా+ ఏతస్మాత్	=	ఈ విజ్ఞానమయ కోశము కంటె
విజ్ఞానమయాత్+అన్తరః అన్యః	=	ఈ విజ్ఞానమయ కోశము లోపలయింకొకటి
ఆనందమయః+ఆత్మా	=	ఆనందమయ జీవ ఆత్మ కలదు
తేన+ఏషః+పూర్ణః	=	దానిచే ఆనందమయ కోశమంతా
సః+వా+పురుషవిధః+ +ఏషః+తస్య+పురుష విధతామ్+అను		వ్యాపించి యున్నది. అతడు జీవ పురుషుడనియే పిలువ బడుచున్నాడు. అతడు పూర్వము చెప్పిన జీవపురుషునివలె ఉండును.
అయం+పురుషవిధః+ఏవ		అతడు జీవ పురుష లక్షణములు గలిగియుండును.
తస్య	=	ఆనందమయ పురుషునకు
ప్రియమ్+ఏవ+శిరః	=	ప్రియము శిరస్సువంటిది
మోదః+దక్షిణః+పక్షః	=	మోదము కుడిరెక్క

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ప్రమోదః+ఉత్తరః+పక్షః	=	ప్రమోదము ఎడమరెక్క
బ్రహ్మ+పుచ్ఛం	=	బ్రహ్మము తోకవంటిది
ఆనందః+ఆత్మా+	=	ఆనందమయ శరీరమునందు ఆనంద స్వరూపమగు
ప్రతిష్ఠా	=	ఆత్మ ప్రతిష్ఠింపబడినది. కావున అతడు నద్వేష్టి, నకాంక్షతి, నశోచతి - గాయుండును.
తత్+అపి+ఏషః+ శ్లోకః+భవతి	=	ఈ విధముగా యీ శ్లోకము వివరించుచున్నది

ఆనందమయ కోశము

శిరస్సు	-	ప్రియము
కుడి రెక్క	-	మోదము
ఎడమ రెక్క	-	ప్రమోదము
తోక	-	బ్రహ్మము

*****

అసన్నేవ స భవతి । అసద్బ్రహ్మేతి వేద చేత్ । అస్తి బ్రహ్మేతి చేద్వేద । సంత మేనం తతో విదురితి । తస్యైష ఏవ శారీర ఆత్మా । యః పూర్వస్య । అథాతోఽను ప్రశ్నాః । ఉతా విద్వానముం లోకం ప్రేత్య । కశ్చన గచ్ఛతీ3 । అహో విద్వానముం లోకం ప్రేత్య । కశ్చిత్స మశ్నుతా3 ఉ । సోఽకామయత । బహుస్యాం ప్రజాయేయేతి । స తపోఽతప్యత । స తపస్తప్త్వా ఇదగ్ం సర్వమసృజత । యదిదంకించ ।తత్సృష్ట్వా । తదేవాను ప్రావిశత్ । తదనుప్రవిశ్య । సచ్చత్యచ్చా భవత్ । నిరుక్తం చానిరుక్తం చ । నిలయనంచా నిలయనం చ । విజ్ఞానం చా విజ్ఞానం చ । సత్యం చా నృతం చ సత్యమభవత్ । యదిదం కించ । తత్ సత్యమిత్యాచక్షతే ।

తదప్యేష శ్లోకో భవతి । (ఇతి షష్ఠోఽను వాకః)

అసన్-ఏవ- సః- భవతి- అసత్- బ్రహ్మ- ఇతి- వేద- చేత్-అస్తి- బ్రహ్మ- ఇతి-చేత్- వేద- సంతమ్- ఏనం- తతః - విదుః - ఇతి - తస్య- ఏషః-ఏవ- శారీరః -ఆత్మా- యః- పూర్వస్య- అథ-అతః- అనుప్రశ్నాః -ఉత- అవిద్వాన్- అముం- లోకం-

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ప్రేత్య- కః- చన- గచ్ఛతీ- అహో- విద్వాన్- అముం- లోకం- ప్రేత్య- కః- చిత్- సమశ్నుతా- ఉ- సః - అకామయత- బహుఃస్యాం- ప్రజాయేయేతి- సః - తపః - అతప్యత-సః-తపః-తప్త్వా- ఇదగ్ం- సర్వమ్- అసృజత- యత్- ఇదం- కించ- తత్- సృష్ట్వా- తత్- ఇవ- అనుప్రావిశత్- తత్- అనుప్రవిశ్య- సత్- చ-అసత్ -చ -అభవత్- - నిరుక్తం- చ- అనిరుక్తం-చ- నిలయనం-చ- అనిలయంనం -చ- విజ్ఞానం- చ- అవిజ్ఞానం- చ- సత్యం- చ-అసత్-చ-అనృతం- చ- సత్యం- అభవత్- యత్- ఇదం- కించ- తత్- సత్యమ్- -ఇతి- ఆచక్షతే- తత్ - అపి- ఏషః - శ్లోకః - భవతి

అసత్	=	ఇది అసత్ అని
బ్రహ్మ+ఇతి	=	ఇది బ్రహ్మమని
సః+వేద	=	తెలుసుకున్నవాడు
అసన్+ఏవ+భవతి	=	జీవత్వము లేకుండా పోయి ఆత్మయే అగుచున్నాడు
చేత్	=	అయితే ఒకవేళ
బ్రహ్మ+అస్తి+ఇతి	=	బ్రహ్మమే సర్వత్రా గలదని
చేత్+వేద	=	తెలుసుకున్నచో
తతః	=	అప్పుడు
ఏనం	=	వీనిని
సంతమ్	=	బ్రహ్మగా
విదుఃఇతి	=	తెలియుచున్నారు
తస్య+పూర్వస్య+ఆత్మా	=	ఇంతకుపూర్వము చెప్పిన ఆత్మ
యఃఏషఃశారీరః	=	ఈ శరీరమునందు హృదయ గుహలో
ఆత్మ		కలడు
ఏషఃఏవ	=	సృష్ట్యాది యందుగల ఆత్మయే హృదయగుహలో
		గల ఈ ఆత్మ
శారీరఃఆత్మ	=	ఈ శరీరమందున్న ఆత్మనే

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

అథ+అతః	=	ఇప్పుడు దర్శించవలయును. అందువలన
అనుప్రశ్నాః	=	ఎవరయినా బ్రహ్మముగుఱించి తెలియనిచో యేమి జరుగునని అనుబంధ ప్రశ్నలు గలుగుచున్నవి
ఉత	=	మఱియు ఎవరయినా
అవిద్వాన్	=	బ్రహ్మనుగుఱించి స్వానుభవంతో తెలియనివాడు
అముం+లోకం	=	ఈ లోకమును
ప్రేత్య	=	వదలిన తర్వాత
కః చన	=	ఎక్కడకు
గచ్ఛతీ (గచ్ఛతి)	=	వెళ్ళుచున్నాడు?
చ	=	మఱియు
అహో	=	అహో
విద్వాన్	=	బ్రహ్మము గుఱించి స్వానుభవంలో గ్రహించినవాడు
అముం+లోకం	=	ఈ లోకమును
ప్రేత్య	=	వదిలిన తర్వాత
కః+చిత్	=	ఎక్కడకు వెళ్ళుచున్నాడు?
సమశ్నుతే	=	దేనిని పొందుచున్నాడు

సృష్టివిచారణ

సృష్ట్యాదియందు ఒక్కటిగా ఉన్న ఆత్మ

ప్రజాయేయేత్	=	నన్ను నేనే విభజించుకొని
బహుఃస్యాం	=	బహు రూపులుగా అవుదును గాక. అని
సః	=	ఆత్మ
అకామయత	=	సంకల్పించెను
సః	=	ఆత్మ
తపః	=	తపస్సు
అతప్యత	=	చేసెను

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

సః	=	ఆత్మ
తపః+తప్త్వా	=	తపస్సు చేసి
ఇదం+సర్వం	=	ఈ సర్వజగత్తును
అసృజత	=	సృష్టించెను
యత్+ఇదం+కిం+చ	=	ఏదైతే యీ సర్వచరాచర జగత్తు కలదో
తత్	=	దానినంతా
సృష్ట్వా	=	సృజియించి
తత్+ఇవ	=	ఆ జగత్తులో
అను ప్రావిశత్	=	ప్రవేశించెను. (ఈశావాస్యమిదం సర్వం యత్ కించ జగత్యాం జగత్) (ఈశ ఉపనిషత్ 1-)
తత్	=	అందులో
అనుప్రవిశ్య	=	ప్రవేశించి సర్వము తనే అయ్యెను
సత్+చ+అసత్+చ	=	సత్తు, అసత్తు, స్థూలము, సూక్ష్మము
నిరుక్తం+చ+ అనిరుక్తం+చ	=	రూపము గలవి, రూపములు లేనివి,
నిలయనం+చ+ అనిలయనం+చ	=	ఆధారము గలవి, ఆధారము లేనివి
విజ్ఞానం+చ+ అవిజ్ఞానం+చ	=	జ్ఞానము, అజ్ఞానము
సత్యం+చ+అనృతం+చ	=	సత్యము, అసత్యము ఇవి అన్నీ ఈ సర్వము
సత్యం+అభవత్	=	తనే అయ్యెను అనగా విరాట్‌పురుషుడు అయ్యెను

శ్రీకృష్ణుడు-తనతోటి గోపబాలురతో చల్లి అన్నము తినుచున్నాడు. గోవులు దూరముగా పోయినవి. బ్రహ్మగోవులను దాచినాడు. శ్రీకృష్ణుడు గోవులను వెతకు చుండగా బ్రహ్మగోపబాలురను దాచినాడు. ఇది గ్రహించిన శ్రీకృష్ణుడు. గోవులు, దూడలు, గోపబాలురు తనే అయినాడు. ఈ స్థితిని దర్శించుటను విశ్వరూప సందర్శనముగా చెప్పుదురు.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

యత్+ఇదం+కిం+	=	ఏదైతే ఈ సర్వచరా చర జగత్తులో కలదో
చ		అనగా ఈ సర్వజగత్తు
తత్+సత్యమ్+ఇతి	=	బ్రహ్మమని బ్రహ్మ స్వరూపమని
ఆచక్షతే	=	చెప్పుదురు
తత్+అపి+ఏషఃశ్లోకఃభవతి	=	ఈ విషయమును ఈ శ్లోకము చెప్పుచున్నది

ఈ జగత్తు మిథ్యగాదు. సత్యము. ఇది ఆత్మచే సృజియింపబడినది. ఈ జగత్తంతయు (ఆత్మ) బ్రహ్మ స్వరూపము. పరమాత్మ కానిది పరమాణువు కూడ లేదు. సర్వము ఈశ్వరుడే మంచి చెడులు, దేవతలు రాక్షసులు, సత్యము- అసత్యము అతడే. అలా స్వానుభవంలో గ్రహించుటయే విశ్వరూప సందర్శనము. ఇలా గ్రహించినవాడు బ్రహ్మజ్ఞాని.

ప్రారంభములో సాధకుడు విశిష్ట వస్తువులను బ్రహ్మగా భావించి ఉపాసించ వలయును. దీనివలన సాధకునిలో గల ఈర్ష్య, అసూయలు పోవును. ఇదే గీతలో విభూతి యోగముగా వక్షులలో గరుత్మంతుడననియు, మృగములలో సింహమనియు ఇలా ఉత్కృష్ట వస్తువులు తనుగా శ్రీకృష్ణుడు చెప్పెను. ఆపై సాధన పరిపక్వమైన స్థితిలో సర్వము పరమాత్మగా గోచరించును. తను ఇతరులు అను ద్వైత భావన నశించును. అట్టి స్థితిని భక్తి యని యందురు.

బ్రహ్మవిచారణ

అసద్వా ఇదమగ్ర ఆసీత్। తతో వై సదజాయత। తదాత్మానగ్గ్ం స్వయ మకురుత। తస్మాత్త సుకృత ముచ్యత ఇతి । యద్వైతత్ సుకృతమ్ । రసోవైసః । రసగ్గ్ంహ్యేవాయం లబ్ధ్వాఽఽనందీ భవతి। కో హ్యే వాన్యాత్కఃప్రాణ్యాత్। యదేష ఆకాశ ఆనందో నస్యాత్। ఏష హ్యేవాఽఽనందయాతి। యదా హ్యే వైష ఏతస్మిన్నదృశ్యేఽనాత్మ్యేఽ నిరుక్తేఽనిలయనేఽభయం ప్రతిష్ఠాం విందతే ।అథసోఽభయం గతో భవతి। యదా హ్యే వైష ఏ తస్మిన్నుదర మంతరం కురుతే। అథ తస్య భయం భవతి। తత్త్వేవ భయం విదుషోఽమన్వానస్య। తద ఏష శ్లోకో భవతి। (ఇతి సప్తమోఽను వాకః)

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

అసత్ - వా - ఇదమ్ - అగ్ర - ఆసీత్ - తతః - వై - సత్ - అజాయత - తదా - ఆత్మానం - స్వయమ్ - అకురుత - తస్మాత్ - తత్ - సుకృతమ్ - ఉచ్యత - ఇతి - యత్ - వై - తత్ - సుకృతమ్ - రసః వై - సః - రసం - హి - ఏవ - అయం - లబ్ధ్వా - ఆనందీ - భవతి -కః - హ - ఏవ - అన్యాత్ - కః - ప్రాణ్యాత్ - యత్ - ఏషః - ఆకాశః - ఆనందః - న - స్యాత్ - ఏషః - హి - ఏవ - ఆనంద - యాతి - యదా - హి - ఏవ - ఏషః - ఏతస్మిన్ - అదృశ్యే - అనాత్మ్యే - అనిరుక్తే - అనిలయనే - అభయం - ప్రతిష్ఠాం - విందతే - అథ - సః - అభయం - గతః- భవతి - యదా - హి - ఏవ - ఏషః - ఏతస్మిన్ - ఉ - దరమ్ - అంతరం - కురుతే - అథః - తస్య - భయం - భవతి - తత్ - తు - ఏవ - భయం - విదుషః - అమన్వానస్య - తత్ - ఏషః - శ్లోకః - భవతి

ఆత్మ వై ఇదమగ్ర ఆసీత్- ఐతరేయ ఉపనిషత్

అసత్+వా	=	ఆత్మ. అవ్యక్తముగా నామ, రూప, రహితముగా
ఇదం+అగ్రే	=	ఈ సృష్టికి ముందు
అసీత్	=	ఉండెను
తతః+వై	=	నిరాకారముగా యున్న ఆ ఆత్మయే
సత్	=	పురుషుడుగా వ్యక్తము
అజాయత	=	అయినది
తదా	=	ఆవిధముగా
ఆత్మానం+స్వయమ్+	=	ఆత్మయే స్వయముగా తనకు తానే
అకురుత		ఉపాధిని నిర్మించుకొని అందు
		వసియించి పురుషుడయినది.
తస్మాత్	=	ఆత్మయే, పురుషుడయినందు వలన
తత్ (స్వకృతం)	=	అలా ఆత్మ పురుషుడుగా స్వయం
సుకృతమ్+		జాతుడగుట, సృష్టి చేసెనని, అది సుకృత
ఉచ్యతే+ఇతి		మని మంచిపని అని చెప్పబడుచున్నది.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

యత్+వై	=	ఏదైతే సృష్టిగా చెప్పబడుచున్నదో అది ఆత్మ లేక
తత్+సుకృతం	=	పురుషుడు చేసిన మంచిపని
సః	=	పురుషుడు
రసఃవై	=	ఆనంద స్వరూపుడు
అయం+రసం+హి	=	ఈ ఆనంద స్వరూపమున పురుషుని
లబ్ధ్వా+ఏవ	=	పొందినవాడు.
ఆనందీ+భవతి	=	ఆనందుడగును. ఆ పురుషుడే హృదయ గుహలో లేక పోయినచో
కఃఏవ+అన్యాత్+హి కఃప్రాణ్యాత్	=	ఎవడు శ్వాసించును? ఎవడు గాలిని లోపలికి పీల్చును? ఎవడు గాలిని బయటకు వదలును? అనగాఎవడు ఉచ్ఛ్వా నిశ్వాసలను చేయును? ఎవడు అని ప్రశ్నించుట వలన ఈ పురుషుడే ఆత్మ హృదయ గుహలో లేనిచో ఎవడు కూడ ఉచ్ఛ్వాస నిశ్వాసలను చేయడు. అనగా అతడు మరణించును
యత్	=	ఏది
ఏషఃఆకాశే	=	ఈ హృదయాకాశములో వుండదో అప్పుడు
ఆనందః	=	ఆనందము
న+స్యాత్	=	ఉండదు. కావున
ఏషఃహి+ఏవ	=	ఈ ఆత్మయే
ఆనంద+యాతి	=	ఎప్పుడు యీ ఆత్మ శరీరమును వీడునో అప్పుడు ఆనందము నిచ్చువాడు ఉండడు.
ఏతస్మిన్	=	అందువలన
ఏషః	=	ఈ
అదృశ్యే	=	అగోచరుడును
అనాత్మ్యే	=	రూపరహితుడును

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

అనిరుక్తే	=	వ్యక్తీకరింపవీలులేనివాడును
అనిలయనే	=	ఆధార రహితుడు. తనే సర్వమునకు ఆధారము. తనకు ఎవరూ ఆధారము కానిది
అభయం	=	భయరహితుడును అగు పురుషుడు
ప్రతిష్ఠాం	=	ప్రతిష్ఠింపబడియున్నాడని
యదా+హి+ఏవ	=	గ్రహించునో ఆ క్షణములో వాడు ఆత్మను
విందతే	=	పొందును
అథః	=	ఆ తరువాత
సః	=	వాడు
అభయం	=	అభయమును
గతః	=	పొంది
భవతి	=	ఆత్మ అగును
యదా+హి+ఏవ	=	ఎప్పుడు
ఏషః	=	ఈ ఆత్మకు తనకు
ఉ+దరం	=	కొంచెమయినా
అంతరం	=	బేధము
కురుతే	=	ఉందని భావించినచో- తను ఆత్మకంటే భిన్నుడనని భావించునో
ఏతస్మిన్+ఏవ	=	అలా భావించినంత మాత్రముననే
తస్య	=	వానికి
అథ	=	అప్పుడు
భయం	=	(జనన మరణభయము) భయము
భవతి	=	కలుగును
అమన్వానస్య	=	తనకు బ్రహ్మకు భేదము గలదని భావించిన

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

విదుషః	=	వానికి
తత్+తు+ఏవ	=	ఆ బ్రహ్మ
భయం	=	భయమును గలిగించును. కావున తను బ్రహ్మ స్వరూపమే బ్రహ్మము కంటె భిన్నము కాదని స్వానుభవంలో గ్రహించవలయును.
తత్+ఏషః+శ్లోకః+భవతి	=	ఈ విషయమును ఈ శ్లోకము చెప్పు చున్నది.

*****

బ్రహ్మ విచారణ

భీషాఽస్మాద్వాతః పవతే । భీషోదేతి సూర్యః । భీషా ఽస్మా దగ్ని శ్చేంద్రశ్చ । మృత్యుర్ధావతి పంచమ ఇతి ।

భీషా - అస్మాత్ - వాతః - పవతే - భీషా - ఉదేతి - సూర్యః - భీషా - అస్మాత్ - అగ్నిః - చ - ఇంద్రః - చ - మృత్యుః - ధావతి - పంచమః - ఇతి.

అస్మాత్+భీషా	=	వాని యొక్క ఆజ్ఞచే
వాతః	=	వాయువు
పవతే	=	వీచుచున్నది
భీషా	=	వానియొక్క ఆజ్ఞచే
సూర్యః	=	సూర్యుడు
ఉదేతి	=	ఉదయించుచున్నాడు
అస్మాత్+భీషా	=	వాని యొక్క ఆజ్ఞచే
అగ్నిః	=	అగ్ని మండుచున్నది
ఇంద్రః	=	ఇంద్రుడు త్రిలోకపాలన చేయుచున్నాడు
చ	=	మఱియు
పంచమ+మృత్యుః	=	బాల్య, కౌమార, యౌవన, వార్ధక్యములను 4 స్థితులను దాటి 5వ స్థితి అయిన మరణమును

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

గలిగించు మృత్యువు అతని పేరు చెప్పినంత మాత్రముననే

ధావతి = పరుగిడుచున్నాడు

చ+ఇతి = మఱియు సర్వ ప్రపంచము వాని ఆజ్ఞచే నడచు చున్నది. ఇందు ఎవరికి స్వతంత్రము లేదు. దేహధారి స్వతంత్రుడు కాడు. జంత్ర గాని చేతి కీలు బొమ్మకైవడి ప్రవర్తిల్లును.

బ్రహ్మానందము గొప్పది

సైషాఽఽనన్దస్య మీమాగ్ంసా భవతి । యువాస్యాస్తాధు యువాఽధ్యాయకః । అశిష్ఠో ద్రడిష్ఠో బలిష్ఠః । తస్యేయం పృథివీ సర్వావిత్తస్య పూర్ణాస్యాత్ । స ఏకో మానుష ఆనందః । తే యే శతం మానుషా ఆనన్దాః । స ఏకో మనుష్య గంధర్వాణా మానందః । శ్రోత్రియస్య చాకా మహతస్య । తే యే శతం మనుష్య గంధర్వాణా మానన్దాః । స ఏకో దేవ గంధర్వాణా మానందః । శ్రోత్రియస్య చా కా మహతస్య । తే యే శతం దేవ గంధర్వాణామానన్దాః । స ఏకః పిత్రాణాం చిర లోక లోకానా మానందః । శ్రోత్రియస్య చాకా మహతస్య । తే యే శతం పిత్రాణాం చిరలోక లోకానామానన్దాః । స ఏక అజాన జానాం దేవానా మానందః । శ్రోత్రియస్య చాకా మహతస్య । తే యే శతమాజాన జానాం దేవానా మానన్దాః । స ఏకః కర్మ దేవానాం దేవానా మానందః । యే కర్మణా దేవా నపి యంతి । శ్రోత్రి యస్య చాకా మహ తస్య । తే యే శతం కర్మ దేవానాం దేవానామానన్దాః । స ఏకో దేవానా మానందః । శ్రోత్రి యస్య చాకా మహతస్య । తే యే శతం దేవానా మానన్దాః । స ఏక ఇంద్రస్యానందః । శ్రోత్రి యస్య చాకా మహ తస్య । తే యే శత మింద్రస్యాఽ ఽనన్దాః । స ఏకో బృహస్పతే రానందః ।శ్రోత్రి యస్య చాకా మహతస్య । తే యే శతం బృహ స్పతే రానన్దాః । స ఏకః ।ప్రజాపతే రానందః । శ్రోత్రి యస్య చా కామహతస్య । తేయే శతం ప్రజాపతే రానన్దాః । స ఏకో బ్రహ్మణ ఆనందః । శ్రోత్రియస్య చాకా మహతస్య ।

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

సః - ఏషః - ఆనన్దస్య - మీమాంసా - భవతి - యువా - స్యాత్ - సాధు - యువా-
అధ్యాయకః - అశిష్ఠః - ద్రఢిష్ఠః - బలిష్ఠః - తస్య - ఇయం - పృథివీ - సర్వా -
విత్తస్య - పూర్ణస్యాత్ - సః - ఏకః - మానుషః - ఆనందః - తే - యే - శతం -
మానుషాః - ఆనందాః - సః - ఏకః - మనుష్య గంధర్వాణామ్ - ఆనందః -
శ్రోత్రియస్య - చ - అకామహతస్య - తే - యే - శతం - మనుష్య - గంధర్వాణామ్-
ఆనందాః - సః - ఏకః - దేవగంధ ర్వాణాం - ఆనందః - శ్రోత్రియస్య - చ -
అకామహతస్య - తే - యే - శతం - దేవగంధర్వాణామ్ - ఆనందాః - సః -
ఏకః - పితౄణాం - చిర - లోక - లోకానామ్ - ఆనందః - శ్రోత్రియస్య - చ -
అకామహతస్య - తే - యే - శతం - పితౄణాం - చిరలోక - లోకానామ్ -
ఆనందాః - సః - ఏకః - అజానజానాం - దేవానామ్ - ఆనందః - శ్రోత్రియస్య - చ
- అకామహతస్య - తే - యే - శతమ్ - అజానజానాం - దేవానామ్ - ఆనందాః -
సః - ఏకః కర్మ దేవానామ్ - దేవానామ్ - ఆనందః - యే - కర్మణా - దేవాన్ -
అపి - యంతి - శ్రోత్రియస్య - చ - అకామహతస్య - తే - యే - శతం -
కర్మదేవానాం - దేవానామ్ - ఆనందాః - సః - ఏకః - దేవానాం - ఆనందః -
శ్రోత్రియస్య - చ - అకామహతస్య - తే - యే - శతం - దేవానాం - ఆనందాః -
సః - ఏకః - ఇంద్రస్య - ఆనందః - శ్రోత్రియస్య - చ - అకామహతస్య - తే -
యే - శతం - ఇంద్రస్య - ఆనందాః - సః - ఏకః - బృహస్పతేః - ఆనందః -
శ్రోత్రియస్య - చ - అకామహతస్య - తే - యే - శతమ్ - బృహస్పతేః -
ఆనందాః - సః - ఏకః - ప్రజాపతేః - ఆనందః శ్రోత్రియస్య - చ - అకామహతస్య-
తే - యే - శతమ్ - ప్రజాపతేః - ఆనందాః - సః - ఏకః - బ్రహ్మణః - ఆనందః -
శ్రోత్రియస్య - చ - అకామహతస్య.

సః	=	ఆత్మను పొందినవాని యొక్క ఆ ఆనందము గుఱించి
ఏషః	=	ఈ
ఆనన్దస్య	=	ఆనందము యొక్క
మీమాంసా+భవతి	=	విచారణ చేయబడుచున్నది

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

యువా	=	వయస్సులో గలవాడు
సాధు	=	చెడు అలవాట్లు లేని వాడు
అధ్యాయకః	=	వేదజ్ఞుడు
అశిష్ఠః	=	శిష్టాచారపరుడు
ద్రడిష్ఠః	=	ధృడ సంకల్పము గలవాడు
బలిష్ఠః	=	శరీర ఆరోగ్యము గలవాడు
స్యాత్	=	ఒకడు గలడనుకొనుము
యువా+తస్య	=	ఆయువకుడే, వానికి
ఇయం+పృథివీ	=	ఈ భూమియందు గల
సర్వా+విత్తస్య	=	సర్వ భోగభాగ్యములు
పూర్ణా+స్యాత్	=	సంపూర్ణముగా అతనికి గల వనుకొనుము
సః+ఏకః+మానుషః+	=	అట్టివాడు పొందు ఆనందము **ఒక మనుష్య**
ఆనందః		ఆనందము
తే+యే+శతం+మానుషాః=		అట్టి మానుష ఆనందములకు
+ఆనందాః		నూఱురెట్లు
సః+ఏకః+మనుష్య-	=	ఒక **మనుష్య గంధర్వుల** యొక్క ఆనందంతో
గంధర్వాణామ్+ఆనందః		సమానము
శ్రోత్రియస్య+చ+	=	శ్రోత్రియుడు, చెడు తలంపు లేని వాని
అకామహతస్య		ఆనందము ఈ ఆనందముతో సమానము
తే+యే+శతం+	=	అట్టి మనుష్య గంధర్వుల యొక్క
మనుష్య+		నూఱురెట్లు ఆనందము
గంధర్వాణామ్+ఆనందాః		
సః+ఏకః+	=	ఒక **దేవ గంధర్వుల** ఆనందముతో
దేవగంధర్వాణాం+		సమానము
ఆనందః+శ్రోత్రియస్య+		
చ+అకామహతస్య		

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

తే+యే+శతం+దేవగంధ ర్వాణాం ఆనందాః	=	అట్టి దేవ గంధర్వుల యొక్క నూఱు రెట్లు ఆనందము
సః+ఏకః+పిత్ౄణాం+ చిరలోక+లోకానామ్+ ఆనందః+శ్రోత్రియస్య +చ+అకామతస్య	=	శాశ్వితముగా పిత్రులోకములో వుండే ఒక **పిత్ర దేవతల** యొక్క ఆనందముతో సమానము.
తే+యే+శతం+పిత్ౄణాం+ చిరలోక+లోకానాం+ ఆనందాః	=	శాశ్వితముగా పిత్రులోకములో వుంటే అట్టి పిత్రుదేవతల యొక్క నూఱురెట్లు ఆనందము
సః+ఏకః+అజాన జానాం+ దేవానామ్+ఆనందః శ్రోత్రియస్య+చ+అకామహతస్య	=	బ్రహ్మ సృష్టి వలన ఏర్పడిన **దేవతల** యొక్క ఆనందముతో సమానము
తే+యే+శతం+అజాన- జానాం+దేవానామ్+ఆనందాః	=	అట్టి దేవతల యొక్క నూఱురెట్లు ఆనందము
సః+ఏకః+కర్మదేవానామ్+ దేవానామ్+ఆనందః	=	ఒక **కర్మ దేవతల** యొక్క ఆనందముతో సమానము
యే+కర్మణా+దేవాన్+ అపి+యంతి శ్రోత్రియస్య+ చ+ అకామహతస్య	=	కర్మలు ఆచరించి అనగా యజ్ఞయాగాది క్రతువులు, అశ్వమేధ యాగములు నూఱు చేసి దేవత్వమును పొందుదురు. వారు కర్మ దేవతలు
తే+యే+శతః+కర్మదేవానాం+ దేవానామ్+ఆనందాః	=	అట్టి కర్మదేవతల యొక్క నూఱురెట్లు ఆనందము
సః+ఏకః+దేవానామ్+ ఆనందః+శ్రోత్రియస్య +చ+అకామహతస్య	=	ఒక **దేవతల** యొక్క ఆనందముతో సమానము

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

తే+యే+శతం+దేవానామ్+ ఆనందాః = దేవతల యొక్క నూఱురెట్లు ఆనందము

సః+ఏకః+ఇంద్రస్య+ ఆనందః+శ్రోత్రియస్య+చ+ అకామహతస్య = ఒక **ఇంద్రుని** ఆనందమునకు సమానము

తే+యే+శతమ్+ ఇంద్రస్య+ఆనందాః = అట్టి ఇంద్రుని ఆనందమునకు నూఱురెట్లు ఆనందము

సః+ఏకః+బృహస్పతేః+ ఆనందః+శ్రోత్రియస్య+ చ+అకామహతస్య = **బృహస్పతి** ఆనందముతో సమానము

తే+యే+శతమ్+బృహ- స్పతేః+ ఆనందాః = అట్టి బహస్పతి ఆనందముయొక్క నూఱురెట్లు ఆనందము

సః+ఏకః+ప్రజాపతేః+ ఆనందః+శ్రోత్రియస్య+చ +అకామహతస్య = ప్రజాపతి ఆనందముతో సమానము

తే+యే+శతమ్+ప్రజాపతేః +ఆనందాః = అట్టి ప్రజాపతి ఆనందమునకు నూఱు రెట్లు

సః+ఏకః+బ్రహ్మణః+ఆనందః శ్రోత్రియస్య+చ+అకామహతస్య = ఒక **బ్రహ్మానందము**తో సమానము

బ్రహ్మానందము-మానుషానందము కంటే కొన్ని లక్షల రెట్లు గొప్పది అని వివరించుటయే దీని ముఖ్యోద్దేశము. సాధన ద్వారా ఒక్కొక్క మెట్టు ఎక్కుట వలన సాధన ప్రారంభమున కంటె గొప్ప ఆనందము గలుగును. అలా ఒక్కొక్క మెట్టు ఎక్కి పూర్వపు ఆనందము కంటె గొప్ప ఆనందమును పొంది చివరకు బ్రహ్మతో ఏకీభూతుడై బ్రహ్మానందమును పొందవలయును.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

స యశ్చాయం పురుషే। యశ్చ సావాదిత్యే। స ఏకః। సయ ఏవం విత్। అస్మాల్లోకా త్ప్రేత్య । ఏత మన్నమయ మాత్మాన ముపసంక్రామతి । ఏతం ప్రాణమయ మాత్మానముపసంక్రామతి। ఏతం మనోమయ మాత్మానముప సంక్రామతి। ఏతం విజ్ఞానమయ మాత్మాన ముప సంక్రామతి । ఏత మానందమయ మాత్మాన ముపసంక్రామతి। తద ప్యేష శ్లోకో భవతి। (ఇతి అష్టమో ఽను వాకః)

సః - యః - చ - అయం - పురుషే - యః - చ - అసౌ - ఆదిత్యే - సః - ఏకః - సః - యః - ఏవం - విత్ - అస్మాత్ - లోకాత్ - ప్రేత్య - ఏతమ్ - అన్నమయమ్ - ఆత్మానమ్ - ఉపసంక్రామతి - ఏతం - ప్రాణమయమ్ - ఆత్మానమ్ - ఉపసంక్రామతి - ఏతమ్ - మనోమయమ్ - ఆత్మానమ్ - ఉపసంక్రామతి - ఏతం - విజ్ఞానమయమ్ - ఆత్మానమ్ - ఉపసంక్రామతి - ఏతం - ఆనందమయమ్ - ఆత్మానమ్ - ఉపసంక్రామతి - తత్ - అపి - ఏషః - శ్లోకః - భవతి.

అస్మాత్+లోకాత్	=	ఈ లోకమునుంచి
ప్రేత్య	=	వదలి దేహత్యాగకాలమందు బ్రహ్మణ్యుడు లయయోగములో సాధనలో
ఏతమ్+అన్నమయమ్	=	ఈ అన్నమయకోశమునుపొందుచున్నాడు.
+ఆత్మానమ్		ఆ తర్వాత
ఉపసంక్రామతి		
ఏతమ్+ప్రాణమయమ్+	=	ఈ ప్రాణమయ కోశమును పొందుచున్నాడు.
ఆత్మానమ్		ఆ తర్వాత
ఏతమ్+ మనోమయమ్	=	మనోమయ కోశమునుపొందుచున్నాడు.
+ఆత్మానం+		ఆ తర్వాత
ఉపసంక్రామతి		
ఏతమ్+విజ్ఞానమయమ్+	=	విజ్ఞానమయ కోశమును పొందుచున్నాడు.
ఆత్మానం+ఉపసంక్రామతి		ఆ తర్వాత

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఏతమ్+ఆనందమయమ్	=	ఆనందమయకోశమును పొందుచున్నాడు
+ఆత్మానం+		ఆనందమయ కోశమును దాటి
ఉపసంక్రామతి		
యః	=	ఎవడు అనగా ఆనందమయకోశమును దాటిన
సః	=	వాడు
అయం+పురుషే+	=	ఈ పరమ పురుషునిలో కలియుచున్నాడు
ఆత్మానం+ఉపసంక్రామతి		
చ	=	మఱియు
యః	=	ఆ పరమ పురుషుడే
అసౌ+ఆదిత్యే	=	యీ ఆదిత్యుడు
సః	=	ఆనందమయ కోశమును దాటినవాడు
ఏకః	=	ఆదిత్యునిలో కలియుచున్నాడు.
సః+యః+ఏవం+విత్	=	ఆదిత్యుడు పురుషుడు ఒక్కడే యని ఎవడు తెలుసుకొనునో వాడు బ్రహ్మమే.
తత్+అపి	=	ఆ విషయమును గూర్చి
ఏషః+శ్లోకః	=	ఈ శ్లోకము
భవతి	=	చెప్పుచున్నది

ఆత్మ స్థానమునకు ఇంద్రియాదులు చేరలేవు

యతో వాచా నివర్తంతే । అప్రాప్య మనసా సహ । ఆనందం బ్రహ్మణో విద్వాన్ । న బిభేతి కుతశ్చనేతి । ఏతగ్ం హ వావ న తపతి । కి మహగ్ం సాధు నా కరవమ్ । కిమహం పాపమకరవ మితి । స య ఏవం విద్వానేతే ఆత్మానగ్ం స్పృణుతే । ఉభే హ్యే వైష ఏతే ఆత్మానగ్ం స్పృణుతే । య ఏవం వేద । ఇత్యుపనిషత్

(ఇతి నవమో ఽనువాకః)

(ఇతి బ్రహ్మానందవల్లీ)

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

యతః - వాచా - నివర్తంతే - అప్రాప్య - మనసా - సహ - ఆనందం - బ్రహ్మణః - విద్వాన్ - న - బిభేతి - కుతశ్చన - ఇతి - ఏతం - హ - వావ - న - తపతి - కిమ్ - అహం - సాధు - న - అకరవమ్ - కిం - అహం - పాపం - అకరవమ్ - ఇతి - సః- యః - ఏవం - విద్వాన్ - ఏతే - ఆత్మానం - స్పృణుతే - ఉభే - హి - ఏవ - ఏషః - ఏతే - ఆత్మానాం - స్పృణుతే - యః - ఏవం - వేద - ఇతి - ఉపనిషత్

యతః	=	ఆస్థానమును
అప్రాప్య	=	పొందలేక
మనసా+సహ	=	మనసుతో
వాచా	=	వాక్కుతో
నివర్తంతే	=	మరలుచున్నదో అనగా ఆస్థానమును ఇంద్రియాదులు చేరలేవు.
ఆనందం	=	ఆనందమును
బ్రహ్మణః+విద్వాన్	=	ఆ స్థానమునుపొందిన విద్వాంసుడగు బ్రహ్మజ్ఞుడు
కుతశ్చన	=	ఎప్పుడూ దేనిగుఱించి
న+బిభేతి+ఇతి	=	భయపడడు
ఏతం+హ+వావ	=	బ్రహ్మజ్ఞానమును పొందిన
న+తపతి	=	దేనికి చలించడు
సః+యః+విద్వాన్+ఏవ	=	ఏ విద్వాంసుడు బ్రహ్మను తెలుసుకొనునో అతడు
స్పృణుతే	=	ఆనందించును
ఉభే+హి+ఏవ+ఏషః	=	సత్ప్రవర్తన, సాధన అనే యీ రెండింటితో
యః+ఏవం+వేద	=	ఎవడు బ్రహ్మను తెలుసుకొనునో

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఏతే+ఆత్మానం+స్పృణుతే = వాడు ఆత్మను పొంది ఆనందించును

ఏతే+ఆత్మానం+స్పృణుతే = వాడు ఆత్మను పొంది ఆనందించును

సామాన్యుడు మరణ కాలములో యమదూతలను చూచి

కిం+అహం = నేను ఎందుకు
సాధు = సత్కార్యములు
న+అకరవమ్ = చేయలేకపోతిని
కిం+అహం = నేను ఎందుకు
పాపం = పాపకార్యములను
అకరవమ్+ఇతి = చేసితిని అని దుఃఖించును.
ఇతి+ఉపనిషత్ = ఇది ఉపనిషత్. ఈ ఉపనిషత్ యీ విధముగా చెప్పుచున్నది.

ఓం సహ నా వవతు । సహ నౌ భునక్తు । సహ వీర్యం కరవావహై। తేజస్వినా వధీత మస్తు మా విద్విషా వహై।

ఓం శాంతిః శాంతిః శాంతిః

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

భృగువల్లీ

ఓం సహ నా వవతు । సహ నౌ భునక్తు । సహ వీర్యం కరవావహై। తేజస్వినా వధీత మస్తు మా విద్విషా వహై।

ఓం శాంతిః శాంతిః శాంతిః

వరుణుడు - తన పుత్రుడగు భృగువునకు బ్రహ్మ గుఱించి వర్ణించి - దానిని సాధనలో గ్రహించు విధము చెప్పెను. దీనిని భార్గవీ వారుణీ విద్య అని అందురు.

భృగుర్వై వారుణిః । వరుణం పితరముపససార । అధీహి భగవో బ్రహ్మేతి । తస్మా ఏ తత్ప్రోవాచ । అన్నం ప్రాణం చక్షు శ్శ్రోత్రం మనో వాచ మితి । తగ్ం హో వాచ । యతో వా ఇమాని భూతాని జాయంతే యేన జాతాని జీవంతి । యత్ప్రయంత్యభి సంవిశన్తి । తద్విజిజ్ఞాస స్వ । తద్బ్రహ్మేతి స తపోఽతప్యత । స తపస్తప్త్వా ।

(ఇతి ప్రథమోఽను వాకః)

భృగుః - వై - వారుణిః - వరుణం - పితరం - ఉపససార - అధీహి - భగవః - బ్రహ్మ- ఇతి - తస్మా - ఏతత్ - ప్రోవాచ - అన్నం - ప్రాణం - చక్షుః - శ్రోత్రం- మనః - వాచమ్ - ఇతి - తం - హ - ఉవాచ - యతః - వా - ఇమాని - భూతాని- జాయంతే - యేన - జాతాని - జీవంతి - యత్ - ప్రయంతి - అభిసంవిశన్తి - తత్ - విజిజ్ఞాసస్వ - తత్ - బ్రహ్మ - ఇతి - సః - తపః - అతప్యత - సః - తపః - తప్త్వా

వారుణిః+వై+భృగుః = వరుణుని పుత్రుడు అయిన భృగువు ఆత్మ దర్శన ప్రాప్తికై

పితరం+వరుణం = తండ్రియగు వరుణుని

ఉపససార = సమీపించెను

స్థూల, సూక్ష్మ శరీరములను దహించు సాధన విధానము భార్గవీ వారుణీ విద్యగా వర్ణింపబడినది.

వరుణునిని భృగువు అడిగిన ప్రశ్న

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

భగవః	=	భగవాన్ నాకు-బ్రహ్మము అనగా నేమి?
బ్రహ్మ	=	బ్రహ్మను దర్శించుట ఎట్లో
అధీహి+ఇతి	=	చెప్పుము అని (వినయముగా అడిగెను)

బ్రహ్మ గుఱించి ఇట్లు చెప్పెను

(తస్మా)తస్మై	=	భృగువునకు వరుణుడు
ఏతత్	=	ఇటుల
ప్రోవాచ	=	చెప్పెను బ్రహ్మ మంటే ఏమిటి? అని అడిగిన దానికి
యతఃవా	=	ఎక్కడ నుంచి
ఇమాని+భూతాని	=	ఈ సర్వజీవరాసులు
జాయంతే	=	పుట్టుచున్నవో
యేన	=	దేని వలన
జాతాని	=	పుట్టినవి
జీవంతి	=	జీవించుచున్నవో
యత్	=	దేనియందు
అభిసంవిశన్తి	=	ప్రవేశించి
ప్రయంతి	=	లయమగుచున్నవో
తత్+బ్రహ్మ+ఇతి	=	అదియే బ్రహ్మము. అనగా సృష్టిస్థితి, లయములు చేయునదే బ్రహ్మము.

దానిని ఎలా తెలుసుకొనవలయును?

బ్రహ్మవలన మనస్సు, వాక్కు, జ్ఞానేంద్రియములు, కర్మేంద్రియములు, ప్రాణము పనిచేయుచున్నవి. ఆ బ్రహ్మను తపస్సు ద్వారా తెలుసుకొనవలయును.

బ్రహ్మ అనిర్వచనీయము. కావున మాటలతో సంపూర్ణముగా వివరించలేము. స్వానుభవంలోనే గ్రహించవలయును. కావున బ్రహ్మమును తెలియు విధానమును వివరించుచున్నాను. స్వానుభవంలో బ్రహ్మను తెలుసుకున్నవాడే బ్రహ్మ యగును.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

అపరవిద్యను పాటించి పుణ్యకర్మానుష్ఠాన ఫలితంలోగల దోషమును గుర్తెఱిగి పరవిద్యను బోధించ గల గురువును చేరి సాధన రహస్యములను గ్రహించి సాధన చేయవలయును. కావున వృత్తి వ్యాపారములలో మోసము, డాంబికము, మాయ, రాజకీయములు, అహంకారము-ఇవి లేనివాడే సాధన చేయగలడు.

అన్నం	=	అన్నము, ఆహార నియమముల ద్వారా
ప్రాణం	=	ప్రాణము ప్రాణాయామము వలన
చక్షుః	=	దృష్టి అనగా చూపును లక్ష్యమందు నిలిపి
శ్రోత్రం	=	చెవులు అనగా శబ్దాతీత స్థితిని చేరి
మనః	=	మనస్సు అనగా మనస్సును నిగ్రహించి, మనో బుద్ధులను కలిపి
వాచమ్+ఇతి	=	వాక్కు వాక్కును నియంత్రించి (లేదా స్వాధ్యాయనము చేసి) మౌనముగా ఉండి వీటి అన్నింటి సమిష్టియే తపస్సు. కావున బ్రహ్మను తపస్సు చేసి
తత్	=	ఆ బ్రహ్మను
విజిజ్ఞాసస్వ	=	స్వయముగా దర్శించుము. బ్రహ్మ గుఱించి నేను మాటల ద్వారా చెప్పుట వలన నీకు బ్రహ్మతత్త్వము అవగతమవదు. ఆ బ్రహ్మను తపస్సు ద్వారానే స్వానుభవంలో గ్రహించవలయును. బ్రహ్మను దర్శించు విధానమును నీకు చెప్పితిని అని
తం+హ	=	భృగువునకు
ఉవాచ	=	వరుణుడు చెప్పెను. అంత
సః	=	భృగువు
తపః+అతప్యత	=	తండ్రి చెప్పిన విధముగా తపస్సు చేసెను
సః	=	భృగువు కొంతకాలము

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

తపః = తపస్సు
తప్త్వా = చేసి (తండ్రి వద్దకు వచ్చెను)

దేహవ్యాపారముకు అన్నము అవసరము. కావున బ్రహ్మ సృష్టి అభివృద్ధి కొఱకు అన్నమును సృజియించెను.

ముందు ఆహారము గుఱించి స్వానుభవంలో గ్రహించవలయును. ఆహారము వలన ప్రాణము, మనస్సు పనిచేయును. ఉద్రేకము తమోగుణ లక్షణము. తమోగుణ ప్రధానమయిన ఆహారమును తీసుకున్న మనస్సు స్వల్ప విషయమునకు కూడా ఉద్రేకపడును. వాక్కు పరుషముగా వచ్చును. కోపము గలుగును. ప్రాణవాయువు యొక్క ఉచ్ఛ్వాస నిశ్వాసలు వేగముగా జరుగును. అటులనే సత్త్వగుణ, రజోగుణ లక్షణములను వాటికి సంబంధించిన ఆహారము తీసుకొనుట వలన గలుగు ప్రాణ, మనో స్థితులను స్వానుభవంలో గ్రహించవలయును.

ఆహారము: ప్రారంభములో సాధకుడు ఆహారము నందు శ్రద్ధ చూపవలయును. సాత్త్వికాహారము తీసుకొనవలయును. శరీరమునకు బలమును, తేజస్సును ఇచ్చునవి, మఱియు కారము, పులుపు, ఉప్పులేని ఆహారము సాత్త్వికాహారముగా చెప్పబడును. అనగా పాలు, పండ్లు, పులగము ఇవి సాత్త్వికాహారము. సాధనకాలములో మాత్రమే మాంసాహారము నిషిద్ధము. మితాహారమును తీసుకొనవలయును. మితాహారమనగా తను సాధన కాలమునకు ముందు తీసుకునే ఆహారము కంటె కొంచెం తక్కువ. అలా కొంచెం కొంచెం తక్కువ తినటం అలవాటు చేయుచూ తను పూర్వము ఎంత ఆహారము తీసుకునేవాడో అందులో సగమన్నమాట. ఆవిధముగా మితాహారము తీసికొనవలయును.

ఏకాదశి ఉపవాసముండి-జలభక్షణచేసి-ద్వాదశినాడు ఆహారమును తీసుకొన వలయును. ఈ రకముగా ఆహారముపై సాధన చేయవలయును. ఈ విధముగా చేయుచూ యమ, నియమములను పాటించుచూ ఆసనశుద్ధి నిపొందవలయును. 3 గంటల పాటు నిశ్చలముగా కూర్చొనుటయే ఆసనశుద్ధి.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ప్రాణము: ఆసన శుద్ధి గలిగిన తరువాతనే ప్రాణాయామము చేయవలయును. శరీరమును ఆరోగ్యవంతముగా ఉంచుకొని, నాడులను శుద్ధి చేయవలయును. కుడి ముక్కు ద్వారా గాలిని పీల్చి మరల కుడి ముక్కు ద్వారానే గాలిని వదలవలయును. ఇటుల ఉదయం 20 సార్లు, మధ్యాహ్నం 20 సార్లు, సాయంత్రం 20 సార్లు చేయవలయును. ఎడమ ముక్కు ద్వారా గాలిని పీల్చి మరల ఎడమ ముక్కు ద్వారానే గాలిని వదలవలయును. ఇటుల ఉదయం 20 సార్లు -మధ్యాహ్నం- 20 సార్లు, సాయంత్రం- 20 సార్లు చేయవలయును. కుడి ముక్కు ద్వారా గాలిని పీల్చి ఎడమ ముక్కు ద్వారా గాలిని వదలి మరల ఎడమ ముక్కు ద్వారా గాలిని పీల్చి కుడిముక్కు ద్వారా గాలిని వదలవలయును ఇలా చేయుట ఒకసారిగా గుర్తింపబడును. అటుల ఉదయం 20 సార్లు, మధ్యాహ్నం 20 సార్లు, సాయంత్రం 20 సార్లు చేయవలయును. కుమ్మరివాడు గాలితిత్తి ద్వారా గాలిని పంపి మంటను మండించినట్లు త్వరత్వరగా గాలిని పీల్చుతూ వదలవలయును. ఇప్పుడు అంతః కుంభకము- బాహ్యకుంభకములుగా ప్రాణా యామము చేయవలయును. ఇలా చేయుట వలన **నాడీశుద్ధి** అగును. ఇది ఒక పద్ధతి. ఈ విధానమును వేసవి సమయమున చేయరాదు. మంత్రజపం- ఒకే ఆసనంపై యుండి- 3 గంటలు చేయవలయును. అప్పటికి నాడీశుద్ధి అగును.

కన్ను- దృష్టి -నాడీ శుద్ధి అయిన తర్వాత

కన్నులు తెఱచి ముక్కు కొనపై చూపును నిలుపవలయును. ప్రారంభములో - దృష్టికి ఒక వస్తువు రెండుగా అగపడును. అనగా లక్ష్యము కుదరలేదని అర్థము. నిత్యము క్రమము తప్పకుండా చేయుట వలన కొంతకాలమునకు లక్ష్యము కుదురును. లక్ష్యము కుదరగానే మనోచాంచల్యము తగ్గును. దీనినే తారక యోగము అని అందురు. ముక్కు కొనపై దృష్టిని నిలపవలయును. ప్రాణాయామము, తారక యోగముల సమిష్టి వలన లక్ష్యము స్థిరపడును. మనస్సు చాలా వఱకు స్వాధీనమగును. అప్పుడు దృష్టిని భ్రూమధ్యస్థానమందు నిలుప వలయును. ఇతర ఆలోచనలు పూర్తిగా నశించును. అప్పుడు తారక సిద్ధి కలుగును. తారక సిద్ధి గలిగిన తర్వాత

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

శ్రోత్రం : చెవులు. 3 మాత్రల కాలముగా ఓంకారమును జపించవలయును ఆ శబ్దమును చెవుల ద్వారా వినవలయును. ప్రారంభములో మనస్సులో నిశ్శబ్దముగా ఓంకారమును చేసిన ఆలోచనల ఉద్ధృతి ఎక్కువయి మనస్సు నిశ్శబ్ద పరిధికి రాదు. అందుకే తారక సిద్ధి అయిన తరువాత శ్రోత్రము చెప్పినారు. మనస్సు నిశ్శబ్ద పరిధికి చేరవలయును అని దీని అర్థము దీనినే పురాణములో శబ్దభేదిగా చెప్పుదురు. దశరథుడు సరయూతీరంలో శ్రవణ కుమారుని పొరపాటున బాణం వేసి చంపుటగా కథగా వర్ణింపబడినది.

సాధనలో చెవులకు శబ్దం వినబడని స్థితికి చేరవలయును.

మనస్సు: మనస్సుకు చంచలత్వము సహజగుణము. అది నిలకడగా వుండదు. ఎప్పుడూ ఏదో విషయం ఆలోచించును. కాని మనస్సు ఏకాగ్రత పొందిన చెవులకు బాహ్య శబ్దం వినబడదు. ఈ స్థితిలో మంత్రజపం వుండదు. ఇతర చింతనలు లేక నిశ్శబ్ద పరిధికి చేరును. ఈ స్థితిలో మనస్సు బుద్ధితో సంయోగం చెంది యుండును. దీనినే అమనస్కస్థితి అని అందురు. ఇదే తురీయ స్థితి. ఈ స్థితి అనుభవైక వైద్యము. సాధకుడు బ్రహ్మానందమనుభవించును.

వాక్కు : సత్యమును పలుకవలయును. స్వాధ్యాయము చేయవలయును. ఓంకారమును జపించవలయును. మృదు మధుర వాక్కు గలిగియుండవలయును. ఉద్వేగము, ఉద్రేకము లేకుండా మాటలాడవలయును. సాధనాకాలములో మౌనముగా యుండవలయును.

ఈ విధముగా ఆహారము, ప్రాణము, కన్నులు, చెవులు, మనస్సు, వాక్కులద్వారా చేయు సాధనను తపస్సు అని అందురు. ఈ విషయమునే శ్రీకృష్ణుడు శారీరక, వాచిక, మానసిక తపస్సు అని మూడు భాగములుగా వివరించినాడు. వ్యాసభగ వానుడు భాగవతంలో ధృతరాష్ట్రుని పరంగా తపస్సును వర్ణించినారు. ఆహారము, నీరు తీసుకొనకుండా అనగా నిశ్చలసమాధిలో పెక్కు సంవత్సరములు ఉండి తపస్సు చేసిన వారిలో శ్రేష్ఠుడు హిరణ్యకశిపుడు.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

అన్నము- బ్రహ్మము

అన్నం బ్రహ్మేతి వ్యజానాత్ । అన్నాద్ధ్యేవ ఖల్విమాని భూతాని జాయంతే । అన్నేన జాతాని జీవంతి । అన్నం ప్రయం త్యభిసంవిశం తీతి । తద్విజ్ఞాయ । పునరేవ వరుణం పితర ముపససార । అధీహి భగవోబ్రహ్మేతి । తగ్ం హో వాచ । తపసా బ్రహ్మ విజిజ్ఞాసస్వ । తపో బ్రహ్మేతి । స తపోఽతప్యత । స తపస్తప్త్వా ।

(ఇతి ద్వితీయోఽనువాకః)

అన్నం - బ్రహ్మ - ఇతి - వ్యజానాత్ - అన్నాత్ - హి - ఏవ - ఖలు - ఇమాని - భూతాని - జాయంతే - అన్నేన - జాతాని - జీవంతి - అన్నం - ప్రయంతి - అభిసంవిశంతి - ఇతి - తత్ - విజ్ఞాయ - పునః - ఏవ - వరుణం - పితరం - ఉపససార - అధీహి - భగవః - బ్రహ్మ - ఇతి - తం - హ - ఉవాచ - తపసా - బ్రహ్మ - విజిజ్ఞాసస్వ - తపః - బ్రహ్మ - ఇతి - సః -తపః - అతప్యత - సః - తపః - తప్త్వా.

బ్రహ్మ శరీరములో అంతర్లీనముగా ఉండుట వలన బాహ్య చక్షువులకు గోచరము కాదు. ఆత్మ వలన శరీర వ్యాపారము జరుగుచున్నది. శరీర వ్యాపార లక్షణములను ఒక క్రమపద్ధతిలో సాధనచేసి గ్రహించి చివరకు వీటికి మూలకారణమయిన ఆత్మను విజ్ఞాన చక్షువు ద్వారా గ్రహించవలయును. భృగువు తపస్సు చేయుచూ ఆహారమును గుఱించి నిశితముగా పరిశీలించెను. అమితముగా భుజించునప్పుడు. మితముగా భుజించు నపుడు- నిరాహారస్థితి- ఈ మూడు స్థితులలో శరీరము ఎలా యున్నదో గమనించెను. ఆహారమునకు శరీరమునకు గల సంబంధమును గ్రహించెను. ఆహారమునకు ఇంద్రియ పాటవమునకుగల సంబంధమును గ్రహించెను.

ఆహారమునకు ప్రాణమునకు గల సంబంధమును గ్రహించెను. ఆహారమునకు మనస్సునకు గల సంబంధమును గ్రహించెను. ఆహారమునకు గుణమునకు గల సంబంధమును గ్రహించెను. ఆహారముపై గల మక్కువనే లాలస యని అందురు.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఈ లాలస పోనంత వరకు కామోద్రేకము తగ్గదు. గుణములలో మార్పురాదు. సాధనలో ఆహారము ప్రధాన పాత్రవహించును.

భృగువు తపస్సు చేసి అన్నము గుఱించి స్వానుభవంలో తెలుసుకున్న తర్వాత తిరిగి తండ్రి వద్దకు వచ్చి స్వానుభవమును ప్రకటించెను.

నేను

అన్నం+బ్రహ్మ+ఇతి	=	అన్నము బ్రహ్మమని
వ్యజానాత్+హి	=	తెలుసుకొంటిని
అన్నాత్+ఏవ	=	అన్నము వలననే-అనగా అన్నము జీర్ణమై వీర్యము తయారై ఆ వీర్యము వలననే
ఖలు	=	నిజముగా
ఇమాని+భూతాని	=	ఈ జీవరాసులు
జాయంతే	=	పుట్టుచున్నవి జాగ్రతావస్థలో అన్నము తినకుండా కొంతకాలం ఉన్నచో జీవరాసులు మరణించును.
అన్నేన	=	అన్నము చేత
జాతాని	=	పుట్టిన జీవరాసులు
జీవంతి	=	జీవించుచున్నవి
అన్నం	=	జీవరాసులు మరణించి అన్నంగా మారుచున్నవి
అభిసంవిశన్తి	=	ఇంకొక జీవరాసినోట్లో ప్రవేశించి
ప్రయంతి	=	లయమగుచున్నవి. ఆ జీవరాసికి ఆహారమగుచున్నది.

ఒక జీవరాసి యొక్క స్థూలశరీరము నశించి ఇంకొక జీవరాసికి అన్నము అగుచున్నది. కాని ఆ స్థూలశరీరములో గల ఆత్మ ఏ జీవరాసికి ఆహారం అవటము లేదు. కావున ఆత్మ ఏమగును. అనే విషయం తెలుసుకొనవలయును.

తత్	=	ఆ విధముగా అన్నము గుఱించి
విజ్ఞాయ	=	తెలుసుకొని

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

పునః	=	మరల
పితరం+వరుణం+ఏవ	=	తండ్రియగు వరుణుని
ఉపససార	=	సమీపించెను
భగవః	=	ఓ భగవాన్
బ్రహ్మ	=	బ్రహ్మ గుఱించి
అధీహి+ఇతి	=	తెలుపుము, అంత వరుణుడు
తపసా	=	తపస్సు చేసి
బ్రహ్మ	=	బ్రహ్మను
విజిజ్ఞాసస్వ	=	గ్రహించుము. అని
తం+హ	=	భృగువునకు
ఉవాచ	=	చెప్పెను
తపః+బ్రహ్మ+ఇతి	=	తపస్సే బ్రహ్మము అని చెప్పెను
సః	=	భృగువు
తపః+అతప్యత	=	తపస్సుచేసెను
సః	=	భృగువు
తపః+తప్త్వా	=	తపస్సు చేసి- (ప్రాణము గుఱించి కనుగొని తిరిగి తండ్రి వద్దకు వచ్చెను)

*****

ప్రాణము - బ్రహ్మము

ప్రాణో బ్రహ్మేతి వ్యజానాత్। ప్రాణాద్ధ్యేవ ఖల్విమాని భూతాని జాయంతే। ప్రాణేన జాతాని జీవంతి । ప్రాణం ప్రయంత్యభిసంవిశం తీతి । తద్విజ్ఞాయ । పునరేవ వరుణం పితరముపససార। అధీహి భగవో బ్రహ్మేతి। తగ్ం హో వాచ। తపసా బ్రహ్మ విజిజ్ఞాసస్వ। తపో బ్రహ్మేతి। స తపోఽతప్యత। సతపస్తప్త్వా

(ఇతి తృతీయోఽను వాకః)

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ప్రాణః - బ్రహ్మ - ఇతి - వ్యజానాత్ - ప్రాణాత్ - హ - ఏవ - ఖలు - ఇమాని - భూతాని - జాయంతే - ప్రాణేన - జాతాని - జీవంతి - ప్రాణం - ప్రయంతి - అభిసంవిశంతి - ఇతి - తత్ - విజ్ఞాయ - పునః - ఏవ - వరుణం - పితరం - ఉపససార - అధీహి - భగవః - బ్రహ్మ - ఇతి - తం - హ - ఉవాచ - తపసా - బ్రహ్మ - విజిజ్ఞాసస్వ - తపః - బ్రహ్మ - ఇతి - సః - తపః - అతప్యత - సః - తపః - తప్త్వా.

ఆహారము తర్వాత ప్రాణముపై శ్రద్ధ చూపవలయును. భృగువు ఆహారము తర్వాత ప్రాణముపై శ్రద్ధచూపెను. ప్రాణము గుఱించి నిశితముగా పరిశీలించెను. ప్రాణమునకు ఇంద్రియములకు గల సంబంధమును కనుగొనెను. ప్రాణము వలననే దేహేంద్రియ మనోబుద్ధులు, జ్ఞానము పనిచేయుచున్నవి. ప్రాణము పోయిన తర్వాత దేహేంద్రియములున్నను మనోబుద్ధి జ్ఞానములుండవు. శరీరము జడమగుచున్నది. శరీరమునకు చేతనము ప్రాణము వలన కలుగుచున్నది. అంతఃకరణ చతుష్టయము, జ్ఞానము ప్రాణమున్నంత వఱకే వుండును.

ప్రాణమునకు గుణములకు గల సంబంధము కనుగొనెను. ప్రాణ మున్నంత వఱకే గుణముండును. చనిపోయిన పులిలో క్రూరత్వము లేదు. చనిపోయిన పాములో పగలేదు.

గుణముల చర్య ఇంద్రియముల ద్వారా జరుగును. ఇంద్రియములకు, గుణములకు, మనసుకు ఆధారము ప్రాణము. ప్రాణము మిక్కిలి ఉద్వేగ భరితమైనప్పుడు తమోగుణము; ప్రాణముఉద్వేగ భరితమైనప్పుడు రజోగుణము;
ప్రాణము ఉద్వేగ రహితమైనప్పుడు సత్త్వగుణము. ప్రాణము పూర్ణకుంభకములో ఉండిన గుణరహిత స్థితి గలుగును. లేక నిశ్చల సమాధిలో ఉండిన లేక సుషుప్తి అవస్థలోఉండిన మనస్సుకు నిలకడ తురీయ స్థితి కలుగును. ఆహారము జాగ్రతావస్థలోనే తీసికొనబడును. స్వప్న, సుషుప్తిలలో ఆహారము తీసుకొనబడదు. కాని ప్రాణము, ఈ మూడు అవస్థలలో పనిచేయును. కావున ప్రాణమును అదుపాజ్ఞలలో ఉంచవలయును. ఇటుల ప్రాణమును అదుపాజ్ఞలలో ఉంచుటకు-

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

(కన్ను) తారక యోగము పనిచేయును. తారక యోగం సిద్ధించిన చెవికి శబ్దము వినపడదు.

కావున కన్ను గుటించి, చెవి గుటించి విడిగా చెప్పనవసరము లేదు. ఈ తారనే రామాయణంలో వాలిభార్య తారగా వర్ణించినాడు. వాలి సంహారమునకు ముందు సుగ్రీవుడు కొంతకాలం వానర రాజ పరిపాల కుడుగా ఉండెను. అప్పుడు సుగ్రీవుడు తారతో కాపురము చేసెను. వాలి చనిపోయిన తర్వాత మరల తారతో కాపురం చేసినట్లు కథగా వర్ణింపబడినది. ఈ తారనే తారకాసురుడుగా వర్ణించి తారకాసుర సంహారముగా చెప్పినారు. ఈ తారకతోనే చంద్రుడు కాపురం చేసి బుధునిని కొడుకుగా పొందినాడు. ఈ రెండు కథలు యోగమును గుటించి చెప్పెను.

ప్రాణఃబ్రహ్మఇతి	=	ప్రాణము బ్రహ్మమని
వ్యజానాత్	=	గ్రహించితిని
ప్రాణాత్హఏవఖలు	=	ప్రాణము వలననే నిజముగా
ఇమానిభూతాని	=	ఈ జీవరాసులు
జాయంతే	=	పుట్టుచున్నవి
ప్రాణేనజాతానిజీవంతి	=	పుట్టిన జీవరాసులు ప్రాణము వలననే జీవించుచున్నవి
ప్రాణంఅభిసంవిశంతిప్రయంతిఇతి	=	జీవరాసులు మరణించిన తర్వాత వ్యష్టి అయిన వాటి ప్రాణము, సమిష్టి అయిన అనంత ప్రాణ వాయువులో లయమగు చున్నది.
తత్విజ్ఞాయ	=	ఆ విధముగా బ్రహ్మగుటించి తెలుసుకొని
పునః	=	మరల
పితరంవరుణంఉపససార	=	తండ్రియగు వరుణుని సమీపించెను
భగవఃబ్రహ్మఅధీహి	=	ఓ భగవాన్ బ్రహ్మ గుటించి తెలుపుము. అంత వరుణుడు

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

తపసా+బ్రహ్మ+ విజజ్ఞాసస్వ+ఇతి	=	తపస్సు చేసి బ్రహ్మను గ్రహింపుము అని
తపః+బ్రహ్మ+ఇతి	=	తపస్సుయే బ్రహ్మము అని
తం+హ+ఉవాచ	=	భృగువునకు చెప్పెను
సః	=	భృగువు
తపః+అతప్యత	=	తపస్సు చేసెను
సః	=	భృగువు
తపః+తప్త్వా	=	తపస్సుచేసి (మనస్సు గుఱించి కనుగొని తిరిగి తండ్రి వద్దకు వచ్చెను)

*****

మనస్సు - బ్రహ్మము

మనో బ్రహ్మేతి వ్యజానాత్। మనసోహ్యేవ ఖల్విమాని భూతాని జాయంతే। మనసా జాతాని జీవంతి। మనః ప్రయంత్యభి సంవిశంతీతి। తద్విజ్ఞాయ పునరేవ వరుణం పితర ముపససార। అధీహి భగవో బ్రహ్మేతి। తగ్ం హో వాచ। తపసా బ్రహ్మ విజిజ్ఞాసస్వ। తపో బ్రహ్మేతి। సతపాఽతప్యత। స తపస్తప్త్వా।

(ఇతి చతుర్థో ఽనువాకః)

మనః - బ్రహ్మ- ఇతి - వ్యజానాత్ - మనసః - హి - ఏవ - ఖలు - ఇమాని - భూతాని - జాయంతే - మనసా - జాతాని - జీవంతి - మనః - ప్రయంతి - అభిసంవిశంతి - ఇతి - తత్ - విజ్ఞాయ - పునః - ఏవ - వరుణం - పితరం - ఉపససార - అధీహి - భగవః - బ్రహ్మ - ఇతి - తం - హ - ఉవాచ - తపసా - బ్రహ్మ - విజిజ్ఞాసస్వ - తపః - బ్రహ్మ - ఇతి - సః - తపః - అతప్యత - సః - తపః - తప్త్వా.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

మనసు ఆలోచనలకు పుట్టినిల్లు. ప్రతీ జీవి ఆహారం ఎలా సమకూర్చుకొనవలయును అని ఆలోచించును. తనని తనుఎలా రక్షించుకొనవలయును? తను సుఖంగా ఉండాలంటే ఏమి చేయాలి? అని ఆలోచిస్తుంది. ఆహార, నిద్రా, భయ, మైథునాలు సర్వజీవరాసులలోనూ కనిపించే లక్షణాలు.

ఆలోచనయే జీవ లక్షణం. ఈ ఆలోచనలు మనసులో పుట్టును. మనసులో పెరుగును. చివరకు మనసులో లయమగును. ఆలోచనలు ఎలా పుడతాయి? ఆలోచనలు ఎలా పెరుగుతాయి? చివరకు ఆ ఆలోచనలు ఎలా నశించుతాయి? ఆలోచనల వలన బుద్ధి ఎలా వికసించుతుంది? బుద్ధి ఎలా నశించుతుంది? ఆలోచనలనుఎలా అరికట్టట? ఆలోచనలను అరికడితే అనుభూతి ఎలా వుంటుంది? ఆలోచనలకు గుణములకుగల అవినాభావ సంబంధమేమిటి? ఆలోచనలు ఎలా బహిర్గతమగును? అంతర్గతముగా బీజరూపముగా నున్న వాసనలు- గుణములు సంయోగం చెంది కర్మేంద్రియముల ద్వారా బాహ్యాచర్యగా బహిర్గతమగును.

వికల్పము నశించవలయును. సవికల్పసమాధి నుంచి నిశ్చల సమాధికి చేరవలయును. మనస్సులో సంకల్ప వికల్పములుండును. వికల్పము నశించి సంకల్పము ఒక్కటే మిగిలిన స్థితిని ధారణ అని అందురు. ధారణ బలపడి నిశ్చల సమాధి యగును. మొదట వికల్పము నశించవలయును. దీనినే మారీచ సుబాహులుగా చెప్పి సుబాహు వధగా చెప్పిరి

మనఃబ్రహ్మఇతి వ్యజానాత్	=	బ్రహ్మము సృష్టికి కారణము. మనస్సు ఆలోచనలకు కారణము. కావున మనస్సు బ్రహ్మమని గ్రహించితిని.
మనసఃహిఏవ ఖలుఇమానిభూతాని జాయంతే	=	మనసు వలననే యీ ఆలోచనలు పుట్టుచున్నవి.
మనసాజాతాని	=	పుట్టిన ఆలోచనలు మనస్సు వలననే వృద్ధి

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

జీవంతి		పొందుచున్నవి.
మనః+అభిసంవిశంతి+	=	ఆలోచనలు నశించిన తర్వాత అవి
ప్రయంతి+ఇతి		మనసులో లయమగుచున్నవి.
తత్+విజ్ఞాయ	=	ఆ విధముగా మనస్సు గుఱించి తెలుసుకొని
పునః+ఏవ	=	మరల
పితరం+వరుణం	=	తండ్రియగు వరుణుని
ఉపససార	=	సమీపించెను
భగవః+బ్రహ్మ+అధీహి+=		ఓ భగవాన్. బ్రహ్మ గుఱించి తెలుపుము.
ఇతి		అంత వరుణుడు
తపసా+బ్రహ్మ+	=	తపస్సు చేసి బ్రహ్మను గ్రహింపుము అని
విజిజ్ఞాసస		
తపః+బ్రహ్మ+ఇతి	=	తపస్సుయే బ్రహ్మము
తం+హ+ఉవాచ	=	భృగువునకు చెప్పెను
సః	=	భృగువు
తపః+అతప్యత	=	తపస్సు చేసెను
సః	=	భృగువు
తపః+తప్త్వా	=	తపస్సు చేసి (విజ్ఞానమును గుఱించి గ్రహించెను.)

*****

విజ్ఞానం బ్రహ్మేతి వ్యజానాత్ । విజ్ఞానాద్ధ్యేవ ఖల్విమాని భూతాని జాయంతే । విజ్ఞానేన జాతాని జీవంతి । విజ్ఞానం ప్రయంత్యభి సంవిశంతీతి । తద్విజ్ఞాయ । పునరేవ వరుణం పితరముపససార । అధీహి భగవో బ్రహ్మేతి । తగ్ం హోవాచ । తపసా బ్రహ్మ విజిజ్ఞాసస్వ । తపో బ్రహ్మేతి । సతపోఽతప్యత । సతపస్తప్త్వా ।

(ఇతి పంచమోఽనువాకః)

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

విజ్ఞానం - బ్రహ్మ - ఇతి - వ్యజానాత్ - విజ్ఞానాత్ - హి - ఏవ - ఖలు - ఇమాని- భూతాని - జాయంతే - విజ్ఞానేన - జాతాని - జీవంతి - విజ్ఞానం - ప్రయంతి - అభిసంవిశంతి - ఇతి - తత్ - విజ్ఞాయ - పునః - ఏవ - వరుణం - పితరం - ఉపససార - అధీహి - భగవః - బ్రహ్మ - ఇతి - తం - హ - ఉవాచ - తపసా - బ్రహ్మ - విజిజ్ఞాసస్వ - తపః - బ్రహ్మ - ఇతి - సః - తపః - అతప్యత - సః - తపః - తప్త్వా.

మనస్సుయొక్క ఆలోచనలను వక్రమార్గం నుంచి సక్రమమార్గంలో ఉంచునది బుద్ధి. ఇదియే విజ్ఞానము. మనస్సు బుద్ధుల కలయిక వలన విజ్ఞానము గలుగును. దీనినే యోగ పరిభాషలో ధారణయని యందురు. ధారణయనగానేమి? ధారణయే క్రియ నిలుచును? ధారణ పరిపక్వమై పూర్వ జన్మ కర్మ వాసనలు నశించిన నిశ్చల సమాధి గలుగును. ఆత్మగానూ, జీవాత్మగానూ యున్న ఆత్మ వలన మనస్సును బుద్ధిచే వశము చేసుకొనవలయును.

విజ్ఞానం+బ్రహ్మ+ఇతి వ్యజానాత్	=	విజ్ఞానం బ్రహ్మమని గ్రహించితిని
విజ్ఞానాత్+హి+ఏవ+ ఖలు+ఇమాని+భూతాని +జాయంతే	=	విజ్ఞానం వలననే యీ జీవరాసులు పుట్టుచున్నవి.
విజ్ఞానేన+జాతాని+ జీవంతి	=	విజ్ఞానము వలననే యీ జీవరాసులు వృద్ధి పొందుచున్నది.
విజ్ఞానం+అభిసంవిశంతి+= ప్రయంతి+ఇతి		విజ్ఞానమునందే లయమగుచున్నవి.
తత్+విజ్ఞాయ	=	ఆ విధముగా బ్రహ్మ గుఱించి తెలుసుకొని
పునఃఏవ	=	మరల
పితరం+వరుణం+ ఉపససార	=	తండ్రియగువరుణుని సమీపించెను

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

భగవః+బ్రహ్మ+ అధీహి+ఇతి	=	ఓ భగవాన్. బ్రహ్మ గుఱించి తెలుపుము. అంత వరుణుడు.
తపసా+బ్రహ్మ+ విజిజ్ఞాసస్వ	=	తపస్సు చేసి బ్రహ్మను గ్రహింపుము అని
తపః+బ్రహ్మ+ఇతి	=	తపస్సు ద్వారానే బ్రహ్మను గ్రహించుము. తపస్సే బ్రహ్మము
తం+హ+ఉవాచ	=	భృగువునకు చెప్పెను
సః	=	భృగువు
తపః+అతప్యత	=	తపస్సు చేసెను
సః	=	భృగువు
తపః+తప్త్వా	=	తపస్సు చేసి బ్రహ్మను గ్రహించెను. బ్రహ్మము ఆనంద స్వరూపము. ద్వందాతీత స్థితి గలుగువరకు సర్వము ఆత్మస్వరూపము అని గ్రహించు వఱకు తపస్సు చేయవలయును.

ఒక్కటిగాయున్న ఆత్మసృష్టిచేసి సృష్టిలోని సర్వస్థావర జంగమాత్మకముగా వర్ధిల్లి అందు అంతర్యామిగా వుంది. దీనిని స్వానుభవంలో గ్రహించుటయే విజ్ఞానము.

*****

ఆనందము- బ్రహ్మము

బ్రహ్మను స్వానుభవంతో గ్రహించిన వాడు బ్రహ్మయగును

ఆనందో బ్రహ్మేతి వ్యజానాత్ । ఆనందాద్ధ్యేవ ఖల్విమాని భూతాని జాయంతే। ఆనందేన జాతాని జీవంతి । ఆనందం ప్రయంత్యభి సంవిశం తీతి । సైషాభార్గవీ వారుణీ విద్యా । పరమే వ్యోమన్ ప్రతిష్ఠితా । స య ఏవం వేద ప్రతితిష్ఠతి । అన్నవానన్నాదో భవతి । మహాన్ భవతి ప్రజయా పశుభిర్బ్రహ్మవర్చసేన । మహాన్ కీర్త్యా । (ఇతి షష్ఠోఽనువాకః)

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఆనందః - బ్రహ్మ - ఇతి - వ్యజానాత్ - ఆనందాత్ - హి - ఏవ - ఖలు - ఇమాని- భూతాని - జాయంతే - ఆనందేన - జాతాని - జీవంతి - ఆనందం - ప్రయంతి - అభిసంవిశంతి - ఇతి - సా - ఏషా - భార్గవీ - వారుణీ - విద్యా - పరమే - వ్యోమన్ - ప్రతిష్ఠితా - సః - యః - ఏవం - వేద - ప్రతితిష్ఠతి - అన్నవాన్ - అన్నాదః - భవతి - మహాన్ - భవతి - ప్రజయా - పశుభిః - బ్రహ్మవర్చసేన - మహాన్ - కీర్త్యా.

ధారణావతియైన బుద్ధిని పురుషుని యందు సమర్పించిన ఆనందమయుడగును. ఈ విషయమునే కథా పరముగా ఉద్దాలకుడు నచికేతునిని యమునికి దాస్యము చేయుటకు పంపినట్లు కఠోపనిషత్‌లో చెప్పబడినది. ఆనందమే బ్రహ్మ. ఈ ఆనందము బ్రహ్మానందము. ఈ స్థాయికి చేరిన సాధకుడు ఆనందమయుండై బ్రహ్మయందు కలియును. ఇంతవఱకు చెప్పిన దానిని భార్గవీ వారుణీ విద్యగా చెప్పుదురు.

రామాయణంలో ఆనందమయ స్వరూపమును వాల్మీకి లంకాదహనం చేసి, సీతను చూచివచ్చిన ఆంజనేయుడు ఇతర వానరులతో కలసి మధువనం ప్రవేశించి మధువును సర్వవానరులు గ్రోలినారు అని వర్ణించినారు. అనగా ఆంజనేయుడు ఆనందమయుడు అయ్యెను అని గ్రహించవలయును.

ద్వందములు ఉపాధి వలన గలుగును. ద్వందాతీత స్థితి ఆనందము. అప్పుడు అతడు త్రిగుణరహితుడు. ప్రకృతిని బాసి స్వస్వరూప జ్ఞానమును పొంది బంధరహితుడై అమృతత్వమును పొంది ఆత్మ ఆత్మతో కలిసి ఏకీభూతుడగును. ఇతడు భయ రహితుడు. దేవతలు అతనికి కానుకలు యిత్తురు.

ఆనందః	=	ఆనందము
బ్రహ్మ+ఇతి	=	బ్రహ్మమని
వ్యజానాత్	=	గ్రహించితిని ఆనందము బ్రహ్మస్వరూపము.
ఆనందాత్+ఏవ+హి	=	ఆనందము నుంచే

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఖలు	=	నిజముగా
ఇమాని+భూతాని	=	యీ సర్వజీవరాసులు
జాయంతే	=	పుట్టుచున్నవి
ఆనందేన+జాతాని	=	ఆనందముచే పుట్టిన జీవరాసులు
జీవంతి	=	జీవించుచున్నవి
ఆనందం+	=	ఆనందములోప్రవేశించి లయమగుచున్నవి
అభిసంవిశంతి+		
ప్రయంతి+ఇతి		
సా+ఏషా	=	ఇది
భార్గవీ వారుణీ+విద్యా	=	భార్గవీ వారుణీవిద్య వరుణుడు చెప్పగా భృగువు గ్రహించిన విద్య ఈ విద్య తెలిసినవాడు- స్వానుభవములో గ్రహించినవాడు
పరమే+వ్యోమన్	=	హృదయాకాశములో గల ఆత్మలో
ప్రతిష్ఠితా	=	ప్రతిష్ఠింపబడుచున్నాడు
యః	=	ఎవడు
ఏవం+వేద	=	ఆ విధముగా తెలుసుకొనునో
సః	=	వాడు
ప్రతితిష్ఠతి	=	బ్రహ్మమందు ప్రతిష్ఠితుడగును. ఫలశ్రుతి చెప్పుచున్నాడు.
అన్నవాన్	=	అన్నము గలవాడు
అన్నాదః	=	అన్నము తినువాడు
భవతి	=	అగుచున్నాడు
ప్రజయా	=	సంతానము తోనూ
పశుభిః	=	పశువులతోనూ
బ్రహ్మవర్చసేన	=	బ్రహ్మవర్చస్సుతోనూ

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

మహాన్+కీర్త్యా	=	గొప్పకీర్తి కలిగి
మహాన్	=	చాలా గొప్పవాడు
భవతి	=	అగుచున్నాడు

*****

అధి భౌతికముగా అన్నము బ్రహ్మము

అన్నం న నింద్యాత్ । తద్ వ్రతమ్ । ప్రాణో వా అన్నమ్ । శరీర మన్నాదమ్ । ప్రాణే శరీరం ప్రతిష్ఠితమ్ । శరీరే ప్రాణః ప్రతిష్ఠితః । తదేతదన్న మన్నేప్రతిష్ఠితమ్ । సయ ఏతదన్నమన్నే ప్రతిష్ఠితం వేద ప్రతితిష్ఠతి । అన్నవా నన్నాదో భవతి । మహాన్ భవతి । ప్రజయా పశుభిర్బ్రహ్మ వర్చసేన । మహాన్‌కీర్త్యా

(ఇతి సప్తమోఽను వాకః)

అన్నం - న - నింద్యాత్ - తత్ - వ్రతమ్ - ప్రాణః - వా - అన్నమ్ - శరీరం - అన్నాదమ్ - ప్రాణే - శరీరం - ప్రతిష్ఠితమ్ - శరీరే - ప్రాణః - ప్రతిష్ఠితః - తత్ - ఏతత్ - అన్నమ్ - అన్నే - ప్రతిష్ఠితమ్ - సః - యః - ఏతత్ - అన్నమ్ - అన్నే - ప్రతిష్ఠితం - వేద - ప్రతితిష్ఠతి - అన్నవాన్ - అన్నాదః - భవతి - మహాన్ - భవతి- ప్రజయా - పశుభిః - బ్రహ్మవర్చసేన - మహాన్ - కీర్త్యా.

అన్నమ్	=	అన్నము పరబ్రహ్మస్వరూపము కావున
న+నింద్యాత్	=	అన్నమును నిందింపవద్దు
తత్+వ్రతమ్	=	అది ఒక వ్రతము. అన్నమును పరబ్రహ్మగా భావించుట ఒక వ్రతము వంటిది.
ప్రాణః+వా+అన్నమ్	=	ప్రాణము అన్నము
శరీరం+అన్నాదమ్	=	ఆ ప్రాణమును తినువాడు శరీరములో గల జీవుడు.

శరీరము అన్నమును స్వీకరించిన తర్వాత అనగామనము అన్నంతిన్న తర్వాత- వైశ్వానరాగ్ని పచనము చేయగా సమాన వాయువు తిన్న అన్నము వలన గలిగినశక్తిని

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

శరీరభాగ ములకు సమానముగా పంచుచున్నది. ఇటుల ఆహారము వలన గలిగిన ప్రాణశక్తిని శరీరముచే తిని వేయబడుచున్నది.

ప్రాణే	=	ప్రాణములో
శరీరం+ప్రతిష్ఠితం	=	శరీరము ప్రతిష్ఠితమైయున్నది అనగా ప్రాణశక్తిచే శరీరము పనిచేయుచున్నది.
శరీరే	=	శరీరమునందు
ప్రాణః+ప్రతిష్ఠితః	=	ప్రాణము ప్రతిష్ఠితమై యున్నది.

ప్రాణము స్వతహాగా ఏ పనీ చేయలేదు. ప్రాణ వ్యవహారమునకు శరీరము అవసరము. ఇటుల శరీరము - ప్రాణము పరస్పర ఆశ్రయములు. శరీరము ద్వారా ప్రాణమును, ప్రాణము ద్వారా శరీరమును వశపరచుకొనవలయును.

తత్	=	అందువలన
ఏతత్+అన్నం	=	ఈ అన్నము-ఈ ప్రాణము
అన్నే+ప్రతిష్ఠితమ్	=	అన్నములో ప్రతిష్ఠితమైయున్నది. శరీరములో ప్రాణము ప్రతిష్ఠితమై పరస్పరాశ్రయమై యున్నది.
యః	=	ఎవడు
ఏతత్+అన్నమ్	=	ఈ అన్నము మనము తిను ఆహారము
అన్నే+ప్రతిష్ఠితం	=	ప్రకృతిలో ప్రతిష్ఠితమై యున్నదని
వేద	=	గ్రహించునో

ఫలశ్రుతి

సః	=	వాడు
అన్నవాన్	=	అన్నముగలవాడును
అన్నాదః	=	అన్నము తినువాడును
మహాన్	=	గొప్పవాడు
భవతి	=	అగును
ప్రజయా	=	సంతానము తోనూ

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

పశుభిః	=	పశువులతోనూ అనగా సంతానము, పశువులు
బ్రహ్మవర్చసేన	=	బ్రహ్మవర్చసుతోనూ
ప్రతితిష్ఠతి	=	ప్రతిష్ఠితుడగుచున్నాడు.
మహాన్+కీర్త్యా	=	గొప్ప కీర్తిని గలిగి
భవతి	=	ఉండును.

*****

అన్నం న పరిచక్షీత । తద్ వ్రతమ్ । ఆపోవా అన్నమ్ । జ్యోతి రన్నాదమ్ । అప్సు జ్యోతిః ప్రతిష్ఠితమ్ । జ్యోతిష్యాపః ప్రతిష్ఠితాః । తదేత దన్న మన్నే ప్రతిష్ఠితం । స య ఏత దన్న మన్నే ప్రతిష్ఠితం వేద ప్రతితిష్ఠతి । అన్నవా నన్నాదో భవతి । మహాన్భవతి । ప్రజయా పశుభిర్బహ్మ వర్చసేన । మహాన్ కీర్త్యా ।

(ఇతి అష్టమోఽనువాకః)

అన్నం - న - పరిచక్షీత - తత్ - వ్రతమ్ - ఆపః - వా - అన్నమ్ - జ్యోతిః - అన్నాదమ్ - అప్సు - జ్యోతిః - ప్రతిష్ఠితమ్ - జ్యోతిషు - ఆపః - ప్రతిష్ఠితాః - తత్-ఏతత్ - అన్నమ్ - అన్నే - ప్రతిష్ఠితం - సః - యః - ఏతత్ - అన్నమ్ - అన్నే - ప్రతిష్ఠితమ్ - వేద - ప్రతితిష్ఠతి - అన్నవాన్ - అన్నాదః - భవతి - మహాన్ - భవతి - ప్రజయా - పశుభిః - బ్రహ్మవర్చసేన - మహాన్ - కీర్త్యా.

అన్నం	=	అన్నమును
న+పరిచక్షీత	=	నిరాకరింపవద్దు
తత్+వ్రతమ్	=	అది ఒక వ్రతము. అన్నమును నిరాకరింప కుండుటయే వ్రతము
ఆపః+వా	=	జలములు
అన్నమ్	=	అన్నము
జ్యోతిః	=	అగ్ని
అన్నాదమ్	=	తినువాడు

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

అప్సు	=	నీటిలో
జ్యోతిః	=	అగ్ని
ప్రతిష్ఠితమ్	=	ప్రతిష్ఠితమై యున్నది
జ్యోతిషు	=	అగ్నిలో
ఆపః	=	నీరు
ప్రతిష్ఠితాః	=	ప్రతిష్ఠితమైయున్నది
తత్	=	అందువలన
ఏతత్+అన్నం	=	ఈ అన్నము
అన్నే+ప్రతిష్ఠితమ్	=	అన్నమునందు ప్రతిష్ఠితమై యున్నది. అగ్నియందు ప్రతిష్ఠితమై జలము-అగ్ని పరస్పరాశ్రయమైయున్నది.
యః	=	ఎవడు
ఏతత్+అన్నమ్	=	ఈ అన్నము
అన్నే+ప్రతిష్ఠితం	=	అన్నములో ప్రతిష్ఠితమై యున్నదని
వేద	=	గ్రహించునో
సః	=	వాడు
అన్నవాన్	=	అన్నముగలవాడును
అన్నాదః	=	అన్నము తినువాడును అయి
ప్రజయా	=	సంతానముతో
ప్రతితిష్ఠతి	=	ప్రతిష్ఠితుడగుచున్నాడు
పశుభిః	=	పశువులతోనూ అనగా సంతానము, పశువులు
బ్రహ్మవర్చసేన	=	బ్రహ్మవర్చస్సు
మహాన్+కీర్త్యా	=	గొప్పకీర్తిని గలిగి
భవతి	=	యుండును
మహాన్+భవతి	=	గొప్పవాడగును.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

అన్నం బహు కుర్వీత । తద్ వ్రతమ్ । పృథివీ వా అన్నమ్ । ఆకాశోఽన్నాదః । పృథివ్యామాకాశః ప్రతిష్ఠితః । ఆకాశే పృథివీ ప్రతిష్ఠితా । తదేత దన్నమన్నే ప్రతిష్ఠితమ్ । సయ ఏతదన్నమన్నే ప్రతిష్ఠితం వేద ప్రతితిష్ఠతి । అన్నవా నన్నాదో భవతి । మహాన్భవతి । ప్రజయా పశుభి బ్రహ్మవర్చసేన । మహాన్కీర్త్యా ।

(ఇతి నవమోఽను వాకః)

అన్నం - బహు - కుర్వీత - తత్ - వ్రతమ్ - పృథివీ - వా - అన్నమ్ - ఆకాశః - అన్నాదః - పృథివ్యాం - ఆకాశః - ప్రతిష్ఠితః - ఆకాశే - పృథివీ - ప్రతిష్ఠితా - తత్ - ఏతత్ - అన్నమ్ - అన్నే - ప్రతిష్ఠితమ్ - సః - యః - ఏతత్ - అన్నమ్ - అన్నే - ప్రతిష్ఠితం - వేద - ప్రతితిష్ఠతి - అన్నవాన్ - అన్నాదః - భవతి - మహాన్ - భవతి- ప్రజయా - పశుభిః - బ్రహ్మవర్చసేన - మహాన్ - కీర్త్యా.

అన్నమ్	=	పాడి పంటలను-అన్నమును
బహు	=	ఎక్కువ
కుర్వీత	=	చేయవలయును. పంటలను బాగా పండించ వలయును. పాడిని అభివృద్ధి చేయవలయును.
తత్+వ్రతమ్	=	అది ఒక వ్రతము
పృథివీ+వా	=	భూమి
ఆకాశః	=	ఆకాశము
అన్నమ్	=	అన్నము గలుగుచున్నది. ఆకాశమందలి మేఘములు వర్షించుటవలన భూమిపై అన్నము గలుగుచున్నది.
అన్నాదః	=	ఆహారమును తినువాడు జీవుడు
పృథివ్యాం	=	భూమియందు
ఆకాశః	=	ఆకాశములవలన
ప్రతిష్ఠితః	=	ప్రతిష్ఠితమై యున్నది
ఆకాశే	=	ఆకాశమునందు
పృథివీ	=	భూమి

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ప్రతిష్ఠితా	=	ప్రతిష్ఠితమై యున్నది
తత్	=	అందువలన
ఏతత్+అన్నమ్	=	ఈ అన్నము
అన్నే+ప్రతిష్ఠితమ్	=	అన్నమునందు ప్రతిష్ఠితమై యున్నవి
యః	=	ఎవడు
ఏతత్+అన్నమ్	=	ఈ అన్నము
అన్నే+ప్రతిష్ఠితం	=	అన్నములో ప్రతిష్ఠితమైయున్నదని
వేద	=	గ్రహించునో
సః	=	వాడు
అన్నవాన్	=	అన్నము గలవాడును
అన్నాదః	=	అన్నము తినువాడును అయి
ప్రజయా	=	సంతానముతో
ప్రతితిష్ఠతి	=	ప్రతిష్ఠితుడగుచున్నాడు
పశుభిః	=	పశువులతోనూ అనగా సంతానము, పశువులు
బ్రహ్మవర్చసేన	=	బ్రహ్మవర్చస్సు
మహాన్+కీర్త్యా	=	గొప్పకీర్తి గలిగి
భవతి	=	ఉండును
మహాన్+భవతి	=	గొప్పవాడగును.

*****

పదవ అనువాకము

అపర ధర్మము అన్నదాన విధి చెప్పబడుచున్నది. అన్నమును ఆప్యాయముగా వడ్డించవలయును.

బ్రహ్మను గ్రహించినవాడు బ్రహ్మయగును.

న కంచన వసతౌ ప్రత్యాచక్షీత । తద్వ్రతమ్ । తస్మాద్యయా కయా చ విధయా బహ్వన్నం ప్రాప్నుయాత్ । ఆరాద్యస్మా అన్నమిత్యా చక్షతే । ఏతద్వై ముఖతోఽ

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

న్నగ్ం రాద్ధమ్ । ముఖతోఽస్మా అన్నగ్ం రాధ్యతే । ఏతద్వై మధ్యతోఽన్నగ్ం రాద్ధమ్ । మధ్యతోఽస్మా అన్నగ్ం రాధ్యతే । ఏతద్వా అన్తతోఽన్నగ్ం రాద్ధమ్ । అన్తతోఽస్మా అన్నగ్ం రాధ్యతే య ఏవం వేద ।

న - కంచన - వసతౌ - ప్రత్యాచక్షీత - తత్ - వ్రతమ్ - తస్మాత్ - యయా - కయా - చ - విధయా - బహు - అన్నం - ప్రాప్నుయాత్ - ఆరాది - అస్మా (అస్మై) - అన్నమ్ - ఇతి - ఆచక్షతే - ఏతత్ - వై - ముఖతః - అన్నగ్ం - రాద్ధమ్- ముఖతః - అస్మా (అస్మై) - అన్నమ్ - రాధ్యతే - ఏతత్ - వై - మధ్యతః - అన్నం - రాద్ధమ్ - మధ్యతః - అస్మా (అస్మై) - అన్నమ్ - రాధ్యతే - ఏతత్ - వై - అన్తతః - అన్నం - రాద్ధమ్ - అన్తతః - వై - అస్మా (అస్మై) అన్నం - రాధ్యతే - యః - ఏవం-వేద

గురువు శిష్యునకు గృహస్థ ధర్మమును గుఱించి మఱియొక మారు హెచ్చరించు చున్నాడు. అతిథి, అభ్యాగతులలో ఎవరయినా తనవద్దకు తలదాచుకొనుటకు, ఆకలితో అన్నము కొఱకు వచ్చిన వారికి గృహస్థుడు ఆశ్రయమిచ్చి అన్నము పెట్టి ఆదరింపవలయును. ఇది గృహస్థుని విధి. దీనిని శ్రద్ధగా పాటింపవలయును. అంతేగాని ఉపేక్ష, ఉదాసీనత, న్యూనత భావముతో చేయరాదు. వ్యవసాయము ద్వారా పంటలను బాగా పండించవలయును. దేశమును పాడి పంటలతో సమృద్ధిగా ఉంచవలయును. వ్యవసాయము ద్వారా అన్నమును ఎక్కువగా సంపాదించ వలయును. అన్నదాన విధిని చెప్పుచున్నాడు.

వసతౌ	=	వసతి, ఆహారము కావలయునని కోరి వచ్చిన అనగా ఆకలిగా వుంది అన్నము పెట్టండని, తలదాచు కోవటమునకు వసతి కావలయునని వచ్చిన
కంచన	=	ఎవరిని గాని, బ్రహ్మచర్య గృహస్థ, వానప్రస్థ, సన్యాస ఆశ్రమములలోని ఎవరినిగాని
న+ప్రత్యాచక్షీత	=	ఆశ్రయం ఇవ్వకుండా, అన్నము పెట్టకుండా పంప వద్దు.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

తత్+వ్రతమ్	=	అలా ఆశ్రయమిచ్చుట, అన్నము పెట్టుట ఒక వ్రతము. గృహస్థుడు ఇది పాటించవలసిన విధి
తస్మాత్	=	అలా వచ్చిన వారిని అన్నము లేదని పంపరాదు కావున
యయా కయాచ విధయా	=	వ్యవసాయము - తపస్సులనే ఏ పద్ధతుల ద్వారా నైనను ఏ విధముగానైనను ధర్మమార్గమున
బహు	=	ఎక్కువగా
అన్నం	=	అన్నమును
పాప్నుయాత్	=	సంపాదించవలయును.

తన గుఱించి, అతిథి అభ్యాగతుల గుఱించి ఆహారమునకు కావలసిన వస్తువులను ముందుగా జాగ్రత్తపడి సంపాదించి నిల్వయుంచవలయును. అన్న విక్రయము పాపముగా వేదకాలములో పరిగణింప బడినది. వసిష్ఠులవారు విశ్వామిత్రునికి, వాని పరివారమునకు అన్నము పెట్టి ఆదరించినారు. భరద్వాజుడు భరతునికి వాని పరివారమునకు అన్నము పెట్టి ఆదరించినారు. సీతారామ లక్ష్మణులకు ఋషులు అన్నము పెట్టి ఆదరించినారు. అన్నము కొఱకు వచ్చిన వారికి ఎలా పెట్టవలయునో వివరించుచున్నాడు. మంచి గృహస్థుడు

అస్మై	=	అతిథి అభ్యాగతునికి
అన్నం	=	అన్నము వడ్డనకు
ఆరాది+ఇతి	=	సిద్ధముగా నున్నదని
ఆచక్షతే	=	చెప్పుచున్నారు
ఏతత్+వై	=	ఎవరు యీ విధముగా - అనగా
ముఖతః	=	స్వయముగా, అన్నమును ఆప్యాయముగా అతిథి అభ్యాగతులకు వడ్డించవలయును. అన్నదానము గుఱించి రామాయణములో బాలకాండలో అశ్వమేధ యాగ సందర్భమున వివరించినాడు.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

అన్నం	=	అన్నమును
రాద్ధం	=	వడ్డనకు సిద్ధముగా నున్నదని అతిథి అభ్యాగతులకు వినయముగా సమర్పించిన
అస్మై	=	అతనికి
ముఖతః+అన్నం+ రాధ్యతే	=	అదేవిధముగా మంచిగా అన్నము దొరకు చున్నది.
ఏతత్+మధ్యతః+అన్నం +రాద్ధం	=	తను స్వయంగా గాక ఇతర గృహస్థుల ద్వారా అతిథి అభ్యాగతులకు అన్నం సిద్ధము చేసినచో
ఏతత్+వై	=	ఈ విధముగా చేసినవానికి ఆ విధముగనే
అస్మై	=	అతనికి
మధ్యతః+అన్నమ్+ రాధ్యతే	=	అదే విధముగా అన్నము దొరకుచున్నది
అంతతః+అన్నం+రాద్ధం	=	నిరసన భావనతో అన్నము పెట్టిన,
ఏతత్+వై	=	ఈ విధముగా చేసినవానికి ఆ విధముగనే
అస్మై	=	అతనికి అన్నము దొరుకును
అంతతః+అన్నం+ రాధ్యతే	=	అలాగే అన్నము ఇతరులు పెట్టుదురు
యః+ఏవం+వేద	=	ఎవడు యీ విధముగా తెలుసుకొని అతిథి అభ్యాగతులను ఆదరించునో వాడు ఉత్తముడు.

అతిథి అభ్యాగతులను ఆదరించి భోజన సదుపాయములు కల్పించవలయును.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

క్షేమ ఇతి వాచి । యోగక్షేమ ఇతి ప్రాణాపానయోః । కర్మేతి హస్తయోః । గతి రితి పాదయోః । విముక్తి రితి పాయౌ । ఇతి మానుషీస్సమాజ్ఞాః అథ దైవీః । తృప్తిరితి వృష్టౌ । బలమితి విద్యుతి । యశ ఇతి పశుషు జ్యోతిరితి నక్షత్రేషు । ప్రజాపతిరమృత మానన్ద ఇత్యుపస్థే । సర్వమిత్యాకాశే । తత్ప్రతిష్ఠేత్యుపాసీత । ప్రతిష్ఠావాన్ భవతి । తన్మహ ఇత్యుపాసీత । మహాన్భవతి । తన్మన ఇత్యుపాసీత । మానవాన్భవతి । తన్మను ఇత్యుపాసీత । నమ్యన్తేఽస్మై కామాః । తద్బ్రహ్మేత్యుపాసీత । బ్రహ్మవాన్భవతి । తద్బ్రహ్మణః పరిమర ఇత్యుపాసీత । పర్యేణం మ్రియం తేద్విషన్తః సపత్నాః । పరియేఽప్రియాభ్రాతృవ్యాః । స యశ్చాయం పురుషే । యశ్చాసావాదిత్యే । స ఏకః । సయ ఏవం విత్ । అస్మాల్లోకా త్ప్రేత్య । ఏతమన్నమయ మాత్మాన ముపసంక్రమ్య । ఏతం ప్రాణమయ మాత్మాన ముపసంక్రమ్య । ఏతం మనోమయ మాత్మాన ముపసంక్రమ్య । ఏతంవిజ్ఞానమయ మాత్మాన ముపసంక్రమ్య । ఏత మానన్దమయ మాత్మాన ముపసంక్రమ్య । ఇమాన్లోకాన్కామాన్నీకాను రూప్యను సంచరన్ । ఏతత్సామగా యన్నాస్తే ।

క్షేమః - ఇతి - వాచి - యోగక్షేమః - ఇతి - ప్రాణాపానయోః - కర్మ - ఇతి - హస్తయోః - గతిః - ఇతి - పాదయోః - విముక్తిః - ఇతి - పాయౌ - ఇతి - మానుషీః - సమాజ్ఞాః - అథ - దైవీః - తృప్తిః - ఇతి - వృష్టౌ - బలం - ఇతి - విద్యుతి - యశః - ఇతి - పశుషు - జ్యోతిః - ఇతి - నక్షత్రేషు - ప్రజాపతిః - అమృతమ్ - ఆనన్దమ్ - ఇతి - ఉపస్థే - సర్వమ్ - ఇతి ఆకాశే - తత్ - ప్రతిష్ఠా - ఇతి - ఉపాసీత - ప్రతిష్ఠావాన్ - భవతి - తత్ - మహాః - ఇతి - ఉపాసీత - మహాన్ - భవతి - తత్ - మనః - ఇతి - ఉపాసీత - మానవాన్ - భవతి - తత్ - నమః - ఇతి - ఉపాసీత - నమ్యన్తే - అస్మై - కామాః - తత్ - బ్రహ్మ - ఇతి - ఉపాసీత - బ్రహ్మవాన్ - భవతి - తత్ - బ్రహ్మణః - పరిమరః - ఇతి - ఉపాసీత - పరి - ఏణం - మ్రియన్తే - ద్విషన్తః - సపత్నాః - పరి - యే - అప్రియాః -

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

భ్రాతృవ్యాః - సః - యః - చ - అయం - పురుషే - యః - సః - చ - అసౌ - ఆదిత్యే - సః - ఏకః - సః - యః - ఏవం - విత్ - అస్మాత్ - లోకాత్ - ప్రేత్య - ఏతమ్ - అన్నమయమ్ - ఆత్మానమ్ - ఉపసంక్రమ్య - ఏతం - ప్రాణమయం - ఆత్మానమ్ - ఉపసంక్రమ్య - ఏతం - మనోమయమ్ - ఆత్మానమ్ - ఉపసంక్రమ్య- ఏతం - విజ్ఞానమయమ్ - ఆత్మానమ్ - ఉపసంక్రమ్య - ఏతం - ఆనన్దమయం - ఆత్మానం - ఉపసంక్రమ్య - ఇమాన్ - లోకాన్ - కామాన్నీ - కామరూపీ - అనుసంచరన్ - ఏతత్ - సామ - గాయన్ - ఆస్తే.

కర్మేంద్రియములు చేయుపనులను వివరించుచున్నది

యోగక్షేమః	=	యోగక్షేమము ఆత్మ దర్శన ప్రాప్తివలన గలుగును.
క్షేమః	=	క్షేమము
వాచి+ఇతి	=	వాక్కునందు మఱియు
హస్తయోః+ఇతి	=	చేతుల యందు ప్రతిష్ఠితమైయున్నది
గతిః	=	నడచుట
పాదయోః+ఇతి	=	పాదములయందు ప్రతిష్ఠితమైయున్నది
విముక్తి	=	మలవిసర్జన
పాయౌ+ఇతి	=	గుదమునందు ప్రతిష్ఠితమైయున్నది
ఆనందమ్	=	ఆనందము
ఉపస్థే+ఇతి	=	ఉపస్థలయందు ప్రతిష్ఠితయైయున్నది
ప్రాణాపానయోః+ఇతి	=	ప్రాణాపానములందు దేహవ్యాపారము పనిచేయుట గలదు.
మానుషీ+సమాజ్ఞాః+ కర్మ+ఇతి	=	ఇది మానవ దేహమునకు సంబంధించిన క్రియా కలాపములు

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

అథ	=	ఆ తర్వాత
దైవీః	=	దైవీ సంబంధములు చెప్పుచున్నాను
వృష్టౌ+ఇతి+తృప్తిః	=	మేఘమునందు ఉఱుము మెఱుపులు వర్షము, ప్రతిష్ఠితమైయున్నది. వర్షము వలన ఆహారము లభించును. ఆ విధముగా ఆ తృప్తి ఆహారము నందు ప్రతిష్ఠితమై యున్నది.
బలం+ఇతి+విద్యుతి	=	పిడుగునందు బలము ప్రతిష్ఠితమై యున్నది.
యశః	=	సంపద, కీర్తి
పశుషు+ఇతి	=	పశుసంపదలో ప్రతిష్ఠితమై యున్నది. వేదకాలములో పశుసంపదయే సంపదగా గుర్తింపబడినది. ఒకనికి 100 ఆవులు, మఱియొకనికి వెయ్యి ఆవులుయున్న 1000 ఆవులు యున్నవాడు సంపద పరుడు. కీర్తి గలవాడు.
జ్యోతిః	=	కాంతి
నక్షత్రేషు+ఇతి	=	స్వయం ప్రకాశమై, సూర్యునికంటే కొన్ని రెట్లు పెద్దవయిన నక్షత్రములలో ప్రతిష్ఠితమై యున్నది.
అమృతమ్	=	అమృతము
ప్రజాపతిః	=	ప్రజాపతియందు ప్రతిష్ఠితమయి ఉన్నది
సర్వమ్	=	సర్వ స్థావర జంగమములు
ఆకాశే+ఇతి	=	ఆకాశమునందు ప్రతిష్ఠితమైనయున్నది
తత్	=	ఆత్మ
ప్రతిష్ఠ+ఇతి	=	అన్నిటికి ఆధారమని గ్రహించి ఆ ఆత్మను
ఉపాసీత	=	ఉపాసించ వలయును అలా ఉపాసించినవాడు

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ప్రతిష్ఠావాన్+భవతి	=	ప్రతిష్ఠావంతుడగుచున్నాడు అనగా ఆత్మ అగుచున్నాడు
తత్+మహః+ఇతి	=	బ్రహ్మము సర్వోత్కృష్టమని
ఉపాసీత	=	ఉపాసించవలయును. అలా ఉపాసించిన వాడు
మహాన్+భవతి	=	సర్వోత్కృష్టుడగుచున్నాడు.
తత్+మనః+ఇతి	=	దానిని మనస్సును పనిచేయుదానినిగా
ఉపాసీత	=	ఉపాసించవలయును. అలా ఉపాసించిన వాడు
మానవాన్+భవతి	=	మహనీయుడగుచున్నాడు
తత్+నమః+ఇతి	=	దానికి నమస్కరించి
ఉపాసీత	=	ఉపాసించ వలయును
అస్మై	=	అతనికి
కామాః	=	సర్వకోరికలు
నమ్యంతే	=	లభ్యమగుచున్నవి. నెఱవేఱుచున్నవి.
తత్+బ్రహ్మ+ఇతి	=	దానిని బ్రహ్మమని
ఉపాసీత	=	ఉపాసించవలయును అతడు
బ్రహ్మవాన్+భవతి	=	బ్రహ్మయగుచున్నాడు
తత్+బ్రహ్మణః	=	ఆ బ్రహ్మమును
పరిమరః+ఇతి	=	లయకారకునిగా
ఉపాసీత	=	ఉపాసించ వలయును
పరిఏణం (ఏనం)	=	అట్టివానిని
ద్విషంతః	=	ద్వేషించు
స పత్నాః	=	శత్రువులును, మఱియు
అప్రియాః	=	అప్రియులైన

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

భ్రాతృవ్యాః	=	జ్ఞాతులును
యే	=	ఎవరుకలరో వారు
పరిమ్రియన్తే	=	చనిపోవుదురు
ఆయం+పురుషే	=	ఆ జీవపురుషునియందు
యః	=	ఏ ఆత్మ కలదో
సః	=	ఆ ఆత్మ
చ	=	మఱియు
అసౌ+ఆదిత్యే	=	ఈ ఆదిత్య పురుషుని యందు
యః	=	ఏ ఆత్మ కలదో
సః	=	ఆ ఆత్మ
ఏకః	=	ఒక్కటే
యః	=	ఎవడు
ఏవమ్	=	ఈ విధముగా
విత్	=	స్వానుభవంలో గ్రహించునో
సః	=	అతడు
అస్మాత్+లోకాత్	=	ఈ లోకమునుంచి
ప్రేత్య	=	బయలుదేరి
ఆత్మానం	=	తనయొక్క
ఏతమ్+ అన్నమయమ్	=	ఈ అన్నమయ కోశమును
ఉపసంక్రమ్య	=	పొంది ఆపై
ఆత్మానం	=	తనయొక్క
ఏతమ్+ప్రాణమయమ్	=	ఈ ప్రాణమయ కోశమును
ఉపసంక్రమ్య	=	పొంది ఆపై

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఏతం+మనోమయమ్+ = ఈ మనోమయ కోశమును పొంది ఆపై
ఆత్మానమ్+ఉపసంక్రమ్య

ఏతం+విజ్ఞానమయం+ = ఈ విజ్ఞానమయ కోశమును పొంది ఆపై
ఆత్మానమ్+ఉపసంక్రమ్య

ఏతం+ఆనందమయం+ = ఈ ఆనందమయ కోశమును పొంది ఆపై
ఆత్మానం+ఉపసంక్రమ్య

ఇమాన్+లోకాన్ = ఈ లోకములన్నింటిని దాటి బ్రహ్మ మందు కలియును

కామాన్నీ = పూర్ణకాముడై

కామరూపీ = బ్రహ్మస్వరూపియై - కామరూపమును ధరించి తనే బ్రహ్మకావున కోరిన రూపము ధరించి

అనుసంచరన్ = పదునాలుగు లోకములు పర్యటించుచు (నారదుని వలె పర్యటించును)

ఏతత్+సామ = ఈ దిగువ చెప్పబోవు సామమును

గాయన్+ఆస్తే = పాడుచూ పునరావృత్తి రహితుడై ఉండును

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

తను ఆత్మయై స్వానుభవ ప్రకటన

బ్రహ్మజిజ్ఞాస

హా3వు హా3వు హా3వు । అహమన్న మహమన్న మహమన్నమ్ । అహ మన్నాదో 3ఒ హమన్నాదో3ఒ హమన్నాదః । అహగ్ శ్లోక కృదహగ్గ్ శ్లోక కృదహగ్ శ్లోకకృత్ । అహమస్మి ప్రథమజా ఋతా3స్య । పూర్వం దేవేభ్యో అమృతస్యనా3భాఇ । యో నూదదాతి స ఇదేవమా3ఒ ఒవాః । అహమన్న మన్న మదన్త మా3ద్మి । అహం విశ్వం భువనమభ్య భవామ్ । సువర్ణ జ్యోతీః । య ఏవం వేద । ఇత్యుపనిషత్ ॥

(ఇతి దశమోఒను వాకః)

(ఇతి భృగువల్లీ)

హావు - హావు - హావు - అహమ్ - అన్నమ్ - అహమ్ - అన్నమ్ - అహమ్ - అన్నమ్ - అహమ్ - అన్నాదః - అహమ్ - అన్నాదః - అహమ్ - అన్నాదః - అహం- శ్లోకకృత్ - అహమ్ - శ్లోకకృత్ - అహమ్ - శ్లోకకృత్ - అహమ్ - అస్మి - ప్రథమజాః - ఋతస్య - పూర్వం - దేవేభ్యః - అమృతస్య - నాభిః - యః - మా - దదాతి - సః - ఇతి - ఏవ - మా - ఆవాః । అహమ్ - అన్నమ్ - అన్నమ్ - అదన్తమ్ - ఆద్మి - అహం - విశ్వం - భువనమ్ - అభ్యభవాం - సువర్ణ - జ్యోతిః - యః - ఏవం - వేద - ఇతి - ఉపనిషత్

సాధకుడు పంచకోశములను దాటి బ్రహ్మ స్వరూపుడై స్వాను భవమును ప్రకటించుచున్నాడు.

హా3వు+హా3వు+హా3వు = ఆహా! ఏమి ఆశ్చర్యము, ఏమి ఆశ్చర్యము, ఏమి ఆశ్చర్యము.

అహమ్+అన్నమ్ = నేనే అన్న స్వరూపుడను - నేనే అన్నమును

అహమ్+అన్నమ్ = నేనే అన్న స్వరూపుడను

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

అహమ్+అన్నమ్	=	నేనే అన్న స్వరూపుడను
అహమ్+అన్నాదః	=	నేనే అన్నము తినువాడను- నేనే అన్నమును తినువాడను
అహమ్+అన్నాదః	=	నేనే అన్నము తినువాడను
అహమ్+అన్నాదః	=	నేనే అన్నము తినువాడను
అహమ్+శ్లోకకృత్	=	నేనే అన్నమును-అన్నము తినువాడను సర్వ జీవరాసులను కలుపు వాడను
అహమ్+శ్లోకకృత్	=	నేనే అన్నమును-అన్నము తినువాడనుసర్వ జీవరాసులను కలుపు వాడను
అహమ్+శ్లోకకృత్	=	నేనే అన్నమును-అన్నము తినువాడను సర్వ జీవరాసులను కలుపు వాడను
దేవేభ్యః+పూర్వం	=	దేవతలకంటె పూర్వము
అహమ్+ప్రథమజా+ అస్మి	=	నేనే మొదట పుట్టిన - స్వయంభువుడైన పురుషుడను
ఋతస్య+అమృతస్య+	=	సత్య స్వరూపుడను. అమృతస్వరూపుడను.
(నాభాఇ) నాభిః	=	కేంద్ర బిందువును (నాభిని). నేను రథచక్రపు నాభిలో రథము యొక్క ఆకులు కూడినట్లు విరాట్‌పురుషుడనైన నాయందు ఈ సర్వమూ కూడి ఉన్నది.
యః	=	ఎవడు సర్వజీవులను నన్నుగా భావించి
దదాతి+మా	=	నాకు ఆహారమును యిచ్చుచున్నాడో
సః+ఏవ	=	వాడు - ఆహారము జీవులకు యిచ్చి వాటిని
ఆవాః (అవతి)+ఇతి	=	రక్షించును
అహమ్+అన్నమ్	=	నేనే అన్నమును
అన్నమ్+అదన్తం	=	అన్నము తినువాడను నేనే

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

అద్మి	=	నాకు ఆహారము పెట్టకుండా తినువాటిని నేను తిందును
అహం	=	నేను
విశ్వం+భువనం	=	ఈ విశ్వమునంతా
అభ్యభవాం	=	మ్రింగివేయుదును అనగా నేను లయకారకుడను
సువర్ణ+జ్యోతిః	=	సూర్యుని వలె స్వయంప్రకాశకుడను
యఃఏవం+	=	ఎవడు ఈ విధముగా గ్రహించునో
వేద	=	వాడు బ్రహ్మయగును
ఇతి+ఉపనిషత్	=	ఇది భృగువల్లి ఉపనిషత్

ఓం శాంతిః శాంతిఃశాంతిః

*****

హరిః ఓం। శం నో మిత్రః శం వరుణః। శం నో భవత్వర్యమా శం న ఇంద్రో బృహస్పతిః । శంనో విష్ణు రురుక్రమః । నమో బ్రహ్మణే । నమస్తే వాయో । త్వమేవ ప్రత్యక్షం బ్రహ్మాసి । త్వా మేవ ప్రత్యక్షం బ్రహ్మ వదిష్యామి । ఋతం వదిష్యామి । సత్యం వదిష్యామి । తన్మామవతు। తద్వక్తార మవతు । అవతుమామ్। అవతు వక్తారమ్

ఓం శాంతిః శాంతిః శాంతిః

ఓం సహ నా వవతు । సహ నౌ భునక్తు । సహ వీర్యం కరవావహై। తేజస్వినా వధీత మస్తు మా విద్విషా వహై।

ఓం శాంతిః శాంతిః శాంతిః

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఈశోపనిషత్

SIDDHASHRAMAM
M: +91 8096065675 , P : +91 40 24240557
E : contactus@siddhashramam.org
W : www.siddhashramam.org

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఈశోపనిషత్

అగ్నినా తపోఽన్వ భవద్వాచా బ్రహ్మ మణినా రూపాణీ న్ద్రేణ దేవాన్వాతేన ప్రాణా స్సూర్యేణ ద్యాం చన్ద్రమసా నక్షత్రాణి యమేన పిత్ర్యాన్రాజ్ఞా మనుష్యాన్బలేన నాదేయానజగరేణ సర్వాన్వ్యాఘ్రేణాఽఽరణ్యా న్పశూఞ్ఛ్యేనేన పతత్రిణో వృష్ణిఽశ్వానృషభేణ గా బస్తేనాజా వృష్ణినాఽవీర్వీహిణాఽన్నాని యవేనౌషధీ ర్న్యగ్రోదేన వనస్పతీ నుదుమ్బరేణోర్జం గాయత్రియా ఛన్దాగ్ంసి త్రివృతా స్తోమా న్బ్రాహ్మణేన వాచమ్।

(కృష్ణ యజుర్వేదీయ తైత్తిరీయ సంహిత - సప్తమ కాండే - తృతీయ ప్రపాఠకే - చతుర్దశోఽనువాకః)

అగ్ని రూపుడై సర్వ తపస్సును, వాక్స్వరూపుడై అన్ని మంత్రములను, మణిరూపుడై ప్రతి బింబములను, ఇంద్రరూపుడై సర్వదేవతలను, వాయురూపుడై ప్రాణములను, సూర్యరూపుడై దివిని, చంద్రరూపుడై నక్షత్రములను, యమధర్మరాజురూపుడై పితృదేవతలను, రాజుగా మనుష్యులను, సర్వఫలరూపుడై రసములను, అజగర రూపుడై సర్పములను, పెద్దపులిరూపుడై అరణ్య పశువులను, డేగరూపుడై పక్షులను, అశ్వ వృషభ, మేక, పొట్టేలురూపుడై అశ్వమును గోవులను, మేకలను, గొఱ్ఱెలను, వ్రీహాదిరూపుడై అన్నాదికమును వ్యాపించెను.

దీనినే విభూతి యోగముగా విశ్వరూపముగా భగవద్గీతలో వర్ణించినారు.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

శాంతిపాఠము

ఓం పూర్ణమదః పూర్ణమిదం పూర్ణాత్ పూర్ణ ముదచ్యతే
పూర్ణస్య పూర్ణమాదాయ పూర్ణ మేవావ శిష్యతే.
ఓం శాంతిఃశాంతిఃశాంతిః

అదః	=	సృష్టి ప్రారంభమున గల ఆత్మ
పూర్ణమ్	=	పూర్ణస్వరూపము
ఇదమ్	=	ఈ విశ్వముగా విస్తరిల్లిన ఆత్మ
పూర్ణమ్	=	పూర్ణస్వరూపము. విశ్వము ఆత్మయొక్క ఖండ స్వరూపము కాదు
పూర్ణాత్	=	సృష్ట్యాదియందు సంపూర్ణ స్వరూపముగా గల ఆత్మ నుంచి
పూర్ణమ్	=	పూర్ణ స్వరూపముగా స్థావర జంగ మాత్మక విశ్వము
ఉదచ్యతే	=	సృజియింప బడినదని చెప్పబడుచున్నది
పూర్ణస్య	=	పూర్ణములో నుంచి
పూర్ణమ్	=	పూర్ణమును
ఆదాయ	=	తీసివేసినా
పూర్ణమ్+ఏవ	=	పూర్ణమే
అవశిష్యతే	=	శేషించును - అనగా ఆత్మ అవ్యయము.

ఓం శాంతిఃశాంతిఃశాంతిః

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

1. **ఈశావాస్య మిదగ్ం సర్వం యత్కిఞ్చ జగత్యాం జగత్**
తేన త్యక్తేన భుఞ్జీథా మాగృధః కస్యస్విద్ధనమ్

ఈశా - వాస్యమ్ - ఇదమ్ - సర్వమ్ - యత్ - కిం - చ - జగత్యాం - జగత్ - తేన - త్యక్తేన - భుఞ్జీథాః - మాగృధః - కస్య - స్విత్ - ధనమ్

నీవే ఈశ్వరుడవు. "తత్త్వమసి" అని గురువు ఉపదేశించి ఈశ్వరత్వము లేక అమృతత్వము పొందుటకు వలయు సాధనను శిష్యునకు ఉపదేశించుచున్నాడు.

ఈశావాస్య ఉపనిషత్తు శుక్ల యజుర్వేదములో శ్లోకముల వరుస క్రమములో కొంత తేడాతో 40వ అధ్యాయముగా కలదు.

ఉపదేశము-1

జగత్యాం	=	జగత్తునందు అనగా ఈ 14 లోకముల యందు
యత్	=	ఏ
కిం	=	యే స్థావరములు
చ	=	మఱియు జంగమములు కలవో మఱియు
జగత్	=	జగత్తులో పంచభూతములు కలవో అనగా
ఇదం	=	ఈ
సర్వమ్	=	సర్వము అనగా బాహ్య దృష్టికి గోచరించు నదంతా
ఈశా	=	ఈశ్వరునిచే సృజియింపబడిన ప్రకృతి అనే ముసుగుచే
వాస్యం	=	(కప్పి పుచ్చ వలయును) కప్పబడియున్నది.

అనగా బాహ్యదృష్టికి గోచరించు ఉపాధులు ప్రకృతివి. ఆత్మ అంతరాత్మగా అందు వసియించినది. ఈ ముసుగుతొలగిన ఆత్మ దర్శనమగును. దృశ్యమాన ప్రపంచ మంతయు ఈశ్వరునిగా భావించవలయును. అనగా వస్తు దృష్టి ఉండరాదు. ఇది మొదటి ఉపదేశము.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఆ॥ విశ్వమందు గన్న విన్న యర్థములందు
వస్తు దృష్టి జేసి వాంఛ యిడడు (భాగవతము, సప్తమ స్కంధము-117)

ప్రహ్లాదుడు వస్తు దృష్టి లేనివాడని వర్ణింప బడినది. అనగా ముసుగును తొలగించి ఆత్మ దర్శనము చేసిన మహనీయుడు అని అర్థము.

ఉపదేశము -2

తేన	=	ఆ వస్తు దృష్టిని
త్యక్తేన	=	వీడుట చేత - అనగా త్యాగముతో విరక్తి, వైరాగ్యముతో విమర్శించి ప్రకృతిని
భుఞ్జీథాః	=	అనుభవింపుము

సీ॥ కామినీ ప్రముఖ భోగము లెన్ని గలిగిన
వ్యసన సంసక్తి నా వంక బోడు (భాగవతము, సప్తమ స్కంధము-117)

సర్వభోగభాగ్యములు ఉన్నా వాటి యందు మునిగితేలక, భగవంతుని యందు చింత గలిగి ప్రహ్లాదుడు ఉన్నాడు. ఆ విధముగా సర్వ భోగ భాగ్యములు ఉన్నా భగవంతుని యందు చింత గలిగి ఉండుము. ఈ సంసార కూపములో బడి భార్యా పుత్రులు ధన కనక వస్తు వాహనాదులనే మోహములో కూరుకుని పోకుము. నీటిలోగల తామరాకు వలె సంసార తాపత్రయములను అంటక జీవనము సాగించుము.

ఉపదేశము - 3

కస్య+స్విత్	=	ఎవని యొక్క
ధనమ్	=	ధనమును
మా+గృధః	=	ఆశింపకుము.అనగా నీకు ఉన్నదానితో తృప్తి చెందుము.

ధనము కావలయున కోరుకొనుటకు ముఖ్యకారణము సుఖాపేక్ష. కావున సుఖాపేక్ష వీడి దేహనిర్వహణమునకు ఎంతఅవసరమో అంతమాత్రమునే గ్రహించి జీవయాత్ర చేయుము. ఉన్నదానితో తృప్తి చెందుము.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

సృష్టి చేయునపుడే ఈశ్వరుడు కర్మను సృజియించినాడు. కర్మబ్రహ్మోద్భవం విద్ధి. కర్మ గుఱించి భగవద్గీతలో కర్మయోగములో విపులముగా వర్ణింపబడినది.

కర్మలను ఈ క్రింది విధముగా వర్గీకరించవచ్చును.

ఇహలోక వ్యవహారములకు సంబంధించినవి

1. చేయకుండా ఉండలేని కర్మలు: భోజనము, నిద్ర, ఊపిరిపీల్చుట, కాల కృత్యములు ఈ కర్మలు చేయకుండా ఎవడునూ ఉండలేడు.
నహి కశ్చిత్ క్షణమపి జాతు తిష్ఠత్య కర్మకృత్ - కర్మయోగము -5.

జాతు = ఒకప్పుడును; కశ్చిత్ = ఎవడును; క్షణమ్ + అపి = క్షణ కాలమయినా కూడా; అకర్మ కృత్ = కర్మను చేయకుండా; న+తిష్ఠతి = ఉండడు.

శరీర యాత్రాఽపి చ తే న ప్రసిద్ధ్యేదకర్మణః - కర్మయోగము-8
అకర్మణః = కర్మలు చేయకపోవుటవలన; తే = నీ యొక్క; శరీర యాత్రా+అపి = జీవన యాత్ర కూడా; న+ప్రసిద్ధ్యేత్ = కొనసాగదు

2. జాతి ధర్మములు - ఆశ్రమ ధర్మములు - వ్యక్తిగత విధులు - బాధ్యతలు పాటించుట.
నియతం కురు కర్మత్వం - కర్మయోగము - 8
త్వం= నీవు; నియతం+కర్మ=నీజాతికి, నీ ఆశ్రమమునకు చెప్పిన కర్మను నీ విధులను బాధ్యతలను; కురు=పాటించుము.
శ్రేయాన్ స్వధర్మో విగుణః కర్మయోగము -35.
విగుణః = సత్వ గుణ ప్రధానమయినది కాకపోయినను,
స్వధర్మః = నీ స్వధర్మము
శ్రేయాన్ = శ్రేయస్కరమయినది

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

3. లోక వ్యవహారములలో చేయు వృత్తి, వ్యాపారాది కర్మలు, సంసార తాపత్రయ కర్మలు

అన్యత్ర లోకోఽయం కర్మ బంధనః - కర్మయోగము -9.

అన్యత్ర= భగవంతుని పరం కాని - యితర కర్మలు;

అయం+లోకః=ఈ లోకమున

కర్మ బంధనః=కర్మలు బంధమును గలిగించును.

4. పరలోకమునకు సంబంధించిన కర్మలు

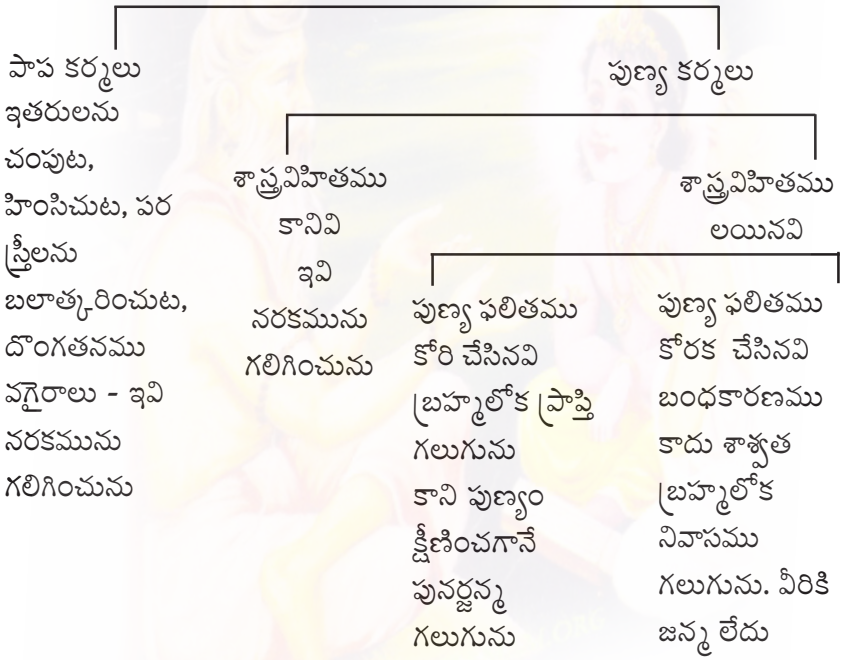

కర్మణ్యేవాధికారస్తే మా ఫలేషు కదాచన - సాంఖ్య యోగము-47

కర్మణ్యేవ	=	పుణ్య కర్మలు చేయుట యందు
అధికారః	=	అధికారము
తే	=	నీకు గలదు

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

కదాచన	=	ఒకప్పుడును
మా+ ఫలేషు	=	ఆ పుణ్య ఫలితమును కోరరాదు.

ఈ పుణ్య పాప కర్మలు బంధముగా చెప్పబడును
పాప కర్మలు - ఇనుప సంకెళ్ళు
పుణ్య కర్మలు - బంగారపు సంకెళ్ళు

*****

2. కుర్వ న్నేవేహ కర్మాణి జిజీవి షేచ్ఛతగ్ం సమాఃఏవం త్వయి నా న్యథేతో ఽస్తి న కర్మ లిప్యతే నరే

కుర్వన్ - ఏవ - ఇహ - కర్మాణి - జిజీవిషేత్ - శతగ్ం - సమాః - ఏవం - త్వయి-న - అన్యథా - ఇతః - అస్తి - న - కర్మ - లిప్యతే - నరే.

ఉపదేశము -4

పుణ్య ఫలితము కోరకుండా పుణ్య కర్మలు ఆచరింపుము. అట్టి కర్మ వలన కర్మ ఫలితము అంటదు.

ఇహ	=	భూలోకంలో ఫలితము ఆశించక
కర్మాణి	=	పుణ్యకర్మలు
కుర్వన్+ఏవ	=	చేయుటకు మాత్రమే
శతగ్ం	=	నూఱు
సమాః	=	సంవత్సరములు
జిజీవిషేత్	=	జీవించ గోరవలయును
ఇతః	=	జీవిత సాఫల్యమునకు పుణ్యకర్మలు చేయుటకంటె
అన్యథా	=	యింకొక పద్ధతి
న+అస్తి	=	లేదు. అనగా పుణ్యకర్మలు ఫలితము ఆశింపక చేయవలయును. కర్మబంధముగాకూడదంటే యింకొక పద్ధతి లేదు.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఏవం	=	ఈ విధముగా నిష్కామ కర్మ చేయు
త్వయి+నరే	=	నీవంటి మానవులయందు
కర్మ	=	కర్మ ఫలము
న+లిప్యతే	=	అంటదు. అనగా కర్మ బంధము కాదు.

పుణ్య కర్మలు చేసి ఫలితమును కోరని యడల అట్టి పుణ్య కర్మానుష్ఠానము బంధము కాదు.

*****

3. అసుర్యా నామ తే లోకా అంధేన తమసా వృతాః
తాగ్ం స్తే ప్రేత్యాభిగచ్ఛన్తి యేకే చాత్మహనో జనాః

అసుర్యాః - నామ - తే - లోకాః - అంధేన - తమసా - ఆవృతాః - తాన్ - తే - ప్రేత్య - అభిగచ్ఛన్తి - యే - కే - చ - ఆత్మహనః - జనాః

ఉపదేశము - 5

పాప కృత్యములు చేయరాదు

యే	=	ఎవరు పొల్లు మాటలతో జీవితం గడుపుదురో ఎవరయితే సంసార తాపత్రయంలో మునిగి తేలుతూ ఉందురో
కే	=	ఎవరు ధన సంపాదనే ముఖ్యలక్షణంగా గలిగి బ్రతుకుతూ ఉందురో
చ	=	మఱియు పాపకార్యములు చేయుదురో, విధి విహితముగా శాస్త్రానుసారము పుణ్యకర్మలు చేయరో అట్టి
ఆత్మహనః	=	ఆత్మను చంపుకున్న
జనాః	=	జనులు అనగా తమ శ్రేయస్సును తామే చంపుకున్న వారు ప్రస్తుతానికి యిప్పుడు సుఖపడినా,

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ప్రేత్య	=	మరణానంతరము
తే	=	వారు
అంధేన+తమసా	=	చిమ్మచీకటిచే
ఆవృతాః	=	ఆవరింపబడియున్న
అసుర్యాః+నామ	=	అసురులకు నిలయమయిన అనగా దుఃఖములకు నిలయమైన
లోకాః	=	లోకములకు
అభిగచ్ఛంతి	=	వెళ్ళుదురు
తే	=	అలా వెళ్ళినవారు
తాన్	=	ఆ చీకటి లోకములలో దుఃఖములను అనుభవించి తిరిగి ఈ భూలోకములో నీచజన్మ ఎత్తుదురు.

పుణ్యకర్మలు- వాటి వలన గలుగు ఫలితములు, చీకటిలోకములకు కారణమగు కర్మల గుఱించి తెలుసుకొని నిర్వేదము పొంది, ఆత్మ గుఱించి తెలుసుకొని ఆత్మ దర్శనమునకై ప్రయత్నించవలయును.

*****

బ్రహ్మ విచారణ - గురువు ఆత్మ గుఱించి చెప్పుచున్నాడు.

4. **అనేజదేకం మనసో జవీయో నైనద్దేవా**
ఆప్నువన్ పూర్వ మర్షత్
తద్ధావతో ఽన్యానత్యేతి తిష్ఠ
త్తస్మిన్నపో మాతరిశ్వా దధాతి

అనేజత్ - ఏకం - మనసః - జవీయః - న - ఏనత్ - దేవాః - ఆప్నువన్ - పూర్వమ్- అర్షత్ - తత్ - ధావతః - అన్యాన్ - అత్యేతి - తిష్ఠతి - తస్మిన్ - అపః - మాతరిశ్వా - దధాతి.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

5. తదేజతి తన్నైజతి తద్దూరే తద్వంతికే
తదన్త రస్య సర్వస్య తదు సర్వస్యాస్య బాహ్యతః

తత్-ఏజతి - తత్- న- ఏజతి- తత్- దూరే- తత్- ఉ- అంతికే- తత్-అంతః- అస్య- సర్వస్య- తత్- ఉ- సర్వస్య - అస్య- బాహ్యతః

ఉపదేశము - 6

ఆత్మ గుఱించి ఉపదేశించినాడు.

సృష్ట్యాది యందు

ఏకః = ఒక్కడు

అనేజత్ = చలనము లేనిది. అనగా మార్పు చెందనిది. కాలాతీతము

ఆత్మ - సృష్ట్యాది యందు ఒక్కటి. అనగా ఆత్మ తప్ప ఇంకేమియు లేవు. **ఆత్మా వా ఇద మేక అగ్రే అసీత్** - (ఐతరేయ ఉపనిషత్)

సృష్టిలో

తత్+సర్వస్య+అస్య+అంతః = ఆత్మ సర్వత్రా ఉండి ఉపాధులలో అంతరాత్మగా ఉన్నది.

ఈ సృష్టిలోగల సర్వ స్థావర జంగమముల లోపల అంతర్యామిగా గలదు. అనగా దేహముగా జీవరూపమున, హృదయగుహలో ఆత్మగానూ కలదు. అంతర్యామి అగుట వలన బాహ్య దృష్టికి గోచరము కాదు. ఉదాహరణ :- పూలదండలో దారంవలె ఉన్నది. పూలదండలోని పూవులు కనిపించును. కాని ఆ దండలోని దారం కనిపించదు. ఆ దారం తెగిపోయినచో పూలు చెల్లా చెదరగును. అటులనే ఆత్మ ఈ దేహమును వీడగనే ఈ దేహము నశించును.

తత్+ఉ+అస్య+సర్వస్య = అది బ్రహ్మాండమునకు బయట కలదు.

+బాహ్యతః సర్వత్రా గలదు. విశ్వము లయకాలమున నశించును. కాని ఆత్మ ఎన్నటికి నశింపదు.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

జీవులకు ఆత్మ హృదయ గుహలో కలదు. స్వయం జ్యోతి. కాని,

తత్+దూరే = అజ్ఞానులకు కనిపించనందున అది కంటికి కనిపించ నంత దూరములో ఉన్నది అని చెప్పవచ్చును.

తత్+ఉ+అంతికే = జ్ఞానులకు కనిపించుట వలన అది వారికి చాలా సమీపమున కలదు అని చెప్పవచ్చును.

ఆత్మను ఇంద్రియములు గ్రహించలేవు.

ఏనత్+దేవాఃన+ ఆప్నువన్ = ఇంద్రియముల ద్వారా ఆత్మను గ్రహించలేము. జీవుడు మాత్రమే గ్రహించ గలడు.

ఆత్మ సర్వ వ్యాపకత్వము కలది కావున ఆత్మ వేగవంతము అని భావించవలెను.

తత్+అన్యాన్+ధావతఃన+ అత్యేతి = బాహ్య ప్రపంచములో వేగవంతమైన వాటి కంటె వేగవంతము. సూర్యుడు, చంద్రుడు, గ్రహములు ఆకాశమున వేగముగా కదలుచున్నవి. కాని వీటిని సృజియించిన ఆత్మ సర్వ వ్యాపకత్వము వలన వేగవంతము అయిన వాటికంటె వేగవంతము.

పూర్వమ్+అర్షత్ = రెండు ప్రాణులు ఒక లక్ష్య స్థానమును చేరుటకు వేగముగా పరుగెత్తి ఏది లక్ష్య స్థానమునకు ముందు చేరునో అది చాలా వేగవంతమైనది కదా. కాని ఆత్మ సర్వ వ్యాపకత్వము వలన సర్వత్రా ఉండుట వలన అన్నింటి కంటె ముందే అక్కడకు చేరుకున్నది అని భావించుట వలన వేగవంతమైన వాటి కంటె అది అక్కడకు పూర్వమే చేరునని చెప్పవచ్చును.

దేహములో వేగవంతమైన వాటికంటె వేగవంతము

మనసఃజవీయః = దేహములోని మనస్సు కంటె వేగవంతమైనది.

చక్రవర్తి తన ఉద్యోగస్థులకు విధులను నిర్ణయించినట్లు ఆత్మ సృష్టిలోని వాటికి విధులను నిర్ణయించును.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

అపః+మాతరిశ్వా+దధాతి = ఆత్మగా సర్వభూతముల సకలచేష్టలను అనగా దేహేంద్రియ మనో బుద్ధులకు వాటి వాటి వ్యాపార ములను మీరు ఈ పని చేయండి అని విభజించి నిర్ణయించును. బాహ్యముగా - వాయువుకు వీచుట; అగ్నికి - మండుట; జలమునకు ప్రవహించుట; భూమికి ఓర్పు; సూర్యుడు, చంద్ర, గ్రహ నక్షత్రము లకు అవి ఎలా పరిభ్రమించాలో ఒక్కొక్క విధి - అలా నిర్ణయించెను. అంతరమున - ఇంద్రియములకు మనస్సు, బుద్ధి, చిత్తము, అహంకారము, ప్రాణములకు వేటి వాటికి విధులను నిర్ణయించెను. దేహములోని యివి అన్నీ - ఒక్కొక్కటి ఒక్కొక్క ధర్మము గలిగి ధర్మ క్షేత్రము అయినది. ఒక్కొక్కటి ఒక్కొక్క పని చేసి కురుక్షేత్ర మయినది. జీవరూపమున

తత్+ఏజతి = అది కదలును. జీవరూపమున అది కదలును. జంగమ రూపమున అది కదలును.

తత్+న+ఏజతి = అది కదలదు. స్థావరరూపమున అది కదలదు. అనగా స్థావర జంగమరూపముగా కనిపించే ఈ దృశ్యమాన ప్రపంచమంతయు ఆత్మ యొక్క వికారమే.

తస్మిన్ + తిష్ఠతి = విశ్వములో అంతరాత్మగా ఉండి అది నశింపకుండా ఉండునట్టి స్థితిని కలుగ చేయుచున్నది. శరీరములో ఉండి దేహవ్యాపారమును నడిపించుచున్నది.

దీనినే విశ్వం విష్ణుః అని చెప్పుదురు.

గురువు శిష్యునకు ఆత్మ యొక్క స్వరూప - స్వభావ - లక్షణములను వివరించినాడు.

ఉపదేశము-7

ఆత్మ తత్త్వమును శాస్త్రముగా వల్లెవేయుట గాక స్వానుభవంలో గ్రహించ వలయును. అలా గ్రహించుటకు సాధకుడు గుణ రహితుడు కావలయును. గుణ రహితుని లక్షణములను చెప్పుచున్నాడు.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

6. యస్తు సర్వాణి భూతాన్యాత్మన్యేవానుపశ్యతి
సర్వ భూతేషు చాత్మానం తతోన విజుగుప్సతే

యః - తు - సర్వాణి - భూతాని - ఆత్మని - ఏవ - అనుపశ్యతి - సర్వభూతేషు - చ - ఆత్మానం - తతః - న - విజుగుప్సతే.

7. యస్మిన్ సర్వాణి భూతాన్యాత్మైవా భూద్విజానతః
తత్ర కో మోహః కః శోక ఏకత్వ మను పశ్యతి

యస్మిన్ - సర్వాణి - భూతాని - ఆత్మా - ఏవ - అభూత్ - విజానతః - తత్ర - కః మోహః - కః శోకః - ఏకత్వమ్ - అనుపశ్యతి.

యః+తు	=	ఎవడు
సర్వాణి+భూతాని	=	సర్వభూతములను ఉపాధి పరంగా కాక
ఆత్మని+ ఏవ	=	ఆత్మ యందే - అనగా విరాట్‌పురుషుని యందే ఉన్నట్లు విశ్వరూప సందర్శనమును
అనుపశ్యతి	=	చూచు చున్నాడో
తతః	=	అటు పిమ్మట
సర్వ భూతేషు	=	సర్వ భూతములయందు అంతరాత్మగా ఉన్న
ఆత్మానం	=	ఆత్మను చూచుచున్నాడో
చ	=	మఱియు ఆత్మ తత్త్వమును గ్రహించుచున్నాడో - అతడు
న+విజుగుప్సతే	=	జుగుప్సను పొందడు
యస్మిన్	=	దేని యందు
సర్వాణి+భూతాని	=	సర్వభూతములు

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

అభూత్	=	కలవని
విజానతః	=	గ్రహించిన వ్యక్తి
ఆత్మా+ఏవ	=	సర్వము ఆత్మగనే
ఏకత్వం	=	ఏకత్వమును
అనుపశ్యతి	=	చూచుచున్నాడో
తత్ర	=	అప్పుడు
కః+మోహః	=	మోహము ఎక్కడిది?
కః+శోకః	=	శోకము ఎక్కడిది? అనగా శోకము, మోహము ఉండదు. రాగ ద్వేషములు ఉండవు. త్రిగుణాతీతుడగును.

సర్వభూతములందు అంతర్యామిగా ఉన్న ఆత్మను, విరాట్ యందు సర్వభూతములను దర్శించిన వాడు శోకము, మోహము, జుగుప్స మొదలయిన భావములను పొందడు. ఉదాహరణ జడభరతుడు. జడభరతునిని బలి యిచ్చుటకు కాళికాదేవి మందిరము తీసుకొని వెళ్ళినారు. అప్పుడు జడభరతుడు తనని చంపగా వచ్చిన వారి యందు - వారి చేతిలోగల కత్తి యందు, గుడిలోగల కాళికాదేవి విగ్రహమునందు, భేద దృష్టి లేక సర్వమును అచ్యుతునిగా తలచినాడు.

ఇట్టి స్థితి పొందుటకు

1. సృష్టి ఎలా వచ్చినదో తెలియవలయును. సృష్ట్యాది యందు ఒక్కటిగా ఉన్న ఆత్మ సృష్టిలో భిన్నత్వము పొందినది. ఈ భిన్నత్వమును దర్శించుట వలన భిన్న భావములు గలుగుచున్నవి. ఆత్మను దర్శించిన భిన్నత్వము పోయి ఆత్మయయిన ఏకత్వమే ఉండును.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

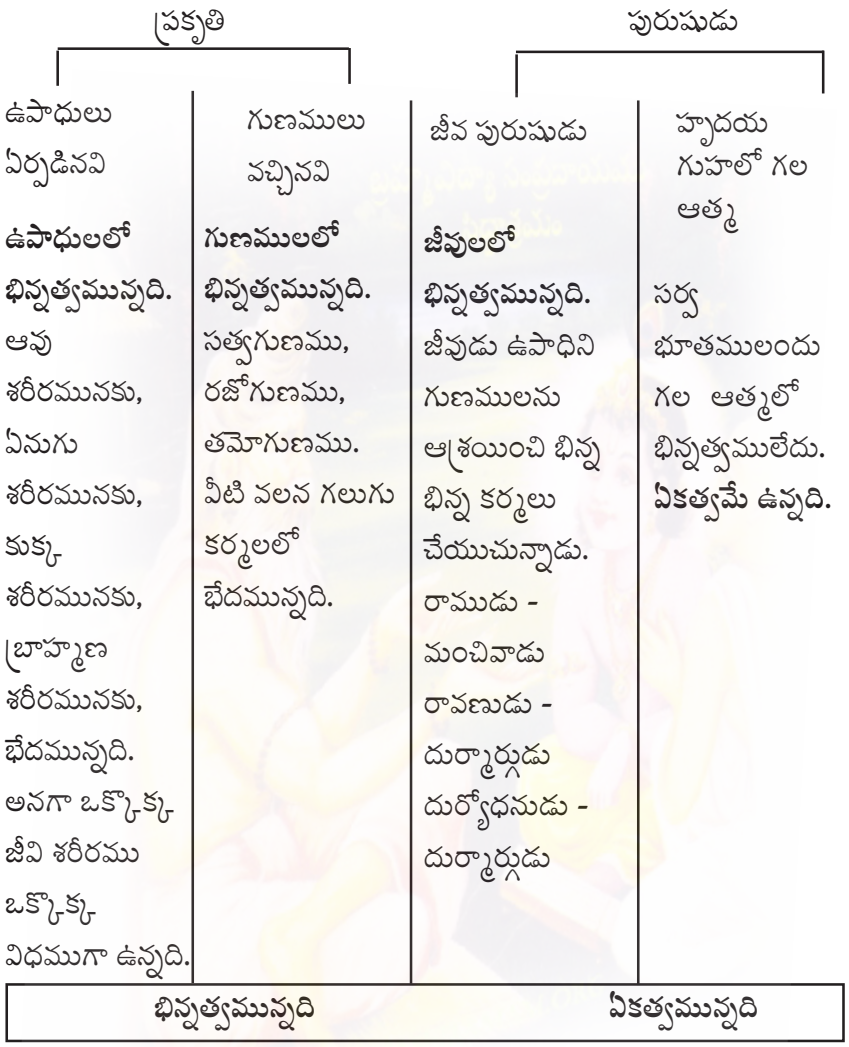

జుగుప్స, మోహము, శోకము, భయము మొదలగునవి గుణములకు సంబంధించినవి. ప్రకృతివలన కామ, క్రోధ, లోభ, మోహ, మద, మాత్సర్యములు గలుగు చున్నవి. అరిషట్ వర్గములు నశించిన ఈ జుగుప్స, శోకము, మోహాదులు ఉండవు. కావున అరిషట్ వర్గములను జయింపుము అని గురువుయొక్క 7వ ఉపదేశము.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

బ్రహ్మ విచారణ

ఉపదేశము -8

పురుషుని లక్షణములు

8. స పర్యగా చ్ఛుక్రం మకాయ మవ్రణ
మస్నావిరగ్ం శుద్ధ మపాప విద్ధమ్
కవిర్మనీషీ పరిభూ: స్వయంభూ
ర్యథా తథ్యతో ఽర్థాన్ వ్యదధా చ్ఛాశ్వతీభ్య: సమాభ్య:

సః - పరి - అగాత్ - శుక్రమ్ - అకాయమ్ - అవ్రణమ్ - అస్నావిరగ్ం - శుద్ధమ్- అపాపవిద్ధమ్ - కవిః - మనీషీ - పరిభూః - స్వయంభూః - యథాతథ్యతః - అర్థాన్ - వ్యదధాత్ - శాశ్వతీభ్యః - సమాభ్యః

సః	=	ఆ పురుషుడు
పరి+అగాత్	=	అన్ని వైపులకు వెళ్ళును. అనగా సర్వవ్యాపకుడు.
శాశ్వతీభ్యః+ సమాభ్యః	=	శాశ్వత సంవత్సరముల వలన అనగా శాశ్వతముగా దేవతలకు, పంచభూతములకు, దేహేంద్రియ మనో బుద్ధులకు
అర్థాన్	=	విధులను
యథా తథ్యతః	=	యథా తథముగ - అనగా ఎవరెవరు ఏఏ పనులు చేయవలయునో
వ్యదధాత్	=	విభజించెను.

అనగా ఈ విశ్వములోగల సర్వప్రాణులకు, సర్వఉపాధులకు, సర్వదేవతలకు వారి వారి విధులను తాత్కాలికముగా కాక శాశ్వతముగా నిర్ణయించెను.

వాయువుకు	-	వీచుట
అగ్నికి	-	మండుట

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

సముద్రమునకు	-	గంభీరత్వము
భూమికి	-	ఓర్పు
సూర్యునకు	-	కాంతిని యిచ్చుట
ఇంద్రునకు	-	త్రిలోక పరిపాలన
యమునకు	-	ప్రాణి సంహారము
కంటికి	-	చూచుట
చెవులకు	-	వినుట-యిలా సర్వమునకు విధులను నిర్ణయించి నాడు.

ఎవరెవరు ఏయే పనులు చేయవలయునో తెలుసుకుంటే ధర్మక్షేత్రము. ఈ ఉపాధులు ఎలా గలిగినవో తెలుసుకుంటే - కురుక్షేత్రము అగును.

అకాయం	=	శరీరము లేని వాడు
అవ్రణం	=	శరీరమునకు దెబ్బ తగిలినను వ్రణములు లేని వాడు
అస్నావిరం	=	నరములు లేనివాడు
అపాపవిద్ధం	=	పాపములు లేనివాడు నిష్కళంకుడు

ఆ పురుషుడు మనవలె పంచభూతాత్మకమైన శరీరము లేనివాడు. ఆ విషయమును చెప్పుటకు - ఈపంచభూతాత్మకమైన శరీరము కంటె భిన్నమయిన శరీరము అని చెప్పుటకు హిరణ్మయ శరీరమని చెప్పుదురు. మనకు శరీరం ఉన్నది. ఎప్పుడయినా దెబ్బ తగిలితే పుండు ఏర్పడుతుంది. అతని శరీరము మనలాంటి శరీరము కాదు గావున పుండు ఏర్పడదు. మన శరీరంలో నరములు ఉన్నాయి. అతని శరీరంలో నరములు మనలాంటి నరములు కావు. మనకు మనస్సువుంది. ఇది మంచి చెడులను ఆలోచించుతుంది. అతని మనస్సు చెడును ఆలోచించదు. ఒక్క ముక్కలో చెప్పాలంటే అతనికి కూడ శరీరముంది గాని మనలాంటి శరీరము కాదు. ఆ శరీరమును హిరణ్మయ శరీరము అందురు. ఆ శరీరము దివ్య శరీరము. అతనికి

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఒక రూపం అంటూ లేదు. (అతడు ఏ రూపం కావాలనుకుంటే ఆ రూపం ధరించును ఉదాహరణకు మత్స్యావతారం. అలాగే కూర్మ, వరాహ, నరసింహావ తారము) ఈ విశ్వమంతా అతడే గావున అతనికి ఏదో ఒక రూపమే అని చెప్పలేము సర్వరూపములు అతడే.

స్వయంభూః	=	స్వయముగా జన్మించినవాడు. మన జన్మకు కారణం కర్మ. అతడు కర్మకు అతీతుడు. అతడే కర్మను సృజియించెను. మనకంటె భిన్నుడు. కావున అతడు.
పరిభూః	=	సర్వోత్కృష్టుడు
శుక్రమ్	=	పరిశుద్ధుడు
శుద్ధం	=	శుద్ధుడు
కవిః	=	త్రికాలవేది
మనీషీ	=	సర్వజ్ఞుడు. అనగా మనకు లోక వ్యవహారంలో కనిపించే జీవులకంటె భిన్నుడు. మనకు తెలిసిన ఉపాధి లక్షణముల కంటె భిన్నుడు.
ఆది పురుషుడు	-	బింబము
జీవ పురుషుడు	-	అతని ప్రతి బింబము
అతడు	-	వెలుగు
మనము	-	ఛాయ.

జీవ పురుషుడవయిన నీవు ఈ శరీరముతో సాధన చేసి, దేహమును దేహ లక్షణములను పరిత్యజించి ప్రకృతిని వీడి, తిరిగి ఆది పురుషునిలో లీనమై, ఆది పురుషుడవు అగుము. ఇది 8వ ఉపదేశము.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఉపదేశము -9

వేదము అర్థ బాహుళ్యము కలది. భావ బాహుళ్యము కలది. అవిద్య, విద్యలకు అనేక అర్థములు కలవు. **ఈశ్వరునిదై క్రీడించుచు నవిద్య యనంబడు చున్న మాయ యుపరతయై యెప్పుడు దాన విద్యా రూపంబునం బరిణత యగు నప్పుడు- జీవుడు - బ్రహ్మ స్వరూపంబునం బొందు.**

(భాగవతము - ప్రథమ స్కంధము -67)

ఇందుచెప్పబడిన అవిద్య, విద్యల అర్థము వేఱు. బ్రహ్మ అవిద్యా పంచకంబున సర్వ భూతములను పుట్టించెను. ఇక్కడగల అవిద్య అర్థము వేఱు.

(భాగవతము - తృతీయ స్కంధము)

ఇప్పుడు చెప్పబడుచున్న అవిద్య, విద్యల అర్థము వేఱు.

విద్య - అనగా తపోమదము

అవిద్య - అనగా దేహమే తను అనుకొనుట

అసంభూతి - వినాశం = ప్రకృతి

సంభూతి = జీవపురుషుడు

శరీరముతో సాధనచేసి - సాధ్యము చిక్కిన తరువాత శరీరమును పరిత్యజించి, జీవుడు తిరిగి స్వస్వరూపమును పొందవలయును. ప్రకృతిని వీడిన జీవుడు ఆనందమయుడగును. ఇది ఉపదేశము - 9, 10.

*****

9. అంధం తమః ప్రవిశన్తి యేఽవిద్యా ముపాసతే
తతో భూయ ఇవ తే తమో య ఉ విద్యాయాగ్ం రతాః

అంధం - తమః ప్రవిశన్తి - యే - అవిద్యామ్ - ఉపాసతే - తతః - భూయః - ఇవ- తే - తమః - యే - ఉ - విద్యాయాగ్ం - రతాః

యే = ఎవరు

అవిద్యామ్ = నేనే దేహమును అని భావించుట అవిద్య. అలా అవిద్యను

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఉపాసతే	=	ఉపాసింతురో అనగా నేనే దేహమని, ఈ దేహ సంబంధీకులయిన భార్యా, పుత్రులు, బంధువులు తమవారని, ఈ దేహ సుఖమే తన సౌఖ్యమని, కూట ధర్మములయిన పుణ్యకర్మఫలితములు కోరి, సంసార తాపత్రయములో ఉండి జీవితమును గడుపుచున్నారో
తే	=	వారు, దేహానంతరము
అంధం+తమః	=	చీకటి లోకములలో
ప్రవిశన్తి	=	ప్రవేశించెదరు. అనగా నరకప్రాప్తిని పొందుదురు.
యే	=	ఎవరు
విద్యాయాం	=	విద్య యందు
ఉ+రతాః	=	ఆసక్తులో అనగా తను జీవుడను గాను ఈశ్వరుడనని భావించి స్వతంత్రుడనని భావించుట విద్య. ఈశ్వరుడే జీవరూపమున దేహమందున్నాడని చెప్పగా ఈ జీవుడు ఈశ్వరుడెట్లగునో గ్రహించక, సాధనచేయక తనే ఈశ్వరుడనని అజ్ఞాన అహంకారమున ప్రవర్తించువాడు.
తతః	=	అంతకంటె
భూయ+ఇవ+తమః	=	మరల చీకటిగా వుండే లోకములలో ప్రవేశింతురు. ఉదా : వేనుడు. రాజు సర్వదేవతామయుడు అని వేదం చెప్పినది గాన ఇప్పటినుంచి మీరు నన్ను తప్ప ఇతర దేవతలను పూజించరాదని చాటించినాడు. బ్రాహ్మణులు ఈ విషయమును విశదీకరించినను విననందున బ్రాహ్మణ శాపమున వేనుడు నశించి పోయినాడు.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

10. అన్య దేవాహు విద్యయా అన్యదాహురవిద్యయా
ఇతి శుశ్రుమ ధీరాణాం యేనస్త ద్విచ చక్షిరే

అన్యత్ - ఏవ - ఆహుః - విద్యయా - అన్యత్ - ఆహుః - అవిద్యయా - ఇతి - శుశ్రుమ - ధీరాణాం - యే -నః - తత్ - విచచక్షిరే.

విద్యయా	=	తపోమదమున తను ఈశ్వరుడను-అని భావించుట చేత
అన్యత్+ఏవ	=	ఒక ఫలితము గలుగునని చెప్పుదురు. అనగా అహంకారము వలన నశించిపోవునని
ఆహుః	=	చెప్పుదురు. చిత్రకేతువు అనువాడు తపస్సు చేసి ఆ తపోమదమున ఈశ్వరునిని అధిక్షేపించినాడు పార్వతీదేవి యిచ్చిన శాపమున మఱుజన్మలో వృత్రాసురునిగా జన్మించినాడు.
అవిద్యయా	=	నేనే దేహమని భావించి, దేహధ్యాసలో వుండి, దేహ భ్రాంతి అనే అజ్ఞానంలో ఉండుట చేత
అన్యత్	=	ఒక ఫలితము గలుగును. అనగా సంసారములో చిక్కుకొని దరికానక చెడిపోవుదురు అని
ఆహుః	=	చెప్పుదురు.
ఇతి	=	ఆ విధంగా
ధీరాణాం+శుశ్రుమ	=	(ధీరుల యొక్క) - గురువుల యొక్క మాటగా మేము వినియుంటిమి
యే	=	ఎవరు
నః	=	మాకు
తత్	=	ఆ విషయమును అనగా అవిద్యా విద్యలగుఱించి-అమృతత్వము గుఱించి
విచచక్షిరే	=	విశదీకరించిరో - ఆవిషయమును గురు పరంపరా న్యాయముగా విశదీకరించు చున్నాము.

****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

శాస్త్రపాఠము

11. విద్యాం చావిద్యాం చ య స్తద్వేదో భయగ్ం సహ
అవిద్యయా మృత్యుం తీర్త్వా విద్యయామృత మశ్నుతే

విద్యాం - చ - అవిద్యాం - చ - యః - తత్ - వేద - ఉభయగ్ం - సహ - అవిద్యయా - మృత్యుం - తీర్త్వా - విద్యయా - అమృతమ్ - అశ్నుతే

యః	=	ఎవరు
విద్యాం+చ+అవిద్యాం	=	విద్యను, అవిద్యను, ఆ రెండింటిని గ్రహించి
చ+తత్+ఉభయం+సహ		మఱియు ఆ రెండింటి సాయముతో మృత్యువును దాటు విధానమును
వేద	=	తెలుసుకొనునో వాడు
అవిద్యయా+మృత్యుం+ తీర్త్వా	=	అవిద్యచే మృత్యువును దాటి
విద్యయా+అమృతమ్ అశ్నుతే	=	విద్యచే అమృతత్వమును పొందును. అనగా జీవుడు అమృతుడగును.

*****

12. అంధం తమః ప్రవిశన్తి యేఽసంభూతి ముపాసతే
తతో భూయ ఇవ తే తమో య ఉ సంభూత్యాగ్ం రతాః

అంధం - తమః - ప్రవిశన్తి - యే - అసంభూతిమ్ - ఉపాసతే - తతః - భూయః - ఇవ - తే - తమః - యే - ఉ - సంభూత్యాగ్ం - రతాః

యే	=	ఎవరు
అసంభూతిమ్	=	ప్రకృతిని
ఉపాసతే	=	ఉపాసించెదరో అనగా ప్రకృతి వలన జనించిన సత్త్వ గుణము, రజో గుణము, తమో గుణములు కలిగి ఉండెదరో

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

తే	=	వారు అనగా గుణయుతులు
అంధం+తమః	=	చీకటి గల లోకములలో
ప్రవిశన్తి	=	ప్రవేశించెదరు. అనగా నరకప్రాప్తిని పొంది తిరిగి పునర్జన్మకు వత్తురు
తతః	=	అటు పిమ్మట
యే	=	ఎవరు
సంభూత్యాగ్ం	=	జీవునిని అనగా తను
ఉ+రతాః	=	ఇహ లోక పరలోక సుఖములందు ఆపేక్ష గలిగి రమించెదరో
తే	=	వారు
భూయః	=	మరల
తమఃఇవ	=	చీకటి లోకములలో ప్రవేశించి - పునర్జన్మకు వచ్చెదరు.

అనగా గుణయుతులు - ఇహలోక పరలోక సుఖాపేక్ష పరులు మరణానంతరము తిరిగి జన్మించెదరు.

*****

13. అన్యదేవాహుః సంభవాదన్యదాహురసంభవాత్
ఇతి శుశ్రుమ ధీరాణాం యే నస్తద్విచచక్షిరే

అన్యత్ - ఏవ - ఆహుః - సంభవాత్ - అన్యత్ - ఆహుః - అసంభవాత్ - ఇతి - శుశ్రుమ - ధీరాణాం - యే - నః - తత్ - విచచక్షిరే.

అన్యత్+అసంభవాత్ +ఏవ	=	ప్రకృతితో సంబధము వలన పురుషునకు సుఖ దుఃఖములు గలుగునని
ఆహుః	=	చెప్పుదురు.
అన్యత్+సంభవాత్	=	ప్రకృతిని వీడిన జీవపురుషునికి

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఇతి	=	ఆనందము గలుగునని
ఆహుః	=	చెప్పుదురు.
ఆత్మను దర్శించిన		
ధీరాణాం	=	ధీరుల యొక్కమాటగా
నః	=	మాకు
యే	=	ఏ గురువులు
విచచక్షిరే	=	విశదీకరించిరో
తత్	=	దానిని మేము
శుశ్రుమ	=	వింటిమి

ఆవిషయమును గురు పరంపరా న్యాయముగా విశదీకరించుచున్నాము.

*****

ఆచరణ పాఠం

14. సంభూతిం చ వినాశం చ య స్తద్వేదో భయగ్ం సహ
వినాశేన మృత్యుం తీర్త్వా సంభూత్యామృత మశ్నుతే

సంభూతిం - చ - వినాశం - చ - యః - తత్ - వేద - ఉభయగ్ం - సహ -
వినాశేన - మృత్యుం - తీర్త్వా - అసంభూత్యా - అమృతమ్ - అశ్నుతే

యః	=	ఎవడు
ఉభయగ్ం	=	రెండింటిని అనగా ప్రకృతి - జీవ పురుషునిని
తత్	=	హృదయ గుహలో గల ఆత్మను
వేద	=	తెలుసుకొని
వినాశం	=	వినాశము లక్షణముగా గల ప్రకృతిచే జనించిన
వినాశేన+సహ	=	ప్రకృతిచేత అనగా దేహముచేత
మృత్యుం	=	మృత్యువును
తీర్త్వా	=	దాటి

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

చ	=	మఱియు
సంభూతిం	=	జీవుని జీవ స్వభావమును గ్రహించి ప్రకృతి సంపర్కము వీడిన
అసంభూత్యా	=	జీవుని చేత
అమృతమ్	=	అమృతత్వమును సాధకుడు
అశ్నుతే	=	పొందును.
చ	=	మఱియు బ్రహ్మ అగును.

ఉపదేశము-1 : దృశ్యమాన ప్రపంచములోని సర్వమును ఈశ్వరునిగా దర్శించవలయును. అనగా వస్తు దృష్టిని వీడ వలయును.

ఉపదేశము-2 : సంసార తాపత్రయములను వదల వలయును

ఉపదేశము-3 : ఎవరి ధనమును ఆశించవద్దు. తృప్తిగలిగి ఉండుము.

ఉపదేశము-4 : పుణ్యకర్మానుష్ఠానము చేయుము. పుణ్య ఫలితము కోరకుము.

ఉపదేశము-5 : వ్యర్థముగా కాలక్షేపము చేయకుము. పాపకార్యములు చేయకుము.

ఉపదేశము-6 : ఆత్మ తత్త్వము గ్రహించుము.

ఉపదేశము-7 : శాస్త్ర పాఠము అధ్యయనము చేసి - సాధన ద్వారా ఆత్మను దర్శించి- గుణరహితుడవు అగుము.

ఉపదేశము-8 : ఆదిపురుషునితో మమేకం అగుము.

ఉపదేశము-9 : దేహము ద్వారా సాధన చేసి - జీవ లక్షణములను నశింప చేసికొని అమృతత్వము పొందుము.

ఉపదేశము-10 : ప్రకృతి, పురుషుల సంబంధము గ్రహించి, ప్రకృతిని వీడి ఆనందమయుండవై అమృతత్వము పొందుము

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

ఇందు వాడిన మృత్యుం తీర్త్వా - మృత్యువును దాటి అనగా సంసార సాగరమును దాటి అని చెప్పిన దానికి రామాయణంలో సముద్రమును దాటు విధానమును సేతువు నిర్మాణముగా విపులీకరింపబడినది.

వానరులు సేతువును నిర్మించుట.

	ఆకాశం	వాయువు	అగ్ని	జలము	భూమి
ఆకాశం	జ్ఞానము	మనస్సు	బుద్ధి 23	చిత్తము 22	అహంకారం 21
వాయువు	సమానం 20	వ్యానం 19	ఉదానం 18	ప్రాణం 17	అపానం 16
అగ్ని	చెవులు 15	చర్మము 14	కన్ను 13	నాలుక 12	ముక్కు 11
జలము	శబ్దం 10	స్పర్శ 9	రూప 8	రస 7	గంధ 6
భూమి	వాక్కు 5	పాణి 4	పాదం 3	గుహ్యం 2	గుదం 1

మొదటి రోజు - 14 యోజనములు - అనగా జ్ఞానేంద్రియములు
రెండవ రోజు - 20 యోజనములు - అనగా సమానవాయువు. అనగా పంచప్రాణములు
మూడవ రోజు - 21 యోజనములు - అనగా అహంకారం
నాలుగవ రోజు - 22 యోజనములు - అనగా చిత్తము
ఐదవ రోజు - 23 యోజనములు - అనగా బుద్ధి
100 యోజనములు సేతువు కట్టినారు అనగా

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

జ్ఞానేంద్రియములను విషయంబులందు ప్రవర్తింపనీక ప్రాణాయామము చేసి - ప్రాణమును పూర్ణకుంభకములో ఉంచి అహంకారము లేక చిత్తశుద్ధి గలిగి మనస్సును బుద్ధియందు ఏకీకరణంబు చేసిన వారధి నిర్మాణము పూర్తి అగును.

ఆ తరువాత జీవుడు క్షేత్రజ్ఞుడు కావలయును. ఈ దేహము మాయా కల్పితము అని గ్రహించును. అవిద్యోపాధియైన దేహము పునీతమగును. దీనినే సీత అగ్ని ప్రవేశముగా వర్ణించిరి. దేహము పునీతమైనది. జీవుడు పునీతుడైనాడు. ఇదే రావణ సంహారము. అప్పుడు జీవుడు జీవన్ముక్తుడై బ్రహ్మ దర్శనమునకు యోగ్యుడగును. కథాపరంగా రామునికి బ్రహ్మ దర్శనము అయినది.

శిష్యుడు గురు ఉపదేశము వలన పరవిద్యను శాస్త్రపాఠముగా, ఆచరణగా గ్రహించి సాధన చేసినాడు. సాధనకు గురుకృప, ఈశ్వరకృప తోడు గావలయును. ప్రకృతి యొక్క ముసుగును ఈశ్వరుడే తొలగించి దర్శనమియ్యవలయును. కేవలము సాధన వలననే ఈశ్వర దర్శనము కాదు. ఆయనే జీవుని వద్దకు స్వయంగా రావలయును. ఈ విషయమునే భాగవతంలో బ్రహ్మ తపస్సు చేయగా విష్ణువు ప్రత్యక్షమై నీ తపస్సు వలన గాక, నీకు నా దర్శనం గలగ చేయవలయునని వచ్చితినని చెప్పును. అదే రామాయణంలో పిలవని పేరంటంగా, స్వయంగా ఈశ్వరుడయిన పరశురాముడు రాముని వద్దకు వచ్చి విష్ణువు యొక్క ధనుస్సు, బాణము యిచ్చి నీవు నేను ఒక్కరిమే. నీవు సర్వవ్యాపకుడయిన ఆత్మవు. విష్ణువువు అని రహస్యముగా తెలియచేయును. పూర్వజన్మ కర్మ వాసనలు-ఈశ్వర కృపచే-ఈశ్వరుని శరణు కోరుట వలననే నశించును.

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

సాధకుని ప్రార్థన

15. హిరణ్మయేన పాత్రేణ సత్యస్యాపిహితం ముఖమ్
తత్త్వం పూషన్నపావృణు సత్యధర్మాయ దృష్టయే.

హిరణ్మయేన - పాత్రేణ - సత్యస్య - అపిహితం - ముఖమ్ - తత్ - త్వం - పూషన్ - అపావృణు - సత్యధర్మాయ - దృష్టయే.

హిరణ్మయేన+	=	బంగారు మేలిముసుగు అనే హృదయస్థానంలో
పాత్రేణ+తత్+		హిరణ్మయకోశంలో - ఆ ఆత్మ యొక్క
సత్యస్య+ముఖమ్		స్వరూపము. అగ్ని జ్వాలల మధ్యలో
అపిహితం	=	కప్పబడి యున్నది. **తస్యశిఖాయామధ్యే పరమాత్మా వ్యవస్థితః** (శ్రుతి)
సత్యధర్మాయ+దృష్టయే	=	నీ పరమాత్మ స్వరూపమును చూచుట కొఱకు నీ స్వరూపమే సత్యము. ధర్మము. కావున నీ స్వరూపమును చూచుటకు
పూషన్	=	స్వయం జ్యోతియైనవాడా సర్వజీవరాసులను పోషించువాడా ! (సూర్యుడా)
త్వం	=	నీవు
అపావృణు	=	ఆ ముసుగును తొలగించుము.

*****

16. పూషన్నేకర్షే యమ సూర్య ప్రాజాపత్య
వ్యూహ రశ్మిన్ సమూహ: తేజ:
యత్తే రూపం కల్యాణతమం తత్తే పశ్యామి
యోఽసావసౌ పురుష: సోఽహమస్మి

పూషన్ - ఏకర్షే - యమ - సూర్య - ప్రాజాపత్య - వ్యూహ - రశ్మిన్ - సమూహ - తేజ: - యత్ - తే - రూపం - కల్యాణతమం - తత్ - తే - పశ్యామి - య: - అసౌ - పురుష: - స: - అహమ్ - అస్మి

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

పూషన్ + ఏకర్షే	=	ఓ పోషించువాడా! ఏకర్షి అనగా ఒంటరిగా
యమ+సూర్య+		చరించువాడా, లయకారకుడా, వెలుగు
ప్రాజాపత్య		నిచ్చువాడా, విరాట్‌పురుషుడా
తేజః+రశ్మిన్+	=	తేజోవంతములగు నీకిరణ సమూహములను
సమూహ+వ్యూహ		ఒకచోట చేర్చి ఉపసంహరింపుము అనగా కిరణ సమూహములనే ముసుగును తొలగించుము ముసుగు తొలగినది
యత్+తత్+తే+	=	మిక్కిలి శుభ ప్రదమైన నీ రూపమును
కల్యాణతమం+		దర్శించితిని
రూపం+పశ్యామి		
యఃఅసౌ+సఃపురుషః	=	ఎవడు బంగారు ముసుగు అనే హిరణ్మయ కోశంలో ఆత్మ రూపమున గలడో ఆ పురుషుడు
అహం+అస్మి	=	నేనే. స్వానుభవంతో బ్రహ్మమైనాడు. జన్మ సాఫల్యత గలిగినది.

*****

స్నాతకోత్సవము

కర్పూరదీపసంయోగం

17. వాయు రనిల మమృత మథేదం భస్మాన్తం శరీరమ్
ఓం క్రతోస్మర కృతంస్మర క్రతోస్మర కృతం స్మర

వాయుః - అనిలమ్ - అమృతమ్ - అథ - ఇదం - భస్మాన్తమ్ - శరీరమ్ - ఓం - క్రతోస్మర - కృతంస్మర - క్రతో స్మర - కృతంస్మర.

ఓ శిష్యుడా - జీవన్ముక్తుడయిన తర్వాత

ఇదం+శరీరమ్	=	ఈ శరీరము

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

భస్మాన్తం	=	చివరకు కాలి బూడిద యగును
అథ	=	ఆ తర్వాత
వాయుఃఅమృతం+	=	జీవునితో పాటు చివర వఱకు ఉండి
అనిలం		బ్రహ్మలోకము చేర్చు ఉదానవాయువు-అమృత స్వరూపమైన ఆ వాయువు- వాయువుతో కలసి పోవును.
ఓం	=	నీవు అక్షర పరబ్రహ్మవు
క్రతఃస్మర	=	మనసా చేయవలసిన సాధనను జ్ఞాపకం పెట్టుకో - అనగా శిష్యులారా ఆచరణను గుర్తుంచుకోండి.
కృతంస్మర	=	చేసిన సాధనను జ్ఞాపకము పెట్టుకోండి. శాస్త్ర పాఠమును గుర్తు ఉంచుకోండి.

శిష్యుడు జీవన్ముక్తుడై ఆశ్రమమును వదలి వెళ్ళునప్పుడు తన అంత వాడయిన శిష్యునిచూచి గురువు ప్రేమమీర ఆనంద భాష్పములతో శిష్యుని తలనిమురుతూ- మిగిలిన శిష్యులను ఉద్దేశించి తను చెప్పిన శాస్త్ర పాఠమును గుర్తుంచుకొని ఆచరించండి అని హితవు పలికినాడు.

*****

-మంగళా చరణము-

18. అగ్నే నయ సుపథారాయే అస్మాన్
విశ్వాని దేవ వయునాని విద్వాన్
యుయోధ్యస్మజ్జుహురాణ మేనో
భూయిష్ఠాం తేనమ ఉక్తిం విధేమ

అగ్నే - నయ - సుపథా - రాయే - అస్మాన్ - విశ్వాని - దేవ - వయునాని - విద్వాన్- యుయోధి - అస్మత్ - జుహురాణమ్ - ఏనః - భూయిష్ఠాం - తే - నమ- ఉక్తిం - విధేమ.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

అగ్నే+దేవ	=	ఓ అగ్నిదేవుడా
విశ్వాని+వయునాని	=	అన్ని సుకృత కర్మలను
విద్వాన్(సన్)	=	తెలియుచున్న వాడవై
అస్మత్	=	మానుండి
జుహురాణామ్	=	చెడు తలంపులను
ఏనః	=	పాపములను
యుయోధి	=	తొలగించుము
అస్మాన్	=	మమ్ములను
రాయే	=	దైవీ సంపద కొఱకు
సుపధా+నయ	=	మంచి మార్గమున అనగా జ్యోతిర్మార్గమున కొని పొమ్ము
తే	=	నీకు
భూయిష్ఠాం	=	అనేక
నమః+ఉక్తిం	=	నమోవాకమును
విధేమ	=	చేయుదుము. అనగా నీకు అనేక నమస్కారములు.

ఓం శాంతిఃశాంతిఃశాంతిః

ఓం పూర్ణమదః పూర్ణమిదం పూర్ణాత్ పూర్ణ ముదచ్యతే
పూర్ణస్య పూర్ణమాదాయ పూర్ణ మేవావ శిష్యతే.

ఓం శాంతిఃశాంతిఃశాంతిః

*****

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

బ్రహ్మవిద్యా సంప్రదాయము

సిద్ధాశ్రమం వారి ప్రచురణలు

వేద సంప్రదాయమును, ఋషుల భావములను యథాతథంగా ఆధ్యాత్మిక ప్రియులకు అందచేయదలచి స్వగృహమును కేంద్రబిందువుగా చేసుకొని **సిద్ధాశ్రమము** నెలకొల్పబడినది. బ్రహ్మవిద్యా సంప్రదాయము ననుసరించి ఈ దిగువ పుస్తకములు ప్రచురింపబడినవి.

1. **పూజాపుష్పములు** -సుమారు -300 పేజీలు

సంస్కృత శ్లోకములలో కీర్తింపబడిన గణపతి, కూమారస్వామి, అయ్యప్ప, శివుడు, అన్నపూర్ణ, రాజరాజేశ్వరి, దేవీఖడ్గమాల, గంగ, లక్ష్మీ, సరస్వతి, శీతల, నారాయణ, సుదర్శన, నారసింహ, శ్రీరామ, శ్రీకృష్ణ, ఆదిత్య, ఆంజనేయ నవగ్రహ, శని, నాగరాజ, ఋణవిమోచన స్తోత్రము, గురుస్తుతి మొదలగు వాటికి సులభమగు తెలుగు అర్థములు వ్రాసి ప్రచురింపబడినది. నేటికి మూడు ముద్రణలు జరిగి భక్తుల ఆదరాభిమానములను పొందినది.

2. **పూజావిధానము** - సుమారు -500 పేజీలు

పురుష సూక్తము, శ్రీసూక్తము, నమక, చమకములు మంత్ర పుష్పములకు తెలుగు అర్థములు వ్యాఖ్యానము వ్రాయబడినవి. గణపతి పూజ, పురుషసూక్త పూజా విధానము, శ్రీసూక్త పూజా విధానము, రుద్రాభిషేకములు కొన్ని దేవతల సహస్ర అష్టోత్తరశత నామములతో ఈ పుస్తకము రూపుదిద్దు కొని ప్రచురింప బడినది. ఇప్పటికి రెండు ముద్రణలు జరిగినవి.

3. **భూతనాథోపాఖ్యానము (అయ్యప్ప చరిత్ర)** సుమారు -300 పేజీలు

సద్గురువులు చెప్పిన ఆధ్యాత్మిక విషయములను దృష్టిలో వుంచుకొని బ్రహ్మవిద్యా సంప్రదాయముగా అయ్యప్ప స్వామి కథకు వేదాంత వివరణ-చరిత్ర-దీక్షా నియమములు-ప్రయాణము-అయ్యప్పస్వామి పూజా విధానముతో ప్రచురింప బడినది. ఇప్పుడు కొన్ని భజన పాటలు ఫొటోలుచేర్చి ప్రచురింపబడినది.

www.siddhashramam.org

Copyrights © Siddhashramam . All Rights Reserved

4. **బ్రహ్మవిద్యా రత్నాకరము** - సుమారు-1300 పేజీలు (రెండు సంపుటములు)

ఇది సుమారు 1300 పేజీలతో రెండు సంపుటములుగా ప్రచురింపబడినది. ఇది సమగ్రముగా బ్రహ్మవిద్యను గుఱించి తెలుపు గ్రంథము. అపరవిద్యగా దేశము, పరిపాలన, వ్యక్తిగత విధులు బాధ్యతలు, పుణ్యకర్మానుష్ఠానము, ఐత్తరేయ ఉపనిషత్, కేన ఉపనిషత్, కఠోపనిషత్, తైత్తిరీయ ఉపనిషత్, ఈశోపనిషత్, ముండక ఉపనిషత్, మాండుక్య ఉపనిషత్, ప్రశ్నోపనిషత్, కైవల్య ఉపనిషత్, పతంజలి యోగ సూత్రములు, నారద భక్తి సూత్రములు, పరవిద్యగా సాధకులు- సాధన రహస్యములతో ప్రచురింపబడినది.

ప్రచురింపబోవు గ్రంథములు

1. **సంధ్యా వందనము :-** బ్రహ్మయజ్ఞము - పితృతర్పణములతో ఒక పుస్తకము ప్రచురింపబడును.

2. **శ్రీమద్భగవద్గీతామృతము :-** భగవద్గీతకు అనేక మంది అర్థతాత్పర్యములు వ్రాసి వారి వ్యాఖ్యానములతో వెలువరించిరి. ప్రప్రథమముగా బ్రహ్మవిద్యా సంప్రదాయముగా - ఉపనిషత్తుల సారముగా-యోగశాస్త్రముగా ఉద్ధవగీత, అవధూతగీత మొదలగు గీతలను, పురాణములను జోడించి విపుల వ్యాఖ్యానముతో ప్రచురింపదలచితిమి.

3. **వాల్మీకి రామాయణము :-** వాల్మీకి మహర్షి వేదమునకు విపుల వ్యాఖ్యానముగా రామాయణమును రచియించితిని అని చెప్పెను కావున ఆయన అభిప్రాయములకు అనుగుణమయిన వేదమంత్రములను ఉదహరించి సులభమయిన తెలుగు వచనముతో వివరింపబడును.

బ్రహ్మవిద్యా సంప్రదాయమును ప్రచారంచేయు ఉద్దేశ్యముతో ఈ గ్రంథములకు వెల నిర్ణయించలేదు. అధ్యాత్మిక ప్రియులు మా కార్య క్రమములలో పాలుపంచుకొని వారి వారి ఆర్థిక స్తోమతను బట్టి ఈ పుస్తకములను పొందవచ్చును.

వేద ధర్మమును ఉద్ధరించండి- ఆచరించండి- ప్రచారం చేయండి.

శుభమగుగాక

*****

SIDDHASHRAMAM
M: +91 8096065675 , P : +91 40 24240557
E : contactus@siddhashramam.org
W : www.siddhashramam.org

www.siddhashramam.org